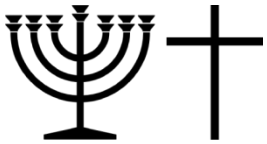

Ti Apokripa

Listaan ti Linaon

1 Dagiti Esdras	1
2 Esdras nga	13
Tobit nga	33
Judit nga	40
Dagiti nainayon ken Ester	51
Kinasirib ni Solomon	55
Eclesiasticus nga	69
Baruc nga	104
Surat ni Jeremias	109
Kararag ni Azarias	112
Susanna nga	115
Bel ken ti Dragon	118
Kararag ni Manases	120
1 Dagiti Macabeo	122
2 Dagiti Macabeo	143

1st Esdras

Umuna nga Esdras

KAPITULO 1

1 Ket ni Josias inangayna ti piesta ti Paskua idiay Jerusalem iti Apona, ket indatonna ti Paskua iti maikasangapulo ket uppat nga aldaw ti umuna a bulan;
2 Insaadna dagiti papadi maitunos iti inaldaw a panagbiagda, a nakakawesda iti atiddog a pagan-anay, idiay templo ni Jehova.
3 Ket kinunana cadagiti Levita, dagiti nasantuan a ministro ti Israel, a nasantoanda ti bagbagida ken Jehova, tapno ikabilda ti nasantoan a lakasa ni Jehova iti balay a binangon ni Ari Solomon nga anak ni David.
4 Ket kinunana, Dicayonto ibaklay ti lakasa kadagiti abagayo: ita ngarud agserbikayo iti Apo a Diosyo, ken agserbikayo iti ilina nga Israel, ket isaganakayo a mangsurot kadagiti pamiliayo ken kakabagianyo, 4 .
5 Maitunos iti imbilin ni David nga ari ti Israel, ken maitunos iti kinatan-ok ni Solomon nga anakna: ken agtaktakder iti templo maitunos iti sumagmamano a dignidad dagiti pamilia kadakayo a Levita, nga agserserbi iti imatang dagiti kakabsatyo nga annac ti Israel , .
6 Idatonyo ti paskua nga agsasaruno, ket isaganayo dagiti daton para kadagiti kakabsatyo, ken salimetmetanyo ti Paskua a maitunos iti bilin ti Apo, a naited ken Moises.
7 Ket cadagiti tattao a nasarakan sadiay, nangted ni Josias iti tallopulo a ribu nga urbon a kordero ken urbon a baka, ken tallo ribu a urbon a baka: dagitoy a banbanag naited iti tulong ti ari, kas inkarina, kadagiti tattao, kadagiti papadi, ken kadagiti Levita.
8 Ket da Helkias, Zacarias, ken Sielus, dagiti gobernador ti templo, nangted kadagiti papadi para iti Paskua iti dua ribu innem a gasut a karnero, ken tallo gasut a urbon a baka.
9 Ket da Jeconias, ken Samaias, ken Natanael a kabsatna, ken Assabias, ken Oquiel, ken Joram, kapitan ti rinibu, nangted kadagiti Levita maipaay iti Paskua iti lima ribu a karnero ken pito gasut a urbon a baka.
10 Ket idi naaramid dagitoy a banbanag, dagiti papadi ken Levita, nga addaan iti tinapay nga awan lebadurana, nagtakderda iti napintas nga urnos sigun kadagiti kakabagianda.
11 Ket maibatay iti sumagmamano a dignidad dagiti amma, iti sangoanan dagiti tattao, tapno idatonda iti Apo, kas naisurat iti libro ni Moises: ket castoy ti inaramidda iti bigat.
12 Ket inlutoda ti Paskua iti apuy, kas iti rebbengna: no maipapan kadagiti daton, insabonda ida kadagiti gambang a kaldero ken kaserola buyogen ti nasam-it a nabanglo, .
13 Ket incabilda ida iti sangoanan dagiti amin nga umili: ket kalpasanna insaganada para iti bagbagida, ken cadagiti papadi cacabsatda, dagiti annac ni Aaron.
14 Ta indaton dagiti papadi ti taba agingga iti rabii: ket dagiti Levita insaganada para iti bagbagida, ken dagiti papadi kakabsatda, annak ni Aaron.
15 Dagiti nasantuan a kumakanta, nga annak ni Asaf, addada met iti panagsasarunoda, sigun iti panangdutok ni David, a da Asaf, Zacarias, ken Jedutun, a kakadua ti ari.
16 Adda pay dagiti agay-aywan iti ruangan iti tunggal ruangan; saan a nainkalintegan ti asinoman a pumanaw iti gagangay a panagserbina: ta insagana dagiti kakabsatda a Levita para kadakuada.
17 Kastoy ti pannakatungpal dagiti bambanag a kukua dagiti daton ti Apo iti dayta nga aldaw, tapno maangayda ti Paskua.
18 Mangidatonkayo kadagiti daton iti rabaw ti altar ni Jehova, kas iti bilin ni Ari Josias.
19 Iti kasta dagiti annac ti Israel nga adda sadiay inangayda ti Paskua iti dayta a tiempo, ken piesta ti nasam-it a tinapay iti pito nga aldaw.
20 Ket ti kasta a paskua saan a naangay idiay Israel sipud pay idi panawen ni mammadto Samuel.
21 Wen, saan a nangangay dagiti amin nga ari ti Israel iti paskua a kas ken ni Josias, ken dagiti papadi, ken dagiti Levita, ken dagiti Judio, a naangay a kadua ti amin nga Israel a nasarakan nga agnanaed idiay Jerusalem.
22 Iti maikasangapulo ket walo a tawen ti panagturay ni Josias naangay daytoy a Paskua.
23 Ket dagiti aramid wenno ni Josias nalintegda iti sangoanan ti Apona buyogen ti puso a napno iti kinadios.
24 No maipapan kadagiti banag a napasamak idi panawenna, naisuratda idi un-unana a panawen, maipanggep kadagidiay nagbasol, ken nagaramid iti nadangkes a maibusor iti Apo a nangatngato ngem iti amin a tao ken pagarian, ken no kasano a pinagleddaangda iti kasta unay, isu a dagiti balikas ti Timmakder ti Apo maibusor iti Israel.
25 Ita kalpasan amin dagitoy nga ar-aramid ni Josias napasamak, ni Faraon nga ari ti Egipto immay tapno makigubat idiay Carcamis iti Eufrates: ket rimmuar ni Josias a bumusor kenkuana.
26 Ngem nangibaon ti ari ti Egipto kenkuana, a kunkunana, Ania ti pakainaigak kenka, O ari ti Judea?
27 Saanak a naibaon manipud iti Apo a Dios a maibusor kenka; ta ti gubatko adda iti Eufrates: ket ita adda kaniak ti Apo, wen, adda kaniak ti Apo a mangparparigat kaniak: pumanawkayo kaniak, ket saankayo a bumusor iti Apo.
28 Nupay kasta, saan a tinallikudan ni Josias ti karuahena, no di ket inkeddengna ti makigubat kenkuana, saan a maipanggep kadagiti sasao ni profeta Jeremy a sinao babaen ti ngiwat ti Apo.
29 Ngem nakigubatda kenkuana idiay tanap ti Magiddo, ket immay dagiti prinsipe a maibusor ken Ari Josias.
30 Kalpasanna, kinuna ti ari kadagiti adipenna, Awitendak iti gubat; ta nakapuyak unay. Ket dagus nga innala dagiti adipenna manipud iti gubat.
31 Kalpasanna, gat isu a simmang-at iti maikadua a karuahena; ket naisubli idiay Jerusalem natay, ket naitabon iti tanem ni amana.
32 Ket iti amin a Judio nagdung-awda ken Josias, wen, insennaay ni Jeremy a propeta ni Josias, ket dagiti pangulo a lallaki a kaduana dagiti babbai nagdung-awda kenkuana agingga ita nga aldaw: ket naited daytoy para iti maysa nga ordinansa a maaramid a kankanayon iti amin a nasion ti Israel.
33 Naisurat dagitoy a banag iti libro dagiti estoria dagiti ar-ari ti Juda, ken tunggal maysa kadagiti ar-aramid nga inaramid ni Josias, ken ti dayagna, ken ti pannakaawatna iti Linteg ti Apo,
ken dagiti banag nga inaramidna sakbayna. ket dagiti banbanag a naisalaysay ita, naipadamag iti libro dagiti ari ti Israel ken Judea.
34 Ket innalada dagiti umili ni Joacaz nga anak ni Josias, ket pinagbalinda nga ari imbes a ni Josias nga amana, idi agtawen iti duapulo ket tallo.
35 Ket nagturay isuna idiay Judea ken idiay Jerusalem iti tallo a bulan: ket kalpasanna ti ari ti Egipto pinapanawna manipud iti panagturay idiay Jerusalem.
36 Ket nangikabil iti buis iti daga iti sangagasut a talento a pirak ken maysa a talento a balitok.
37 Ti ari ti Egipto pinagbalinna met ni Ari Joacim a kabsatna nga ari ti Judea ken Jerusalem.
38 Ket ingalutna ni Joacim ken dagiti natan-ok: ngem ni Zaraces a kabsatna tiniliwna, ket inruarna idiay Egipto.
39 Duapulo ket lima ti tawen ni Joacim idi naisaad nga ari iti daga ti Judea ken Jerusalem; ket inaramidna ti dakes iti sangoanan ti Apo.

40 Gapuna, simmang-at ni Nabucodonosor nga ari ti Babilonia a maibusor kencuana, ket ginalutanna iti kawar a gambang, ket impan isuna idiay Babilonia.
41 Nangala met ni Nabucodonosor kadagiti nasantoan nga alikamen ti Apo, ket innalana ida iti bukodna a templo idiay Babilonia.
42 Ngem dagiti banbanag a naisurat maipapan kencuana, ken ti kinarugit ken kinaawan Dios, naisuratda cadagiti kronika dagiti ari.
43 Ket ni Joacim nga anakna nagturay a kasukatna: isu naisaad nga ari idi agtawen iti sangapulo ket walo;
44 Ket nagturay laeng iti tallo a bulan ken sangapulo nga aldaw idiay Jerusalem; ket nagaramid iti dakes iti sangoanan ti Apo.
45 Gapuna kalpasan ti makatawen, nangibaon ni Nabucodonosor ket impanna idiay Babilonia agraman dagiti nasantoan nga alikamen ni Jehova;
46 Pinagbalinna ni Zedekias nga ari ti Judea ken Jerusalem, idi agtawen iti maysa ket duapulo; ket nagturay isuna iti sangapulo ket maysa a tawen:
47 Ket inaramidna met ti dakes iti imatang ti Apo, ket saanna nga inseknan dagiti balikas nga insao kenkuana ni propeta Jeremy manipud iti ngiwat ti Apo.
48 Ket kalpasan a pinagsapata ni ari Nabucodonosor iti nagan ti Apo, sinapataanna ti bagina, ket nagrebelde; ket timmangken ti tengngedna, ti pusona, sinalungasingna dagiti linteg ti Apo a Dios ti Israel.
49 Adu met ti inaramid dagiti gobernador dagiti tattao ken dagiti papadi a maikontra kadagiti linteg, ket impasada ti amin a pannakarugit dagiti amin a nasion, ken tinulawanda ti templo ti Apo, a nasantipikar idiay Jerusalem.
50 Nupay kasta, nangibaon ti Dios dagidi ammada babaen ti mensaherona tapno ayabanna ida, agsipud ta inispalna ida ken ti tabernakulona.
51 Ngem inuyawda dagiti mensaherona; ket, adtoy, idi nagsao ti Apo kadakuada, inaramidda nga ay-ayam dagiti profetana.
52 Iti adayo, nga isu, gapu ta nakapungtot kadagiti tattaona gapu iti dakkel a kinadakesda, binilinna dagiti ari ti Caldeo a sumang-atda a bumusor kadakuada;
53 A nangpapatay kadagiti agtutuboda a lallaki babaen ti kampilan, wen, uray iti uneg ti kompas ti nasantoan a temploda, ket dida inispal ti agtutubo wenno adipen a babai, lakay wenno ubing, iti tengngada; ta inyawatna amin kadagiti imada.
54 Ket innalada dagiti amin a nasantoan nga aruaten ti Apo, dadakkel ken babassit, agraman dagiti basehas ti lakasa ti Dios, ken dagiti gameng ti ari, ket impan ida idiay Babilonia.
55 No maipapan iti balay ni Jehova, pinuoranda, ket rinebbada dagiti pader ti Jerusalem, ket pinuoranda dagiti torrena.
56 Ket no maipapan iti nadayag a banbanagna, saanda a pulos a nagsardeng agingga a nabusbosda ken nadadaelda amin ida: ket dagiti tattao a saan a napapatay babaen ti kampilan inawitna idiay Babilonia.
57 Isuda ti nagbalin nga adipen kenkuana ken kadagiti annakna, agingga a nagturay dagiti Persiano, tapno tungpalenda ti sao ni Jehova a sinao babaen ti ngiwat ni Jeremy.
58 Agingga a naragsak ti daga dagiti sabbath-na, aginananto ti intero a panawen ti pannakalangalangna, agingga iti naan-anay a termino iti pitopulo a tawen.

KAPITULO 2

1 Iti umuna a tawen ni Ciro nga ari dagiti Persiano, tapno matungpal ti sao ni Jehova, nga inkarina babaen ti ngiwat ni Jeremy;
2 Pinagungar ti Apo ti espiritu ni Ciro nga ari dagiti Persia, ket inwaragawagna iti intero a pagarianna, ken kasta met babaen ti insuratna.
3 Kinunana, Kastoy ti kinuna ni Ciro nga ari dagiti Persia; Ni Apo ti Israel, ti kangatuan nga Apo, pinagbalinnak nga ari ti intero a lubong, .
4 Ket binilinnak a mangbangon kenkuana iti balay idiay Jerusalem iti Judio.
5 Ngarud no adda asinoman kadakayo a nagtaud iti ilina, makikadua koma kenkuana ti Apo, nga Apona, ket sumang-at koma idiay Jerusalem nga adda idiay Judea, ket mangbangon iti balay ti Apo ti Israel: ta isu isu ti Apo nga agnanaed idiay Jerusalem.
6 Siasinoman ngarud nga agnanaed kadagiti lugar iti aglawlaw, tulonganda koma, dagidiay, kunak, a kaarrubana, babaen ti balitok ken pirak.
7 Buyogen dagiti sagut, kadagiti kabalio, ken baka, ken dadduma pay a banbanag, a naisagana babaen ti kari, para iti templo ti Apo idiay Jerusalem.
8 Kalpasanna, timmakder ti panguluen dagiti pamilia ti Judea ken iti tribu ni Benjamin; dagiti papadi, ken dagiti Levita, ken amin dagiti panunotda ti Apo a nangtignay a sumang-at, ken mangbangon iti balay para iti Apo idiay Jerusalem, .
9 Ket dagiti agnanaed iti aglawlawda, ken tinulonganda ida iti amin a banag babaen ti pirak ken balitok, babaen kadagiti kabalio ken baka, ken iti adu unay a libre a sagut iti adu a bilang a ti panunotda nagargari iti dayta.
10 Inruar met ni Ari Ciro dagiti nasantoan a basehas, nga innala ni Nabucodonosor manipud Jerusalem, ken impasdekna iti templona nga idolo.
11 Idi pinaruarna ida ni Ciro nga ari dagiti Persia, inyawatna ida ken Mitridates a tesorerona.
12 Ket babaen kenkuana naitedda ken Sanabasar a gobernador ti Judea.
13 Ket daytoy ti bilangda; Sangaribu a balitok a kopa, ken sangaribu a pirak, insenso a pirak a duapulo ket siam, banga ti balitok a tallopulo, ken ti pirak a dua ribu uppat a gasut ket sangapulo, ken sangaribu a dadduma pay a basehas.
14 Iti kasta, amin nga alikamen a balitok ken pirak, a naipan, lima ribu uppat a gasut pitopulo ket siam.
15 Dagitoy ket insubli ni Sanabasar, agraman ti pannakakautibo, manipud Babilonia agingga idiay Jerusalem.
16 Ngem idi tiempo ni Artexerxes nga ari dagiti Persiano, nagsurat a maibusor kenkuana da Belemo, Mitridates, Tabellio, Ratumo, Beeltethmo, ken Semellio a sekretario, agraman ti dadduma pay a nakitulag kadakuada, nga agnanaed idiay Samaria ken dadduma pay a lugar dagiti nagnaed idiay Judea ken Jerusalem dagitoy a surat a sumaruno;
17 Iti ari Artexerxes nga apomi, kadagiti adipenmo, ni Ratumo a mannurat iti estoria, ken ni Semelio nga eskriba, ken ti dadduma pay a kameng ti konsehoda, ken dagiti ukom nga adda idiay Celosyria ken Fenice.
18 Maammuan koma itan iti apo nga ari, a dagiti Judio nga immay manipud kenka nga agturong kadakami, idi immayda idiay Jerusalem, dayta nasukir ken nadangkes a siudad, bangonenda dagiti paglakuan, ket tarimaanenda dagiti pader daytoy ken ipasdekda ti pundasion ti templo.
19 Ita no maaramid manen daytoy a siudad ken dagiti paderna, saanda laeng nga agkedked a mangted iti buis, no di ket agrebeldeda pay kadagiti ari.
20 Ket gapu ta dagiti banag a maipanggep iti templo ket adda itan iti ima, pagarupenmi a maitutop a saan a baybay-an ti kasta a banag.
21 Ngem tapno agsaokayo iti apotayo nga ari, iti panggep tapno, no pagragsakanyo, mabirokan dayta kadagiti libro dagiti ammayo.

22 Ket masarakamto kadagiti kronika no ania ti naisurat maipanggep kadagitoy a banbanag, ket maawatanyonto a nasukir dayta a siudad, a nangriribuk agpadpada kadagiti ari ken siudad.
23 Ket a nasukir dagiti Judio, ket kanayon a nangibangonda kadagiti gubat iti dayta; gapu iti daytoy a gapuna uray daytoy a siudad nalangalang.
24 Ngarud ita ipakaammomi kenka, O apo nga ari, a no mabangon manen daytoy a siudad, ken maipasdek manen dagiti paderna, manipud ita awanton ti pagnaanmo nga agturong iti Celosyria ken Fenice.
25 Kalpasanna, nagsurat manen ti ari ken Ratumo a mannurat iti estoria, ken Beeltethmo, ken Semelio nga eskriba, ken kadagiti dadduma pay nga agtartrabaho, ken agnanaed idiay Samaria ken Siria ken Fenice, kas iti kastoy a wagas;
26 Nabasak ti surat nga impatulodyo caniac: gapuna imbilinco a sipapasnec ti panagsukimat, ket naduktalan a dayta a siudad nanipud idi punganay nga agar-aramid a maibusor cadagiti ar-ari;
27 Ket dagiti tattao sadiay naitedda iti iyaalsa ken gubat: ket dagiti mannakabalin nga ari ken narungsot addada idiay Jerusalem, a nagturay ken nagsingir iti buis idiay Celosyria ken Fenice.
28 Ita ngarud binilinko a lapdan dagidiay a tao a mangbangon iti siudad, ken ipangagda nga awanen ti maaramid iti daytoy;
29 Ket dagidi nadangkes a trabahador saandan nga ad-adda pay a mangrurod kadagiti ari, .
30 Kalpasanna, mabasa ni Ari Artexerxes dagiti suratna, ni Ratumo, ken ni Semelio nga eskriba, ken dagiti dadduma pay a naibaon kadakuada, a sidadarasudos nga agturong idiay Jerusalem agraman ti bunggoy dagiti kumakabalio ken adu a tattao nga agsasaganad iti gubat, rinugianda a lapdan dagiti agibangbangon ; ket nagsardeng ti pannakaibangon ti templo idiay Jerusalem agingga iti maikadua a tawen ti panagturay ni Dario nga ari dagiti Persiano.

KAPITULO 3

1 Ita idi nagturay ni Dario, nangaramid iti dakkel a padaya kadagiti amin nga iturayanna, ken iti amin a sangakabbalayanna, ken kadagiti amin a prinsipe ti Media ken Persia.
2 Ket kadagiti amin a gobernador ken kapitan ken teniente nga adda iti babaenna, manipud India agingga iti Etiopia, iti sangagasut duapulo ket pito a probinsia.
3 Ket idi nangan ken nagin-inumda, ket napnekdan a nagawid, kalpasanna ni Dario nga ari napan iti siledna, ket naturog, ket di nagbayag kalpasanna, nariing.
4 Kalpasanna, tallo nga agtutubo a lallaki, a kameng ti guardia a mangay-aywan iti bagi ti ari, nagsaritada iti maysa ken maysa;
5 Agsao koma ti tunggal maysa kadatayo iti maysa a sentensia: daydiay agballigi, ken kasla nasirsirib ti sentensiana ngem kadagiti dadduma, mangtedto kenkuana ni ari Dario kadagiti naindaklan a sagut, ken naindaklan a banbanag kas pagilasinan ti balligi.
6 Kas iti panagkawes iti lila, uminum iti balitok, ken maturog iti rabaw ti balitok, ken maysa a karuahe nga addaan kadagiti rigid a balitok, ken ti kawes ti ulo a napino a lienso, ken kawar iti tengngedna.
7 Ket agtugawto iti abay ni Dario gapu iti kinasiribna, ket maawaganto ni Dario a kasinsinna.
8 Ket kalpasanna, tunggal maysa insuratna ti sentensiana, sinelioanna, ket inkabilna iti sirok ti unan ni ari Dario;
9 Ket kinunana a, inton agungar ti ari, adda dagiti mangted kenkuana kadagiti sinurat; ket iti dasig ti ari ken dagiti tallo a prinsipe ti Persia ikeddengdanto a ti sentensiana ti kasisiriban, kenkuana maitedto ti balligi, kas naituding.
10 Insurat ti immuna, Ti arak ti kapigsaan.
11 Insurat ti maikadua, Ti ari ti kapigsaan.
12 Insurat ti maikatlo, Dagiti babbai ti kapigsaan: ngem kangrunaan iti amin, ti Kinapudno ibaklayna ti balligi.
13 Idi bumangon ti ari, innalada dagiti sursuratda ket inyawatda kenkuana, ket iti kasta binasana ida.
14 Ket idi imbaonna inayabanna amin dagiti prinsipe ti Persia ken Media, ken dagiti gobernador, ken dagiti kapitan, ken dagiti teniente, ken dagiti panguluen nga opisial;
15 Ket nagtugaw isuna iti naarian a tugaw ti panangukom; ket naibasa dagiti sinurat iti sanguananda.
16 Ket kinunana, Ayabanyo dagiti agtutubo a lallaki, ket ideklaradanto dagiti bukodda a sentensia. Isu a naayabanda, ket simrekda.
17 Kinunana kadakuada, Ipakaammoyo kadakami ti panunotyo maipapan kadagiti sursurat. Kalpasanna, nangrugi ti immuna, a nagsao maipapan iti pigsa ti arak;
18 Ket kinunana kastoy, O dakayo a tattao, anian a napigsa ti arak! pagbiddutanna dagiti amin a tattao nga uminum iti daytoy:
19 Pagbalinenna a maymaysa ti panunot ti ari ken ti ulila nga ubing; ti adipen ken ti nawaya a tao, ti napanglaw a tao ken ti nabaknang.
20 Pagbalinenna met ti tunggal pampanunot a kinaragsak ken kinaragsak, iti kasta saan a malagip ti tao ti ladingit wenno utang.
21 Ket pabaknangenna ti tunggal puso, iti kasta ti tao saanna a lagipen ti ari wenno gobernador; ket aramidenna nga agsao iti amin a banag babaen kadagiti talento:
22 Ket no addada kadagiti kopada, malipatanda ti ayatda agpadpada kadagiti gagayyem ken kakabsat, ket kalpasan la bassit, mangiruarda kadagiti kampilan.
23 Ngem no naggapuda iti arak, saanda a malagip ti inaramidda.
24 O dakayo a tattao, saan kadi a ti arak ti kapigsaan, a mangipatungpal iti kasta? Ket idi naisaona ti kasta, nagulimek.

KAPITULO 4

1 Kalpasanna, rinugian ti maikadua a nagsao maipapan iti pigsa ti ari, .
2 O dakayo a tattao, saan kadi a nalaing dagiti tao iti pigsa a mangituray iti baybay ken daga ken amin a banag nga adda kadakuada?
3 Ngem kaskasdi a nabilbileg ti ari: ta isu isu ti apo kadagitoy amin a banbanag, ken iturturayanna ida; ket aniaman nga ibilinna kadakuada aramidenda.
4 No ibilinna ida a makigubat ti maysa maibusor iti sabali, aramidenda: no ibaonna ida a maibusor kadagiti kabusor, mapanda, ket rebbaenda dagiti pader ken torre dagiti bantay.
5 Mapapatayda ket mapapatayda, ket saanda a salungasingen ti bilin ti ari: no magun-odda ti balligi, iyegda amin iti ari, kasta met ti samsam, kas iti amin a banag.
6 Kasta met kadagidiay saan a soldado, ken awan pakainaiganna kadagiti gubat, no di ket agusarda iti panagtalon, inton naapitda manen ti immulada, iyegda iti ari, ket pilitenda ti maysa ken maysa nga agbayad iti buis iti ari.
7 Ket kaskasdi isu ket maymaysa laeng a tao: no ibilinna ti pumatay, papatayenda; no ibilinna nga ispalen, ispalenda;
8 No ibilinna ti mangkabil, agkabilda; no ibilinna a pagbalinen a langalang, pagbalinenda a langalang; no ibilinna ti mangbangon, mangbangonda;
9 No ibilinna nga agpukan, agputedda; no ibilinna nga agmula, agmulada.

10 Isu nga agtulnogda kenkuana dagiti amin nga ilina ken dagiti buyotna: ad-adda pay, agidda, mangan ken uminum, ket aginana.
11 Ket dagitoy agsiputda iti aglawlawna, ken saan a mabalin a pumanaw ti asinoman, ket agaramid iti bukodna a trabaho, wenno saanda a sumukir kenkuana iti aniaman a banag.
12 O dakayo a tattao, kasano a saan koma a ti ari ti kabilgan, idinto ta iti kasta a kita isu ket natulnog? Ket iniggamanna ti dilana.
13 Kalpasanna, nangrugi nga agsao ti maikatlo, a nagsao maipapan kadagiti babbai, ken iti kinapudno, (daytoy ni Zorobabel).
14 O dakayo a tattao, saan a ti naindaklan nga ari, wenno ti adu a tao, wenno arak, ti nalaing; siasino ngarud ti mangiturturay kadakuada, wenno addaan iti apo kadakuada? saan kadi a babbai dagitoy?
15 Dagiti babbai ti nangibaklay iti ari ken amin a tattao nga agturay iti baybay ken daga.
16 Uray cadacuada immayda: ket pinataranda dagiti nagmula cadagiti kaubasan, a naggapuan ti arak.
17 Mangaramid met dagitoy kadagiti kawes para kadagiti tattao; dagitoy ti mangyeg iti dayag kadagiti tao; ket no awan dagiti babbai saan a mabalin nga agbalin dagiti lallaki.
18 Wen, ket no naurnong dagiti tao ti balitok ken pirak, wenno aniaman a naimbag a banag, saanda kadi nga ay-ayaten ti maysa a babai a napintas iti pabor ken kinapintas?
19 Ket no baybay-anda amin dagidiay a banbanag, saanda aya nga agnganga, ket uray silulukat ti ngiwatda iturongda a sipipinget dagiti matada kenkuana; ket saan kadi nga ad-adda a tarigagayan dagiti amin a tattao ngem iti pirak wenno balitok, wenno aniaman a naimbag a banag?
20 Ti lalaki baybay-anna ti bukodna nga ama a nangpadakkel kenkuana, ken ti bukodna a pagilian, ket kumpet iti asawana.
21 Saanna a agtalinaed a mangbusbos iti biagna a kaduana ti asawana. ket saanna a malagip ti ama, wenno ina, wenno ti pagilian.
22 Babaen iti daytoy masapul met a maammuanyo a dagiti babbai ti mangituray kadakayo: saankayo kadi nga agtrabaho ken agtrabaho, ken ited ken iyegyo amin iti babai?
23 Wen, alaen ti maysa a tao ti kampilanna, ket mapan iti dalanna a mangtakaw ken agtakaw, tapno aglayag iti baybay ken kadagiti karayan;
24 Ket kumita iti leon, ket mapan iti sipnget; ket inton nagtakaw, nasamsam, ken nagtakaw, iyegna dayta iti ayatna.
25 Gapuna ti lalaki ad-adda nga ayatenna ti asawana ngem iti ama wenno ina.
26 Wen, adu dagiti naibus ti kinasaririta para kadagiti babbai, ken nagbalin nga adipen para kadakuada.
27 Adu met ti natay, nagbiddut, ken nagbasol gapu kadagiti babbai.
28 Ket ita saankayo kadi a mamati kaniak? saan kadi a naindaklan ti ari iti pannakabalinna? saan kadi a mabuteng ti amin a rehion a mangsagid kenkuana?
29 Kaskasdi a nakitak isuna ken ni Apame a kamalala ti ari, ti anak a babai ti madaydayaw a ni Bartacus, a situtugaw iti makannawan ti ari.
30 Ket innalana ti korona manipud iti ulo ti ari, ket inkabilna iti bukodna nga ulo; kinabilna met ti ari babaen ti makannigid nga imana.
31 Ket kaskasdi gapu iti amin dagitoy nagnganga ti ari ket kinitana isuna a silulukat ti ngiwatna: no agkatawa kenkuana, nagkatawa met: ngem no adda aniaman a di pannakaay-ayona kenkuana, ti ari napalangguadna, tapno makikappia kenkuana manen.
32 O dakayo a lallaki, kasano a mabalin no di ket nabileg dagiti babbai, ta makitada nga ar-aramidenda ti kastoy?
33 Kalpasanna, nagkikinnita ti ari ken dagiti prinsipe: isu a rinugianna ti nagsao maipapan iti kinapudno.
34 O dakayo a lallaki, saan kadi a napigsa dagiti babbai? dakkel ti daga, nangato ti langit, napardas ti init iti panagdaliasatna, ta likmutenna dagiti langit iti aglawlaw, ket alaenna manen ti dalanna iti bukodna a lugar iti maysa nga aldaw.
35 Saan kadi a naindaklan ti agar-aramid kadagitoy a banag? ngarud naindaklan ti kinapudno, ken napigpigsa ngem iti amin a banag.
36 Agpukpukkaw ti amin a daga iti kinapudno, ket bendisionan ti langit: agkintayeg ken agpigerger amin nga aramid, ket awan ti nakillo a banag iti dayta.
37 Nadangkes ti arak, nadangkes ti ari, nadangkes dagiti babbai, nadangkes dagiti amin nga annak ti tao, ken kasta amin dagiti nadangkes nga aramidda; ket awan ti kinapudno kadakuada; iti kinakilloda met mapukawdanto.
38 No maipapan iti kinapudno, agibtur ken kanayon a napigsa; agbiag ken mangparmek iti agnanayon.
39 Kaduana awan ti panangawat kadagiti tattao wenno gunggona; ngem ar-aramidenna dagiti banag a nalinteg, ket liklikanna ti amin a di nainkalintegan ken nadangkes a banag; ket amin a tattao aramidenda a naimbag a kas kadagiti aramidna.
40 Uray iti panangukomna awan ti aniaman a kinakillo; ket isu ti pigsa, pagarian, pannakabalin, ken kinatan-ok, iti amin a panawen. Madaydayaw koma ti Dios ti kinapudno.
41 Ket iti dayta nagulimekna. Ket dagiti amin a tattao impukkawda ngarud, ket kinunada, Dakkel ti Kinapudno, ken mannakabalin ngem iti amin a banag.
42 Kalpasanna kinuna ti ari kenkuana, Dawatem no ania ti ad-adda a kayatmo ngem ti naituding iti surat, ket itedmi kenka, agsipud ta sika ti masarakan a kasisiriban; ket agtugawkanto iti sibayko, ket maawagankanto iti kasinsinko.
43 Kalpasanna, kinunana iti ari, Laglagipem ti karimo, nga inkarim a mangbangon iti Jerusalem, iti aldaw nga isasangpetmo iti pagariam.
44 Ket ibaonna dagiti amin nga alikamen a naala manipud Jerusalem, nga inlasin ni Ciro, idi inkarina a dadaelenna ti Babilonia, ken ibaonna manen ida sadiay.
45 Inkarika met a bangonem ti templo, a pinuoran dagiti Edomita idi pinagbalin a langalang ti Judea gapu kadagiti Caldeo.
46 Ket ita, O apo nga ari, daytoy ti kalikagumanko, ken ti tarigagayak kenka, ket daytoy ti prinsipe a kinaparabur nga agtaud manipud kenka: tarigagayak ngarud a tungpalem ti kari, ti panangtungpal iti dayta babaen ti bukodmo a ngiwat inkarim iti Ari ti langit.
47 Kalpasanna, timmakder ni Dario nga ari, ket inagkanna, ket nagsurat kadagiti surat para kenkuana kadagiti amin a tesorero ken teniente ken kapitan ken gobernador, tapno sitatalged nga ipakaammoda iti dalanda agpadpada kenkuana, ken amin dagidiay makikuyog kenkuana a mangbangon iti Jerusalem .
48 Nagsurat met kadagiti teniente nga adda idiay Celosyria ken Fenice, ken kadakuada idiay Libano, tapno iyegda ti kayo a sedro manipud Libano agingga iti Jerusalem, ken bangonenda ti siudad a kaduana.
49 Kanayonanna, nagsurat para kadagiti amin a Judio a rimmuar iti pagarian a simmang-at iti Judio, maipapan iti wayawayada, nga awan ti opisial, uray agturay, wenno teniente, wenno tesorero, a puersado a sumrek kadagiti ruanganda;
50 Ket ti amin a pagilian nga iggemda ket mawayawayaan nga awan ti buis; ket iyawat dagiti Edomita dagiti purok dagiti Judio nga iggemda idi.

51 Wen, a tinawen a maited ti duapulo a talento iti pannakabangon ti templo, agingga iti panawen a pannakaibangonna;
52 Ket tinawen a sangapulo a talento ti dadduma pay, tapno mataginayon dagiti daton a mapuoran iti rabaw ti altar iti tunggal aldaw, kas iti bilin a mangidaton iti sangapulo ket pito.
53 Ket dagiti amin a napan manipud Babilonia tapno mangbangon iti siudad ket maaddaan iti nawaya a wayawaya, kasta met dagiti kaputotanda, ken amin a papadi a pimmanaw.
54 Insuratna met ti maipapan. dagiti pagkargaan, ken dagiti kawes dagiti papadi a pagserbianda;
55 Ket kasta met a maipaay kadagiti bayad dagiti Levita, a maited kadakuada agingga iti aldaw a pannakaileppas ti balay, ken pannakabangon ti Jerusalem.
56 Ket imbilinna nga ikkan dagiti amin a mangsalsalimetmet iti siudad iti pension ken tangdan.
57 Pinapanawna met dagiti amin nga alikamen manipud Babilonia, nga inlasin ni Ciro; ket amin nga inted ni Ciro a bilin, isu met laeng ti nangibilin kenkuana a maaramid, ket imbaonna idiay Jerusalem.
58 Idi rimmuar daytoy nga agtutubo, intangadna ti rupana idiay langit nga agturong idiay Jerusalem, ket indaydayawna ti Ari ti langit.
59 Ket kinunana, Manipud kenka agtaud ti balligi, manipud kenka agtaud ti sirib, ket kukuam ti dayag, ket siak ti adipenmo.
60 Nabenditoka, a nangted kaniak iti sirib: ta agyamanak kenka, O Apo dagiti ammami.
61 Ket iti casta innalana dagiti surat, ket rimmuar, ket immay idiay Babilonia, ket imbagana amin cadagiti cacabsatna.
62 Ket indaydayawda ti Dios dagiti ammada, agsipud ta inikkanna ida iti wayawaya ken wayawaya
63 Tapno sumang-atda, ken bangonenda ti Jerusalem, ken ti templo a naawagan iti naganna: ket pito nga aldaw a nagpiestada babaen kadagiti instrumento ti musika ken rag-o.

KAPITULO 5

1 Kalpasan daytoy dagiti kangrunaan a lallaki kadagiti pamilia a napili sigun kadagiti tribuda, a sumang-at a kaduada dagiti assawada a babbai ken annakda a lallaki ken babbai, agraman dagiti adipenda a lallaki ken adipenda a babbai, ken dagiti bakada.
2 Ket nangibaon ni Dario iti sangaribu a kumakabalio, agingga a sitatalged a naisublida ida idiay Jerusalem, ken addaan kadagiti instrumento ti musika kadagiti tabreta ken plauta.
3 Ket amin a kakabsatda nagay-ayamda, ket pinagsang-atna ida a kaduada.
4 Ket dagitoy ti nagnagan dagiti lallaki a simmang-at, a maibatay kadagiti pamiliada iti tengnga dagiti tribuda, iti sumagmamano nga uloda.
5 Dagiti papadi, annak ni Finees nga anak ni Aaron: ni Jesus nga anak ni Josedec, nga anak ni Saraias, ken ni Joacim nga anak ni Zorobabel, nga anak ni Salatiel, iti balay ni David, manipud iti kabagian ni Fares, ti ti tribu ni Juda;
6 Nagsao iti nainsiriban a sentensia iti sanguanan ni Dario nga ari ti Persia iti maikadua a tawen ti panagturayna, iti bulan a Nisan, nga isu ti umuna a bulan.
7 Ket dagitoy isuda dagiti taga-Judio a simmang-at manipud iti pannakakautibo, a nagnaedanda a kas ganggannaet, nga impan ni Nabucodonosor nga ari ti Babilonia idiay Babilonia.
8 Ket nagsublida idiay Jerusalem, ken kadagiti dadduma a paset ti Judio, tunggal maysa iti bukodna a siudad, a nakikuyog ken ni Zorobabel, ken ni Jesus, Nehemias, ken Zacarias, ken Resaias, Enenio, Mardoqueo. Beelsaro, Aspharasus, Reelius, Roimus, ken Baana, dagiti mangiwanwan kadakuada.
9 Ti bilangda iti nasion, ken dagiti gobernadorda, annak ni Foros, dua ribu ken gasut pitopulo ket dua; dagiti annak ni Safat, uppat a gasut pitopulo ket dua;
10 Dagiti annak ni Ares, pito gasut limapulo ket innem.
11 Ti annak ni Faat Moab, dua ribu walo gasut sangapulo ket dua.
12 Ti annak ni Elam, sangaribu dua gasut limapulo ket uppat: ti annak ni Zatul, siam a gasut uppat a pulo ket lima: ti annak ni Corbe, pito gasut ket lima: ti annak ni Bani, innem a gasut uppat a pulo ket walo;
13 Ti annak ni Bebai, innem a gasut duapulo ket tallo: ti annak ni Sadas, tallo ribu dua gasut duapulo ket dua.
14 Ti annak ni Adonikam, innem a gasut innem a pulo ket pito: ti annak ni Bagoi, dua ribu innem a pulo ket innem: ti annak ni Adin, uppat a gasut limapulo ket uppat.
15 Ti annak ni Aterezias, siam a pulo ket dua: ti annak da Ceilan ken Azetas, inton pito: ti annak ni Azuran, uppat a gasut tallopulo ket dua.
16 Ti annak ni Ananias, sangagasut ket maysa: ti annak ni Arom, tallopulo ket dua: ken ti annak ni Bassa, tallo gasut duapulo ket tallo: ti annak ni Azefurit, sangagasut ket dua.
17 Dagiti annak ni Metero, tallo ribu ket lima: ti annak ni Betlomon, sangagasut duapulo ket tallo.
18 Dagiti taga Netofa, limapulo ket lima: dagiti taga Anatot, sangagasut limapulo ket walo: dagiti taga Betsamos, uppat a pulo ket dua.
19 Duapulo ket lima dagiti taga-Kiriatiario: pito gasut uppat a pulo ket tallo dagiti taga-Cafira ken Berot: pito gasut dagiti taga-Pira.
20 Dagiti taga Cadias ken Amidoi, uppat a gasut duapulo ket dua: dagiti taga Cirama ken Gabdes, innem a gasut duapulo ket maysa.
21 Dagidi ta Macalon, sangagasut duapulo ket dua: dagiti taga Betolius, limapulo ket dua: dagiti annak ni Nephis, sangagasut limapulo ket innem:
22 Ti annak da Calamolalus ken Onus, pito gasut duapulo ket lima: ti annak ni Jereco, dua gasut uppat a pulo ket lima.
23 Dagiti annak ni Anas, tallo ribu tallo gasut tallopulo.
24 Dagiti papadi: ti annak ni Jeddu, nga anak ni Jesus, iti annak ni Sanasib, siam a gasut pitopulo ket dua: ti annak ni Merut, sangaribu ket limapulo ket dua.
25 Ti annak ni Fasaron, sangaribu uppat a pulo ket pito: ti annak ni Carme, sangaribu ket sangapulo ket pito.
26 Dagiti Levita: pitopulo ket uppat nga annak ni Jesue, Cadmiel, Banuas, Sudias.
27 Dagiti nasantuan a kumakanta: ti annak ni Asaf, sangagasut duapulo ket walo.
28 Dagiti agay-aywan iti ruangan: ti annak ni Salum, annak ni Jatal, annak ni Talmon, annak ni Dacobi, annak ni Teta, annak ni Sami, iti amin sangagasut tallopulo ket siam.
29 Dagiti adipen ti templo: ti annak ni Esau, annak ni Asifa, annak ni Tabaot, annak ni Ceras, annak ni Sud, annak ni Faleas, annak ni Labana, annak ni Graba.
30 Dagiti annak ni Acua, annak ni Uta, annak ni Cetab, annak ni Agaba, annak ni Subai, annak ni Anan, annak ni Catua, annak ni Geddur.
31 Ti annak ni Aro, annak ni Daisan, annak ni Noeba, annak ni Chaseba, annak ni Gazera, annak ni Azia, annak ni Fines, annak ni Azare, annak ni Bastai, annak ni Asana , annak ni Meani, annak ni Nephisi, annak ni Acub, annak ni Acifa, annak ni Asur, annak ni Faracim, annak ni Basalot.
32 Ti annak ni Meeda, annak ni Cota, annak ni Carea, annak ni Carco, annak ni Aserer, annak ni Tomoi, annak ni Nasit, annak ni Atifa.

33 Ti annak dagiti adipen ni Solomon: ti annak ni Azafion, annak ni Farira, annak ni Jeeli, annak ni Lozon, annak ni Israel, annak ni Safet.
34 Ti annak ni Hagia, annak ni Faracaret, annak ni Sabi, annak ni Sarotie, annak ni Masias, annak ni Gar, annak ni Addus, annak ni Suba, annak ni Aferra, annak ni Barodis , annak ni Sabat, annak ni Allom.
35 Tallo gasut pitopulo ket dua ti amin a ministro ti templo ken ti annak dagiti adipen ni Solomon.
36 Simmang-at dagitoy manipud Termelet ken Telersas, ni Charathalar ti nangidaulo kadakuada, ken ni Aalar;
37 Saanda met a maipakita dagiti pamiliada, wenno ti annakda, no kasano ti panagtaudda iti Israel: ti annak ni Ladan, nga anak ni Ban, annak ni Necodan, innem a gasut limapulo ket dua.
38 Ket kadagiti papadi a nangagaw iti saad ti kinapadi, ngem saanda a nasarakan: ti annak ni Obdia, annak ni Accoz, annak ni Addus, a nangasawa ken Augia a maysa kadagiti annak a babbai ni Barzelo, ket napanaganan iti naganna.
39 Ket idi nabirokan iti rehistro ti panangiladawan ti kabagian dagitoy a lallaki, ket saan a nasarakan, naikkatda iti panangipatungpal iti akem ti kinasaserdote.
40 Ta kinuna kadakuada da Nehemias ken Atharias, a saanda a makiraman kadagiti nasantoan a banbanag, agingga nga adda timmakder a nangato a padi a nakawesan iti doktrina ken kinapudno.
41 Iti kasta ti Israel, manipud kadakuada nga agtawen iti sangapulo ket dua nga agpangato, uppat a pulo a ribu ti bilangda, malaksid kadagiti adipen a lallaki ken babbai a dua ribu tallo gasut ket innem a pulo.
42 Pito ribu tallo gasut uppat a pulo ket pito dagiti adipenda a lallaki ken babbai: dua gasut uppat a pulo ket lima dagiti agkanta a lallaki ken agkankanta.
43 Uppat a gasut tallopulo ket lima a kamelio, pito ribu tallopulo ket innem a kabalio, dua gasut uppat a pulo ket lima a mula, lima ribu lima gasut duapulo ket lima nga animal a nausar iti sangol.
44 Ket ti sumagmamano a panguluen ti pamiliada, idi dimtengda iti templo ti Dios nga adda idiay Jerusalem, inkarida nga ipasdekda manen ti balay iti bukodna a lugar sigun iti kabaelanda.
45 Ket maited iti nasantuan a pagidulinan dagiti aramid iti sangaribu a kilo a balitok, lima ribu a pirak, ken sangagasut a kawes ti papadi.
46 Kasta met ti panagnaed dagiti papadi ken dagiti Levita ken dagiti tattao idiay Jerusalem, ken iti away, dagiti kumakanta ken dagiti agay-aywan iti ruangan; ken amin nga Israel kadagiti purokda.
47 Ngem idi asidegen ti maikapito a bulan, ken idi adda dagiti annac ti Israel tunggal maysa iti bukodna a lugar, immayda amin a sangsangkamaysa a situtunos iti silulukat a disso ti umuna a ruangan nga agturong iti daya.
48 Kalpasanna, timmakder ni Jesus nga anak ni Josedec, ken dagiti kakabsatna a papadi ken ni Zorobabel nga anak ni Salatiel, ken dagiti kakabsatna, ket insaganada ti altar ti Dios ti Israel.
49 Mangidaton kadagiti daton a mapuoran iti rabawna, kas sibabatad a naibilin iti libro ni Moises a tao ti Dios.
50 Ket adda dagiti naummong kadakuada manipud kadagiti sabali a nasion ti daga, ket impatakderda ti altar iti bukodna a lugar, gapu ta amin dagiti nasion iti daga ket nakibusor kadakuada, ket inrurumenda ida; ket nangidatonda kadagiti daton a maitunos iti tiempo, ken daton a mapuoran iti Apo iti agsapa ken rabii.
51 Nangangayda met iti piesta dagiti tabernakulo, kas naibilin iti Linteg, ket inaldaw nga agidatonda kadagiti daton, kas maiparbeng.
52 Ket kalpasan dayta, dagiti agtultuloy a daton, ken daton dagiti aldaw a panaginana, ken dagiti baro a bulan, ken dagiti amin a nasantuan a piesta.
53 Ket amin dagiti nagkari iti Dios rinugianda ti nangidaton kadagiti daton iti Dios manipud iti umuna nga aldaw ti maikapito a bulan, nupay saan pay a naibangon ti templo ni Jehova.
54 Ket nangtedda kadagiti mason ken karpintero iti kuarta, taraon, ken inumen, a siraragsak.
55 Kadakuada met a taga Sidon ken Tiro nangtedda kadagiti kareson, tapno iyegda dagiti kayo a sedro manipud Libano, a maiyeg babaen kadagiti agtaytayab iti pagkamangan ti Jope, kas imbilin kadakuada ni Ciro nga ari dagiti Persiano.
56 Ket iti maikadua a tawen ken maikadua a bulan kalpasan ti idadatengna iti templo ti Dios idiay Jerusalem, nangrugi da Zorobabel nga anak ni Salatiel, ken ni Jesus nga anak ni Josedec, ken dagiti kakabsatda, dagiti papadi, ken dagiti Levita, ken amin nga adda idi umaykayo idiay Jerusalem manipud iti pannakakautibo.
57 Ket inkabilda ti pundasion ti balay ti Dios iti umuna nga aldaw ti maikadua a bulan, iti maikadua a tawen kalpasan ti isasangpetda iti Judio ken Jerusalem.
58 Ket dinutokan dagiti Levita manipud duapulo ti tawenda a mangimaton kadagiti aramid ni Jehova. Kalpasanna, timmakder ni Jesus, ken dagiti annakna ken kakabsatna, ken ni Cadmiel a kabsatna, ken ti annak ni Madiabun, agraman ti annak ni Joda nga anak ni Eliadun, agraman dagiti annakda a lallaki ken kakabsatda, amin a Levita, buyogen ti maymaysa a panagtutunos a mangidadaulo iti trabaho. agtrabaho a mangidur-as kadagiti aramid iti balay ti Dios. Isu a binangon dagiti trabahador ti templo ni Yahweh.
59 Ket nagtakder dagiti papadi a nakasuot iti kawesda nga addaan kadagiti instrumento ti musika ken trumpeta; ket dagiti Levita nga annak ni Asaf addaanda kadagiti piangpiang, .
60 Agkanta kadagiti kanta ti panagyaman, ken panangidaydayaw iti Apo, kas intuding ni David nga ari ti Israel.
61 Ket nagkantada iti napigsa a timek kadagiti kanta a mangidaydayaw iti Apo, agsipud ta ti asi ken dayagna ket agnanayon iti intero nga Israel.
62 Ket amin dagiti tao nagpukkawda iti trumpeta, ket nagikkisda iti napigsa a timek, a nagkankanta kadagiti kanta ti panagyaman iti Apo gapu iti pannakapatakder ti balay ti Apo.
63 Kasta met kadagiti papadi ken Levita, ken kadagiti panguluen ti pamiliada, dagiti nagkauna a nakakita iti dati a balay immayda iti pannakaibangon daytoy buyogen ti panagsangit ken dakkel nga ikkis.
64 Ngem adu a buyogen ti trumpeta ken rag-o ti nangipukkaw iti napigsa a timek.
65 Iti kasta saan a mangngeg dagiti trumpeta gapu iti panagsangit dagiti tattao: kaskasdi a nakaskasdaaw ti panaguni ti bunggoy, isu a nangngegda iti adayo.
66 Gapuna idi nangngeg dagiti kabusor ti tribu ti Juda ken Benjamin, naammuanda no ania ti rumbeng a kaipapanan dayta nga arimbangaw dagiti trumpeta.
67 Ket nadlawda a dagiti adda iti pannakakautibo ti nangbangon iti templo para iti Apo a Dios ti Israel.
68 Gapuna napanda kada Zorobabel ken Jesus, ken iti pangulo dagiti pamilia, ket kinunada kadakuada, Mangbangonkami a sangsangkamaysa kadakayo.
69 Ta datayo met, kas kadakayo, agtulnog iti Apoyo, ken agsakripisio kenkuana manipud kaaldawan ni Azbazaret nga ari dagiti Asirio, a nangipan kadakami ditoy.

70 Kalpasanna, kinuna kadakuada da Zorobabel ken ni Jesus ken ti panguluen dagiti pamilia ti Israel, Saan a para kadakami ken kadakayo ti mangbangon a sangsangkamaysa iti balay a maipaay iti Apo a Diosmi.
71 Datayo laeng ti mangbangon iti Apo ti Israel, kas imbilin kadatayo ni Ciro nga ari dagiti Persia.
72 Ngem dagiti nasion iti daga a nakadagdagsen kadagiti agnanaed iti Judea, ken nangtengngel kadakuada a nainget, linapdanda ti panagbangonda;
73 Ket babaen kadagiti nalimed a panggepda, ken dagiti nalatak a panangallukoy ken riribuk, linapdanda ti pannakaleppas ti pasdek iti amin a tiempo a nagbiag ni Ari Ciro: isu a nalapdanda nga agibangon iti las-ud ti dua a tawen, agingga iti panagturay ni Dario.

KAPITULO 6

1 Ita iti maikadua a tawen ti panagturay da Dario Ageo ken Zacarias nga anak ni Addo, dagiti mammadto, nagipadtoda kadagiti Judio idiay Judio ken Jerusalem iti nagan ti Apo a Dios ti Israel, nga adda kadakuada.
2 Kalpasanna, timmakder da Zorobabel nga anak ni Salatiel, ken ni Jesus nga anak ni Josedec, ket rinugianda nga imbangon ti balay ti Apo idiay Jerusalem, dagiti mammadto ti Apo a kaduada ken tultulonganda ida.
3 Iti dayta met la a tiempo immay kadakuada ni Sisinnes a gobernador ti Siria ken Fenicia, agraman ni Satrabuzanes ken dagiti kakaduana, ket kinunana kadakuada.
4 Siasino ti panangtudingyo iti panangibangonyo iti daytoy a balay ken daytoy nga atep, ken aramidenyo amin dagiti dadduma pay a banag? ket siasino dagiti trabahador a mangaramid kadagitoy a banbanag?
5 Nupay kasta, nagun-odan dagiti panglakayen dagiti Judio ti pabor, gapu ta sinarungkaran ti Apo ti pannakakautibo;
6 Ket saanda a nalapdan iti panagbangon, agingga a naited ti kaipapanan ken Dario maipanggep kadakuada, ket naawat ti sungbat.
7 Ti kopia dagiti surat nga insurat ken impatulod da Sisinnes, gobernador ti Siria ken Fenice, ken Satrabuzanes, agraman dagiti kakaduada, agtuturay idiay Siria ken Fenice, ken ni Dario; Iti ari Dario, kablaaw:
8 Maammuan koma ti amin a banag iti apotayo nga ari, a gapu ta dimtengkami iti daga ti Judea, ken nakastrekkami iti siudad ti Jerusalem, nasarakanmi iti siudad ti Jerusalem dagiti nagkauna kadagiti Judio a kautibo
9 Mangbangon iti balay a maipaay iti Apo, naindaklan ken baro, kadagiti nakitikit ken nangina a batbato, ken dagiti troso a naisaaddan kadagiti pader.
10 Ket maaramid dagita nga aramid iti napardas unay, ket agtultuloy a narang-ay ti trabaho kadagiti imada, ket buyogen ti amin a dayag ken kinagaget maaramid.
11 Kalpasanna, sinaludsodmi dagitoy a panglakayen, a kunkunami, Siasino ti bilin ti panangibangonyo iti daytoy a balay, ken mangikabilkayo kadagiti pundasion dagitoy nga aramid?
12 Gapuna iti panggep a mangtedkami iti pannakaammo kenka babaen ti panagsurat, kiniddawmi kadakuada dagiti kangrunaan nga agaramid, ken kiniddawmi kadakuada dagiti nagan babaen ti surat dagiti kangrunaan a lallakida.
13 Isu nga inted da kadakami daytoy a sungbat, Ad-adipenkami ti Apo a nangaramid iti langit ken daga.
14 Ket no maipapan iti daytoy a balay, adu a tawenen ti napalabas, binangon ti maysa nga ari ti Israel a naindaklan ken napigsa, ket nalpas.
15 Ngem idi pinagpungtot dagiti ammatayo ti Dios, ken nagbasolda iti Apo ti Israel nga adda sadi langit, inyawatna ida iti pannakabalin ni Nabucodonosor nga ari ti Babilonia, dagiti Caldeo;
16 Rinebbana ti balay, ket pinuoranna, ken impan dagiti tattao a balud idiay Babilonia.
17 Ngem iti umuna a tawen a panagturay ni Ari Ciro iti pagilian ti Babilonia nagsurat ni Ciro nga ari tapno maibangon daytoy a balay.
18 Ket dagiti nasantoan nga alikamen a balitok ken pirak, nga innala ni Nabucodonosor iti balay idiay Jerusalem, ket inkabilna ida iti bukodna a templo dagidiay inyeg manen ni Ciro nga ari manipud templo idiay Babilonia, ket naitedda Ni Zorobabel ken ni Sanabassaro nga agturay, .
19 Buyogen ti bilin nga ibaklayna dagiti isu met laeng nga aruaten, ket ikabilna ida iti templo idiay Jerusalem; ken a maibangon ti templo ti Apo iti lugarna.
20 Idi immay ditoy ni Sanabassaro, inkabilna dagiti pamuon ti balay ni Jehova idiay Jerusalem; ket manipud iti dayta a tiempo agingga iti daytoy a maysa pay laeng a pasdek, saan pay a naan-anay a nagpatingga.
21 Ita ngarud, no naimbag ti ari, mausig koma dagiti kasuratan ni Ari Ciro.
22 Ket no maduktalan a ti pannakabangon ti balay ti Apo idiay Jerusalem ket naaramid iti pammalubos ni ari Ciro, ket no kasta ti pampanunoten ti apotayo nga ari, ipasimudaagna kadatayo dayta.
23 Kalpasanna, binilinna ni Ari Dario a sapulenna dagiti kasuratan idiay Babilonia: ket iti kasta idiay Ecbatane a palasio, nga adda iti pagilian ti Media, adda nasarakan ti maysa a lukot a nakaisuratan dagitoy a banbanag.
24 Iti umuna a tawen ti panagturay ni Ciro, imbilin ni ari Ciro a maibangon manen ti balay ni Jehova idiay Jerusalem, a sadiay agsakripisioda iti kanayon nga apuy.
25 A ti kangatona innem a pulo a kasiko ken ti kaakabana innem a pulo a kasiko, nga addaan iti tallo nga intar a nakitikit a bato, ken maysa nga intar ti baro a kayo iti dayta a pagilian; ken dagiti gastosna maited manipud iti balay ni Ari Ciro.
26 Ket dagiti nasantoan nga aruaten ti balay ni Jehova, agpadpada a balitok ken pirak, nga inruar ni Nabucodonosor iti balay idiay Jerusalem, ket inyegna idiay Babilonia, maisubli iti balay idiay Jerusalem, ket maikabilda iti lugar a nakaikabilan addada idi.
27 Ket kasta met nga imbilinna a ni Sisinnes a gobernador ti Siria ken Fenice, ken ni Satrabuzanes, ken dagiti kakaduada, ken dagidiay nadutokan nga agturay iti Siria ken Fenice, agannad koma a dida makibiang iti lugar, no di ket sagabaenda ni Zorobabel, ti adipen ti Apo, ken gobernador ti Judea, ken dagiti panglakayen dagiti Judio, a mangbangon iti balay ni Yahweh iti dayta a disso.
28 Binilinko met a mabangon manen a sibubukel; ken a sipapasnek a kitkitaenda a tulongan dagidiay kautibo dagiti Judio, agingga a malpas ti balay ti Apo.
29 Ket manipud iti buis ti Celosyria ken Fenice maysa a bingay a siaannad a maited dagitoy a lallaki maipaay kadagiti daton ti Apo, kayatna a sawen, ken Zorobabel a gobernador, maipaay kadagiti baka, ken kalakian a karnero, ken kordero;
30 Ken kasta met ti mais, asin, arak, ken lana, ken dayta a kankanayon iti kada tawen nga awan sabali, kas ipasimudaag dagiti papadi nga adda idiay Jerusalem a mabusbosda iti inaldaw.
31 Tapno maidaton iti Kangatuan a Dios maipaay iti ari ken kadagiti annakna, ken tapno ikararagda ti biagda.
32 Ket imbilinna a siasinoman a mangsalungasing, wen, wenno manglaglag-an iti aniaman a banag a nasaksakbay a naisao wenno naisurat, manipud iti bukodna a balay nasken a maala ti maysa a kayo, ket maibitay iti dayta, ket matiliw amin dagiti sanikuana para iti ari.

33 Ngarud, ti Apo, a naawagan sadiay ti naganna, dadaelenna a naan-anay ti tunggal ari ken nasion, a mangiyunnat iti imana a manglapped wenno mangdadael iti dayta a balay ti Apo idiay Jerusalem.
34 Siak ni Dario nga ari inkeddengko a maibatay kadagitoy a banbanag maaramid a buyogen ti kinagaget.

KAPITULO 7

1 Kalpasanna, ni Sisinnes a gobernador ti Celosyria ken Fenice, ken Satrabuzanes, agraman dagiti kakaduada a nangsurot kadagiti bilin ni Ari Dario.
2 Siaannad unay nga inaywananna dagiti nasantuan nga aramid, a tinulonganna dagiti nagkauna a Judio ken dagiti gobernador ti templo.
3 Ket iti kasta rimmang-ay dagiti nasantoan nga aramid, idi nagipadto da Aggeo ken Zacarias a propeta.
4 Ket inleppasda dagitoy a banbanag babaen ti bilin ti Apo a Dios ti Israel, ken iti pammalubos da Ciro, Dario, ken Artexerxes, nga ar-ari ti Persia.
5 Ket kasta ti pannakaileppas ti nasantoan a balay iti maikaduapulo ket tallo nga aldaw ti bulan nga Adar, iti maikanem a tawen ni Dario nga ari dagiti Persiano
6 Ket dagiti annac ti Israel, dagiti papadi, ken dagiti Levita, ken dagiti dadduma pay a nacautibo, a nainayon cadacuada, inaramidda ti cas mayannurot cadagiti banbanag a naisurat iti libro ni Moises.
7 Ket iti pannakaidaton ti templo ni Jehova indatonda ti sangagasut a baka dua gasut a kalakian a karnero, uppat a gasut a kordero;
8 Ken sangapulo ket dua a kalding maipaay iti basol ti intero nga Israel, sigun iti bilang dagiti panguluen dagiti tribu ti Israel.
9 Dagiti papadi ken dagiti Levita nagtakderda a nakakawes iti kawesda, sigun kadagiti kakabagianda, iti panagserbi iti Apo a Dios ti Israel, kas mayannurot iti libro ni Moises: ken dagiti agay-aywan iti ruangan iti tunggal ruangan.
10 Ket dagiti annac ti Israel a kautibo inangayda ti Paskua iti maikasangapulo ket uppat nga aldaw ti umuna a bulan, kalpasan a nasantipikar dagiti papadi ken dagiti Levita.
11 Dagidiay nakautibo saanda amin a nasantipikar a sangsangkamaysa: ngem dagiti Levita nasantipikarda amin a sangsangkamaysa.
12 Ket iti casta indatonda ti paskua para cadacuada amin a nacautibo, ken cadagiti cacabsatda a papadi, ken maipaay iti bagbagida.
13 Ket nangan dagiti annac ti Israel a rimmuar iti pannakakautibo, uray dagiti amin a nangisina iti bagbagida kadagiti makarimon nga ar-aramid dagiti tao iti daga, ken nagsapul iti Apo.
14 Pito nga aldaw a nangselebrarda iti piesta ti tinapay nga awan lebadurana, nga agragragsakda iti sanguanan ti Apo.
15 Gapu ta inturongna ti balakad ti ari ti Asiria kadakuada, tapno pabilgenna dagiti imada kadagiti aramid ti Apo a Dios ti Israel.

KAPITULO 8

1 Ket kalpasan dagitoy a banbanag, idi nagturay ni Artexerxes nga ari dagiti Persia, immay ni Esdras nga anak ni Saraias, nga anak ni Ezerias, nga anak ni Helkias, nga anak ni Salum.
2 Ti anak ni Sadduc, anak ni Aquitob, anak ni Amarias, anak ni Ezias, anak ni Meremot, anak ni Zaraias, anak ni Savias, anak ni Boccas, anak ni Abisas, anak ni Fines , anak ni Eleazar, anak ni Aaron a panguluen a padi.
3 Simmang-at daytoy nga Esdras manipud Babilonia, kas maysa nga eskriba, a nakasagana unay iti linteg ni Moises, nga inted ti Dios ti Israel.
4 Ket ti ari pinadayawanna isuna: ta nakasarak iti parabur iti imatangna iti amin a kiddawna.
5 Simmang-at met kenkuana ti sumagmamano nga Israelita, padi dagiti Levita, kadagiti nasantuan a kumakanta, agay-aywan iti ruangan, ken ministro ti templo, idiay Jerusalem.
6 Iti maikapito a tawen ti panagturay ni Artexerxes, iti maikalima a bulan, daytoy ti maikapito a tawen ti ari; ta pimmanawda manipud Babilonia iti umuna nga aldaw ti umuna a bulan, ket dimtengda idiay Jerusalem, a maibatay iti narang-ay a panagdaliasat nga inted ti Apo kadakuada.
7 Ta dakkel unay ti kinalaing ni Esdras, isu nga awan ti liniklianna iti Linteg ken bilin ni Jehova, no di ket insurona iti intero nga Israel dagiti ordinansa ken panangukom.
8 Ita ti kopia ti annongen, a naisurat manipud ken Artexerxes nga ari, ken dimteng ken Esdras a padi ken agbasbasa iti Linteg ti Apo, isu daytoy sumaruno;
9 Ni Ari Artexerxes ket mangibaon iti kablaaw kenni Esdras a padi ken agbasbasa iti Linteg ti Apo.
"
11 Ngarud, amin nga addaan iti panunot iti dayta, pumanawda koma kenka, kas iti panagkitak a nasayaat agpadpada kaniak ken kadagiti pito a gagayyemko a mamalbalakad;
12 Tapno kitaenda dagiti ar-aramid ti Judea ken Jerusalem, a maitunos iti adda iti Linteg ti Apo;
13 Ket awitenyo dagiti sagut iti Apo ti Israel idiay Jerusalem, nga inkarikami ken dagiti gagayyemko, ken amin a balitok ken pirak a masarakan iti pagilian ti Babilonia, iti Apo idiay Jerusalem,
14 Kas met laeng ti naited dagiti tattao a maipaay iti templo ti Apo a Diosda idiay Jerusalem: ket maurnong ti pirak ken balitok a maipaay kadagiti baka, kalakian a karnero, ken kordero, ken dagiti bambanag a mainaig iti dayta;
15 Iti panungpalan tapno makaidatagda kadagiti daton iti Apo iti rabaw ti altar ti Apo a Diosda, nga adda idiay Jerusalem.
16 Ket aniaman nga aramidenyo ken dagiti kakabsatmo iti pirak ken balitok, aramidenyo, maitunos iti pagayatan ti Diosmo.
17 Ket dagiti nasantoan nga aruaten ti Apo, a naited kenka a mausar iti templo ti Diosmo, nga adda idiay Jerusalem, ikabilmo iti sangoanan ti Diosmo idiay Jerusalem.
18 Ket aniaman a banag a laglagipem a maipaay iti pannakausar ti templo ti Diosmo, itedmo dayta manipud iti pagidulinan iti gameng ti ari.
19 Ket siak nga ari Artexerxes binilinko met dagiti agay-aywan kadagiti gameng idiay Siria ken Fenice, nga aniaman nga ibaon ni Esdras a padi ken agbasbasa iti linteg ti Kangatuan a Dios, itedda kenkuana a sidadarasudos.
20 Agdagup iti sangagasut a talento a pirak, kasta met ti trigo agingga iti sangagasut a kor, ken sangagasut a pedaso ti arak, ken dadduma pay a banag a nawadwad.
21 Matungpal koma ti amin a banbanag a sigun iti Linteg ti Dios a sipapasnek iti Kangatuan a Dios, tapno saan nga umay ti pungtot iti pagarian ti ari ken kadagiti annakna.
22 Ibilinko met kadakayo a dikay agkasapulan iti buis, wenno aniaman a sabali pay nga impabaklay, iti asinoman kadagiti papadi, wenno Levita, wenno nasantuan a kumakanta, wenno agay-aywan iti ruangan, wenno ministro iti templo, wenno iti asinoman nga addaan iti ar-aramid iti daytoy a templo, ken nga awan ti tao nga addaan iti turay a mangipataw iti aniaman a banag kadakuada.
23 Ket sika, Esdras, cas mayannurot iti kinasirib ti Dios, mangikeddengka kadagiti ukom ken hustisia, tapno maukomda iti intero a Siria ken Fenice amin dagidiay

makaammo iti linteg ti Diosmo; ket dagiti saan a makaammo isuromonto.
24 Ket siasinoman a mangsalungasing iti linteg ti Diosmo, ken ti ari, madusa a sipipinget, babaen man iti ipapatay, wenno sabali pay a dusa, babaen ti dusa iti kuarta, wenno iti pannakaibalud.
25 Kalpasanna, kinuna ni Esdras nga eskriba, Bendito koma ti kakaisuna nga Apo a Dios dagiti ammak, a nangikabil kadagitoy a banag iti puso ti ari, tapno maidaydayaw ti balayna idiay Jerusalem.
26 Ket pinadayawannak iti imatang ti ari, ken dagiti mamalbalakadna, ken amin a gagayyem ken natan-okna.
27 Gapuna naparegtaak babaen ti tulong ti Apo a Diosko, ket inummongko dagiti lallaki ti Israel a sumang-at a kumuyog kaniak.
28 Ket dagitoy ti panguluen sigun iti pamiliada ken sumagmamano a dignidad, a nakikuyog kaniak manipud Babilonia idi panagturay ni Ari Artexerxes.
29 Iti annak ni Finees, ni Gerson: iti annak ni Itamar, ni Gamael: iti annak ni David, ni Letto nga anak ni Sekenias.
30 Iti annak ni Farez, ni Zacarias; ket kaduana nabilang ti sangagasut ket limapulo a lallaki.
31 Iti annak ni Pahat Moab, ni Elionias, nga anak ni Zaraias, ken kaduana ti dua gasut a lallaki.
32 Iti annak ni Zatoe, ni Sekenias nga anak ni Jezelo, ken kaduana ti tallo gasut a lallaki: iti annak ni Adin, ni Obet nga anak ni Jonatan, ken dua gasut ket limapulo a lallaki.
33 Iti annak ni Elam, ni Josias nga anak ni Gotolias, ken kaduana ti pitopulo a lallaki.
34 Iti annak ni Safatias, ni Zaraias nga anak ni Miguel, ken kaduana ti pitopulo ket sangapulo a lallaki.
35 Iti annak ni Joab, ni Abadias nga anak ni Jezelo, ken dua gasut sangapulo ket dua a lallaki.
36 Iti annak ni Banid, ni Assalimot nga anak ni Josafias, ken kaduana ti sangagasut ket pito a lallaki.
37 Iti annak ni Babi, ni Zacarias nga anak ni Bebai, ken duapulo ket walo a lallaki.
38 Iti annak ni Astat, ni Johannes nga anak ni Acatan, ken kaduana ti sangagasut ket sangapulo a lallaki.
39 Iti annak ni Adonikam ti maudi, ket dagitoy ti nagnaganda, Elifalet, Jewel, ken Samaias, ken kaduada ti pitopulo a lallaki.
40 Iti annak ni Bago, ni Uti nga anak ni Istalcurus, ken kaduana ti pitopulo a lallaki.
41 Inummongko dagitoy iti karayan a naawagan Theras, a nangibangonkami kadagiti toldami iti tallo nga aldaw: ket kalpasanna sinukimatko ida.
42 Ngem idi awan ti nasarakak sadiay nga awan kadagiti papadi ken Levita.
43 Kalpasanna, nangibaonak kada Eleazar, ken Iduel, ken Masman.
44 Ket da Alnatan, ken Mamaias, ken Joribas, ken Natan, Eunatan, Zacarias, ken Mosolamon, kangrunaan a lallaki ken de adal.
45 Binilinko ida a mapan ken Sadeo a kapitan, nga adda iti lugar ti pagidulinan iti gameng.
46 Ket binilinna ida a makisaritada ken Daddeo, ken kadagiti kakabsatna, ken kadagiti tesorero iti dayta a lugar, tapno ibaondakami kadagiti tattao a makabael a mangipatungpal iti trabaho a kinasaserdote iti balay ti Apo.
47 Ket babaen ti mannakabalin nga ima ti Apotayo inyegda kadakami dagiti nasigo a lallaki manipud iti annak ni Moli nga anak ni Levi, nga anak ni Israel, ni Asebebia, ken dagiti annakna, ken kakabsatna, nga agtawen iti sangapulo ket walo.
48 Duapulo a lallaki da Asebia, Anus, ken Osaias a kabsatna, iti annak ni Canuneo ken annakda.
49 Ket kadagiti adipen ti templo nga inordenan ni David, ken dagiti kangrunaan a lallaki nga agserbi kadagiti Levita, dagiti adipen ti templo, dua gasut ket duapulo, a naipakita ti katalogo ti nagnaganda.
50 Ket sadiay inkarik ti panagayunar kadagiti agtutubo a lallaki iti sangoanan ti Apotayo, tapno tarigagayak kenkuana ti narang-ay a panagdaliasat agpadpada para kadakami ken kadagiti nakikuyog kadakami, para kadagiti annakmi, ken para kadagiti baka:
51 Ta mabainak a nagkiddaw kadagiti ari a magmagna, ken kumakabalio, ken agbiag a pangsalaknib kadagiti kabusortayo.
52 Ta kinunami idi iti ari, nga adda koma ti bileg ti Apo a Diosmi kadagiti agsapsapul kenkuana, a mangsuporta kadakuada iti amin a wagas.
53 Ket nagpakaasikami manen iti Apomi maipapan kadagitoy a banag, ket nasarakanmi a naparabur kadakami.
54 Kalpasanna, inlasinko ti sangapulo ket dua kadagiti panguluen dagiti papadi, da Esebrias ken Assanias, ken sangapulo a lallaki kadagiti kakabsatda a kaduada.
55 Ket tinimbangko kadakuada ti balitok, ken ti pirak, ken dagiti nasantoan nga alikamen ti balay ti Apotayo, nga inted ti ari, ken ti konsehona, ken dagiti prinsipe, ken ti intero nga Israel.
56 Ket idi natimbengko, intedko kadakuada ti innem a gasut ket limapulo a talento a pirak, ken pirak nga alikamen a sangagasut a talento, ken sangagasut a talento a balitok.
57 Ken duapulo a balitok a basehas, ken sangapulo ket dua a basehas a gambang, uray pay napino a gambang, nga agsilsilnag a kasla balitok.
58 Ket kinunak kadakuada, Agpadakayo a nasantoan iti Apo, ken nasantuan dagiti basehas, ken ti balitok ken pirak ket kari iti Apo, ti Apo dagiti ammatayo.
59 Agsiputkayo, ket salimetmetanyo ida agingga nga itedyo ida kadagiti panguluen dagiti papadi ken Levita, ken kadagiti kangrunaan a lallaki iti pamilia ti Israel, idiay Jerusalem, kadagiti siled ti balay ti Diostayo.
60 Gapuna dagiti papadi ken dagiti Levita, a nakaawat iti pirak ken balitok ken dagiti basehas, impan ida idiay Jerusalem, iti templo ni Jehova.
61 Ket manipud iti karayan Theras pimmanawkami iti maikasangapulo ket dua nga aldaw ti umuna a bulan, ket dimtengkami idiay Jerusalem babaen ti mannakabalin nga ima ti Apomi, nga adda kadakami: ket manipud iti rugi ti panagdaliasatmi inispalnakami ti Apo manipud iti tunggal kabusor, ken kasta met immaykami idiay Jerusalem.
62 Ket idi addakami sadiay iti tallo nga aldaw, ti balitok ken pirak a natimbeng ket naited iti balay ti Apomi iti maikapat nga aldaw ken ni Marmot a padi nga anak ni Iri.
63 Kaduana ni Eleazar nga anak ni Finees, ket kaduada da Josabad nga anak ni Jesus ken ni Moet nga anak ni Sabban, Levita: amin ket naited kadakuada sigun iti bilang ken timbang.
64 Ket naisurat ti amin a dagsenda iti isu met laeng nga oras.
65 Maysa pay dagiti rimmuar iti pannakakautibo nangidatonda iti daton ken Apo a Dios ti Israel, sangapulo ket dua a baka maipaay iti intero nga Israel, sangapulo ket innem a kalakian a karnero.
66 Sangapulo ket pulo ket dua a kordero, kalding a daton a pakikappia, sangapulo ket dua; amin dagitoy ket daton iti Apo.
67 Ket inyawatda dagiti bilin ti ari kadagiti mayordomo ti ari ken kadagiti gobernador ti Celosyria ken Fenice; ket pinadayawanda dagiti tao ken ti templo ti Dios.
68 Ita idi naaramid dagitoy a banbanag, immay kaniak dagiti agtuturay ket kinunada.
69 Ti nasion ti Israel, dagiti prinsipe, papadi ken Levita, saanda nga inyadayo kadakuada dagiti ganggannaet a tattao iti

daga, wenno dagiti rugit dagiti Gentil a pakakitaan kadagiti Canaanita, Heteo, Fereseo, Jebuseo, ken Moabita. Egipcio, ken Edomita.
70 Ta agpadada ken dagiti annakda a lallaki nakiasawada kadagiti annakda a babbai, ket ti nasantuan a bin-i nalaokan kadagiti ganggannaet a tattao iti daga; ket manipud idi rugi daytoy a banag dagiti agtuturay ken dagiti naindaklan a tattao nakipasetda iti daytoy a kinadakes.
71 Ket apaman a nangngegko dagitoy a banag, pinigisko dagiti kawesko, ken ti nasantuan a kawes, ket inuksobko ti buok manipud iti ulok ken barbasko, ket pinagtugawko a naliday ken nadagsen unay.
72 Gapuna amin dagidiay natignay idi iti sao ni Apo Dios ti Israel naguummongda kaniak, bayat nga agladladingitak gapu iti kinadakes: ngem nagtugawak a napno iti dagsen agingga iti daton iti rabii.
73 Kalpasanna, timmakderko manipud iti panagayunar agraman dagiti kawesko ken ti nasantuan a kawes napigis, ket inruknoyko dagiti tumengko, ken inyunnatko dagiti imak iti Apo.
74 Kinunak, O Apo, maibabain ken mabainak iti sangoanan ti rupam;
75 Ta immadu dagiti basbasoltayo iti ngatuen dagiti ulotayo, ket dimmanon dagiti kinaignorantetayo agingga iti langit.
76 Ta manipud pay idi panawen dagidi ammatayo adda ken addatayo iti dakkel a basol, agingga ita.
77 Ket gapu kadagiti basbasolmi ken dagiti ammami a kaduami dagiti kakabsatmi ken dagiti arimi ken dagiti papadimi naitedkami kadagiti ari ti daga, iti kampilan, ken iti pannakakautibo, ken kas maysa a biktima a buyogen ti bain, agingga ita nga aldaw.
78 Ket ita iti sumagmamano a rukod naipakita kadakami ti asi manipud kenka, O Apo, nga adda mabati kadakami ti ramut ken nagan iti lugar ti santuariom;
79 Ket tapno matakuatannakami iti silaw iti balay ti Apo a Diosmi, ken mangted kadakami iti taraon iti panawen ti panagadipenmi.
80 Wen, idi addakami iti pannakaadipen, saankami a nabaybay-an ti Apomi; ngem pinagbalinnakami a naparabur iti sangoanan dagiti ari ti Persia, isu nga inikkandakami iti taraon;
81 Wen, ket pinadayawda ti templo ti Apotayo, ken intag-ayda ti langalang a Sion, nga intedda kadatayo ti natalged a panagtalinaed iti Judio ken Jerusalem.
82 Ket ita, O Apo, ania ti sawentayo, nga addaan kadagitoy a banag? ta sinalungasingmi dagiti bilbilinmo nga intedmo babaen kadagiti adipenmo a profeta, a kinunam.
83 A ti daga, a sumrekkayo tapno tagikuaenyo a kas tawid, ket maysa a daga a narugitan iti pannakarugit dagiti ganggannaet iti daga, ket pinunnoda daytoy iti kinarugitda.
84 Ngarud ita dikayto makikadua kadagiti annakyo a babbai kadagiti annakda a lallaki, wenno saanyo nga alaen dagiti annakda a babbai kadagiti annakyo a lallaki.
85 Maysa pay dikayto pulos sapulen ti makikappia kadakuada, tapno pumigsakayo, ken kanen dagiti naimbag a banag ti daga, ken tapno maibatiyo ti tawid ti daga kadagiti annakyo iti agnanayon.
86 Ket amin a napasamak ket maaramid kadakami gapu kadagiti nadangkes nga aramid ken dadakkel a basolmi; ta sika, O Apo, pinagbalinmo a nalag-an dagiti basolmi, .
87 Ket intedna kadakami ti casta a ramut: ngem nagsublikami manen tapno salungasingenmi ti lintegmo, ken makilaokkami iti kinarugit dagiti nasion iti daga.
88 Saan kadi a mabalin nga agpungtotka kadakami tapno dadaelennakami, agingga a dimo binaybay-ankami uray ramut, bukel, wenno nagan?
89 O Apo ti Israel, napudnoka: ta nabatikami a ramut ita nga aldaw.
90 Adtoy, ita addakami iti sanguanam kadagiti kinadakesmi, ta saankami a makatakder iti napapaut gapu kadagitoy a banag iti sanguanam.
91 Ket bayat ti panangipudno ni Esdras iti kararagna, nga agsangsangit, ken nakaidda a patad iti daga iti sango ti templo, naguummong kenkuana manipud Jerusalem ti adu unay a bunggoy dagiti lallaki ken babbai ken ubbing: ta adda dakkel a panagsangit iti tengnga ti bunggoy.
92 Idin ni Jeconias nga anak ni Jeelus, maysa kadagiti annak ti Israel, impukkawna, ket kinunana: “O Esdras, nagbasolkami iti Apo a Dios, nangasawakami kadagiti ganggannaet a babbai kadagiti nasion iti daga, ket ita adda ti intero nga Israel iti ngato.” .
93 Agsapatatayo iti Apo, nga ikkatentayo amin nga assawatayo, nga innalatayo kadagiti nasion, agraman dagiti annakda.
94 Kas iti inkeddengmo, ken kaadu dagiti agtulnog iti linteg ti Apo.
95 Tumakderka ket papatayem: ta kenca adda daytoy a banag, ket makikaduakami kenca: aramidem a situtured.
96 Gapuna timmakder ni Esdras ket nagsapata iti panguluen dagiti papadi ken Levita iti intero nga Israel nga aramidenda kalpasan dagitoy a banbanag; ket kasta ti panagsapatada.

KAPITULO 9

1 Kalpasanna, timmakder ni Esdras manipud iti paraangan ti templo, napan iti siled ni Joanan nga anak ni Eliasib.
2 Ket nagtalinaedda sadiay, ket saanda a nangan iti taraon wenno imminum iti danum, nga agladladingit gapu iti dakkel a kinadakes dagiti tattao.
3 Ket adda naiwaragawag iti isuamin a Judio ken Jerusalem kadagiti amin a nakautibo, a maummongda a sangsangkamaysa idiay Jerusalem.
4 Ket ti siasinoman a saan nga agtataripnong sadiay iti las-ud ti dua wenno tallo nga aldaw a maitunos iti intuding dagiti panglakayen a mangituray, matiliw dagiti bakada tapno mausar ti templo, ket isu met laeng ti maitapuak manipud kadagiti nakautibo.
5 Ket iti las-ud ti tallo nga aldaw, naguummongda amin iti tribu ti Juda ken Benjamin idiay Jerusalem iti maikaduapulo nga aldaw ti maikasiam a bulan.
6 Ket nagtugaw ti amin a bunggoy nga agpigpigerger iti nalawa a paraangan ti templo gapu iti agdama a narugit a paniempo.
7 Gapuna timmakder ni Esdras ket kinunana kadakuada, Sinalungasingyo ti Linteg iti panangasawayo kadagiti ganggannaet nga assawa, iti kasta ad-adu ti basbasol ti Israel.
8 Ket ita babaen ti panangipudno ikkan iti dayag iti Apo a Dios dagiti ammatayo,
9 Ket aramidenyo ti pagayatanna, ket suminayo ti bagbagiyo kadagiti nasion iti daga, ken kadagiti ganggannaet a babbai.
10 Idin impukkaw ti intero a bunggoy, ket kinunada iti napigsa a timek, Kas iti imbagam, kasta met ti aramidenmi.
11 Ngem gapu ta adu dagiti tattao, ken narugit ti paniempo, isu a saantayo a makapagtakder iti ruar, ken daytoy ket saan nga aramid iti maysa wenno dua nga aldaw, ta nasaknap ti basoltayo kadagitoy a banag.
12 Ngarud agtalinaed koma dagiti agtuturay iti bunggoy, ket umay koma amin dagiti pagnanaedantayo nga addaan ganggannaet nga assawa iti tiempo a naituding.
13 Ken kaduada dagiti agtuturay ken ukom iti tunggal lugar, agingga nga ibaw-ingtayo ti pungtot ti Apo kadatayo gapu iti daytoy a banag.

14 Kalpasanna, ni Jonatan nga anak ni Azael ken Ezequias nga anak ni Teocano inawatda daytoy a banag: ket tinulongan ida da Mosollam ken Levis ken Sabbateo.
15 Ket dagiti adda iti kautibo inaramidda a maitunos kadagitoy amin a banbanag.
16 Ket ni Esdras a padi pinilina kencuana dagiti kangrunaan a lallaki iti familiada, amin a nagnaganda: ket iti umuna nga aldaw ti maikasangapulo a bulan nagtugawda a sangsangkamaysa tapno sukimatenda ti banag.
17 Gapuna, nagpatingga ti kasoda a mangtengtengngel kadagiti ganggannaet nga assawa iti umuna nga aldaw ti umuna a bulan.
18 Nasarakan dagiti papadi a naguummong, ken addaan iti ganggannaet nga assawa.
19 Kadagiti annac ni Jesus nga anak ni Josedec, ken cacabsatna; Matelas ken Eleazar, ken Joribus ken Joadano.
20 Ket intedda dagiti imada a mangisina kadagiti assawada ken mangidaton kadagiti kalakian a karnero a mangikappia kadagiti biddutda.
21 Ken cadagiti annac ni Emmer; Da Ananias, ken Zabdeo, ken Eanes, ken Sameio, ken Hiereel, ken Azarias.
22 Ket cadagiti annac ni Faisur; Elionas, Massias Israel, ken Natanael, ken Ocidelus ken Talsas.
23 Ken cadagiti Levita; Jozabad, ken Semis, ken Colio, a naawagan Calitas, ken Pateo, ken Judas, ken Jonas.
24 Kadagiti nasantuan a kumakanta; Eleazuro, ni Bacchuro.
25 Kadagiti agay-aywan iti ruangan; Sallumus, ken Tolbanes.
26 Kadagidiay ti Israel, cadagiti annac ni Foros; Ni Hiermas, ken Eddias, ken Melkias, ken Maelo, ken Eleazar, ken Asibias, ken Baanias.
27 Iti annak ni Ela; Matanias, Zacarias, ken Hierielus, ken Hieremot, ken Aedias.
28 Ken cadagiti annac ni Zamot; Da Eliadas, Elisimo, Otonias, Jarimot, ken Sabato, ken Sardeo.
29 Iti annak ni Babai; Johannes, ken Ananias ken Josabad, ken Amateis.
30 Kadagiti annak ni Mani; Da Olamus, Mamuchus, Jedeo, Jasubus, Jasael, ken Hieremot.
31 Ken cadagiti annac ni Addi; Da Naathus, ken Moosias, Lacunus, ken Naidus, ken Mathanias, ken Sestel, Balnuus, ken Manaseas.
32 Ken cadagiti annac ni Annas; Da Elionas ken Aseas, ken Melkias, ken Sabeo, ken Simon Cosameo.
33 Ken cadagiti annac ni Asom; Da Altaneo, ken Matias, ken Baanaia, Elifalet, ken Manases, ken Semei.
34 Ken cadagiti annac ni Maani; Da Jeremias, Momdis, Omero, Juel, Mabdai, ken Pelias, ken Anos, Carabasion, ken Enasibus, ken Maminitanaimus, Eliasis, Bannus, Eliali, Samis, Selemias, Natanias: ken kadagiti annak ni Ozora; Sesis, Esril, Azaelus, Samatus, Zambis, ni Josephus.
35 Ken cadagiti annac ni Etma; Dagiti Mazitias, Zabadaias, Edes, Juel, Banaias.
36 Amin dagitoy nangasawa iti ganggannaet nga assawa, ket inyadayoda ida a kaduada dagiti annakda.
37 Ket dagiti papadi ken Levita, ken dagiti taga Israel, nagnaedda idiay Jerusalem, ken iti away, iti umuna nga aldaw ti maikapito a bulan: iti kasta dagiti annac ti Israel addada kadagiti pagnanaedanda.
38 Ket ti intero a bunggoy nagtitipon a sangsangkamaysa iti nalawa a disso ti nasantoan a beranda nga agturong iti daya.
39 Ket kinunada ken Esdras a padi ken agbasbasa, nga iyegna ti linteg ni Moises, nga inted ti Apo a Dios ti Israel.
40 Iti kasta, inyeg ni Esdras a panguluen a padi ti linteg iti intero a bunggoy manipud iti lalaki agingga iti babai, ken kadagiti amin a papadi, tapno dumngegda iti linteg iti umuna nga aldaw ti maikapito a bulan.
41 Ket nagbasa iti nalawa a paraangan iti sango ti nasantoan a beranda manipud agsapa agingga iti tengnga ti aldaw, iti sango dagiti lallaki ken babbai; ket impangag ti bunggoy ti linteg.
42 Ket ni Esdras a padi ken agbasbasa iti Linteg timmakder iti maysa a pulpito a kayo, a naaramid para iti dayta.
43 Ket timmakder iti sibayna da Matatias, Sammus, Ananias, Azarias, Urias, Ezecias, Balasamus, iti makannawan.
44 Iti makannigid nga imana sitatakder da Faldaio, Misael, Melkias, Lotasubo, ken Nabarias.
45 Kalpasanna, innala ni Esdras ti libro ti Linteg iti sanguanan ti bunggoy: ta isu nagtugaw a nadayaw idi damo iti imatangda amin.
46 Ket idi linuktanna ti Linteg, nagtakderda amin a diretso. Isu a binendisionan ni Esdras ti Apo a Dios a Kangatuan, ti Dios dagiti buybuyot, Mannakabalin-amin.
47 Insungbat dagiti amin a tattao, Amen; ket intag-ayda dagiti imada natnagda iti daga, ket nagdaydayawda iti Apo.
48 Kasta met ni Jesus, Anus, Sarabias, Adino, Jacubo, Sabateas, Auteas, Maianeas, ken Calitas, Asrias, ken Joazabdo, ken Ananias, Biatas, dagiti Levita, insuroda ti linteg ti Apo, a pinagbalinna ida a natangken a mangtarus iti daytoy.
49 Kalpasanna, nagsao ni Atarates ken Esdras a panguluen a padi. ken agbasbasa, ken kadagiti Levita a nangisuro iti bunggoy, uray kadagiti amin, a kunkunada:
50 Nasantuan daytoy nga aldaw iti Apo; (ta nagsangitda amin idi nangngegda ti Linteg:)
51 Inka ngarud, ket kanem ti taba, ken inumen ti nasam-it, ket ipatulodmo ti bingay kadagiti awanan;
52 Ta nasantoan daytoy nga aldaw iti Apo: ket dikay agladingit; ta iyegnakayto ti Apo iti dayaw.
53 Gapuna inwaragawag dagiti Levita ti amin a banag kadagiti umili, a kunkunada, Daytoy nga aldaw ket nasantoan iti Apo; saankayo nga agladingit.
54 Kalpasanna, napanda ti dalanda, tunggal maysa tapno mangan ken uminum, ken agragsak, ken mangted iti bingay kadagiti awanan, ken mangparagsak iti dakkel;
55 Gapu ta naawatanda dagiti sasao a nakaisuroanda, ken gapu iti dayta naurnongda.

2nd Esdras

Esdradua nga Esdras

KAPITULO 1

1 Ti maikadua a libro ni propeta Esdras, anak ni Saraias, anak ni Azarias, anak ni Helkias, anak ni Sadamias, anak ni Sadoc, anak ni Aquitob.
2 Ti anak ni Aquias, anak ni Fines, anak ni Heli, anak ni Amarias, anak ni Aziei, anak ni Marimot, anak ni Arna, anak ni Ozias, anak ni Borit, anak ni Abisei , anak ni Finees, nga anak ni Eleazar, .
3 Ti anak ni Aaron, iti tribu ni Levi; a nakautibo iti daga dagiti Medo, idi panagturay ni Artexerxes nga ari dagiti Persiano.
4 Ket immay kaniak ti sao ti Apo, a kunkunana,
5 Inka, ket ipakitam kadagiti taok dagiti managbasol nga aramidda, ken kadagiti annakda ti kinadakesda nga inaramidda kaniak; tapno maibagada kadagiti annak dagiti annakda:
6 Agsipud ta immadu cadacuada dagiti basbasol dagidi ammada: ta linipatdac, ket naidatonda cadagiti ganggannaet a didios.
7 Saan kadi a siak ti nangiruar kadakuada manipud iti daga ti Egipto, manipud iti balay ti pannakaadipen? ngem pinagpungtotdak, ken inumsida dagiti pammagbagak.
8 Guyodem ngarud ti buok ti ulom, ket ipuruakmo kadakuada ti amin a kinadakes, ta saanda a nagtulnog iti lintegko, no di ket nasukir nga ili.
9 Kasano kabayag nga anusak ida, a nakaaramidak iti kasta unay a naimbag?
10 Adu nga ar-ari ti dinadaelko maigapu kadakuada; Naparmekko ni Faraon agraman dagiti adipenna ken amin a pannakabalinna.
11 Dinadaelko dagiti amin a nasion iti sanguananda, ket iti daya inwarasko dagiti tattao iti dua a probinsia, ti Tiro ken Sidon, ket pinatayko amin dagiti kabusorda.
12 Ibagam ngarud kadakuada, a kunana, Kastoy ti kuna ti Apo.
13 Inturongnaka iti baybay ket idi damo inikkannaka iti dakkel ken natalged a pagnaan; Intedko kenka ni Moises kas pangulo, ken ni Aaron kas padi.
14 Intedko kadakayo ti silaw iti adigi nga apuy, ket inaramidko dagiti dadakkel a datdatlag kadakayo; kaskasdi a nalipatannak, kuna ti Apo.
15 Kastoy ti kinuna ti Mannakabalin-amin nga Apo, Dagiti pugo ket kasla pagilasinan kadakayo; Intedko kadakayo dagiti tolda a pangsalaknib kadakayo: nupay kasta nagtanabutobkayo sadiay, .
16 Ket saan a nagballigi iti naganko para iti pannakadadael dagiti kabusoryo, ngem iti agnanayon agingga ita nga aldaw agtanabutobkayo pay laeng.
17 Sadino ti ayan dagiti pagimbagan nga inaramidko para kadakayo? idi mabisin ken mawawkayo idiay let-ang, saankayo kadi nga immawag kaniak, .
18 Kinunana, Apay nga impannakami iti daytoy a let-ang tapno patayennakami? nasaysayaat koma no nagserbikami kadagiti Egipcio, ngem ti matay iti daytoy a let-ang.
19 Kalpasanna, naasiak kadagiti panagleddaangyo, ket intedko kadakayo ti manna a kanen; isu a nangnancayo iti tinapay dagiti anghel.
20 Idi mawawkayo, saan kadi a pinagpisiko ti bato, ket agayus ti danum agingga a mapnekkayo? gapu iti pudot inabbongankayo kadagiti bulong dagiti kayo.
21 Biningayko kadakayo ti nabunga a daga, pinaruarko dagiti Canaanita, dagiti Fereze, ken Filisteo, iti sanguananyo: ania pay ti ad-adu pay nga aramidek para kadakayo? kuna ti Apo.
22 Kastoy ti kuna ti Mannakabalin-amin nga Apo, Idi addakayo idiay let-ang, iti karayan dagiti Amoreo, a mawaw ken tabbaawenda ti naganko.
23 Saanka nga inted ti apuy gapu kadagiti panagtabbaawmo, no di ket nangipuruak iti kayo iti danum, ket pinasam-itko ti karayan.
24 Ania ti aramidek kenka, O Jacob? sika, Juda, saannak nga agtulnog: iturongnakto kadagiti sabali a nasion, ket cadagidiay itedkonto ti naganko, tapno tungpalenda dagiti paglintegak.
25 Gapu ta binaybay-annak, baybay-ankayto met; inton tarigagayanyo nga agbalinak a naparabur kadakayo, diakto kaasiankayo.
26 Tunggal umawagkayo kaniak, diakto denggen: ta tinulawanyo dagiti imayo iti dara, ket dagiti sakayo napardasda nga agaramid iti di nainkalintegan a panangpapatay.
27 Saankayo a kasla binaybay-annak, no di ket dagiti bagbagiyo, kuna ti Apo.
28 Kastoy ti kuna ti Mannakabalin-amin nga Apo, Saan kadi nga inkararagko kadakayo a kas maysa nga ama nga annakna a lallaki, kas maysa nga ina dagiti annakna a babbai, ken maysa nga agpaspasuso kadagiti ubbing a maladaga.
29 Nga agbalinkayo koma a taok, ket siak ti agbalin a Diosyo; nga agbalinkayo koma nga annakko, ket siak ti agbalin nga amayo?
30 Inummongcayo a kas iti panangummong ti manok kadagiti manokna iti sirok dagiti payakna: ngem ita, ania ti aramidek kadakayo? Ibellengkanto manipud iti rupak.
31 Inton idatonyo kaniak, tallikudakto ti rupak manipud kadakayo: ta binaybay-ak dagiti napasnek a piestayo, dagiti baro a bulanyo, ken dagiti pannakakugityo.
32 Imbaonko kadakayo dagiti adipenko a propeta, nga innala ken pinapatayyo, ken pinigisda dagiti bangkayda, a ti darada ti kalikagumanko kadagiti imayo, kuna ti Apo.
33 Kastoy ti kinuna ti Mannakabalin-amin nga Apo, Nalangalang ti balaymo, Ibellengkanto a kas iti panagsagid ti angin.
34 Ket saanto nga agbunga dagiti annakyo; ta inumsida ti bilinko, ket inaramidda ti banag a dakes iti sanguanak.
35 Dagiti balbalayyo itedkonto iti ili nga umay; a saanda pay a nangngeg ti maipapan kaniak patiendakto; nga awan ti impakitak kadagiti pagilasinan, ngem aramidendanto ti imbilinko kadakuada.
36 Awan ti nakitada a profeta, kaskasdi a lagipendanto dagiti basbasolda, ket bigbigenda ida.
37 Saksiak ti parabur dagiti tattao nga umay, a dagiti babassitda agrag-oda iti rag-o: ket nupay didak nakita kadagiti mata ti bagi, kaskasdi a patienda ti espiritu ti ibagbagak.
38 Ket ita, kabsat, adtoy anian a dayag; ket kitaenyo dagiti tattao nga umay manipud daya.
39 Kadagidiay itedkonto a pangulo, da Abraham, Isaac, Jacob, Oseas, Amos, ken Miqueas, Joel, Abdias, ken Jonas.
40 Da Nahum, ken Abacuc, Sofonias, Ageo, Zacaria, ken Malakias, a naawagan met nga anghel ti Apo.

KAPITULO 2

1 Kastoy ti kuna ti Apo, Inruarko dagitoy a tao manipud iti pannakaadipen, ket intedko kadakuada dagiti bilinko babaen kadagiti adipen a lallaki a propeta; a dida kayat a denggen, ngem inumsida dagiti pammagbagak.
2 Kinuna kadakuada ti ina a nangipasngay kadakuada, Inkayo, dakayo nga annak; ta maysaak a balo ken nabaybay-an.
3 Pinadakkelka a siraragsak; ngem buyogen ti ladingit ken rigat napukawcayo: ta nagbasolkayo iti sangoanan ti Apo a Diosyo, ket inaramidyo dayta a dakes iti sanguananna.

4 Ngem ania ti aramidek ita kadakayo? Maysaak a balo ken nabaybay-an: inkayo, O annakko, ket dumawatkayo iti asi iti Apo.
5 No maipapan kaniak, O ama, umaw-awagak kenka a mangsaksi iti ina dagitoy nga annak, a saan a mangtungpal iti tulagko.
6 Tapno iyegmo ida iti riribuk, ken ti inada iti samsam, tapno awan ti annakda.
7 Maiwarasda koma kadagiti nasion, maikkat koma ti nagnaganda iti daga: ta inumsida ti tulagko.
8 Asika pay, Assur, sika a mangilemmeng kenka kadagiti nakillo! O dakayo a nadangkes a tattao, laglagipenyo ti inaramidko iti Sodoma ken Gomorra;
9 A ti dagana ket adda kadagiti bunggoy ti kayo ken bunton ti dapo: kasta met nga aramidekto dagiti saan a dumngeg kaniak, kuna ti Mannakabalin-amin nga Apo.
10 Kastoy ti kinuna ti Apo ken Esdras, Ibagam kadagiti tattaok nga itedko kadakuada ti pagarian ti Jerusalem, nga itedko koma iti Israel.
11 Alaekto met ti dayagda, ket itedko kadagitoy dagiti agnanayon a tabernakulo, nga insaganak para kadakuada.
12 Maaddaandanto iti kayo ti biag kas sapsapo a nasam-it; saandanto nga agtrabaho, wenno mabannog.
13 Inkayo, ket umawatkayto: agkararagkayo iti sumagmamano nga aldaw, tapno mapaababada: ti pagarian naisaganan para kadakayo: agsiputkayo.
14 Alaenyo ti langit ken daga a mangsaksi; ta pinagpisiko ti dakes, ket pinarsuak ti naimbag: ta sibibiagak, kuna ti Apo.
15 Ina, arakupem dagiti annakmo, ket padakkelem ida a siraragsak, aramidem dagiti sakada a kas iti adigi: ta pinilika, kuna ti Apo.
16 Ket dagidiay natay pagungatekto manipud kadagiti lugarda, ket iruarko ida manipud kadagiti tanem: ta naammuak ti naganko idiay Israel.
17 Dika agbuteng, ina dagiti annak: ta pinilika, kuna ti Apo.
18 Gapu iti tulongmo ibaonkonto dagiti adipenko a da Esay ken Jeremy, a gapu iti pammagbagada, nasantipikarko ken insaganak para kenka ti sangapulo ket dua a kayo a nakargaan iti nadumaduma a bunga.
19 Ket kas iti kaadu dagiti ubbog nga agay-ayus iti gatas ken diro, ken pito a nabileg a bantay, a sadiay agtubo dagiti rosas ken lirio, a babaen iti dayta punnuek ti annakmo iti rag-o.
20 Aramidenyo ti nalinteg iti balo, ukomenyo dagiti ulila, itedyo kadagiti napanglaw, salakniban ti naulila, kawesyo dagiti lamolamo,
21 Paimbagem dagiti naburak ken nakapuy, dika agkatawa iti pilay a manglais, salaknibam dagiti baldado, ket umay koma ti bulsek iti imatangko ti kinalawag.
22 Idulinmo dagiti lallakay ken babbaket iti uneg dagiti padermo.
23 Sadinoman a pakasarakam kadagiti natay, alaem ida ket itabonmo ida, ket itedkonto kenka ti umuna a lugar iti panagungarko.
24 Agtalinaedka, O taok, ket aginana, ta umay pay laeng ti kinaulimekmo.
25 Taranem dagiti annakmo, O sika a naimbag a mangaywan; ipasdekda dagiti sakada.
26 No maipapan kadagiti adipen nga intedko kenka, awanto ti uray maysa kadakuada a mapukaw; ta kiddawekto ida manipud iti tengnga ti bilangmo.
27 Dica mabannog: ta inton dumteng ti aldaw ti rigat ken rigat, agsangit ken agladingit dagiti sabsabali, ngem agrag-o ken agladladingitkanto.
28 Apalannaka dagiti nasion, ngem awan ti maaramidanda a maibusor kenka, kuna ti Apo.
29 Kalubannaka dagiti imak, tapno saan a makita dagiti annakmo ti impierno.
30 Agrag-oka, O ina, a kaduam dagiti annakmo; ta isalakankanto, kuna ti Apo.
31 Laglagipem dagiti annakmo a matmaturog, ta iruarkonto ida manipud kadagiti sikigan ti daga, ket ipakitak ti asi kadakuada: ta naasiak, kuna ti Apo a Mannakabalin-amin.
32 Arakupem dagiti annakmo agingga nga umayak ket ipakitak ti asi kadakuada: ta dagiti bubonko ket agayus, ket saanto nga agkupas ti paraburko.
33 Siak nga Esdras immawat iti bilin ti Apo iti bantay Oreb, a mapanak idiay Israel; ngem idi immayak kadakuada, inlaksiddak, ket inumsida ti bilin ti Apo.
34 Ket ngarud kunak kadakayo, O dakayo a pagano, a dumngeg ken makaawat, sapulenyo ti Pastoryo, ikkannakayo iti agnanayon a panaginana; ta asidegen, nga umayto iti panungpalan ti lubong.
35 Agsaganakayo iti gunggona ti pagarian, ta agsilnagto kadakayo ti agnanayon a lawag iti agnanayon.
36 Agtalawka iti anniniwan daytoy a lubong, awatem ti rag-o ti dayagmo: Sipapanayag a paneknekak ti Mangisalakanko.
37 O awatenyo ti sagut a naited kadakayo, ket agrag-okayo, nga agyamankayo iti nangiturong kadakayo iti nailangitan a pagarian.
38 Tumakderka ket agtakderka, kitaem ti bilang dagiti naselioan iti piesta ti Apo;
39 Dagidiay simmina iti anniniwan ti lubong, . ket inawatda dagiti nadayag a kawes ti Apo.
40 Alaem ti bilangmo, O Sion, ket iserram dagidiay nakabado iti puraw, a nangtungpal iti linteg ti Apo.
41 Ti bilang dagiti annakmo, nga il-iliwem, natungpal: agpakaasika iti pannakabalin ti Apo, tapno dagiti ilim, a naayaban manipud idi punganay, masantoanda.
42 Siak nga Esdras nakitak iti bantay ti Sion ti naindaklan nga ili, a diak mabilang, ket indaydayawda amin ti Apo babaen kadagiti kanta.
43 Ket iti tengngada adda maysa nga agtutubo a lalaki a nangato ti katayagna, a nataytayag ngem iti amin a dadduma, ket iti tunggal maysa kadagiti uloda nangikabil kadagiti korona, ket ad-adda a natan-ok; a nasdaawak unay.
44 Gapuna sinaludsodko iti anghel, ket kinunak, Apo, ania dagitoy?
45 Simmungbat ket kinunana caniac, Dagitoy isuda dagiti nanguksob iti mortal a pagan-anay, ken nangikawes iti di matay, ken nangipudno iti nagan ti Dios: ita nakoronaan ken umawatda iti palma.
46 Kalpasanna, kinunak iti anghel, Ania nga agtutubo ti mangkorona kadakuada ken mangted kadakuada kadagiti palma kadagiti imada?
47 Isu a simmungbat ket kinunana kaniak, Isu ti Anak ti Dios, nga impudnoda ditoy lubong. Kalpasanna, nangrugiak a nangkomendar iti kasta unay dagidiay nagtakder a natangken unay para iti nagan ti Apo.
48 Kalpasanna kinuna kaniak ti anghel, Inka, ket ibagam kadagiti tattaok no ania a kita ti banbanag, ken no kasano kadakkel dagiti datdatlag ti Apo a Diosmo, a nakitam.

KAPITULO 3

1 Iti maika-tallopulo a tawen kalpasan ti pannakadadael ti siudad addaak idiay Babilonia, ket nakaiddaak a mariribukan iti pagiddaak, ket ti pampanunotko timmaud iti pusok.
2 Ta nakitak ti pannakalangalang ti Sion, ken ti kinabaknang dagiti agnanaed idiay Babilonia.

3 Ket natignay ti espirituk, isu a rinugiak ti nagsao iti sasao a napno iti buteng iti Kangatuan, ket kinunak.
4 O Apo, a mangaw-awit iti turay, nagsaoka idi damo, idi immulam ti daga, ken dayta a mismo, ket binilinmo dagiti tattao,
5 Ket intedna ti bagi ken Adan nga awanan kararua, nga isu ti inaramid dagiti imam, ket inlang-abna kenkuana ti anges ti biag, ket isu napagbiag iti sanguanam.
6 Ket iturongmo isuna iti paraiso, nga immula ti makannawan nga imam, sakbay a dimteng ti daga.
7 Ket kencuana intedmo ti bilin nga ayatenna ti dalanmo: a sinalungasingna, ket dagus nga intudingmo ti ipapatay kencuana ken kadagiti kaputotanna, a nagtaudan dagiti nasion, tribu, tattao, ken kakabagian, manipud iti bilang.
8 Ket tunggal tattao nagnada a simmurot iti bukodda a pagayatan, ket inaramidda dagiti nakaskasdaaw a banbanag iti sanguanam, ken inlaisda dagiti bilinmo.
9 Ket manen iti panaglabas ti panawen inyegmo ti layus kadagiti nagnaed iti lubong, ket dinadaelmo ida.
10 Ket napasamak iti tunggal maysa kadakuada, a kas iti ipapatay ken Adan, kasta met ti layus kadagitoy.
11 Nupay kasta, maysa kadakuada ti binaybay-am, isu ni Noe a kaduana ti sangakabbalayanna, a nagtaudan dagiti amin a nalinteg a tattao.
12 Ket napasamak, nga idi nangrugi nga umadu dagiti agnanaed iti daga, ken nakagun-od kadakuada iti adu nga annak, ken naindaklan a tattao, nangrugida manen nga ad-adda a di nadiosan ngem dagiti immuna.
13 Ita idi nagbiagda a nadangkes iti sanguanam, pinilim ti maysa a lalaki manipud kadakuada, nga agnagan Abraham.
14 Isu ti inayatmo, ket kenkuana laeng ti nangipakita iti pagayatam.
15 Ket nangaramid iti agnanayon a tulag kenkuana, nga inkari kenkuana a dimo pulos baybay-an ti kaputotanna.
16 Ket kencuana intedmo ken Isaac, ket ken Isaac intedmo met da Jacob ken Esau. No maipapan ken Jacob, pinilim kenca, ket incabilmo iti sibay ni Esau: ket iti casta ni Jacob nagbalin a dakkel a bunggoy.
17 Ket naaramid nga inton iturongmo ti bin-ina manipud Egipto, insang-atmo ida iti bantay Sinai.
18 Ket inruknoymo dagiti langit, pinapigsam ti daga, pinagkintayegmo ti intero a lubong, ken pinagpigergermo dagiti kaadalem, ken pinagpigergermo dagiti tattao iti dayta a panawen.
19 Ket ti dayagmo limmasat iti uppat a ruangan, ti apuy, ken ginggined, ken angin, ken lamiis; tapno maitedmo ti linteg iti bin-i ni Jacob, ken kinagaget iti kaputotan ti Israel.
20 Ket kaskasdi a saanmo nga inyadayo kadakuada ti nadangkes a puso, tapno ti lintegmo ket mangyeg iti bunga kadakuada.
21 Ta ti immuna nga Adan nga addaan iti nadangkes a puso nagsalungasing, ket naparmek; ket kasta koma dagiti amin a nayanak kenkuana.
22 Iti kasta napagbalin a permanente ti kinakapuy; ken ti linteg (met) iti puso dagiti tattao nga addaan iti kinadakes ti ramut; isu a pimmanaw dagiti naimbag, ket nagtalinaed latta ti dakes.
23 Iti casta ti tiempo limmabas, ket nagpatingga dagiti tawen: idin pinatakdermo kadi ti maysa nga adipen, a naawagan David.
24 Imbilinmo a mangbangon iti maysa a siudad a maipaay iti naganmo, ken mangidaton kenka iti insienso ken daton iti dayta.
25 Idi naaramid daytoy iti adu a tawen, pinanawannaka dagiti agnanaed iti siudad.
26 Ket iti amin a banbanag inaramidda a cas iti inaramid ni Adan ken amin a kaputotanna: ta addaanda met iti nadangkes a puso.
27 Ket iti kasta inyawatmo ti siudadmo kadagiti ima dagiti kabusormo.
28 Nasaysayaat kadi ngarud dagiti ar-aramidda nga agnanaed iti Babilonia, tapno maturayda ngarud ti Sion?
29 Ta idi immayak sadiay, ket nakitak dagiti kinaawan Dios a di mabilang, idin ti kararuak nakakita iti adu a managdakdakes iti daytoy maikatallopulo a y lapayag, isu a napaay kaniak ti pusok.
30 Ta nakitak no kasano ti panangipalubosmo kadakuada nga agbasol, ken inispalmo dagiti nadangkes nga agar-aramid: ket dinadaelmo dagiti tattaom, ken intalimengmo dagiti kabusormo, ket saanmo nga inpasimudaag dayta.
31 Diak malagip no kasano a mabaybay-an daytoy a dalan: Nasaysayaatda kadi ngarud ti Babilonia ngem dagiti taga Sion?
32 Wenno adda kadi sabali a tattao a makaam-ammo kenka malaksid iti Israel? wenno ania a kaputotan ti namati kadagiti katulaganmo a kas ken Jacob?
33 Ket kaskasdi a saan nga agparang ti gunggonada, ket awan ti bunga ti panagbannogda: ta napanak ditoy ken sadiay kadagiti nasion, ket makitak nga agay-ayusda iti kinabaknang, ket diak panunoten dagiti bilinmo.
34 Timbangem ngarud ti kinadangkesmi ita iti timbangan, ken ti kinadakesda met nga agnanaed iti lubong; ket kasta met ti naganmo awanto ti pakasarakan no di iti Israel.
35 Wenno kaano a saan a nagbasol iti imatangmo dagiti agnanaed iti daga? wenno ania dagiti tattao a nangtungpal iti kasta kadagiti bilinmo?
36 Masarakamto a ti Israel babaen ti naganna tinungpalna dagiti bilbilinmo; ngem saan a dagiti pagano.

KAPITULO 4

1 Ket ti anghel a naibaon kaniak, nga agnagan Uriel, insungbatna kaniak.
2 Ket kinunana, Napan ti pusom iti adayo ditoy lubong, ket pagarupem kadi a maawatan ti dalan ti Kangatuan?
3 Kalpasanna, kinunak, Wen, apok. Ket simmungbat kaniak, ket kinunana, Naibaonak a mangipakita kenka iti tallo a dalan, ken mangidatag iti tallo nga umasping iti sanguanam.
4 Iti daytoy no mabalinnak nga ideklara a maymaysa, ipakitakto met kenka ti dalan a kayatmo a kitaen, ket ipakitakto kenka no sadino ti naggapuan ti nadangkes a puso.
5 Ket kinunak, Ibagam, apok. Kalpasanna, kinunana kaniak, Inka, timbangennak ti kadagsen ti apuy, wenno rukodennak ti panagbettak ti angin, wenno awagannak manen iti napalabas nga aldaw.
6 Kalpasanna insungbatko ket kinunak, Ania a tao ti makabael nga agaramid iti kasta, tapno dumawatka kaniak kadagiti kasta a banag?
7 Kinunana kaniak, No damagenko kenka no kasano kadakkel dagiti pagnaedan iti tengnga ti baybay, wenno no mano nga ubbog ti adda iti rugi ti nauneg, wenno no mano nga ubbog ti adda iti ngatuen ti tangatang, wenno no ania ti pagruaran paradiso:
8 Nalabit kunaem kaniak, Diak pulos bimmaba iti kaadalem, wenno uray pay iti impierno, ken diak pulos simmang-at idiay langit.
9 Nupay kasta ita dinamagko kenka no di laeng ti apuy ken angin, ken ti aldaw a linasatmo, ken dagiti banag a saanmo a maisina, ket kaskasdi a dika maited kaniak ti sungbat maipapan kadagitoy.

10 Kinunana pay kaniak, Dagiti bukodmo a banbanag, ken dagiti dimmakkel a kaduam, saanmo a mabalin nga ammuen;
11 Kasano koma ngarud a maawatan ti bangam ti dalan ti Kangatuan, ken, ti lubong ita nadadael iti ruar tapno maawatanna ti panagrupsa a nabatad iti imatangko?
12 Kalpasanna, kinunak kenkuana, Nasaysayaat no saantayo a pulos, ngem ti agbiagtayo pay laeng iti kinadakes, ken agsagaba, ket ditay ammo no apay.
13 Simmungbat kaniak, ket kinunana, Napanak iti maysa a kabakiran iti maysa a tanap, ket nagtulag dagiti kayo.
14 Kinunana, Umaykayo, mapantayo makigubat iti baybay tapno pumanaw dayta iti sangoantayo, ken ad-adu pay a kabakirantayo.
15 Kasta met a nagtulag dagiti layus ti baybay, ket kinunada, Umaykayo, sumang-attayo ket parmekentayo dagiti kabakiran iti tanap, tapno sadiay met pagbalinentayo ti sabali a pagilian.
16 Ubbaw ti pampanunoten maipapan iti kayo, ta immay ti apuy ket inuramna.
17 Dimteng met ti panunot ti layus ti baybay, ta timmakder ti darat ket pinasardengna ida.
18 No sika ti mangukom ita iti nagbaetan dagitoy dua, siasino ti rugiam nga ikalintegan? wenno siasino ti kayatmo a kondenaren?
19 Insungbatko ket kinunak, Pudno a minamaag a kapanunotan ti inaramidda a dua, ta naited ti daga iti kabakiran, ket ti baybay addaan met iti lugarna a mangibaklay kadagiti layusna.
20 Insungbatna kaniak, ket kinunana, Nalinteg ti panangukommo, ngem apay a dimo met ukomen ti bagim?
21 Ta kas iti naited ti daga iti kabakiran, ken ti baybay kadagiti layusna: kasta met a dagiti agnanaed iti daga awan ti maawatanda no di ti adda iti daga: ket ti agnanaed iti ngatuen ti langit mabalinna laeng a maawatan dagiti bambanag nga adda iti ngato ti kangato ti langit.
22 Kalpasanna insungbatko ket kinunak, Ipakpakaasik kenka, O Apo, bay-am a maaddaanak iti pannakaawat.
23 Ta saan a panunotko ti agusioso kadagiti nangato a banag, no di ket kadagiti kasdiay lumabas kadakami iti inaldaw, nga isu, gapuna a maited ti Israel a kas pakaumsi kadagiti pagano, ken no ania ti gapuna a naited dagiti tao nga inayatmo kadagiti saan a nadiosan a nasion, ken no apay a madadael ti linteg dagidi ammatayo, ket awan ti epekto dagiti naisurat a tulag, .
24 Ket lumabastayo iti lubong a kas dudon, ket ti biagtayo ket panagsiddaaw ken panagbuteng, ket saantayo a maikari a manggun-od iti asi.
25 Anianto ngarud ti aramidenna iti naganna a nakaayabantayo? kadagitoy a banbanag ti dinamagko.
26 Kalpasanna insungbatna kaniak, ket kinunana, No ad-adda a sukimatem, ad-adda a masdaawkanto; ta ti lubong agdardaras nga aglabas, .
27 Ket saanda a maawatan dagiti banbanag a naikari kadagiti nalinteg iti umay a tiempo: ta daytoy a lubong napno iti kinakillo ken kinakapuy.
28 Ngem no maipapan iti thi ngs a saludsodem kaniak, ibagak kenka; ta naimula ti dakes, ngem saan pay a dimteng ti pannakadadaelna.
29 Ngarud no saan a mabaliktad ti naimula, ken no saan a lumabas ti lugar a nakaimulaan ti dakes, saan a mabalin nga umay ti naimula iti naimbag.
30 Ta naimula ti bukel ti dakes a bukel iti puso ni Adan manipud idi punganay, ket kasano kaadu ti kinadakes ti Dios nga inyegna agingga iti daytoy a panawen? ket mano pay ti ibungana agingga a dumteng ti tiempo ti panagirik?
31 Utobem ita a bukodmo, no kasano ti kadakkel ti bunga ti kinadakes nga inyeg ti bukel ti dakes a bukel.
32 Ket inton mapukan dagiti lapayag, a di mabilang, kasano ti kadakkel ti suelo a punnuenda?
33 Kalpasanna insungbatko ket kinunak, Kasano, ken kaano a mapasamak dagitoy a banag? gapuna a bassit ken dakes dagiti tawentayo?
34 Ket simmungbat kaniak, a kunkunana, Dica agdardaras a nangatngato ngem iti Kangatuan: ta awan mamaayna ti panagdardarasmo nga agbalin a nangatngato ngem kenkuana, ta adu ti nalablabesmo.
35 Saan kadi nga insaludsod dagiti kararua dagiti nalinteg maipapan kadagitoy a banbanag kadagiti siledda, a kunkunada, “Kasano kabayag ti panangnamnamak iti kastoy a wagas? kaano nga umay ti bunga ti suelo ti gunggonatayo?
36 Ket cadagitoy a banbanag insungbat ida ni Uriel nga arkanghel, ket kinunana, Uray no mapno cadacayo ti bilang dagiti bin-i: ta timbangna ti lubong iti timbangan.
37 Babaen iti rukod rinukodna dagiti panawen; ket babaen ti bilang binilangna dagiti panawen; ket saanna a gun-oden wenno gun-oden ida, agingga a matungpal ti naibaga a rukod.
38 Kalpasanna insungbatko ket kinunak, O Apo a mangituray, uray datayo amin ket napno iti kinaawan Dios.
39 Ket gapu kadatayo nalabit saan a mapno dagiti suelo dagiti nalinteg, gapu iti basol dagidiay agnanaed iti daga.
40 Isu a simmungbat kaniak, ket kinunana, Mapanka iti maysa a babai a masikog, ket damagem kenkuana inton matungpalna ti siam a bulanna, no ti aanakanna mabalinna nga agtalinaed ti panagpasngay iti unegna.
41 Kalpasanna, kinunak, Saan, Apo, saanna a kabaelan. Ket kinunana kaniak, Iti tanem dagiti siled dagiti kararua ket kas iti aanakan ti babai.
42 Ta kas iti maysa a babai nga agpaspasngay nga agdardaras a mangliklik iti kasapulan ti panagpasngay: kasta met nga agdardaras dagitoy a lugar a mangisalakan kadagiti banbanag a naited kadakuada.
43 Manipud idi punganay, kitaem, ti kayatmo a makita, maipakitanto kenka.
44 Kalpasanna, simmungbatak ket kinunak, No nakasarakak iti pabor iti imatangmo, ken no mabalin, ken no maaramidak ngarud, .
45 Ipakitam ngarud kaniak no ad-adu ti umay ngem iti napalabas, wenno ad-adu ti napalabas ngem iti umay.
46 Ammok ti napalabas, ngem diak ammo no ania ti umay.
47 Kinunana kaniak, Tumakderka iti makannawan, ket ilawlawagko kenka ti kapadana.
48 Gapuna nagtakderak, ket nakitak, ket, adtoy, limmabas ti napudot a sumsumged nga urno iti sanguanak: ket napasamak nga idi limmabas ti gil-ayab kinitak, ket, adtoy, nagtalinaed a sitatalna ti asuk.
49 Kalpasan daytoy, limmabas iti sanguanak ti nadanum nga ulep, ket nagtudo iti adu a tudo a buyogen ti bagyo; ket idi napalabasen ti nadawel a tudo, nagtalinaed a natalna dagiti tedted.
50 Kalpasanna kinunana kaniak, Panunotem ti bagim; kas iti tudo nga ad-adu ngem dagiti tedted, ken kas iti apuy a dakdakkel ngem ti asuk; ngem dagiti tedted ken asuk agtalinaed iti likudan: isu a ti kaadu a napalabas ket ad-adda a nalablabes.
51 Kalpasanna, nagkararagak, ket kinunak, Mabalin kadi nga agbiagak, pagarupem, agingga iti dayta a tiempo? wenno ania ti mapasamak kadagidi nga aldaw?
52 Simmungbat kaniak, ket kinunana, No maipapan kadagiti pagilasinan a dinamagmo kaniak, mabalinko nga ibaga kenka ti paset: ngem maipapan iti biagmo, saanak a naibaon a mangipakita kenka; ta diak ammo dayta.

KAPITULO 5

1 Nupay kasta kas umay dagiti pagilasinan, adtoy, dumtengto dagiti aldaw, a dagiti agnanaed iti daga ket maaladanto iti adu a bilang, ket mailemmengto ti dalan ti kinapudno, ket ti daga agbalinto a lupes iti pammati.
2 Ngem ad-adunto ti kinadakes ngem iti makitam ita, wenno nabayagen a nangngegmo.
3 Ket ti daga, a makitam ita nga addaan ramut, makitamto a kellaat a nadadael.
4 Ngem no ti Kangatuan palubosannaka nga agbiag, makitamto kalpasan ti maikatlo a trumpeta a kellaat nga agsilnagto manen ti init iti rabii, ken ti bulan iti mamitlo iti aldaw.
5 Ket agtinnagto ti dara manipud iti kayo, ket ti bato mangtedto iti timekna, ket mariribukanto dagiti tattao.
6 Ket uray isu agturayto, a saanda a namnamaen nga agnanaed iti daga, ket dagiti tumatayab aggigiddandanto nga umadayo.
7 Ket ti baybay Sodomisis ibellengnanto dagiti ikan, ket mangaramidto iti arimbangaw iti rabii, a saan a naam-ammo ti adu: ngem mangngegdanto amin ti timekna.
8 Addanto met riribuk iti adu a disso, ket masansan a mairuarto manen ti apuy, ket agbaliwto dagiti atap nga animal ti lugarda, ket dagiti babbai nga agregla mangipasngaydanto kadagiti narungsot.
9 Ket dagiti naapgad a danum masarakandanto iti nasam-it, ket amin nga aggayyem dadaelenda ti maysa ken maysa; kalpasanna aglemmengto, ket ti pannakaawat umatras iti nalimed a siledna, .
10 Ket sapulento ti adu, ngem saanda a masarakan: iti kasta umaduto ditoy daga ti kinakillo ken kinaawan panagteppel.
11 Ti maysa a daga agsaludsodto met iti sabali, ket kunaenna, Napan kadi ti kinalinteg a mamagbalin iti tao a nalinteg through kenka? Ket kunaennanto, Saan.
12 Maigiddato iti dayta, mangnamnama dagiti tattao, ngem awan ti magun-odda: agtrabahodanto, ngem saanto a rumang-ay dagiti dalanda.
13 Tapno ipakitak kenka dagiti kasta a pagilasinan, baybay-ak; ket no agkararagka manen, ket agsangitka a kas ita, ken agayuno pay kadagiti aldaw, mangngegmonto dagiti dakdakkel pay a banbanag.
14 Kalpasanna, nariingak, ket ti nakaro a panagbuteng ti naglabas iti intero a bagik, ket nariribuk ti panunotko, isu a naliday.
15 Gapuna, ti anghel nga immay makisarita kaniak, tiniliwnak, liniwliwana, ken impatakdernak iti sakak.
16 Ket iti maikadua a rabii, immay kaniak ni Salatiel a panguluen dagiti umili, a kunkunana, Sadino ti napanam? ket apay a nadagsen ti rupam?
17 Saanmo kadi nga ammo a naikumit kenka ti Israel iti daga a nakautiboda?
18 Iti kasta, mangankayo iti tinapay, ket saannakami a baybay-an, a kas iti pastor a mangibati iti arbanna kadagiti im-ima dagiti naulpit a lobo.
19 Kalpasanna, kinunak kenkuana, Pumanawka kaniak, ket dika umasideg kaniak. Ket nangngegna ti imbagak, ket pimmanaw kaniak.
20 Ket iti kasta nagayunarak iti pito nga aldaw, nga agladladingit ken agsangsangit, kas iti imbilin kaniak ni Uriel nga anghel.
21 Ket kalpasan ti pito nga aldaw casta, a dagiti pampanunot ti pusok napalalo ti rigatda manen, .
22 Ket napasubli ti kararuak ti espiritu ti pannakaawat, ket rinugiak manen ti nakisarita iti Kangatuan, .
23 Ket kinunana, O Apo a mangituray, iti tunggal kayo iti daga ken iti amin a kayona, pinilim ti maymaysa laeng a puon ti ubas.
24 Ket cadagiti amin a daga iti entero a lubong pinilim kenca ti maysa nga abut: ken cadagiti amin a sabsabongna maysa a lirio.
25 Ket cadagiti amin a kaadalem ti baybay pinunnoca kenca ti maysa a karayan: ket cadagiti amin a nabangon a siudad insantoca ti Sion a maipaay iti bagim.
26 Ket cadagiti amin a tumatayab a naparsua innagananca kenca iti maysa a kalapati: ket cadagiti amin a baka a naparsua intedmo kenca iti maymaysa a karnero.
27 Ket cadagiti amin a bunggoy dagiti tattao nagun-odmo ti maymaysa nga ili: ket iti daytoy nga ili, nga inayatmo, intedmo ti maysa a linteg nga anamongan ti isuamin.
28 Ket ita, O Apo, apay nga intedmo daytoy maysa a tao iti adu? ket iti maymaysa a ramut insaganam dagiti sabsabali, ket apay nga inwarasmo ti maymaysa laeng nga ilim iti tengnga ti adu?
29 Ket dagiti nangsukir kadagiti karim, ken saan a namati kadagiti katulaganmo, sinaplitda ida.
30 No kasta unay ti panangguram kadagiti tattaom, kaskasdi a dusaem ida babaen kadagiti bukodmo nga ima.
31 Ita idi naibagakon dagitoy a sasao, naibaon kaniak ti anghel nga immay kaniak iti napalabas a rabii.
32 Ket kinunana kaniak, Denggemnak, ket isurokanto; dumngegka iti banag nga ibagak, ket ad-adu pay ti ibagak kenka.
33 Ket kinunak, Agsaoka, Apok. Kalpasanna, kinunana kaniak, Mariribukanka unay gapu iti Israel.
34 Ket kinunak, Saan, Apo: ngem iti ladingit unay nagsaoak: ta dagiti riendak sakitennac iti tunggal oras, bayat nga ikagkagumaak ti mangtarus iti dalan ti Kangatuan, ken mangsapul iti paset ti panangukomna.
35 Ket kinunana caniac, Dica macabalin. Ket kinunak, Apay, Apo? ania ti nakaipasngayak idi? wenno apay a saan idin a tanemko ti aanakan ni inak, tapno diak koma nakita ti rigat ni Jacob, ken ti makabannog a panagbannog ti urbon ti Israel?
36 Ket kinunana kaniak, Bilangem dagiti banbanag a saan pay a dimteng, urnongem dagiti rugit a naiwaras, pagbalinem manen a berde dagiti sabong a nalaylay.
37 Luktam caniac dagiti disso a naserraan, ket iruar caniac dagiti angin nga adda cadacuada a naserraan, ipakitam caniac ti ladawan ti timec: ket kalpasanna ideklarac kenca ti banag nga inkarigatam a maammuan.
38 Ket kinunak, O Apo a mangituray, siasino ti makaammo kadagitoy a banbanag, no di ti saan a makipagnaed kadagiti tattao?
39 No maipapan kaniak, saanak a masirib: kasano ngarud a makasaoak maipapan kadagitoy a banbanag a dinamagmo kaniak?
40 Kalpasanna kinunana kaniak, Kas iti awan maaramidam kadagitoy a banag a sinaok, kasta met a saanmo a maammuan ti panangukomko, wenno iti kamaudiananna ti ayat nga inkarik kadagiti taok.
41 Ket kinunak, Adtoy, O Apo, asidegca pay laeng cadagiti naitalimeng agingga iti panungpalan: ket ania ti aramidenda nga immun-una ngem siak, wenno datayo nga adda ita, wenno dagiti umay sumaruno kadatayo?
42 Ket kinunana kaniak, Iyarigkonto ti panangukomko iti maysa a singsing: a kas iti awan ti panagbannog ti maudi, kasta met nga awan ti kinapartak ti immuna.
43 Isu a simmungbat ket kinunak, Dimo kadi maaramid a maminsan dagidiay naaramid, ken adda ita, ken umay; tapno maipakitam ti panangukommo iti nasapsapa?

44 Kalpasanna insungbatna kaniak, ket kinunana, Ti parsua saan a mabalin nga agdardaras ngem ti nangaramid; saan met a mabalin nga iggaman ti lubong ida a maminsan a maparsua iti dayta.
45 Ket kinunak, Kas iti imbagam iti adipenmo, a sika, a mangted iti biag iti amin, intedmo a maminsan ti biag iti parsua a pinarsuam, ket ti parsua inyakarna: kasta met a mabalinna met nga awiten ida ita agbalinka a maminsan.
46 Ket kinunana kaniak, Saludsodem ti aanakan ti maysa a babai, ket ibagam kenkuana, No agpasngayka iti annak, apay a saanmo nga aramiden dayta a sangsangkamaysa, no di ket agsasaruno? ikararagmo ngarud kenkuana a mangipasngay iti sangapulo nga annak n maminsan.
47 Ket kinunak, Saanna a kabaelan: ngem masapul nga aramidenna dayta iti kaadayo ti panawen.
48 Kalpasanna, kinunana kaniak, Kasta met nga intedko ti aanakan ti daga kadagiti naimula iti dayta idi panawenda.
49 Ta kas iti ubing a saan a mangipasngay kadagiti bambanag a kukua dagiti lallakay ken babbaket, kasta met ti panangisaadko iti lubong a pinarsuak.
50 Ket sinaludsodko, ket kinunak, Gapu ta intedmo itan ti dalan, ituloykonto ti agsao iti sanguanam: ta ti inami, nga imbagam kaniak nga ubing pay, umas-asideg itan iti panaglakay.
51 Simmungbat kaniak, ket kinunana, Dumawatka iti maysa a babai nga agpasngay, ket ibagana kenka.
52 Ibagam kencuana, Apay a cadagidiay impasngaymo ita casda cadagidi immuna, ngem basbassit ti katayagna?
53 Ket isu sungbatannacanto, Dagidiay mayanak iti pigsa ti kinaagtutubo, maymaysa ti usoda, ken dagiti mayanak iti tiempo ti kinalakay, inton agkurang ti aanakan, sabali ti wagasda.
54 Panunotem met, no kasano a basbassit ti katayagna ngem dagidiay immun-una ngem sika.
55 Ket kasta met dagiti umay a sumurot kadakayo a basbassit ngem kadakayo, a kas kadagiti parsua a mangrugi itan a lumakay, ken limmabas iti pigsa ti kinaagtutubo.
56 Kalpasanna, kinunak, Apo, agpakaasiak kenka, no nakasarakak iti parabur iti imatangmo, ipakitam iti adipenmo no siasino ti pangsarungkarmo iti parsuam.

KAPITULO 6

1 Ket kinunana kaniak, Idi damo, idi naparsua ti daga, iti sangoanan dagiti beddeng ti lubong, wenno agtaytayab dagiti angin.
2 Sakbay a naggurruod ken nagsilnag, wenno naipasdek dagiti pundasion ti paraiso, .
3 Sakbay a nakita dagiti napintas a sabsabong, wenno naipasdek dagiti aggaraw a pannakabalin, sakbay a naguummong dagiti di mabilang a bunggoy dagiti anghel.
4 Wenno kanayon a naipangato dagiti kangato ti angin, sakbay a nainaganan dagiti rukod ti tangatang, wenno napudot dagiti usok idiay Sion, .
5 Ket sakbay a nabirokan dagiti agdama a tawen, ken uray pay nabaliwan dagiti imbension dagidiay a basol ita, sakbay a naselioanda a nangurnong iti pammati a kas maysa a gameng.
6 Kalpasanna, inusigko dagitoy a banbanag, ket naaramidda amin babaen kaniak laeng, ken awan sabali: babaen met kaniak agpatinggadanto, ken awan sabali.
7 Kalpasanna insungbatko ket kinunak, Anianto ti panagsisina dagiti panawen? wenno kaanonto ti panungpalan ti umuna, ken ti pangrugian ti sumaruno?
8 Kinunana kaniak, Manipud ken Abraham agingga ken Isaac, idi naipasngay da Jacob ken Esau kenkuana, ti ima ni Jacob ti nangtengngel nga umuna iti mukod ni Esau.
9 Ta ni Esau isu ti panungpalan ti lubong, ken ni Jacob isu ti pangrugian ti sumaruno.
10 Ti ima ti tao adda iti nagbaetan ti mukod ken ima: sabali a saludsod, Esdras, dica agsaludsod.
11 Simmungbat idin ket kinunak, O Apo a mangituray, no nakasarakak iti parabur iti imatangmo.
12 Agpakaasiak kenka, nga ipakitam iti adipenmo ti panungpalan dagiti pagilasinam, nga impakitam kaniak ti paset iti maudi a rabii.
13 Isu a simmungbat ket kinunana kaniak, Tumakderka iti sakam, ket denggem ti napigsa nga aguni a timek.
14 Ket agbalinto a kasla dakkel a panaggaraw; ngem ti lugar a pagtaktakderam saanto a mayakar.
15 Ket ngarud no agsao dicayo agbuteng: ta ti sao agtaud iti panungpalan, ket maawatan ti pamuon ti daga.
16 Ket apay? agsipud ta agpigerger ken matignay ti panagsao dagitoy a banag: ta ammona a masapul a mabaliwan ti panungpalan dagitoy a banbanag.
17 Ket napasamak, nga idi nangngegko daytoy timmakderak kadagiti sakak, ket dimngegak, ket, adtoy, adda timek nga agsasao, ket ti uni daytoy ket kasla uni ti adu a danum.
18 Ket kinunana, Adtoy, dumteng dagiti aldaw a mangrugiak nga umasideg ken sarungkaran dagiti agnanaed iti daga.
19 Ket rugiannanto ti ag-inquisition kadakuada, no ania isuda a nadangran a di nainkalintegan iti kinakilloda, ken inton matungpal ti rigat ti Sion;
20 Ket inton malpas ti lubong, a mangrugin nga agpukaw, ipakitakto dagitoy a pagilasinan: malukatanto dagiti libro iti sangoanan ti tangatang, ket makitadanto amin a sangsangkamaysa.
21 Ket dagiti annak ti maysa ti tawenna agsaodanto iti timekda, dagiti babbai nga agsikog mangipasngaydanto kadagiti di naintiempuan nga annak nga agtawen iti tallo wenno uppat a bulan, ket agbiagdanto, ket mapagungardanto.
22 Ket kellaat nga agparangto a di namulaan dagiti naimula a disso, kellaat a masarakan nga awan ti tao dagiti napno a pagidulinan.
23 Ket ti trumpeta mangtedto iti uni, nga inton mangngeg ti tunggal maysa, kellaat a mabutengdanto.
24 Iti dayta a tiempo makigubatto dagiti gagayyem iti maysa ken maysa a kas kadagiti kabusor, ket agtakderto ti daga a mabuteng a kadua dagidiay agnanaed sadiay, agtakderto dagiti ubbog dagiti ubbog, ket iti tallo nga oras saandanto nga agtaray.
25 Siasinoman a mabati manipud kadagitoy amin nga imbagak kenka, makalibas, ket makitana ti pannakaisalakanko, ken ti panungpalan ti lubongmo.
26 Ket dagiti tattao a maawat makitadanto dayta, a saan a nakaraman iti ipapatay manipud pannakayanakda: ket ti puso dagiti agnanaed mabalbaliwanto, ket agbalinto a sabali a kaipapanan.
27 Ta maiddepto ti kinadakes, ket maiddepto ti panangallilaw.
28 No maipapan iti pammati, rumang-ayto, maparmek ti panagrupsa, ket maipakaammonto ti kinapudno, a nabayagen nga awan bungana.
29 Ket idi nakisarita kaniak, adtoy, in-inut a kimmitaak kenkuana a nagtakderak iti sanguananna.
30 Ket dagitoy a balikas kinunana kaniak; Immayak tapno ipakitak kenka ti oras ti rabii nga umay.
31 No ad-adda pay nga agkararagka, ket agayunoka manen iti pito nga aldaw, ibagakto kenka ti dakdakkel a banbanag iti aldaw ngem iti nangngegko.

32 Ta ti timekmo mangngeg iti sangoanan ti Kangatuan: ta ti Mannakabalin nakitana ti nalinteg a pannakilangenmo, nakitana met ti kinadalusmo, nga adda kenka manipud kinaagtutubom.
33 Ket gapuna imbaonnak a mangipakita kenca amin dagitoy a banbanag, ken tapno ibagana kenca, Agliwliwaca ken dica agbuteng
34 Ket dika agdardaras kadagiti napalabas a panawen, tapno panunotem dagiti awan mamaayna, tapno saankan nga agdardaras manipud kadagiti naud-udi a panawen.
35 Ket napasamak kalpasan daytoy, a nagsangitak manen, ket nagayunoak iti pito nga aldaw a kas met laeng, tapno matungpalko ti tallo a lawas nga imbagana kaniak.
36 Ket iti maikawalo a rabii nariribukan manen ti pusok iti unegko, ket rinugiak ti nagsao iti sangoanan ti Kangatuan.
37 Ta napuoran unay ti espirituk, ket mariribukan ti kararuak.
38 Ket kinunak, O Apo, nagsaoka manipud idi rugi ti panamarsua, uray pay iti umuna nga aldaw, ket imbagam ti kastoy; Maaramid koma ti langit ken daga; ket ti saom naan-anay nga aramid.
39 Ket kalpasanna adda ti espiritu, ket sipnget ken kinaulimek adda iti amin a bangir; saan pay a nabukel ti uni ti timek ti tao.
40 Kalpasanna, imbilinmo ti napintas a silaw a rummuar kadagiti gamengmo, tapno agparang ti aramidmo.
41 Iti maikadua nga aldaw inaramidmo ti espiritu ti tangatang, ket binilinmo a masisina, ken mangaramid iti panagsisina iti nagbaetan dagiti dandanum, tapno ti maysa a paset sumang-at, ket ti sabali agtalinaed iti baba.
42 Iti maikatlo nga aldaw imbilinmo a maurnong dagiti dandanum iti maikapito a paset ti daga: innem a paset ti nagmaga, ket sinalimetmetam ida, iti panggep a kadagitoy ti sumagmamano a naimula ti Dios ken natalon mabalin nga agserbi kenka.
43 Ta apaman a rimmuar ti saom naaramiden ti trabaho.
44 Ta dagus nga adda dadakkel ken di mabilang a bunga, ken adu ken nadumaduma a ragragsak maipaay iti raman, ken sabong a di agbaliwbaliw ti kolorda, ken angot ti nakaskasdaaw nga angot: ket naaramid daytoy iti maikatlo nga aldaw.
45 Iti maikapat nga aldaw imbilinmo nga agsilnag ti init, ket ti bulan ti mangsilnag kenkuana, ket agsasaruno dagiti bituen.
46 Ket inikkanna ida iti bilin nga agserbi iti tao, a maaramid.
47 Iti maikalima nga aldaw imbagam iti maikapito a paset, a nakaurnongan ti dandanum a mangipasngay kadagiti sibibiag a parsua, tumatayab ken ikan: ket kasta ti napasamak.
48 Ta ti umel a danum ken awanan biag ti nangpataud kadagiti sibibiag a bambanag babaen iti bilin ti Dios, tapno idaydayaw dagiti amin a tattao dagiti nakaskasdaaw nga aramidmo.
49 Kalpasanna, inurnosmo ti dua a sibibiag a parsua, ti maysa inawaganmo iti Enoc, ken ti sabali iti Leviatan;
50 Ket inlasinna ti maysa manipud iti sabali: ta ti maikapito a paset, nga isu ti nakaurnongan ti danum, saanna a mabalin a tenglen ida a dua.
51 Intedmo ken Enoc ti maysa a paset, a nagmaga iti maikatlo nga aldaw, tapno agtaeng iti isu met laeng a paset, a sadiay adda sangaribu a turod.
52 Ngem iti Leviatan intedmo ti maikapito a paset, nga isu ti nadam-eg; ket intalimengna isuna a maibus iti siasinoman a kayatmo, ken no kaano.
53 Iti maikanem nga aldaw intedmo ti bilin iti daga, a mangipasngay iti sanguanam kadagiti animal, baka, ken agkarkarayam.
54 Ket kalpasan dagitoy, ni Adan met, nga inaramidmo nga apo ti amin a parsuam: manipud kenkuana nagtaudtayo amin, ken dagiti tattao a pinilim.
55 Amin dagitoy insaok iti sanguanam, O Apo, agsipud ta inaramidmo ti lubong maipaay kadakami
56 No maipapan iti sabsabali a tattao, a nagtaud met ken Adan, imbagam nga awan serserbida, no di ket umaspingda iti tupra: ket inyarigmo ti kinaruayda iti maysa a tedted a matnag manipud iti banga.
57 Ket ita, O Apo, adtoy, dagitoy a pagano, a naibagbaga a kas awan, nangrugida nga agbalin nga appo kadatayo, ken alun-onennatayo.
58 Ngem dakami a tattaom, nga inawaganmo nga inauna nga anakmo, bugbugtong nga anakmo, ken napasnek nga ay-ayatem, naitedkami kadagiti imada.
59 No ti lubong ket naaramid ita para kadatayo, apay a saantayo nga agtagikua iti tawid a kadua ti lubong? kasano kabayag ti panagibtur daytoy?

KAPITULO 7

1 Ket idi nalpasko nga insao dagitoy a sasao, naibaon kaniak ti anghel a naibaon kaniak kadagiti rabii sakbayna.
2 Ket kinunana caniac, Bumangonka, Esdras, ket denggem dagiti sasao nga immayco nga ibaga kenca.
3 Ket kinunak, Agsaoka, Diosko. Kalpasanna, kinunana kaniak, Naisaad ti baybay iti nalawa a lugar, tapno nauneg ken naindaklan.
4 Ngem iti kaso akikid dagiti pagserkan, ken kasla karayan;
5 Siasino ngarud ti mabalin a mapan iti baybay tapno kitaenna ken iturayanna? no saan a lumasat iti akikid, kasano a makastrek iti nalawa?
6 Adda met sabali a banag; Nabangon ti maysa a siudad, ket naikabil iti nalawa a talon, ken napno iti amin a naimbag a banbanag.
7 Akikid ti pagserkanna, ket naikabil iti napeggad a lugar a matnag, a kasla adda apuy iti makannawan, ken iti makannigid nauneg a danum.
8 Ket maymaysa laeng a dalan iti nagbaetanda a dua, uray iti nagbaetan ti apuy ken danum, bassit unay a mabalin laeng nga o ne man mapan dita a maminsan.
9 No daytoy a siudad ita ket naited iti maysa a tao a kas tawid, no saanna a pulos a malabsan ti peggad a naikeddeng iti sanguananna, kasano nga awatenna daytoy a tawid?
10 Ket kinunak, Kasta, Apo. Kalpasanna, kinunana kaniak, Kasta met ti bingay ti Israel.
11 Gapu ta gapu kadakuada inaramidko ti lubong: ket idi sinalungasing ni Adan dagiti alagadenko, naikeddeng idin a maaramid ita.
12 Kalpasanna, nailet dagiti pagserkan daytoy a lubong, napno iti ladingit ken panagrigat: bassit ken dakesda, napno kadagiti peggad,: ken nasakit unay.
13 Ta nalawa ken sigurado dagiti pagserkan ti lallakay a lubong, ket nangyegda iti di matay a bunga.
14 No ngarud dagiti sibibiag agtrabahoda a saan a sumrek kadagitoy a narigat ken awan mamaayna a banag, saanda a pulos nga awaten dagidiay naidulin para kadakuada.
15 Ita, apay ngarud a riribukem ti bagim, ta maysaka laeng a madadael a tao? ket apay a matignayka, idinto ta mortalka laeng?
16 Apay a dimo pinanunot iti panunotmo daytoy a banag nga umay, imbes a daydiay adda?
17 Kalpasanna insungbatko ket kinunak, O Apo a mangituray, intudingmo iti lintegmo, a dagiti nalinteg tawidenda dagitoy a banbanag, ngem mapukaw dagiti di nadiosan.

18 Nupay kasta dagiti nalinteg agsagabadanto iti narigat a banbanag, ket mangnamnamada iti nalawa: ta dagidiay nagaramid iti nadangkes sinagabada dagiti narigat a banbanag, ngem saandanto a makita ti nalawa.
19 Ket kinunana kaniak. Awan ti ukom a nangatngato ngem ti Dios, ken awan ti addaan pannakaawat a nangatngato ngem iti Kangatuan.
20 Ta adu ti mapukaw iti daytoy a biag, gapu ta umsienda ti Linteg ti Dios a naikabil iti sanguanda.
21 Ta inted ti Dios iti nainget a bilin kadagiti immay, no ania ti aramidenda tapno agbiagda, kas iti immayda, ken no ania ti rebbeng a tungpalenda tapno maliklikan ti pannakadusa.
22 Nupay kasta saanda a nagtulnog kenkuana; ngem nagsao a maibusor kencuana, ket pinampanunotna dagiti awan mamaayna;
23 Ket inallilawda ti bagbagida babaen kadagiti nadangkes nga aramidda; ket kinunana maipapan iti Kangatuan, nga isu awan; ket saanna nga ammo dagiti dalanna:
24 Ngem inumsida ti lintegna, ket inlibakda dagiti katulaganna; kadagiti alagadenna saanda a napudno, ken saanda nga inaramid dagiti aramidna.
25 Ket ngarud, Esdras, ta dagiti awan mamaayna ket awan serserbina a banag, ken para iti napno dagiti napno a banag.
26 Adtoy, dumtengto ti panawen, a mapasamak dagitoy a pagilasinan nga imbagak kenka, ket agparangto ti nobia, ket makitanto ti rumrummuar, nga ita naikkaten iti daga.
27 Ket siasinoman a maisalakan kadagiti nadakamat a kinadakes makitananto dagiti datdatlagko.
28 Ta maipalgakto ti anakko a ni Jesus a kaduana dagiti adda kenkuana, ket dagiti nabati agrag-odanto iti las-ud ti uppat a gasut a tawen.
29 Kalpasan dagitoy a tawen matayto ti anakko a ni Cristo, ken amin a tattao nga addaan iti biag.
30 Ket ti lubong agbalinto a daan a kinaulimek iti pito nga aldaw, a kas kadagiti immun-una a panangukom: iti kasta awanto ti agtalinaed.
31 Ket kalpasan ti pito nga aldaw ti lubong, a saan pay a makariing, mapagungarto, ket matayto a nadadael
32 Ket ti daga isublinto dagidiay matmaturog kenkuana, ken kasta met ti tapok dagidiay agnanaed iti kinaulimek, ket dagiti nalimed a disso isalakannanto dagidiay kararua a naited kadakuada.
33 Ket agparangto ti Kangatuan iti tugaw ti panangukom, ket aglabasto ti kinapanglaw, ket agpatingga ti napaut a panagsagaba.
34 Ngem ti panangukom laeng ti agtalinaed, ti kinapudno agtakderto, ken ti pammati pumigsa.
35 Ket sumarunonto ti aramid, ket maipakitanto ti gunggona, ket dagiti naimbag nga aramid ket napigsa, ken dagiti nadangkes nga aramid awanto ti paglintegan.
36 Kalpasanna, kinunak: Ni Abraham ti immuna a nagkararag para kadagiti Sodomita, ken ni Moises para kadagiti amma a nagbasol idiay let-ang.
37 Ket ni Jesus simmaruno kenkuana maipaay iti Israel idi tiempo ni Acan.
38 Ket da Samuel ken David maipaay iti pannakadadael: ken ni Solomon maipaay cadagiti umay iti santuario.
39 Ket ni Helias para kadagidiay immawat iti tudo; ken para kadagiti natay, tapno agbiag.
40 Ket ni Ezequias maipaay kadagiti tattao idi tiempo ni Senaquerib: ken adu para iti adu.
41 Kasta met ita, ta dimmakkel ti panagrupsa, ken immadu ti kinadakes, ken dagiti nalinteg inkararagda dagiti saan a nadiosan: apay a saanto met a kasta ita?
42 Simmungbat kaniak, ket kinunana, Daytoy agdama a biag saan a ti panungpalan nga agtaeng ti adu a dayag; ngarud inkararagda dagiti nakapuy.
43 Ngem ti aldaw ti pannakadadael isunto ti panungpalan daytoy a panawen, ken ti pangrugian ti di matay nga umay, a sadiay ti panagrupsa nalpasen.
44 Agngudo ti kinaawan panagteppel, maputed ti kinaawan panagmatalek, dumakkel ti kinalinteg, ken timmaud ti kinapudno.
45 Iti kasta awanto ti makaisalakan iti daydiay madadael, wenno mangirurumen iti daydiay nakagun-od iti balligi.
46 Insungbatko idin ket kinunak, Daytoy ti umuna ken maudi a saok, a nasaysayaat koma no diak inted ti daga ken Adan: wenno no saan, idi naited kenkuana, lapdanko nga agbasol.
47 Ta ania ti pagsayaatan dagiti tattao ita iti daytoy agdama a panawen nga agbiagda a nadagsen, ken kalpasan ti ipapatay a mangsapulda iti dusa?
48 O sika Adan, ania ti inaramidmo? ta nupay sika ti nagbasol, saankan a natinnag nga agmaymaysa, no di ket dakami amin a naggapu kenka.
49 Ta anian a magunggona kadatayo, no adda naikari kadatayo nga imortal a tiempo, ngems inaramidtayo dagiti aramid a mangyeg iti ipapatay?
50 Ket nga adda naikari kadatayo iti agnanayon a namnama, idinto ta ti bagbagitayo a nadangkes unay ket naaramidtayo nga awan mamaayna?
51 Ket nga adda dagiti naidulin para kadatayo a pagnaedan a nasalun-at ken natalged, idinto ta nagbiagtayo a nadangkes?
52 Ket a ti dayag ti Kangatuan ket mataginayon tapno salakniban dagiti nagbiag a naannad, idinto ta nagnatayo kadagiti kadakdakes a dalan ngem iti amin?
53 Ket tapno maipakita ti maysa a paraiso, a ti bungana agtalinaed iti agnanayon, nga ayan ti talged ken agas, yantangay saantayo a sumrek iti dayta?
54 (Ta nagnakami kadagiti di makaay-ayo a lugar.)
55 Ket a dagiti rupa dagidiay nagusar iti panagliklik ket agsilnagdanto iti ngatuen dagiti bituen, idinto ta dagiti rupatayo nasipngetto ngem iti sipnget?
56 Ta bayat ti panagbiagmi ken nagaramidkami iti kinadakes, saanmi nga impagarup a mangrugikami nga agsagaba gapu iti dayta kalpasan ti ipapatay.
57 Kalpasanna insungbatna kaniak, ket kinunana, Kastoy ti kasasaad ti gubat, a makiranget ti tao a nayanak ditoy daga;
58 Nga, no maparmek, agsagaba a kas iti imbagam: ngem no magun-odna ti balligi, awatenna ti banag nga ibagak.
59 Ta daytoy ti biag nga insao ni Moises kadagiti tattao bayat ti panagbiagna, a kunkunana, Piliem ti biag tapno agbiagka.
60 Nupay kasta, saanda a namati kenkuana, wenno dagiti profeta a simmaruno kenkuana, wenno siak a nakisarita kadakuada.
61 Tapno awan koma ti kasta a kinadagsen iti pannakadadaelda, a kas iti rag-o gapu kadagidiay naallukoy iti pannakaisalakan.
62 Insungbatko ngarud, ket kinunak, Ammok, Apo, a ti Kangatuan naawagan manangngaasi, ta kaasianna dagidiay saan pay nga immay ditoy lubong.
63 Ken cadagiti met agsubli iti lintegna;
64 Ket a naanus, ken mabayag nga ibturanna dagidiay nagbasol, a kas kadagiti parsuana;
65 Ket a naparabur, ta sisasagana a mangted no sadino ti pakasapulanna;
66 Ket nga isu ket addaan iti naindaklan nga asi, ta ad-adu ken ad-adu ti asina kadagiti adda, ken kadagiti napalabas, ken kasta met kadagiti umay.

67 Ta no saanna a paaduen ti asina, saan koma nga agtalinaed ti lubong kadagiti agtawid iti dayta.
68 Ket pakawanenna; ta no saanna nga inaramid ti kinaimbagna, tapno mapalag-an dagiti nagaramid iti kinadakes, saan nga agtalinaed a sibibiag ti kakasangapulo ribu a paset dagiti tao.
69 Ket kas ukom, no saanna a pakawanen dagiti naagasan babaen ti saona, ken iddepenna ti nakaad-adu a panagsusupiat.
70 Manmano unay koma ti nabati nalabit iti di mabilang a bunggoy.

KAPITULO 8

1 Ket simmungbat kaniak, a kinunana, Ti Kangatuan inaramidna daytoy a lubong para iti adu, ngem ti lubong nga umay para iti bassit.
2 Ibagakto kenka ti maysa a kapada, Esdras; Kas no dumawatka iti daga, ibagananto kenka, a mangted iti adu a molde a pakaaramidan dagiti damili a basehas, ngem bassit a tapok a naggapuan ti balitok: kasta met ti panagdaliasat daytoy agdama a lubong.
3 Adu dagiti naparsua, ngem manmano ti maisalakan.
4 Kasta ti insungbatko ket kinunak, Alun-onem ngarud, O kararuak, ti pannakaawat, ket alun-onem ti sirib.
5 Ta immanamongka a dumngeg, ket situtulokka nga agipadto: ta awanen ti espasiom no di laeng ti agbiag.
6 O Apo, no dimo palubosan ti adipenmo, tapno agkararagkami iti sanguanam, ket itedmo kadakami ti bin-i iti pusomi, ken kultura iti pannakaawatmi, tapno adda bunga daytoy; kasano nga agbiag ti tunggal tao a nadadael, a mangawit iti lugar ti maysa a tao?
7 Ta agmaymaysaka, ket maymaysakami amin nga aramid dagiti imam, kas iti imbagam.
8 Ta inton ti bagi ket maporma itan iti aanakan ti ina, ket ikkam kadagiti kameng, ti parsuam ket maitalimeng iti apuy ken danum, ket siam a bulan nga ibturan ti aramidmo ti parsuam a naparsua kenkuana.
9 Ngem ti mangsalsalimetmet ken masalimetmetan ket agpada a maitalimeng: ket inton dumteng ti tiempo, ti aanakan a naitalimeng itedna dagiti banag a dimmakkel iti dayta.
10 Ta imbilinmo manipud kadagiti paset ti bagi, kayatna a sawen, manipud kadagiti suso, ti gatas a maited, nga isu ti bunga dagiti suso.
11 Tapno mataraonan iti apagbiit, agingga nga ipaaymo iti asimo.
12 Pinadakkelmo daytoy a buyogen ti kinalintegmo, ket tinaraken daytoy iti lintegmo, ken binaliwam babaen ti panangukommo.
13 Ket papatayemto a kas iti parsuam, ket pagbiagmo a kas iti aramidmo.
14 No dadaelemto daydiay naparsua iti kasta unay a panagbannog, nalaka a maordenan babaen ti bilinmo, tapno mataginayon ti banag a naaramid.
15 Ita ngarud, Apo, agsaoak; ti panangsagid iti tao iti pangkaaduan, sika ti ammom a kasayaatan; ngem sagidem dagiti tattaom, a gapu kadakuada pagladingitak;
16 Ket gapu iti tawidmo, a gapu iti gapuna agladladingitak; ken maipaay iti Israel, a gapu kenkuana nadagsenak; ken para ken Jacob, a gapu kenkuana mariribukanak;
17 Gapuna rugiakto ti agkararag iti sanguanam maipaay iti bagik ken maipaay kadakuada: ta makitak ti pannakatnagtayo nga agnanaed iti daga.
18 Ngem nangngegko ti kinapartak ti ukom nga umay.
19 Ngarud, denggem ti timekko, ket tarusam dagiti sasaok, ket agsaoakto iti sanguanam. Daytoy ti pangrugian dagiti sasao ni Esdras, sakbay a naipangato: ket stulong,
20 O Apo, sika nga agnanaed iti kinaagnanayon a mangkitkita manipud ngato kadagiti banag iti langit ken iti tangatang;
21 A ti tronona saan a mabilang; a ti dayagna mabalin a saan a maawatan; iti sanguananna agtaktakder dagiti buyot dagiti anghel nga agpigpigerger, .
22 Ti panagserbina ket nairuam iti angin ken apuy; a pudno ti saona, ken agnanayon dagiti sasaona; a napigsa ti bilinna, ken nakabutbuteng ti ordinansa;
23 A ti panagkitana mamagmaga iti kaadalem, ket ti pungtot marunawna dagiti bantay; a nasaksian ti kinapudno:
24 O denggem ti kararag ti adipenmo, ket dumngegka iti dawat ti parsuam.
25 Ta bayat ti panagbiagko agsaoakto, ket no la ket ta adda pannakaawatko, sumungbatakto.
26 O saanmo a kumita kadagiti basol dagiti taom; ngem kadagidiay agserserbi kenka iti kinapudno.
27 Saanmo nga ikabilangan dagiti nadangkes nga imbension dagiti nasion, no di ket ti tarigagay dagidiay mangsalimetmet kadagiti pammaneknekmo kadagiti rigat.
28 Dimo panunoten dagidiay nagna a sipapakumbaba iti sanguanam: no di ket laglagipem ida, a maitunos iti pagayatam naammuanda ti panagbutengmo.
29 Saan koma a pagayatam a dadaelen dagidiay nagbiag a kasla animal; ngem tapno kumita kadagiti nalawag a nangisuro iti lintegmo.
30 Dika agpungtot cadagiti maibilang a nakarkaro ngem dagiti animal; ngem ayatem dagiti kanayon nga agtalekda iti kinalinteg ken dayagmo.
31 Ta dakami ken dagidi ammami mabannogda cadagiti casta a sakit: ngem gapu cadacami a managbasol maawagancanto a manangngaasi.
32 Ta no tarigagayam ti kaasiannakami, maawagankanto a manangngaasi, kadakami nga awanan aramid ti kinalinteg.
33 Ta dagiti nalinteg, nga addaan iti adu a naimbag nga aramid a naidulin kenka, umawatdanto iti gunggona manipud kadagiti bukodda nga aramid.
34 Ta ania ti tao, tapno makarurodka kenkuana? wenno ania ti agruprupsa a kaputotan, tapno kasta unay ti kinapaitmo kenkuana?
35 Ta iti kinapudnona awan ti asinoman kadakuada a nayanak, no di ket nagaramid iti nadangkes; ket kadagiti napudno awan ti saan a nakaaramid iti dakes.
36 Ta iti daytoy, O Apo, maipakaammonto ti kinalintegmo ken ti kinaimbagmo, no manangngaasim kadagiti awanan panagtalek kadagiti naimbag nga aramid.
37 Kalpasanna, insungbatna kaniak, ket kinunana, Sumagmamano a banbanag nga umiso ti imbagam, ket maitunos iti sasaom mapasamakto dayta.
38 Pudno a diakto panunoten ti kababalin dagiti nagbasol sakbay ti ipapatay, sakbay ti pannakaukom, ken sakbay ti pannakadadael.
39 Ngem agragsakakto iti kababalin dagiti nalinteg, ket laglagipekto met ti panagperegrinoda, ken ti pannakaisalakan, ken ti gunggona, a magun-odda.
40 Kas iti imbagak ita, kastanto ti mapasamak.
41 Ta no kasano nga agmula ti mannalon iti adu a bin-i iti daga, ken agmula iti adu a kayo, ket kaskasdi a ti banag a naimula a nasayaat iti panawenna saan a tumakder, ken amin a naimula ket saan nga agramut: kasta met kadagiti naimula iti lubong; saandanto amin a maisalakan.
42 Simmungbatak ngarud ket kinunak, No nakasarakak iti parabur, bay-anyo nga agsaoak.

43 Kas iti madadael ti bin-i ti mannalon, no saan a sumang-at, ket saanmo nga awaten ti tudom iti umiso a tiempo; wenno no umay ti adu unay a tudo, ket dadaelenna daytoy:
44 Kasta met a madadael ti tao, a nabukel babaen kadagiti imam, ken naawagan iti bukodmo a ladawan, agsipud ta umaspingka kenkuana, a gapu kenkuana inaramidmo ti amin a banag, ken inyarigmo isuna iti bin-i ti mannalon.
45 Dika agpungtot kadakami no di ket asiam dagiti tattaom, ket kaasiam ti bukodmo a tawid: ta naasika iti parsuam.
46 Simmungbat kaniak, ket kinunana, Dagiti bambanag nga adda para iti agdama, ken dagiti bambanag nga umay para kadagiti umay.
47 Ta adayo nga umasidegca tapno ad-adda a mabalinmo nga ayaten ti parsuak ngem siak: ngem namin-adu nga umasidegak kenka, ken iti dayta, ngem saan a pulos kadagiti nakillo.
48 Iti daytoy met a nakaskasdaawka iti sangoanan ti Kangatuan.
49 Iti panangipakumbabam ti bagim, kas iti rumbeng kenka, ket saanmo nga inkeddeng ti bagim a maikari iti adu a pannakaidaydayaw kadagiti nalinteg.
50 Ta adunto dagiti naindaklan a kinapanglaw ti maaramid cadagiti agnaedto iti lubong iti ud-udina a panawen, gapu ta nagnada iti dakkel a kinatangsit.
51 Ngem maawatanmo para iti bagim, ket sapulem ti dayag para kadagiti kas kenka.
52 Ta para kadakayo naluktan ti paraiso, naimula ti kayo ti biag, naisagana ti panawen nga umay, naisagana ti kinaruay, nabangon ti maysa a siudad, ket maipalubos ti panaginana, wen, naan-anay a kinaimbag ken sirib.
53 Ti ramut ti kinadakes naselioan manipud kadakayo, ti kinakapuy ken ti kuton nailemmeng kadakayo, ket ti panagrupsa naglibas idiay impierno tapno malipatan.
54 Aglabas dagiti ladingit, ket iti kamaudiananna maipakita ti gameng nga imortalidad.
55 Ket ngarud saankanto nga agsaludsod maipapan iti kinaadu dagiti madadael.
56 Ta idi nawayawayaanda, inumsida ti Kangatuan, impagarupda nga umsien ti lintegna, ket binaybay-anda dagiti dalanna.
57 Maysa pay, sinaplitda dagiti nalintegna, .
58 Ket kinunada iti pusoda, nga awan ti Dios; wen, ken dayta nga ammoda masapul a matayda.
59 Ta kas iti panangawat kadakayo dagiti nadakamat a banbanag, kasta met a naisagana ti waw ken ut-ot para kadakuada: ta saan a pagayatanna a madadael dagiti tattao.
60 Ngem dagiti naparsua addaanda tinulawanda ti nagan ti nangaramid kadakuada, ket saanda a nagyaman iti nangisagana iti biag para kadakuada.
61 Ket ngarud asidegen ti panangukomko ita.
62 Dagitoy a banbanag saanko nga impakita iti amin a tattao, no di ket kenka, ken iti sumagmamano a kas kenka. Kalpasanna insungbatko ket kinunak, .
63 Adtoy, O Apo, ita impakitam kaniak ti kinaadu dagiti datdatlag, a rugiam nga aramiden iti maudi a panawen: ngem iti ania a tiempo, saannak nga impakita.

KAPITULO 9

1 Simmungbat kaniak idin, ket kinunana, Rukodem a sipipinget ti tiempo: ket inton makitam ti paset dagiti pagilasinan a napalabas, nga imbagak kenka, .
2 Kalpasanna maawatanmonto, a dayta met la a tiempo, a mangrugin a sarungkaran ti Kangatuan ti lubong nga inaramidna.
3 Ngarud inton makitanto dagiti ginggined ken riribuk dagiti tattao iti lubong.
4 Kalpasanna, maawatanmonto a naimbag, a ti Kangatuan nagsao maipapan kadagita a banbanag manipud pay idi un-unana, manipud pay idi punganay.
5 Ta kas iti amin a naaramid ditoy lubong addaan iti pangrugian ken panungpalan, ket ti panungpalan nabatad.
6 Kasta met dagiti panawen ti Kangatuan addaanda kadagiti nalawag a pangrugian kadagiti nakaskasdaaw ken nabileg nga aramid, ken panagpatingga kadagiti epekto ken pagilasinan.
7 Ket tunggal maysa a maisalakan, ket makalibasto babaen kadagiti aramidna, ken iti pammati, a namatikayo.
8 Masalaknibanto cadagiti naibaga a peggad, ket makitanto ti pannakaisalakanko iti dagak, ken iti uneg dagiti beddengko: ta insantipikarko ida maipaay kaniak manipud idi punganay.
9 Iti casta nacacaasidanto, a nangdangdakes ita cadagiti daldalanco: ket dagiti nangibelleng cadacuada a sipupudno agtaengdanto cadagiti tutuok.
10 Ta dagiti kasta iti biagda nakaawatda kadagiti pagimbagan, ngem saandak nga am-ammo;
11 Ket dagiti nangrurod iti lintegko, bayat nga adda pay wayawayada, ken, idi silulukat pay kadakuada ti lugar ti panagbabawi, dida naawatan, no di ket inumsida daytoy;
12 Masapul nga ammo dayta met laeng kalpasan ti ipapatay gapu iti ut-ot.
13 Ket ngarud saanca nga agsiput no kasano a madusa dagiti saan a nadiosan, ken kaano: ngem saludsodem no kasano a maisalakan dagiti nalinteg, no siasino ti ayan ti lubong, ken no siasino ti naparsua ti lubong.
14 Kalpasanna insungbatko ket kinunak.
15 Naibagak idi, ket ita agsaoak, ket sawekto met inton agangay, nga ad-adunto dagiti madadael, ngem kadagidiay maisalakan.
16 Kasla dakdakkel ti dalluyon ngem ti tedted.
17 Ket simmungbat kaniak, a kunkunana, Kas iti talon, kasta met ti bin-i; kas kadagiti sabong, kasta met dagiti kolor; kas iti trabahador, kasta met ti trabaho; ket no kasano a ti mannalon ti bagina, kasta met ti panagtalonna: ta panawen idi ti lubong.
18 Ket ita idi insaganak ti lubong, a saan pay a naaramid, uray pay para kadakuada nga agtaeng iti sibibiag itan, awan ti siasinoman a nagsao a maibusor kaniak.
19 Ta idi agtulnog ti tunggal maysa: ngem ita dagiti ugali dagiti naparsua iti daytoy a lubong a naparsua ket nadadael gapu iti agnanayon a bin-i, ken babaen ti linteg a di mausig.
20 Gapuna, inusigko ti lubong, ket, adtoy, adda peggad gapu kadagiti gakat a dimteng iti dayta.
21 Ket nakitak, ket inispalko unay, ket intalimeknak a maysa nga ubas ti bunggoy, ken maysa a mula ti naindaklan nga ili.
22 Mapukaw koma ngarud ti bunggoy, a nayanak nga awan mamaayna; ket mataginayon koma ti ubasko, ken ti mulak; ta babaen iti dakkel a panagbannog pinagbalinko a naan-anay.
23 Nupay kasta, no agsardengka pay iti pito nga aldaw pay, (ngem saankanto nga agayuno kadagitoy;
24 Ngem mapankayo iti talon ti sabong, a sadiay awan ti naibangon a balay, ket kanenyo laeng dagiti sabong ti talon; dikay ramanan ti lasag, dikay uminum iti arak, no di ket mangankayo laeng kadagiti sabong;)
25 Ket agkararagka iti Kangatuan a kankanayon, kalpasanna umayakto ket makisarita kenka.
26 Iti kasta, napanak iti tay-ak a maawagan Ardat, kas iti imbilinna kaniak; ket sadiay nagtugawak iti tengnga dagiti sabong, ket nanganak kadagiti ruot iti talon, ket ti karne ti isu met laeng ti nangpennek kaniak.
27 Kalpasan ti pito nga aldaw nagtugawak iti ruot, ket ti pusok nariribukan iti unegko, a kas idi.

28 Ket linuktak ti ngiwatko, ket rinugiak ti nagsao iti sangoanan ti Kangatuan, ket kinunak.
29 O Apo, sika a mangipakpakita iti bagim kadakami, naipakitaka kadagiti ammami idiay let-ang, iti lugar nga awan ti tao nga agdaliasat, iti natikag a lugar, idi rimmuarda idiay Egipto.
30 Ket kinunam, Denggemnak, O Israel; ket markaam dagiti sasaok, sika a bin-i ni Jacob.
31 Ta, adtoy, imulak ti lintegko kadakayo, ket mangtedto iti bunga kadakayo, ket mapadayawankayto iti dayta iti agnanayon.
32 Ngem dagiti ammami, nga immawat iti Linteg, saanda a tinungpal, ken dida tinungpal dagiti lintegmo: ket nupay saan a nadadael ti bunga ti lintegmo, saan met a mabalin, ta kukuam dayta;
33 Kaskasdi a natay dagiti immawat iti dayta, agsipud ta dida sinalimetmetan ti banag a naimula kadakuada.
34 Ket, adtoy, kaugalian, no ti daga immawat iti bin-i, wenno ti baybay iti barko, wenno aniaman a banga a karne wenno inumen, dayta, daydi nadadael a nakaimulaan wenno nakaibellenganna,
35 Dayta met a banag a naimula, wenno naibelleng iti dayta, wenno naawat, mapukaw, ket saan nga agtalinaed kadatayo: ngem saan a napasamak kadatayo.
36 Datayo nga immawat iti Linteg mapukawtayo gapu iti basol, ken kasta met ti pusotayo nga immawat iti dayta
37 Nupay kasta ti Linteg saan a madadael, no di ket agtalinaed iti uneg ti puersana.
38 Ket idi imbagak dagitoy a banag iti pusok, timmaliawak iti napalabas babaen kadagiti matak, ket iti makannawan a sikigan nakitak ti maysa a babai, ket, adtoy, nagdung-aw ken nagsangit iti napigsa a timek, ket naladingit unay iti puso, ken kenkuana napigis dagiti kawes, ket adda dapo iti ulona.
39 Kalpasanna, palubosak ti pampanunotko idi addaak, ket inturongnak kenkuana.
40 Ket kinunana kencuana, Apay nga agsangsangitca? apay a naladingitka unay iti panunotmo?
41 Ket kinunana kaniak, Apo, bay-annak, tapno agdung-awak iti bagik, ken mangnayon iti ladingitko, ta nasakit ti nakemko iti panunotko, ken napababaak unay.
42 Ket kinunak kencuana, Ania ti sakitmo? ibagam kaniak.
43 Kinunana kaniak, Siak nga adipenmo, lupes, ket awan ti anakko, nupay tallopulo a tawenen ti asawak.
44 Ket kadagidi tallopulo a tawen awan ti sabali nga inaramidko iti aldaw ken rabii, ken tunggal oras, no di ket aramidek ti, kararagko iti Kangatuan.
45 Kalpasan ti tallopulo a tawen, dinengngegnak ti Dios nga adipenmo, kinitana ti kinapanglawko, inkonsiderarna ti rigatko, ket intedna kaniak ti maysa nga anak a lalaki: ket naragsakanak unay kenkuana, kasta met ni lakayko, ken amin a kaarrubak: ket intedmi iti dakkel a dayaw ti Mannakabalin-amin.
46 Ket pinataraonac isuna buyogen ti dakkel a panagbannog.
47 Isu nga idi dimmakkel, ken dimteng iti tiempo a maaddaan iti asawa, nangaramidak iti padaya.

KAPITULO 10

1 Ket napasamak, nga idi simrek ti anakko iti siled ti kasarna, nagruknoy, ket natay.
2 Kalpasanna, binaliktadmi amin dagiti silaw, ket timmakder dagiti amin a kaarrubak tapno liwliwaendak: isu a naginanaak agingga iti maikadua nga aldaw iti rabii.
3 Ket napasamak, idi naisardengda amin a mangliwliwa kaniak, agingga iti panungpalan mabalin nga agulimekak; kalpasanna bimmangonak iti rabii ket nagtalawak, ket immayak ditoy daytoy a talon, kas makitam.
4 Ket panggepko itan ti saan nga agsubli iti siudad, no di ket ditoy tapno agtalinaedak, ken saanak a mangan wenno uminum, no di ket agtultuloy nga agladingit ken agayuno agingga a matayak.
5 Kalpasanna, binaybay-ak dagiti panagmennamenna iti ayanko, ket nakisaritaak kenkuana a sipupungtot, a kinunak.
6 Sica a maag a babai a nangnangruna ngem iti amin, saanmo kadi a makita ti panagleddaangmi, ket ania ti mapaspasamak kadakami?
7 Kasano a ni Sion nga inatayo ket napno iti amin a kinadagsen, ken adu a napakumbaba, nga agladladingit unay?
8 Ket ita, iti pannakakitatayo amin nga agladladingit ken agladladingit, ta addatayo amin iti dagsen, agladingitka kadi gapu iti maysa nga anak a lalaki?
9 Ta damagem iti daga, ket ibagana kenka, nga isu ti rumbeng nga agladingit gapu iti pannakatnag ti adu a dumakdakkel kenkuana.
10 Ta manipud kenkuana nagtaud ti amin idi damo, ket manipud kenkuana rummuarto amin dagiti dadduma, ket, adtoy, magmagnada a dandani amin nga agturong iti pannakadadael, ket ti adu kadakuada naramut a naan-anay.
11 Siasino ngarud ti ad-adda nga agladladingit ngem isu, a napukawna ti kasta unay a bunggoy; ket saan a sika, a mangladingit no di ti maysa?
12 Ngem no kunaem kaniak, Ti panagdung-awko ket saan a kas iti panagdung-aw ti daga, agsipud ta napukawko ti bunga ti tianko, nga impasngayko buyogen ti ut-ot, ken inyanakko buyogen ti ladingit;
13 Ngem saan a kasta ti daga: ta awanen ti bunggoy nga adda iti dayta kas iti panagdaliasat ti daga.
14 Ibagak kenka, Kas iti panangipasngaymo buyogen ti panagbannog; kasta met ti daga intedna met ti bungana, nga isu ti tao, manipud pay idi punganay iti nangaramid kenkuana.
15 Ita, salimetmetam ti ladingitmo iti bagim, ket anusam buyogen ti nasayaat a tured ti napasamak kenka.
16 Ta no bigbigem ti determinasion ti Dios nga agbalin a nalinteg, agpada nga awatem ti anakmo iti tiempo, ket maidaydayawkanto kadagiti babbai.
17 Mapanka ngarud iti siudad ken ni lakaymo.
18 Kinunana kaniak, Diakto aramiden dayta: Saanakto a mapan iti siudad, ngem adtoy ti matayak.
19 Gapuna intuloyko ti ad-adda pay a kinasarita kenkuana, ket kinunak.
20 Saankayo a kasta, no di ket mabalakadankayo. babaen kaniak: ta mano dagiti rigat ti Sion? maliwliwakayo maipapan iti ladingit ti Jerusalem.
21 Ta makitam a nadadael ti santuariotayo, nadadael ti altartayo, nadadael ti templotayo;
22 Naisaad ti salteriotayo iti daga, naulimek ti kantatayo, agpatingga ti panagrag-otayo, naiddep ti silaw ti kandelerotayo, nadadael ti lakasa ti tulagtayo, natulawan ti nasantuan a bambanagtayo, ken ti nagan dayta naayaban kadatayo gistay narugitan: naibabain dagiti annaktayo, mapuoran dagiti papaditayo, nakautibo dagiti Levitatayo, natulawan dagiti birhentayo, ken nasamsam dagiti assawatayo; naiyaw-awan dagiti nalinteg a lallakitayo, nadadael dagiti babassittayo, naiyeg dagiti agtutubotayo iti pannakaadipen, ket nakapuy dagiti napigsa a lallakitayo;
23 Ket, nga isu ti kadakkelan iti amin, napukaw itan ti selio ti Sion ti dayawna; ta naited isuna kadagiti ima dagiti manggurgura kadatayo.
24 Ket ngarud iyugyogmo ti dakkel a dagsenmo, ket ikkatem ti adu a ladingit, tapno ti Mannakabalin-aman kaasi manen

kenka, ket ti Kangatuan ket mangted kenka iti panaginana ken kinalag-an manipud iti panagbannogmo.
25 Ket napasamak bayat ti pannakisarsaritak kenkuana, adtoy, kellaat a nagsilnag ti rupana, ket nagsilnag ti rupana, isu a nagbutengak kenkuana, ket pinampanunotko no ania dayta.
26 Ket, adtoy, kellaat a nagpukkaw unay a nakabutbuteng: iti kasta nagkintayeg ti daga gapu iti arimbangaw ti babai.
27 Ket kimmitaak, ket, adtoy, saanen a nagparang kaniak ti babai, ngem adda maysa a siudad a naibangon, ket adakkel a disso ti nangipakita iti bagina manipud kadagiti pamuon: idin nagbutengak, ket impukkawko iti napigsa a timek, ket kinunak.
28 Sadino ti ayan ni Uriel nga anghel, nga immay kaniak idi damo? ta pinatnagnak iti adu a trance, ket ti panungpalanko nagbalin a panagrupsa, ken ti kararagko a mangtubngar.
29 Ket bayat ti panangisaok kadagitoy a balikas adtoy, immay kaniak, ket kinitananak.
30 Ket, adtoy, nakaiddaak a kas maysa a natay, ket ti pannakaawatko naala kaniak: ket iniggamannak iti makannawan nga ima, ket liniwliwanak, ket pinatakdernak kadagiti sakak, ket kinunana kaniak,
31 Ania ti madama kenka? ket apay a mariribukanka unay? ket apay a mariribukan ti pannakaawatmo, ken dagiti pampanunot ti pusom?
32 Ket kinunak, Agsipud ta binaybay-annak, ket kaskasdi nga inaramidko ti maitunos kadagiti sasaom, ket napanak iti talon, ket, adtoy, nakitak, ket kaskasdi a makitak, a diak kabaelan nga iyebkas.
33 Ket kinunana caniac, Tumacderka a lalaki, ket balakadancanto.
34 Kalpasanna, kinunak, Agsaoka, apok, kaniak; saannak laeng a baybay-an, di la ket ta matayak a maupay iti namnamak.
35 Ta nakitak a diak ammo, ken nangngegko a diak ammo.
36 Wenno naallilaw kadi ti panunotko, wenno ti kararuak iti tagtagainep?
37 Ita ngarud agpakaasiak kenka nga ipakitam iti adipenmo daytoy a sirmata.
38 Simmungbat kaniak idi, ket kinunana, Denggem, ket ipakaammokto kenka, ket ibagak kenka no apay a mabutengka: ta ti Kangatuan ipalgaknanto kenka ti adu a nalimed.
39 Nakitana a nalinteg ti dalanmo: ta kanayon nga agladladingitka gapu kadagiti ilim, ken agdungdung-awka iti dakkel para iti Sion.
40 Daytoy ngarud ti kaipapanan ti sirmata a nakitam itay nabiit.
41 Nakitam ti maysa a babai nga agladladingit, ket rinugiam a liwliwaen.
42 Ngem ita, saanmon a makita ti kaasping ti babai, ngem nagparang kenka ti maysa a siudad a naibangon.
43 Ket idinto nga imbagana kenka ti ipapatay ti anakna, daytoy ti solusion.
44 Daytoy a babai, a nakitam isu ti Sion: ket idinto ta kinunana kenca, isu a makitam a cas maysa a siudad a nabangon.
45 Idinto ta, kunak, kinunana kenca, a tallopulo a tawenen a lupes: dagita ti tallopulo a tawen nga awan ti daton kenkuana.
46 Ngem kalpasan ti tallopulo a tawen, binangon ni Solomon ti siudad ket nangidaton kadagiti daton: ket kalpasanna, nangipasngay iti lupes nga anak a lalaki.
47 Ket idinto nga imbagana kenca nga isu ti nangtaraon kencuana babaen ti panagbannog: isu ti pagnaedan idiay Jerusalem.
48 Ngem idinto ta kinunana kenca, A ti anakko a sumsumrek iti siled ti kasarna, nairana a nadadael, ket natay: daytoy ti pannakadadael a dimteng idiay Jerusalem.
49 Ket, adtoy, nakitam ti kaaspingna, ket gapu ta nagdung-aw iti anakna, rinugiam a liwliwaen: ket kadagitoy a banag a naiparna, mailukatto dagitoy kenka.
50 Ta ita ti Kangatuan makitana nga agladladingitka a di agpammarang, ken agsagsagaba iti amin a pusom gapu kenkuana, kasta met nga impakitana kenka ti kinaraniag ti dayagna ken ti kinapintas ti kinapintasna.
51 Ket ngarud binilinca nga agtalinaed iti talon nga awan ti naibangon a balay.
52 Ta ammok nga ipakita kenka ti Kangatuan daytoy.
53 Gapuna imbilinko kenka a mapan iti tay-ak, a sadiay awan ti pundasion ti aniaman a pasdek.
54 Ta iti lugar a pangrugian ti Kangatuan nga ipakita ti siudadna, awan ti makabael a makatakder ti pasdek ti tao.
55 Ket ngarud dika agbuteng, saan koma nga agbuteng ti pusom, no di ket sumrekka, ket kitaem ti kinapintas ken kinadakkel ti pasdek, a kas iti pannakakita dagiti matam.
56 Ket kalpasanna mangngegmonto agingga iti mabalin a maawatan dagiti lapayagmo.
57 Ta nabendisionanka ngem iti adu a sabsabali, ken naayabanka iti Kangatuan; ket kasta met laeng ti manmano.
58 Ngem inton bigat iti rabii agtalinaedkanto ditoy;
59 Ket kasta met nga ipakita kenka ti Kangatuan dagiti parmata dagiti nangato a banag, nga aramidento ti Kangatuan kadagiti agnanaed iti daga kadagiti maudi nga al-aldaw. Isu a naturogak iti dayta a rabii ken sabali pay, kas iti imbilinna kaniak.

KAPITULO 11

1 Kalpasanna, nakitak ti maysa a tagtagainep, ket, adtoy, simmang-at manipud iti baybay ti maysa nga agila, nga addaan iti sangapulo ket dua a dutdot a payak ken tallo nga ulo.
2 Ket nakitak, ket, adtoy, inwarasna dagiti payakna iti intero a daga, ket amin nga angin ti tangatang nagpuyotda kenkuana, ket naguummongda.
3 Ket nakitak, ket manipud kadagiti dutdotna nagtubo ti dadduma pay a kasumbangir a dutdot; ket nagbalinda a babassit a dutdot ken babassit.
4 Ngem naginana dagiti ulona: ti ulo iti tengnga dakdakkel ngem ti sabali, ngem pinaginanana a kaduana dagiti nabati.
5 Maysa pay a nakitak, ket, adtoy, ti agila nagtayab a kaduana dagiti dutdotna, ket nagturay iti daga ken kadagiti agnanaed sadiay.
6 Ket nakitak nga amin a banag iti baba ti langit ket naipasakup kenkuana, ket awan ti tao a nagsao maibusor kenkuana, awan, uray maysa a parsua ditoy daga.
7 Ket nakitak, ket, adtoy, timmakder ti agila kadagiti sakana, ket nagsao kadagiti dutdotna, a kunkunana.
8 Saan a mamimpinsan nga agbantay: maturog ti tunggal maysa iti bukodna a lugar, ket agbantaykayo a sigun iti kurso.
9 Ngem maitalimeng koma dagiti ulo agingga iti maudi.
10 Ket nakitak, ket, adtoy, saan a rimmuar ti timek kadagiti ulona, no di ket manipud iti tengnga ti bagina.
11 Ket binilangko dagiti agsumbangir a dutdotna, ket, adtoy, walo dagitoy.
12 Ket kimmitaak, ket, adtoy, iti makannawan, timmakder ti maysa a dutdot, ket agturay d iti rabaw ti amin a daga;
13 Ket kasta, nga idi nagturay, dimteng ti panungpalanna, ket saanen a nagparang ti lugarna: isu a timmakder dagiti

simmaruno. ket nagturay, ket naaddaan iti naindaklan a panawen;
14 Ket napasamak, nga idi nagturay, dimteng met ti panungpalanna, a kas iti immuna, isu a saanen a nagparang.
15 Kalpasanna, immay ti timek iti daytoy, ket kinunana.
16 Denggem ti nabayag a nangituray iti daga: daytoy ibagak kenka, sakbay a dica mangrugin nga agparang.
17 Awanto kalpasan kenka ti makaragpat iti panawenmo, wenno iti kaguduana.
18 Kalpasanna, timmakder ti maikatlo, ket nagturay a kas iti sabali idi, ket saanen a nagparang.
19 Nagsasaruno a nagsasaruno ti amin a nabati, a kas iti panagturay ti tunggal maysa, ket kalpasanna saanen a nagparang.
20 Kalpasanna, nakitak, ket, adtoy, iti panaglabas ti panawen timmakder dagiti dutdot a simmaruno iti makannawan a sikigan, tapno agturayda met; ket nagturay ti dadduma kadakuada, ngem iti las-ud ti apagbiit, saandan a nagparang.
21 Ta naipasdek ti dadduma kadakuada, ngem saanda a nagturay.
22 Kalpasan daytoy, kimmitaak, ket, adtoy, saanen a nagparang dagiti sangapulo ket dua a dutdot, wenno ti dua a babassit a dutdot.
23 Ket awanen iti bagi ti agila, no di ket tallo nga ulo a naginana, ken innem a babassit a payak.
24 Nakitak met a dua a babassit a dutdot ti nagsisina manipud iti innem, ket nagtalinaedda iti sirok ti ulo nga adda iti makannawan a sikigan: ta nagtultuloy dagiti uppat iti lugarda.
25 Ket nakitak, ket, adtoy, dagiti dutdot nga adda iti sirok ti payak napanunotda nga agtakder ken addaan iti turay.
26 Ket nakitak, ket, adtoy, adda maysa a naipasdek, ngem di nagbayag saanen a nagparang.
27 Ket nasapsapa nga immadayo ti maikadua ngem ti immuna.
28 Ket nakitak, ket, adtoy, dagiti dua a nabati napanunotda met nga agturayda.
29 Ket idi napanunotda, adtoy, nariing ti maysa kadagiti ulo nga aginana, nga isu, daydiay adda iti tengnga; ta dakdakkel dayta ngem ti dua pay nga ulo.
30 Ket kalpasanna nakitak a naitipon iti dayta ti dua pay nga ulo.
31 Ket, adtoy, nabaliktad ti ulo a kaduana dagiti adda iti dayta, ket kinnanna ti dua a dutdot iti sirok ti payak nga agturay koma.
32 Ngem daytoy nga ulo pinagbutengna ti intero a daga, ket nangituray iti dayta kadagiti amin nga agnanaed iti daga buyogen ti adu a panangirurumen; ket ad-adda nga addaan iti panangituray ti lubong ngem amin a payak a dati.
33 Ket kalpasan daytoy nakitak, ket, adtoy, ti ulo nga adda iti tengnga ket kellaat a saanen a nagparang, a kas kadagiti payak.
34 Ngem nabati ti dua nga ulo, nga agturay met iti daga ken kadagiti agnanaed sadiay.
35 Ket nakitak, ket, adtoy, ti ulo iti makannawan a sikigan inalun-onna ti adda iti kannigid a sikigan.
36 Kalpasanna, uloek ti maysa a timek, a nagkuna kaniak, Kumitaka iti sanguanam, ket usigem ti banag a makitam.
37 Ket nakitak, ket adtoy, a kasla maysa nga agngarngaretnget a leon a napapanaw manipud iti kabakiran: ket nakitak a nangibaon iti timek ti maysa a tao iti agila, ket kinunana.
38 Denggem, makisaritaak kenka, ket kunaennanto ti Kangatuan, .
39 Saan kadi a sika ti nabati kadagiti uppat nga animal, nga inaramidko nga ari iti lubongko, tapno dumteng ti panungpalan dagiti panawenda babaen kadakuada?
40 Ket immay ti maikapat, ket pinarmekna amin dagiti narungsot nga animal a naglabas, ken addaan iti pannakabalin iti lubong buyogen ti dakkel a panagbuteng, ken iti intero a kompas ti daga buyogen ti adu a nadangkes a panangirurumen; ket iti kasta unay a panawen nagnaed isuna iti daga a buyogen ti panangallilaw.
41 Ta saanmo nga inukom ti daga a sipupudno.
42 Ta pinarigatmo dagiti naemma, sidangranmo dagiti mannakikappia, inayatmo dagiti ulbod, ken dinadaelmo dagiti pagnaedan dagidiay nagbunga, ket rinebbam dagiti pader dagiti kasdiay awan ti nadangran kenka.
43 Ngarud ti dakes a pannakilangenmo umay iti Kangatuan, ken ti kinatangsitmo iti Mannakabalin.
44 Kinita met ti Kangatuan dagiti napalangguad a panawen, ket, adtoy, nagpatinggadan, ket natungpal dagiti makarimon a banagna.
45 Ket ngarud saanen nga agparang, sika nga agila, wenno dagiti nakaam-amak a payakmo, wenno dagiti nadangkes a dutdotmo wenno dagiti nadangkes nga ulom, wenno dagiti makadangran a kukom, wenno amin nga awan mamaayna a bagim.
46 Tapno mabang-aran ti amin a daga, ket agsubli, a maisalakan iti kinaranggasmo, ken tapno namnamaenna ti pannakaukom ken asi ti nangaramid kenkuana.

KAPITULO 12

1 Ket naaramid, bayat ti panangisao ti leon kadagitoy a sasao iti agila, Nakitak, .
2 Ket, adtoy, saanen a nagparang ti ulo a nabati ken dagiti uppat a payak, ket napanda dagiti dua iti dayta ket intakderda ti bagbagida nga agturay, ket bassit ti pagarianda, ken napno iti riribuk.
3 Ket nakitac, ket, adtoy, saandan a nagparang, ket ti sibubukel a bagi ti agila napuoran isu a nagbuteng ti daga: idin nariingac manipud iti rigat ken panaglemmeng ti panunotco, ken gapu iti dakkel a buteng, . ket kinunana iti espirituk, .
4 Adtoy, daytoy ti inaramidmo kaniak, iti panangsukimatmo kadagiti dalan ti Kangatuan.
5 Adtoy, kaskasdi a nabannogak iti panunotko, ken nakapuyak unay iti espirituk; ket bassit a pigsa ti adda kaniak, gapu iti dakkel a panagbuteng a naparigatak iti daytoy a rabii.
6 Ngarud agpakaasiak itan iti Kangatuan, a liwliwaennak agingga iti panungpalan.
7 Ket kinunak, Apo a mangituray, no nasarakak ti parabur sakbay thy panagkita, ken no nalintegak kenca iti sangoanan ti adu a sabsabali, ken no ti kararagko pudno a sumang-at iti sangoanan ti rupam;
8 Liwliwaennak ngarud, ket ipakitam kaniak iti adipenmo ti kaipapanan ken nalawag a nagdumaan daytoy nakabutbuteng a sirmata, tapno naan-anay a maliwliwam ti kararuak.
9 Ta inkeddengnak a maikari a mangipakita kaniak kadagiti maudi a panawen.
10 Kinunana kaniak, Daytoy ti kaipapanan ti sirmata.
11 Ti agila, a nakitam a simmang-at manipud iti baybay, isu ti pagarian a nakita iti sirmata ni kabsatmo a Daniel.
12 Ngem saan a nailawlawag kenkuana, ngarud ita ipakaammok kenka.
13 Adtoy, dumtengto dagiti aldaw, a tumakderto ti maysa a pagarian iti daga, ket mabutengto ngem dagiti amin a pagarian nga immun-una ngem daytoy.
14 Iti isu met laeng nga agturayto ti sangapulo ket dua nga ari, agsasaruno.
15 Iti daytoy mangrugin nga agturay ti maikadua, ket ad-adunto ti tiempona ngem iti asinoman kadagiti sangapulo ket dua.

16 Ket daytoy ti ipasimudaag dagiti sangapulo ket dua a payak, a nakitam.
17 No maipapan iti timek a nangngegmo nga agsasao, ken saanmo a nakita a rummuar manipud kadagiti ulo no di ket manipud iti tengnga ti bagina, daytoy ti kaipapanan.
18 Nga kalpasan ti tiempo dayta a pagarian tumaudto dagiti dadakkel a panagriri, ket agtakderto iti peggad ti pannakapaay: nupay kasta saanto a matnag idin, no di ket maisublinto manen iti punganayna.
19 Ket idinto ta nakitam dagiti walo a babassit a dutdot iti sirok a nakadekket kadagiti payakna, daytoy ti kaipapananna.
20 Ngata kencuana tumaudto ti walo nga ari, a bassitto laeng ti panawenda, ken napardas ti tawenda.
21 Ket dua cadacuada madadaelto, umas-asideg ti tengnga a tiempo: uppat ti maitalimeng agingga a mangrugin nga umasideg ti panungpalanda: ngem dua ti masalimetmet agingga iti panungpalan.
22 Ket idinto ta nakitam ti tallo nga ulo nga aggigiddan, daytoy ti kaipapananna.
23 Kadagiti maudi nga al-aldawna mangbangonto ti Kangatuan iti tallo a pagarian, ket pabaruennanto ti adu a banag iti dayta, ket maaddaandanto iti panangituray iti daga,
24 Ket cadagiti agnanaed sadiay, buyogen ti adu a panangirurumen, ngem dagiti amin nga immun-una ngem isuda: gapuna a naawaganda iti ulo ti agila.
25 Ta dagitoy ti mangitungpal iti kinadakesna, ken mangileppas iti maudi a panungpalanna.
26 Ket idinto a nakitam a saanen a nagparang ti dakkel nga ulo, ipasimudaagna a matay ti maysa kadakuada iti pagiddaanna, ket kaskasdi nga addaan iti ut-ot.
27 Ta mapapatayto iti kampilan dagiti dua a nabati.
28 Ta ti kampilan ti maysa alun-onennanto ti sabali: ngem iti kamaudiananna matnagto a mismo babaen ti kampilan.
29 Ket idinto ta nakitam ti dua a dutdot iti sirok dagiti payak a lumabas iti rabaw ti ulo nga adda iti makannawan;
30 Ipasimudaagna a dagitoy isuda, a tinaginayon ti Kangatuan agingga iti panungpalanda: daytoy ti bassit a pagarian ken napno iti riribuk, kas nakitam.
31 Ket ti leon, a nakitam a tumakder manipud iti kabakiran, ken agngarngaretnget, ken agsasao iti agila, ken mangtubtubngar kenkuana gapu iti kinakillona babaen kadagiti amin a sasao a nangngegmo;
32 Daytoy ti napulotan, nga intalimeng ti Kangatuan para kadakuada ken gapu iti kinadakesda agingga iti panungpalan: tubngarennanto ida, ket tubngarennanto ida iti kinaulpitda.
33 Ta ikabilnanto ida a sibibiag iti sanguananna iti panangukom, ket tubngarenna ida ken ilintegna ida.
34 Ta ti nabati a taok isalakannanto buyogen ti asi, dagidiay naipigket kadagiti beddengko, ket pagrag-oenna ida agingga iti yaay ti aldaw ti panangukom, a sinaoak kenka manipud idi punganay.
35 Daytoy ti tagtagainep a nakitam, ket dagitoy ti kaipapananna.
36 Sika laeng ti nasken a mangammo iti daytoy a palimed ti Kangatuan.
37 Ngarud, isuratmo amin dagitoy a banag a nakitam iti libro, ket ilemmengmo ida.
38 Ket isuromo ida kadagiti masirib dagiti tao, a ti pusoda ammom ket mabalin a maawatan ken salimetmetan dagitoy a palimed.
39 Ngem urayem a mismo ditoy pito pay nga aldaw, tapno maipakita kenka, ti aniaman a pagayatan nga ipakaammo kenka ti Kangatuan. Ket iti dayta napan iti dalanna.
40 Ket napasamak, idi nakita dagiti amin a tattao a napalabasen dagiti pito nga aldaw, ket saanak nga umay manen iti siudad, inummongda amin ida, manipud iti kabassitan agingga iti kadakkelan, ket immayda kaniak, ket kinunada,
41 Ania ti basolmi kenka? ket ania ti dakes nga inaramidmi kenka, a binaybay-annakami, ket nagtugawka ditoy daytoy a disso?
42 Ta cadagiti amin a mammadto sika laeng ti nabati cadacami, a cas maysa a bunggoy ti ubas, ken cas maysa a kandela iti nasipnget a disso, ken cas maysa a pagkamangan wenno barko a naitalimeng manipud iti bagyo.
43 Saan kadi nga umdas dagiti dakes a dimteng kadatayo?
44 No baybay-annakami, anian a nasaysayaat koma kadakami, no napuorankami met iti tengnga ti Sion?
45 Ta saankami a nasaysayaat ngem dagidiay natay sadiay. Ket nagsangitda iti napigsa a timek. Kalpasanna, sinungbatak, ket kinunak, .
46 Agliwliwakayo iti naimbag, O Israel; ket dikay agdagsen, sika a balay ni Jacob.
47 Ta ti Kangatuan addaankayo iti pakalaglagipan, ket ti Mannakabalin ket saannaka a nalipatan iti sulisog.
48 No maipapan caniac, saanca a binaybay-an, wenno saanca a pimmanaw cadacayo: ngem immayac ditoy a disso, tapno ikararagko ti pannakalangalang ti Sion, ken tapno agsapul iti asi gapu iti nababa a kasasaad your santuario.
49 Ket ita agawidkayo tunggal maysa, ket kalpasan dagitoy nga aldaw umayakto kadakayo.
50 Gapuna, napan dagiti tattao iti siudad, kas iti imbilinko kadakuada.
51 Ngem nagtalinaedak a sitatalged iti tay-ak iti pito nga aldaw, kas imbilin kaniak ti anghel; ket nangan laeng kadagidi nga aldaw dagiti sabong ti talon, ket naaddaan iti karnek kadagiti ruot.

KAPITULO 13

1 Ket naaramid kalpasan ti pito nga aldaw, natagtagainepko ti maysa a tagtagainep iti rabii.
2 Ket, adtoy, timmaud ti angin manipud iti baybay, nga inyakarna amin dagiti dalluyonna.
3 Ket nakitak, ket, adtoy, dayta a tao pimmigsa kadagiti rinibu a langit: ket idi inturongna ti rupana tapno kumita, amin dagiti banbanag a nakita iti babana.
4 Ket tunggal rummuar ti timek iti ngiwatna, napuoran dagiti amin a nakangngeg iti timekna, a kas iti pannakapaay ti daga no mariknana ti apuy.
5 Ket kalpasan daytoy nakitak, ket, adtoy, naguummong ti bunggoy dagiti tattao, manipud iti bilang, manipud iti uppat nga angin ti langit, tapno parmekenda ti tao a rimmuar iti baybay
6 Ngem nakitak, ket, adtoy, inkabilna ti bagina iti dakkel a bantay, ket timmayab iti rabawna.
7 Ngem nakitak koma ti rehion wenno lugar a nakaikitikit ti turod, ket diak kabaelan.
8 Ket kalpasan daytoy nakitak, ket, adtoy, amin dagiti naguummong a mangparmek kenkuana nagbutengda unay, ket kaskasdi a naituredda ti nakiranget.
9 Ket, adtoy, bayat a nakitana ti kinaranggas dagiti umay nga umay, saanna nga intag-ay ti imana, wenno nakaiggem iti kampilan, wenno aniaman nga alikamen a pakigubat.
10 Ngem siak laeng ti nakitak a nangibaon iti ngiwatna a kasla maysa a panagbettak ti apuy, ken manipud kadagiti bibigna ti gumilgil-ayab nga anges, ket manipud iti dilana nangiruar kadagiti kirmat ken bagyo.
11 Ket naglaokda amin a sangsangkamaysa; ti panagbettak ti apuy, ti gumilgil-ayab nga anges, ken ti dakkel a bagyo; ket

natnag buyogen ti kinaranggas iti bunggoy a naisagana a makigubat, ket pinuoranna ida iti tunggal maysa, iti kasta iti kellaat a di mabilang a bunggoy awan ti madlaw, no di laeng tapok ken angot ti asuk: idi nakitak daytoy nagbutengak .
12 Kalpasanna, nakitak ti isu met laeng a tao a bumabbaba manipud iti bantay, ket inayabanna ti sabali pay a mannakikappia a Bunggoy.
13 Ket adu a tattao ti immay kencuana, a nagrag-o ti dadduma, nagladingit ti dadduma, ket nagalut ti dadduma kadakuada, ken inyeg ti dadduma cadagidiay naidaton.
14 Impakitam iti adipenmo dagitoy a pagsidsiddaawan manipud idi punganay, ket imbilangnak a maikari nga awatem ti kararagko.
15 Ipakitam kaniak ita ti kaipapanan daytoy a tagtagainep.
16 Ta kas iti panagsikogko iti pannakaawatko, asi pay dagiti mabati kadagidi nga aldaw ken ad-adda pay nga asi dagiti saan a nabati!
17 Ta dagiti saan a nabati nadagsenda.
18 Ita maawatanko dagiti banbanag a naidulin kadagiti ud-udina nga aldaw, a mapasamakto kadakuada, ken kadagidiay nabati.
19 Ngarud, umayda kadagiti dadakkel a peggad ken adu a kasapulan, kas iti ibagbaga dagitoy nga arapaap.
20 Kaskasdi a nalaklaka nga umay iti agpegpeggad kadagitoy a banag, ngem ti lumabas a kasla ulep manipud iti lubong, ket saanna a makita dagiti bambanag a mapaspasamak iti maudi nga al-aldaw. Ket simmungbat kaniak, ket kinunana,
21 Ti kaipapanan ti sirmata ipakitakto kenka, ket luktak kenka ti banag a kiniddawmo.
22 Idinto ta imbagam dagiti nabati, daytoy ti kaipapananna.
23 Ti agibtur iti peggad iti dayta a tiempo sinalimetmetanna ti bagina: dagidiay matnag iti peggad isuda dagiti addaan iti aramid, ken pammati iti Mannakabalin-amin.
24 Ammuenyo ngarud daytoy a dagiti nabaybay-an ad-adda a nabendisionan ngem dagidiay natay.
25 Daytoy ti kaipapanan ti sirmata: Idinto ta nakitam ti maysa a tao a sumangsang-at manipud iti tengnga ti baybay.
26 Isu met laeng daydiay ti Dios a Kangatuan ti nangsalimetmet iti naindaklan a panawen, a babaen iti bukodna a bagina isalakanna ti parsuana: ket urnosennanto dagiti nabati.
27 Ket idinto a nakitam, a rimmuar iti ngiwatna a kas iti panagbettak ti angin, ken apuy, ken bagyo;
28 Ket awan ti iggemna a kampilan, wenno aniaman nga alikamen a pakigubat, no di ket ti panagdarasudos kenkuana dinadaelna ti intero a bunggoy nga immay a mangparmek kenkuana; daytoy ti interpretasion:
29 Adtoy, dumteng dagiti aldaw, inton rugian ti Kangatuan nga isalakan dagiti adda iti daga.
30 Ket umayto a pakasdaawan dagiti agnanaed iti daga.
31 Ket ikari ti maysa ti makigubat iti sabali, ti maysa a siudad maibusor iti sabali, ti maysa a lugar maibusor iti sabali, ti maysa nga ili maibusor iti sabali, ken ti maysa a pagarian maibusor iti sabali.
32 Ket ti tiemponto a mapasamak dagitoy a banag, ket mapasamakto dagiti pagilasinan nga impakitak kenka idi, ket kalpasanna maipakaammonto ti Anakko, a nakitam a kas maysa a tao nga agpangato.
33 Ket inton mangngeg dagiti amin a tattao ti timekna, tunggal maysa pumanawto iti bukodda a daga iti pannakidangadangda iti maysa ken maysa.
34 Ket maurnongto ti di mabilang a bunggoy, kas iti nakitam kadakuada, a mayat nga umay, ken mangparmek kenkuana babaen ti pannakidangadang.
35 Ngem agtakderto iti tuktok ti bantay Sion.
36 Ket umayto ti Sion, ket maipakitanto kadagiti amin a tattao, a naisagana ken nabangon. kas iti nakitam a turod a kinitikitan nga awan ti ima.
37 Ket daytoy nga Anakko tubngarennanto dagiti nadangkes nga imbension dagidiay a nasion, a gapu iti nadangkes a panagbiagda natinnag iti bagyo;
38 Ket iparabawnanto iti sanguananda dagiti dakes a pampanunotda, ken dagiti tutuok a pangrugianda a matutuok, a kasla gil-ayab: ket dadaelennanto ida nga awan ti panagbannog babaen ti Linteg nga umasping kaniak.
39 Ket idinto ta nakitam a nangummong iti sabali pay a mannakikappia a bunggoy kenkuana;
40 Dagita ti sangapulo a tribu, a naipan a balud manipud iti bukodda a daga idi tiempo ni Osea nga ari, nga inturong ni Salmanasar nga ari ti Asiria a kautibo, ket impanna ida iti rabaw dagiti dandanum, ket iti kasta immayda iti sabali a daga .
41 Ngem innalada daytoy a pammagbaga iti nagbaetanda, a panawanda ti bunggoy dagiti nasion, ket mapanda iti sabali a pagilian, a sadiay saan a pulos a nagnaed ti sangatauan, 41.
42 Tapno masalimetmetanda sadiay dagiti alagadenda, a dida pulos intungpal iti bukodda a daga.
43 Ket simrekda idiay Eufrates iti akikid a disso ti karayan.
44 Ta ti Kangatuan nangipakita idin kadagiti pagilasinan para kadakuada, ket tinaginayonna ti layus, agingga a nalasatda.
45 Ta iti dayta a pagilian adda dakkel a dalan a pagnaan, nga isu ti makatawen ket kagudua: ket ti isu met laeng a rehion maawagan iti Arsaret.
46 Kalpasanna nagnaedda sadiay agingga iti naud-udi a tiempo; ket ita inton mangrugidan nga umay, .
47 Ti Kangatuan pasardengennanto manen dagiti ubbog ti waig, tapno lumasatda: ngarud nakitam ti bunggoy buyogen ti talna.
48 Ngem dagidiay nabati kadagiti tattaom isuda dagiti masarakan iti uneg dagiti beddengko.
49 Ita inton dadaelenna ti bunggoy dagiti nasion a naguummong, salaknibannanto dagiti tattaona a nabati.
50 Ket kalpasanna ipakitananto kadakuada dagiti dadakkel a datdatlag.
51 Kalpasanna, kinunak, O Apo a mangituray, ipakitam kaniak daytoy: Apay a nakitak ti lalaki nga umas-asideg manipud iti tengnga ti baybay?
52 Ket kinunana caniac, Kas iti saanmo a mabalin a sapulen wenno maammuan dagiti banag nga adda iti kaunggan ti baybay: kasta met nga awan ti tao ditoy daga a makakita iti Anakko, wenno dagidiay adda kencuana, no di iti aldaw .
53 Daytoy ti panangipaulog iti tagtagainep a nakitam, ken babaen iti dayta, nalag-anka laeng ditoy.
54 Ta binaybay-am ti bukodmo a dalan, ket inyaplikarmo ti kinagagetmo iti lintegko, ket sinapulmo dayta.
55 Inurnosmo ti biagmo iti sirib, ket inayabam ti pannakaawat iti inam.
56 Ket ngarud impakitak kenka dagiti gameng ti Kangatuan: kalpasan ti sabali pay a tallo nga aldaw ibagakto kenka ti dadduma pay a banag, ken ideklarak kenka dagiti nabileg ken nakaskasdaaw a banbanag.
57 Kalpasanna, napanak iti tay-ak, nga intedko ti dayaw ken panagyaman iti Kangatuan gapu kadagiti datdatlagna nga inaramidna iti tiempo;
58 Ket gapu ta isu iturturayanna ti isu met laeng, ken dagiti bambanag a dumteng iti panawenda: ket sadiay nagtugawak iti tallo nga aldaw.

KAPITULO 14

1 Ket naaramid iti maikatlo nga aldaw, nagtugawak iti sirok ti roble, ket, adtoy, immay ti timek manipud iti maysa a karuotan iti ballasiwko, ket kinunana, Esdras, Esdras.
2 Ket kinunak, Adtoyak, Apo Ket timmakderak kadagiti sakak.
3 Kalpasanna, kinunana kaniak, Iti karuotan impalgak ti bagik ken Moises, ken nakisaritaak kenkuana, idi nagserbi dagiti ilik idiay Egipto.
4 Ket imbaonko isuna ket inturongko dagiti tattaok manipud Egipto, ket insang-atko isuna iti bantay a nakaiggemanko kenkuana iti napaut a panawen, .
5 Ket imbagana kenkuana ti adu a nakaskasdaaw a banbanag, ken impakitana kenkuana dagiti palimed dagiti panawen, ken ti panungpalan; ket imbilinna kenkuana, a kunkunana, .
6 Ipakaammomto dagitoy a sasao, ket ilemmengmo dagitoy.
7 Ket ita kunak kenka, .
8 Idulinmo iti pusom dagiti pagilasinan nga impakitak, ken dagiti tagtagainep a nakitam, ken dagiti kaipapanan a nangngegmo.
9 Ta maikkatkanto iti amin, ket manipud ita agtalinaedkanto iti Anakko, ken kadagiti kas kenka, agingga a malpas dagiti panawen.
10 Ta napukaw ti lubong ti kinaagtutubona, ket mangrugin a lumakay dagiti panawen.
11 Ta nabingay ti lubong iti sangapulo ket dua a paset, ket ti sangapulo a paset daytoy ket awanen, ken kagudua ti apagkapullo a paset.
12 Ket adda mabati daydiay kalpasan ti kagudua ti apagkapullo a paset.
13 Ita, urnosem ti balaymo, ket tubngarem dagiti tattaom, liwliwaem dagiti marigatan, ket ita tallikudam ti panagrupsa.
14 Bay-am dagiti mortal a pampanunot, ibellengmo dagiti dadagsen ti tao, ikkatem ita ti nakapuy a kinatao, .
15 Ilaksidmo dagiti pampanunot a nadagsen unay kenka, ket idaraska nga agtalaw kadagitoy a panawen.
16 Ta dagiti dakdakkel pay a kinadakes ngem dagidiay nakitam a mapaspasamak ket maaramidto inton agangay.
17 Ta kitaenyo no kasano a nakapkapuyto ti lubong bayat ti panaglakay, ad-adda nga umadu dagiti kinadakes kadagiti agnanaed sadiay.
18 Ta ti tiempo naglibas iti adayo, ket narigat ti panagabang: ta ita agdardaras nga umay ti sirmata, a nakitam.
19 Kalpasanna insungbatko iti sanguanam, ket kinunak.
20 Adtoy, Apo, mapanak, kas imbilinmo kaniak, ket tubngarek dagiti tao nga adda: ngem dagiti mayanak kalpasanna, siasino ti mangbalakad kadakuada? iti kasta ti lubong naisaad iti sipnget, ket dagiti agnanaed iti dayta awananda iti lawag.
21 Ta napuoran ti lintegmo, ngarud awan ti makaammo kadagiti banag a maaramid kenka, wenno ti trabaho a mangrugi.
22 Ngem no nasarakak ti parabur iti sanguanam, ibaonmo kaniak ti Espiritu Santo, ket isuratko amin a naaramid iti lubong manipud idi punganay, a naisurat iti lintegmo, tapno masarakan dagiti tattao ti dalanmo, ken tapno isuda nga agbiagto kadagiti ud-udina nga aldaw mabalin nga agbiag.
23 Ket simmungbat kaniak, a kinunana, Inka, ummongem dagiti tattao, ket ibagam kadakuada, a didaka biroken iti uppat a pulo nga aldaw.
24 Ngem kitaem isaganam kenka ti adu a kayo a kahon, ket ikuyogmo da Sarea, Dabria, Selemia, Ecanus, ken Asiel, dagitoy lima a sisasagana nga agsurat a sidadaras;
25 Ket umayka ditoy, ket mangsindiak iti maysa a pagsilawan ti pannakaawat iti pusom, a saan a maiddep, agingga a maaramid dagiti banag a rugiam nga isurat.
26 Ket inton maaramidmo, sumagmamano a banbanag ti ipablaakmo, ken dadduma a banbanag nga ipakitamto a sililimed kadagiti masirib: inton bigat daytoy nga oras rugiamto ti agsurat.
27 Kalpasanna, rimmuarak, kas imbilinna, ket inummongko amin dagiti tattao ket kinunak.
28 Denggem dagitoy a sasao, O Israel.
29 Dagiti ammami idi damo ganggannaetda idiay Egipto, a nakaispalanda.
30 Ket inawatda ti linteg ti biag, a saanda a tinungpal, a sinalungasingyo met kalpasan kadakuada.
31 Idin ti daga, ti daga ti Sion, nabingay cadacayo babaen ti panagbibinnunot: ngem dagidi ammayo, ken dacayo, nagaramidda iti kinakillo, ket dida sinalimetmetan dagiti dalan nga imbilin cadacayo ti Kangatuan.
32 Ket gapu ta nalinteg nga ukom, innalana kadakayo ti banag nga intedna kadakayo.
33 Ket ita addakayo ditoy, ken dagiti kakabsatyo iti tengngayo.
34 Ngarud no kasta a parmekenyo ti bukodyo a pannakaawat, ken repormaenyo dagiti pusoyo, mataginayonkayto a sibibiag ket kalpasan ti ipapatay magun-odyo ti asi.
35 Ta kalpasan ti ipapatay dumtengto ti panangukom, inton agbiagtayo manen: ket kalpasanna maiparangarangto dagiti nagan dagiti nalinteg, ket maipakaammonto dagiti aramid dagiti saan a nadiosan.
36 Awan koma ngarud ti umay kaniak ita, wenno mangsapul kaniak kadagitoy uppat a pulo nga aldaw.
37 Gapuna, innalak dagiti lima a lallaki, kas imbilinna kaniak, ket napankami iti talon, ket nagtalinaedkami sadiay.
38 Ket iti kabigatanna, adtoy, adda timek nga immawag kaniak, a kunkunana, Esdras, luktam ti ngiwatmo, ket inumem nga itedko kenka nga inumen.
39 Kalpasanna, linuktak ti ngiwatko, ket, adtoy, indanonna kaniak ti napno a kopa, a kasla napno iti danum, ngem ti marisna ket kasla apuy.
40 Ket innalak, ket ininumko: ket idi nainumko, ti pusok nagsasao iti pannakaawat, ket ti sirib dimmakkel iti barukongko, ta pinabileg ti espirituk ti lagipko.
41 Ket naluktan ti ngiwatko, ket saanen a naiserra.
42 Ti Kangatuan inikkanna ti pannakaawat kadagiti lima a lallaki, ket insuratda dagiti nakaskasdaaw a sirmata ti rabii a naisalaysay, a dida ammo: ket nagtugawda iti uppat a pulo nga aldaw, ket nagsuratda iti aldaw, ken iti rabii manganda iti tinapay.
43 No maipapan kaniak. Nagsaoak iti aldaw, ket diak tenglen ti dilak iti rabii.
44 Iti uppat a pulo nga aldaw nagsuratda iti dua gasut ket uppat a libro.
45 Ket napasamak, idi napno ti uppat a pulo nga aldaw, ti Kangatuan nagsao, a kunkunana, Dagiti immuna nga insuratmo ipakaammom a silalawag, tapno basaen dagiti maikari ken saan a maikari.
46 Ngem salimetmetan dagiti pitopulo a maudi, tapno maiyawatmo ida laeng kadagiti masirib kadagiti tattao.
47 Ta kadakuada adda ti ubbog ti pannakaawat, ti ubbog ti sirib, ken ti ayus ti pannakaammo.
48 Ket inaramidko dayta.

KAPITULO 15

1 Adtoy, sawem kadagiti lapayag dagiti taok dagiti balikas ti padto, nga ikabilko iti ngiwatmo, kuna ti Apo:

2 Isuratyo ida iti papel: ta napudno ken napudnoda.
3 Dika agbuteng kadagiti imahinasion a maibusor kenka, saannaka koma a riribuken ti di panamati kadakuada, nga agsasao a maibusor kenka.
4 Ta matayto amin dagiti saan a matalek gapu iti kinaawan panagmatalekda.
5 Adtoy, kuna ti Apo, iyegko dagiti saplit iti lubong; ti kampilan, bisin, ipapatay, ken pannakadadael.
6 Ta ti kinadakes rinautna unay ti intero a daga, ket natungpal dagiti makadangran nga aramidda.
7 Ngarud kuna ti Apo,
8 Diakto iggaman ti dilak no maipapan iti kinadangkesda, nga ar-aramidenda a sibabalaw, ken diakto palubosan ida kadagidiay a banag, a siuulpit nga ehersisioenda ti bagbagida: adtoy, ti awan basol ken nalinteg a dara agpukpukkaw kaniak, ken dagiti kararua dagiti kararua ti agtultuloy laeng nga agreklamo.
9 Ket ngarud, kuna ti Apo, sigurado nga ibalesko ida, ket awatek kaniak ti amin nga awan basolna a dara manipud iti tengngada.
10 Adtoy, maiturong dagiti taok a kas maysa nga arban nga agturong iti maparti: Diakto ipalubos ida ita nga agtaeng iti daga ti Egipto.
11 Ngem iyegko ida babaen ti nabileg nga ima ken nakaunnat a takiag, ket kabilek ti Egipto kadagiti saplit, kas idi, ket dadaelekto ti amin a dagana.
12 Agladladingitto ti Egipto, ket ti pundasionna masaplitto iti saplit ken dusa nga iyeg ti Dios kenkuana.
13 Agladladingitto dagiti agtaltalon iti daga: ta agkupasto dagiti bin-ida iti panagbettak ken uraro, ken buyogen ti nakabutbuteng a konstelasion.
14 Asi pay ti lubong ken dagiti agnanaed sadiay!
15 Ta asidegen ti kampilan ken ti pannakadadaelda, ket tumakderto ti maysa nga ili ket makigubat t sabali, ken kampilan kadagiti imada.
16 Ta addanto panagrebelde kadagiti tattao, ken panagraut iti maysa ken maysa; saandanto nga ibilang dagiti arida wenno dagiti prinsipeda, ket ti kurso ti aramidda agtakderto iti pannakabalinda.
17 Ti tao tarigagayannanto ti mapan iti maysa a siudad, ket saannanto a kabaelan.
18 Ta gapu iti kinatangsitda mariribukanto dagiti siudad, madadaelto dagiti balbalay, ket mabutengto dagiti tattao.
19 Saanto nga asi ti tao iti kaarrubana, ngem dadaelenna dagiti balbalayda babaen ti kampilan, ken samsamenna dagiti sanikuada, gapu iti kinakurang ti tinapay, ken gapu iti dakkel a rigat.
20 Adtoy, kuna ti Dios, umawagakto amin nga ari ti daga a mangraem kaniak, a naggapu iti panagsilnag ti init, manipud iti abagatan, manipud iti daya, ken ni Libanus; tapno agsinnumbangirda iti maysa ken maysa, ken bayadanda dagiti banbanag nga inaramidda kadakuada.
21 Kas iti ar-aramidenda ita nga aldaw kadagiti pinilik, kasta met nga aramidekto, ket subadanto iti barukongda. Kastoy ti kuna ti Apo a Dios;
22 Ti makannawan nga imak saannanto nga asiwan dagiti managbasol, ken ti kampilanko saanto nga agsardeng kadagiti nangibukbok iti awan basolna a dara iti daga.
23 Rimmuar ti apuy manipud iti pungtotna, ket inuramna dagiti pundasion ti daga ken dagiti managbasol, a kas iti garami a nasindi.
24 Asi pay dagiti agbasbasol, ket dida tungpalen dagiti bilinko! kuna ti Apo.
25 Diakto kaasian ida: inkayo, dakayo nga annak, manipud iti pannakabalin, diyo rugitan ti santuariok.
26 Ta am-ammo ti Apo dagiti amin nga agbasbasol kenkuana, ket ngarud itedna ida iti ipapatay ken pannakadadael.
27 Ta ita dumteng dagiti saplit iti intero a daga ket agtalinaedkayto kadakuada: ta saannaka nga ispalen ti Dios, agsipud ta nagbasolkayo kenkuana.
28 Kitaenyo ti nakaam-amak a sirmata, ken ti panagparangna manipud daya.
29 Sadiay a rummuarto dagiti nasion dagiti dragon ti Arabia nga addaan iti adu a karuahe, ket ti kinaaduda maibaklaydanto a kas iti angin iti rabaw ti daga, tapno amin dagiti makangngeg kadakuada agbuteng ken agpigerger.
30 Kasta met dagiti Carmaniano nga agpungtot rummuardanto a kas kadagiti atap a baboy iti kabakiran, ket buyogen ti dakkel a pannakabalin umaydanto, ket makigubatda kadakuada, ket dadaelenda ti maysa a paset ti daga dagiti Asirio.
31 Ket kalpasanna dagiti dragon ti addaan iti nangatngato nga ima, a manglaglagip iti kinataoda; ket no agsublidanto, nga agkukumplotda a sangsangkamaysa iti dakkel a pannakabalin a mangidadanes kadakuada, .
32 Kalpasanna, mariribukandanto a daradara dagitoy, ket agulimekda babaen iti pannakabalinda, ket agtalawdanto.
33 Ket manipud iti daga dagiti Asirio lakubento ida ti kabusor, ket ibusennanto ti dadduma kadakuada, ket iti buyotda addanto buteng ken buteng, ken riri kadagiti ar-arida.
34 Adtoy dagiti ulep manipud daya ken manipud amianan agingga iti abagatan, ket nakaam-amak unay a kitaen, napno iti pungtot ken bagyo.
35 Agpipinnabetdanto, ket kabilendanto ti nakaad-adu a bituen iti rabaw ti daga, uray pay ti bukodda a bituen; ket ti dara agtaud iti kampilan agingga iti tian, .
36 Ket ti ibleng dagiti tattao agingga iti urbon ti kamelio.
37 Ket addanto dakkel a panagbuteng ken panagpigerger ditoy daga: ket dagiti makakita iti pungtot mabutengdanto, ket dumtengto kadakuada ti panagpigerger.
38 Ket kalpasanna dumtengto dagiti dadakkel a bagyo manipud iti abagatan, ken manipud iti amianan, ken sabali pay a paset manipud iti laud.
39 Ket tumaudto dagiti napigsa nga angin manipud daya, ket luktandanto daytoy; ket madadaelto ti ulep nga intag-ayna gapu iti pungtot, ken ti bituen a naguyugoy a mangpataud iti buteng nga agturong iti angin iti daya ken laud.
40 Dagiti dadakkel ken nabileg nga ulep maitan-okdanto a napno iti pungtot, ken ti bituen, tapno pagbutnganda ti amin a daga, ken dagiti agnanaed sadiay; ket ibukbokdanto iti tunggal nangato ken natan-ok a disso ti nakaam-amak a bituen, .
41 Apoy, ken uraro, ken agtaytayab a kampilan, ken adu a dandanum, tapno mapno ti amin a talon, ken amin a karayan, agraman ti kinaruay dagiti dadakkel a dandanum.
42 Ket rebbaendanto dagiti siudad ken pader, bantay ken turod, kayo iti kabakiran, ken ruot iti karuotan, ken dagiti maisda.
43 Ket mapandanto a sititibker idiay Babilonia, ket pagbutbutnganda.
44 Umaydanto kencuana, ket lakubendanto, ti bituen ken isuamin a pungtot ibukbokdanto kenkuana: kalpasanna ti tapok ken asuk sumang-atdanto idiay langit, ket amin dagiti adda iti aglawlawna agdung-awdanto kenkuana.
45 Ket dagiti nabati iti sidongna agserbidanto kadagiti nangikabil kenkuana iti panagbuteng.
46 Ket sika, Asia, a makiramraman iti namnama ti Babilonia, ken sika ti dayag ti kinataona.
47 Asika pay, sika a nakalkaldaang, agsipud ta pinagbalinmo ti bagim a kas kenkuana; ket inarkosam dagiti annakmo a babbai iti kinabalangkantis, tapno maay-ayo ken

agpasindayagda kadagiti ay-ayatem, a kanayon a nagtarigagay a makibalangkantis kenka.
48 Sinurotmo daydiay magurgura iti amin nga aramid ken imbensionna: ngarud kuna ti Dios.
49 Mangipatulodakto kenka kadagiti saplit; kinabalo, kinapanglaw, bisin, kampilan, ken angol, tapno dadaelem dagiti balbalaymo iti pannakadadael ken ipapatay.
50 Ket agmagato ti dayag ti Bilegmo a kas iti sabong, tumaudto ti pudot a naibaon kenka.
51 Makapuykanto a kas iti napanglaw a babai nga addaan iti garit, ken kas iti maysa a nadusa gapu kadagiti sugat, iti kasta dagiti mannakabalin ken managayat saandanto a makaawat ve sika.
52 Buyogen nga apal, inaramidko koma ti kasta a maibusor kenka, kuna ti Apo.
53 No saanmo koma a kankanayon a pinatay dagiti pinilik, nga intan-okmo ti panangkabil dagiti imam, ken kinunam maipapan kadagiti natayda, idi nabartekka.
54 Iparangmo ti kinapintas ti rupam?
55 Ti gunggona ti kinabalangkantismo addanto iti barukongmo, ngarud umawatkanto iti supapak.
56 Kas iti inaramidmo kadagiti pinilik, kuna ti Apo, kasta met ti aramiden ti Dios kenka, ket iyawatnaka iti kinadakes
57 Matayto dagiti annakmo gapu iti bisin, ket matnagkanto iti kampilan: dagiti siudadmo madadaeldanto, ket amin a kukuam mapukawdanto iti kampilan iti tay-ak.
58 Dagiti adda iti kabambantayan mataydanto iti bisin, ket manganda iti bukodda a lasag, ken uminum iti bukodda a dara, gapu iti bisin unay iti tinapay ken waw iti danum.
59 Sica a cas di naragsak umaycanto iti baybay, ket umawatcanto manen cadagiti saplit.
60 Ket iti dalan agdardarasdanto iti awan serserbina a siudad, ket dadaelenda ti sumagmamano a paset ti dagam, ket ibusenda ti paset ti dayagmo, ket agsublidanto idiay Babilonia a nadadael.
61 Ket ibellengcanto cadacuada a cas larabaw, ket agbalindanto kenca a cas apuy;
62 Ket ibusennacanto, ken dagiti ilim, ti dagam, ken dagiti bantaymo; amin a kabakiranmo ken dagiti nabunga a kayom puorandanto iti apuy.
63 Dagiti annakmo awitendanto a balud, ket, kitaem, no ania ti adda kenka, samsamenda, ket dadaelenda ti kinapintas ti rupam.

KAPITULO 16

1 Asikayo pay, Babilonia, ken Asia! asi pay kenka, Egipto ken Siria!
2 Barikesyo ti bagbagiyo kadagiti lupot a sako ken buok, agladladingitkayo kadagiti annakyo, ket agladingitkayo; ta asidegen ti pannakadadaelmo.
3 Naibaon kenka ti kampilan, ket siasino ti makaisubli iti dayta?
4 Naibaon ti apuy iti tengngayo, ket siasino ti makaiddep iti dayta?
5 Naipatulod kadakayo dagiti saplit, ket ania ti mabalin a mangpapanaw kadakuada?
6 Adda kadi tao a mangpapanaw iti mabisin a leon iti kabakiran? wenno mabalin kadi nga iddepen ti asinoman ti apuy iti rugit, idinto a nangrugin a mauram?
7 Mabalin kadi nga isublin ti maysa ti pana a pinaltogan ti napigsa a pumapana?
8 Ti mannakabalin nga Apo ibaonna dagiti saplit ket siasino ti makabael a mangpapanaw kadakuada?
9 Rummuarto ti apuy manipud iti pungtotna, ket siasino ti makaiddep iti dayta?
10 Mangipuruakto kadagiti kimat, ket siasino ti saan nga agbuteng? aggurruodto, ket siasino ti saan nga agbuteng?
11 Agbutbutengto ti Apo, ket siasino ti saan a naan-anay a masapsaplit agingga iti pulbos iti imatangna?
12 Agkintayeg ti daga, ken dagiti pundasionna; ti baybay tumakder nga addaan dalluyon manipud iti kaadalem, ket dagiti dalluyon daytoy mariribukan, ken dagiti ikanna met, iti sangoanan ti Apo, ken iti sangoanan ti dayag ti pannakabalinna.
13 Ta napigsa ti makannawan nga imana a mangkurba iti pana, natadem dagiti panana a paltogan, ket saanto a malipatan, inton mangrugida a mapaltogan agingga iti ungto ti lubong.
14 Adtoy, naibaon dagiti saplit, ket saandanto nga agsubli, agingga a dumtengda iti daga.
15 Nasindi ti apuy, ket saanto a maiddep agingga a mauram ti pundasion ti daga.
16 Kas iti pana a pinaltogan ti maysa a mannakabalin a pumapana a saan nga agsubli iti likudan: kasta met a saanton nga agsubli dagiti saplit a maibaonto ditoy daga.
17 Asiak pay! asiak pay! siasino ti mangispal kaniak kadagidi nga aldaw?
18 Ti pangrugian dagiti ladingit ken dadakkel a panagleddaang; ti pangrugian ti bisin ken dakkel nga ipapatay; ti pangrugian dagiti gubat, ket agtakderto dagiti pannakabalin iti buteng; ti pangrugian dagiti kinadakes! ania ti aramidek inton dumteng dagitoy a kinadakes?
19 Adtoy, ti bisin ken saplit, rigat ken rigat, maibaon a kas saplit para iti pannakabalbaliw.
20 Ngem gapu kadagitoy amin a banag saandanto a tallikudan ti kinadakesda, wenno kanayon a sipapanunot kadagiti saplit.
21 Adtoy, dagiti taraon ket nasayaatto unay a nalaklaka iti daga, nga ipagarupdanto ti bagbagida a nasayaat ti kasasaadda, ket uray pay iti dayta dumakkelto dagiti kinadakes iti daga, kampilan, bisin, ken dakkel a pannakariro.
22 Ta adu cadagiti agnanaed ditoy daga ti madadael gapu iti bisin; ket ti sabali, a makalisi iti bisin, dadaelento ti kampilan.
23 Ket dagiti natay maibellengdanto a kas ibleng, ket awanto ti tao a mangliwliwa kadakuada: ta masayangto ti daga, ket maibellengto dagiti siudad.
24 Awanton ti mabati a mangtalon iti daga ken mangimula iti daytoy
25 Agbunganto dagiti kayo, ket siasino ti mangummong kadakuada?
26 Lumagto dagiti ubas, ket siasino ti mangyaplag kadakuada? ta amin a disso malangalangdanto kadagiti tattao:
27 Iti kasta, tarigagayan ti maysa a tao ti makakita iti sabali, ken dumngeg iti timekna.
28 Ta iti maysa a siudad addanto sangapulo a nabati, ken dua iti talon, nga aglemmengdanto kadagiti napuskol a kakaykaywan, ken kadagiti rugit dagiti bato.
29 Kas iti minuyongan ti Olibo iti tunggal kayo adda nabati a tallo wenno uppat nga olibo;
30 Wenno kas no maurnong ti kaubasan, nabati ti sumagmamano a bunggoy dagiti sipapasnek a mangsapsapul iti kaubasan.
31 Kasta met kadagidi nga aldaw, tallo wenno uppat ti mabati kadagiti mangsukimat kadagiti balbalayda babaen ti kampilan.
32 Ket madadaelto ti daga, ket lumakayto dagiti talonna, ket dagiti dalanna ken amin a dalanna agtubodanto iti siit, agsipud ta awan ti tao nga agdaliasat iti dayta.
33 Agladingitto dagiti birhen, nga awan ti nobioda; agladingitto dagiti babbai, nga awan ti assawada; da agladladingit dagiti annak a babbai, nga awan ti katulonganda.

34 Kadagiti gubat madadaelto dagiti nobioda, ket mapukawto dagiti assawada gapu iti bisin.
35 Denggenyo itan dagitoy a banag ket maawatanyo, dakayo nga adipen ti Apo.
36 Adtoy, ti sao ti Apo, awatem daytoy: dikay mamati kadagiti didiosen a sinao ti Apo.
37 Adtoy, umas-asideg dagiti saplit, ket saanda a nabannog.
38 Kas no ti maysa a babai a masikog iti maikasiam a bulan ipasngayna ti anakna a lalaki, iti dua wenno tallo nga oras ti pannakayanakna dagiti dadakkel nga ut-ot ti manglikmut iti tianna, a dagiti ut-ot, no rummuar ti ubing, saanda nga agkupas iti uray maysa a kanito.
39 Kasta met a saanto a mabannog dagiti saplit nga umay iti daga, ket agladladingitto ti lubong, ket dumtengto dagiti ladingit iti amin a bangir.
40 O tattaok, denggem ti saok: agsaganaka iti gubatmo, ket cadagita a kinadakes agbalinka a kas kadagiti peregrino iti daga.
41 Ti aglaklako, agbalin koma a kas iti daydiay agtataray: ken ti gumatang, kas maysa a mapukaw.
42 Daydiay agtagikua iti tagilako, kas iti daydiay awan ganasna: ken ti mangbangon, kas iti saan nga agnaed iti dayta.
43 Ti agmula, a kasla saan nga agapit: kasta met ti agmula iti kaubasan, kas iti saan nga agurnong kadagiti ubas.
44 Dagidiay mangasawa, kas kadagidiay awanto ti annak; ken dagiti saan a mangasawa, kas kadagiti balo.
45 Ket ngarud dagiti agtartrabaho agtrabahoda nga awan mamaayna.
46 Ta dagiti ganggannaet apitendanto dagiti bungada, ket samsamendanto dagiti sanikuada, rebbaenda dagiti balbalayda, ken alaendanto dagiti annakda a kautibo, ta iti pannakakautibo ken bisin makagun-oddanto kadagiti annak.
47 Ket dagidiay mangsakup iti tagilakoda iti panagtakaw, ad-adda nga arkosanda dagiti siudadda, balbalayda, sanikuada, ken dagiti bukodda a persona.
48 No ad-adda a makapungtotak kadakuada gapu iti basolda, kuna ti Apo.
49 Kas iti apal ti balangkantis iti nalinteg a napudno ken naimbag a babai.
50 Kasta met ti kinalinteg guraennanto ti kinadakes, inton agkusit, ket akusaranna iti rupana, inton umay a mangidepensa iti sigagaget a mangsukimat iti tunggal basol ditoy daga.
51 Ket ngarud saankayo nga agbalin a kas iti dayta, wenno kadagiti aramidna.
52 Ta bassit pay, ket maikkatto ti kinadakes manipud iti daga, ket agarito ti kinalinteg iti tengngayo.
53 Saan koma nga ibaga ti managbasol a saan a nagbasol: ta ti Dios puorannanto dagiti beggang nga apuy iti ulona, a mangibagbaga iti sanguanan ti Apo a Dios ken ti dayagna, Saanak a nagbasol.
54 Adtoy, ammo ti Apo ti amin nga aramid dagiti tao, dagiti imahinasionda, dagiti pampanunotda, ken dagiti pusoda;
55 A nagsao laeng iti sao, Maaramid koma ti daga; ket naaramid: Maaramid koma ti langit; ket naparsua dayta.
56 Iti saona naaramid dagiti bituen, ket ammona ti bilangda.
57 Sukimatenna ti nauneg, ken dagiti gamengna; rinukodna ti baybay, ken no ania ti linaonna.
58 Inserrana ti baybay iti tengnga dagiti dandanum, ket babaen ti saona inbitinna ti daga iti dandanum.
59 Iwarasna dagiti langit a kas iti maysa a pagidulinan; iti rabaw dagiti dandanum impasdekna dayta.
60 Iti let-ang inaramidna dagiti ubbog ti danum, ken bubon iti tapaw dagiti bantay, tapno dagiti layus agdisso manipud kadagiti nangato a bato tapno danumanda ti daga.
61 Inaramidna ti tao, ket inkabilna ti pusona iti tengnga ti bagi, ket inikkanna iti anges, biag, ken pannakaawat.
62 Wen ken ti Espiritu ti Mannakabalin-amin a Dios, a nangaramid iti amin a banag, ken mangsuksukimat kadagiti amin a nailemmeng a banag kadagiti palimed ti daga,
63 Pudno nga ammona dagiti imbensionyo, ken no ania ti pampanunotenyo iti puspusoyo, uray dagiti managbasol, ken kayatda nga ilemmeng ti basolda.
64 Ngarud, siuumiso a sinukimat ti Apo ti amin nga aramidyo, ket ibabainnakayto amin.
65 Ket inton mairuar dagiti basbasolyo, mabainkayonto iti sangoanan dagiti tao, ket dagiti bukodyo a basol ti mangak-akusar kadakayo iti dayta nga aldaw.
66 Ania ti aramidenyo? wenno kasano nga ilemmengyo dagiti basbasolyo iti sangoanan ti Dios ken dagiti anghelna?
67 Adtoy, ti Dios a mismo ti ukom, agbutengkayo kenkuana: baybay-anyo dagiti basbasolyo, ket lipatenyo dagiti kinadakesyo, tapno saanen a makibiang kadakuada iti agnanayon: kasta met nga iturongnaka ti Dios, ket isalakannakayo manipud iti amin a riribuk.
68 Ta, adtoy, ti sumsumged a pungtot ti dakkel a bunggoy ket sumsumged kadakayo, ket ikkatendanto ti sumagmamano kadakayo, ket taraonandakayto, nga awan serserbina, kadagiti banbanag a naidaton kadagiti didiosen.
69 Ket dagiti umanamong cadacuada mauyawdanto ken maumsida, ken mapagpagna.
70 Ta addanto iti tunggal lugar, ken kadagiti sumaruno a siudad, ti dakkel a panagalsa kadagiti agbuteng iti Apo.
71 Agbalindanto a kas kadagiti nauyong a tattao, nga awan ti ispalen, ngem samsamenda ken dadaelenda latta dagidiay agbuteng iti Apo.
72 Ta masayangdanto ket alaendanto dagiti sanikuada, ket ibellengdanto ida kadagiti balbalayda.
73 Kalpasanna, maammuandanto, a pinilik; ket masubokdanto a kas iti balitok iti apuy.
74 Denggem, O dakayo nga ay-ayatek, kuna ti Apo: adtoy, asidegen dagiti aldaw ti rigat, ngem ispalenkayto manipud iti isu met laeng.
75 Dikay agbuteng wenno agduadua; ta ti Dios ti mangiwanwan kenka, .
76 Ket ti mangiwanwan kadakuada a mangtungpal kadagiti bilin ken bilinko, kuna ti Apo a Dios: dikay koma padagsenen dagiti basbasolyo, ken saan koma nga itag-ay dagiti basolyo.
77 Asi pay dagiti naigalut kadagiti basbasolda, ken naabbungotan iti ini cuities a kas iti talon a naabbungotan kadagiti ruot, ken ti dalanna naabbungotan kadagiti siit, tapno awan ti tao a lumasat!
78 Mabaybay-an a di nakawesan, ket maibelleng iti apuy tapno mauram iti dayta.

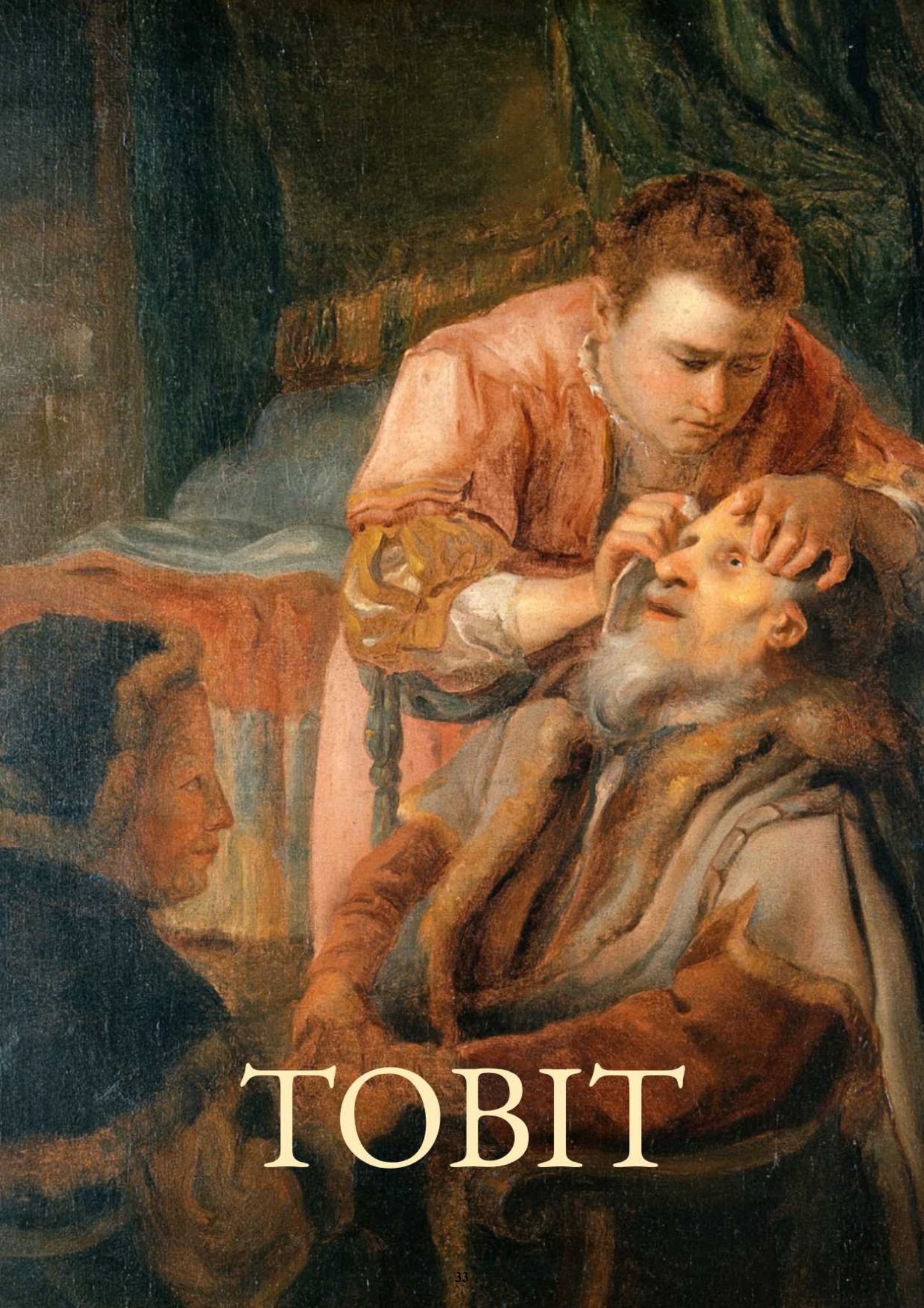

TOBIT

KAPITULO 1

1 Ti libro ti sasao ni Tobit, anak ni Tobiel, anak ni Ananiel, anak ni Aduel, anak ni Gabael, iti kaputotan ni Asael, iti tribu ni Neftali;
2 Isu idi tiempo ni Enemesar nga ari dagiti Asirio naibalud manipud Thisbe, nga adda iti makannawan dayta a siudad, nga umno a maawagan iti Neftali idiay Galilea iti ngatuen ti Aser.
3 Siak ni Tobit nagnaak iti amin nga aldaw ti panagbiagko kadagiti dalan ti kinapudno ken kinahustisia, ket adu ti inaramidko a limos kadagiti kakabsatko, ken iti nasionko, a nakikuyog kaniak idiay Nineve, iti daga dagiti Asirio.
4 Ket idi addaak iti bukodko a pagiliak, iti daga ti Israel idi ubingak pay, ti amin a tribu ni Neftali nga amak ket natnag manipud iti balay ti Jerusalem, a napili manipud kadagiti amin a tribu ti Israel, tapno agidaton amin dagiti tribu sadiay, a sadiay ti templo ti pagnanaedan ti Kangatuan ket nakonsagrar ken naibangon para iti amin a panawen.
5 Ita amin dagiti tribu a sangsangkamaysa a nagrebelde, ken ti balay ni amak a ni Neftali, naidatonda iti baka a ni Baal.
6 Ngem siak laeng ti masansan a mapan idiay Jerusalem kadagiti piesta, kas naordenan kadagiti amin nga ili ti Israel babaen ti agnanayon a bilin, nga addaan kadagiti umuna a bunga ken apagkapullo ti bunga, agraman daydi immuna a napukisan; ket intedko ida iti altar kadagiti papadi nga annak ni Aaron.
7 Ti umuna nga apagkapullo ti amin nga bunga ti intedko kadagiti annak ni Aaron, a nagserbi idiay Jerusalem: ti sabali pay a kakasangapulo ket inlakok, ket napanak, ket binusbosko iti kada tawen idiay Jerusalem.
8 Ket ti maikatlo intedko kadakuada a maiparbeng, kas imbilin kaniak ni Debora nga ina ni amak, gapu ta pinanawannak nga ulila ni amak.
9 Maysa pay, idi agtawenak iti maysa a lalaki, inkallaysakon ni Ana a kabagiak, ket ni Tobias ti pinutotko kenkuana.
10 Ket idi naipankami a kautibo idiay Nineve, amin dagiti kakabsatko ken dagiti kakabagiak ket nangan iti tinapay dagiti Gentil.
11 Ngem inlemmengko ti bagik a mangan;
12 Gapu ta linagipko ti Dios iti amin a pusok.
13 Ket ti Kangatuan inikkannak iti parabur ken parabur iti sanguanan ni Enemessar, isu a siak ti mangted kenkuana.
14 Ket napanak idiay Media, ket pinanawak a nagtalek ken Gabael, kabsat ni Gabrias, idiay Rages a siudad ti Media iti sangapulo a talento a pirak.
15 Idi natayen ni Enemesar, nagturay a kasukatna ni Senaquerib nga anakna; a nariribuk ti sanikuana, isu a diak makastrek idiay Media.
16 Ket idi tiempo ni Enemessar nangted iti adu a limos kadagiti kakabsatko, ken intedko ti tinapayko kadagiti mabisin,
17 Ket dagiti kawesko kadagiti lamolamo: ket no nakitak ti siasinoman iti nasionko a natay, wenno naibelleng kadagiti pader ti Nineve, intabonko.
18 Ket no adda pinatay ni ari Senaquerib, idi immay, ket nagtalaw manipud Judea, intabonko ida a sililimed; ta iti pungtotna adu ti pinapatayna; ngem saan a nasarakan dagiti bangkay, idi birbiroken ti ari.
19 Ket idi napan ti maysa kadagiti taga-Nineve ket nagreklamo kaniak iti ari, nga intabonko ida, ket inlemmengko; gapu ta maawatanko a sapsapulek a mapapatay, inikkatko ti bagik gapu iti buteng.
20 Kalpasanna, napilit a naala ti amin a sanikuak, ken awan ti nabati kaniak, malaksid iti asawak nga Ana ken ni Tobias nga anakko.
21 Ket saan a naglabas ti lima ket limapulo nga aldaw, sakbay a pinapatay ti dua nga annakna, ket nagtalawda kadagiti bantay ti Ararath; ket ni Sarkedono nga anakna nagturay a kasukatna; a nangdutok kadagiti kuenta ni amana, ken kadagiti amin nga aramidna, ni Achiacharus nga anak ni Anael a kabsatko.
22 Ket nagpakaasi ni Akiacarus para kaniak, nagsubliak idiay Nineve. Ita ni Akiacero ket agaw-awit iti kopa, ken agay-aywan iti karatula, ken mayordomo, ken manangaywan iti kuenta: ket ni Sarkedono dinutokan isuna iti sibayna: ket isu ket anac ni kabsatko.

KAPITULO 2

1 Ita idi nagawidak manen, ket naisubli kaniak ni baketko nga Ana, a kaduak ni Tobias nga anakko, iti piesta ti Pentecostes, nga isu ti nasantuan a piesta ti pito a lawas, adda nasayaat a pangrabii a naisagana kaniak, iti dayta Nagtugawak a nangan.
2 Ket idi nakitak ti adu a taraon, kinunak iti anakko, Inka iyeg ti aniaman a napanglaw a tao a masarakanmo manipud kadagiti kakabsatmi, a sipapanunot iti Apo; ket, adtoy, agtalinaedak para kenka.
3 Ngem immay manen ket kinunana, Ama, natiliwan ti maysa a nasiontayo, ket naibelleng iti paglakuan.
4 Kalpasanna sakbay a naramanak ti aniaman a karne, rinugiak, ket impanko isuna iti maysa a siled agingga iti ilelennek ti init.
5 Kalpasanna, nagsubliak, ket nagbuggoak, ket kinnanko ti karnek a nadagsen, .
6 Iti pananglagipyo iti dayta a padto ni Amos, kas kinunana, Dagiti piestayo agbalinto a panagleddaang, ken amin a ragsakyo agbalinto a panagdung-aw.
7 Gapuna nagsangitak: ket kalpasan ti ilelennek ti init napanak ket nangaramidak iti tanem, ket intabonko.
8 Ngem inuyawdak dagiti kaarrubak, ket kinunada, Daytoy a tao saan pay a mabuteng a mapapatay gapu iti daytoy a banag: a nagtalaw; ket kaskasdi, adtoy, itabonna manen dagiti natay.
9 Iti dayta met la a rabii nagsubliak manipud iti pannakaitabon, ket naturogak iti asideg ti pader ti paraanganko, a narugit ken saan a naabbungotan ti rupak.
10 Ket diak ammo nga adda dagiti billit-tuleng iti diding, ken dagiti matak silulukatda, dagiti billit-tuleng inulimekda ti nabara nga ibleng kadagiti matak, ket immay ti kinapudaw kadagiti matak: ket napanak kadagiti mangngagas, ngem didak tinulongan: ad-adda pay Pudno a tinarakennak ni Achiacharus, agingga a simrekak idiay Elymais.
11 Ket talaga nga innala ni baketko nga Anna dagiti aramid dagiti babbai tapno aramidenna.
12 Ket idi pinagawidna ida kadagiti makinkukua, binayadanda ti tangdanna, ket intedda pay kenkuana malaksid iti maysa nga urbon.
13 Ket idi addan iti balayko, ket nangrugi nga agsangit, kinunak kenkuana, Naggapu daytoy nga urbon? saan kadi a natakaw? itedmo dayta kadagiti makinkukua; ta saan a nainkalintegan ti mangan iti aniaman a banag a natakaw.
14 Ngem insungbatna kaniak, Naited dayta kas sagut nga ad-adu ngem ti tangdan. Nupay kasta diak namati kenkuana, no di ket imbilinko kenkuana nga itedna kadagiti makinkukua: ket nabainnak kenkuana. Ngem simmungbat kaniak, Sadino ti ayan dagiti limosmo ken dagiti nalinteg nga aramidmo? adtoy, sika ken amin nga aramidmo ket naammuan.

KAPITULO 3

1 Kalpasanna, napaladingitak nagsangit, ket iti ladingitko nagkararag, a kunkunana.
2 O Apo, nalintegka, ket amin nga aramidmo ken amin a dalanmo ket asi ken kinapudno, ket mangukomka a pudno ken nainkalintegan iti agnanayon.
3 Laglagipennak, ket kitaennak, saannak a dusaen gapu kadagiti basbasol ken kinaignorantek, ken dagiti basol dagiti ammak, a nagbasol iti sanguanam.
4 Ta saanda a nagtulnog kadagiti bilinmo: gapuna inyawatnakami a kas samsam, ken iti pannakakautibo, ken agingga ken patay, ken kas maysa a proverbio ti pannakaumsi kadagiti amin a nasion a naiwaraskami.
5 Ket ita adu ken napudno dagiti panangukommo: makilangenka kaniak a maitunos kadagiti basbasolko ken dagiti ammak: gapu ta

saanmi a tinungpal dagiti bilinmo, wenno saankami a nagna iti kinapudno iti sanguanam.
6 Ita ngarud, aramidem caniac a cas ti kunam, ket ibilinmo a maikkat ti espirituc caniac, tapno marunaw ken agbalinak a daga: ta makagunggona kaniak ti matay imbes nga agbiag, agsipud ta nangngegko ti ulbod umsi, ken adu ti ladingit: bilinem ngarud a maisalakanak ita iti daytoy a rigat, ket mapan iti agnanayon a disso: dimo ibaw-ing ti rupam caniac.
7 Napasamak iti dayta met la nga aldaw, nga idiay Ecbatane maysa a siudad ti Media ni Sara nga anak ni Raguel ket inumsi met dagiti adipen a babbai ni amana;
8 Agsipud ta naasawaan iti pito nga assawa a lallaki, a pinatay ni Asmodeo a dakes nga espiritu, sakbay a nakikaidda kenkuana. Saanmo aya nga ammo, kinunada, a sinaplitmo dagiti assawam? naaddaanka iti pito nga assawa, ken saanmo a nainaganan iti asinoman kadakuada.
9 Apay a kinabilnakami gapu kadakuada? no natayda, sumurotka kadakuada, ditay koma pulos makita kenka uray anak wenno anak a babai.
10 Idi nangngegna dagitoy a banbanag, naladingit unay, isu nga impagarupna a natengngelna ti bagina; ket kinunana, Siak ti bugbugtong nga anak a babai ni amak, ket no aramidek daytoy, maysanto a pannakaumsi kenkuana, ket iyegko ti kinalakayna a buyogen ti ladingit iti tanem.
11 Kalpasanna nagkararag iti tawa, ket kinunana, Benditoka, O Apo a Diosko, ket ti nasantuan ken nadayag a naganmo nabendisionan ken nadayaw iti agnanayon: amin nga aramidmo idaydayawnaka iti agnanayon.
12 Ket ita, O Apo, inturongko dagiti matak ken rupak kenka, .
13 Ket ibagam, Iruarnak ditoy daga, tapno diak mangngeg ti pannakaumsi.
14 Ammom, Apo, a nadalusak manipud iti isuamin a basol iti tao.
15 Ket a diak pulos narugitan ti naganko, wenno ti nagan ni amak, iti daga a pannakakautibok: Siak ti kakaisuna nga anak a babai ni amak, wenno awan ti anakna nga agtawid kenkuana, uray no asinoman nga asideg a kabagian, wenno uray siasinoman nga anak a lalaki ti sibibiagna, a mabalinko a pagtalinaeden ti bagik kas asawa: natayen dagiti pito nga assawak; ket apay koma nga agbiagak? ngem no saan a maay-ayo kenka a matayak, bilinem ti sumagmamano a panangipateg kaniak, ken asi a maawat kaniak, tapno awanen ti mangngegko a pannakaumsi.
16 Isu a nangngeg dagiti kararagda a dua iti sanguanan ti kinatan-ok ti naindaklan a Dios.
17 Ket naibaon ni Rafael a mangagas kadakuada a dua, kayatna a sawen, tapno ikkatenna ti kinapuraw dagiti mata ni Tobit, ken itedna ni Sara nga anak ni Raguel kas asawa ken Tobias nga anak ni Tobit; ken tapno igalutna ni Asmodeus ti dakes nga espiritu; gapu ta kukua ni Tobias babaen ti kalintegan a tawid. Iti dayta met la a tiempo dimteng ni Tobit iti balayna, ket simrek iti balayna, ket ni Sara nga anak ni Raguel bimmaba manipud iti makinngato a siledna.

KAPITULO 4

1 Iti dayta nga aldaw, linagip ni Tobit ti kuarta nga intedna ken Gabael iti Rungsot ti Media.
2 Ket kinunana iti bagina, Tinarigagayak ti ipapatay; gapuna a diak umawag iti anakko a ni Tobias tapno ipasimudaagko kenkuana ti kuarta sakbay a matayak?
3 Ket idi inayabanna, kinunana, Anakko, inton natayak, itabonnak; ket saanmo nga umsien ni inam, no di ket dayawem isuna iti amin nga al-aldaw ti panagbiagmo, ket aramidem ti makaay-ayo kenkuana, ket saanmo a pagladingitan.
4 Laglagipem, anakko, a nakitana ti adu a peggad para kenka, idi addaka iti tianna: ket inton natayen, itabonmo iti sibayko iti maysa a tanem.
5 Anakko, panunotem ti Apo a Diostayo iti amin nga al-aldawmo, ket saanmo koma nga agbasol, wenno agsalungasing kadagiti bilinna: aramidem a nalinteg ti intero a panagbiagmo, ket dimo suroten dagiti dalan ti kinakillo.
6 Ta no agaramidka iti napudno, narang-ayto dagiti aramidmo nga agballigi kenka ken kadagiti amin nga agbibiag a nalinteg.
7 Mangtedka iti limos ti sanikuam; ket inton mangtedka iti limos, saan koma nga apal ti matam, wenno tallikudan ti rupam manipud iti siasinoman a napanglaw, ket saanto a maiturong kenka ti rupa ti Dios.
8 No addaanka iti nawadwad, mangtedka iti limos a maitunos iti dayta: no bassit laeng ti adda kenka, dika agbuteng a mangted a maitunos iti dayta a bassit.
9 Ta agurnongka iti nasayaat a gameng para iti bagim iti aldaw ti panagkasapulan.
10 Agsipud ta ti limos ket mangispal manipud ken patay, ket saan nga ipalubos nga umay iti sipnget.
11 Ta ti limos ket nasayaat a sagut kadagiti amin a mangted iti dayta iti imatang ti Kangatuan.
12 Agannadka iti isuamin a kinabalangkantis, anakko, ket kangrunaanna mangasawaka iti asawa manipud iti bin-i dagiti ammam, ket dika mangasawa iti ganggannaet a babai, a saan a nagtaud iti tribu ni amam: ta annakkami dagiti mammadto, Noe, Abraham , Isaac, ken Jacob: laglagipem, anakko, a dagidi ammatayo manipud idi punganay, uray pay nangasawada amin iti assawa a babbai iti bukodda a kabagian, ket nabendisionanda kadagiti annakda, ket tawidento ti bin-ida ti daga.
13 Ita ngarud, anakko, ayatem dagiti kabsatmo, ket saanmo nga umsi iti pusom dagiti kakabsatmo, dagiti annak a lallaki ken babbai dagiti tattaom, iti saanmo a panangasawa kadakuada: ta iti kinatangsit adda pannakadadael ken adu a riribuk, ken iti kinalulok adda panagrupsa ken dakkel a kinakirang: ta ti kinalulok isu ti ina ti bisin.
14 Saan koma nga agtalinaed kenka ti tangdan ti siasinoman, a nagtrabaho para kenka, no di ket itedmo kenkuana manipud iti ima: ta no agserbika iti Dios, isunto met kenka ti supapakna: asikasuem nga anakko, iti amin nga ar-aramidem, ket agbalinka a masirib iti amin a panagsasarita.
15 Dimo aramidem dayta iti siasinoman a kaguram: dika uminum iti arak a mangpabartek kenka: wenno ti panagbartek kumuyog kenka iti panagdaliasatmo.
16 Itedmo ti tinapaymo kadagiti mabisin, ken kadagiti kawesmo kadagiti lamolamo; ket cas mayannurot iti kinawadwam, mangtedca iti limos: ket saan coma nga apal ti matam, inton mangtedca iti limos.
17 Ibuyatmo ti tinapaymo iti pannakaitabon ti nalinteg, ngem dika ited ti aniaman kadagiti nadangkes.
18 Dumawatkayo iti balakad kadagiti amin a masirib, ket dikay umsien ti aniaman a balakad a makagunggona.
19 Benditom ti Apo a Diosmo a kankanayon, ket tarigagayam kenkuana a maiturong koma dagiti dalanmo, ken tapno rumang-ay ti amin a dana ken balakadmo: ta tunggal nasion awan ti pammagbaga; ngem ited ti Apo a mismo ti amin a naimbag a banag, ket pakumbabana ti kayatna, kas iti kayatna; ita ngarud, anakko, laglagipem dagiti bilinko, ken saanmo koma a maikkat iti panunotmo.
20 Ket ita ipasimudaagko daytoy kadakuada nga intedko ti sangapulo a talento ken ni Gabael nga anak ni Gabrias idiay Rages iti Media.
21 Ket dikay agbuteng, anakko, a napanglawtayo: ta adu ti kinabaknangmo, no agbutengka iti Dios, ket umadayoka iti isuamin a basol, ket aramidem ti makaay-ayo iti imatangna.

KAPITULO 5

1 Simmungbat ngarud ni Tobias ket kinunana, Ama, aramidekto ti amin nga imbilinmo kaniak.
2 Ngem kasano a maawatko ti kuarta, ta diak am-ammo?
3 Kalpasanna, intedna kencuana ti surat ti ima, ket kinunana kencuana, Agsapulka iti tao a makikuyog kenca bayat nga agbiagak pay, ket itedkonto kenkuana ti tangdan: ket inka awatem ti kuarta.
4 Gapuna idi napan nagsapul iti maysa a tao, nasarakanna ni Rafael nga anghel.

5 Ngem saanna nga ammo; ket kinunana kencuana, Mabalinmo kadi a kumuyog caniac idiay Rages? ket ammom kadi a naimbag dagita a disso?
6 Isu a kinuna ti anghel, “Kumuyogakto kenka, ket ammok a naimbag ti dalan: ta nagdagusak iti kabsattayo a ni Gabael.”
7 Kalpasanna, kinuna ni Tobias kenkuana, Agtalinaedka kaniak agingga nga ibagak ken amak.
8 Kalpasanna, kinunana kencuana, Inka ket dika agtalinaed. Isu a simrek ket kinunana iti amana, Adtoy, nakasarakak iti maysa a kumuyog kaniak. Kalpasanna, kinunana, Awagam kaniak, tapno maammuak no ania ti tribuna, ken no mapagtalkan a tao a makikuyog kenka.
9 Gapuna inayabanna, ket simrek, ket nagsaludoda.
10 Kinuna ni Tobit kenkuana, Kabsat, ipakitam kaniak no ania ti tribu ken pamiliam.
11 Siasino a kinunana, Agsapsapulka kadi iti tribu wenno pamilia, wenno natangdanan a lalaki a makikuyog iti anakmo? Kalpasanna, kinuna ni Tobit kenkuana, “Kayatko nga ammuen, kabsat, ti kakabagiam ken ti naganmo.”
12 Kalpasanna, kinunana, Siak ni Azarias, anak ni Ananias a naindaklan, ken dagiti kakabsatmo.
13 Kalpasanna, kinuna ni Tobit, Maawatka, kabsat; dica agpungtot ita caniac, agsipud ta nagsaludsodak a mangammo iti tribum ken ti pamiliam; ta sica kabsatko, a napudno ken naimbag: ta am-ammok da Ananias ken Jonatas, annak daydi naindaklan a Samaia, bayat a napankami idiay Jerusalem tapno agdayaw, ken indatonmi dagiti inauna nga annak, ken ti apagkapullo dagiti bunga; ket saanda a naallukoy iti biddut dagiti kakabsattayo: kabsatko, sica naimbag nga urbon.
14 Ngem ibagam kaniak, ania a tangdan nga itedko kenka? kayatmo kadi ti maysa a drakma iti inaldaw, ken dagiti banag a kasapulan, a kas iti bukodko nga anak?
15 Wen, ad-adda pay, no agsublikayo a sitatalged, adda inayonko iti tangdanyo.
16 Gapuna naragsakanda unay. Kalpasanna, kinunana ken Tobias, Isaganam ti bagim para iti panagdaliasat, ket ibaonnaka ti Dios iti nasayaat a panagdaliasat. Ket idi insagana ti anakna ti amin a banbanag para iti panagdaliasat, kinuna ni amana, Mapanka a kadua daytoy a tao, ket ti Dios, nga agnanaed idiay langit, rumang-ay ti panagdaliasatmo, ket ti anghel ti Dios ti mangtaginayon kenka. Isu a rimmuarda a dua, ken ti aso ti agtutubo a lalaki a kaduada.
17 Ngem nagsangit ni Ana nga inana, ket kinunana ken Tobit, Apay a pinapanawmo ti anakmi? saan kadi nga isu ti sarukod ti imatayo, iti iseserrek ken panagruar nga umun-una kadatayo?
18 Dikay agagum a mangnayon iti kuarta iti kuarta: ngem kas iti basura no maipapan iti anaktayo.
19 Ta umdasen kadatayo ti inted ti Apo a pagbiagtayo.
20 Kalpasanna, kinuna ni Tobit kenkuana, Dika agannad, adingko; agsublinto a sitatalged, ket makitanto dagiti matam.
21 Ta ti naimbag nga anghel kaduananto, ket narang-ayto ti panagdaliasatna, ket agsublinto a sitatalged.
22 Kalpasanna, nagpatingga ti panagsangitna.

KAPITULO 6

1 Ket bayat ti panagdaliasatda, dimtengda iti malem iti karayan Tigris, ket nagdagusda sadiay.
2 Ket idi simmalog ti agtutubo a lalaki tapno agdigos, maysa nga ikan ti naglugan manipud iti karayan, ket kayatna koma nga alun-onen.
3 Kalpasanna, kinuna ti anghel kenkuana, Alaem ti ikan. Ket iniggaman ti agtutubo ti ikan, ket inguyodna iti daga.
4 Kinuna ti anghel, “Luktam ti ikan, ket alaem ti puso ken ti dalem ken ti apdo, ket ikabilmo ida a sitatalged.”
5 Inaramid ngarud ti agtutubo kas imbilin ti anghel; ket idi inlutoda ti ikan, kinnanda: kalpasanna agpadada a nagturong iti dalanda, agingga nga umasidegda iti Ecbatane.
6 Kalpasanna, kinuna ti agtutubo iti anghel, Kabsat Azarias, ania ti pakausaran ti puso ken ti dalem ken ti gal ti ikan?
7 Ket kinunana kencuana, No sagiden ti puso ken dalem, no ti maysa a diablo wenno dakes nga espiritu ti mangriribuk iti siasinoman, masapul nga aramidentayo ti asuk iti sango ti lalaki wenno babai, ket saanton a mariribukan ti partido.
8 No maipapan iti apdo, nasayaat no pulotan ti tao nga addaan iti kinapudaw dagiti matana, ket umimbagto.
9 Ket idi asidegdan idiay Rages, .
10 Kinuna ti anghel iti agtutubo, Kabsat, ita nga aldaw makipagdaguskami ken Raguel, a kasinsinmo; addaan met iti maymaysa nga anak a babai, nga agnagan Sara; Agsaoak maipaay kenkuana, tapno maited kenka kas asawa.
11 Ta kukuam ti kalinteganna, ta sika laeng ti kakabagianna.
12 Ket ti adipen a babai napintas ken masirib: ita ngarud denggennak, ket makisaritaak ken amana; ket inton agsublitayo manipud Rages rambakantayo ti panagasawa: ta ammok a saan a mabalin nga asawaen ni Raguel iti sabali a maibatay iti linteg ni Moises, ngem makabasolto iti ipapatay, gapu ta ti kalintegan a tawid ket ad-adda a mainaig kenka ngem iti asinoman sabali pay.
13 Insungbat ti agtutubo a lalaki iti anghel: “Nangngegko, kabsat nga Azarias a naited daytoy nga adipen a babai iti pito a lallaki, a natay amin iti siled ti kasar.”
14 Ket ita siak ti bugbugtong nga anak ni amak, ket mabutengak, amangan no sumrekak kenkuana, matayak, a kas iti sabali idi: ta ti maysa a nadangkes nga espiritu ay-ayatenna, a saan a mangdangran iti bagi, no di ket dagidiay umay kaniana; gapuna mabutengak met amangan no matayak, ket iyegko ti biag ni amak ken ni inak gapu kaniak iti tanem buyogen ti ladingit: ta awan sabali nga anakda a mangitabon kadakuada.
15 Kalpasanna, kinuna ti anghel kenkuana, Dimo kadi malagip dagiti bilin nga inted kenka ni amam, a mangasawaka iti asawa a kakabagiam? gapuna denggennak, O kabsatko; ta maitedto kenca nga asawa; ket saanmo a kuenta ti dakes nga espiritu; ta daytoy met laeng a rabii maitedto kenca a makiasawa.
16 Ket inton makastrekka iti siled ti kasar, alaem ti dapo ti bangbanglo, ket ikabilmo kadakuada ti sumagmamano a puso ken dalem ti ikan, ket mangaramidka iti asuk babaen iti dayta.
17 Ket ti diablo maangotnanto, ket agtalawto, ket saanton nga umay manen: ngem inton umayca kencuana, tumakdercayo a dua, ket agkararagcayo iti Dios a manangngaasi, a maasian cadacayo, ken mangisalacanto sika: dika agbuteng, ta isu nadutokan kenka manipud idi punganay; ket italimengmonto isuna, ket kumuyogto kenca. Maysa pay, pagarupek nga ipasngaynaka dagiti annak. Ita idi nangngeg ni Tobias dagitoy a banbanag, inayatna isuna, ket ti pusona ket sieepektibo a naikaykaysa kenkuana.

KAPITULO 7

1 Ket idi nakadanonda idiay Ecbatane, dimtengda iti balay ni Raguel, ket sinabat ida ni Sara: ket kalpasan ti panagsaludoda iti maysa ken maysa, inserrekna ida iti balay.
2 Kalpasanna, kinuna ni Raguel ken ni Edna nga asawana, Anian nga umasping daytoy nga agtutubo ken ni Tobit a kasinsinko!
3 Ket sinaludsod ni Raguel kadakuada, Sadino ti naggapuankayo, kakabsat? Isuda a kinunada, “Dakami iti annak ni Neftalim, a nakautibo idiay Nineve.”
4 Kalpasanna, kinunana kadakuada, Am-ammoyo kadi ni Tobit a kabagianmi? Ket kinunada, Am-ammomi isuna. Kalpasanna, kinunana, Nasayaat kadi ti salun-atna?
5 Ket kinunada, Sibibiag ken nasalun-at: ket kinuna ni Tobias, Isu ni amak.
6 Kalpasanna, timmakder ni Raguel, ket inagkanna, ket nagsangit.
7 Ket binendisionanna, ket kinunana kencuana, Anacka ti napudno ken naimbag a tao. Ngem idi nadamagna a bulsek ni Tobit, nagladingit, ket nagsangit.
8 Ket kasta met a nagsangit da Edna nga asawana ken ni Sara nga anakna. Maysa pay a siraragsak a pinaragsakda ida; ket kalpasan ti panangpapatayda iti maysa a kalakian a karnero iti arban, nangikabilda iti karne iti lamisaan. Kalpasanna, kinuna ni Tobias ken ni Rafael, Kabsat Azarias, ibagam dagiti banag a sinaom iti dalan, ket maipatulod koma daytoy a negosio.

9 Isu nga impakaammona ken Raguel ti banag: ket kinuna ni Raguel ken Tobias, Mangan ken uminumka, ket agragsakka.
10 Ta nasken nga asawaem ti anakko a babai: nupay kasta ipakaammokto kenka ti kinapudno.
11 Intedko ti anakko a babai iti pito a lallaki, a natay iti dayta a rabii a simrekda kenkuana: nupay kasta, agrag-okayo iti agdama. Ngem kinuna ni Tobias, Awan ti kanek ditoy, agingga nga agtutunos ken agsapatakami iti maysa ken maysa.
12 Kinuna ni Raguel, Kalpasanna, alaem isuna manipud ita sigun iti wagas, ta sika ti kasinsinna, ket kukuam, ket ti naasi a Dios ipaayna kenka ti naimbag a balligi iti amin a banag.
13 Idin inayabanna ti balasangna a ni Sara, ket immay ken amana, ket iniggamanna ti imana, ket intedna nga agbalin nga asawa ni Tobias, a kunkunana, Adtoy, alaem a maitunos iti linteg ni Moises, ket iturongmo nga umadayo kenka tatang. Ket binendisionanna ida;
14 Ket inayabanna ni Edna nga asawana, ket nangala iti papel, ket nagsurat iti instrumento dagiti katulagan, ket sinelioanna.
15 Kalpasanna, nangrugida a mangan.
16 Kalpasanna, inayaban ni Raguel ni Edna nga asawana, ket kinunana kenkuana, Kabsat a babai, mangisaganaka iti sabali a siled, ket iyegmo sadiay.
17 Idi inaramidna ti imbilinna kencuana, impan isuna idiay: ket nagsangit, ket inawatna ti lua ti balasangna, ket kinunana kencuana,
18 Agliwliwakayo a naimbag, anakko; ti Apo ti langit ken daga ikkannaka iti rag-o gapu iti daytoy a ladingitmo: agliwliwa koma, anakko.

KAPITULO 8

1 Idi nagrabiida, inserrekda ni Tobias kenkuana.
2 Ket bayat ti panagturongna, nalagipna dagiti balikas ni Rafael, ket innalana ti dapo dagiti bangbanglo, ket inkabilna ti puso ken ti dalem ti ikan iti rabawna, ket nangaramid iti asuk iti dayta.
3 Ti angot idi naangot ti dakes nga espiritu, nagtalaw iti ungto ti Egipto, ket ingalut ti anghel.
4 Ket kalpasan a naserraanda a dua, timmakder ni Tobias manipud iti kama, ket kinunana, Kabsat, tumakderka ket ikararagtayo a kaasiannatayo ti Dios.
5 Kalpasanna, rinugian ni Tobias nga imbaga, Nabendisionanka, O Dios dagidi ammami, ket nabendisionan ti nasantoan ken nadayag a naganmo iti agnanayon; bendisionannaka koma dagiti langit, ken amin a parsuam.
6 Inaramidmo ni Adan, ket intedmo kenkuana ni Eva nga asawana a kas katulongan ken agtalinaed: manipud kadakuada immay ti sangatauan: kinunam, Saan a nasayaat nga agmaymaysa ti tao; mangaramidtayo kenkuana iti tulong a kas kenkuana.
7 Ket ita, O Apo, diak alaen daytoy a kabsatko a babai gapu iti derrep no di ket nalinteg: ngarud siaasi nga urnosentayo nga agkakaduatayo a lumakay.
8 Ket kinunana kencuana, Amen.
9 Isu a naturogda a dua iti dayta a rabii. Ket timmakder ni Raguel, ket napan ket nangaramid iti tanem.
10 Kinunana, Mabutengak amangan no matay met.
11 Ngem idi simrek ni Raguel iti balayna, .
12 Kinunana ken ni Edna nga asawana. Ibaonmo ti maysa kadagiti adipen a babbai, ket kitaenna no sibibiag: no saan, tapno maitabontayo, ket awan ti makaammo iti dayta.
13 Iti kasta, linuktan ti adipen a babai ti ridaw, ket simrek, ket nasarakan ida a dua a matmaturog.
14 Rimmuar ket imbagana kadakuada a sibibiag.
15 Kalpasanna, indaydayaw ni Raguel ti Dios ket kinunana, O Dios, maikarika a maidaydayaw iti amin a nasin-aw ken nasantuan a pammadayaw; ngarud idaydayawdaka koma dagiti santomo kadagiti amin a parsuam; ket amin dagiti anghelmo ken dagiti pinilim idaydayawdaka iti agnanayon.
16 Maidaydayawka, ta pinaragsaknak; ket saan a dimteng kaniak dayta a nagsuspetsaak; ngem inaramidmo kadakami a maibatay iti naindaklan nga asimo.
17 Maidaydayawka gapu ta naasianka iti dua a bugbugtong nga annak dagiti ammada: ikkam ida iti asi, O Apo, ket leppasem ti biagda a nasalun-at buyogen ti rag-o ken asi.
18 Kalpasanna, binilin ni Raguel dagiti adipenna a punnuenda ti tanem.
19 Sangapulo ket uppat nga aldaw a nangrambak iti piesta ti kasar.
20 Ta sakbay a malpas dagiti aldaw ti panagasawa, kinuna ni Raguel kenkuana babaen ti sapata, a saan a pumanaw agingga a malpas ti sangapulo ket uppat nga aldaw ti panagasawa;
21 Ket kalpasanna alaenna ti kagudua ti sanikuana, ket mapan a sitatalged iti amana; ket rumbeng nga addaan iti nabati inton nataykami ken baketko.

KAPITULO 9

1 Kalpasanna, inayaban ni Tobias ni Rafael, ket kinunana kenkuana.
2 Kabsat Azarias, mangikuyogka iti adipen, ken dua a kamelio, ket mapanka idiay Rages ti Media idiay Gabael, ket iyegmo kaniak ti kuarta, ket iyegmo isuna iti kasar.
3 Ta insapata ni Raguel a diak pumanaw.
4 Ngem bilangen ni amak dagiti aldaw; ket no agtalinaedak iti mabayag, agladingit unay.
5 Gapuna ni Rafael rimmuar, ket nagdagus ken ni Gabael, ket intedna kenkuana ti sursurat: a nangiruar kadagiti supot a naselioan, ket intedna kenkuana.
6 Ket iti nasapa a bigat naggigiddanda a rimmuar, ket immayda iti kasar: ket binendisionan ni Tobias ti asawana.

KAPITULO 10

1 Ita ni Tobit nga amana nagbilang iti inaldaw: ket idi nalpasen dagiti aldaw ti panagdaliasat, ket saanda a dimteng, .
2 Kalpasanna, kinuna ni Tobit, Naibaludda kadi? wenno natayen ni Gabael, ket awan ti tao a mangted kenkuana iti kuarta?
3 Gapuna, nagladingit unay.
4 Idin kinuna ti asawana kencuana, Natayen ti anakko, agsipud ta mabayag ti panagtalinaedna; ket rinugianna nga agdung-aw kenkuana, ket kinunana, .
5 Ita awan ti pakaseknanak, anakko, yantangay pinalubosanka, ti lawag dagiti matak.
6 Isu a kinuna ni Tobit, Agulimekka, dika agannad, ta natalged isuna.
7 Ngem kinunana, Agulimekka, ket dinak allilawen; natayen ti anakko. Ket inaldaw a rimmuar iti dalan a papananda, ket saan a mangan iti taraon iti aldaw, ket saan a nagsardeng iti intero a rabii nga agdung-aw ken ni Tobias nga anakna, agingga a nalpas ti sangapulo ket uppat nga aldaw ti kasar, nga insapata ni Raguel nga aramidenna busbosen sadiay. Kalpasanna, kinuna ni Tobias ken ni Raguel, Bay-annak, ta saanen a kumita da tatang ken nanangko a mangkita kaniak.
8 Ngem kinuna ti katuganganna kenkuana, Agtalinaedka kaniak, ket ibaonko ken amam, ket ipakaammoda kenkuana no kasano ti mapasamak kenka.
9 Ngem kinuna ni Tobias, Saan; ngem palubosandak a mapan ken ni tatangko.
10 Kalpasanna, timmakder ni Raguel ket intedna kenkuana ni Sara nga asawana, ken ti kagudua ti sanikuana, dagiti adipenna, ken baka ken kuarta.
11 Ket binendisionanna ida ket pinapanawna ida, a kunkunana, Ti Dios ti langit ikkannakayo iti narang-ay a panagdaliasat, annakko.
12 Ket kinunana iti balasangna, Raemem ni amam ken ti katugangam, a dadakkelmo itan, tapno mangngegko ti naimbag a damag maipapan kenka. Ket inagkanna. Kinuna met ni Edna ken ni Tobias, Isublinaka ti Apo ti langit, patpatgek a kabsatko, ket ipalubosmo a makitak dagiti annakmo ni Sara nga anakko a babai sakbay a matayak, tapno agrag-oak iti sangoanan ti Apo: adtoy, itedko kenka ti balasangko naisangsangayan a panagtalek; no sadino ti ayan dikay agpakaasi iti dakes kenkuana.

KAPITULO 11

1 Kalpasan dagitoy, napan ni Tobias, nga indaydayawna ti Dios ta intedna kenkuana ti narang-ay a panagdaliasat, ket binendisionanna da Raguel ken Edna nga asawana, ket intuloyna agingga nga umasidegda idiay Nineve.
2 Idin ni Rafael kinunana ken Tobias, Ammom, kabsat, no kasano a pinanawam ni amam.
3 Agdardaraskami iti sangoanan ti asawam, ket isaganami ti balay.
4 Ket alaem iti imam ti apdo ti ikan. Isu a napanda iti dalanda, ket sinurot ida ti aso.
5 Ita, nagtugaw ni Anna a mangmatmatmat iti dalan para iti anakna.
6 Ket idi nasiputanna nga umay, kinunana ken amana, Adtoy, umay ti anakmo, ken ti lalaki a nakikuyog kenkuana.
7 Kinuna ni Rafael: “Ammok, Tobias, a luktan ni amam dagiti matana.”
8 Ngarud, pulotanmo dagiti matana iti apdo, ket no matubtubngar iti dayta, isu agkuskusen, ket ti kinapuraw agtinnagto, ket makitanakanto.
9 Kalpasanna, nagtaray ni Anna, ket nagdisso iti tengnged ti anakna, ket kinunana kenkuana, Gapu ta nakitak, anakko, manipud ita, mapnekakon a matay. Ket nagsangitda a dua.
10 Rimmuar met ni Tobit nga agturong iti ruangan, ket naitibkol: ngem ti anakna nagtaray nga immasideg kenkuana.
11 Ket iniggamanna ni amana: ket sinaplitna ti apdo kadagiti mata dagidi ammana, a kunkunana, Agbalinka a naimbag, amak.
12 Ket idi nangrugin nga agkullayaw dagiti matana, inkuskosna ida;
13 Ket ti kinapuraw nagtudo manipud kadagiti suli dagiti matana: ket idi nakitana ti anakna, nagdisso iti tengngedna.
14 Ket nagsangit, ket kinunana, Nabenditoka, O Dios, ket nabendito ti naganmo iti agnanayon; ket nabendisionan amin dagiti nasantoan nga anghelmo.
15 Ta sinaplitmo, ket kinaasiannak: ta adtoy, makitak ni Tobias nga anakko. Ket simrek ti anakna a siraragsak, ket imbagana ken amana dagiti naindaklan a banag a napasamak kenkuana idiay Media.
16 Idin ni Tobit rimmuar tapno sabtenna ti manugangna idiay ruangan ti Nineve, nga agragrag-o ken mangidaydayaw iti Dios: ket dagiti nakakita kenkuana a mapan nagsiddaaw, agsipud ta nakitana ti panagkitana.
17 Ngem nagyaman ni Tobias iti sanguanda, agsipud ta naasian kenkuana ti Dios. Ket idi immasideg ken ni Sara a manugangna, binendisionanna, a kinunana, Maawatka, anak a babai: Bendisionan koma ti Dios, a nangiyeg kenka kadakami, ken mabendisionan koma ti amam ken ni inam. Ket adda rag-o kadagiti amin a kakabsatna nga adda idiay Nineve.
18 Ket immay ni Akiacarus, ken ni Nasbas nga anak ti kabsatna.
19 Ket ti kasar ni Tobias naangay iti pito nga aldaw buyogen ti dakkel a rag-o.

KAPITULO 12

1 Kalpasanna, inayaban ni Tobit ti anakna a ni Tobias ket kinunana kenkuana, Anakko, kitaem nga adda ti tangdanna a naikuyog kenka, ket masapul nga itedmo kenkuana ti ad-adu pay.
2 Ket ni Tobias kinunana kencuana, O ama, saan a makadangran caniac nga ited kencuana ti kagudua cadagidi banbanag nga inyegco.
3 Ta insublinak kenka a sitatalged, ket pinaimbagna ti asawak, ken inyegna kaniak ti kuarta, ket kasta met a pinaimbagnaka.
4 Kalpasanna, kinuna ti lakay, Maipaay kenkuana.
5 Gapuna inayabanna ti anghel, ket kinunana kenkuana, Alaem ti kagudua ti amin nga inyegmo ket pumanawka a sitatalged.
6 Kalpasanna, pinagsina ida a dua ket kinunana kadakuada, Benditoyo ti Dios, idaydayawyo, ken idaydayawyo isuna, ken idaydayawyo isuna gapu kadagiti banag nga inaramidna kadakayo iti imatang dagiti amin a sibibiag. Nasayaat ti panangidayaw iti Dios, ken panangitan-ok iti naganna, ken nadayaw nga iparangarang dagiti aramid ti Dios; ngarud dikay agkullayaw a mangidaydayaw kenkuana.
7 Nasayaat no agtalinaed a nainget ti palimed ti maysa nga ari, ngem nadayaw nga ipalgak dagiti aramid ti Dios. Aramidenyo ti naimbag, ket awan ti dakes a mangsagid kadakayo.
8 Nasayaat ti kararag iti panagayunar ken limos ken kinalinteg. Nasaysayaat ti bassit iti kinalinteg ngem ti adu iti kinakillo. Nasaysayaat ti mangted kadagiti limos ngem ti panagurnong iti balitok.
9 Ta ti limos ispalenna ken patay, ket ikkatennanto ti amin a basol. Mapnodanto iti biag dagiti agar-aramat iti limos ken kinalinteg.
10 Ngem dagiti agbasbasol ket kabusorda ti bukodda a biag.
11 Pudno nga awanto ti asidegko kenka. Ta kinunak, Nasayaat nga italimeng ti palimed ti maysa nga ari, ngem nadayaw nga ipalgak dagiti aramid ti Dios.
12 Ita ngarud, idi nagkararagka, ken ni Sara a manugangmo, inyegko ti pakalaglagipan dagiti kararagmo iti sangoanan ti Nasantuan: ket idi intabonmo dagiti natay, addaak met kenka.
13 Ket idi saanca a nagbayag a bumangon, ket pinanawan ti pangrabii, tapno mapan ken abbongan dagiti natay, saan a nailemmeng kaniak ti naimbag nga aramidmo: ngem addaak kenca.
14 Ket ita imbaonnak ti Dios a mangpaimbag kenka ken ni Sara a manugangmo.
15 Siak ni Rafael, maysa kadagiti pito a nasantuan nga anghel, a mangidatag kadagiti kararag dagiti sasanto, ken sumrek ken rummuar iti sangoanan ti dayag Daydiay Santo.
16 Kalpasanna, nariribukda a dua, ket nagrukobda, agsipud ta nagbutengda.
17 Ngem kinunana cadacuada, Dicayo agbuteng, ta naimbagto cadacayo; idaydayawyo ngarud ti Dios.
18 Ta saan a gapu iti aniaman a paborko, no di ket gapu iti pagayatan ti Diostayo immayak; gapuna idaydayawyo isuna iti agnanayon.
19 Amin dagitoy nga aldaw nagparangak kadakayo; ngem saanak a nangan wenno imminum, ngem nakakitakayo iti sirmata.
20 Ita ngarud agyamankayo iti Dios: ta sumang-atak iti nangibaon kaniak; ngem isuratyo amin a banag a naaramid iti libro.
21 Ket idi timmakderda, saandan a nakita.
22 Kalpasanna, impudnoda dagiti naindaklan ken nakaskasdaaw nga aramid ti Dios, ken no kasano a nagparang kadakuada ti anghel ti Apo.

KAPITULO 13

1 Kalpasanna, nagsurat ni Tobit iti kararag a naragsak, ket kinunana, Madaydayaw koma ti Dios nga agbiag nga agnanayon, ken mabendisionan koma ti pagarianna.
2 Ta saplit, ket addaan asi: isu agpababa idiay impierno, ket isublina: ket awan ti asinoman a makaliklik iti imana.
3 Ipudnoyo isuna iti sanguanan dagiti Hentil, dakayo nga annac ti Israel: ta inwarasnatayo kadakuada.
4 Sadiay nga ideklarayo ti kinatan-okna, ket idaydayawyo isuna iti sangoanan dagiti amin a sibibiag: ta isu ti Apotayo, ken isu ti Dios Amatayo iti agnanayon.
5 Saplitnatayto gapu kadagiti kinadakestayo, ket kaasiannatayo manen, ket ummongennatayo manipud kadagiti amin a nasion, a nangiwarawara kadatayo.
6 No agsublikayo kenkuana iti amin a pusoyo, ken iti amin a panunotyo, ket makilangenkayo a nalinteg iti sanguananna, agsublinto kadakayo, ket saannanto nga ilemmeng ti rupana kadakayo. Ngarud kitaem no ania ti aramidenna kenka, ket ipudnom isuna iti intero a ngiwatmo, ket idaydayawmo ti Apo a mannakabalin, ken itan-okmo ti agnanayon nga Ari. Iti daga a nakautibok idaydayawko isuna, ken ideklarak ti pigsa ken kinatan-okna iti managbasol a nasion. O dakayo a managbasol,

agsublikayo ket aramidenyo ti kinahustisia iti sanguananna: siasino ti makaibaga no awatennakayo, ken kaasiannakayo?
7 Itan-okto ti Diosko, ket idaydayawto ti kararuak ti Ari ti langit, ket agrag-onto iti kinatan-okna.
8 Agsao koma ti amin, ket idaydayaw koma ti amin gapu iti kinalintegna.
9 O Jerusalem, ti nasantoan a siudad, saplitnaka gapu kadagiti aramid dagiti annakmo, ket kaasiannanto manen dagiti annak dagiti nalinteg.
10 Idaydayawmo ti Apo, ta isu naimbag: ket idaydayawmo ti agnanayon nga Ari, tapno maibangon manen kenka ti tabernakulona buyogen ti rag-o, ket pagrag-oenna koma sadiay kenka dagidiay nakautibo, ken ayatenna kenka iti agnanayon dagidiay nga nakalkaldaang.
11 Adu a nasion ti umay manipud iti adayo iti nagan ti Apo a Dios nga addaan kadagiti sagut kadagiti imada, uray pay sagut iti Ari ti langit; amin a kaputotan idaydayawdakanto buyogen ti dakkel a rag-o.
12 Mailunod dagiti amin a manggurgura kenka, ket mabendisionanto amin nga agayat kenka iti agnanayon.
13 Agrag-o ken agrag-okayo gapu kadagiti annak dagiti nalinteg: ta maurnongdanto, ket benditodanto ti Apo dagiti nalinteg.
14 O bendito dagiti agayat kenka, ta agrag-odanto iti talnam: nabendito dagiti nagladingit gapu iti amin a saplitmo; ta agrag-odanto para kenka, inton makitada amin a dayagmo, ket agrag-odanto iti agnanayon.
15 Bendisionan koma ti kararuak ti Dios a naindaklan nga Ari.
16 Ta ti Jerusalem mabangonto kadagiti safiro ken esmeralda, ken napateg a bato: dagiti padermo ken torre ken pagbaludanmo iti puro a balitok.
17 Ket dagiti kalsada ti Jerusalem masementodanto iti berilo ken karbunculo ken bato ti Ofir.
18 Ket amin a kalsadana kunaendanto, Aleluia; ket idaydayawdanto, a kunkunada, Bendito koma ti Dios, a nangitan-ok iti daytoy iti agnanayon.

KAPITULO 14

1 Gapuna, pinagpatingga ni Tobit ti panangidayawna iti Dios.
2 Ket walo ket limapulo ti tawenna idi napukawna ti panagkitana, a naisubli kencuana kalpasan ti walo a tawen: ket nangted iti limos, ket immadu iti panagbuteng iti Apo a Dios, ket indaydayawna.
3 Ket idi lumakay unay, inayabanna ti anakna, ken dagiti annak ti anakna, ket kinunana kencuana, Anakko, alaem dagiti annakmo; ta, adtoy, lakayen, ket sisasaganaak a pumanaw iti daytoy a biag.
4 Mapanka idiay Media nga anakko, ta sigurado a patiek dagiti banbanag nga imbaga ni Jonas a propeta maipapan iti Nineve, a marebba; ket iti maysa a panawen ti talna ket ad-adda ketdi idiay Media; ket a dagiti kakabsattayo agiddadanto a naiwarawara iti daga manipud iti dayta naimbag a daga: ket langalangto ti Jerusalem, ket mapuoranto ti balay ti Dios nga adda iti dayta, ket malangalangto iti apagbiit;
5 Ket dayta manen ti Dios kaasianna ida, ket isublina ida iti daga, a pangibangonanda iti templo, ngem saan a kas iti immuna, agingga a matungpal ti panawen dayta a panawen; ket kalpasanna agsublidanto manipud iti amin a lugar ti pannakakautiboda, ket bangonenda ti Jerusalem a nadayag, ket maibangonto ti balay ti Dios iti daytoy iti agnanayon nga addaan iti nadayag a pasdek, kas iti imbaga dagiti propeta maipapan iti dayta.
6 Ket amin a nasion agsublidanto, ket agbutengdanto iti Apo a Dios, ket itabondanto dagiti idoloda.
7 Kasta met nga idaydayaw dagiti amin a nasion ti Apo, ket ipudno dagiti taona ti Dios, ket itan-okto ti Apo dagiti taona; ket amin dagidiay agayat iti Apo a Dios iti kinapudno ken kinahustisia agrag-odanto, a mangipakita iti asi kadagiti kakabsattayo.
8 Ket ita, anakko, pumanawka iti Nineve, gapu ta sigurado a mapasamakto dagiti banag nga imbaga ni propeta Jonas.
9 Ngem salimetmetam ti Linteg ken bilin, ket ipakitam ti bagim a naasi ken nalinteg, tapno nasayaat ti mapasamak kenka.
10 Ket itabonnak a nasayaat, ken ni inam a kaduak; ngem saanen nga agtalinaed idiay Nineve. Laglagipem, anakko, no kasano ti panangtaming ni Aman ken ni Achiacharus a nangpadakkel kenkuana, no kasano a gapu iti lawag inyegna isuna iti sipnget, ken no kasano a gunggonaanna manen: kaskasdi a naisalakan ni Achiacharus, ngem ti sabali addaan iti gunggona: ta bimmaba iti sipnget. Nangted ni Manases iti limos, ket nakalibas kadagiti silo ni patay nga inkabilda kenkuana: ngem natinnag ni Aman iti silo, ket natay.
11 Gapuna ita, anakko, usigem no ania ti ar-aramiden ti limos, ken no kasano nga isalakan ti kinalinteg. Idi naibagana dagitoy a banbanag, insukona ti espiritu iti katre, agtawen iti sangagasut ket limapulo ket limapulo; ket intabonna isuna a nadayaw.
12 Ket idi natayen ni Ana nga inana, intabonna a kaduana ni amana. Ngem pimmanaw ni Tobias agraman ti asawana ken annakna idiay Ecbatane ken ni Raguel a katuganganna.
13 Sadiay a nagbalin a lakay a buyogen ti dayaw, ket intabonna ti amana ken ti katuganganna a nadayaw, ket tinawidna ti sanikuada, ken ti amana a ni Tobit.
14 Ket natay idiay Ecbatane idiay Media, nga agtawen iti sangagasut ket duapulo ket duapulo.
15 Ngem sakbay ti ipapatayna nangngegna ti pannakadadael ti Nineve, nga innala da Nabucodonosor ken Asurero: ket sakbay ti ipapatayna nagrag-o gapu iti Nineve.

JUDITH

KAPITULO 1

1 Iti maikasangapulo ket dua a tawen ti panagturay ni Nabucodonosor, a nagturay idiay Nineve, ti dakkel a siudad; idi kaaldawan ni Arfaxad, a nagturay kadagiti Medo idiay Ecbatane, .
2 Ket nangibangon iti Ecbatane kadagiti pader iti aglawlaw babaen kadagiti bato a nakitikit iti tallo a kasiko ti kaakabana ken innem a kasiko ti kaatiddogna, ket pinagbalinda ti kangato ti pader iti pitopulo a kasiko, ken ti kaakabana ket limapulo a kasiko.
3 Ket ikabilyo dagiti torrena iti rabaw dagiti ruangan daytoy sangagasut a kasiko ti kangatona, ken ti kaakabana iti pundasion 65 a kasiko.
4 Ket inaramidna dagiti ruangan, dagiti ruangan a naipangato iti kangato ti pitopulo a kasiko, ket ti kaakaba dagitoy uppat a pulo a kasiko, para iti panagruar dagiti nabileg a buyotna, ken para iti panagsasaganad dagiti magmagna.
5 Uray kadagidi nga aldaw, nakigubat ni ari Nabucodonosor ken ari Arfaxad iti dakkel a tanap, nga isu ti tanap iti beddeng ti Ragau.
6 Ket immay kencuana amin dagiti agnanaed iti katurturodan, ken amin nga agnanaed iti igid ti Eufrates, ken Tigris ken Hidaspes, ken iti tanap ni Arioc nga ari ti Elimea, ken adu unay a nasion iti annak ni Kelod, naguummongda iti gubat.
7 Kalpasanna, nangibaon ni Nabucodonosor nga ari ti Asiria kadagiti amin nga agnanaed idiay Persia, ken kadagiti amin nga agnanaed iti laud, ken kadagidiay agnanaed idiay Cilicia, Damasco, Libano, Antilibano, ken kadagiti amin nga agnanaed iti igid ti baybay.
8 Kadagiti nasion nga adda iti Carmelo, Galaad, ken nangatngato a Galilea, ken iti dakkel a tanap ti Esdrelom.
9 Ket kadagiti amin nga adda idiay Samaria ken dagiti siudadna, ken iti ballasiw ti Jordan agingga iti Jerusalem, ken Betane, ken Kelus, ken Cades, ken iti karayan ti Egipto, ken Tafnes, ken Ramesse, ken iti intero a daga ti Gesem.
10 Agingga a dumtengkayo iti labes ti Tanis ken Memfis, ken kadagiti amin nga agnanaed iti Egipto, agingga a makadanonkayo kadagiti beddeng ti Etiopia.
11 Ngem amin nga agnanaed iti daga pinagbalinda a nalag-an ti bilin ni Nabucodonosor nga ari ti Asiria, ken saanda a nakikuyog kenkuana iti gubat; ta saanda a nagbuteng kenkuana: wen, adda idi iti sanguananda a kas maysa a tao, ket pinapanawda dagiti embahadorna manipud kadakuada nga awan ti epektona, ken buyogen ti pannakaibabain.
12 Gapuna, nakapungtot unay ni Nabucodonosor iti amin daytoy a pagilian, ket insapatana babaen ti tronona ken iti pagarianna, a sigurado a maibalesna iti amin dagidiay nga aplaya ti Cilicia, ken Damasco, ken Siria, ken patayenna babaen ti kampilan dagiti amin nga agnanaed ti daga ti Moab, ken dagiti annac ni Ammon, ken ti intero a Judea, ken amin nga adda idiay Egipto, agingga a makadanonkayo kadagiti beddeng ti dua a baybay.
13 Kalpasanna, nagmartsa a nakigubat buyogen ti pannakabalinna maibusor ken ari Arfaxad iti maikasangapulo ket pito a tawen, ket nagballigi iti pannakigubatna: ta pinarukmana ti isuamin a pannakabalin ni Arfaxad, ken amin a kumakabalio, ken amin a karuahena.
14 Ket nagbalin nga apo dagiti siudadna, ket immay idiay Ecbatane, ket innalana dagiti torre, ket sinamsamna dagiti kalsadana, ket pinagbalinna ti kinapintasna a nakababain.
15 Innalana met ni Arfaxad iti kabambantayan ti Ragau, ket kinabilna babaen kadagiti panna, ket dinadaelna a naan-anay iti dayta nga aldaw.
16 Kalpasanna nagsubli idiay Nineve, agpadpada nga isu ken ti amin a bunggoyna kadagiti nadumaduma a nasion ket nakaad-adu unay a tattao a mannakigubat, ket sadiay naginana, ket nagpangrabii, agpadpada kenkuana ken ti buyotna, iti sangagasut duapulo nga aldaw.

KAPITULO 2

1 Ket iti maikasangapulo ket walo a tawen, ti maikaduapulo ket dua nga aldaw ti umuna a bulan, adda saritaan iti balay ni Nabucodonosor nga ari dagiti Asirio nga isu, kas kinunana, ibalesna ti bagina iti intero a daga.
2 Isu nga inayabanna amin dagiti opisialna, ken amin a natan-okna, ket inpakaammona kadakuada ti nalimed a pammagbagana, ket inleppasna ti pannakaparigat ti intero a daga manipud iti bukodna a ngiwat.
3 Kalpasanna, inkeddengda a dadaelen ti amin a lasag, a saan a nagtulnog iti bilin ti ngiwatna.
4 Ket idi nalpasna ti pammagbagana, ni Nabucodonosor nga ari dagiti Asirio inayabanna ni Holofernes a panguluen ti buyotna, nga adda iti sibayna, ket kinunana kenkuana.
5 Kastoy ti kuna ti naindaklan nga ari, ti apo ti entero a daga, Adtoy, rummuarkanto manipud iti imatangko, ket alaemto dagiti tattao nga agtalek iti bukodda a pigsa, kadagiti magmagna a sangagasut ket duapulo a ribu; ket sangapulo ket dua a ribu ti bilang dagiti kabalio agraman dagiti nakasakay kadakuada.
6 Ket mapankanto a bumusor iti amin a pagilian iti laud, gapu ta sinukirda ti bilinko.
7 Ket ipakaammomto nga isaganada kaniak ti daga ken danum: ta rummuarakto iti pungtotko a maibusor kadakuada ket abbongakto ti intero a rabaw ti daga babaen kadagiti saka ti buyotko, ket itedkonto ida kas samsam isuda:
8 Iti kasta dagiti napapatayda punnuendanto dagiti ginget ken waigda ket mapnonto ti karayan kadagiti natayda, agingga nga aglayus;
9 Ket iturongkonto ida a kautibo agingga iti ungto ti intero a daga.
10 Rummuarkanto ngarud. ket alaem a nasaksakbay para kaniak amin a dagada: ket no iteddanto ti bagbagida kenca, iduldulinmo ida para kaniak agingga iti aldaw ti pannakadusada.
11 Ngem maipanggep kadagidiay nasukir, saan koma a kaasian ida ti matam; ngem ikabilmo ida iti pagparti, ket samsam ida iti sadinoman a papanam.
12 Ta bayat ti panagbiagko ken babaen iti pannakabalin ti pagariak, aniaman nga imbagak, aramidekto dayta babaen ti imak.
13 Ket agannadka a dika salungasingen ti uray ania kadagiti bilin ti apom, no di ket tungpalem dagitoy a naan-anay, kas imbilinko kenka, ket saanmo nga itantan nga tungpalen dagitoy.
14 Kalpasanna, rimmuar ni Holofernes manipud iti sanguanan ti apona, ket inayabanna dagiti amin a gobernador ken kapitan, ken dagiti opisial ti armada ti Asur;
15 Ket inummongna dagiti napili a lallaki a maipaay iti gubat, kas imbilin ti apona, agingga iti sangagasut duapulo a ribu, ken sangapulo ket dua a ribu a pumapana a nakasakay iti kabalio;
16 Ket in-rangena ida, kas iti naibilin a dakkel a buyot para iti gubat.
17 Ket nangala kadagiti kamelio ken asno a maipaay kadagiti karuaheda, adu unay ti bilangda; ken dagiti karnero ken baka ken kalding a di mabilang a taraonda.
18 Ket adu a taraon ti tunggal lalaki iti buyot, ken adu unay a balitok ken pirak manipud iti balay ti ari.
19 Kalpasanna, rimmuar ken amin a pannakabalinna tapno mapan iti sangoanan ni Ari Nabucodonosor iti panagdaliasat,

ken abbonganna ti amin a rabaw ti daga nga agpalaud babaen kadagiti karuaheda, ken kumakabalio, ken dagiti pinilida a magmagna.
20 Adu met ti adu a nagduduma a pagilian a nakikuyog kadakuada a kas kadagiti dudon ken kas iti darat ti daga: ta awan ti mabilang a bunggoy.
21 Ket pimmanawda iti Nineve iti tallo nga aldaw a panagdaliasat nga agturong iti tanap ti Bectilet, ket nagkampoda manipud Bectileth iti asideg ti bantay nga adda iti kannigid ti makinngato a Cilicia.
22 Kalpasanna, innalana ti amin a buyotna, dagiti magmagna, ken kumakabalio ken karuahe, ket napan manipud sadiay iti katurturodan;
23 Ket dinadaelda da Pud ken Lud, ket sinamsamda amin dagiti annac ni Rases, ken dagiti annac ti Israel, nga agturong iti let-ang iti abagatan ti daga dagiti Kellian.
24 Kalpasanna, bimmallasiw iti Eufrates, ket limmasat iti Mesopotamia, ket dinadaelna amin dagiti nangato a siudad nga adda iti karayan Arbonai, agingga a dumtengkayo iti baybay.
25 Ket innalana dagiti beddeng ti Cilicia, ket pinapatayna dagiti amin a bumusor kenkuana, ket dimteng kadagiti beddeng ti Jafet, nga adda iti abagatan, iti ballasiw ti Arabia.
26 Linukotna met dagiti amin nga annak ti Madian, ket pinuoranna dagiti tabernakuloda, ken sinamsamna dagiti pagidulinan iti karneroda.
27 Kalpasanna simmalog isuna iti tanap ti Damasco iti tiempo ti panagani iti trigo, ket pinuoranna amin a talon, ken dinadaelna dagiti arban ken bakada, kasta met a sinamsamna dagiti siudadda, ken naan-anay a dinadaelna dagiti pagilianda, ken kinabilna amin nga agtutuboda ti tadem ti kampilan.
28 Gapuna ti panagbuteng ken panagbuteng kenkuana dimteng kadagiti amin nga agnanaed iti igid ti baybay, nga adda idiay Sidon ken Tiro, ken dagiti agnanaed idiay Sur ken Ocina, ken amin nga agnanaed idiay Jemnaan; ket dagiti agnanaed idiay Azoto ken Ascalon nagbutengda unay kenkuana.

KAPITULO 3

1 Gapuna nangibaonda kadagiti embahador kenkuana tapno makikappia, a kunkunada.
2 Adtoy, dakami nga adipen ni Nabucodonosor a naindaklan nga ari agid-iddakami iti sanguanam; usarennakami a kas iti nasayaat iti imatangmo.
3 Adtoy, dagiti balbalaymi, ken amin a dissomi, ken amin a talonmi a trigo, ken arban, ken baka, ken amin a pagdagusan dagiti toldami ket adda iti sangoananmo; usarem ida a kas iti pagayatam.
4 Adtoy, uray dagiti siudadmi ken dagiti agnanaed kadagitoy ket ad-adipenmo; umayka ket makilangen cadacuada a kasla nasayaat kenka.
5 Isu nga immay dagiti lallaki ken Holofernes, ket indeklarada kenkuana ti kastoy a wagas.
6 Kalpasanna, bimmaba nga agturong iti igid ti baybay, agpada nga isu ken ti buyotna, ket nangikabil kadagiti garison kadagiti nangato a siudad, ket inruarna kadakuada dagiti napili a lallaki a tumulong.
7 Isu nga inawatda ida ken ti intero a pagilian iti aglawlaw babaen kadagiti garland, kadagiti sala, ken timbre.
8 Kaskasdi nga intapuakna dagiti beddengda, ket pinutedna dagiti kakaykaywanda: ta inkeddengna a dadaelen dagiti amin a didiosen ti daga, nga amin a nasion agdayawda laeng ken Nabucodonosor, ken amin a pagsasao ken tribu umawagda kenkuana a kas dios.
9 Kasta met a dimteng a bumusor iti Esdraelon iti asideg ti Judea, iti ballasiw ti dakkel a rangkis ti Judea.
10 Nagkampo iti nagbaetan ti Geba ken Esctopolis, ket nagnaed sadiay iti intero a bulan, tapno ummongenna ti amin a kareson ti buyotna.

KAPITULO 4

1 Nangngeg dagiti annac ti Israel nga agnanaed idiay Judea ti amin nga inaramid ni Holofernes a panguluen ni Nabucodonosor nga ari ti Asiria kadagiti nasion, ken no kasano ti panangsamsamna kadagiti amin a temploda, ken panangdadaelna kadakuada.
2 Gapuna napalalo ti panagbutengda kenkuana, ket nariribukda gapu iti Jerusalem ken iti templo ti Apo a Diosda.
3 Ta kabarbaro a nagsublida manipud iti pannakakautibo, ket naguummong dagiti amin a tattao ti Judea iti kallabes: ket dagiti basehas, ken ti altar, ken ti balay, nasantipikarda kalpasan ti pannakarugit.
4 Gapuna, nangibaonda iti amin a beddeng ti Samaria, ken kadagiti purok ken idiay Bethoron, ken Belmen, ken Jerico, ken idiay Coba, ken Esora, ken iti tanap ti Salem.
5 Ket tinagikuada ti bagbagida a nasaksakbay kadagiti amin a tuktok dagiti nangato a bantay, ket pinatibkerda dagiti purok nga adda kadakuada, ken nangurnongda kadagiti taraon a maipaay iti panangipaay iti gubat: ta dagiti talonda naapitdan iti naudi.
6 Kasta met ni Joacim a nangato a padi, nga adda kadagidi nga aldaw idiay Jerusalem, nagsurat kadagiti agnanaed idiay Betulia, ken Betomestam, nga adda iti ballasiw ti Esdraelon nga agturong iti nalawa a daga, nga asideg iti Dotaim.
7 Binilin ida a salimetmetanda dagiti dalan ti kabambantayan: ta iti sibayda adda pagserkan idiay Judea, ket nalaka a mapasardeng dagiti sumang-at, agsipud ta nalinteg ti dalan, para iti kaaduan a dua a lallaki.
8 Inaramid dagiti annac ti Israel ti imbilin ni Joacim a nangato a padi, a kaduada dagiti nagkauna a tattao ti Israel, nga agnanaed idiay Jerusalem.
9 Kalpasanna, tunggal tao ti Israel immawag iti Dios buyogen ti napasnek, ket buyogen ti dakkel a kinapinget inpakumbabada dagiti kararuada.
10 Agpada nga isuda, ken dagiti assawada ken dagiti annakda, ken dagiti bakada, ken tunggal ganggannaet ken tangdanan, ken dagiti adipenda a gimmatang babaen ti kuarta, nangikabilda iti nakersang a lupot kadagiti lomoda.
11 Iti kasta tunggal lalaki ken babbai, ken dagiti ubbing, ken dagiti agnanaed iti Jerusalem, nagruknoyda iti sangoanan ti templo, ket inwarasda ti dapo iti uloda, ket inwarasda ti nakersang a lupotda iti sangoanan ti Apo: kasta met nga inkabilda ti nakersang a lupot iti aglawlaw ti altar,
12 Ket impukkawna iti Dios ti Israel amin buyogen ti maymaysa a panagtutunos a sipapasnek, a dina ited dagiti annakda kas samsam, ken dagiti assawada kas samsam, ken dagiti siudad ti tawidda iti pannakadadael, ken ti santuario iti pannakarugit ken pannakaumsi, ken para kadagiti nasion a pagrag-oanda.
13 Gapuna dinengngeg ti Dios dagiti kararagda, ket kinitana dagiti rigatda: ta adu nga aldaw nagayunar dagiti tattao iti intero a Judea ken Jerusalem iti sangoanan ti santuario ni Apo Mannakabalin-amin.
14 Ket ni Joacim a nangato a padi, ken dagiti amin a papadi a nagtakder iti sanguanan ti Apo, ken dagiti agserserbi iti Apo, nabartekda iti nakersang a lupot, ket indatonda dagiti inaldaw a daton a mapuoran, agraman dagiti kari ken libre a sagut dagiti tattao.

15 Ket adda dapo kadagiti mitreda, ket impukkawda iti Apo iti amin a pannakabalinda, a kumita iti amin a balay ti Israel a siaasi.

KAPITULO 5

1 Kalpasanna, naipakaammo ken Holofernes, ti panguluen ti buyot ti Asur, a dagiti annac ti Israel nagsaganada a makigubat, ken inrikepda dagiti dalan ti kabambantayan, ken pinatibkerda amin a tuktok dagiti nangato a turod ken addaanda naikabil dagiti lapped kadagiti pagilian ti kampeona:
2 Iti kasta, nakapungtot unay, ket inayabanna dagiti amin a prinsipe ti Moab, ken dagiti kapitan ti Ammon, ken amin a gobernador iti igid ti baybay.
3 Ket kinunana kadakuada, Ibagayo kaniak ita, dakayo nga annak ni Canaan, no siasino daytoy nga ili, nga agnanaed iti katurturodan, ken no ania dagiti siudad a pagnanaedanda, ken no ania ti kinaadu ti buyotda, ken no sadino ti ayan ti buyotda bileg ken pigsa, ken no ania nga ari ti naisaad kadakuada, wenno kapitan ti buyotda;
4 Ket apay nga inkeddengda a saan nga umay sumabat kaniak, nga ad-adda ngem kadagiti amin nga agnanaed iti laud.
5 Kalpasanna kinuna ni Akior, ti kapitan dagiti amin nga annak ni Ammon, Denggen koma ita ti apok ti maysa a sao manipud iti ngiwat ti adipenmo, ket ipakaammokto kenka ti kinapudno maipapan iti daytoy a tattao, nga agnanaed iti asidegmo, ken agnanaed kadagiti kabambantayan : ket awanto ti ulbod a rummuar iti ngiwat ti adipenmo.
6 Dagitoy nga ili ket kaputotan dagiti Caldeo.
7 Ket nagnaedda agingga ita idiay Mesopotamia, gapu ta dida kayat ti sumurot kadagiti didiosen dagiti ammada, nga adda iti daga ti Caldea.
8 Ta pinanawanda ti dalan dagiti kapuonanda, ket nagdaydayawda iti Dios ti langit, ti Dios nga am-ammoda: iti kasta pinapanawda ida manipud iti rupa dagiti didiosda, ket nagtalawda idiay Mesopotamia, ket nagnaedda sadiay iti adu nga aldaw.
9 Kalpasanna, imbilin ti Diosda a pumanawda iti lugar a nagnaedanda, ket mapanda iti daga ti Canaan: a nagnaedanda, ket napadakkelda iti balitok ken pirak, ken adu unay a baka.
10 Ngem idi sinakup ti bisin ti intero a daga ti Canaan, simmalogda idiay Egipto, ket nagnaedda sadiay, bayat a mataraonanda, ket nagbalinda sadiay a nakaad-adu a tattao, isu a saan a makabilang ti maysa iti nasionda.
11 Gapuna timmakder ti ari ti Egipto maibusor kadakuada, ket nakilanglangen kadakuada, ket pinagbabana ida iti panagtrabaho iti ladrilio, ket pinagbalinna ida nga adipen.
12 Kalpasanna immawagda iti Diosda, ket kinabilna ti intero a daga ti Egipto kadagiti di maagasan a saplit: iti kasta imbelleng ida dagiti Egipcio iti imatangda.
13 Ket ti Dios pinagmagana ti Nalabaga a baybay iti sanguananda, .
14 Ket impan ida iti bantay Sina, ken Cades-Barne, ket imbellengna amin nga agnanaed iti let-ang.
15 Gapuna nagnaedda iti daga dagiti Amoreo, ket dinadaelda babaen ti pigsada amin a taga-Esebon, ket idi limmasatda iti Jordan sinakupda ti intero a kabambantayan.
16 Ket imbellengda iti sanguananda dagiti Canaanita, dagiti Feresita, dagiti Jebuseo, ken dagiti Siquemita, ken dagiti amin a Gergeseo, ket nagnaedda iti dayta a pagilian iti adu nga aldaw.
17 Ket bayat a saanda a nagbasol iti sangoanan ti Diosda, narang-ayda, gapu ta adda kadakuada ti Dios a manggurgura iti kinadakes.
18 Ngem idi pimmanawda iti dalan nga intudinganna ida, nadadaelda iti adu a dangadang a nakaro unay, ket naiturongda a kautibo iti daga a saan a kukuada, ket naitapuak ti templo ti Diosda iti daga, ket dagiti siudadda ket adda innala dagiti kabusor.
19 Ngem ita nagsublidan iti Diosda, ket simmang-atdan manipud kadagiti lugar a nakaiwaraanda, ket sinakupda ti Jerusalem, nga ayan ti santuarioda, ket nakatugawda iti katurturodan; ta langalang dayta.
20 Ita ngarud, apok ken gobernadorko, no adda aniaman a biddut maibusor kadagitoy a tao, ket agbasolda iti Diosda, ibilangtayo a daytoy ti pannakadadaelda, ket sumang-attayo, ket parmekentayo ida.
21 Ngem no awan ti kinadakes iti nasionda, lumabas koma itan ti apok, amangan no salakniban ida ti Apoda, ket ti Diosda ket agpaay kadakuada, ket agbalintayo a pakaumsi iti sangoanan ti amin a lubong.
22 Ket idi nalpas ni Aquior dagitoy a sasao, nagtanabutob dagiti amin a tattao nga agtaktakder iti aglawlaw ti tolda, ket dagiti panguluen ni Holofernes, ken amin nga agnanaed iti igid ti baybay, ken idiay Moab, nagsaoda a patayenna.
23 Ta, kunada, ditayto mabuteng iti rupa dagiti annac ti Israel: ta, adtoy, maysa nga ili nga awan ti pigsa wenno pannakabalin a maipaay iti napigsa a gubat
24 Ita ngarud, apo Holofernes, sumang-atkami, ket agbalindanto a biktima ti amin a buyotmo.

KAPITULO 6

1 Ket idi nagsardeng ti riribuk dagiti tattao iti aglawlaw ti konsilio, kinuna ni Holofernes a panguluen ti buyot ti Asur ken Akior ken kadagiti amin a Moabita iti sangoanan ti amin a bunggoy dagiti sabali a nasion.
2 Ket siasinoka, Akior, ken dagiti tangdan ti Efraim, a nangipadtoka maibusor kadakami a kas ita, ket kinunam, a saankami a makigubat kadagiti tattao ti Israel, agsipud ta salakniban ida ti Diosda? ket siasino ti Dios no di ni Nabucodonosor?
3 Ibaonnanto ti pannakabalinna, ket dadaelenna ida manipud iti rabaw ti daga, ket ti Diosda saannanto nga ispalen ida: ngem datayo nga adipenna dadaelentayo ida a kas maysa a tao; ta saanda a kabaelan a taginayonen ti bileg dagiti kabaliotayo.
4 Ta buyogentayo ida sagdagentayo ida, ket dagiti bantayda mabartekdanto iti darada, ket mapnodanto dagiti talonda kadagiti bangkayda, ket saandanto a makatakder dagiti addangda iti sanguanantayo, ta naan-anay a mapukawdanto, 4 . kuna ni ari Nabucodonosor, apo ti amin a daga: ta kinunana, Awan ti balikasko nga awan mamaayna.
5 Ket sika, Akior, maysa nga tangdanan ni Ammon, a nangisao kadagitoy a sasao iti aldaw ti kinabasolmo, saankanto a makita ti rupak manipud itoy nga aldaw, agingga nga agibalesak iti daytoy a nasion a rimmuar iti Egipto.
6 Ket kalpasanna ti kampilan ti buyotko, ken ti bunggoy dagiti agserserbi kaniak, lumasatto kadagiti dasigmo, ket matnagkanto iti tengnga dagiti napapatayda, inton agsubliak.
7 Ita ngarud isublinakanto dagiti adipenko iti kabambantayan, ket ikabildakanto iti maysa kadagiti siudad a pagnaan.
8 Ket saankanto a madadael, agingga a madadaelka a kaduada.
9 Ket no allukoyem ti bagim iti panunotmo a matiliwda, saan koma a matnag ti rupam.
10 Kalpasanna, imbilin ni Holofernes kadagiti adipenna, nga agur-uray iti toldana, nga alaenda ni Aquior, ket iyegda idiay Betulia, ket iyawatda kadagiti ima dagiti annac ti Israel.
11 Isu nga innala dagiti adipenna, ket inruarda manipud iti kampo nga agturong iti tanap, ket napanda manipud iti tengnga ti tanap agingga iti kabambantayan, ket dimtengda kadagiti ubbog nga adda iti sirok ti Betulia.

12 Ket idi nakita ida dagiti lallaki iti ili, innalada dagiti armasda, ket rimmuarda iti siudad nga agturong iti tuktok ti turod: ket tunggal tao nga agus-usar iti saggaysa linapdanna ida a di sumang-at babaen ti panangipuruakda kadagiti bato a maibusor kadakuada.
13 Nupay kasta, idi nakastrekda a sililimed iti sirok ti turod, binaludanda ni Achior, ket imbellengda, ket binaybay-anda iti sakaanan ti turod, ket nagsublida iti apoda.
14 Ngem bimmaba dagiti Israelita manipud iti siudadda, ket immayda kenkuana, ket inukradda isuna, ket impan isuna idiay Betulia, ket indatagda isuna kadagiti gobernador ti siudad.
15 Kadagidi nga aldaw da Ozias nga anak ni Mica, iti tribu ni Simeon, ken ni Cabris nga anak ni Gotoniel, ken ni Carmis nga anak ni Melquiel.
16 Ket inayabanda amin dagiti nagkauna iti siudad, ket amin nga agtutuboda nagtarayda a sangsangkamaysa, ken dagiti babbai, iti gimong, ket insaadda ni Achior iti tengnga dagiti amin a tattaoda. Kalpasanna, dinamag ni Ozias kenkuana ti napasamak.
17 Ket simmungbat ket indeklarana kadakuada dagiti balikas ti konsilio ni Holofernes, ken amin dagiti balikas nga insaona iti tengnga dagiti prinsipe ti Asur, ken ania man nga insao ni Holofernes a sitapannakkel maibusor iti balay ti Israel.
18 Kalpasanna, nagruknoy dagiti tattao ket nagdaydayawda iti Dios, ket immawagda iti Dios. a kunkunana, .
19 O Apo a Dios ti langit, kitaem ti kinatangsitda, ken kaasian ti nababa a kasasaad ti nasiontayo, ket kitaem ti rupa dagidiay nasantipikar kenka ita nga aldaw.
20 Kalpasanna, liniwliwada ni Aquior, ket indaydayawda iti kasta unay.
21 Ket inruar ni Ozias manipud iti gimong nga agturong iti balayna, ket nangaramid iti padaya kadagiti panglakayen; ket immawagda iti Dios ti Israel iti intero a rabii tapno agpatulongda.

KAPITULO 7

1 Iti simmaruno nga aldaw binilin ni Holofernes ti amin a buyotna, ken amin a tattaona nga immay a mangala iti pasetna, nga ikkatenda ti kampoda a maibusor iti Betulia, tapno alaenda a nasaksakbay dagiti panagpangato ti turod, ken makigubatda kadagiti annac ti Israel .
2 Kalpasanna, inikkat dagiti nabileg a tattaoda dagiti kampoda iti dayta nga aldaw, ket ti buyot dagiti lallaki a mannakigubat ket sangagasut ket pitopulo a ribu a magmagna, ken sangapulo ket dua a ribu a kumakabalio, iti sibay dagiti bagahe, ken dadduma pay a lallaki a magmagna iti tengngada, adu unay a bunggoy .
3 Ket nagkampoda iti tanap nga asideg iti Betulia, iti asideg ti ubbog, ket nagsaknapda iti kalawa ti Dotaim agingga iti Belmaim, ken iti kaatiddog manipud Betulia agingga iti Cinamon, nga adda iti ballasiw ti Esdraelon.
4 Ita dagiti annac ti Israel, idi nakitada ti kaaduda, nariribukda unay, ket kinunada ti tunggal maysa iti kaarrubana, Ita, dilpatan dagitoy a tattao ti rabaw ti daga; ta uray dagiti nangato a bantay, wenno dagiti ginget, wenno dagiti turod, saanda a kabaelan nga ibturan ti dagsenda.
5 Kalpasanna, innalada ti tunggal maysa dagiti igamna a pakigubat, ket idi napasgedanda dagiti apuy kadagiti torreda, nagtalinaedda ket nagbantayda iti intero a rabii.
6 Ngem iti maikadua nga aldaw inruar ni Holofernes ti amin a kumakabaliona iti imatang dagiti annac ti Israel nga adda idiay Betulia.
7 Ket kinitana dagiti dalan nga agpangato iti siudad, ket dimteng kadagiti ubbog ti dandanumda, ket innalana ida, ket nangikabil kadagiti garison dagiti mannakigubat iti rabawda, ket isu met laeng ti nagturong kadagiti tattaona.
8 Kalpasanna immay kenkuana dagiti amin a panguluen dagiti annak ni Esau, ken amin dagiti gobernador ti ili ti Moab, ken dagiti kapitan iti igid ti baybay, ket kinunada.
9 Denggen koma ita ti apomi ti maysa a sao, tapno awan ti pannakarba iti buyotmo.
10 Ta saan nga agtalek dagitoy a tattao ti Israel kadagiti pikada, no di ket iti kangato dagiti bantay a pagnanaedanda, agsipud ta saan a nalaka ti sumang-at iti tapaw dagiti bantayda.
11 Ita ngarud, apok, saanka a makiranget kadakuada iti gubat, ket awanto ti uray maysa laeng a tao a madadael.
12 Agtalinaedka iti kampom, ket salimetmetam dagiti amin a lallaki iti buyotmo, ket bay-am a makastrek dagiti adipenmo kadagiti imada iti ubbog ti danum, a rumrummuar iti sakaanan ti bantay.
13 Ta amin nga agnanaed iti Betulia adda danumda sadiay; kasta met a patayen ida ti mawaw, ket iteddanto ti siudadda, ket sumang-atkami ken dagiti tattaomi kadagiti tapaw dagiti bantay nga asideg, ket agkampokami kadakuada, tapno bantayan nga awan ti rummuar iti siudad.
14 Isuda ken dagiti assawada ken dagiti annakda mauramdanto iti apuy, ket sakbay nga umay ti kampilan a bumusor kadakuada, marpuogdanto kadagiti kalsada a pagnanaedanda.
15 Kastoy ti panangipaaymo kadakuada iti dakes a gunggona; gapu ta immalsada, ket saanda a sinabat ti tao a sitatalna.
16 Ket dagitoy a sasao naay-ayoda ken Holofernes ken dagiti amin nga adipenna, ket intudingna nga aramidenda ti kas iti imbagada.
17 Pimmanaw ngarud ti pakarso dagiti annac ni Ammon, ken kaduada ti lima ribu nga Asirio, ket nagkamponda iti tanap, ket innalada dagiti dandanum, ken dagiti ubbog ti dandanum dagiti annac ti Israel.
18 Kalpasanna, simmang-at dagiti annac ni Esau a kaduada dagiti annac ni Ammon, ket nagkampoda iti katurturodan iti sango ti Dotaim: ket imbaonda ti sumagmamano cadacuada nga agpaabagatan, ken iti daya iti ballasiw ti Ekrebel, nga asideg iti Cusi, kayatna a sawen iti rabaw ti karayan Mokmur; ket ti nabati a buyot dagiti Asirio nagkampoda iti tanap, ket inabbongan ti rabaw ti intero a daga; ket naisaad dagiti tolda ken karuaheda iti adu unay a bunggoy.
19 Kalpasanna, immawag dagiti annac ti Israel iti Apo a Diosda, agsipud ta napaay ti pusoda, ta amin dagiti kabusorda linikmutda ida iti aglawlaw, ket awan ti paglisian manipud iti tengngada.
20 Iti kasta nagtalinaed ti amin a bunggoy ti Asur iti aglawlawda, agpadpada dagiti magmagna, karuahe, ken kumakabalio, iti tallopulo nga aldaw, iti kasta amin a bangada ti danum napaayda amin a manglapped iti Betulia.
21 Ket nauksob dagiti ubbog, ket awan ti danum nga inumen ti mapnekda iti maysa nga aldaw; ta inikkanda ida iti inumen babaen ti rukod.
22 Ngarud napukaw ti puso dagiti babassit nga annakda, ket naliday dagiti babbai ken agtutuboda a lallaki gapu iti waw, ket nagruknoyda kadagiti kalsada ti siudad, ken iti dalan dagiti ruangan, ket awanen ti pigsa kadakuada.
23 Kalpasanna, naguummong dagiti amin nga umili ken Ozias ken iti panguluen ti siudad, agpadpada dagiti agtutubo a lallaki, babbai, ken ubbing, ket nagikkisda iti napigsa a timek, ket kinunada iti sanguanan dagiti amin a panglakayen.
24 Ti Dios ti mangukom iti nagbaetanmi ken kadakayo: ta dakkel ti inaramidyo kadakami a pannakadangran, ta saanyo a kiniddaw ti talna kadagiti annac ti Asur.

25 Ta ita awanen ti katulongantayo: ngem inlakonatayo ti Dios kadagiti imada, tapno maitapuaktayo iti sanguanda buyogen ti mawaw ken dakkel a pannakadadael.
26 Ita, ayabam ida kadakayo, ket iyawatyo ti intero a siudad kas samsam kadagiti tattao ni Holofernes ken iti amin a buyotna.
27 Ta nasaysayaat no agbalintayo a samsam kadakuada ngem ti matay iti waw: ta agbalintayo nga adipenna, tapno agbiag dagiti kararuatayo, ket saantayo a makita ti ipapatay dagiti maladagatayo iti imatangtayo, wenno dagiti assawatayo wenno dagiti assawatayo dagiti annaktayo a matay.
28 Alaenmi a mangsaksi maibusor kadakayo ti langit ken daga, ken ti Diosmi ken Apo dagiti ammami, a mangdusa kadakami a maitunos kadagiti basbasolmi ken basbasol dagiti ammami, tapno saanna nga aramiden kas iti naibagami ita nga aldaw.
29 Idin adda dakkel a panagsangit buyogen ti maymaysa a pammalubos iti tengnga ti gimong; ket impukkawda iti Apo a Dios iti napigsa a timek.
30 Kalpasanna, kinuna ni Ozias kadakuada, Kakabsat, agturedkayo, agibturtayo pay iti lima nga aldaw, iti dayta nga espasio mabalin nga iturong ti Apo a Diostayo ti asina kadatayo; ta saannatayo a naan-anay a baybay-an.
31 Ket no lumabas dagitoy nga aldaw, ket awan ti umay a tulong kadakami, aramidek ti maibatay iti saom.
32 Ket inwarasna dagiti tao, tunggal maysa iti bukodda a bilin; ket napanda kadagiti pader ken torre ti siudadda, ket imbaonda dagiti babbai ken ubbing iti balbalayda: ket nababa unay ti pannakaiyegda iti siudad.

KAPITULO 8

1 Ita iti dayta a tiempo nangngeg ni Judit, nga anak ni Merari, anak ni Baka, nga anak ni Jose, anak ni Ozel, anak ni Elcia, anak ni Ananias, anak ni Gedeon, nga anak ni Rafaim , anak ni Acito, anak ni Eliu, anak ni Eliab, anak ni Natanael, anak ni Samael, anak ni Salasadal, anak ni Israel.
2 Ket ni Manases ti asawana, iti tribu ken kakabagianna, a natay iti panagapit iti sebada.
3 Ta bayat nga agtaktakder a mangimatmaton kadagidiay aggal-galut iti bungo iti talon, dimteng ti pudot iti ulona, ket natinnag iti pagiddaanna, ket natay idiay siudad ti Betulia: ket intabonda a kaduana dagiti ammana iti talon iti nagbaetan ti Dotaim ken Balamo .
4 Iti kasta, nabalo ni Judit iti balayna iti tallo a tawen ken uppat a bulan.
5 Ket nangaramid kenkuana iti tolda iti tuktok ti balayna, ket inkawesna ti nakersang a lupot kadagiti lomona ken inkawesna dagiti kawes ti balona.
6 Ket nagayunar iti amin nga al-aldaw ti kinabalona, malaksid iti bisperas ti sabbath, ken sabbath, ken bisperas ti baro a bulan, ken baro a bulan ken piesta ken napasnek nga aldaw ti balay ti Israel.
7 Napintas met ti langana, ken napintas unay a makita: ket ni lakayna a Manases pinanawanna ti balitok, ken pirak, ken adipen a lallaki ken adipen a babbai, ken baka, ken dagdaga; ket nagtalinaed kadakuada.
8 Ket awan ti nangted kenkuana iti dakes a sao; kas iti panagbutengna unay iti Dios.
9 Ita idi nangngegna dagiti dakes a sasao dagiti tao maibusor iti gobernador, a nalidayda gapu iti kinakurang ti danum; ta nangngeg ni Judit amin dagiti balikas nga insao ni Ozias kadakuada, ken insapatana nga itedna ti siudad kadagiti Asirio kalpasan ti lima nga aldaw;
10 Kalpasanna, imbaonna ti agur-urayna a babai, nga addaan iti gobierno ti amin nga adda kenkuana, tapno awaganna da Ozias ken Chabris ken Charmis, dagiti nagkauna iti siudad.
11 Ket immayda kencuana, ket kinunana cadacuada, Denggenyoc ita, dacayo a gobernador dagiti agnanaed iti Betulia: ta saan nga umiso ti sasao nga insaoyo iti sanguanan dagiti umili ita nga aldaw, maipapan iti daytoy a sapata nga inaramidyo ken insawangyo iti nagbaetan ti Dios ken kadakayo, ket inkari nga itedna ti siudad kadagiti kabusortayo, malaksid no iti uneg dagitoy nga aldaw agsubli ti Apo a tumulong kadakayo.
12 Ket ita siasinokayo a nangsulisog iti Dios ita nga aldaw, ken nagtakder a kasukat ti Dios iti tengnga dagiti annak ti tao?
13 Ket ita padasem ti Apo a Mannakabalin-amin, ngem pulos a dikayto maammuan ti aniaman.
14 Ta saanyo a masarakan ti kaunggan ti puso ti tao, wenno madlawyo dagiti banbanag a pampanunotenna: no kasta, kasanoyo a mausig ti Dios, a nangaramid amin kadagitoy a banbanag, ket maammuanyo ti panunotna, wenno maawatanyo ti panggepna? Saan, kakabsatko, dikay pungtot ti Apo a Diostayo.
15 Ta no saannatayo a tulongan iti las-ud dagitoy lima nga aldaw, adda pannakabalinna a mangsalaknib kadatayo no kayatna, uray iti inaldaw, wenno mangdadael kadatayo iti sangoanan dagiti kabusortayo.
16 Diyo igalut dagiti pammagbaga ti Apo a Diostayo: ta ti Dios saan a kas iti tao, tapno mabutbuteng; saan met a kas iti anak ti tao, tapno agkullayaw.
17 Ngarud, urayentayo ti pannakaisalakan kenkuana, ket umawagtayo kenkuana a tumulong kadatayo, ket mangngegnanto ti timektayo, no makaay-ayo kenkuana.
18 Ta awan ti timmaud iti panawentayo, wenno awan ita kadagitoy nga aldaw uray ti tribu, wenno pamilia, wenno tattao, wenno siudad iti tengngatayo, nga agdaydayaw kadagiti didiosen nga inaramid babaen kadagiti ima, kas iti napalabas.
19 Gapu iti daytoy naited dagidi ammatayo iti kampilan, ken samsam, ket nakaro ti pannakatnagda iti sangoanan dagiti kabusortayo.
20 Ngem awan ti sabali a diostayo nga am-ammo, gapuna agtalektayo a saannatayo nga umsien, wenno iti asinoman a nasiontayo.
21 Ta no maalatayo a kasta, madadaelto ti intero a Judea, ket masamsamto ti santuariotayo; ket kalikagumannanto ti pannakarugit dayta iti ngiwattayo.
22 Ket ti pannakapapatay dagiti kakabsattayo, ken ti pannakakautibo ti pagilian, ken ti pannakalangalang ti tawidtayo, iturongnanto dagiti ulotayo kadagiti Gentil, sadinoman ti pakaadipentayo; ket agbalintayo a basol ken pakaumsian kadagiti amin nga agtagikua kadatayo.
23 Ta ti kinaadipentayo saanto a maiturong iti pabor: no di ket ti Apo a Diostayo pagbalinennanto a nakababain.
24 Ita ngarud, O kakabsat, ipakitatayo ti pagwadan kadagiti kakabsattayo, gapu ta agpannuray kadatayo ti pusoda, ken ti santuario, ken ti balay, ken ti altar, agsaad kadatayo.
25 Maysa pay, agyamantayo iti Apo a Diostayo, a mangpadpadas kadatayo, kas iti inaramidna kadagidi ammatayo.
26 Laglagipenyo no ania dagiti inaramidna ken Abraham, ken no kasano ti panangsubokna ken Isaac, ken ti napasamak ken Jacob idiay Mesopotamia ti Siria, idi agay-aywanna kadagiti karnero ni Laban a kabsat ni inana.
27 Ta saannatayo a sinubok iti apuy, a kas iti inaramidna kadakuada, gapu iti panangsukimat iti puspusoda, ket saannatayo nga agibales kadatayo: ngem saplit ti Apo dagiti umasideg kenkuana, tapno balakadanna ida.
28 Kalpasanna, kinuna ni Ozias kenkuana, Amin nga imbagam, naimbag ti pusom, ket awan ti makasuppiat kadagiti sasaom.

29 Ta saan a daytoy ti umuna nga aldaw a maiparangarang ti kinasiribmo; ngem manipud idi punganay dagiti al-aldawmo naammuan amin dagiti tattao ti pannakaawatmo, agsipud ta nasayaat ti disposision ti pusom.
30 Ngem mawaw unay dagiti tao, ket pinilitdakami a mangaramid kadakuada a kas iti insaomi, ken mangyeg iti sapata iti bagbagimi, a saanmi a salungasingen.
31 Ngarud ita, ikararagmo kadakami, agsipud ta maysaka a nadiosan a babai, ket ibaonto kadakami ti Apo ti tudo a mangpunno kadagiti bubonmi, ket saankaminton a mabannog.
32 Kinuna ni Judit kadakuada, Denggennak, ket aramidekto ti maysa a banag a mapan iti amin a kaputotan kadagiti annak ti nasiontayo.
33 Agtakderkayto ita a rabii iti ruangan, ket rummuarakto a kaduak ti agur-urayko a babai: ket iti las-ud dagiti aldaw nga inkarim nga ited ti siudad kadagiti kabusortayo sarungkaranto ti Apo ti Israel babaen ti imak.
34 Ngem dikay agsaludsod maipapan iti aramidko: ta diakto ipakaammo kadakayo agingga a malpas ti ar-aramidek.
35 Kalpasanna kinuna ni Ozias ken dagiti prinsipe kenkuana, Inka a sitatalna, ket ti Apo a Dios adda iti sanguanam, tapno agibales kadagiti kabusormi.
36 Gapuna nagsublida manipud iti tolda, ket napanda kadagiti pagbantayanda.

KAPITULO 9

1 Nagrukob ni Judit iti rupana, ket inkabilna ti dapo iti ulona, ket inukradna ti nakersang a lupot a nakakawesanna; ket iti agarup kanito a naidaton ti insenso iti dayta a malem idiay Jerusalem iti balay ni Apo Judit nagpukkaw iti napigsa a timek, ket kinunana.
2 O Apo Dios ni amak a Simeon, a nangtedka iti kampilan a mangibales kadagiti ganggannaet, a nangluk-at iti barikes ti maysa a katulongan a babai tapno rugitanna, ket naduktalan ti luppona iti pannakaibabainna, ken nangrugit iti kinabirhenna iti pannakaumsina; ta kinunam, Saanto a kasta; ket kaskasdi nga inaramidda dayta:
3 Gapuna intedmo dagiti agtuturayda a mapapatay, iti kasta tininada ti iddada iti dara, a naallilawda, ken kinabilda dagiti adipen a kaduada dagiti appoda, ken dagiti appo kadagiti tronoda;
4 Ket intedna dagiti assawada a kas sabsabali, ken dagiti annakda a babbai nga agbalin a kautibo, ken amin a samsamda a maibingay kadagiti patpatgem nga annak; a natignay iti kinaregtam, ken kinagurada ti pannakarugit ti darada, ken immawag kenka iti tulong: O Dios, O Diosko, denggemnak met a maysa a balo.
5 Ta inaramidmo saan laeng a dagidiay a banbanag, no di pay ket dagiti banbanag nga immun-una, ken dagiti simmaruno; pinampanunotmo dagiti banag nga adda ita, ken umayto.
6 Wen, dagiti banag nga inkeddengmo ket nakasaganan, ket kinunana, Adtoy, addakami ditoy: ta naisagana amin dagiti dalanmo, ken dagiti panangukommo addada iti nasakbay a pannakaammom.
7 Ta, adtoy, immadu dagiti Asirio iti pannakabalinda; maitan-okda a kadua ti kabalio ken tao; agpasindayagda iti pigsa dagiti magmagnada; agtalekda iti kalasag, ken pika, ken panagruknoy, ken pangal; ket dimo ammo a sika ti Apo a mangburak kadagiti gubat: ti Apo ti naganmo.
8 Itapuakmo ti pigsada iti pannakabalinmo, ket ibabamo ti puersada iti pungtotmo: ta pinanggepda a rugitan ti santuariom, ken rugitan ti tabernakulo a nakaisaadan ti nadayag a naganmo ken ipuruakda babaen ti kampilan ti sara ti altarmo.
9 Kitaem ti kinatangsitda, ket ibaonmo ti pungtotmo kadagiti uloda: itedmo iti imak, a maysa a balo, ti pannakabalin nga insikogko.
10 Kabilem babaen ti panangallilaw dagiti bibigko ti adipen a kadua ti prinsipe, ken ti prinsipe iti adipen: dadaelem ti kinatan-okda babaen ti ima ti babai.
11 Ta ti pannakabalinmo saan nga agtaktakder iti kinaadu wenno ti bilegmo kadagiti nabileg a tattao: ta maysaka a Dios dagiti marigatan, maysa a katulongan dagiti mairurrurumen, maysa a manangitandudo kadagiti nakapuy, maysa a manangsalaknib kadagiti nabaybay-an, maysa a mangisalakan kadagidiay awanan namnama .
12 Idawatko kenka, Dawatek kenka, O Dios ni amak, ken Dios ti tawid ti Israel, Apo dagiti langit ken daga, Namarsua kadagiti dandanum, ari ti tunggal parsua, denggem ti kararagko.
13 Ket pagbalinem ti panagsasaok ken panangallilawko a sugat ken luglugda, a nangipanggep kadagiti naulpit a banag a maibusor iti tulagmo, ken iti nasantoan a balaymo, ken maibusor iti tuktok ti Sion, ken maibusor iti balay a kukua dagiti annakmo.
14 Ket bigbigem ti tunggal nasion ken tribu a sika ti Dios ti amin a pannakabalin ken pannakabalin, ken awanen ti sabali a mangsalaknib kadagiti tattao ti Israel no di sika.

KAPITULO 10

1 Ita kalpasan dayta insardengnan ti umawag iti Dios ti Israel, ket nagpatingga amin dagitoy a sasao.
2 Timmakder iti nagdissuanna, ket inayabanna ti adipenna a babai, ket simmalog iti balay a nagnaedanna iti aldaw ti panaginana, ken kadagiti al-aldaw ti piestana.
3 Ket inuksobna ti nakersang a lupot nga insuotna, ket inuksobna dagiti pagan-anay ti kinabalona, ket binugguanna ti intero a bagina iti danum, ket sinukoanna ti bagina iti napateg a sapsapo, ken tiritanna ti buok ti ulona, ken inkabilna iti goma dayta, ket inkawesna dagiti pagan-anayna iti rag-o, a nakakawesanna bayat ti panagbiag ni Manases nga asawana.
4 Ket nangala iti sandalias kadagiti sakana, ket inkabilna kenkuana dagiti pulserasna, ken dagiti kawarna, ken dagiti singsingna, ken dagiti aritosna, ken amin nga arkosna, ket situtured nga inarkosna ti bagina, tapno maallukoy dagiti mata ti amin a tattao a makakita kenkuana.
5 Kalpasanna, inikkanna ti adipenna a babai iti maysa a botelia ti arak, ken maysa a kruso ti lana, ket pinunnona ti maysa a supot iti napagango a mais, ken dagiti bukel ti higos, ken iti napino a tinapay; isu nga inkalupkopna amin dagitoy a banbanag, ket impaiddana kenkuana.
6 Iti kasta rimmuarda iti ruangan ti siudad ti Betulia, ket nasarakanda a sitatakder sadiay ni Ozias ken dagiti nagkauna iti siudad, da Cabris ken Carmis.
7 Ket idi nakitada isuna, a nabaliwan ti rupana, ken nabaliwan ti kawesna, nagsiddaawda unay iti kinapintasna, ket kinunada kenkuana.
8 Ti Dios, ti Dios dagidi ammatayo ipaayannaka iti pabor, ket tungpalem dagiti gannuatmo a pakaidayawan dagiti annac ti Israel, ken iti pannakaitan-ok ti Jerusalem. Kalpasanna, nagdaydayawda iti Dios.
9 Ket kinunana kadakuada, Bilinenyo a maluktan kaniak dagiti ruangan ti siudad, tapno rummuarak tapno itungpalko dagiti banbanag a naisaritayo kaniak. Gapuna binilinda dagiti agtutubo a lallaki a manglukatda kenkuana, kas iti imbagana.
10 Ket idi naaramidda, rimmuar ni Judit, isu ken ti adipenna a babai a kaduana; ket inasikaso dagiti lallaki ti siudad, agingga a bimmaba iti bantay, ken agingga a linabsanna ti tanap, ket saanen a makita isuna.

11 Iti kasta nagdiretsoda iti tanap: ket sinabat ti immuna a panagbantay dagiti Asirio.
12 Ket innalana isuna, ket sinaludsodna, Ania dagiti tattao a nagtaudca? ket sadino ti naggapuam? ket sadino ti papanam? Ket kinunana, Maysaak a babai kadagiti Hebreo, ket naglibasak kadakuada: ta maiteddanto kadakayo tapno madadaelkayo.
13 Umayak iti sango ni Holofernes a panguluen ti buyotyo, tapno ipakaammok dagiti balikas ti kinapudno; ket ipakitakto kenkuana ti maysa a dalan, a sadiay ti papananna, ket mangabak iti amin a kabambantayan, a saan a mapukaw ti bagi wenno biag ti asinoman kadagiti tattaona.
14 Ita idi nangngeg dagiti lallaki ti sasaona, ken nakitada ti rupana, nagsiddaawda unay iti kinapintasna, ket kinunada kenkuana.
15 Inispalmo ti biagmo, gapu ta nagdardaraska a bimmaba iti sanguanan ti apomi: ita ngarud umayka iti toldana, ket sumagmamano kadakami ti mangidaulo kenka, agingga nga iyawatdaka kadagiti imana.
16 Ket no agtakderka iti sanguananna, dika agbuteng iti pusom, no di ket ipakitam kenkuana a maitunos iti saom; ket agpakaasi kenca a naimbag.
17 Kalpasanna, nangpilida kadakuada iti sangagasut a lallaki a kumuyog kenkuana ken iti adipenna a babai; ket impanda isuna iti tolda ni Holofernes.
18 Idin adda gimong iti intero a pakarso: agsipud ta naariwawa ti idadatengna iti tengnga dagiti tolda, ket naglikmutda kenkuana, bayat nga agtaktakder iti ruar ti tolda ni Holofernes, agingga nga imbagada kenkuana ti maipapan kenkuana.
19 Ket nagsiddaawda iti kinapintasna, ket dinayawda dagiti annac ti Israel gapu kenkuana, ket tunggal maysa kinunana iti kaarrubana, Siasino ti mangumsi iti daytoy nga ili, nga addaan kadagiti kasta a babbai? sigurado a saan a nasayaat a mabati ti maysa a tao kadakuada a no mawayawayaan mabalinna nga allilawen ti intero a daga.
20 Ket dagiti agidda iti asideg ni Holofernes rimmuarda, ken amin nga adipenna ken isuda inyegda isuna iti tolda.
21 Ita, naginana ni Holofernes iti pagiddaanna iti sirok ti maysa a kalub, a naabel iti lila, balitok, ken esmeralda, ken napateg a bato.
22 Gapuna impakitada kenkuana ti maipapan kenkuana; ket rimmuar iti sango ti toldana nga addaan kadagiti pirak a pagsilawan a mapan iti sangoananna.
23 Ket idi immay ni Judit iti sanguananna ken dagiti adipenna nagsiddaawda amin iti kinapintas ti rupana; ket nagruknoy isuna iti rupana, ket nagraem kencuana: ket insang-at dagiti adipenna.

KAPITULO 11

1 Idin kinuna ni Holofernes kencuana, Babai, liwliwaca, dica agbuteng iti pusom: ta diac pulos pinadangran ti siasinoman a mayat nga agservi ken Nabucodonosor nga ari ti entero a daga.
2 Ita ngarud, no saan a nangsilaw kaniak dagiti tattaom nga agnanaed kadagiti bantay, diak koma intag-ay ti pikak maibusor kadakuada: ngem inaramidda dagitoy a banag iti bagbagida.
3 Ngem ita ibagam kaniak no apay a naglibaska kadakuada, ket immayka kadakami: ta immayka a maipaay iti salaknib; maliwliwam, agbiagkanto iti daytoy a rabii, ken kalpasan daytoy:
4 Ta awan ti mangdangran kenka, no di ket agpakaasi kenka a naimbag, kas iti ar-aramidenda kadagiti adipen ni ari Nabucodonosor apok.
5 Kalpasanna, kinuna ni Judit kenkuana, Awatem dagiti sasao ti adipenmo, ket bay-am nga agsao ti adipenmo iti imatangmo, ket diakto ipakaammo ti kinaulbod iti apok ita a rabii.
6 Ket no surotem dagiti balikas ti adipenmo a babai, ti Dios iyegna a naan-anay ti banag iti sibaymo; ket saanto a mapaay ti apok kadagiti panggepna.
7 Kas sibibiag ni Nabucodonosor nga ari ti intero a daga, ken sibibiag ti pannakabalinna, a nangibaon kenka a mangitandudo iti tunggal sibibiag a banag: ta saan laeng a dagiti tattao ti agserbi kenkuana babaen kenka, no di pay ket dagiti animal iti talon, ken dagiti dinguen. ket dagiti tumatayab iti tangatang, agbiagdanto babaen iti pannakabalinmo iti sidong ni Nabucodonosor ken ti amin a balayna.
8 Ta nangngegmi ti kinasiribmo ken dagiti paglintegam, ket naipadamag iti intero a daga, a sika laeng ti nalaing iti amin a pagarian, ken nabileg iti pannakaammo, ken nakaskasdaaw kadagiti gapuanan iti gubat.
9 Ita maipanggep iti banag, nga insao ni Achior iti konsehom, nangngegmi dagiti balikasna; ta insalakan dagiti lallaki ti Betulia, ket impakaammona kadakuada amin nga imbagana kenka.
10 Ngarud, O apo ken gobernador, dika raem ti saona; ngem iduldulinmo iti pusom, ta pudno: ta saanto a madusa ti nasiontayo, ken saan a mabalin nga agballigi ti kampilan kadakuada, malaksid no agbasolda iti Diosda.
11 Ket ita, tapno saan a maparmek ken mapisang ti apok iti panggepna, uray ni patay ket natinnag kadakuada ita, ket ti basolda ti nangsakup kadakuada, a pakarurodendanto ti Diosda iti pungtot tunggal aramidenda ti saan a maikari nalpasen:
12 Ta agkurang ti taraonda, ket agkurang ti amin a danumda, ket inkeddengda nga ipaay dagiti imada kadagiti bakada, ket pinanggepda nga ibus amin dagidiay a banbanag, nga imparit ti Dios kadakuada a mangan babaen kadagiti lintegna.
13 Ket inkeddengda a busbosen dagiti umuna a bunga ti apagkapullo ti arak ken lana, a nasantipikarda, ken inreserbada para kadagiti papadi nga agserserbi idiay Jerusalem iti sangoanan ti Diostayo; dagiti banag a saan a nainkalintegan iti asinoman kadagiti tattao agingga a sagiden babaen kadagiti imada.
14 Ta nangibaonda iti dadduma idiay Jerusalem, agsipud ta inaramidda met dagiti agnanaed sadiay ti kastoy, tapno iyegda kadakuada ti lisensia manipud iti senado.
15 Ita inton iyegda kadakuada ti damag, aramidendanto a dagus, ket maiteddanto kenka tapno madadaelda iti dayta met la nga aldaw.
16 Gapuna, siak nga adipenmo, gapu ta ammok amin dagitoy, naglibasak manipud iti imatangda; ket imbaonnak ti Dios a makipagtrabaho kenka kadagiti banbanag, a sadiay masdaawto ti amin a daga, ken siasinoman a dumngeg iti daytoy.
17 Ta relihioso ti adipenmo, ket agserserbi iti Dios ti langit iti aldaw ken rabii: ita ngarud, apok, agtalinaedakto kenka, ket rummuarto ti adipenmo iti rabii iti ginget, ket agkararagakto iti Dios, ken isu ibaganto kaniak inton naaramiddan dagiti basbasolda:
18 Ket umayakto ket ipakitak kenca: kalpasanna rummuarcanto a kadua ti isuamin a buyotmo, ket awanto cadacuada a mangsaranget kenca.
19 Ket iturongkanto iti tengnga ti Judea, agingga a dumtengka iti sangoanan ti Jerusalem; ket ikabilkonto ti tronom iti tengngana; ket pagtalawemto ida a kas kadagiti karnero nga awan ti pastor, ket ti maysa nga aso saanto nga uray la luktan ti ngiwatna kenka: ta dagitoy a banbanag naibaga kaniak sigun

iti nasakbay a pannakaammok, ket naipakaammoda kaniak, ket naibaonak a mangibaga sika.
20 Idin dagiti sasaona naay-ayoda ken Holofernes ken amin nga adipenna; ket nagsiddaawda iti kinasiribna, ket kinunada,
21 Awan ti kasta a babai manipud iti maysa a pungto ti daga agingga iti sabali, agpadpada gapu iti kinapintas ti rupa ken kinasirib ti sasao.
22 Kasta met a kinuna ni Holofernes kenkuana. Nasayaat ti inaramid ti Dios a nangibaon kenka iti sangoanan dagiti tattao, tapno adda ti pigsa kadagiti imami ken pannakadadael kadagiti nalag-an a mangibilang iti apok.
23 Ket ita agpadaka a napintas iti rupam, ken nakakatkatawa kadagiti balikasmo: sigurado a no aramidem ti kas iti imbagam ti Diosmo agbalinto a Diosko, ket agtaengkanto iti balay ni ari Nabucodonosor, ket agdindinamagkanto iti intero lubong.

KAPITULO 12

1 Kalpasanna, imbilinna nga iyegna iti nakaikabilan ti platona; ket imbilinna a mangisaganada kenkuana kadagiti bukodna a taraon, ken isut' uminum iti bukodna nga arak.
2 Ket kinuna ni Judit, Diakto kanen, di la ket ta adda basol: ngem maitedto ti probision maipaay kaniak kadagiti banbanag nga inyegko.
3 Kinuna ni Holofernes kenkuana, No agkurang ti taraonmo, kasano nga itedmi kenka ti kastoy? ta awan ti adda kadakami iti nasionmo.
4 Kalpasanna kinuna ni Judit kenkuana Kas sibibiag ti kararuam, apok, saanto a busbosen ti adipenmo dagidiay banag nga adda kaniak, sakbay nga aramiden ti Apo babaen iti imak dagiti banag nga inkeddengna.
5 Kalpasanna, inserrek dagiti adipen ni Holofernes iti tolda, ket naturog agingga iti tengnga ti rabii, ket bimmangon idi asidegen ti panagbantay ti bigat.
6 Ket nangibaon ken Holofernes, a mangisalakan, Ibilin koma itan ti apok a ti adipenmo ket mapan agkararag.
7 Kalpasanna, binilin ni Holofernes ti guardiana a saanda a pasardengen: iti kasta nagnaed isuna iti kampo iti tallo nga aldaw, ket rimmuar iti rabii iti tanap ti Betulia, ket nagbuggo iti ubbog ti danum iti igid ti pakarso.
8 Ket idi rimmuar, nagpakaasi iti Apo a Dios ti Israel nga iturongna ti dalanna nga agturong iti pannakapadakkel dagiti annak ti ilina.
9Isu a simrek a nadalus, ket nagtalinaed iti tolda, agingga a nangan iti kanenna iti malem.
10 Ket iti maikapat nga aldaw nangaramid ni Holofernes iti padaya kadagiti bukodna laeng nga adipenna, ket awan ti inayabanna kadagiti ofisiales iti padaya.
11 Kalpasanna, kinunana ken ni Bagoas a eunuko, a mangimatmaton iti amin nga adda kenkuana, Inka ita, ket allukoyem daytoy a Hebreo a babai a kaduam, nga umay kadakami, ket makipangan ken uminum kadakami.
12 Ta, adtoy, nakababainto iti kinataotayo, no palubosantayo ti kasta a babai, a saan a nakikuyog kenkuana; ta no saantayo nga iyasideg kadatayo, katawaannatayo a manglais.
13 Kalpasanna, napan ni Bagoas manipud iti sanguanan ni Holofernes ket immasideg kenkuana, ket kinunana, "Saan koma nga agbuteng daytoy napintas a balasitang nga umay iti apok, ken mapadayawan iti imatangna, ken uminum iti arak, ket makipagrag-o kadakami ken agbalin." inaramid daytoy nga aldaw kas maysa kadagiti annak a babbai dagiti Asirio, nga agserserbi iti balay ni Nabucodonosor.
14 Kalpasanna, kinuna ni Judit kenkuana, Siasinoak ita, tapno masukirko ti apok? sigurado nga aniaman a makaay-ayo kenkuana aramidekto a dagus, ket dayta ti ragsakko agingga iti aldaw ti ipapatayko.
15 Gapuna timmakder, ket inarkosanna ti bagina kadagiti kawesna ken amin a kawes ti babai, ket ti adipenna a babai napan ket nangikabil kadagiti nalukneng a lalat iti daga para kenkuana iti sango ni Holofernes, nga inawatna ken Bagoas para iti inaldaw nga usarenna, tapno agtugaw ken manganka kadakuada.
16 Ita idi simrek ni Judit ket nagtugaw, ni Holofernes ti pusona nagargari kenkuana, ket natignay ti panunotna, ket tinarigagayanna unay ti pannakikaduana; ta naguray iti maysa a tiempo a mangallilaw kenkuana, manipud iti aldaw a pannakakitana kenkuana.
17 Kinuna ni Holofernes kenkuana, Inumem ita, ket makipagragsakka kadakami.
18 Gapuna kinuna ni Judit, Inumekto ita, apok, agsipud ta ad-adda a natan-ok ti biagko kaniak ita nga aldaw ngem kadagiti amin nga aldaw manipud pannakayanakko.
19 Kalpasanna, innalana ken nangan ken imminum iti sanguananna ti insagana ti adipenna a babai.
20 Ket ni Holofernes naragsakan unay kenkuana, ket imminum iti ad-adu nga arak ngem iti ininumna iti uray maysa nga aldaw manipud idi naipasngay.

KAPITULO 13

1 Ita idi dimteng ti rabii, nagdardaras dagiti adipenna a pimmanaw, ket inrikep ni Bagoas ti toldana iti ruar, ket pinapanawna dagiti agay-aywan iti sangoanan ti apona; ket napanda iti pagiddaanda: ta nabannogda amin, agsipud ta nabayagen ti padaya.
2 Ket ni Judit nabati nga agmaymaysa iti tolda, ken ni Holofernes a nakaidda nga agmaymaysa iti pagiddaanna: ta napno iti arak.
3 Ita binilin ni Judit ti adipenna a babai nga agtakder iti ruar ti siledna, ken urayenna isuna. rumrummuar, kas iti inaldaw nga ar-aramidenna: ta imbagana a mapan kadagiti kararagna, ket nakisao ken Bagoas maibatay iti isu met laeng a panggep.
4 Isu a rimmuar ti amin ket awan ti nabati iti siled a pagturogan, uray bassit wenno dakkel. Kalpasanna, sitatakder ni Judit iti abay ti pagiddaanna, kinunana iti pusona, O Apo a Dios ti amin a pannakabalin, kitaem daytoy a sagut kadagiti aramid dagiti imak para iti pannakaitan-ok ti Jerusalem.
5 Ta ita ti tiempo a tumulong iti tawidmo, ken mangipatungpal kadagiti gannuatmo iti pannakadadael dagiti kabusor a timmakder a maibusor kadakami.
6 Kalpasanna, dimteng iti adigi ti kama, nga adda iti ulo ni Holofernes, ket inbabana ti badona manipud sadiay.
7 Ket immasideg iti pagiddaanna, ket iniggamanna ti buok ti ulona, ket kinunana, Papigsaennak, O Apo a Dios ti Israel, ita nga aldaw.
8 Namindua a kinabilna ti tengngedna iti amin a pigsana, ket inikkatna ti ulona kenkuana.
9 Ket intumbana ti bangkayna manipud iti kama, ket inbabana ti kalub manipud kadagiti adigi; ket anon kalpasan a rimmuar, ket intedna ni Holofernes ti ulona iti adipenna a babai;
10 Ket inkabilna daytoy iti supotna a taraon: isu a dua a naggigiddanda a naggigiddan a mayannurot iti kaugalianda nga agkararag: ket idi limmasatda iti kampo, linakubda ti tanap, ket simmang-atda iti bantay ti Betulia, ket dimtengda kadagiti ruanganna.
11 Idin kinuna ni Judit iti adayo, cadagiti agbambantay iti ruangan: "Lukatan, luktanyo itan ti ruangan: Ti Dios, ti Diostayo, adda cadatayo, tapno ipakitana ti pannakabalinna idiay Jerusalem, ken dagiti puersana a maibusor iti kabusor, a cas iti inaramidna uray pay." naaramid ita nga aldaw.

12 Ita idi nangngeg dagiti lallaki ti siudadna ti timekna, nagdardarasda a simmalog iti ruangan ti siudadda, ket inayabanda dagiti panglakayen ti siudad.
13 Ket kalpasanna nagtarayda amin, babassit ken dadakkel, ta karkarna kadakuada nga immay: iti kasta linuktanda ti ruangan, ket inawatda ida, ket nangaramidda iti apuy a kas silaw, ket nagtakderda iti aglawlawda.
14 Kalpasanna, kinunana kadakuada iti napigsa a timek, Idaydayaw, idaydayaw ti Dios, idaydayaw ti Dios, kunak, ta dina inikkat ti asina iti balay ti Israel, no di ket dinadaelna dagiti kabusortayo babaen kadagiti imak ita a rabii.
15 Gapuna inruarna ti ulo manipud iti supot, ket impakitana, ket kinunana kadakuada, adtoy ti ulo ni Holofernes, ti panguluen ti buyot ti Asur, ket adtoy ti canopy, a nakaiddaanna iti panagbartekna; ket kinabil ti Apo babaen ti ima ti maysa a babai.
16 Kas sibibiag ti Apo, a nangtaginayon kaniak iti dalanko a napanak, ti rupak inallilawna isuna agingga iti pannakadadaelna, ket kaskasdi a saanna a nakibasol kaniak, tapno rugitan ken ibabainnak.
17 Nasdaaw dagiti amin a tattao, ket nagruknoyda ken nagdaydayawda iti Dios, ket kinunada a sangsangkamaysa, Benditoka koma, O Diosmi, a nangpabasol iti daytoy nga aldaw kadagiti kabusor ti ilim.
18 Kalpasanna kinuna ni Ozias kenkuana, O anak a babai, bendisionanka ti Kangatuan a Dios ngem kadagiti amin a babbai ditoy daga; ket bendito koma ti Apo a Dios, a nangparsua kadagiti langit ken daga, a nangiturong kenka iti pannakaputed ti ulo ti panguluen dagiti kabusormi.
19 Ta daytoy ti panagtalekmo saanto a pumanaw iti puso dagiti tattao, a manglaglagip iti bileg ti Dios iti agnanayon.
20 Ket ti Dios isublina kenka dagitoy a banag nga agnanayon a pammadayaw, tapno sarungkarannaka kadagiti naimbag a banag gapu ta saanmo nga inispal ti biagmo gapu iti rigat ti nasionmi, no di ket binalesmo ti pannakadadaelmi, a magmagna iti nalinteg a dalan iti sangoanan ti Diosmi. Ket kinuna amin dagiti tao; Kasta koma, kasta koma.

KAPITULO 14

1 Kinuna ni Judit kadakuada, Denggennak ita, kakabsatko, ket alaenyo daytoy nga ulo, ket ibitinyo iti kangatuan a disso dagiti paderyo.
2 Ket iti kasta apaman nga agparang ti bigat, ken rummuar ti init iti daga, alaenyo ti tunggal maysa dagiti armasna, ket rummuarkayo iti tunggal maysa a maingel a tao manipud iti siudad, ket mangikabilkayo iti maysa a kapitan kadakuada, a kasla kayatyo sumalogkayo iti talon nga agturong iti panagbantay dagiti Asirio; ngem dikay bumaba.
3 Kalpasanna alaendanto dagiti kabalda, ket sumrekdanto iti pakarsoda, ket ibangondanto dagiti kapitan ti buyot ti Asur, ket agtaraydanto nga agturong iti tolda ni Holofernes, ngem saandanto a masarakan: kalpasanna ti buteng agtinnagto kadakuada, ket isuda agtalawto iti sangoanan ti rupam.
4 Iti kasta, dakayo, ken amin nga agnanaed iti igid ti Israel, kamatenyo ida, ket rebbaenyo ida bayat ti panagdaliasatda.
5 Ngem sakbay nga aramidenyo dagitoy a banbanag, awagannak iti Achior nga Ammonita, tapno makitana ken am-ammona ti nangumsi iti balay ti Israel, ken nangibaon kenkuana kadatayo a kasla agingga iti ipapatayna.
6 Kalpasanna, inayabanda ni Akior manipud iti balay ni Ozias; ket idi immay, ket nakitana ti ulo ni Holofernes iti ima ti maysa a tao iti gimong dagiti tattao, nagruknoy iti rupana, ket napaay ti espirituna.
7 Ngem idi napaimbagda isuna, nagruknoy iti sakaanan ni Judit ket rinaemna, ket kinunana, Nabendisionanka kadagiti amin a tabernakulo ti Juda ken kadagiti amin a nasion, a masdaawdanto no dumngeg iti naganmo.
8 Ita, ibagam kaniak ti amin a banag nga inaramidmo kadagitoy nga aldaw. Kalpasanna, impakaammo ni Judit kenkuana iti tengnga dagiti tattao ti amin nga inaramidna, manipud iti aldaw a panagruarna agingga iti dayta nga oras a sinaona kadakuada.
9 Ket idi insardengnan ti agsao, nagpukkaw dagiti tattao iti napigsa a timek, ket naragsakda nga arimbangaw iti siudadda.
10 Ket idi nakita ni Akior ti amin nga inaramid ti Dios ti Israel, namati unay iti Dios, ket kinakugitna ti lasag ti kudilna, ket nakikadua iti balay ti Israel agingga ita nga aldaw.
11 Ket apaman a bimmangon ti bigat, inbitinda ti ulo ni Holofernes iti pader, ket innala ti tunggal maysa dagiti armasna, ket nagrubbuatda a napan iti rangkis ti bantay.
12 Ngem idi nakita ida dagiti Asirio, nangibaonda kadagiti panguloda, nga immay kadagiti kapitan ken tribunoda, ken iti tunggal maysa kadagiti agtuturayda.
13 Gapuna dimtengda iti tolda ni Holofernes, ket kinunada iti daydiay agay-aywan kadagiti amin a bambanagna, Riingem ita apomi: ta natured dagiti adipen a simmalog a bumusor kadakami tapno makigubat, tapno madadaelda a naan-anay.
14 Kalpasanna, simrek idiay Bagoas, ket nagtuktok iti ruangan ti tolda; ta impagarupna a nakikaidda ken Judit.
15 Ngem gapu ta awan ti simmungbat, linuktanna, ket simrek iti siled a pagturogan, ket nasarakanna a naitapuak iti suelo a natay, ket naikkat ti ulona kenkuana.
16 Gapuna, impukkawna iti napigsa a timek, buyogen ti panagsangit, ken panagsennaay, ken nabileg nga ikkis, ket pinigisna dagiti kawesna.
17 Kalpasan a simrek iti tolda a nagdagusan ni Judit: ket idi saanna a nasarakan, naglugan a rimmuar kadagiti tattao, ket impukkawna.
18 Dagitoy nga adipen nagtraidorda a sililimed; maysa a babai kadagiti Hebreo ti nangipababain iti balay ni ari Nabucodonosor: ta adtoy, nakaidda ni Holofernes iti daga nga awan ulona.
19 Idi nangngeg dagiti kapitan ti buyot dagiti Asirio dagitoy a sasao, pinigisda dagiti amerikanada ket nakaskasdaaw ti pannakariribuk ti panunotda, ket adda ikkis ken nakaro unay nga arimbangaw iti intero a pakarso.

KAPITULO 15

1 Ket idi nangngeg dagiti adda kadagiti tolda, nasdaawda iti banag a napasamak.
2 Ket dimteng kadakuada ti buteng ken panagpigerger, isu nga awan ti tao a nakaitured nga agtalinaed iti imatang ti kaarrubana, ngem nagdardarasda a rimmuar a sangsangkamaysa, nagtalawda iti amin a dalan iti tanap, ken iti kabambantayan.
3 Nagtalawda met dagiti nagkampo iti kabambantayan iti aglawlaw ti Betulia. Kalpasanna, dagiti annac ti Israel, tunggal maysa a mannakigubat kadakuada, nagdardarasda a nangraut kadakuada.
4 Kalpasanna, imbaonna ni Ozias idiay Betomastem, ken Bebai, Cobai, Cola ken iti amin a beddeng ti Israel, a mangibaga kadagiti banag a napasamak, ken amin ket agdardarasda kadagiti kabusorda tapno dadaelenda ida.
5 Ita idi nangngeg dagiti annac ti Israel, nagtupakda amin cadacuada iti maymaysa a panagtutunos, ket pinapatayda ida idiay Cobai: casta met dagiti naggapu idiay Jerusalem ken iti amin a kabambantayan, (ta dagiti tattao imbagada cadacuada no ania ti mapaspasamak iti pakarso dagiti kabusorda) ken dagiti adda idiay Galaad, ken idiay Galilea, kinamatda ida iti

dakkel a panangpapatay, agingga a nalabsanda ti Damasco ken dagiti beddengna.
6 Ket dagiti natda nga agnanaed idiay Betulia, natnagda iti kampo ti Asur, ket sinamsamda ida, ket napabaknangda unay.
7 Ket dagiti annac ti Israel a nagsubli manipud iti panagparti addaanda iti nabati; ket dagiti purok ken siudad, nga adda iti kabambantayan ken iti tanap, nakagun-odda iti adu a samsam: ta adu unay ti umariwekwek.
8 Idin ni Joacim a nangato a padi, ken dagiti nagkauna nga Israelita nga agnanaed idiay Jerusalem, immayda tapno kitaenda dagiti naimbag a banbanag nga impakita ti Dios iti Israel, ken tapno makitada ni Judit, ken agsaludo kenkuana.
9 Ket idi dimtengda kencuana, binendisionanda isuna iti maymaysa a nakem, ket kinunada kencuana, Sika ti intan-ok ti Jerusalem, sika ti naindaklan a dayag ti Israel, sika ti naindaklan a panagrag-o ti nasiontayo.
10 Inaramidmo amin dagitoy a banbanag babaen iti imam: adu ti inaramidmo a naimbag iti Israel, ket maay-ayo ti Dios iti dayta: benditonaka koma ti Mannakabalin-amin nga Apo iti agnanayon. Ket kinuna dagiti amin a tattao, Kasta koma.
11 Ket dagiti tattao sinasamda ti kampo iti las-ud ti tallopulo nga aldaw: ket intedda ken Judit Holofernes ti toldana, ken amin a platona, ken pagiddaan, ken banga, ken amin nga alikamenna: ket innalana dayta ket inkabilna iti mulona; ket insaganana dagiti karitonna, ket impaiddana ida.
12 Idin dagiti amin a babbai ti Israel nagtarayda a mangkita kencuana, ket binendisionanda, ket nagsalada iti tengngada para kencuana: ket nangala kadagiti sanga iti imana, ket intedna met kadagiti babbai a kaduana.
13 Ket nangikabilda iti garland ti olibo iti rabawna ken ti adipenna a babai a kaduana, ket napan iti sangoanan dagiti amin a tattao iti panagsala, nga indauluanna dagiti amin a babbai: ket amin dagiti lallaki ti Israel simmurotda iti kabalda nga addaan kadagiti garland ken kadagiti kanta iti ngiwatda.

KAPITULO 16

1 Kalpasanna, rinugian ni Judit a kantaen daytoy a panagyaman iti intero nga Israel, ket inkanta dagiti amin a tattao kalpasan kenkuana daytoy a kanta ti panagdayaw.
2 Ket kinuna ni Judit, Rugianyo ti Diosco babaen kadagiti timbre, kantaenyo iti Apok babaen kadagiti piangpiang: itunoyo kenkuana ti baro a salmo: itan-okyo, ket awagan ti naganna.
3 Ta ti Dios dadaelenna dagiti gubat: ta iti tengnga dagiti kampo iti tengnga dagiti tattao inispalnak manipud kadagiti ima dagidiay nangidadanes kaniak.
4 Rimmuar ni Assur manipud kadagiti bantay manipud amianan, immay a kaduana ti sangapulo a ribu a buyotna, ti bunggoy a nangpasardeng kadagiti waig, ket dagiti kumakabalioda sinakupda dagiti turod.
5 Impannakkelna a puoranna dagiti beddengko, ket patayen dagiti agtutubok a lallaki babaen ti kampilan, ken dusaenna dagiti agsussuso nga ubbing iti daga, ken pagbalinenna dagiti maladagak a kas samsam, ken dagiti birhenko a kas samsam.
6 Ngem pinaay ida ti Mannakabalin-amin nga Apo babaen iti ima ti maysa a babai.
7 Ta ti mannakabalin saan a natinnag babaen kadagiti agtutubo a lallaki, ken saan a kinabil dagiti annak dagiti Titan, wenno dagiti nangato a higante a nangraut kenkuana: ngem ni Judit nga anak a babai ni Merari pinakapuyna isuna gapu iti kinapintas ti rupana.
8 Ta inuksobna ti kawes ti kinabalona maipaay iti pannakaitan-ok dagidiay mairurrurumen idiay Israel, ket pinulotanna ti rupana iti sapsapo, ken ingalutna ti buokna iti goma, ken nangala iti lienso a kawes tapno allilawenna.
9 Dagiti sandaliasna ti nangrabrabak kadagiti matana, ti kinapintasna ti nangbalud iti panunotna, ket ti fauchion limmasat iti tengngedna.
10 Nagkintayeg dagiti Persiano gapu iti kinaturedna, ket nagbuteng dagiti Medo gapu iti kinatibkerna.
11 Kalpasanna, nagpukkaw dagiti marigrigatak gapu iti rag-o, ket dagiti nakapuyko nagpukkawda iti napigsa; ngem nasdaawda: inngato dagitoy ti timekda, ngem natukkolda.
12 Dagiti annak dagiti babbalasitang tinukkolda ida, ken sinugatda ida kas annak dagiti fugative: natayda gapu iti gubat ni Jehova.
13 Kantaekto iti Apo ti baro a kanta: O Apo, naindaklan ken nadayagka, nakaskasdaaw ti pigsana, ken di maparmek.
14 Agserbi koma kenka dagiti amin a parsua: ta sika nagsao, ket naparsuada, imbaonmo ti espiritum, ket pinarsuana ida, ket awan ti makasaranget iti timekmo.
15 Ta dagiti bantay mayakardanto manipud kadagiti pundasionda a kadua dagiti dandanum, dagiti bato marunawdanto a kasla was iti sanguanam: kaskasdi a manangngaasika kadagidiay agbuteng kenka.
16 Ta bassit unay ti amin a daton para iti nasam-it nga ayamuom kenka, ken amin a taba ket saan nga umdas para iti daton a mapuoranmo: ngem ti agbuteng iti Apo naindaklan iti amin a tiempo.
17 Asi pay dagiti nasion a tumakder maibusor kadagiti kabagiak! ti Apo a Mannakabalin-amin ibalesnanto ida iti aldaw ti panangukom, iti panangikabilna iti apuy ken igges iti lasagda; ket mariknadanto ida, ken agsangitda iti agnanayon.
18 Ita apaman a simrekda idiay Jerusalem, nagdaydayawda iti Apo; ket apaman a nadalus dagiti tattao, indatonda dagiti daton a mapuoran, ken dagiti libre a daton, ken dagiti sagutda.
19 Indedikar met ni Judit ti amin a banbanag ni Holofernes, nga inted kenkuana dagiti tao, ken intedna ti canopy, nga innalana iti siledna, kas sagut iti Apo.
20 Iti kasta, intultuloy dagiti tattao ti nagpiesta idiay Jerusalem iti sanguanan ti santuario iti las-ud ti tallo a bulan ket nakipagnaed ni Judit kadakuada.
21 Kalpasan daytoy a tiempo nagsubli ti tunggal maysa iti bukodna a tawid, ket napan ni Judit idiay Betulia, ket nagtalinaed iti bukodna a sanikua, ket idi panawenna nadayaw iti intero a pagilian.
22 Ket adu ti nagtarigagay kenkuana, ngem awan ti makaam-ammo kenkuana iti amin nga aldaw ti panagbiagna, kalpasan a natay ni Manases nga asawana, ket naummong kadagiti tattaona.
23 Ngem ad-adda nga immadu ti dayawna, ket lumakay iti balay ni lakayna, nga agtawen iti sangagasut ket lima, ket winayawayaan ti adipenna a babai; isu a natay isuna idiay Betulia: ket intabonda isuna iti rukib ni lakayna a Manases.
24 Ket ti balay ti Israel insennaayna ti pito nga aldaw: ket sakbay a natay, inwarasna dagiti sanikuana kadagiti amin nga asideg a kabagian ni Manases nga asawana, ken kadagidiay kaasitgan kadagiti kabagianna.
25 Ket awan ti nangpabuteng pay kadagiti annac ti Israel idi kaaldawan ni Judit, wenno nabayag kalpasan ti ipapatayna.

Dagiti nainayon ken ni Ester

Dagiti nainayon ken ni Ester

KAPITULO 10

4 Kinuna ni Mardoqueo, “Inaramid ti Dios dagitoy a banbanag.”
5 Ta malagipko ti maysa a tagtagainep a nakitak maipanggep kadagitoy a banag, ket awan ti napaay.
6 Maysa a bassit nga ubbog nagbalin a karayan, ket adda lawag, ti init, ken adu a danum: daytoy a karayan isu ni Ester, nga inkallaysa ti ari ken pinagbalinna a reyna.
7 Ket ti dua a dragon ket siak ken ni Aman.
8 Ket dagiti nasion isuda dagiti naguummong a mangdadael iti nagan dagiti Judio.
9 Ket ti nacionko isu daytoy nga Israel, a nagikkis iti Dios, ket naisalakan: ta insalakan ti Apo dagiti taona, ket inispalnatayo ti Apo manipud amin dagita a kinadakes, ket inaramid ti Dios dagiti pagilasinan ken dadakkel a datdatlag, a saan a naaramid kadagiti Gentil.
10 Ngarud inaramidna ti dua a panagbibinnunot, maysa para kadagiti tattao ti Dios, ken sabali para kadagiti amin a Gentil.
11 Ket dimteng dagitoy dua a panagbibinnunot iti oras, oras, ken aldaw ti panangukom, iti sangoanan ti Dios kadagiti amin a nasion.
12 Gapuna, linagip ti Dios dagiti tattaona, ket inkalinteganna ti tawidna.
13 Ngarud dagidiay nga aldaw ket agbalinto kadakuada iti bulan ti Adar, maikasangapulo ket uppat ken maikasangapulo ket lima nga aldaw iti isu met laeng a bulan, nga addaan iti gimong, ken rag-o, ken rag-o iti sangoanan ti Dios, a maitunos kadagiti kaputotan iti agnanayon kadagiti taona.

KAPITULO 11

1 Iti maikapat a tawen ti panagturay da Toleo ken Cleopatra, ni Dositeo, a nangibaga nga isu ket maysa a padi ken Levita, ken ni Ptolemeo nga anakna, inyegda daytoy a surat ti Furim, nga imbagada nga isu met laeng, ken ni Lisimaco nga anak ni Ptolemeo, nga adda idiay Jerusalem, ti nangipatarus iti daytoy.
2 Iti maikadua a tawen ti panagturay ni Artexerxes a naindaklan, iti umuna nga aldaw ti bulan a Nisan, nagtagtagainep ni Mardokeo nga anak ni Jairo, nga anak ni Semei, nga anak ni Cisai, iti tribu ni Benjamin;
3 Isu ket maysa a Judio, ken nagnaed iti siudad ti Susa, maysa a naindaklan a tao, nga adipen idi iti paraangan ti ari.
4 Isu met ti maysa kadagiti kautibo, nga innala ni Nabucodonosor nga ari ti Babilonia manipud Jerusalem a kaduana ni Jeconias nga ari ti Judea; ket daytoy ti arapaapna:
5 Adtoy ti arimbangaw ti riribuk, nga addaan iti gurruod, ken ginggined, ken riribuk iti daga.
6 Ket, adtoy, rimmuar ti dua a dadakkel a dragon a sisasagana a makigubat, ket nakaro ti ikkisda.
7 Ket iti ikkisda naisagana dagiti amin a nasion a makigubat, tapno makirangetda kadagiti nalinteg a tao.
8 Ket adtoy ti aldaw ti sipnget ken kinalidem, rigat ken rigat, rigat ken dakkel a riribuk, ditoy daga.
9 Ket nariribuk ti intero a nalinteg a nasion, gapu ta mabutengda kadagiti bukodda a kinadakes, ket sisasaganada a madadael.
10 Kalpasanna, immawagda iti Dios, ket iti panagikkisda, a kasla naggapu iti bassit nga ubbog, nagbalin a dakkel a layus, uray pay adu a danum.
11 Bimmangon ti lawag ken ti init, ket naitan-ok dagiti nanumo, ket inalun-onda dagiti nadayag.
12 Ita, idi nariing ni Mardoqueo, a nakakita iti daytoy a tagtagainep, ken ti inkeddeng ti Dios nga aramiden, pinampanunotna daytoy a tagtagainep, ket agingga iti rabii iti amin a pamay-an tinarigagayanna a maammuan dayta.

KAPITULO 12

1 Ket ni Mardoqueo naginana iti paraangan a kaduana da Gabata ken Tarra, dagiti dua a eunuko ti ari, ken agay-aywan iti palasio.
2 Ket nangngegna dagiti gandatda, ket sinukimatna dagiti panggepda, ket naammuanna nga asidegen nga ikabilda dagiti imada ken Artexerxes nga ari; ket iti kasta pinaneknekanna ti ari kadakuada.
3 Kalpasanna, sinukimat ti ari dagiti dua nga eunuko, ket kalpasan nga impudnoda dayta, natiliwda.
4 Ket inaramid ti ari ti salaysay maipapan kadagitoy a banbanag, ket insurat met ni Mardoqueo maipapan iti dayta.
5 Gapuna imbilin ti ari, ni Mardoqueo nga agserbi iti paraangan, ket gapu iti daytoy binunggonaanna.
6 Nupay kasta, ni Aman nga anak ni Amadato nga Agagita, a napadayawan unay iti ari, inkagumaanna a riribuken ni Mardokeo ken dagiti tattaona gapu iti dua nga eunuko ti ari.

KAPITULO 13

1 Ti kopia dagiti surat ket kastoy: Insurat ti naindaklan nga ari Artexerxes dagitoy a banag kadagiti prinsipe ken gobernador nga adda iti babaenna manipud India agingga iti Etiopia iti sangagasut ket duapulo ket duapulo a probinsia.
2 Kalpasan dayta nagbalinak nga apo iti adu a nasion ken naaddaanak iti panangituray iti intero a lubong, saan a naitan-ok buyogen ti panangipangato iti turayko, no di ket awit-awitko ti bagik a kanayon a buyogen ti kinapatas ken kinaalumamay, pinanggepko nga agtultuloy a pagnaedan dagiti iturayanko iti naulimek a biag, ken pagbalinek ti pagariak a natalna, ken silulukat a pagnaan agingga iti kaunggan nga aplaya, tapno mapabaro ti talna, a tarigagayan ti amin a tattao.
3 Ita idi dinamagko kadagiti mamalbalakadko no kasano a matungpal daytoy, Aman, a nalaing iti kinasirib kadatayo, ken naanamongan gapu iti kankanayon a naimbag a nakemna ken natibker a kinamatalekna, ken naaddaan iti dayaw ti maikadua a puesto iti pagarian.
4 Indeklarana kadakami, nga iti amin a nasion iti intero a lubong adda naiwaras ti maysa a nadangkes a tao, nga addaan kadagiti linteg a maikontra kadagiti amin a nasion, ken agtultuloy a mangumsi kadagiti bilin dagiti ari, isu a kas iti panagkaykaysa dagiti pagariantayo, a nadayaw a pinanggepmi ket saan a mabalin nga umabante.
5 Gapu ta maawatantayo ngarud a daytoy laeng nga ili ti agtultuloy a bumusbusor kadagiti amin a tao, a nagduduma

iti karkarna a wagas dagiti lintegda, ken dakes a maapektaran iti estadotayo, nga ar-aramidenda amin a kinadakes a kabaelanda tapno saan a sititibker ti pagariantayo:
6 Ngarud imbilinmi, nga amin dagidiay naipasimudaag kadakayo babaen ken ni Aman, a naordenan nga agturay kadagiti ar-aramid, ken adda iti sibaymi, madadaelto amin, agraman dagiti assawa ken annakda, babaen ti kampilan dagiti kabusorda, nga awan ti amin nga asi ken asi, iti maikasangapulo ket uppat nga aldaw ti maikasangapulo ket dua a bulan nga Adar iti daytoy agdama a tawen:
7 Tapno isuda, nga idi un-unana ken ita ket nadangkes met, iti maysa nga aldaw buyogen ti kinaranggas mapan iti tanem, ket iti kasta iti agnanayon kalpasan daytoy, pagbalinenda a nasayaat ti pannakarisut dagiti ar-aramidtayo, ken awan ti riribuk.
8 Kalpasanna, pinampanunot ni Mardoqueo ti amin nga aramid ni Jehova, ket inkararagna kenkuana.
9 Kinunana, O Apo, Apo, ti Ari a Mannakabalin-amin: ta adda iti pannakabalinmo ti entero a lubong, ket no intudingmo a mangisalakan iti Israel, awan ti tao a makasuppiat kenka.
10 Ta inaramidmo ti langit ken daga, ken amin a nakaskasdaaw a banbanag iti baba ti langit.
11 Sika ti Apo ti amin a banag, ket ket awan ti tao a makasaranget kenka, nga isu ti Apo.
12 Ammom amin a banag, ket ammom, Apo, a saan a gapu iti panangumsi wenno kinatangsit, wenno gapu iti aniaman a tarigagay ti dayag, a diak nagruknoy ken ni natangsit nga Aman.
13 Ta mabalinko koma a mapnek iti naimbag a nakem para iti pannakaisalakan ti Israel tapno agepan dagiti dapan dagiti sakana.
14 Ngem inaramidko daytoy, tapno saanko nga ing-ay-ayat ti dayag ti tao ngem ti dayag ti Dios: ket diakto agdayaw iti asinoman malaksid kenka, O Dios, ken diakto aramiden dayta a natangsit.
15 Ket ita, O Apo a Dios ken Ari, kaasiam dagiti taom: ta dagiti matada addada cadacami a mangyeg cadacami; wen, tarigagayanda a dadaelen ti tawid, a kukuam manipud idi punganay.
16 Dimo umsien ti bingay, nga intedmo manipud Egipto maipaay iti bagim.
17 Denggem ti kararagko, ket kaasiam ti tawidmo: pagbalinem ti ladingitmi a rag-o, tapno agbiagkami, O Apo, ket idaydayawmo ti naganmo: ket dimo dadaelen dagiti ngiwat dagiti mangidaydayaw kenka, O Apo.
18 Kasta met nga immawag ti amin nga Israel iti Apo, agsipud ta ti ipapatayda adda iti imatangda.

KAPITULO 14

1 Ni Reyna Ester, gapu ta mabuteng ken patay, nagpatulong iti Apo.
2 Ket inikkatna ti nadayag a kawesna, ket inkawesna dagiti pagan-anay ti panagsagaba ken panagleddaang: ket imbes a dagiti napapateg a sapsapo, inabbonganna ti ulona iti dapo ken ibleng, ket pinababana unay ti bagina, ket amin a lugar ti rag-ona pinunnona iti napigis a buokna.
3 Ket nagkararag iti Apo a Dios ti Israel, a kunkunana, O Apok, sika laeng ti Aritayo: tulongannak, langalang a babai, nga awan ti katulonganda no di sika.
4 Ta ti peggadko adda iti imak.
5 Manipud kinaubingko nangngegko iti tribu ti pamiliak a sika, O Apo, innalam ti Israel manipud iti tengnga dagiti amin a tao, ken dagiti ammami manipud iti amin nga immun-una kadakuada, para iti agnanayon a tawid, ket inaramidmo ti aniaman nga inkarim kadakuada.
6 Ket ita nagbasolkami iti sanguanam: gapuna nga inyawatnakami kadagiti ima dagiti kabusormi.
7 Gapu ta nagdaydayawkami kadagiti didiosda: O Apo, nalintegka.
8 Nupay kasta, saanda a mapnek, nga addatayo iti napait a pannakakautibo: ngem sinaplitda dagiti imada kadagiti idoloda.
9 A ikkatenda ti banag nga inordenam babaen ti ngiwatmo, ken dadaelenda ti tawidmo, ken pasardengenda ti ngiwat dagiti mangidaydayaw kenka, ken iddependa ti dayag ti balaymo, ken ti altarmo.
10 Ken luktanda dagiti ngiwat dagiti nasion tapno idatagda dagiti pammadayaw dagiti didiosen, ken tapno maitan-ok ti nainlasagan nga ari iti agnanayon.
11 O Apo, dimo ited ti setrom kadagiti awan serserbina, ket saanda koma a katawaan ti pannakatnagmi; ngem iturongda ti panggepda iti bagbagida, ket pagbalinenda isuna a pagwadan, a nangirugi iti daytoy maibusor kadatayo.
12 Laglagipem, O Apo, ipakaammom ti bagim iti tiempo ti rigatmi, ket ikkannak iti kinatured, O Ari dagiti nasion, ken Apo ti amin a pannakabalin.
13 Ikkannak iti nalaing a panagsao iti ngiwatko iti sanguanan ti leon: isublina ti pusona a manggura iti makilablaban kadatayo, tapno adda panungpalanna, ken dagiti amin nga addaan iti kapada ti panagpampanunotna.
14 Ngem ispalennakami babaen ti imam, ket tulongannak a langalang, ken awan sabali a tulong no di sika.
15 Ammom amin a banag, O Apo; ammom a kagurak ti dayag dagiti nakillo, ken kagurak ti pagiddaan dagiti saan a nakugit, ken dagiti amin a nasion.
16 Ammom ti kasapulak: ta karurodko ti pagilasinan ti nangato a kasasaadko, nga adda iti ulok kadagiti aldaw nga ipakpakitak ti bagik, ken karurodko dayta a kas iti panagregla, ken saanko nga isuot no agmaymaysaak nga agmaymaysa.
17 Ket ti adipenmo a babai saan a nangan iti lamisaan ni Aman, ken saanko nga impateg unay ti piesta ti ari, wenno imminum iti arak dagiti daton nga inumen.
18 Saan met a naragsak ti adipenmo manipud iti aldaw a pannakaiyegko ditoy ita nga aldaw, no di ket gapu kenka, O Apo a Dios ni Abraham.
19 O sika a mannakabalin a Dios a nangnangruna ngem iti amin, denggem ti timek dagiti nabaybay-an ket ispalennakami manipud kadagiti ima dagiti nadangkes, ket ispalennak manipud iti butengko.

KAPITULO 15

1 Ket iti maikatlo nga aldaw, idi nalpasna dagiti kararagna, inikkatna dagiti kawesna iti panagleddaang, ket inkawesna ti nadayag a kawesna.
2 Ket gapu ta naarkosan a nadayag, kalpasan nga immawag iti Dios, nga isu ti makakita ken mangisalakan iti amin a banbanag, inkuyogna ti dua a katulongan a babbai.

3 Ket iti daydiay nagsandig, a kasla awit-awitna ti bagina a nasiglat;
4 Ket simmurot ti sabali, a nangibaklay iti trenna.
5 Ket isu nalabaga gapu iti kinanaan-anay ti kinapintasna, ken ti rupana naragsak ken nadungngo unay: ngem ti pusona agladladingit gapu iti buteng.
6 Idi limmasat iti amin a ruangan, nagtakder iti sanguanan ti ari, a situtugaw iti naarian a tronona, ken nakawesan iti amin a kawesna a natan-ok, a naraniag amin iti balitok ken napateg a bato; ket nakabutbuteng unay.
7 Kalpasanna, intag-ayna ti rupana nga agsilsilnag iti kinatan-ok, narungsot unay ti panangmatmatna kenkuana: ket ti reyna nagruknoy, ket nalabaga, ket naliday, ket nagruknoy iti ulo ti adipen a babai nga immun-una ngem isu.
8 Kalpasanna, binalbaliwan ti Dios ti espiritu ti ari iti kinaalumamay, a gapu iti buteng naglugan manipud iti tronona, ket inarakupna, agingga nga immay manen iti bagina, ket liniwliwana babaen kadagiti naayat a sasao ket kinunana kenkuana:
9 Ester, ania ti problema? Siak ti kabsatmo, agragsakka:
10 Saanka a matay, nupay sapasap ti bilinmi: umasidegka.
11 Iti kasta, intag-ayna ti balitok a setrona, ket inkabilna iti tengngedna.
12 Inarakupna, ket kinunana, Agsaoka kaniak.
13 Idin kinunana kencuana, Nakitaka, apoc, a cas maysa nga anghel ti Dios, ket nariribuk ti pusoc gapu iti buteng iti kinatan-okmo.
14 Ta nakaskasdaawka, apo, ket ti rupam napno iti parabur.
15 Ket bayat ti panagsasaona, nagruknoy gapu iti pannakabannog.
16 Kalpasanna, nariribuk ti ari, ket liniwliwa dagiti amin nga adipenna.

KAPITULO 16

1 Ti naindaklan nga ari Artexerxes kadagiti prinsipe ken gobernador ti sangagasut ket duapulo ket duapulo a probinsia manipud India agingga iti Etiopia, ken kadagiti amin a napudno nga iturayanmi, kablaawanna.
2 Adu, no masansan a mapadayawanda iti dakkel a kinaparabur dagiti naparabur a prinsipeda, ad-adda a maipagpannakkelda, .
3 Ket ikagumaanyo a saktan dagiti iturayantayo laeng, ngem gapu ta dikay kabaelan nga ibturan ti nawadwad, alaenyo nga aramiden dagiti agar-aramid iti naimbag kadakuada.
4 Ket saan laeng nga ikkaten ti panagyaman manipud kadagiti tao, no di ket maitag-ay pay babaen kadagiti nadayag a balikas dagiti naalas a tao, a saan a pulos a naimbag, ipagarupda a makalisi iti kinahustisia ti Dios, a makakita iti amin a banag ken manggurgura iti dakes.
5 Masansan met a ti nalinteg a panagsasao dagidiay, a naitaltalek a mangimaton kadagiti ar-aramid dagiti gagayyemda, ti nakaigapuan ti adu nga agturay a makiraman iti dara nga awan basolna, ken nangbalkot kadakuada kadagiti didigra a di matarimaan.
6 Allukoyenda iti kinaulbod ken panangallilaw ti naalas a kababalinda ti kinainosente ken kinaimbag dagiti prinsipe.
7 Ita mabalinyo a makita daytoy, kas indeklarami, saan unay babaen kadagiti nagkauna a pakasaritaan, a kas iti mabalinyo, no sukimatenyo no ania ti nadangkes a naaramid iti kallabes babaen ti angol a kababalin dagidiay saan a maikari a naikabil iti turay.
8 Ket masapul nga aywanantayo ti umay a tiempo, tapno ti pagariantayo agbalin a naulimek ken natalna para kadagiti amin a tattao.
9 Agpada babaen ti panangbalbaliw kadagiti panggeptayo, ken kanayon a panangukom kadagiti banag a nabatad nga addaan iti ad-adda nga agpapada a panagtultuloy.
10 Ta ni Aman, maysa a taga Macedonia, nga anak ni Amadata, ket pudno a ganggannaet manipud iti dara ti Persia, ken adayo iti kinaimbagtayo, ken kas maysa a ganggannaet nga immawat kadatayo.
11 Nagun-odna idi ti parabur nga ipakitami iti tunggal nasion, kas iti pannakaawagna nga amami, ken kanayon a nadayaw ti amin a sumaruno a tao iti ari.
12 Ngem isu, a saan a nangawit iti dakkel a dignidadna, innalanatayo ti pagarian ken biagtayo.
13 Gapu ta babaen iti nadumaduma ken nasikap a panangallilaw inkagumaanna ti pannakadadael kadakami, kasta met ni Mardoqueo, a nangisalakan iti biagmi, ken kanayon a nanggun-od iti pagimbaganmi, kasta met ken awan pakababalawanna nga Ester, a makiraman iti pagarianmi, agraman ti intero a nasionda.
14 Ta babaen kadagitoy a pamay-an napanunotna, a nasarakanmi nga awanan kadagiti gagayyem a nangipatarus iti pagarian dagiti Persia kadagiti taga Macedonia.
15 Ngem masarakantayo a dagiti Judio, nga inyawat daytoy nadangkes a napanglaw iti naan-anay a pannakadadael, saanda a managdakdakes, no di ket agbibiagda iti kaaduan a nalinteg a linteg.
16 Ket nga agbalinda nga annak ti kangatuan ken kabilgan, sibibiag a Dios, a nangurnos iti pagarian agpadpada kadatayo ken kadagiti kapuonantayo iti kasayaatan a wagas.
17 Gapuna, nasayaat no saanyo nga ipatungpal dagiti surat nga impatulod kadakayo ni Aman nga anak ni Amadata.
18 Ta ti nangaramid kadagitoy a banbanag, naibitin kadagiti ruangan ti Susa agraman ti amin a pamiliana: Ti Dios, a mangiturturay iti amin a bambanag, a sidadaras a mangibales kenkuana sigun kadagiti let-angna.
19 Ngarud, ipablaakyo ti kopia daytoy a surat iti amin a lugar, tapno agbiag dagiti Judio a siwayawaya a maitunos kadagiti bukodda a linteg.
20 Ket tulonganyonto ida, tapno uray iti isu met laeng nga aldaw, a maikasangapulo ket tallo nga aldaw ti maikasangapulo ket dua a bulan ti Adar, maibalesda kadakuada, nga iti panawen ti rigatda ket mangraut kadakuada.
21 Ta ti Mannakabalin-amin a Dios nagturong kadakuada iti rag-o iti aldaw a pannakapukaw dagiti napili a tattao.
22 Masapul ngarud a salimetmetanyo daytoy iti natan-ok nga aldaw iti amin a panagrambak.
23 Tapno agpadpada ita ken inton agangay adda kinatalged kadatayo ken kadagiti Persiano a naapektaran unay; ngem kadagidiay agkukumplot maibusor kadatayo, maysa a pakalaglagipan iti pannakadadael.
24 Ngarud tunggal siudad ken pagilian uray ania, a saan nga agaramid a maibatay kadagitoy a banag, madadaelto nga awan asi babaen ti apuy ken kampilan, ket mapagbalinto a saan laeng a di malabsan dagiti tattao, no di ket kasta met a kagura unay kadagiti atap nga animal ken tumatayab iti agnanayon.

THE Wisdom OF Solomon

Ti Kinasirib ni Solomon

KAPITULO 1

1 Ayatenyo ti kinalinteg, dakayo nga ukom iti daga: panunotenyo ti Apo nga addaan iti naimbag (puso,) ket buyogen ti kinasimple ti puso sapulenyo isuna.
2 Ta masarakanto dagiti saan a mangsulisog kenkuana; ket ipakitana ti bagina kadagiti saan nga agtalek kenkuana.
3 Ta dagiti naulpit a pampanunot agsisina iti Dios: ket ti pannakabalinna, no masubok, tubngarenna dagiti saan a masirib.
4 Ta iti dakes a kararua saanto a sumrek ti sirib; wenno agtaeng iti bagi a naipasakup iti basol.
5 Ta ti nasantuan nga espiritu ti disiplina ket agtalawto iti panangallilaw, ken umadayo kadagiti kapanunotan nga awanan pannakaawat, ket saanto nga agtalinaed no sumrek ti kinakillo.
6 Ta ti sirib ket naayat nga espiritu; ket saannanto nga absueltoen ti managtabbaaw kadagiti sasaona: ta ti Dios saksi ti rendana, ken pudno a makakita iti pusona, ken dumdumngeg iti dilana.
7 Ta ti Espiritu ti Apo punnuenna ti lubong: ket ti naglaon iti amin a banbanag addaan pannakaammo iti timek.
8 Ngarud ti agsasao iti saan a nalinteg saan a mabalin a mailemmeng: wenno ti panagibales, inton dusaenna, saanto a lumabas kencuana.
9 Ta ti inkisision maaramidto kadagiti pammagbaga dagiti saan a nadiosan: ket ti uni dagiti sasaona umayto iti Apo maipaay iti pannakaiparangarang dagiti dakes nga aramidna.
10 Ta ti lapayag ti apal denggenna amin a banbanag: ket saan a nailemmeng ti arimbangaw ti panagtanabutob.
11 Ngarud, agannadkayo iti panagtanabutob, a saan a makagunggona; ket liklikam ti dilam iti panagsasao: ta awan ti sao a nalimed, nga awan serserbina: ket ti ngiwat a mamati papatayenna ti kararua.
12 Diyo sapulen ti patay iti biddut ti biagyo: ket dikay guyoden ti pannakadadael babaen kadagiti aramid dagiti imayo.
13 Ta saan nga inaramid ti Dios ti ipapatay: ken saanna a maragsakan iti pannakadadael dagiti sibibiag.
14 Ta pinarsuana amin a banbanag, tapno maaddaanda iti kinataoda: ket nasalun-at dagiti kaputotan ti lubong; ket awan ti sabidong a mangdadael kadakuada, wenno ti pagarian ni patay ditoy daga.
15 (Ta ti kinalinteg saan a matay:)
16 Ngem dagiti saan a nadiosan a tattao babaen kadagiti aramid ken sasao inawaganda dayta kadakuada: ta idi impagarupda a maaddaanda iti gayyemda, inbusda nga awan serserbina, ket nakitulagda iti dayta, agsipud ta maikarida a makiraman iti dayta.

KAPITULO 2

1 Ta dagiti saan a nadiosan a nagsao, a makirinnason iti bagbagida, ngem saan a nalinteg, Ti biagmi ket ababa ken makabannog, ket iti ipapatay ti maysa a tao awan ti agas: awan met ti siasinoman a naammuan a nagsubli manipud iti tanem.
2 Ta naipasngaytayo iti amin nga adbentura: ket inton agangay agbalintayo a kasla ditay pay napadasan: ta ti anges kadagiti abut ti agongtayo ket kas iti asuk, ken bassit a kirmat iti panaggaraw ti pusotayo.
3 No maiddep, agbalinto a dapo ti bagitayo, ket mapukawto ti espiritutayo a kas iti nalamuyot nga angin.
4 Ket malipatanto ti nagantayo iti panaglabas ti panawen, ket awanto ti siasinoman a manglaglagip kadagiti aramidtayo, ket aglabas ti biagtayo a kas iti tugot ti ulep, ket maiwarasto a kas maysa nga alingasaw, a maitalaw babaen kadagiti silnag ti init, ket parmeken ti pudotna.
5 Ta ti panawentayo ket maysa a mismo nga anniniwan nga aglabas; ket kalpasan ti panungpalantayo awanen ti panagsubli: ta napartak a naselioan, iti kasta awan ti asinoman nga umay manen.
6 Umaykayo ngarud, tagiragsakentayo dagiti naimbag a banag nga adda: ket alisto nga usarentayo dagiti parsua a kas iti kinaagtutubo.
7 Punnuentayo ti bagbagitayo iti nangina nga arak ken sapsapo: ket awan koma ti sabsabong ti ubbog a lumabas kadatayo.
8 Koronatayo ti bagbagitayo kadagiti bunggoy ti rosas, sakbay a malaylay dagitoy.
9 Awan koma cadatayo ti awanan iti bingayna iti kinagartemtayo: mangibatitayo iti pagilasinan ti rag-otayo iti tunggal lugar: ta daytoy ti bingaytayo, ket daytoy ti bingaytayo.
10 Irurumentayo ti napanglaw a nalinteg a tao, ditay koma kaasian ti balo, wenno raemen dagiti nagkauna nga ubanan a buok dagiti lallakay ken babbaket.
11 Ti pigsatayo isu koma ti linteg ti kinahustisia: ta ti nakapuy ket masarakan nga awan pategna.
12 Ngarud, agur-uraytayo iti nalinteg; gapu ta saan a maipaay iti turnotayo, ken nadalus a maikontra kadagiti ar-aramidtayo: tubngarennatayo gapu iti panangsalungasingtayo iti linteg, ken busorenna ti kinadakestayo dagiti salungasing ti edukasiontayo.
13 Ibagbagana nga addaan iti pannakaammo iti Dios: ket awaganna ti bagina nga anak ti Apo.
14 Naaramid isuna a mangtubngar kadagiti pampanunottayo.
15 Naladingit kadatayo uray no kitaentayo: ta ti biagna saan a kas iti biag ti sabsabali a tattao, sabali ti uso dagiti daldalanna.
16 Maibilangtayo kenkuana a kas kadagiti peke: umadayo kadagiti daldalantayo a kas iti kinarugit: ibagbagana ti panungpalan dagiti nalinteg tapno mabendisionan, ket ipagpannakkelna a ti Dios isu ti amana.
17 Kitaentayo no pudno dagiti sasaona: ket subokentayo no ania ti mapasamak iti panungpalanna.
18 Ta no ti nalinteg a tao ket anak ti Dios, tulonganna ken ispalenna iti ima dagiti kabusorna.
19 Sukimatentayo isuna buyogen ti kinaladingit ken pannakatutuok, tapno maammuantayo ti kinaemma ken paneknekantayo ti kinaanusna.
20 Kondenarentayo isuna iti nakababain nga ipapatay: ta babaen ti bukodna a sasaona ket mararaemto.

21 Dagiti casta a banbanag pinampanunotda, ket naallilawda: ta ti bukodda a kinadakes ti nangbulsek kadakuada.
22 No maipapan kadagiti palimed ti Dios, saanda nga am-ammo ida: ken saanda a ninamnama ti tangdan ti kinalinteg, wenno nailasin ti gunggona kadagiti awan pakababalawanna a kararua.
23 Ta pinarsua ti Dios ti tao nga agbalin nga imortal, ken pinagbalinna a ladawan ti bukodna nga agnanayon.
24 Nupay kasta, gapu iti apal iti Diablo immay ti patay ditoy lubong: ket dagiti agtaktakder iti dasig masarakanda dayta.

KAPITULO 3

1 Ngem dagiti kararua dagiti nalinteg addada iti ima ti Dios, ket awanto ti pannakatutuok a mangsagid kadakuada.
2 Iti imatang dagiti saan a masirib kasla natayda: ket ti ipapanawda maibilang a kinapanglaw.
3 Ket ti ipapanawda cadacami nga agbalin a naan-anay a pannakadadael: ngem sitatalnada.
4 Ta nupay madusada iti imatang dagiti tattao, napno ti namnamada iti imortalidad.
5 Ket gapu ta nadusada bassit, dakkelto ti gunggonaanda: ta ti Dios sinubokna ida, ket nasarakan ida a maikari para iti bagina.
6 Kas balitok iti urno pinadasna ida, ket inawatna ida kas daton a mapuoran.
7 Ket iti tiempo ti isasarungkarda agsilnagdanto, ket agtaraydanto nga agsublisubli a kas kadagiti kirmat iti tengnga dagiti rugit.
8 Ukomendanto dagiti nasion, ket agturaydanto kadagiti tao, ket agturayto ti Apoda iti agnanayon.
9 Dagidiay agtalek kencuana maawatandanto ti kinapudno: ket dagiti napudno iti ayat agtalinaeddanto kencuana: ta ti parabur ken asi adda cadagiti sasantona, ket maseknan isuna kadagiti pinilina.
10 Ngem madusa dagiti saan a nadiosan a mayannurot iti bukodda nga imahinasion, a nangbaybay-a kadagiti nalinteg, ken nangbaybay-a iti Apo.
11 Ta siasinoman a manglais iti sirib ken panangtaraken, nakalkaldaang, ken awan mamaayna ti namnamada, awan bunga ti panagbannogda, ken saan a makagunggona dagiti ar-aramidda.
12 Maag dagiti assawada, ken nadangkes dagiti annakda.
13 Mailunod dagiti kaputotanda. Gapuna nabendisionan ti lupes a saan a natulawan, a saan a nakaam-ammo iti nakabasol a pagiddaan: maaddaanto iti bunga iti panangsarungkar dagiti kararua.
14 Ket nabendisionan ti eunuko, a babaen kadagiti im-imana awan ti inaramidna a kinadakes, wenno nangipampanunot iti dakes a banbanag a maibusor iti Dios: ta maitedto kenkuana ti naisangsangayan a sagut ti pammati, ken maysa a tawid iti templo ti Apo nga ad-adda a makaay-ayo iti panunotna.
15 Ta nadayag ti bunga ti naimbag a panagbannog: ket ti ramut ti sirib saanto a pulos agtinnag.
16 No maipapan kadagiti annak dagiti mannakikamalala, saandanto a dumteng iti kinaperpektoda, ket ti bin-i ti nakillo a pagiddaan mairamutto.
17 Ta nupay napaut ti panagbiagda, saandanto a maibilang: ket awanto ti dayaw ti maudi a panawenda.
18 Wenno, no matayda a dagus, awan ti namnamada, wenno liwliwa iti aldaw ti pannakasuot.
19 Ta nakaam-amak ti panungpalan ti nakillo a kaputotan.

KAPITULO 4

1 Nasaysayaat ti awan anak, ken maaddaan iti kinaimbag: ta ti pakalaglagipan dayta saan a matay: agsipud ta am-ammo dayta iti Dios ken kadagiti tattao.
2 No adda dayta, pagwadan dagiti tattao; ket inton awanen, tarigagayanda: agkawes iti korona, ket agballigi iti agnanayon, a nagun-odna ti balligi, nga ikagkagumaanna dagiti di natulawan a gunggona.
3 Ngem saanto a rumang-ay dagiti umad-adu nga annak dagiti di nadiosan, wenno agramut iti nauneg manipud kadagiti bastardo a lislis, wenno mangikabil iti aniaman a natibker a pundasion.
4 Ta nupay rumang-ayda iti sanga iti apagbiit; kaskasdi a saanda nga agtaktakder, maiyugyugyogdanto iti angin, ket babaen ti puersa dagiti angin maparamutdanto.
5 Mapisangto dagiti imperpekto a sanga, saan a makagunggona ti bungada, saan a naluom a kanen, wen, awan serserbina.
6 Ta dagiti annak a nayanak iti di nainkalintegan a pagiddaan ket saksi ti kinadakes maibusor kadagiti dadakkelda iti pannakabistada.
7 Ngem nupay malapdan ti nalinteg babaen ken patay, aginananto latta.
8 Ta ti nadayaw nga edad ket saan a daydiay agtaktakder iti kapaut ti panawen, wenno ti marukod babaen ti bilang dagiti tawen.
9 Ngem ti sirib isu ti uban a buok kadagiti tattao, ken ti biag nga awan mantsana ket kinalakay.
10 Inay-ayona ti Dios, ket dungdungnguenna: isu a naipatarus isuna nga agbiag iti tengnga dagiti managbasol.
11 Wen napardas a naikkat, di la ket ta baliwan dayta a kinadakes ti pannakaawatna, wenno panangallilaw ti panangallilaw iti kararuana.
12 Ta ti panagsalamangka ti kinadakes lidemna dagiti banag a napudno; ket ti panagallaalla ti tarigagay dadaelenna ti simple nga isip.
13 Napagbalin a naan-anay iti apagbiit a panawen, natungpalna iti napaut a panawen.
14 Ta ti kararuana inay-ayona ti Apo: gapuna a nagdardaras a nangikkat kenkuana manipud kadagiti nadangkes.
15 Daytoy ket nakita dagiti tattao, ket saanda a naawatan, ken saanda nga inkabil daytoy iti panunotda, A ti parabur ken asina adda kadagiti sasantona, ken addaan iti panagraem kadagiti pinilina.
16 Iti casta ti nalinteg a natay, kondenarennanto dagiti saan a nadiosan a sibibiag; ken kinaagtutubo a di

agbayag maperpekto ti adu a tawen ken kinalakay dagiti saan a nalinteg.
17 Ta makitadanto ti panungpalan dagiti masirib, ket saandanto a maawatan no ania ti inkeddeng ti Dios iti pammagbagana, ken no ania a panggep ti insaad ti Apo kenkuana iti natalged.
18 Makitadanto isuna, ket umsienda isuna; ngem katawaanto ida ti Dios a manglais: ket inton agangay agbalindanto a nakababain a bangkay, ken pannakaumsi iti tengnga dagiti natay iti agnanayon.
19 Ta rugitanna ida, ket ibellengna ida a situtulok, tapno awan ti makasaoda; ket iyugyognanto ida manipud iti pundasion; ket madadaeldanto a naan-anay, ket agladladingitda; ket madadaelto ti pakalaglagipanda.
20 Ket inton ibellengda dagiti salaysay ti basbasolda, umaydanto buyogen ti buteng: ket dagiti bukodda a kinadakes ti mangkombinsir kadakuada iti rupada.

KAPITULO 5

1 Kalpasanna, agtakderto ti nalinteg a tao iti dakkel a kinatured iti sangoanan dagiti nangparigat kenkuana, ken saan a nangibilang kadagiti panagbannogna.
2 No makitada daytoy, mariribukanda iti nakaam-amak a buteng, ket masdaawdanto iti karkarna ti pannakaisalakanna, iti adayo a nalablabes ngem iti amin a ninamnamada.
3 Ket isuda nga agbabawi ken agdungdung-aw gapu iti panagsagaba ti espiritu kunadanto iti uneg ti bagbagida, Daytoy isu idi no dadduma nga inuyawmi, ken maysa a proverbio ti pannakaumsi.
4 Dakami a maag imbilangmi ti biagna kas kinamauyong, ken ti panungpalanna nga awan dayawna.
5 Anian a naibilang isuna kadagiti annak ti Dios, ken ti gasatna adda kadagiti sasanto!
6 Ngarud nagbiddutkami iti dalan ti kinapudno, ket saan a nagsilnag kadakami ti lawag ti kinalinteg, ket saan a bimmangon kadakami ti init ti kinalinteg.
7 Nabannogkami iti dalan ti kinadakes ken pannakadadael: wen, limmasatkami kadagiti let-ang, nga awan ti dalan: ngem no maipapan iti dalan ti Apo, saanmi nga ammo.
8 Ania ti nagunggona kadatayo ti kinatangsit? wenno ania a pagimbagan ti inyeg kadatayo dagiti kinabaknang babaen ti panagpannakkeltayo?
9 Amin dagita a banbanag nalpasen a cas maysa nga anniniwan, ken cas maysa a poste a nagdardaras a limmasat;
10 Ket kas iti barko a lumabas iti rabaw dagiti dalluyon ti danum, nga inton lumabas, saan a masarakan ti tugotna, wenno ti dalan ti kila kadagiti dalluyon;
11 Wenno kas no ti maysa a tumatayab ket nagtayab iti tangatang, awan ti pakakitaan iti dalanna a masarakan, no di ket ti nalag-an nga angin a maparmek babaen ti pannakasaplit dagiti payakna ken nasinasina iti naranggas nga arimbangaw ken panaggarawda, lumasat, ket sadiay kalpasanna awan ti pakakitaan no sadino ti napananna;
12 Wenno kas no mapaltogan ti pana iti maysa a marka, bingayenna ti angin, a dagus nga agtipon manen, iti kasta saan a maammuan ti tao no sadino ti limmasatanna.
13 Kasta met datayo met, apaman a nayanaktayo, nangrugi nga umasideg iti panungpalantayo, ket awan ti pagilasinan ti kinaimbag nga ipakitatayo; ngem naibustayo iti bukodtayo a kinadakes.
14 Ta ti namnama dagiti saan a nadiosan ket kas iti tapok a maiyanud ti angin; kas iti naingpis a dutdot a mailaksid iti bagyo; kas iti asuk a naiwaras ditoy ken sadiay babaen ti bagyo, ket lumabas a kas iti pakalaglagipan ti sangaili nga agtalinaed laeng iti maysa nga aldaw.
15 Ngem agbiag nga agnanayon dagiti nalinteg; ti gunggonada ket adda met iti Apo, ken ti panangaywan kadakuada adda iti Kangatuan.
16 Ngarud umawatdanto iti nadayag a pagarian, ken napintas a korona manipud iti ima ti Apo: ta babaen ti makannawan nga imana abbonganna ida, ket babaen ti takiagna salaknibanna ida.
17 Alaennanto kencuana ti apalna a maipaay iti naan-anay a kabal, ket pagbalinenna ti parsua nga igamna a pangibales kadagiti kabusorna.
18 Ikawesnanto ti kinalinteg a kas kabal ti barukong, ken pudno a panangukom imbes a kallugong.
19 Alaennanto ti kinasanto kas maysa a di maparmek a kalasag.
20 Tademnanto ti nakaro a pungtotna a kas kampilan, ket makigubatto kenkuana ti lubong kadagiti saan a masirib.
21 Kalpasanna, mapandanto dagiti makannawan a puntiria a gurruod; ket manipud kadagiti ulep, kas manipud iti nasayaat ti pannakaguyodna a pana, agtayabdanto nga agturong iti marka.
22 Ket dagiti uraro a napno iti pungtot maipuruakdanto a kas iti pungtot a bato, ket ti danum ti baybay agpungtotto kadakuada, ket dagiti layus siuulpit a malmesdanto ida.
23 Wen, tumakderto ti maysa a napigsa nga angin a maibusor kadakuada, ket kasla bagyo ti mangpuyot kadakuada: iti kasta ti kinadakes dadaelenna ti intero a daga, ket ti dakes a panagtignay ti mangballikug kadagiti trono dagiti mannakabalin.

KAPITULO 6

1 Denggenyo ngarud, O dakayo nga ari, ket maawatanyo; agsursurokayo, dakayo nga ukom kadagiti ungto ti daga.
2 Dumngegkayo, dakayo a mangiturturay kadagiti tattao, ket idaydayawyo ti kinaadu dagiti nasion.
3 Ta inted kadakayo ti pannakabalin ti Apo, ken kinasoberano manipud iti Kangatuan, a mangsubok kadagiti aramidyo, ken mangsukimat kadagiti balakadyo.
4 Agsipud ta, kas ministro iti pagarianna, saankayo a nalinteg ti panangukom, wenno nagtungpal iti linteg, wenno nagna a simmurot iti pammagbaga ti Dios;
5 Nakaam-amak ken napardas nga umayto kadakayo: ta natadem ti panangukomto kadagidiay adda kadagiti nangato a disso.

6 Ta asidegen a pakawanen ti asi dagiti nadangkes: ngem dagiti mannakabalin a tattao matutuokdanto iti kasta unay.
7 Ta daydiay Apo iti isuamin, awanto ti agbuteng iti bagi ti siasinoman, wenno agtakder a mabuteng iti kinatan-ok ti siasinoman: ta inaramidna ti bassit ken dadakkel, ken maseknan iti isuamin nga agpapada.
8 Ngem dumtengto ti nakaro a pannubok kadagiti mannakabalin.
9 Ngarud, dakayo nga ari, agsasaoak, tapno masursuroyo ti kinasirib, ket saankayo nga agtinnag.
10 Ta dagiti mangtaginayon iti kinasanto ket maukomto a nasantoan: ket dagiti nakasursuro iti kasta a banbanag masarakandanto no ania ti sungbatanda.
11 Gapuna, ikabilyo ti panagayatyo kadagiti sasaok; tarigagayanyo ida, ket maisurokayto.
12 Nadayag ti sirib, ket saan a pulos agkupas: wen, nalaka a makita dagiti mangay-ayat kenkuana, ken masarakan dagiti agsapsapul kenkuana.
13 Lapdanna dagiti agtarigagay kenkuana, iti panangipakaammona nga umuna iti bagina kadakuada.
14 Siasinoman a mangsapsapul kenkuana a nasapa awanto ti dakkel a panagrigat: ta masarakannanto a situtugaw kadagiti ruanganna.
15 Ti panangpanunot kencuana isu ti kinaan-anay ti sirib: ket ti siasinoman a mangsiput kencuana madagdagusto nga awan ti pakainaiganna.
16 Ta agbirbirok a mangsapsapul kadagiti maikari kenkuana, ipakitana ti bagina a naimbag kadakuada kadagiti dalan, ken masabetna ida iti tunggal pampanunot.
17 Ta ti pudpudno a pangrugianna isu ti tarigagay iti disiplina; ket ti panangaywan iti disiplina ket ayat;
18 Ket ti ayat isu ti panangtungpal kadagiti lintegna; ket ti panangipangag kadagiti lintegna isu ti pammatalged iti di panagrupsa;
19 Ket ti di panagrupsa pagbalinennatayo nga umasideg iti Dios.
20 Ngarud ti tarigagay ti sirib ket mangyeg iti maysa a pagarian.
21 No ti pakaragsakanyo ket kadagiti trono ken setro, O dakayo nga ari ti ili, dayawenyo ti sirib, tapno agturaykayo iti agnanayon.
22 No maipapan iti sirib, no ania isuna, ken no kasano a simmang-at, ibagakto kadakayo, ket diakto ilemmeng kadakayo dagiti palimed: no di ket sapulek isuna manipud idi rugi ti pannakayanakna, ket iyegko ti pannakaammo kenkuana iti lawag, ken saanto a lumasat iti kinapudno.
23 Saanakto met a mapan buyogen ti makabusbos nga apal; ta ti kasta a tao awanto ti pannakilangen iti sirib.
24 Ngem ti kinaadu dagiti masirib isu ti pagsayaatan ti lubong: ket ti masirib nga ari isu ti panangtaginayon kadagiti tattao.
25 Umawatkayo ngarud iti pannursuro babaen kadagiti sasaok, ket naimbag dayta kadakayo.

KAPITULO 7

1 Siak met maysa a mortal a tao, kas iti amin, ken kaputotan daydiay immuna a naparsua iti daga.
2 Ket iti aanakan ni nanangko naaramid a lasag iti las-ud ti sangapulo a bulan, a napagtitipon iti dara, manipud iti bukel ti tao, ken ti ragsak a dumteng iti pannaturog.
3 Ket idi naipasngayak, nagguyodak iti gagangay nga angin, ket natnagak iti daga, nga umasping ti nakaparsuaan, ket ti immuna a timek nga insawangko ket agsangsangit, kas iti ar-aramiden ti amin a dadduma.
4 Nasusoak a nakabalkot iti kawes, ket dayta buyogen ti pannakaseknan.
5 Ta awan ti ari a sabali ti nangrugian ti pannakayanakna.
6 Ta maymaysa ti pagserkan ti amin a tattao iti biag, ken rummuar dagiti umasping.
7 Gapuna nagkararagak, ket naited kaniak ti pannakaawat: immawagak iti Dios, ket immay kaniak ti espiritu ti sirib.
8 Isut' kaykayatko ngem dagiti setro ken trono, ket awan ti ipatpategko a kinabaknang no idilig kenkuana.
9 Saanak met nga inyarig kenkuana ti aniaman a napateg a bato, agsipud ta amin a balitok maipanggep kenkuana ket kasla bassit a darat, ket ti pirak maibilangto a damili iti sanguananna.
10 Inayatko isuna ngem ti salun-at ken kinapintas, ket pinilik nga adda kenkuana imbes a ti lawag: ta ti lawag nga aggapu kenkuana saan a pulos a maiddep.
11 Amin a naimbag a banag a sangsangkamaysa dimteng kaniak a kaduana, ken di mabilang a kinabaknang kadagiti imana.
12 Ket nagrag-oak cadacuada amin, agsipud ta umun-una cadacuada ti sirib: ket diac ammo nga isu ti inada.
13 Sigagaget a nasursurok, ken sibubulos ti pannakisaritak kenkuana: Diak ilemlemmeng ti kinabaknangna.
14 Ta isu ket maysa a gameng kadagiti tattao a di agkupas: a dagiti agus-usar agbalinda a gayyem ti Dios, a maidayawda gapu kadagiti sagut nga aggapu iti panagsursuro.
15 Pinalubosannak ti Dios nga agsao a kas iti kayatko, ken agsikogak a kas iti maitutop kadagiti banag a naited kaniak: agsipud ta isu ti mangiturong iti sirib ken mangiturong kadagiti masirib.
16 Ta iti imana adda datayo ken dagiti sasaotayo; amin a sirib met, ken pannakaammo iti panagaramid.
17 Ta inikkannak iti sumagmamano a pannakaammo maipapan kadagiti bambanag nga adda, nga isu ti panangammo no kasano a naparsua ti lubong ken ti panagandar dagiti elemento.
18 Ti pangrugian, panungpalan, ken tengnga ti panawen: dagiti panagbalbaliw ti panagturong ti init, ken ti panagbalbaliw dagiti panawen.
19 Dagiti sirkulo dagiti tawen, ken ti posision dagiti bituen.
20 Ti kinatao dagiti sibibiag a parsua, ken ti pungtot dagiti atap nga animal: ti kinaranggas dagiti angin, ken dagiti panagrasrason dagiti tattao: ti kinanadumaduma dagiti mula ken ti kinaimbag dagiti ramut:

21 Ket amin a bambanag a nalimed wenno nabatad, isuda ti ammok.
22 Ta insuro kaniak ti sirib nga agar-aramid iti isuamin a banag: ta kenkuana adda nasantuan nga espiritu ti pannakaawat, maymaysa laeng, nadumaduma, nasikap, nabiag, nalawag, di natulawan, nalawag, saan a maipasidong iti pannakadangran, nga agayat iti banag a naimbag napartak, a di mabalin a baybay-an, nakasagana nga agaramid iti naimbag, .
23 Naasi iti tao, natibker, sigurado, awanan panangaywan, addaan iti amin a pannakabalin, mangimatmaton iti amin a banag, ken lumasat iti amin a pannakaawat, nasin-aw, ken nasimbeng unay, nga espiritu.
24 Ta ti sirib ad-adda a makatignay ngem iti aniaman a panaggaraw: lumasat ken lumasat iti amin a banag gapu iti kinadalusna.
25 Ta isu ti anges ti bileg ti Dios, ken nasin-aw nga impluensia nga agayus manipud iti dayag ti Mannakabalin-amin: ngarud awan ti narugit a banag a matnag kenkuana.
26 Ta isu ti kinaraniag ti agnanayon a lawag, ti awan mantsana a sarming ti pannakabalin ti Dios, ken ladawan ti kinaimbagna.
27 Ket gapu ta maymaysa laeng, kabaelanna nga aramiden ti amin a banag: ket no agtalinaed iti bagina, pagbalinenna a baro ti amin a banag: ket iti amin a panawen a sumrek kadagiti nasantoan a kararua, pagbalinenna ida a gagayyem ti Dios, ken mammadto.
28 Ta awan ti ay-ayaten ti Dios no di ti agnanaed buyogen ti sirib.
29 Ta napimpintas ngem ti init, ken kangrunaan iti amin nga urnos dagiti bituen: no maidilig iti lawag, masarakan iti sanguananna.
30 Ta kalpasan daytoy umay ti rabii: ngem ti kinadakes saanto nga agballigi iti sirib.

KAPITULO 8

1 Ti sirib dumanon iti maysa a pungto agingga iti sabali: ket nasam-it nga urnosenna ti amin a banag.
2 Inayatko isuna, ken sinapulko isuna manipud kinaubingko, tinarigagayak nga aramiden isuna nga asawak, ken maysaak a managayat iti kinapintasna.
3 Iti panagam-ammona iti Dios, itan-okna ti kinatan-okna: wen, inayat a mismo ti Apo ti amin a banag.
4 Ta ammona dagiti palimed ti pannakaammo iti Dios, ken managayat kadagiti aramidna.
5 No ti kinabaknang maysa a sanikua a matarigagayan iti daytoy a biag; ania ti nabakbaknang ngem ti sirib, nga agar-aramid iti amin a banag?
6 Ket no agtrabaho ti kinaannad; siasino kadagiti amin nga adda ti nasikap a trabahador ngem isu?
7 Ket no ti maysa a tao ayatenna ti kinalinteg dagiti panagbannogna ket naimbag: ta isurona ti panagteppel ken kinasirib, kinahustisia ken kinatibker: nga isuda dagiti banag, a cas dagiti tattao awan ti ad-adda a makagunggona iti biagda.
8 No tarigagayan ti maysa a lalaki ti adu a padas, ammona dagiti bambanag idi un-unana, ket pattapattaenna a siuumiso no ania ti umay: ammona dagiti kinasimple dagiti panagsao, ken mabalinna nga ilawlawag dagiti nasipnget a sentensia: makitana a nasaksakbay dagiti pagilasinan ken nakaskasdaaw, ken dagiti pasamak kadagiti panawen ken panawen.
9 Gapuna pinanggepko nga ipanda kaniak tapno makipagnaed kaniak, ta ammok nga agbalinto a mamalbalakad kadagiti naimbag a bambanag, ken liwliwa kadagiti pakaseknan ken panagleddaang.
10 Maigapu kencuana maaddaanakto iti pattapatta iti tengnga ti adu a tattao, ken dayaw kadagiti panglakayen, nupay ubingak pay.
11 Masarakakto a napardas ti kinatangsitna iti panangukom, ket madaydayawakto iti imatang dagiti naindaklan a tattao.
12 No tenglenko ti dilak, ibataydanto ti panaglinglingayko, ket no agsaoak, dumngegda kaniak: no adu ti panagsaok, ipabaklaydanto dagiti imada iti ngiwatda.
13 Kanayonanna, babaen kenkuana magun-odakto ti imortalidad, ket mangibatiak iti agnanayon a pakalaglagipan kadagidiay sumaruno kaniak.
14 Iurnoskonto dagiti tattao, ket agpasakupda kaniak dagiti nasion.
15 Dagiti nakaam-amak a tirano agbutengdanto, no mangngegda laeng ti maipapan kaniak; Masarakakto a naimbag iti tengnga ti adu a tattao, ken maingel iti gubat.
16 Kalpasan ti iseserrekko iti balayko, aginanakto kenkuana: ta awan ti kinapait ti panagsasaona; ket ti makipagnaed kenkuana awan ti ladingitna, no di ket ragsak ken rag-o.
17 Ita idi pinampanunotko dagitoy a banag iti bagik, ken pinampanunotko ida iti pusok, no kasano a ti pannakaikapet iti kinasirib ket kinaawan ipapatay;
18 Ket dakkel a ragsak ti maaddaan iti pannakigayyemna; ket kadagiti aramid dagiti imana adda dagiti awan patinggana a kinabaknang; ket iti panangipakat iti komperensia kenkuana, kinaannad; ket iti pannakisarita kenkuana, nasayaat a report; Napanak nagsapul no kasano nga ipanda kaniak.
19 Ta maysaak idi nga ubing a napalangguad, ken addaanak iti naimbag nga espiritu.
20 Wen ketdi, gapu ta naimbag, immayak iti bagi nga awan mulitna.
21 Nupay kasta, idi nadlawko a diak mabalin a magun-od iti sabali, malaksid no inted kaniak ti Dios; ket maysa dayta a punto ti sirib met tapno maammuan no siasino ti sagutna; Nagkararagak iti Apo, ket nagpakaasiak kenkuana, ket iti amin a pusok kinunak.

KAPITULO 9

1 O Dios dagiti ammak, ken Apo ti asi, a nangaramid iti amin a banag babaen ti saom, .
2 Ket inordenan ti tao babaen ti kinasiribmo, tapno agturay kadagiti parsua nga inaramidmo.
3 Ket urnosenyo ti lubong maitunos iti kinapatas ken kinalinteg, ket ipatungpalyo ti panangukom buyogen ti nalinteg a puso.

4 Ikkannak iti sirib, nga agtugtugaw iti asideg ti tronom; ket dinak laksiden manipud iti tengnga dagiti annacmo.
5 Ta siak nga adipenmo ken anak ti adipenmo ket nakapuy a tao, ken ababa ti panawenna, ken ubing unay a makaawat iti panangukom ken linteg.
6 Ta nupay saan a pulos a naan-anay ti maysa a tao kadagiti annak ti tao, ngem no awan ti siribmo kenkuana, saanto a maibilang.
7 Pinilinak nga agbalin nga ari ti ilim, ken ukom kadagiti annakmo a lallaki ken babbai.
8 Binilinnak a mangbangon iti templo iti nasantuan a bantaymo, ken maysa nga altar iti siudad a pagnanaedam, a kaasping ti nasantuan a tabernakulo, nga insaganam manipud idi punganay.
9 Ket ti sirib adda kenca: nga ammona dagiti aramidmo, ken adda idi inaramidmo ti lubong, ken ammona no ania ti makaay-ayo iti imatangmo, ken nalinteg kadagiti bilinmo.
10 O ibaonmo isuna manipud iti nasantoan a langitmo, ken manipud iti trono ti dayagmo, tapno iti kaaddana makipagtrabaho kaniak, tapno maammuak no ania ti makaay-ayo kenka.
11 Ta ammona ken maawatanna ti amin a banbanag, ket iturongnakto a nasimbeng kadagiti aramidko, ken salaknibannak iti pannakabalinna.
12 Kasta met a maay-ayonto dagiti aramidko, ket kalpasanna ukomekto dagiti tattaom a nalinteg, ket maikariak nga agtugaw iti tugaw ni amak.
13 Ta ania a tao ti makaammo iti balakad ti Dios? wenno siasino ti makapanunot no ania ti pagayatan ti Apo?
14 Ta nakalkaldaang ti pampanunot dagiti mortal a tattao, ket saan laeng a masigurado dagiti panggeptayo.
15 Ta ti agrupsa a bagi pidutenna ti kararua, ket ti nadagaang a tabernakulo padagsenenna ti panunot a mangpanunot iti adu a banag.
16 Ket dandani ditay pugtuan a siuumiso dagiti banag nga adda ditoy daga, ket babaen ti panagbannog masarakantayo dagiti banag nga adda iti sanguanantayo: ngem dagiti banag nga adda idiay langit a nagsukisok?
17 Ket ti pammagbagam siasino ti makaammo, malaksid no mangtedka iti sirib, ken ibaonmo ti Espiritu Santom manipud ngato?
18 Ta kasta met a napabaro dagiti dalan dagiti nagbiag ditoy daga, ket naisuro dagiti tattao kadagiti banag a makaay-ayo kenka, ket naisalakanda babaen ti sirib.

KAPITULO 10

1 Intalimengna ti immuna a nabukel nga ama ti lubong, a naparsua nga agmaymaysa, ket inruarna manipud pannakatnagna, .
2 Ket inikkanna iti pannakabalin a mangituray iti amin a banag.
3 Ngem idi pimmanaw kenkuana ti nakillo gapu iti pungtotna, natay met gapu iti pungtotna a panangpapatayna iti kabsatna.
4 Gapu iti gapuna a nalmes ti daga iti layus, intalimeng manen ti sirib, ket inturongna ti dalan dagiti nalinteg iti maysa a pedaso ti kayo a bassit ti pategna.
5 Maysa pay, dagiti nasion iti nadangkes a panagkukumplotda gapu iti pannakariroda, naduktalanna dagiti nalinteg, ket intalimengna nga awan pakababalawanna iti Dios, ket pinagtalinaedna a natibker maibusor iti nadungngo a pannakipagriknana iti anakna.
6 Idi napukaw dagiti di nadiosan, inispalna ti nalinteg a lalaki, a nagtalaw iti apuy a nagdisso kadagiti lima a siudad.
7 Ti kinadakesna agingga ita ti langalang a daga nga umas-asuk isu ti pammaneknek, ken dagiti mula nga agbunga a saan a pulos a maluto: ken ti maysa a nakatakder nga adigi ti asin ket maysa a monumento ti maysa a di mamati a kararua.
8 Ta maipanggep iti saan a kinasirib, saanda laeng a daytoy nasakit, a dida ammo dagiti banag a naimbag; ngem nangibati met kadakuada iti lubong ti pakalaglagipan iti kinamaagda: iti kasta kadagiti banbanag a nakabasolda dida uray la mailemmeng.
9 Ngem ti sirib inispalna manipud iti ut-ot dagidiay nangasikaso kenkuana.
10 Idi nagtalaw ti nalinteg iti pungtot ti kabsatna inturongna isuna kadagiti nalinteg a dana, impakitana kenkuana ti pagarian ti Dios, ken inikkanna iti pannakaammo maipapan kadagiti nasantuan a banag, pinabaknangna kadagiti panagdaliasatna, ken pinaaduna ti bunga ti panagbannogna.
11 Iti kinaagum dagiti mangirurumen kenkuana, nagtakder iti sibayna, ket pinabaknangna.
12 Indepensana manipud kadagiti kabusorna, ken sinatalgedna manipud kadagidiay agur-uray, ket iti nakaro a panagdadangadang intedna kenkuana ti balligi; tapno maammuanna a napigpigsa ti kinaimbag ngem iti amin.
13 Idi nailako ti nalinteg, saanna a binaybay-an, no di ket inispalna iti basol.
14 Ket saanna a binaybay-an a balud, agingga nga inyegna kencuana ti setro ti pagarian, ken pannakabalin maibusor kadagidiay mangirurumen kencuana: no maipapan kadagidiay nangidarum kencuana, impakitana ida nga ulbod, ket intedna kencuana iti agnanayon a dayag.
15 Inispalna dagiti nalinteg a tattao ken awan pakababalawanna a bin-i manipud iti nasion a nangirurumen kadakuada.
16 Simrek isuna iti kararua ti adipen ti Apo, ket sinarangetna dagiti nakabutbuteng nga ari babaen kadagiti datdatlag ken pagilasinan;
17 Intedna kadagiti nalinteg a gunggona ti panagbannogda, inturongna ida iti nakaskasdaaw a wagas, ken nagbalin kadakuada a pangabbong iti aldaw, ken silaw dagiti bituen iti panawen ti rabii;
18 Impanna ida iti Nalabaga a Baybay, ket inturongna ida iti adu a danum.
19 Ngem inlemmengna dagiti kabusorda, ket imbellengna ida manipud iti lansad ti kaadalem.
20 Ngarud, sinamsam dagiti nalinteg dagiti saan a nadiosan, ket indaydayawda ti nasantoan a naganmo, O Apo, ken intan-okda a sangsangkamaysa ti imam, a nakiranget maipaay kadakuada.

21 Ta ti sirib linuktanna ti ngiwat dagiti umel, ket pinagbalinna a nalaing ti pagsasao dagidiay saan a makasao.

KAPITULO 11

1 Pinarang-ayna dagiti aramidda iti ima ti nasantuan a propeta.
2 Limmasatda iti let-ang a saan a mapagnaedan, ket nangibangonda kadagiti tolda kadagiti lugar nga awan ti dalan.
3 Nagtakderda a maibusor kadagiti kabusorda, ket naibalesda kadagiti kabusorda.
4 Idi mawawda, immawagda kenka, ket naited kadakuada ti danum manipud iti narangkis a bato, ket naiddep ti wawda manipud iti natangken a bato.
5 Ta no ania a banbanag a nadusa dagiti kabusorda, isu met laeng ti nagunggonaanda iti panagkasapulanda.
6 Ta imbes nga agnanayon nga agay-ayus a karayan a nariribuk iti narugit a dara, .
7 Kas nabatad a pannubngar iti dayta a bilin, a babaen iti dayta napapatay dagiti maladaga, intedmo kadakuada ti nawadwad a danum babaen iti wagas a dida ninamnama.
8 Ipakaammom ngarud babaen iti dayta a waw no kasano ti panangdusamo kadagiti kabusorda.
9 Ta idi nasuotda nupay gapu iti asi nadusada, ammoda no kasano a maukom dagiti di nadiosan iti pungtot ken pannakatutuok, a mawawda iti sabali a wagas ngem dagiti nalinteg.
10 Ta dagitoy binalakadan ken pinadasmo, kas maysa nga ama: ngem ti sabali, kas maysa a nainget nga ari, kinondenar ken dinusa.
11 Awanda man wenno addada, agpapadada a mariribukan.
12 Ta dimteng kadakuada ti doble a panagleddaang, ken panagsennaay gapu iti pananglagipda kadagiti napalabas a bambanag.
13 Ta idi nangngegda babaen kadagiti bukodda a dusa ti sabali a magunggonaan, adda sumagmamano a riknada iti Apo.
14 Ta isu a raraemenda buyogen ti pananglais, idi nabayagen a naibelleng iti ruar gapu iti pannakaibelleng dagiti maladaga, isu iti kamaudiananna, idi nakitada ti napasamak, dinayawda.
15 Ngem gapu kadagiti minamaag a gakat ti kinadakesda, a gapu iti pannakaallilawda nagdaydayawda kadagiti uleg nga awanan rason, ken nadangkes nga animal, nangibaonka iti adu a di nainkalintegan nga animal kadakuada para iti panagibales;
16 Tapno maammuanda a no ania ti panagbasol ti tao, madusanto met.
17 Ta ti Mannakabalin-amin nga imam, a nangaramid iti lubong ti bambanag nga awan ti langana, saanna nga agkurang ti pamay-an a mangibaon kadakuada iti nakaad-adu nga oso wenno narungsot a leon.
18 Wenno dagiti di am-ammo nga atap nga animal, napno iti pungtot, kabbaro a naparsua, a manglanglang-ab iti umap-apuy nga alingasaw, wenno narugit nga angot ti naiwaras nga asuk, wenno mangpalpaltog kadagiti nakaam-amak a silnag manipud kadagiti matada.
19 Saan laeng a ti pannakadangran ti mabalin a mangibaon kadakuada a maminsan, no di ket ti nakaam-amak a buya ti naan-anay a mangdadael kadakuada.
20 Wen, ket no awan dagitoy mabalinda a natnag iti maysa a panagbettak, a naidaddadanes iti panagibales, ken naiwarasda babaen ti bara ti pannakabalinmo: ngem inurnosmo amin a banag iti rukod ken bilang ken kadagsen.
21 Ta mabalinmo nga ipakita ti dakkel a pigsam iti amin a tiempo no kayatmo; ket siasino ti makasaranget iti bileg ti takiagmo?
22 Ta ti intero a lubong iti sanguanam ket kasla bassit a bukel ti timbangan, wen, kas iti tedted ti linnaaw ti agsapa nga agtinnag iti daga.
23 Ngem kaasiam ti amin; ta kabaelam nga aramiden ti amin a banag, ken agkidemka kadagiti basbasol dagiti tao, gapu ta rebbengda a balbaliwan.
24 Ta ay-ayatem amin nga adda, ket saanmo a karurod ti aniaman nga inaramidmo: ta pulos a dimo koma inaramid ti aniaman a banag, no guraem dayta.
25 Ket kasano koma a makaibtur ti aniaman a banag, no saan a pagayatam? wenno naitalimeng, no saan nga inayabanmo?
26 Ngem asiam ti amin: ta kukuam ida, O Apo, sika a managayat kadagiti kararua.

KAPITULO 12

1 Ta ti di agrupsa nga Espiritum adda iti amin a banag.
2 Ngarud, dusaem ida iti bassit ken bassit a mangsalungasing, ket pakdaaram ida babaen ti panangipalagipmo kadakuada no sadino ti nakabasolda, tapno baybay-anda ti kinadakesda mamatida kenka, O Apo.
3 Ta pagayatam a dadaelen babaen kadagiti im-ima dagiti ammami nga agpada dagidiay daan nga agnanaed iti nasantoan a dagam.
4 Isu a guraem gapu iti panangaramidna kadagiti makarimon unay nga aramid ti panagsalamangka, ken nadangkes a daton;
5 Ken kasta met dagidiay awan asi a mammapatay kadagiti ubbing, ken mangalun-on iti lasag ti tao, ken dagiti piesta ti dara,
6 Kaduada dagiti papadida manipud iti tengnga dagiti idolatroso a tripulanteda, ken dagiti nagannak, a nangpapatay babaen kadagiti bukodda nga ima kadagiti kararua nga awanan iti tulong.
7 Tapno ti daga, nga ipatpategmo ngem iti amin, umawat iti maikari a kolonia dagiti annak ti Dios.
8 Nupay kasta uray dagidiay inispalmo a kas tao, ken nangibaonka kadagiti kuton, dagiti immun-una iti buyotmo, tapno dadaelenda ida iti in-inut ken in-inut.
9 Saan a gapu ta saanmo a nabalinan nga inyeg dagiti di nadiosan iti ima dagiti nalinteg iti gubat, wenno dadaelen ida a maminsan babaen kadagiti naulpit nga animal, wenno iti maysa a naulpit a sao.
10 Ngem iti panangipatungpalmo kadagiti panangukommo kadakuada iti bassit ken bassit, intedmo

ida iti lugar ti panagbabawi, a saanmo nga ignorante a maysada a natangsit a kaputotan, ken ti kinadakesda ket napadakkel kadakuada, ken ti panagpanunotda ket saan a pulos a mabaliwan.
11 Ta maysa a nailunod a bin-i manipud idi punganay; saanmo met nga inted ti pammakawan kadakuada gapu iti panagbuteng iti asinoman.
12 Ta siasino ti agkuna, Ania ti inaramidmo? wenno siasino ti mangsaranget iti panangukommo? wenno siasino ti mangakusar kenka gapu kadagiti nasion a madadael, nga inaramidmo? wenno siasino ti umay nga agtakder a maibusor kenka, tapno agibales kadagiti nakillo a tattao?
13 Ta awan met ti asinoman a Dios no di sika a maseknan iti isuamin, a mabalinmo nga ipakita a ti panangukommo ket saan a nakillo.
14 Saanto met a kabaelan ti ari wenno tirano a bumusor kenka gapu iti siasinoman a dinusam.
15 Gapuna, no kasano a nalintegka a mismo, urnosem a nalinteg ti amin a bambanag: ta pagarupem a saan a makaay-ayo iti pannakabalinmo a mangkondenar iti saan a maikari a madusa.
16 Ta ti pannakabalinmo isu ti pangrugian ti kinalinteg, ket gapu ta sika ti Apo ti amin, pagbalinennaka a naparabur kadagiti amin.
17 Ta inton saan a patien dagiti tattao a naan-anay ti pannakabalinmo, ipakitam ti pigsam, ket kadagiti makaammo iti dayta iparangarangmo ti kinaturedda.
18 Ngem sika, a nalaingmo ti pannakabalinmo, ukomem a siuumiso, ket urnosennakami buyogen ti dakkel a parabur: ta mabalinmo nga usaren ti pannakabalin no kayatmo.
19 Ngem babaen kadagiti kasta nga aramid insurom dagiti tao a nasken a manangngaasi ti nalinteg a tao, ket pinagbalinmo dagiti annakmo nga addaan iti nasayaat a namnama a mangtedka iti panagbabawi gapu kadagiti basol.
20 Ta no dusaem dagiti kabusor dagiti annakmo, ken dagiti nasentensiaan iti ipapatay, babaen iti kasta a panagpanunot, nga ikkam ida iti tiempo ken lugar, a pakaispalanda iti kinadakesda.
21 Buyogen ti naindaklan a kinaannad ti panangukommo kadagiti bukodmo nga annak, a nangisapatam kadagiti ammada, ken nangaramidka kadagiti katulagan kadagiti naimbag a kari?
22 Ngarud, idinto ta dusaennakami, saplitmo dagiti kabusormi iti maminribu a daras, iti panggep a, no mangukomkami, panunotenmi a naimbag ti kinaimbagmo, ket inton maukomkami a mismo, agsapulkami iti asi.
23 Ngarud, idinto ta nagbiag dagiti tao a narungsot ken saan a nalinteg, pinarigatmo ida kadagiti bukodda a makarimon.
24 Ta nayaw-awanda unay kadagiti dalan ti biddut, ket tiniliwda ida kas didiosen, nga uray kadagiti animal dagiti kabusorda naumsida, a naallilawda, kas annak nga awan ti pannakaawatda.
25 Ngarud kadakuada, kas kadagiti ubbing nga awan ti rason, nangibaonka iti panangukom tapno uyawenna ida.
26 Ngem dagidiay saan a mayat a mabalbaliwan babaen iti dayta a panangkorehir, a nakikadua kadakuada, mariknadanto ti pannakaukom a maikari iti Dios.
27 Ta, kitaenyo, no ania dagiti banbanag a nagrurodda, idi nadusada, kayatna a sawen, kadagiti impagarupda a didiosen; ita gapu ta madusa cadacuada, idi nakitada, binigbigda nga isu ti pudno a Dios, a sakbayna inlibakda a maam-ammo: ket ngarud dimteng ti nalabes a pannakakondenar kadakuada.

KAPITULO 13

1 Pudno nga awan mamaayna amin a tao iti nakaisigudan, nga ignorante iti Dios, ket saanda a makaammo manipud kadagiti naimbag a banag a makita daydiay adda: wenno babaen ti panangusigda kadagiti aramid dida binigbig ti maestro ti trabaho;
2 Ngem imbilangda nga apuy, wenno angin, wenno ti napardas nga angin, wenno ti sirkulo dagiti bituen, wenno ti naranggas a danum, wenno dagiti silaw ti langit, kas didiosen a mangiturturay iti lubong.
3 Buyogen ti kinapintasna no maragsakanda innalada ida a didiosen; ipakaammom koma kadakuada no kasano ti kinasayaat ti Apo kadakuada: ta ti immuna nga autor ti kinapintas ti nangparsua kadakuada.
4 Ngem no nasdaawda iti pannakabalin ken kinaimbagda, maawatanda koma babaen kadagitoy, no kasano a nabilbileg ti nangaramid kadakuada.
5 Ta babaen ti kinatan-ok ken kinapintas dagiti parsua a maitutop a makita ti nangaramid kadakuada.
6 Ngem kaskasdi a basbassit ti mapabasolda gapu iti daytoy: ta nalabit agkamalida, a mangsapsapul iti Dios, ket tarigagayanda a biroken.
7 Gapu ta ammoda dagiti aramidna a sipipinget a sukimatenda, ket patienda ti panagkitada: agsipud ta napintas dagiti banbanag a makita.
8 Nupay kasta, saanda met a mapakawan.
9 Ta no kabaelanda a maammuan ti kasta unay, a mabalinda a puntiriaen ti lubong; kasano a dida nasapsapa a naammuan ti Apo dayta?
10 Ngem nakalkaldaangda, ket kadagiti natay a banbanag adda ti namnamada, nga awaganda ida a didios, nga isuda dagiti aramid dagiti ima dagiti tattao, balitok ken pirak, tapno ipakitada ti ar-aramid, ken kaarngi dagiti animal, wenno maysa a bato nga awan serserbina, ti aramid ti maysa a nagkauna nga ima.
11 Ita maysa a karpintero nga agpukan iti troso, kalpasan a napukanna ti maysa a kayo a maipaay iti panggep, ket inuksobna amin nga ukis ti kayo iti aglawlaw, ket inaramidna a nasayaat, ken inaramidna ti maysa a basehasna a maikari a maipaay iti panagserbi iti biag ti tao;
12 Ket kalpasan ti panangbusbosna iti basura ti trabahona a mangarkos iti kanenna, napunnona ti bagina;
13 Ket innalana ti mismo a basura iti tengnga dagidiay nagserbi nga awan serserbina, gapu ta maysa a baliktad a pedaso ti kayo, ken napno kadagiti silo, inkitikitna a sipipinget, idi awanen ti sabali nga aramidenna, ket binukelna babaen ti kinalaing ti pannakaawatna, ken inaramidna dayta iti ladawan ti maysa a tao;

14 Wenno pinagbalinna a kas iti maysa a nakaam-amak nga animal, nga inkabilna iti bermilion, ken pintura a nangkolor iti nalabaga, ken inabbonganna ti tunggal paset iti dayta;
15 Ket idi nangaramid iti nasayaat a siled para iti daytoy, inkabilna iti maysa a pader, ket inaramidna daytoy babaen ti landok.
16 Ta intedna ti kasapulan tapno saan a matnag, ta ammona a saanna a matulongan ti bagina; ta maysa dayta a ladawan, ken kasapulanna ti tulong.
17 Kalpasanna, ikararagna ti sanikuana, maipaay iti asawa ken annakna, ket saan a mabain a makisarita iti awan biagna.
18 Para iti salun-at umawag iti nakapuy: ta ti biag agkararag iti natay; ta ti tulong sipapakumbaba nga agpakpakaasi iti kabassitan a pamay-an a tumulong: ket maipaay iti nasayaat a panagdaliasat, agdawat iti saan a makabael iti sakana.
19 Ket gapu iti pananggun-od ken pananggun-od, ken iti naimbag a balligi dagiti imana, agdawat iti abilidad nga agaramid kenkuana, a saan unay a makaaramid iti aniaman a banag.

KAPITULO 14

1 Manen, ti maysa a mangisagsagana iti bagina nga aglayag, ken dandanin lumasat kadagiti narungsot nga allon, umawag iti maysa a pedaso ti kayo nga ad-adda a narunot ngem ti basehas a mangawit kenkuana.
2 Ta pudno a ti tarigagay iti gunggona ti nangparsua iti dayta, ket ti trabahador binangon dayta babaen ti kinalaingna.
3 Ngem ti panangaywanmo, O Ama, ti mangiturturay iti dayta: ta nakaaramidka iti dalan iti baybay, ken natalged a dalan kadagiti dalluyon;
4 Ipakitam a makaisalakanka iti amin a peggad: wen, nupay napan ti maysa a tao iti baybay nga awan ti artena.
5 Nupay kasta dimo kayat nga awan serserbi dagiti aramid ti kinasiribmo, ket ngarud ikumit dagiti tao ti biagda iti bassit a pedaso ti kayo, ket maisalakan ti panaglabas iti nadawel a baybay iti nakapuy a banga.
6 Ta idi un-unana met a panawen, idi napukaw dagiti natangsit a higante, ti namnama ti lubong nga iturturayan ti imam naglibas iti nakapuy a banga, ket nangibati iti amin a panawen iti bukel ti kaputotan.
7 Ta nabendisionan ti kayo a pakaigapuan ti kinalinteg.
8 Ngem mailunod ti naaramid babaen kadagiti ima, mailunod, kasta met ti nangaramid iti dayta: isu, gapu ta inaramidna; ket dayta, agsipud ta, gapu ta agrupsa, naawagan dayta iti dios.
9 Agpada a kagurgura ti Dios ti di nadiosan ken ti kinadakesna.
10 Ta ti naaramid ket madusa a kadua ti nangaramid iti dayta.
11 Ngarud uray cadagiti idolo dagiti Hentil addanto ti panangsarungkar: agsipud ta iti parsua ti Dios nagbalinda a makarimon, ken pakaitibkolan kadagiti kararua dagiti tattao, ken silo kadagiti saka dagiti saan a masirib.
12 Ta ti panangparsua kadagiti idolo ti nangrugian ti naespirituan a pannakiabig, ken ti pannakaimbento dagitoy ti pannakadadael ti biag.
13 Ta saanda met idi idi punganay, ken saandanto nga agnanayon.
14 Ta babaen iti awan mamaayna a dayag dagiti tattao simrekda iti lubong, ket ngarud asidegen ti panungpalan.
15 Ta ti maysa nga ama a nagsagaba iti di naintiempuan a panagleddaang, idi inaramidna ti ladawan ti anakna a di nagbayag, pinadayawanna itan a kas maysa a dios, a natay idi, ket inyawatna kadagiti adda iti sidongna dagiti seremonia ken daton.
16 Iti kasta bayat ti panaglabas ti panawen nasalimetmetan ti maysa a di nadiosan a kaugalian a pimmigsa kas linteg, ket nadaydayaw dagiti kinitikitan a ladawan babaen kadagiti bilin dagiti ari.
17 Isu a saan a mabalin a padayawan dagiti tattao iti sanguanan, gapu ta nagnaedda iti adayo, innalada ti peke ti rupana manipud iti adayo, ket inaramidda ti nabatad a ladawan ti maysa nga ari a pinadayawanda, iti panungpalan tapno babaen iti daytoy a kinarang-ayda mabalinda nga idaydayaw awan, a kasla adda.
18 Kasta met ti naisangsangayan a kinagaget ti artipisial talaga a nakatulong a nangidaulo kadagiti ignorante iti ad-adda a patpatien.
19 Ta isu, nalabit a situtulok a mangay-ayo iti maysa nga addaan autoridad, pinilitna ti amin a kinalaingna a mangaramid iti kaasping ti kasayaatan nga uso.
20 Ket iti kasta ti bunggoy, a naallukoy iti parabur ti aramid, innalada isuna ita kas maysa a dios, a napadayawan laeng idi sakbayna.
21 Ket daytoy ket maysa a gundaway a mangallilaw iti lubong: ta dagiti tao, nga agserserbi iti didigra wenno tirania, intedda kadagiti bato ken stock ti di maipakaammo a nagan.
22 Saan nga umdas daytoy kadakuada, a nagbiddutda iti pannakaammo iti Dios; ngem idinto ta nagbiagda iti dakkel a gubat ti kinaignorante, dagidiay kasta unay a saplit inawaganda ida iti talna.
23 Ta bayat ti panangpapatayda kadagiti annakda kadagiti daton, wenno nalimed a seremonia, wenno panagragragsakda kadagiti karkarna a ritual;
24 Saanda a tinaginayon ti biag wenno panagasawa a di natulawan: ngem ti maysa pinatay ti sabali a sililiput, wenno pinagleddaangna babaen ti pannakikamalala.
25 Iti kasta nagturay iti amin a tattao nga awan ti nailaksid ti dara, panangpapatay, panagtakaw, ken panagpammarang, panagkunniber, kinaawan kinamatalek, riribuk, ulbod a kinamanagpakpakadaan, 25 .
26 Panangriribuk kadagiti naimbag a tattao, pananglipat kadagiti nasayaat a panagturong, panangtulaw kadagiti kararua, panagbalbaliw ti kinamanangngaasi, riribuk iti panagasawa, pannakikamalala, ken di bain a kinarugit.
27 Ta ti panagdayaw kadagiti didiosen a saan a mainaganan isu ti pangrugian, pakaigapuan ken panungpalan ti amin a kinadakes.
28 Ta nauyongda no agragsakda, wenno agipadtoda iti kinaulbod, wenno agbiagda a di nainkalintegan, wenno saan a nalag-an nga agsapatada iti bagbagida.

29 Ta iti kasta agtalekda kadagiti didiosen, nga awanan biag; nupay agsapatada iti ulbod, kaskasdi a kumitada a saan a masaktan.
30 Nupay kasta gapu iti agpada a gapuna madusadanto a nainkalintegan: agpada gapu ta saanda a nasayaat ti panagpanunotda iti Dios, nga ipangagda dagiti didiosen, ken kasta met a di nainkalintegan a nagsapatada iti panangallilaw, nga umsida iti kinasanto.
31 Ta saan a ti pannakabalin dagiti agsapatada: no di ket ti nalinteg a panagibales dagiti managbasol, a kanayon a mangdusa iti basol dagiti saan a nadiosan.

KAPITULO 15

1 Ngem sika, O Dios, naparabur ken napudno, mabayag ti panagituredda, ken iti asi a mangurnos iti amin a banag.
2 Ta no agbasolkami, kukuamkami, ta ammomi ti pannakabalinmo: ngem saankami nga agbasol, ta ammomi a maibilangkami a kukuam.
3 Ta ti panangammo kenka ket naan-anay a kinalinteg: wen, ti panangammo iti pannakabalinmo isu ti ramut ti di matay.
4 Ta saannatayo nga inallilaw ti nadangkes nga imbension dagiti tattao, wenno ti ladawan a namantsaan iti nadumaduma a maris, ti awan bungana a panagtrabaho ti pintor;
5 Ti panagkita a mangallukoy kadagiti maag nga agtarigagay iti dayta, ket iti kasta tarigagayanda ti langa ti natay nga imahen, nga awan angesna.
6 Agpada a managayat iti dakes a banbanag, ken maikarida a maaddaan kadagiti kasta a banag a pagtalkan.
7 Ta ti agdamdamili, a mangtempla iti nalukneng a daga, aramidenna ti tunggal basehas buyogen ti adu a panagbannog maipaay iti panagserbitayo: wen, iti isu met laeng a damili aramidenna agpadpada dagiti basehas nga agserbi a nadalus nga usar, ken kasta met amin nga agserserbi iti maisupadi: ngem ania ti adda ti pannakausar ti aniaman a kita, ti agdamdamili a mismo ti ukom.
8 Ket babaen ti panangaramatna kadagiti panagbannogna iti naalas, aramidenna ti awan mamaayna a dios iti isu met laeng a damili, uray pay daydiay nabayagen a naaramid iti daga a mismo, ket iti las-ud ti bassit a kanito agsubli iti isu met laeng, inton ti biagna a naipabulod kenkuana ket agbalinto kiniddawna.
9 Nupay kasta ti panangaywanna, saan nga adu ti trabahona, wenno ababa ti biagna: no di ket ikagkagumaanna ti aglablabes kadagiti agpampanday iti balitok ken pirak, ket ikagkagumaanna ti agaramid a kas kadagiti trabahador iti gambang, ket ibilangna a dayagna ti agaramid kadagiti peke a banbanag.
10 Dapo ti pusona, nadangkes ti namnamana ngem iti daga, ken basbassit ti pateg ti biagna ngem iti damili.
11 Gapu ta saanna nga am-ammo ti Namarsua kenkuana, ken ti nangipaltiing kenkuana iti aktibo a kararua, ken nanglang-ab iti sibibiag nga espiritu.
12 Ngem imbilangda ti biagmi kas paglinglingayan, ket ti panawenmi ditoy kas paglakuan iti gunggona: ta, kunada, masapul a magun-odtayo ti amin a dalan, nupay dakes a pamay-an.
13 Ta daytoy a tao, a ti naindagaan a banag agar-aramid kadagiti narasi a basehas ken kinitikitan a ladawan, ammona ti bagina a makasair ngem iti amin a sabsabali.
14 Ket amin a kabusor dagiti ilim, a mangtengtengngel kadakuada a sipapakumbaba, maag unay, ken nakalkaldaangda ngem dagiti maladaga unay.
15 Ta imbilangda a didiosen dagiti amin nga idolo dagiti nasion: nga awan ti pakausaran dagiti mata a makakita, wenno agong a mangguyod iti anges, wenno lapayag a dumngeg, wenno ramay ti ima a mangiggem; ket no maipapan kadagiti sakada, nabannayatda a mapan.
16 Ta ti tao inaramidna ida, ket ti nangbulod iti bukodna nga espiritu inaramidna ida: ngem awan ti tao a makaaramid iti dios a kas kenkuana.
17 Gapu ta mortal, agar-aramid iti natay a banag babaen kadagiti nadangkes nga ima: ta isu a mismo nasaysayaat ngem dagiti banag a pagdaydayawanna: idinto ta nagbiag idi naminsan, ngem saanda a pulos.
18 Wen, nagdaydayawda met dagidiay animal a kagurada unay: ta no maidilig, nakarkaro ti dadduma ngem ti dadduma.
19 Saanda met a napintas, uray no matarigagayan dagiti animal: ngem saanda a naidaydayaw ti Dios ken ti bendisionna.

KAPITULO 16

1 Ngarud babaen kadagiti umasping nadusada a maikari, ken gapu iti kinaadu dagiti animal a natutuok.
2 Imbes iti dayta a dusa, iti pannakilangenmo a siaasi kadagiti bukodmo a tattao, insaganam kadakuada ti karne a karkarna ti ramanna, uray dagiti pugo a mangtignay iti ganasda a mangan.
3 Iti panungpalan nga isuda, gapu ta tarigagayanda ti taraon, gapu iti naalas a panagkita dagiti animal a naibaon cadacuada, karurodda uray daydiay, a masapul a tarigagayanda; ngem dagitoy, nga agsagsagaba iti kinapanglaw iti ababa nga espasio, mabalin a mapagbalin a makipaset iti karkarna a panagraman.
4 Ta nasken a dumteng ti kinapanglaw cadacuada nga agar-aramat iti kinatiri, a saanda a maliklikan: ngem cadagitoy maipakita laeng no kasano a natutuok dagiti kabusorda.
5 Ta idi dimteng kadagitoy ti nakaam-amak a kinarungsot dagiti animal, ket natayda babaen kadagiti dutdot dagiti nakillo nga uleg, saan nga agnanayon ti pungtotmo.
6 Ngem nariribukda iti bassit a panawen, tapno mabalakadanda, nga addaan iti pagilasinan ti pannakaisalakan, a mangipalagip kadakuada iti bilin ti lintegmo.
7 Ta ti nagturong iti bagina ket saan a naisalakan babaen ti banag a nakitana, no di ket babaen kenka, a Mangisalakan iti amin.
8 Ket iti daytoy pinagpudnom dagiti kabusormo, a sika ti mangispal iti amin a kinadakes.

9 Napapatay ti kagat dagiti dudon ken kuton, awan met nasarakanda nga agas iti biagda: ta maikarida a madusa babaen kadagiti kasta.
10 Ngem dagiti annakmo saanda a naparmek dagiti mismo a ngipen dagiti makasabidong a dragon: ta ti asimo kanayon nga adda kadakuada, ket pinaimbagna ida.
11 Ta natudokda, tapno laglagipenda dagiti balikasmo; ket nadarasda a naisalakan, tapno saanda a matnag iti nauneg a pannakalipat, agtultuloy a sipapanunotda iti kinaimbagmo.
12 Ta saan a ruot wenno pangpalag-an a plaister ti nangpaimbag kadakuada iti salun-at: no di ket ti saom, O Apo, a mangpaimbag iti amin a banag.
13 Ta addaanka iti pannakabalin a mangbiag ken patay: agturongka kadagiti ruangan ti impierno, ket sumang-atka manen.
14 Pudno a pumatay ti tao babaen ti kinadakesna: ket ti espiritu, inton rimmuar, saan nga agsubli; saan met nga umay manen ti cararua a naawat nga agpangato.
15 Ngem saan a mabalin ti makalisi iti imam.
16 Ta dagiti di nadiosan, a nangilibak a makaam-ammo kenka, nasaplitda gapu iti pigsa ti takiagmo: babaen kadagiti karkarna a tudo, uraro, ken tudo, naidadanesda, a saanda a maliklikan, ket babaen iti apuy nauramda.
17 Ta, a nakaskasdaaw unay, ad-adu ti puersa ti apuy iti danum, a mangdepdep iti amin a banag: ta ti lubong makilablaban maipaay kadagiti nalinteg.
18 Ta iti naminsan, napalag-an ti gil-ayab, tapno saanna a puoran dagiti animal a naibaon a maibusor kadagiti di nadiosan; ngem dagiti bagbagida mabalinda a makita ken madlaw a naidadanesda babaen ti panangukom ti Dios.
19 Ket iti sabali a panawen sumsumged uray iti tengnga ti danum iti ngato ti bileg ti apuy, tapno madadaelna dagiti bunga ti saan a nainkalintegan a daga.
20 Imbes ketdi, intedmo dagiti bukodmo a tattao iti taraon dagiti anghel, ket imbaonmo ida manipud langit iti tinapay a naisagana nga awan ti panagbannogda, a makabael a mangpennek iti ragsak ti tunggal maysa, ken umanamong iti tunggal panagraman.
21 Ta ti taraonmo indeklarana ti kinasam-itmo kadagiti annakmo, ken nagserbi iti ganas ti mangan, pinatalgedna ti bagina iti pagayatan ti tunggal maysa.
22 Ngem inibturan ti niebe ken yelo ti apuy, ket saanda a narunaw, tapno maammuanda a ti apuy a sumsumged iti uraro, ken agkir-in iti tudo, dinadaelna dagiti bunga dagiti kabusor.
23 Ngem daytoy manen nalipatanna pay ti bukodna a pigsa, tapno mataraonan dagiti nalinteg.
24 Ta ti parsua nga agserserbi kenka, nga isu ti Nangaramid, paaduenna ti pigsana a maibusor kadagiti saan a nalinteg gapu iti pannakadusada, ken pabassitenna ti pigsana para iti pagimbagan dagiti kastoy ti agtalek kenka.
25 Gapuna uray idi, nabaliwan dayta iti amin nga uso, ket natulnog iti paraburmo, a mangtaraon iti amin a banag, maitunos iti tarigagay dagiti agkasapulan.
26 Tapno maammoan dagiti annakmo, O Apo, nga ay-ayatem, a saan a ti panagtubo dagiti bunga ti mangtaraon iti tao: no di ket ti saom ti mangsalsalaknib kadagidiay agtalek kenka.
27 Ta ti saan a nadadael gapu iti apuy, idi nabara iti bassit a silnag ti init, di nagbayag, narunaw.
28 Tapno maammuan, a masapul a lapdanmi ti init nga agyaman kenka, ket inton primavera agkararagkami kenka.
29 Ta ti namnama dagiti di managyaman marunawto a kas iti naariwawa a yelo ti kalam-ekna, ket agtarayto a kas iti danum a di makagunggona.

KAPITULO 17

1 Ta naindaklan dagiti panangukommo, ket saan a mabalin nga iyebkas: ngarud nagbiddut dagiti di nataraken a kararua.
2 Ta idi impagarup dagiti nakillo a tattao nga irurumen ti nasantoan a nasion; gapu ta naiserrada kadagiti balbalayda, dagiti balud ti sipnget, ken naigalutda kadagiti galutan ti napaut a rabii, naiddada sadiay a naidestiero manipud iti agnanayon a panangaywan.
3 Ta bayat nga ipagarupda nga agiddada a nailemmeng kadagiti nalimed a basbasolda, naiwarasda iti sirok ti nasipnget a belo ti pannakalipat, a nakaam-amak ti pannakasdaawda, ken nariribukda kadagiti karkarna a langa.
4 Ta saan met a mabalin a lapdan ida ti suli a nangtengngel kadakuada iti buteng: ngem dagiti arimbangaw a kas iti panagtinnag ti dandanum naguni iti aglawlawda, ket nagparang kadakuada dagiti nakalkaldaang a sirmata nga addaan kadagiti nadagsen a rupa.
5 Awan ti bileg ti apuy a mabalin a mangted kadakuada iti lawag: ken saan met a makaibtur dagiti naraniag a gil-ayab dagiti bituen a manglawag iti dayta nakaam-amak a rabii.
6 Idi laeng nagparang cadacuada ti maysa nga apuy a nagsindi iti bagina, a nakabutbuteng unay: ta gapu ta mabutengda unay, impagarupda a nakarkaro dagiti banbanag a nakitada ngem ti buya a dida nakita.
7 No maipapan kadagiti ilusion ti art magick, naipababada, ket ti panagpannakkelda iti sirib ket tinubngar buyogen ti pannakaibabain.
8 Ta isuda, a nangikari a mangpapanaw kadagiti buteng ken riribuk manipud iti masakit a kararua, nagsakitda a mismo iti buteng, a maikari a katawaan.
9 Ta nupay awan ti nakaam-amak a banag a nagbuteng kadakuada; kaskasdi a mabutbuteng kadagiti animal a lumabas, ken agsisilpo dagiti uleg, .
10 Natayda gapu iti buteng, nga inlibakda a nakitada ti angin, a saan a mabalin a maliklikan.
11 Ta ti kinadakes, a nakondenar babaen ti bukodna a saksi, ket nakabutbuteng unay, ket gapu ta mapilpilit ti konsiensia, kanayon a mangipakpakauna kadagiti nakalkaldaang a banbanag.
12 Ta ti buteng ket awan sabali no di ti panangliput iti tulong nga ited ti rason.
13 Ket ti namnama manipud iti uneg, gapu ta basbassit, ibilangna nga ad-adda ti kinaignorante ngem ti makagapu a mangyeg iti pannakatutuok.

14 Ngem matmaturogda iti isu met laeng a pannaturog iti dayta a rabii, a pudno a di maibturan, ken dimteng kadakuada manipud iti tukok ti di maliklikan nga impierno.
15 Nariribuk ti pasetda kadagiti nakaam-amak a panagparang, ken paset ti pannakalidayda, a ti pusoda ti nangpaay kadakuada: ta kellaat a dimteng kadakuada ti buteng, ken saan a nabirokan.
16 Iti kasta, siasinoman a natumba, naibalud iti pagbaludan nga awanan iti landok a balut.
17 Ta mannalon, pastor, wenno trabahador iti talon, nasabat, ket inibturanna dayta a kasapulan, a saan a maliklikan: ta naigalutda amin iti maymaysa a kawar ti sipnget.
18 Agsippayot man nga angin, wenno naariwawa nga arimbangaw dagiti tumatayab iti tengnga dagiti agsaksaknap a sanga, wenno makaay-ayo a panagtinnag ti danum nga agay-ayus a naranggas, .
19 Wenno nakaam-amak nga uni dagiti bato a naitapuak, wenno panagtaray a di makita dagiti aglukluksaw nga animal, wenno agngarngaretnget a timek ti kaaduan a narungsot nga atap nga animal, wenno agngaretnget nga aweng manipud kadagiti abut a bantay; dagitoy a banag ti nangliday kadakuada gapu iti buteng.
20 Ta ti intero a lubong nagsilnag iti nalawag a lawag, ket awan ti nalapdan iti panagbannogda.
21 Iti rabawda laeng naiwaras ti maysa a nadagsen a rabii, maysa a ladawan daydi sipnget nga umawat koma kadakuada kalpasanna: ngem kaskasdi a naladingitda ngem iti sipnget.

KAPITULO 18

1 Nupay kasta dagiti santomo addaanda iti dakkel unay a lawag, a ti timekda nangngegda, ken saanda a nakita ti sukogda, gapu ta saanda met a nagsagaba kadagiti isu met laeng a banbanag, imbilangda ida a naragsak.
2 Ngem gapu ta saanda ida a nangdangran ita, a nakabasolda idi, nagyaman kadakuada, ket nagpakaasida kadakuada iti pammakawan gapu ta kabusorda idi.
3 Imbes ketdi, intedmo kadakuada ti sumsumged nga adigi nga apuy, agpadpada nga agbalin a mangiwanwan iti di ammo a panagdaliasat, ken awan pagdaksanna nga init a manglinglingay kadakuada a nadayaw.
4 Ta maikarida a maipaayan iti lawag ken maibalud iti sipnget, a nangitalimeng kadagiti annakmo a lallaki, a babaen kadakuada maited iti lubong ti di agrupsa a lawag ti Linteg.
5 Ket idi inkeddengda a papatayen dagiti maladaga dagiti sasanto, ti maysa nga ubing a naibelleng, ken naisalakan, tapno tubngaren ida, inikkatmo ti adu nga annakda, ket dinadaelmo ida a naan-anay iti nabileg a danum.
6 Iti dayta a rabii napaneknekan idi dagiti ammatayo, tapno sigurado nga ammoda no ania dagiti sapata nga intedda ti pammati, mabalin a naragsakda kalpasanna.
7 Gapuna iti ilim naawat agpadpada ti pannakaisalakan dagiti nalinteg, ken pannakadadael dagiti kabusor.
8 Ta gapu iti panangdusamo kadagiti kabusormi, isu met laeng ti panangidayawmo kadakami, nga inayabam.
9 Ta dagiti nalinteg nga annak dagiti naimbag a tao nagdatonda a sililimed, ket buyogen ti maymaysa a pammalubos nangaramidda iti nasantoan a linteg, a dagiti sasanto agbalinda a kasla makiraman iti isu met laeng a naimbag ken dakes, a dagiti amma ket agkankanta itan kadagiti kanta ti panagdaydayaw.
10 Ngem iti sabali a bangir naguni ti saan a nasayaat nga ikkis dagiti kabusor, ket naiyakar ti nakalkaldaang nga arimbangaw para kadagiti ubbing a nadungdung-aw.
11 Nadusa ti apo ken ti adipen iti maymaysa a wagas; ket kas iti ari, kasta met ti panagsagaba ti gagangay a tao.
12 Isu a sangsangkamaysada amin addaan iti di mabilang a natay nga addaan iti maymaysa a kita ti ipapatay; saan met nga umdas dagiti sibibiag a mangitabon kadakuada: ta iti maysa a kanito nadadael ti natan-ok nga annakda.
13 Ta idinto ta saanda a patien ti aniaman a banag gapu kadagiti an-anito; iti pannakadadael dagiti inauna nga annak, binigbigda daytoy a tattao nga annak ti Dios.
14 Ta bayat a naulimek ti amin a bambanag, ken dayta a rabii adda iti tengnga ti napartak a panagtarayna.
15 Naglugan ti Mannakabalin-amin a saom manipud langit manipud langit manipud iti naarian a tronom, a kas iti narungsot a tao a mannakigubat iti tengnga ti daga a madadael,
16 Ket inyegmo ti di agpammarang a bilinmo a kas iti natadem a kampilan, ket ti panagtakder pinunnona amin a banag iti patay; ket sinagidna ti langit, ngem nagtakder iti daga.
17 Idin kellaat a dagiti sirmata dagiti nakaam-amak a tagtagainep ti nangriribuk kadakuada, ket dimteng kadakuada dagiti buteng a dida ninamnama.
18 Ket ti maysa a naitapuak ditoy, ken sabali sadiay, a kagudua ti natay, impakitana ti makagapu iti ipapatayna.
19 Ta dagiti tagtagainep a nangriribuk kadakuada impakitada daytoy, amangan no madadaelda, ket dida maammuan no apay a naparigatda.
20 Wen, ti panangraman iti patay sinagidna met dagiti nalinteg, ket adda pannakadadael ti bunggoy idiay let-ang: ngem saan a nagbayag ti pungtot.
21 Ta idin ti awan pakababalawanna a tao nagdardaras, ket timmakder a nangsalaknib kadakuada; ket inyegna ti kalasag ti umno a panagserbina, uray ti kararag, ken ti panangabbong iti insienso, inkabilna ti bagina a maibusor iti pungtot, ket iti kasta inyegna ti panagpatingga ti didigra, nga indeklarana nga isu ket adipenmo.
22 Gapuna, pinarmekna ti manangdadael, saan a buyogen ti pigsa ti bagi, wenno puersa ti takiag, no di ket babaen ti sao a pinarmekna ti nangdusa, a nangibagbaga kadagiti sapata ken katulagan a naaramid kadagiti amma.
23 Ta idi natinnag dagiti natay iti bunton iti maysa ken maysa, nga agtaktakder iti nagbaetan, linapdanna ti pungtot, ket pinasinana ti dalan nga agturong kadagiti sibibiag.
24 Ta iti atiddog a pagan-anay adda ti intero a lubong, ket iti uppat nga intar dagiti bato nakitikit ti dayag dagiti amma, ken ti Kinamatan-okmo iti diadema ti ulona.

25 Kadagitoy ti manangdadael intedna ti lugar, ket nagbuteng kadakuada: ta umdasen a naramananda laeng ti pungtot.

KAPITULO 19

1 No maipapan kadagiti saan a nadiosan, dimteng kadakuada ti pungtot nga awan asi agingga iti panungpalan: ta nasaksakbay nga ammona no ania ti aramidenda;
2 Anian nga idi inikkanda ida iti pammalubos a pumanaw, ken pinapanawda ida a sidadarasudos, agbabawida ket kamatda ida.
3 Ta bayat nga agladladingitda pay ken agdungdung-awda kadagiti tanem dagiti natay, innayonda ti sabali pay a minamaag a gakat, ket kinamatda ida kas nagtalaw, nga indawatda a pumanaw.
4 Ta ti pagtungpalan, a maikarida, inguyodna ida iti daytoy a panggep, ket pinaglipatna ida kadagiti banag a napasamak, tapno matungpalda ti dusa a kurang iti pannakatutuokda.
5 Ket tapno lumasat dagiti tattaom iti nakaskasdaaw a dalan: ngem makasarakda iti ganggannaet nga ipapatay.
6 Ta ti isuamin a parsua iti umno a kitana naparsua manen, nga agserserbi kadagiti naisangsangayan a bilin a naited kadakuada, tapno masalimetmetan dagiti annakmo a di madangran.
7 Kas ti maysa nga ulep a manglinong iti kampo; ket no sadino ti nagtakderan ti danum iti sango, nagparang ti namaga a daga; ket manipud iti Nalabaga a baybay maysa a dalan nga awan ti lapped; ket manipud iti naranggas a karayan maysa a berde a talon:
8 Napan dagiti amin a tattao a nasalakniban babaen ti imam, a nakitada dagiti nakaskasdaaw a karkarna a datdatlagmo.
9 Ta nagdaliasatda a kas kadagiti kabalio, ken nagluganda a kas kadagiti kordero, a mangidaydayaw kenka, O Apo, a nangispal kadakuada.
10 Ta sipapanunotda pay laeng kadagiti banag a napasamak bayat ti panagnaedda iti ganggannaet a daga, no kasano a ti daga ket nangiruar kadagiti kuton imbes a dagiti baka, ken no kasano a ti karayan nangipatayab iti nakaad-adu a tukak imbes nga ikan.
11 Ngem kalpasanna nakitada ti baro a kaputotan dagiti tumatayab, idi, gapu iti ganasda a mangan, nagkiddawda kadagiti nalamuyot a karne.
12 Ta simmang-at kadakuada dagiti pugo manipud iti baybay gapu iti pannakapnekda.
13 Ket dimteng dagiti dusa kadagiti managbasol a saan nga awanan kadagiti sigud a pagilasinan babaen ti puersa dagiti gurruod: ta nainkalintegan ti panagsagabada a maibatay iti bukodda a kinadakes, iti kasta inusarda ti narigrigat ken makagura a kababalin kadagiti ganggannaet.
14 Ta saan nga inawat dagiti Sodomita dagidiay saanda nga am-ammo idi immayda: ngem dagitoy inyegda dagiti gagayyem nga adipen, a maikari unay kadakuada.
15 Ket saan laeng a kasta, no di ket nalabit adda panagraem kadagidiay, gapu ta inusarda dagiti ganggannaet a saan a mannakigayyem.
16 Ngem dagitoy ti nangparigat unay kadakuada, nga inawatda kadagiti piesta, ket nakipasetda kadagiti isu met laeng a linteg a kaduada.
17 Ngarud, uray pay iti panagbulsek nasaplit dagitoy, a kas kadagidiay adda kadagiti ruangan ti nalinteg a tao: idi, nalikmutda iti nakaam-amak a dakkel a sipnget, tunggal maysa sinapulna ti pagnaan dagiti bukodna a ruangan.
18 Ta dagiti elemento nabaliwanda iti bagbagida babaen ti maysa a kita ti panagtutunos, kas iti kas iti maysa a salteria dagiti nota balbaliwanda ti nagan ti tono, ket kaskasdi a kanayon nga uni; a mabalin a madlaw unay babaen ti pannakakita kadagiti banag a naaramid.
19 Ta dagiti naindagaan a bambanag nagbalinda a nadanum, ket dagiti bambanag, nga immun-una a naglangoy iti danum, nagturongda itan iti daga.
20 Adda bileg ti apuy iti danum, a nalipatanna ti bukodna a kinaimbag: ket ti danum nalipatanna ti bukodna a makaiddep.
21 Iti sabali a bangir, saan a sinayang dagiti gil-ayab ti lasag dagiti agrupsa a sibibiag, nupay nagnada iti dayta; saanda met a narunaw ti nagyelo a kita ti nailangitan a karne a ti nakaparsuaan a maitutop a marunaw.
22 Ta iti amin a banbanag, O Apo, intan-okmo ida dagiti tattaom, ken indaydayawmo ida, ken saanmo ida a nalag-an: no di ket tinulongam ida iti tunggal tiempo ken lugar.

ECCLESIASTICUS

Ti Kinasirib ni Jesus nga Anak ni Sirac

KAPITULO 1

1 Ti Prologo ti Kinasirib ni Jesus nga Anak ni Sirac. Idinto ta adu ken naindaklan a banbanag ti naited kadatayo babaen ti Linteg ken dagiti propeta, ken babaen kadagiti dadduma a simmurot kadagiti addangda, gapu kadagitoy a banag a rumbeng a maidayaw ti Israel gapu iti panagsursuro ken kinasirib; ket iti dayta saan laeng a dagiti agbasbasa ti masapul nga agbalin a nalaing a mismo, no di ket dagidiay agtarigagay nga agsursuro a makaganansia kadakuada nga adda iti ruar, agpadpada babaen ti panagsao ken panagsurat: ni lolok a Jesus, idi adu ti intedna a bagina iti panagbasa iti linteg . iti panggep a dagidiay agtarigagay nga agsursuro, ken naadikto kadagitoy a banag, ad-adu nga amang ti magunggonada iti panagbiag a maitunos iti linteg. Ngarud bay-anyo nga ipakaasik kadakayo a basaenyo daytoy buyogen ti pabor ken atension, ken pakawanennakami, a kasla agkurangkami iti sumagmamano a sasao, nga inkagumaanmi nga ipatarus. Ta dagiti isu met laeng a banbanag a naisawang iti Hebreo, ken naipatarus iti sabali a pagsasao, awan ti isu met laeng a puersa cadacuada: ket saan laeng a dagitoy a banbanag, no di ket ti Linteg a mismo, ken dagiti mammadto, ken dagiti dadduma pay a libro, awan ti bassit a nagdumaanda, no kaano naisasao dagitoy iti bukodda a pagsasao. Ta iti maikawalo ket tallopulo a tawen nga immayak idiay Egipto, idi ari ni Euergetes, ken nagtultuloy sadiay iti sumagmamano a tiempo, nakasarakak iti libro a saan a bassit ti adalna: gapuna impagarupko a kasapulan unay kaniak ti mangipaay iti sumagmamano a kinagaget ken panagbannog a mangipatarus iti dayta; nga agus-usar iti dakkel a panagbantay ken kinalaing iti dayta nga espasio tapno iyegna ti libro iti panagpatingga, ken mangidatag iti dayta para kadakuada met, nga iti ganggannaet a pagilian situtulok nga agsursuro, a naisagana sakbay kadagiti ugali nga agbiag a kas iti linteg. Agtaud amin a sirib iti Apo, ket adda kenkuana iti agnanayon.

2 Siasino ti makabilang iti darat ti baybay, ken dagiti tedted ti tudo, ken dagiti aldaw ti agnanayon?

3 Siasino ti makaammo iti kangato ti langit, ken ti kalawa ti daga, ken ti nauneg, ken sirib?

4 Naparsua ti sirib sakbay ti amin a banag, ken ti pannakaawat iti kinaannad manipud iti agnanayon.

5 Ti sao ti Dios a kangatoan isu ti ubbog ti sirib; ket dagiti dalanna ket agnanayon a bilin.

6 Siasino ti naipalgak ti ramut ti sirib? wenno siasino ti nakaam-ammo kadagiti nainsiriban a pammagbagana?

7 Siasino ti nakaiparangarangan ti pannakaammo iti kinasirib? ket siasino ti nakaawat iti naindaklan a padasna?

8 Adda maysa a masirib ken naindaklan a pagbutngan, ti Apo a situtugaw iti tronona.

9 Pinarsuana, ket nakitana, ket binilangna, ket imbukbokna isuna kadagiti amin nga aramidna.

10 Isu ket adda iti amin a lasag kas mayannurot iti sagutna, ket intedna isuna kadagiti mangay-ayat kenkuana.

11 Ti panagbuteng iti Apo isu ti dayaw, ken dayag, ken rag-o, ken korona ti panagrag-o.

12 Ti panagbuteng iti Apo ket mangparagsak iti puso, ken mangted iti rag-o, ken rag-o, ken napaut a panagbiag.

13 Siasinoman nga agbuteng iti Apo, nasayaatto kenkuana iti maudi, ket makasarak iti parabur iti aldaw ti ipapatayna.

14 Ti panagbuteng iti Apo isu ti pangrugian ti sirib: ket naparsua dayta a kadua dagiti matalek iti aanakan.

15 Nangbangon iti agnanayon a pundasion a kaduana dagiti tattao, ket agtultuloyto a kaduada dagiti bin-ida.

16 Ti panagbuteng iti Apo ket kinaan-anay ti sirib, ken punnuenna dagiti tattao kadagiti bungana.

17 Punnuenna ti amin a balayda kadagiti banag a matarigagayan, ken dagiti naurnong a buyogen ti panagaduna.

18 Ti panagbuteng iti Apo ket maysa a korona ti sirib, a mangaramid iti talna ken naan-anay a salun-at a rumang-ay; agpada dagitoy a sagut ti Dios: ket padakkelenna ti panagrag-oda nga agayat kenkuana.

19 Ti sirib ket mangitudo iti kinalaing ken pannakaammo iti pannakaawat iti takder, ket itan-okna ida iti dayaw dagiti mangtengtengngel kenkuana.

20 Ti ramut ti sirib ket ti panagbuteng iti Apo, ket dagiti sangana napaut ti panagbiagda.

21 Ti panagbuteng iti Apo papanawenna dagiti basol: ket no sadino ti ayanna, ikkatenna ti pungtot.

22 Ti narungsot a tao saan a mabalin a mapalinteg; ta ti panagguyugoy ti pungtotna isunto ti pannakadadaelna.

23 Ti naanus a tao agpigisto iti apagbiit, ket kalpasanna agtubo ti rag-o kenkuana.

24 Ilemmengnanto dagiti sasaona iti apagbiit, ket ipakaammonto dagiti bibig ti adu ti kinasiribna.

25 Dagiti pangngarig ti pannakaammo addada kadagiti gameng ti sirib: ngem ti kinadios makarimon iti managbasol.

26 No tarigagayam ti sirib, salimetmetam dagiti bilin, ket ited ti Apo kenka.

27 Ta ti panagbuteng iti Apo isu ti sirib ken pannursuro: ket ti pammati ken kinaemma isuda ti pakaragsakanna.

28 Dika agtalek iti panagbuteng iti Apo no napanglawka: ket dika umay kencuana buyogen ti dua a puso.

29 Dika agbalin nga aginsisingpet iti imatang dagiti tattao, ket asikasuem a naimbag ti ibagbagam.

30 Dimo itan-ok ti bagim, amangan no matnagka, ket mangyeg iti pannakaibabain iti kararuam, ket iti kasta matakuatan ti Dios dagiti palimedmo, ket ibellengnaka iti tengnga ti gimong, gapu ta saankan nga immay iti kinapudno iti panagbuteng iti Apo, no di ket pusom napno iti panangallilaw.

KAPITULO 2

1 Anakko, no umayka agserbi iti Apo, isaganam ti kararuam iti sulisog.

2 Ilintegmo ti pusom, ket kanayon nga agibtur, ket dika agdardaras iti panawen ti rigat.

3 Kumpetca kencuana, ket dica pumanaw, tapno mapaaduca iti maudi a panungpalanmo.

4 Aniaman a maiyeg kenka, alaem a siraragsak, ket anusam no mabaliwankan iti nababa a sanikua.
5 Ta masubok ti balitok iti apuy, ken dagiti makaay-ayo a tattao iti urno ti rigat.
6 Mamatika kenkuana, ket tulongannaka; urnosem a naimbag ti dalanmo, ket agtalekka kenkuana.
7 Dakayo nga agbuteng iti Apo, urayenyo ti asina; ket dikay umadayo, di la ket ta matnagkayo.
8 Dakayo nga agbuteng iti Apo, mamatikayo kenkuana; ket saan nga agkurang ti gunggonayo.
9 Dakayo nga agbuteng iti Apo, mangnamnamakayo iti naimbag, ken iti agnanayon a rag-o ken asi.
10 Kitaenyo dagiti kaputotan idi un-unana, ket kitaenyo; adda kadi nagtalek iti Apo, ket nariribuk? wenno adda kadi nagtalinaed iti butengna, ket nabaybay-an? wenno siasino ti inumsina, nga immawag kenkuana?
11 Ta napno ti Apo iti asi ken asi, mabayag a panagitured, ken nakalkaldaang unay, ket pakawanenna dagiti basol, ken mangisalakan iti panawen ti rigat.
12 Asi pay dagiti mabuteng a puso, ken nakapuy nga ima, ken ti managbasol a mapan iti dua a dalan!
13 Asi pay daydiay nakapuy ti panagpuspusona! ta saan a mamati; ngarud saanto a maidepensa.
14 Asikayo pay a napukaw ti anus! ket ania ti aramidenyo inton sarungkarannaka ti Apo?
15 Dagiti agbuteng iti Apo saandanto a sumukir iti Saona; ket dagiti mangay-ayat kenkuana salimetmetanda dagiti dalanna.
16 Dagiti agbuteng iti Apo sapulendanto ti naimbag, a makaay-ayo kenkuana; ket dagiti agayat kenkuana mapnodanto iti Linteg.
17 Dagiti agbuteng iti Apo isaganadanto dagiti pusoda, ken pakumbabadanto dagiti kararuada iti imatangna.
18 Kinunana, Matnagtayo iti ima ti Apo, ket saan nga kadagiti ima dagiti tattao: ta kas iti kinatan-okna, kasta met ti asina.

KAPITULO 3

1 Denggennak ni amayo, O annak, ket aramidenyo kalpasanna, tapno natalgedkayo.
2 Ta inted ti Apo ti dayaw ti ama kadagiti annak, ken pinatalgedanna ti turay ti ina kadagiti annak a lallaki.
3 Siasinoman a mangpadayaw ken amana, mangabbong kadagiti basbasolna.
4 Ket ti mangraem iti inana ket kas iti agurnong iti gameng.
5 Siasinoman a mangpadayaw ken amana, agrag-oto kadagiti bukodna nga annak; ket inton aramidenna ti kararagna, mangngegto.
6 Ti mangpadayaw ken amana, napaut ti biagna; ket ti agtulnog iti Apo agbalinto a liwliwa iti inana.
7 Ti agbuteng iti Apo dayawennanto ni amana, ket agserbinto kadagiti dadakkelna, kas kadagiti appona.
8 Raemem ti amam ken inam agpadpada iti sao ken aramid, tapno adda bendision nga umay kenka manipud kadakuada.
9 Ta ti bendision ti ama ipasdekna dagiti balbalay dagiti annak; ngem ti lunod ti ina ramutenna dagiti pundasion.
10 Dika agdayaw iti pannakaibabain ni amam; ta ti pannakaibabain ni amam saan a dayag kenka.
11 Ta ti dayag ti tao agtaud iti dayaw ni amana; ket ti ina a naibabain ket maysa a pannakaumsi kadagiti annak.
12 Anakko, tulongam ni amam iti edadna, ket saanmo a ladingit agingga nga agbiag.
13 Ket no agkurang ti pannakaawatna, anusem kenkuana; ket saanmo nga umsien no addaka iti naan-anay a pigsam.
14 Ta saanto a malipatan ti panangbang-ar ni amam: ket imbes a basbasol mainayonto dayta a mangpabileg kenca.
15 Iti aldaw ti rigatmo malaglagipto; marunawto met dagiti basolmo, a kas iti yelo iti nasayaat a nabara a paniempo.
16 Ti mangbaybay-a ken amana ket kas iti managtabbaaw; ket ti mangrurod iti inana mailunod: ti Dios.
17 Anakko, itultuloymo ti trabahom iti kinaemma; kasta met nga ay-ayatencanto daydiay anamongan.
18 No dakdakkelka, ad-adda met a napakumbaba ti bagim, ket masarakamto ti parabur iti sangoanan ti Apo.
19 Adu ti adda iti nangato a disso, ken nalatak: ngem dagiti palimed maipalgak kadagiti naemma.
20 Ta dakkel ti pannakabalin ti Apo, ket mapadayawan dagiti nanumo.
21 Dimo biroken dagiti banag a narigat unay para kenka, ken dimo sukimaten dagiti banag a nangatngato ngem iti pigsam.
22 Ngem no ania ti naibilin kenka, panunotem dayta buyogen ti panagraem, ta saan a kasapulan a makitam babaen kadagiti matam dagiti banag nga adda iti nalimed.
23 Dika agusioso kadagiti saan a nasken a banag: ta ad-adu ti maipakita kenka ngem iti pannakaawat dagiti tattao.
24 Ta adu ti maallilaw iti bukodda nga awan mamaayna a kapanunotan; ket ti dakes a panagsuspetsa ti nangballikug iti panangukomda.
25 No awan dagiti mata agkurangkanto iti lawag: saanmo ngarud nga ibagbaga ti pannakaammo nga awan kenka.
26 Ti natangken a puso agtungpalto iti dakes iti kamaudianan; ket ti agayat iti peggad madadaelto iti dayta.
27 Ti natangken a puso madagsenanto kadagiti ladingit; ket ti nadangkes a tao ibuntonnanto ti basol iti rabaw ti basol.
28 Iti pannusa dagiti natangsit awan ti remedio; ta nagramut kenkuana ti mula ti kinadakes.
29 Ti puso ti masirib maawatannanto ti maysa a pangngarig; ket ti nasikap a lapayag isu ti tarigagay ti masirib a tao.
30 Iddepen ti danum ti gumilgil-ayab nga apuy; ket dagiti limos ket mangaramid iti panangabbong kadagiti basol.
31 Ket ti mangsubad iti nasayaat a panagturong sipapanunot iti mabalin nga umay kalpasan daytoy; ket inton matnag, makasarak iti pagnaedan.

KAPITULO 4

1 Anakko, saanmo nga allilawen ti napanglaw iti pagbiagna, ken saanmo nga aguray iti mabayag dagiti agkasapulan a mata.
2 Diyo pagladingitan ti mabisin a kararua; dikay met agpungtot iti maysa a tao iti rigatna.
3 Dikay mangnayon iti ad-adu pay a riribuk iti puso a mariribukan; ket saan nga itantan ti mangted iti agkasapulan.
4 Diyo laksiden ti araraw dagiti marigatan; dimo met ibaw-ing ti rupam iti maysa a napanglaw a tao.
5 Dimo tallikudan ti matam iti agkasapulan, ket dimo ikkan iti gundaway a mangilunod kenka.
6 Ta no ilunodnaka iti kinapait ti kararuana, mangngegto ti kararagna iti nangaramid kenkuana.
7 Alaem ti ayat ti gimong, ket iruknoymo ti ulom iti maysa a naindaklan a tao.
8 Saanka koma a pagladingitan nga iruknoymo ti lapayagmo iti napanglaw, ket ikkam iti nainggayyeman a sungbat buyogen ti kinaemma.
9 Isalakanyo ti agsagsagaba iti dakes manipud iti ima ti manangirurumen; ket dikay agkupas no agtugawka iti panangukom.
10 Agbalinka a cas ama cadagiti ulila, ken imbes nga asawa a lalaki iti inada: casta casta ti anak ti Kangatuan, ket ayatennacanto nga ad-adda ngem ni inam.
11 Ti sirib itan-okna dagiti annakna, ken iggamanna dagiti agsapsapul kenkuana.
12 Ti mangayat kenkuana ayatenna ti biag; ket dagiti agsapsapul kenkuana a nasapa mapnodanto iti rag-o.
13 Ti mangpetpet kenkuana, tawidennanto ti dayag; ket sadinoman ti iseserrekna, bendisionanto ti Apo.
14 Dagiti agserserbi kencuana agserbidanto iti Santo: ket dagiti agayat kencuana ayaten ti Apo.
15 Siasinoman a dumngeg kencuana ukomennanto dagiti nasion: ket ti mangaywan kencuana agtaengto a sitatalged.
16 No ti maysa a lalaki itedna ti bagina kencuana, tawidenna isuna; ket ti kaputotanna ti mangtagikua kenkuana.
17 Ta iti umuna a pannagna makipagna kenkuana kadagiti nakillo a dalan, ket iyegna ti buteng ken buteng kenkuana, ken parigatenna babaen ti disiplina, agingga nga agtalek iti kararuana, ken masubok isuna babaen kadagiti lintegna.
18 Kalpasanna, agsublinto kenkuana iti nalinteg a dalan, ket liwliwaenna, ken ipakitana kenkuana dagiti palimedna.
19 Ngem no agkamali, baybay-anna, ket itedna iti pannakadadaelna.
20 Paliiwenyo ti gundaway, ket agannadkayo iti dakes; ket dika mabain no maipapan iti kararuam.
21 Ta adda bain a mangyeg iti basol; ket adda pannakaibabain nga isu ti dayag ken parabur.
22 Dimo awaten ti tao a maibusor iti kararuam, ket saannaka koma a pakaigapuan ti panagraem ti siasinoman.
23 Ket dika agkedked nga agsao, no adda gundaway nga agaramid iti naimbag, ket dimo ilemmeng ti siribmo iti kinapintasna.
24 Ta babaen iti panagsao maammuanto ti sirib: ken ti panagsursuro babaen ti sao ti dila.
25 Saan a pulos nga agsao a maibusor iti kinapudno; ngem mabainka iti biddut ti kinaignorantem.
26 Dika mabain a mangipudno kadagiti basbasolmo; ket saan a piliten ti kurso ti karayan.
27 Dimo pagbalinen ti bagim nga agturay iti maysa a maag a tao; saan met nga awaten ti kinatao ti mannakabalin.
28 Ikagumaam ti kinapudno agingga ken patay, ket makiranget kenka ti Apo.
29 Dika agdardaras iti dilam, ken kadagiti aramidmo agkullayaw ken agkullayaw.
30 Dika agbalin a kas iti leon iti balaymo, wenno agpungtot kadagiti adipenmo.
31 Saan koma a maiyunnat ti imam nga umawat, ken mairikep no rebbeng a bayadam.

KAPITULO 5

1 Dimo ikabil ti pusom kadagiti sanikuam; ket ibagam a saan, Umdasen ti adda kaniak para iti biagko.
2 Dimo suroten ti bukodmo a panunot ken ti pigsam, tapno magna kadagiti dalan ti pusom.
3 Ket dikay ibaga, Siasino ti mangkontra kaniak gapu kadagiti aramidko? ta sigurado nga ibales ti Apo ti kinatangsitmo.
4 Dimo ibaga, Nagbasolak, ket ania ti pagdaksan ti napasamak kaniak? ta mabayag ti Apo, saannaka a pulos palubosan.
5 Maipapan iti panangabbong, dikay agbuteng a mangnayon iti basol iti basol.
6 Ket dikay ibaga a naindaklan ti asina; mapakalma isuna gapu iti kinaadu dagiti basbasolko: ta ti asi ken pungtot agtaud kencuana, ket ti pungtotna agtaud cadagiti managbasol.
7 Dika agsardeng nga agsubli iti Apo, ket dimo ited iti inaldaw: ta kellaat a rummuar ti pungtot ti Apo, ket iti kinatalgedmo madadaelkanto, ket madadaelkanto iti aldaw ti panagibales.
8 Dimo ikabil ti pusom kadagiti sanikua a di nainkalintegan a nagun-od, ta saanda a magunggonaan iti aldaw ti didigra.
9 Saankayo nga agay-ayus iti tunggal angin, ken dikay mapan iti amin a dalan: ta kasta met ti managbasol nga addaan iti dua a dila.
10 Agtibkerka iti pannakaawatmo; ket agpapada koma ti saom.
11 Agdardaraskayo a dumngeg; ket napasnek koma ti biagmo; ket buyogen ti anus mangted iti sungbat.
12 No adda pannakaawatmo, sungbatam ti kaarrubam; no saan, iparabawmo ti imam iti ngiwatmo.
13 Agsasao ti dayaw ken bain: ket ti dila ti tao isu ti pannakatnagna.
14 Dica maawagan a managsasao, ket dica agulbod iti dilam: ta ti narugit a bain adda iti mannanakaw, ken dakes a panangkondenar iti doble a dila.

15 Dikay ignorante iti aniaman a banag iti dakkel a banag wenno bassit.

KAPITULO 6

1 Imbes a gayyem agbalinka a saan a kabusor; ta iti kasta tawidemto ti dakes a nagan, pannakaibabain, ken pannakaumsi: kasta met ti managbasol nga addaan iti doble a dila.
2 Dimo itan-ok ti bagim iti pammagbaga ti bukodmo a puso; tapno saan a mapisang ti kararuam a kas iti toro a naiwawa nga agmaymaysa.
3 Kanemto dagiti bulbulongmo, ket mapukawmo ti bungam, ket baybay-amto ti bagim a kas iti namaga a kayo.
4 Ti nadangkes a kararua dadaelennanto ti addaan iti dayta, ket pagkatawaennanto iti pananglais dagiti kabusorna.
5 Ti nasam-it a pagsasao paaduennanto dagiti gagayyem: ket ti nalinteg a pagsasao paaduenna ti naasi a kablaaw.
6 Makikappiakayo iti adu: nupay kasta adda la maysa a mamalbalakad iti sangaribu.
7 No kayatmo ti maaddaan iti gayyem, subokem nga umuna ket dika agdardaras a mangidayaw kenkuana.
8 Ta adda tao a gayyem maipaay iti bukodna nga okasion, ket saan nga agtalinaed iti aldaw ti rigatmo.
9 Ket adda gayyem, a no maiturong iti panagbubusor, ken panagsusupiat matakuatanna ti pannakaumsimo.
10 Manen, adda gayyem a kadua iti lamisaan, ket saanto nga agtultuloy iti aldaw ti rigatmo.
11 Ngem iti kinarang-aymo isu agbalinto a kas iti bagim, ken naturedto kadagiti adipenmo.
12 No maipababaka, bumusorto kenka, ket aglemmengto iti rupam.
13 Isinam ti bagim kadagiti kabusormo, ket agannadka kadagiti gagayyemmo.
14 Ti napudno a gayyem ket nabileg a depensa: ket ti nakasarak iti kasta, nakasarak iti gameng.
15 Awan ti makasuppiat iti napudno a gayyem, ket di magatadan ti kinatan-okna.
16 Ti napudno a gayyem isu ti agas ti biag; ket dagiti agbuteng iti Apo masarakandanto isuna.
17 Siasinoman nga agbuteng iti Apo iturongnanto a siuumiso ti pannakigayyemna: ta kas iti kasasaadna, kasta met ti kaarrubana.
18 Anac, urnongem ti pannursuro manipud kinaubingmo: casta casta masarakamto ti sirib agingga iti kinalakaymo.
19 Umayca kencuana a cas maysa nga agar-arado ken agimula, ket urayem dagiti naimbag a bungana: ta saancanto nga agbannog unay iti panagbannog kencuana, no di ket kanenyonto dagiti bungana iti mabiit.
20 Isu ket saan unay a makaay-ayo kadagiti di de adal: ti awanan pannakaawat saanto a makipagnaed kenkuana.
21 Agiddato kenkuana a kas maysa a nabileg a bato ti pannubok; ket ibellengnanto kenkuana sakbay nga agbayag.
22 Ta ti sirib ket maitunos iti naganna, ket saan a maiparangarang iti adu.
23 Dumngegka, anakko, awatem ti balakadko, ket dika agkedked iti balakadko,
24 Ket ikabilmo dagiti sakam kadagiti kawarna, ket ti tengngedmo iti kawarna.
25 Agruknoyka iti abagam, ket ibturam, ket dika agladingit gapu kadagiti singgalutna.
26 Umayka kenkuana iti amin a pusom, ket salimetmetam dagiti dalanna iti amin a pannakabalinmo.
27 Sukisokenyo, ket sapulenyo, ket maipakaammonto kenca: ket inton matiliwmon, saanen a palubosan.
28 Ta iti kamaudianan masarakamto ti panaginana, ket mabalinto dayta iti ragsakmo.
29 Kalpasanna dagiti kawarna agbalinto a nabileg a depensa para kenka, ken dagiti kawarna agbalinto a pagan-anay ti dayag.
30 Ta adda balitok nga arkos iti rabawna, ken lila a laso dagiti balddona.
31 Ikawesmo isuna a cas maysa a bado ti dayaw, ket ikabilmo isuna iti aglawlawmo a kas maysa a korona ti rag-o.
32 Anacko, no kayatmo, maisurokanto: ket no kayatmo nga iyaplikar ti panunotmo, agbalinkanto a nainsiriban.
33 No pagay-ayatmo ti dumngeg, umawatkanto iti pannakaawat: ket no iruknoymo ti lapayagmo, agbalinkanto a masirib.
34 Agtakderkayo iti adu a panglakayen; ket kumpetkayo iti masirib.
35 Sidadaankayo a dumngeg iti tunggal nadiosan a diskurso; ket saan koma a makalisi kenka dagiti pangngarig ti pannakaawat.
36 Ket no makakitaka iti tao a mannakaawat, umasidegka kenkuana, ket bay-am nga isuotmo ti sakam dagiti agdan ti ruanganna.
37 Ti panunotmo ket adda koma cadagiti ordinansa ti Apo ken utobem a kankanayon dagiti bilinna: ipasdeknanto ti pusom, ken itednacanto iti sirib iti tarigagaymo.

KAPITULO 7

1 Dika agaramid iti dakes, kasta met nga awan ti dakes a dumteng kenka.
2 Umadayoka iti nakillo, ket tallikudannaka ti kinadakes.
3 Anacko, dica agmula cadagiti abut ti kinakillo, ket saancanto nga apiten ida iti maminpito.
4 Dikay sapulen ti kinatan-ok ti Apo, wenno iti ari ti tugaw ti dayaw.
5 Dimo ilinteg ti bagim iti sangoanan ti Apo; ket saanmo nga ipagpannakkel ti kinasiribmo iti sangoanan ti ari.
6 Dikay sapulen ti agbalin nga ukom, ta dikay kabaelan nga ikkaten ti kinadakes; di la ket ta agbutengca iti tao ti mannakabalin, maysa a pakaitibkolan iti dalan ti kinalintegmo.
7 Dika agsalungasing iti kinaadu ti maysa a siudad, ket kalpasanna saankanto nga itapuak ti bagim iti tengnga dagiti tattao.
8 Dikay igalut ti maysa a basol iti sabali; ta iti maysa saankanto a di madusa.
9 Dimo kunaen, ti Dios kitaennanto ti kaadu dagiti datonko, ket inton idatonko iti kangatuan a Dios, awatennanto dayta.

10 Dika agkedked no aramidem ti kararagmo, ken saanmo a baybay-an ti mangted iti limos.
11 Dikay katawaan ti siasinoman a manglais iti kinapait ti kararuana, ta adda maysa a mangpakumbaba ken mangitan-ok.
12 Dika agpanggep iti kinaulbod maibusor iti kabsatmo; saanmo met nga aramiden ti kastoy iti gayyemmo.
13 Saankayo nga agaramid iti aniaman a kita ti kinaulbod: ta saan a nasayaat ti kaugalian dayta.
14 Saanka nga agusar iti adu a sasao iti adu a panglakayen, ken saan nga agsasao iti adu no agkararagka.
15 Diyo guraen ti nadagsen a trabaho wenno panagtalon, nga intuding ti Kangatuan.
16 Dimo ibilang ti bagim kadagiti adu a managbasol, ngem laglagipem a saan nga agbayag ti pungtot.
17 Ipakumbabam unay ti bagim: ta ti pammales dagiti di nadiosan ket apuy ken igges.
18 Dimo baliwan ti maysa a gayyem iti aniaman a pagimbagan; saan met a napudno a kabsat para iti balitok ti Ofir.
19 Dikay tallikudan ti masirib ken naimbag a babai, ta ti paraburna ket nangatngato ngem iti balitok.
20 Idinto ta ti adipenmo agtartrabaho a sipupudno, dika agpakaasi kenkuana iti dakes, wenno iti tangdan a mangted iti naan-anay a bagina maipaay kenka.
21 Ti kararuam ayatenna koma ti naimbag nga adipen, ket saanmo nga allilawen iti wayawaya.
22 Adda kadi tarakenmo? adda matam cadacuada: ket no maipaayda iti pagimbaganmo, pagtalinaedem ida kenca.
23 Adda kadi annakmo? surotenyo ida, ket iruknoyyo ti tengngedda manipud kinaagtutuboda.
24 Adda kadi annakmo a babbai? asikasuem ti bagida, ket saanmo nga ipakita ti bagim a naragsak kadakuada.
25 Mangasawaka iti anakmo a babai, ket kasta ti panangaramidmo iti nadagsen a banag: ngem itedmo iti maysa a lalaki a mannakaawat.
26 Adda kadi asawam a kas iti panunotmo? dimo baybay-an: ngem dimo ited ti bagim iti nalag-an a babai.
27 Dayawmo ni amam iti amin a pusom, ket dimo liplipatan dagiti ladingit ni inam.
28 Laglagipem a nayanakka kadakuada; ket kasano a masubadmo ida dagiti banag nga inaramidda para kenka?
29 Agbutengka iti Apo iti amin a kararuam, ket raemem dagiti papadina.
30 Ayatem ti nangaramid kenka iti amin a pigsam, ket dimo baybay-an dagiti ministrona.
31 Agbutengkayo iti Apo, ket dayawenyo ti padi; ket itedmo kenkuana ti bingayna, kas naibilin kenka; dagiti umuna a bunga, ken ti daton gapu iti basol, ken ti sagut dagiti abaga, ken ti daton a pannakasantipikar, ken dagiti umuna a bunga dagiti nasantoan a banbanag.
32 Ket iyunnatmo ti imam kadagiti napanglaw, tapno naan-anay ti bendisionmo.
33 Ti sagut addaan parabur iti imatang ti tunggal tao a sibibiag; ket ta dagiti natay saanda nga ibalud.
34 Dikay makikadua kadagiti agsangsangit, ken agladingit kadagiti agladladingit.
35 Dika agbannayat a sumarungkar kadagiti masakit: ta dayta ti mamagbalin kenka a dungdungnguen.
36 Aniaman nga alaem, laglagipem ti panungpalan, ket dikanto pulos agaramid iti dakes.

KAPITULO 8

1 Dika makiranget iti mannakabalin' amangan no matnagka kadagiti imana.
2 Dika makisuppiat iti nabaknang a tao, di la ket ta aglablabes kenka: ta ti balitok dinadaelna ti adu, ken nangballikug iti puso dagiti ari.
3 Dikay makiranget iti tao a napno iti dila, ket dikay agbunton iti kayo iti apuyna.
4 Dika ag-uyaw iti naulpit a tao, di la ket ta maibabain dagiti kapuonanmo.
5 Diyo umsien ti tao a tumallikud iti basol, ngem laglagipenyo a maikaritayo amin iti dusa.
6 Diyo ibabain ti maysa a tao iti kinalakayna: ta uray dagiti dadduma kadatayo ket lumakay.
7 Dika agrag-o gapu ta natayen ti kadakkelan a kabusormo, ngem laglagipem a mataykami amin.
8 Saanmo nga umsien ti panagsasao dagiti masirib, no di ket ammuem ti bagim kadagiti proverbioda: ta manipud kadakuada masursuromto ti pannursuro, ken no kasano ti agserbi kadagiti naindaklan a tattao a nalaka.
9 Dimo malipatan ti panagsasao dagiti panglakayen: ta nasursuroda met kadagiti ammada, ket masursuromto kadakuada ti pannakaawat, ken mangted iti sungbat no kasapulan.
10 Dimo pagsilawan dagiti beggang ti managbasol, di la ket ta mapuoranka iti gil-ayab ti apuyna.
11 Dika bumangon a makapungtot iti imatang ti maysa a makadangran, amangan no siluannaka kadagiti sasaom
12 Dika agpabulod iti nabilbileg ngem iti bagim; ta no impabulodmo, ibilangmo a napukaw.
13 Dika agbalin a sigurado ngem iti pannakabalinmo: ta no siguradoka, agannadka a mangbayad iti dayta.
14 Dika makipaglinteg iti ukom; ta ukomendanto maipaay kenkuana maibatay iti dayawna.
15 Dika agdaliasat iti dalan a kadua ti natured a tao, di la ket ta agladingit kenka: ta aramidennanto ti mayannurot iti bukodna a pagayatan, ket mapukawkanto a kaduana gapu iti kinamaagna.
16 Dika makiranget iti makapungtot a tao, ket dika makikuyog kenkuana iti agmaymaysa a disso: ta ti dara ket kasla awan iti imatangna, ket no sadino nga awan ti tulong, parmekennakanto.
17 Dika makiuman iti maag; ta dina matungpal ti balakad.
18 Dikay agaramid iti nalimed a banag iti sanguanan ti ganggannaet; ta dimo ammo no ania ti iyegna.
19 Dimo luktan ti pusom iti tunggal maysa, ta di la ket ta subadannaka iti nasirib a panagturong.

KAPITULO 9

1 Dika apal iti asawa ti barukongmo, ket dika isuro kenkuana ti dakes a leksion maibusor iti bagim.

2 Dimo ited ti kararuam iti babai a mangikabil iti sakana iti sanikuam.
3 Dika makipagkita iti balangkantis, amangan no matnagka kadagiti silona.
4 Saanmo unay nga usaren ti pannakilangen ti babai a kumakanta, amangan no maitibkolka kadagiti gandatna.
5 Dika kitkitaen ti maysa nga adipen a babai, tapno saanka a matnag kadagiti banag a napateg kenkuana.
6 Dimo ited ti kararuam kadagiti balangkantis, tapno saanmo a mapukaw ti tawidmo.
7 Dika kumita iti aglawlawmo kadagiti kalsada ti siudad, wenno aglayag iti agmaymaysa a dissona.
8 Iyadayom ti matam iti napintas a babai, ket dimo kitaen ti kinapintas ti sabali; ta adu ti naallilaw iti kinapintas ti babai; ta babaen iti daytoy ti ayat ket sumsumged a kas iti apuy.
9 Dika makitugaw a pulos iti asawa ti sabali a lalaki, wenno makitugaw kenkuana iti takiagmo, ket dimo busbosen ti kuartam a kaduana iti panaginum; di la ket ta agannayas ti pusom kencuana, ket iti casta gapu iti tarigagaymo matnagca iti pannakadadael.
10 Dikay baybay-an ti dati a gayyem; ta ti baro saan a maipada kenkuana: ti baro a gayyem ket kas iti baro nga arak; inton daan, inumem a siraragsak.
11 Dimo apal ti dayag ti managbasol: ta dimo ammo no anianto ti panungpalanna.
12 Dikay agragsak iti banag a pagragsakan dagiti di nadiosan; ngem laglagipenyo a saandanto a di madusa iti tanemda.
13 Iyadayoka iti tao nga addaan pannakabalin a mangpapatay; kasta met a dicanto pagduaduaan ti panagbuteng ken patay: ket no umayca kencuana, dica agbasol, amangan no ikkatenna ti biagmo iti agdama: laglagipenyo a mapanca iti tengnga dagiti silo, ken magmagnaca cadagiti pagdagusan ti siudad.
14 Iti kaasitgan a kabaelam, pugtuam ti kaarrubam, ket makiumanka kadagiti masirib.
15 Ti panagsasaomo adda koma kadagiti masirib, ken ti amin a pannakisaritam iti Linteg ti Kangatuan.
16 Ket dagiti tattao laeng ti mangan ken uminum kenca; ket ti panagpannakkelmo adda koma iti panagbuteng iti Apo.
17 Maipadayawanto iti ima ti managaramid ti aramid: ken ti masirib nga agturay kadagiti tattao gapu iti panagsaona.
18 Napeggad iti siudadna ti tao a nasakit ti dila; ket ti nadarasudos iti panagsaona maguranto.

KAPITULO 10

1 Ti masirib nga ukom isuronanto dagiti tattaona; ket nasayaat ti pannakaurnos ti gobierno ti masirib a tao.
2 Kas iti ukom dagiti tattao, kasta met dagiti ofisialesna; ket no ania a kita ti tao ti agturay iti siudad, kasta dagiti amin nga agnanaed sadiay.
3 Ti saan a masirib nga ari dadaelenna dagiti tattaona; ngem babaen iti kinaannad dagiti adda iti turay mapagnaedto ti siudad.
4 Ti pannakabalin ti daga adda iti ima ti Apo, ket iti umiso a tiempo, ikabilnanto ti maysa a makagunggona.
5 Iti ima ti Dios adda ti kinarang-ay ti tao: ket iti kinatao ti eskriba ikabilnanto ti dayawna.
6 Dimo ibaklay ti gura iti kaarrubam gapu iti tunggal dakes; ken awan a pulos ti aramiden babaen kadagiti makadangran nga aramid.
7 Ti kinatangsit makagura iti sangoanan ti Dios ken ti tao: ket babaen iti agpada, ti maysa agaramid iti kinadakes.
8 Gapu kadagiti di nalinteg a pannakilangen, pannakadangran, ken kinabaknang a nagun-od babaen ti panangallilaw, maipatarus ti pagarian manipud iti maysa nga ili agingga iti sabali.
9 Apay a natangsit ti daga ken dapo? Awan ti nadangkes a banag ngem ti naagum a tao: ta ti kasta ilakona ti bukodna a kararua; agsipud ta bayat ti panagbiagna ibellengna dagiti bagisna.
10 Putden ti mangngagas ti napaut a sakit; ket matayto ti ari ita nga aldaw inton bigat.
11 Ta inton natayen ti tao, tawidennanto dagiti agkarkarayam, animal, ken igges.
12 Ti pangrugian ti panagpannakkel ket no umadayo ti maysa iti Dios, ket ti pusona maitallikud iti Namarsua kenkuana.
13 Ta ti kinatangsit isu ti pangrugian ti basol, ket ti addaan iti dayta ibukboknanto ti makarimon: ket ngarud inyeg ti Apo kadakuada dagiti karkarna a didigra, ket pinarmekna ida a naan-anay.
14 Impababa ti Apo dagiti trono dagiti natangsit a prinsipe, ket insaadna dagiti naemma a kasukatda.
15 Rinukkol ti Apo dagiti ramut dagiti natangsit a nasion, ket immulana dagiti nanumo iti lugarda.
16 Rinabbak ti Apo dagiti pagilian dagiti nasion, ket dinadaelna ida agingga kadagiti pundasion ti daga.
17 Innalana ti sumagmamano kadakuada, ket dinadaelna ida, ket insardengna ti pakalaglagipanda iti daga.
18 Saan a naaramid ti panagpannakkel maipaay kadagiti lallaki, wenno narungsot a pungtot para kadagidiay nayanak iti babai.
19 Dagidiay agbuteng iti Apo maysada a bukel, ken dagidiay agayat kencuana maysada a nadayaw a mula: dagidiay saan a mangipateg iti Linteg maysada a nababain a bin-i; dagiti mangsalungasing kadagiti bilin ket maallilaw a bin-i.
20 Kadagiti kakabsat, daydiay mangidadaulo ket nadayaw; kasta met dagiti agbuteng iti Apo iti imatangna.
21 Ti panagbuteng iti Apo umun-una ngem ti pananggun-od iti turay: ngem ti kinarugso ken kinatangsit isu ti pannakapukawna.
22 Nabaknang man, natan-ok, wenno napanglaw, ti dayagda isu ti panagbuteng iti Apo.
23 Saan a maitutop nga umsien ti napanglaw a tao nga addaan pannakaawat; saan met a kombeniente ti panangitan-ok iti managbasol a tao.
24 Dagiti naindaklan a tattao, dagiti ukom, ken dagiti mannakabalin, mapadayawandanto; kaskasdi nga awan kadakuada ti dakdakkel ngem daydiay agbuteng iti Apo.
25 Iti adipen a masirib agserbinto dagiti nawaya: ket ti addaan pannakaammo saanto nga agpungtot inton mareporma.

26 Dika aglablabes ti kinasirib iti panagaramidmo iti negosiom; ket dika agpasindayag iti panawen ti rigatmo.
27 Nasaysayaat daydiay agbannog, ken aglaplapusanan iti amin a banag, ngem daydiay agpasindayag, ken agkurang iti tinapay.
28 Anakko, itan-okmo ti kararuam iti kinaemma, ket itedmo ti dayaw a maibatay iti dayawna.
29 Siasino ti mangipalinteg iti managbasol iti bukodna a kararua? ket siasino ti mangpadayaw iti daydiay mangibabain iti bukodna a biag?
30 Maidayaw ti napanglaw gapu iti kinalaingna, ken ti nabaknang maidayaw gapu iti kinabaknangna.
31 Daydiay mapadayawan iti kinapanglaw, anian nga ad-adda pay iti kinabaknang? ket ti saan a nadayaw iti kinabaknang, anian nga ad-adda pay iti kinapanglaw?

KAPITULO 11

1 Ti sirib itag-ayna ti ulo daydiay nababa, ket pagtugawenna iti tengnga dagiti naindaklan a tattao.
2 Dimo komendaran ti tao gapu iti kinapintasna; dikay met kagura ti tao gapu iti makinruar a langana.
3 Bassit laeng ti uyokan kadagiti kas iti tumatayab; ngem ti bungana ti kangrunaan kadagiti nasam-it a banag.
4 Dika agpasindayag iti pagan-anay ken pagan-anaymo, ket dimo itan-ok ti bagim iti aldaw ti dayaw: ta nakaskasdaaw dagiti aramid ti Apo, ken nailemmeng dagiti aramidna iti tengnga dagiti tattao.
5 Adu nga ari ti nagtugaw iti daga; ket maysa a di pulos napanunot ti nangisuot iti korona.
6 Adu a mannakabalin a lallaki ti naibabain unay; ket dagiti nadayaw naited kadagiti ima ti sabsabali a tattao.
7 Dimo pabasolen sakbay a mausigmo ti kinapudno: tamusam nga umuna, ket kalpasanna tubngarem.
8 Dika sumungbat sakbay a mangngegmo ti makagapu: dimo met lapdan dagiti tattao iti tengnga ti panagsasaoda.
9 Dika ikagumaan iti maysa a banag a saan a pakaseknam; ken saan a makitugaw iti panangukom kadagiti managbasol.
10 Anakko, dica makibiang iti adu a banag: ta no makibiangka iti adu, saankanto nga awan basol; ket no sumurotka, saankanto a magun-od, ken saankanto a makalibas babaen ti panagtalaw.
11 Adda maysa nga agbannog, ken agsagsagaba, ken agdardaras, ket ad-adda a nabati.
12 Manen, adda sabali pay a nabannayat, ken agkasapulan iti tulong, agkurang ti kabaelan, ken napno iti kinapanglaw; kaskasdi ti mata ti Apo kimmita kenkuana iti naimbag, ket intakderna manipud iti nababa a kasasaadna, .
13 Ket intag-ayna ti ulona manipud iti kinapanglaw; isu nga adu a nakakita iti dayta nagsiddaawda kenkuana.
14 Naggapu iti Apo ti kinarang-ay ken rigat, biag ken ipapatay, kinapanglaw ken kinabaknang.
15 Ti sirib, pannakaammo, ken pannakaawat iti Linteg, nagtaud ken Apo: ti ayat, ken ti dalan dagiti naimbag nga aramid, nagtaud kencuana.
16 Nangrugi ti biddut ken sipnget agraman dagiti managbasol: ket lumakayto ti kinadakes kadagidiay agdaydayaw iti dayta.
17 Agtalinaed ti sagut ti Apo kadagiti nadiosan, ket ti paraborna mangyeg iti kinarang-ay iti agnanayon.
18 Adda daydiay bumaknang gapu iti kinaannad ken panangkutkotna, ket daytoy ti bingayna iti gunggona.
19 Idinto ta kunana, Nasarakak ti panaginana, ket ita manganak a kankanayon kadagiti sanikuak; ket kaskasdi a dina ammo no ania ti tiempo a dumteng kenkuana, ken masapul nga ibatina dagita a banag kadagiti dadduma, ket matay.
20 Agtibkerka iti tulagmo, ket agkakaammoka iti dayta, ken lumakayka iti aramidmo.
21 Dikay agsiddaaw kadagiti aramid dagiti managbasol; ngem agtalekka iti Apo, ket agtalinaedka iti panagbannogmo: ta nalaka a banag iti imatang ti Apo iti kellaat a panangpabaknang iti napanglaw a tao.
22 Ti bendision ti Apo ket adda iti gunggona dagiti nadiosan, ket kellaat a rumang-ay ti bendisionna.
23 Dimo kunaen, Ania ti magunggona iti panagserbik? ket ania dagiti naimbag a banag nga adda kaniak kalpasan daytoy?
24 Manen, dikay ibaga, Umdasen ti adda kaniak, ken adu ti tagikuaek, ket ania ti dakes nga adda kaniak inton agangay?
25 Iti aldaw ti kinarang-ay adda pannakalipat ti rigat: ket iti aldaw ti rigat awanen ti pakalaglagipan iti kinarang-ay.
26 Ta nalaka a banag iti Apo iti aldaw ti ipapatay ti pananggunggona iti tao a maitunos kadagiti dalanna.
27 Ti rigat ti maysa nga oras lipatenna ti tao ti ragsak: ket iti panungpalanna matakuatanto dagiti aramidna.
28 Saan nga ukomen ti siasinoman a nabendisionan sakbay ti ipapatayna: ta ti tao mabigbigto kadagiti annakna.
29 Saanmo nga iyeg ti tunggal maysa iti balaymo: ta adu ti pagsapulan ti manangallilaw.
30 Kas iti perdi a naala ken naidulin iti kulongan, kasta met ti puso ti natangsit; ket kas iti maysa nga espia, buybuyaenna ti pannakatnagmo.
31 Ta agur-uray isuna, ket pagbalinenna ti naimbag a dakes, ket iti banbanag ti maikari a pammadayaw ipabasolnaka.
32 Iti maysa a kirmat ti apuy ti maysa a bunton ti beggang agsindi: ket ti managbasol a tao agur-uray iti dara.
33 Agannadkayo iti nadangkes a tao, ta agar-aramid iti kinadakes; amangan no iyegna kenka ti agnanayon a rugit.
34 Umawatka iti ganggannaet iti balaymo, ket riribukennakanto, ket ikkatennakanto manipud iti balaymo.

KAPITULO 12

1 Inton agaramidka iti naimbag ammom no siasino ti pangaramidam iti dayta; kasta met a pagyamananka gapu kadagiti pagimbaganmo.

2 Aramidem ti naimbag iti nadiosan a tao, ket makasarakka iti supapak; ket no saan a naggapu kenkuana, manipud pay laeng iti Kangatuan.
3 Awan ti naimbag nga umay iti daydiay kanayon nga okupado iti kinadakes, wenno iti saan a mangted iti limos.
4 Mangtedka iti nadiosan a tao, ket saanmo a tulongan ti managbasol.
5 Aramidem ti naimbag iti daydiay nanumo, ngem dimo ited iti saan a nadiosan: tenglem ti tinapaymo, ket dimo ited kencuana, di la ket ta maparmeknaca iti dayta: ta no saan, mamindua nga ad-adu ti maawatmo a kinadakes gapu iti amin a naimbag nga adda kenka naaramid kenkuana.
6 Ta ti Kangatuan guraenna dagiti managbasol, ket subadannanto ti pammales kadagiti saan a nadiosan, ket salimetmetanna ida iti nabileg nga aldaw ti pannakadusada.
7 Mangtedkayo kadagiti naimbag, ket saanyo a tulongan ti managbasol.
8 Ti gayyem saan a mabalin a maammuan iti kinarang-ay: ken ti kabusor saan a mailemmeng iti rigat.
9 Iti kinarang-ay ti maysa a tao agladingitto dagiti kabusor: ngem iti rigatna pumanawto uray ti maysa a gayyem.
10 Dika pulos agtalek iti kabusormo: ta kas iti panagrusot ti landok, kasta met ti kinadakesna.
11 Nupay agpakumbaba, ket mapan nga agkurno, kaskasdi nga agannadka a naimbag ken agannadka kenkuana, ket agbalinkanto kenkuana a kasla pinunasmo ti sarming, ket maammuamto a saan a naan-anay a napunas ti rugitna.
12 Saanmo nga ikabil iti sibaymo, di la ket ta, inton rinekennaka, tumakder iti lugarmo; wenno saan koma nga agtugaw iti makannawanmo, amangan no sapulenna ti agtugaw iti tugawmo, ket iti kamaudiananna malagipmo dagiti balikasko, ket matukkolka iti dayta.
13 Siasino ti makaasian iti agar-aramat a nakagat ti uleg, wenno asinoman a kas iti umasideg kadagiti atap nga animal?
14 Isu a ti maysa a mapan iti managbasol, ket matulawan kenkuana gapu kadagiti basbasolna, siasino ti maasian?
15 Iti apagbiit agtalinaedto kenka, ngem no mangrugika a matnag, saan nga agtalinaed.
16 Ti kabusor agsao iti nasam-it babaen kadagiti bibigna, ngem iti pusona pampanunotenna no kasano nga ipuruaknaka iti abut: agsangitto kadagiti matana, ngem no makasarak iti gundaway, saanto a mapnek iti dara.
17 No dumteng kenka ti rigat, masarakamto nga umuna sadiay; ket nupay agpammarang a tumultulong kenka, dadaelennakanto.
18 Iyugyugyogenna ti ulona, ken palakpakanna dagiti imana, ken adu ti arasaasna, ken baliwanna ti rupana.

KAPITULO 13

1 Ti makasagid iti pitak matulawanto iti dayta; ket ti makilanglangen iti natangsit a tao agbalinto a kas kenkuana.
2 Dimo padagsenan ti bagim iti ngato ti pannakabalinmo bayat ti panagbiagmo; ket awan ti pannakilangen iti maysa a nabilbileg ken nabakbaknang ngem sika: ta kasano ti panagtutunos ti kaldero ken ti damili a banga? ta no maidungpar ti maysa iti sabali, maburak dayta.
3 Ti nabaknang a tao inaramidna ti dakes, ngem kaskasdi a mangbutbuteng: ti napanglaw mabasol, ket masapul met nga agpakaasi.
4 No maipaayka iti pagimbaganna, usarennaka: ngem no awan ti adda kenka, baybay-annakanto.
5 No adda aniaman a banagmo, makipagnaedto kenca: wen, pagipasngayennacanto, ket saannanto nga agladingit gapu iti dayta.
6 No agkasapulan kenka, allilawennaka, ket umisem ken ikabilnaka iti namnama; agsaonto kenka iti nasayaat, ket kunaenna, Ania ti kayatmo?
7 Ket ibabainnacanto babaen kadagiti taraonna, agingga a mamindua wenno mamitlo a ginuyodnaka a namaga, ket iti kamaudianan katawaannakanto a manglais kalpasanna, inton makitanaka, baybay-annakanto, ket iyugyugyogna ti ulona kenka.
8 Agannadka tapno saanka a maallilaw ken maibaba iti kinaragsakmo.
9 No awisennaka ti maysa a mannakabalin a tao, umadayoka, ket ad-adda pay nga awisennaka.
10 Dica piliten kenkuana, di la ket ta maisublika; agtakderka iti adayo, amangan no malipatanka.
11 Saanmo nga ipada iti panagsasao, ket dimo patien ti adu a sasaona: ta iti adu a panagsasarita sulisogennaka, ket no umisem kenka iruarnanto dagiti palimedmo.
12 Ngem siuulpit nga iduldulinna dagiti sasaom, ket saannanto a kaasian a mangdangran kenka, ken mangibalud kenca iti pagbaludan.
13 Paliiwem, ket agannadka a naimbag, ta magmagnaka iti peggad ti pannakatukkolmo: no mangngegmo dagitoy a banbanag, agriingka iti turogmo.
14 Ayatem ti Apo iti intero a panagbiagmo, ket umawagka kenkuana para iti pannakaisalakanmo.
15 Tunggal animal ayatenna ti kaaspingna, ken tunggal tao ayatenna ti kaarrubana.
16 Agtitinnulong ti amin a lasag sigun iti kita, ket ti tao kumpetto iti kaaspingna.
17 Ania ti pannakilangen ti lobo iti kordero? kasta met ti managbasol a kadua ti nadiosan.
18 Ania ti panagtutunos ti hyena ken ti aso? ket ania ti talna iti nagbaetan dagiti nabaknang ken napanglaw?
19 Kas ti atap nga asno a biktima ti leon iti let-ang: kasta met a kanen dagiti nabaknang dagiti napanglaw.
20 Kas kagura dagiti natangsit ti kinapakumbaba: kasta met a kagura dagiti nabaknang dagiti napanglaw.
21 Ti nabaknang a tao a mangrugin a matnag ket itag-ay dagiti gagayyemna: ngem ti napanglaw a tao a nababa ket ibelleng dagiti gagayyemna.
22 No matnag ti maysa a nabaknang, adu ti katulonganna: agsasao kadagiti banag a saan a maisao, ket kaskasdi a dagiti tattao ilintegda: ti napanglaw a tao naglibas, ket kaskasdi a binabalawda met; nagsao a nainsiriban, ket awan ti mabalinna a lugar.
23 No agsao ti maysa a nabaknang, tunggal maysa iggamanna ti dilana, ket, kitaenyo, ti ibagbagana, itan-

okda dayta agingga kadagiti ulep: ngem no agsao ti napanglaw, kunaenda, Ania a tao daytoy? ket no maitibkol, tumulongda a mangparmek kenkuana.
24 Naimbag ti kinabaknang iti awan basolna, ken ti kinapanglaw dakes iti ngiwat dagiti saan a nadiosan.
25 Ti puso ti tao balbaliwanna ti rupana, agpaay man iti naimbag wenno dakes: ket ti naragsak a puso aramidenna ti naragsak a rupa.
26 Ti naragsak a rupa ket pagilasinan ti puso a narang-ay; ket ti pannakasarak kadagiti pangngarig ket makabannog a panagtrabaho ti panunot.

KAPITULO 14

1 Nagasat ti tao a saan a naglusdoy iti ngiwatna, ken saan a natubtubngar iti adu a basbasol.
2 Nagasat ti konsiensiana a saan a nangkondenar kenkuana, ken saan a natinnag iti namnamana iti Apo.
3 Saan a nasayaat ti kinabaknang iti maysa a natangsit: ket ania ti rumbeng nga aramiden ti naimon a tao iti kuarta?
4 Ti agum-ummong babaen ti panangallilawna iti bukodna a kararuana, aguummong para kadagiti sabsabali, a mangbusbos iti sanikuana a siuulpit.
5 Ti dakes iti bagina, siasino ti panagbalinna a naimbag? saannanto a maragsakan kadagiti sanikuana.
6 Awan ti nakarkaro ngem daydiay apal iti bagina; ket daytoy ti supapak ti kinadakesna.
7 Ket no agaramid iti naimbag, saanna a kayat nga aramiden; ket iti kamaudiananna ideklarananto ti kinadakesna.
8 Ti apal a tao addaan iti nadangkes a mata; tallikudanna ti rupana, ket umsienna dagiti tattao.
9 Ti mata ti naagum a tao saan a mapnek iti bingayna; ket ti kinadakes ti nadangkes pagmagaenna ti kararuana.
10 Ti nadangkes a mata apalna ti tinapayna, ket maysa a natangsit iti lamisaanna.
11 Anakko, cas mayannurot iti kabaelam, aramidem ti naimbag iti bagim, ket itedmo iti Apo ti maiparbeng a datonna.
12 Laglagipem a saan nga agbayag ti ipapatay ni patay, ken saan a maipakita kenka ti katulagan ti tanem.
13 Aramidem ti naimbag iti gayyemmo sakbay a matayka, ket maitunos iti kabaelam iyunnatmo ti imam ket itedmo kenkuana.
14 Dimo allilawen ti bagim iti naimbag nga aldaw, ket saan koma a lab-awannaka ti paset ti naimbag a tarigagay.
15 Saanmo aya nga ibati dagiti rigatmo iti sabali? ken dagiti panagbannogmo a mabingay babaen ti panagbibinnunot?
16 Mangtedka, ken alaem, ken santipikarem ti kararuam; ta awan ti panagsapul kadagiti nasam-it iti tanem.
17 Amin a lasag lumakay a kas maysa a kawes: ta ti tulag manipud idi punganay ket, Mataykanto iti ipapatay.
18 Kas kadagiti berde a bulbulong iti napuskol a kayo, agtinnag ti dadduma, ket agtubo ti dadduma; kasta met ti kaputotan ti lasag ken dara, agpatingga ti maysa, ket mayanak ti sabali.
19 Tunggal aramid marunot ken mabusbos, ket ti agtartrabaho iti dayta mapanto.
20 Nagasat ti tao nga agmennamenna kadagiti naimbag a banag babaen ti kinasirib, ken mangpanunot kadagiti nasantoan a banbanag babaen ti pannakaawatna.
21 Ti mangpanunot kadagiti dalanna iti pusona, maaddaanto met iti pannakaawat kadagiti palimedna.
22 Sumurotenyo a kas iti maysa a mangtunton, ket agdalungdongkayo kadagiti dalanna.
23 Ti agsapsapul kadagiti tawana, dumngegto met kadagiti ruanganna.
24 Ti agyan iti asideg ti balayna, mangikapet met iti pinal kadagiti didingna.
25 Ipatakdernanto ti toldana iti asideg kenkuana, ket agdagus iti pagdagusan nga ayan dagiti naimbag a bambanag.
26 Ikabilnanto dagiti annakna iti sirok ti pagkamanganna, ket agyanto iti sirok dagiti sangana.
27 Babaen kenkuana maabbonganto iti pudot, ket agtaengto iti dayagna.

KAPITULO 15

1 Ti agbuteng iti Apo agaramidto iti naimbag, ket ti addaan pannakaammo iti Linteg magun-odnanto isuna.
2 Ket kas maysa nga ina sabtennanto isuna, ket awatenna isuna a kas asawa a naasawaan iti maysa a birhen.
3 Buyogen ti tinapay ti pannakaawat, ipakannanto kencuana ti danum ti sirib nga inumen.
4 Isut' mabati kencuana, ket saanto a matignay; ket agpannurayto kenkuana, ket saanto a maibabain.
5 Itan-oknanto ngem kadagiti kaarrubana, ket iti tengnga ti gimong luktannanto ti ngiwatna.
6 Makasarakto iti rag-o ken korona ti rag-o, ket isu ti mangtawid kenkuana iti agnanayon a nagan.
7 Ngem saanto a maragpat dagiti maag a tattao, ket saanto a makita dagiti managbasol.
8 Ta adayo ti kinatangsitna, ket saan a malagip dagiti tattao nga ulbod.
9 Ti panangidayaw ket saan a makaay-ayo iti ngiwat ti managbasol, ta saan nga imbaon kenkuana ti Apo.
10 Ta maisaonto ti daydayaw iti kinasirib, ket ti Apo parang-ayennanto dayta.
11 Dimo ibaga, Babaen iti Apo a natinnagak: ta saanmo a rebbeng nga aramiden dagiti banbanag a guraenna.
12 Dimo ibaga, Isu ti nangpabasol kaniak: ta saanna a kasapulan ti managbasol a tao.
13 Kagura ti Apo ti amin a makarimon; ket dagiti agbuteng iti Dios saanda nga ay-ayaten.
14 Inaramidna a mismo ti tao manipud idi punganay, ket binaybay-anna iti ima ti pammagbagana;
15 No kayatmo, tungpalem dagiti bilin, ken tungpalem ti makaay-ayo a kinamatalek.
16 Inkabilna ti apuy ken danum iti sanguanam: iyunnatmo ti imam no kayatmo.
17 Sakbay ti tao adda biag ken ipapatay; ket no kaay-ayona maitedto kenkuana.
18 Ta dakkel ti sirib ti Apo, ken mannakabalin ti pannakabalinna, ken kitkitaenna ti amin a banag.

19 Ket dagiti matana addada kadagiti agbuteng kencuana, ket ammona ti tunggal aramid ti tao.
20 Awan ti imbilinna nga agaramid iti nadangkes, wenno awan ti intedna iti lisensia nga agbasol.

KAPITULO 16

1 Dikay tarigagayan ti adu nga annak a di makagunggona, ken dikay agragsak kadagiti di nadiosan nga annak.
2 Nupay umaduda, dikay agrag-o kadakuada, malaksid no adda kadakuada ti panagbuteng iti Apo.
3 Dika agtalek iti biagda, wenno raem ti kinaaduda: ta ti maysa a nalinteg nasaysayaat ngem ti sangaribu; ket nasaysayaat ti matay nga awanan annak, ngem ti maaddaan kadagiti saan a nadiosan.
4 Ta babaen iti maysa nga addaan pannakaawat mapnonto manen ti siudad: ngem dagiti kabagian dagiti nadangkes alisto nga agbalinto a langalang.
5 Adu a kakasta a banbanag ti nakitak babaen kadagiti matak, ket nangngeg ti lapayagko dagiti naindaklan a banbanag ngem kadagitoy.
6 Iti gimong dagiti di nadiosan, sumgedto ti apuy; ket iti nasukir a nasion mapuoran ti pungtot.
7 Saan a natalna kadagiti lallakay a higante, a natnag gapu iti pigsa ti kinamaagda.
8 Saanna met nga inispal ti lugar a nagnaedan ni Lot, no di ket kinarimonna ida gapu iti kinatangsitda.
9 Saanna nga asi dagiti tattao iti pannakadadael, a naikkat gapu kadagiti basbasolda.
10 Saan met a dagiti innem a gasut a ribu a magmagna, a naguummong iti kinatangken ti pusoda.
11 Ket no adda maysa a natangken ti tengngedna kadagiti tattao, nakaskasdaaw no makalibas a di madusa: ta adda kenkuana ti asi ken pungtot; isu nabileg a mamakawan, ken mangibukbok iti di pannakaay-ayo.
12 Kas iti kinadakkel ti asina, kasta met ti panangkorehirna: ukomenna ti maysa a tao maibatay kadagiti ar-aramidna
13 Ti managbasol saanto a makalibas agraman dagiti samsamna: ket ti kinaanus ti nadiosan saanto a madadael.
14 Mangaramidkayo iti dalan para iti tunggal aramid ti asi: ta tunggal maysa makasarakto a maitunos kadagiti aramidna.
15 Pinatangken ti Apo ni Faraon, tapno saanna nga am-ammo, tapno maammuan ti lubong dagiti nabileg nga aramidna.
16 Nabatad ti asina iti tunggal parsua; ket insinana ti lawagna manipud iti sipnget buyogen ti natibker.
17 Saanmo nga ibaga, Ilemmengko ti bagik iti Apo: adda kadi makalagip kaniak manipud ngato? Saanakto a malaglagip iti nakaad-adu a tattao: ta ania ti kararuak kadagiti kasta nga awan patinggana a bilang dagiti parsua?
18 Adtoy, ti langit, ken ti langit dagiti langit, ti nauneg, ken ti daga, ken amin nga adda iti dayta, matignayto inton sumarungkar.
19 Agpigerger dagiti bantay ken pamunganayan ti daga, no kitkitaen ida ti Apo.
20 Awan ti puso a makapanunot kadagitoy a banag a maikari: ket siasino ti makabael a mangisikog kadagiti dalanna?
21 Dayta ti bagyo nga awan ti tao a makakita: ta nailemmeng ti kaaduan nga aramidna.
22 Siasino ti makaipakaammo kadagiti aramid ti kinahustisiana? wenno siasino ti makaibtur kadagitoy? ta adayo ti tulagna, ket ti pannubok ti amin a banbanag addan iti kamaudianan.
23 Ti agkurang iti pannakaawat panunotennanto dagiti awan mamaayna: ket ti maag a tao a nagbiddut panunotenna dagiti kinamaag.
24 Anakko, dumngegka kaniak, ket sursuruem ti pannakaammo, ket markaam dagiti balikasko iti pusom.
25 Ipakitakto ti doktrina iti kadagsen, ket ipakaammok a siuumiso ti pannakaammona.
26 Dagiti aramid ti Apo maaramidda iti panangukom manipud idi punganay: ket manipud idi inaramidna ida inwarasna dagiti pasetna.
27 Inarkosanna dagiti aramidna iti agnanayon, ket iti imana adda dagiti kangrunaan kadakuada agingga iti amin a kaputotan: saanda nga agtrabaho, wenno mabannog, wenno agsardeng kadagiti aramidda.
28 Awan kadakuada ti manglapped iti sabali, ket saandanto a pulos a sumukir iti saona.
29 Kalpasan daytoy, kinitana ti Apo ti daga, ket pinunnona daytoy kadagiti bendisionna.
30 Iti amin a kita ti sibibiag a banag inabbongna ti rupana; ket agsublidanto manen iti dayta.

KAPITULO 17

1 Pinarsua ti Apo ti tao iti daga, ket pinagbalinna manen iti dayta.
2 Inikkanna ida iti sumagmamano nga aldaw, ken ababa a panawen, ken bileg met kadagiti bambanag nga adda iti dayta.
3 Intedna ida iti pigsa babaen ti bagbagida, ket inaramidna ida a maitunos iti ladawanna, .
4 Ket inkabilna ti panagbuteng iti tao iti amin a lasag, ket intedna kenkuana ti panangituray kadagiti animal ken tumatayab.
5 Inawatda ti pannakaaramat dagiti lima nga aramid ti Apo, ket iti maikanem a puesto intedna kadakuada ti pannakaawat, ken iti maikapito a panagsao, maysa nga agipatarus kadagiti panagpanunot iti dayta.
6 Ti pammagbaga, ken dila, ken mata, lapayag, ken puso, ti nangted kadakuada iti pannakaawat.
7 Pinunnona ida iti pannakaammo iti pannakaawat, ket impakitana kadakuada ti naimbag ken dakes.
8 Inturongna ti matana kadagiti pusoda, tapno maipakitana kadakuada ti kinadakkel dagiti aramidna.
9 Intedna ida nga agpasindayag kadagiti nakaskasdaaw nga aramidna iti agnanayon, tapno maipakaammoda dagiti aramidna buyogen ti pannakaawat.
10 Ket dagiti napili idaydayawdanto ti nasantoan a naganna.
11 Malaksid iti daytoy inikkanna ida iti pannakaammo, ken ti linteg ti biag kas tawid.

12 Nangaramid iti agnanayon a tulag kadakuada, ket impakitana kadakuada dagiti panangukomna.
13 Nakita dagiti matada ti kinadaeg ti dayagna, ket nangngeg dagiti lapayagda ti nadayag a timekna.
14 Kinunana kadakuada, Agannadkayo iti amin a kinakillo; ket intedna ti bilin ti tunggal tao maipanggep iti kaarrubana.
15 Kanayon nga adda iti sanguananna dagiti dalanda, ket saandanto a mailemmeng kadagiti matana.
16 Tunggal tao manipud kinaubingna naited iti dakes; saanda met a makaaramid iti bagbagida a nalasag a puso maipaay iti bato.
17 Ta iti pannakabingbingay dagiti nasion iti intero a daga, nangikabil iti agturay iti tunggal ili; ngem ti Israel isu ti bingay ti Apo:
18 Isu nga inauna nga anakna, taraonanna buyogen ti disiplina, ket ti panangtedna kenkuana iti lawag ti ayatna dina baybay-an.
19 Ngarud amin nga ar-aramidda ket kas iti init iti sanguananna, ket dagiti matana kanayon nga agtungtung-ed kadagiti dalanda.
20 Awan ti nailemmeng kenkuana kadagiti saan a nalinteg nga aramidda, ngem amin a basbasolda ket adda iti sanguanan ti Apo
21 Ngem gapu ta naparabur ti Apo ken ammona ti aramidna, saanna ida a binaybay-an wenno binaybay-an, no di ket inispalna ida.
22 Ti limos ti maysa a tao ket kasla pagilasinan kenkuana, ket salimetmetanna dagiti naimbag nga aramid ti tao a kas iti mansanas ti mata, ket itedna ti panagbabawi kadagiti annakna a lallaki ken babbai.
23 Kalpasanna, tumakderto ket gunggonaanna ida, ket itednanto ti subadda kadagiti uloda.
24 Ngem kadagiti agbabawi, pinalubosanna ida nga agsubli, ken liniwliwana dagiti napaay iti panaganus.
25 Agsublika iti Apo, ket baybay-am dagiti basbasolmo, aramidem ti kararagmo iti sangoanan ti rupana, ket basbassit ti basolmo.
26 Agsublika manen iti Kangatuan, ket tallikudam ti kinadakes: ta isu iturongnaka manipud iti sipnget nga agturong iti lawag ti salun-at, ket guraennaka unay ti makarimon.
27 Siasino ti mangidaydayaw iti Kangatuan idiay tanem, imbes a dagidiay sibibiag ken agyaman?
28 Mapukaw ti panagyaman manipud kadagiti natay, a kas iti awan: ti sibibiag ken nasalun-at ti pusona idaydayawdanto ti Apo.
29 Anian a naindaklan ti naayat a kinamanangngaasi ti Apo a Diostayo, ken ti panangngaasina kadagiti kastoy nga agsubli kenkuana iti kinasanto!
30 Ta saan a mabalin nga adda iti tao ti amin a banag, agsipud ta saan nga imortal ti anak ti tao.
31 Ania ti naraniag ngem ti init? kaskasdi a mapukaw ti lawagna; ket ti lasag ken dara iladawandanto ti dakes.
32 Kitaenna ti bileg ti kangato ti langit; ket amin a tattao ket daga ken dapo laeng.

KAPITULO 18

1 Ti agbiag nga agnanayon Pinarsuana amin a banag iti pangkaaduan.
2 Ti Apo laeng ti nalinteg, ket awan sabali no di isuna, .
3 Isu a mangituray iti lubong babaen ti palad ti imana, ken amin a banbanag agtulnogda iti pagayatanna: ta isu ti Ari ti amin, babaen ti pannakabalinna a mangbingay kadagiti nasantoan a banbanag kadakuada manipud iti narugit.
4 Siasino ti intedna iti pannakabalin a mangideklara kadagiti aramidna? ket siasino ti makaammo kadagiti natan-ok nga aramidna?
5 Siasino ti mangbilang iti pigsa ti kinatan-okna? ket siasino met ti mangibaga kadagiti asina?
6 No maipapan kadagiti nakaskasdaaw nga aramid ti Apo, awan koma ti maala kadakuada, wenno aniaman a banag a maipaay kadakuada, wenno saan a maammuan ti dagada.
7 No naaramiden ti maysa a tao, mangrugin; ket inton agsardeng, ngarud agduadua.
8 Ania ti tao, ken sadino ti pagserbianna? ania ti pagimbaganna, ken ania ti kinadakesna?
9 Ti bilang ti al-aldaw ti maysa a tao iti kaaduan ket sangagasut a tawen.
10 Kas iti maysa a tedted ti danum nga agturong iti baybay, ken maysa a graba a bato no idilig iti darat; kasta met ti sangaribu a tawen agingga kadagiti al-aldaw ti kinaagnanayon.
11 Ngarud, naanus ti Dios kadakuada, ket ibukbokna ti asina kadakuada.
12 Nakitana ken nabigbigna a dakes ti panungpalanda; ngarud pinaaduna ti asina.
13 Ti asi ti tao adda iti kaarrubana; ngem ti asi ti Apo adda iti amin a lasag: tubngarenna, ken tarakenna, ken isuro ken isublina, kas maysa a pastor ti arbanna.
14 Kaasianna dagiti umawat iti disiplina, ken sigagaget a mangsapsapul kadagiti panangukomna.
15 Anakko, saanmo a tulawan dagiti naimbag nga aramidmo, wenno agusarka kadagiti di makaay-ayo a sasao no mangtedka iti aniaman a banag.
16 Saan kadi a ti linnaaw ti mangsapsaplit iti pudot? kasta met a nasaysayaat ti sao ngem ti sagut.
17 Adtoy, saan kadi a nasaysayaat ti sao ngem ti sagut? ngem agpada a kaduada ti naparabur a tao.
18 Ti maag agtubtubngarto a siuulpit, ket ti sagut ti apal ibusenna dagiti mata.
19 Agsursuroka sakbay nga agsao, ket usarem ti physick wenno agsakitka.
20 Sakbay ti panangukom sukimatem ti bagim, ket iti aldaw ti panangsarungkar makasarakkanto iti asi.
21 Ipakumbabam ti bagim sakbay nga agsakitka, ket iti panawen dagiti basbasol ipakitam ti panagbabawi.
22 Awan koma ti manglapped kenka a mangtungpal iti karimo iti umno a tiempo, ket dika agsardeng agingga ken patay tapno mailintegka.
23 Sakbay nga agkararagka, isaganam ti bagim; ket saankayo a kas iti maysa a mangsulisog iti Apo.
24 Panunotem ti pungtot nga addanto iti panungpalan, ken ti tiempo ti panagibales, inton tallikudanna ti rupana.

25 No adda umdas, laglagipem ti tiempo ti bisin: ket inton nabaknangkan, panunotem ti kinapanglaw ken panagkasapulan.
26 Manipud iti agsapa agingga iti rabii mabaliwan ti oras, ket di agbayag maaramid amin a banag iti sanguanan ti Apo.
27 Ti masirib a tao agbutengto iti amin a banag, ket iti aldaw ti panagbasol agannadto iti basol: ngem ti maag dina tungpalen ti tiempo.
28 Tunggal lalaki nga addaan pannakaawat ammona ti sirib, ket itednanto ti pammadayaw iti nakasarak kenkuana.
29 Dagidiay mannakaawat iti sasao nagbalinda met a masirib, ket nangibukbokda kadagiti napipintas a pangngarig.
30 Dika suroten dagiti tarigagaymo, no di ket liklikam ti bagim kadagiti ganasmo.
31 No itedmo iti kararuam dagiti tarigagay a makaay-ayo kenkuana, pagbalinennakanto a pagkatawaan dagiti kabusormo a mangpabasol kenka.
32 Dikay maragsakan iti adu a rag-o, ken dikay maigalut iti gatadna.
33 Dica maaramid nga agpalpalimos babaen ti panagrambak bayat ti panagutang, idinto ta awan ti aniaman iti pitakam: ta agur-uraykanto iti bukodmo a biag, ket masarsaritakanto.

KAPITULO 19

1 Ti agtartrabaho a tao a A naited iti panagbartek saanto a bumaknang: ket ti manglais iti babassit a banbanag matnagto iti in-inut ken bassit.
2 Ti arak ken dagiti babbai pagbalinendanto dagiti lallaki a mannakaawat a matnag: ket daydiay kumpet kadagiti balangkantis agbalinto a natangsit.
3 Dagiti kuton ken igges addaandanto kenkuana a tawid, ket ti maysa a natured a tao maikkatto.
4 Ti agdardaras a mangted iti pammadayaw ket nalag-an; ket ti agbasbasol agsalungasingto iti bukodna a kararua.
5 Siasinoman a maragsakan iti kinadakes makondenanto: ngem ti mangsaranget kadagiti ragragsak ti mangkorona iti biagna.
6 Ti makaituray iti dilana agbiagto nga awan riri; ket ti manggurgura iti panagsasao, basbassitto ti dakes.
7 Dimo ensayuen iti sabali ti naibaga kenka, ket saankanto a pulos a nakarkaro ti kasasaadmo.
8 Gayyem man wenno kabusor, saan nga agsao maipapan iti biag ti sabsabali; ket no kabaelam nga awan ti basol, dimo ipalgak ida.
9 Ta nangngeg ken napaliiwnaka, ket inton dumteng ti tiempo, guraennakanto.
10 No nangngegmo ti maysa a sao, matay koma a kaduam; ket naturedka, saannaka a bumtak.
11 Ti maag agpasngay iti maysa a sao, a kas iti babai nga agpaspasngay iti ubing.
12 Kas iti pana nga agdekket iti luppo ti tao, kasta met ti sao iti uneg ti tian ti maag.
13 Balakadanyo ti maysa a gayyem, mabalin a saanna nga inaramid: ket no inaramidna, saannan nga aramiden.
14 Balakadam ti gayyemmo, mabalin a saanna nga imbaga: ket no naibagana, saanna nga ibaga manen.
15 Balakadanyo ti maysa a gayyem: ta adu a daras a pammadakes dayta, ket saan a patien ti tunggal sarsarita.
16 Adda maysa nga agsasao, ngem saan nga aggapu iti pusona; ket siasino ti saan a nakabasol iti dilana?
17 Balakadam ti kaarrubam sakbay a pangtaam; ket gapu ta saan nga agpungtot, ikkam iti lugar ti linteg ti Kangatuan.
18 Ti panagbuteng iti Apo ti umuna nga addang a maawat kenkuana, ket ti sirib magun-odna ti ayatna.
19 Ti pannakaammo kadagiti bilin ti Apo isu ti doktrina ti biag: ket dagiti agar-aramid kadagiti banag a makaay-ayo kenkuana umawatdanto iti bunga ti kayo ti di matay.
20 Ti panagbuteng iti Apo isu amin a sirib; ket iti amin a kinasirib adda ti panangipatungpal iti linteg, ken ti pannakaammo iti pannakabalinna iti amin.
21 No ti maysa nga adipen kunaenna iti apona, Diakto aramiden ti kayatmo; nupay kalpasanna aramidenna dayta, pungtotna ti mangtaraon kenkuana.
22 Ti pannakaammo iti kinadakes ket saan a kinasirib, wenno iti aniaman a kanito a balakad dagiti managbasol.
23 Adda kinadakes, ken isu met laeng ti makarimon; ket adda maag nga agkurang iti sirib.
24 Ti addaan bassit a pannakaawat, ken agbuteng iti Dios, nasaysayaat ngem ti addaan iti adu a sirib, ken mangsalungasing iti linteg ti Kangatuan.
25 Adda nalaing a kinasikap, ket isu met laeng ti saan a nainkalintegan; ket adda maysa a tumallikud tapno agparang ti panangukom; ket adda masirib a tao a mangipalinteg iti panangukom.
26 Adda maysa a nadangkes a tao a silililday a mangibitin iti ulona; ngem iti uneg napno iti panangallilaw, .
27 Ibellengna ti rupana, ket pagbalinenna a kasla dina nangngeg: no sadino ti saan a naam-ammo, aramidennanto kenka ti kinadakes sakbay a madlawmo.
28 Ket no gapu iti kinakurang ti pannakabalinna malapdan nga agbasol, kaskasdi inton makasarak iti gundaway agaramidto iti dakes.
29 Mabigbig ti tao babaen ti langana, ken ti addaan pannakaawat babaen ti rupana, no masabatmo.
30 Ti kawes ti tao, ken nalabes a panagkatawa, ken pannagna, ipakitana no ania isuna.

KAPITULO 20

1 Adda pannubngar a saan a nasayaat: manen, adda tao a mangiggem iti dilana, ket isu masirib.
2 Nasaysayaat nga amang ti mangtubngar, ngem ti agpungtot a sililimed: ket ti mangipudno iti basolna masalaknibanto manipud pannakadangran.
3 Anian a naimbag, no matubngarca, ti panangipakita iti panagbabawi! ta kasta ti pannakalibasmo iti inggagara a basol.
4 Kas iti derrep ti eunuko a mangburak iti sabong ti maysa a birhen; kasta met ti mangipatungpal iti panangukom buyogen ti kinaranggas.

5 Adda maysa nga agulimek, ket masarakan a masirib: ket ti sabali babaen ti adu a panagsasao agbalin a makagura.
6 Adda tao tenglenna ti dilana, agsipud ta saan a masapul a sumungbat: ket adda agulimek, nga ammona ti tiempona.
7 Ti masirib a tao tenglennanto ti dilana agingga a makitana ti gundaway: ngem ti agsasao ken maag saanna nga ikankano ti tiempo.
8 Ti agusar iti adu a balikas ket makarimonto; ket ti mangala iti turay iti bagina maguranto.
9 Adda managbasol nga addaan iti nasayaat a balligi kadagiti dakes a banag; ket adda gunggona nga agbalin a lugi.
10 Adda sagut a saan a makagunggona kenka; ket adda sagut a doble ti subadna.
11 Adda pannakaibabain gapu iti dayag; ket adda daydiay mangitag-ay iti ulona manipud iti nababa a kasasaad.
12 Adda daydiay gumatang iti adu iti bassit, ket mamimpito a bayadanna.
13 Ti masirib a tao babaen kadagiti sasaona pagbalinenna nga ay-ayaten: ngem maibukbokto dagiti parabur dagiti maag.
14 Ti sagut ti maag awan ti maitulongna kenka inton addaanka iti dayta; uray pay dagiti apal gapu iti panagkasapulanna: ta namnamaenna ti umawat iti adu a banbanag maipaay iti maysa.
15 Bassit ti itedna, ken adu ti mangbabalaw; luktanna ti ngiwatna a kas iti agpukpukkaw; ita nga aldaw agpautang, ket inton bigat kiddawennanto manen: ti kasta ket guraen ti Dios ken ti tao.
16 Kuna ti maag, Awan ti gagayyemko, awan ti panagyamanko kadagiti amin a naimbag nga aramidko, ket dagiti mangan iti tinapayko agsasaoda iti dakes maipapan kaniak.
17 Anian a kasansan, ken kaadunto ti katawaanna nga umsi! ta saanna nga ammo nga umiso no ania ti maaddaan; ket maymaysa amin kenkuana a kasla awan kenkuana.
18 Nasaysayaat ti panaglislis iti sementado a kalsada ngem ti panaglibas babaen ti dila: iti kasta ti pannakatnag ti nadangkes ket alisto nga umay.
19 Kanayon nga adda iti ngiwat dagiti di masirib ti di naintiempuan a sarsarita.
20 Mailaksid ti nainsiriban a sentensia no rummuar iti ngiwat ti maag; ta saannanto nga ibaga dayta iti umiso a tiempo.
21 Adda daydiay malapdan iti panagbasol gapu iti kinakirang: ket inton aginana, saanto a mariribukan.
22 Adda daydiay mangdadael iti bukodna a kararua babaen iti panagbabain, ken babaen ti panangawat kadagiti tattao, ibabaenna ti bagina.
23 Adda daydiay gapu iti panagbabain ikari iti gayyemna, ket pagbalinenna a kabusorna nga awan serserbina.
24 Ti kinaulbod ket maysa a narugit a mantsa iti tao, ngem kanayon nga adda iti ngiwat ti di nasursuruan.
25 Nasaysayaat ti mannanakaw ngem ti tao a nairuam nga agulbod: ngem agpadadanto a madadael ti tawid.
26 Maibabain ti kababalin ti ulbod, ket ti pannakaibabainna kanayon nga adda kenkuana.
27 Ti masirib a tao itan-oknanto ti bagina iti dayaw babaen kadagiti sasaona: ket ti addaan iti pannakaawat maay-ayonanto dagiti naindaklan a tattao.
28 Ti agtaltalon iti dagana paaduennanto ti buntonna: ket ti mangay-ayo kadagiti naindaklan a tattao makagun-odto iti pammakawan gapu iti kinadakes.
29 Dagiti sagut ken sagut bulsekda dagiti mata ti masirib, ken pasardengenda ti ngiwatna a dina mabalin a tubngaren.
30 Ti sirib a nailemmeng, ken ti gameng a naurnong, ania ti magunggona kadakuada a dua?
31 Nasaysayaat ti mangilemmeng iti kinamaagna ngem ti tao a mangilemmeng iti kinasiribna.
32 Nasaysayaat ti kasapulan a panaganus iti panagsapul iti Apo ngem ti mangiturturong iti biagna nga awan ti mangiwanwan.

KAPITULO 21

1 Anakko, nagbasolka kadi? saanen nga aramiden ti kasta, no di ket dumawatka iti pammakawan gapu kadagiti dati a basolmo.
2 Agtalawka iti basol a kas iti rupa ti uleg: ta no umasidegka unay iti dayta, kagatennaka: dagiti ngipenna kasla ngipen ti leon, a mangpapatay kadagiti kararua dagiti tattao.
3 Amin a kinadakes ket kas iti dua ti tademna a kampilan, a saan a maagasan dagiti sugatna.
4 Ti panagbutbuteng ken panagaramid iti dakes, masayangto ti kinabaknang: iti casta ti balay dagiti natangsit a tattao mapagbalinto a langalang.
5 Ti kararag nga aggapu iti ngiwat ti napanglaw ket dumanon kadagiti lapayag ti Dios, ket ti panangukomna umay a dagus.
6 Ti manggurgura iti pannakatubngar ket adda iti dalan dagiti managbasol: ngem ti agbuteng iti Apo agbabawito manipud iti pusona.
7 Ti nalaing nga agsao ket pagaammo iti adayo ken asideg; ngem ti tao a mannakaawat ammona no aglusdoy.
8 Ti mangbangon iti balayna babaen ti kuarta ti sabsabali ket kas iti maysa a mangur-urnong kadagiti batbato para iti tanem a pakaitabonanna.
9 Ti gimong dagiti nadangkes ket kasla guyod a nabalkot: ket ti ungtoda ket maysa a gil-ayab ti apuy a mangdadael kadakuada.
10 Nalawag ti dalan dagiti managbasol babaen kadagiti bato, ngem iti ungtona adda ti abut ti impierno.
11 Ti mangtungpal iti Linteg ti Apo magun-odna ti pannakaawat iti dayta: ket ti kinaan-anay ti panagbuteng iti Apo isu ti sirib.
12 Ti saan a masirib saanto a maisuro: ngem adda sirib a mangpaadu iti kinapait.
13 Ti pannakaammo ti masirib a tao umaduto a kas iti layus: ket ti pammagbagana umasping iti nasin-aw nga ubbog ti biag.

14 Dagiti makin-uneg a paset ti maag ket kasla naburak a basehas, ket awanto ti iggemna a pannakaammo bayat nga agbiag.
15 No dumngeg ti nalaing a tao iti nainsiriban a sao, idayawna ken inayonna dayta: ngem apaman a mangngeg dayta ti maysa nga awanan pannakaawat, saanna a makaay-ayo, ket ibellengna dayta iti likudanna.
16 Ti panagsao ti maag ket kasla dadagsen iti dalan: ngem ti parabur masarakanto kadagiti bibig dagiti masirib.
17 Agsaludsodda iti ngiwat ti masirib a tao iti gimong, ket utobendanto dagiti sasaona iti pusoda.
18 Kas iti balay a nadadael, kasta met ti sirib iti maag: ket ti pannakaammo iti di masirib ket kas iti panagsasao nga awan serserbina.
19 Ti doktrina kadagiti maag ket kas kadagiti kawar iti saka, ken kas kadagiti kawar iti makannawan.
20 Ti maag ipangatona ti timekna buyogen ti katawa; ngem ti masirib a tao manmano nga umisem bassit.
21 Ti panagsursuro ket kas iti arkos a balitok, ken kasla pulseras iti makannawan a takiagna.
22 Ti saka ti maag a tao ket asidegen iti balay ti kaarrubana: ngem ti tao nga addaan kapadasan mabainanna.
23 Ti maag sumrekto iti ruangan iti balay: ngem ti nasayaat ti pannakatarakenna agtakderto iti ruar.
24 Kinaulpit ti tao ti dumngeg iti ruangan: ngem ti masirib a tao agladingitto iti pannakaibabain.
25 Dagiti bibig dagiti agsasao ibagadanto dagiti banag a saan a maipanggep kadakuada: ngem dagiti sasao dagiti addaan pannakaawat matingitingda iti timbangan.
26 Ti puso dagiti maag adda iti ngiwatda: ngem ti ngiwat dagiti masirib adda iti pusoda.
27 No ti di nadiosan ket ilunodna ni Satanas, ilunodna ti bukodna a kararua.
28 Ti agsasao rugitanna ti bukodna a kararua, ket magurgura iti sadinoman a pagnanaedanna.

KAPITULO 22

1 Ti nasadut a tao maipadis iti narugit a bato, ket tunggal maysa agsisilpo isuna iti pannakaibabainna.
2 Ti nasadut a tao maiyarigna iti rugit ti ibleng: tunggal tao a mangala iti dayta iggamannanto ti imana.
3 Ti tao a nadangkes ti pannakatarakenna isu ti pannakaibabain ti amana a nangipasngay kenkuana: ket ti maag nga anak a babai mayanak iti pannakapukawna.
4 Ti masirib nga anak a babai mangyegto iti tawid ken lakayna: ngem ti agbiag a di napudno isu ti dagsen ni amana.
5 Ti natured ibabainna agpadpada ti amana ken ti asawana, ngem agpada nga umsiendanto isuna.
6 Ti sarsarita a saan a panawen ket kas iti musika iti panagleddaang: ngem dagiti garit ken panangkorehir iti sirib ket saan a pulos a maibus iti panawen.
7 Siasinoman a mangisuro iti maag ket kas iti mangidikit iti pirgis ti damili, ken kas iti mangriing iti maysa manipud iti nasayaat a turog.
8 Ti mangisalaysay iti sarsarita iti maag agsao iti maysa a matmaturog: inton maisalaysayna ti sarsaritana, kunaenna, Ania ti problema?
9 No agbiag dagiti annak a sipupudno, ken addaan iti kabaelan, abbonganda ti kinababa dagiti dadakkelda.
10 Ngem dagiti annak, gapu ta natangsitda, gapu iti pananglais ken kinakurang ti pannakataraken, rugitanenda ti kinatan-ok dagiti kakabagianda.
11 Agsangitkayo gapu iti natay, ta napukawna ti lawag: ken agsangitkayo iti maag, ta agkurang iti pannakaawat: bassitkayo nga agsangit gapu iti natay, ta isu ket aginana: ngem ti biag ti maag nakarkaro ngem ni patay.
12 Pito nga aldaw nga agladladingit dagiti tattao gapu iti natay; ngem para iti maag ken saan a nadiosan a tao iti amin nga al-aldaw ti panagbiagna.
13 Dica makisarita iti adu iti maag, ket dica mapan iti awanan pannakaawat: agannadca kencuana, di la ket ta marigatanca, ket dicanto pulos matulawan cadagiti kinamaagna: pumanawca kencuana, ket masaracancanto ti panaginana, ket saancanto a pulos nariribuk gapu iti kinamauyong.
14 Ania ti nadagdagsen ngem ti lead? ket ania ti naganna, no di ti maag?
15 Nalaklaka nga ibturan ti darat, ken asin, ken adu a landok, ngem ti tao nga awanan pannakaawat.
16 Kas iti kayo a nabarikes ken naisinggalut iti maysa a pasdek ket saan a mabalin a maluk-atan babaen ti panagkintayeg: kasta met ti puso a natibker babaen ti nabalakadan a balakad saanto nga agbuteng iti aniaman a kanito.
17 Ti puso a natalged iti kapanunotan ti pannakaawat ket kas iti napintas a pannakaiplastar iti diding ti galeria.
18 Dagiti pales a naikabil iti nangato a disso saanto a pulos agtakder a maibusor iti angin: isu a ti mabutbuteng a puso iti imahinasion ti maag ket saan a makatakder a maibusor iti aniaman a buteng.
19 Ti mangtubtubngar iti mata mangtedto iti lua: ket ti mangtubtubngar iti puso ipakitana ti pannakaammona.
20 Siasinoman a mangipuruak iti bato kadagiti tumatayab dadaelenna ida: ket ti mangbabalaw iti gayyemna dadaelenna ti pannakigayyem.
21 Nupay nangiruotka iti kampilan iti gayyemmo, saanka a maupay: ta mabalin nga adda panagsubli iti pabor.
22 No linuktanmo ti ngiwatmo maibusor iti gayyemmo, dika agbuteng; ta mabalin nga adda panagkappia: malaksid iti pananglais, wenno panagpannakkel, wenno panangipalgak kadagiti palimed, wenno maysa a naliput a sugat: ta gapu kadagitoy a banbanag pumanawto ti tunggal gayyem.
23 Agbalinka a napudno iti kaarrubam iti kinapanglawna, tapno agrag-oka iti kinarang-ayna: agtalinaedka a sititibker kenkuana iti tiempo ti rigatna, tapno agbalinka nga agtawid kenkuana iti tawidna: ta saan a kanayon a maumsi ti nakapuy a sanikua : wenno dagiti nabaknang a maag a maaddaan iti panagdayaw.
24 Kas iti alingasaw ken asuk ti urno a mapan iti sangoanan ti apuy; kasta ti pananglais sakbay ti dara.
25 Diakto mabain a mangidepensa iti maysa a gayyem; saanko met nga ilemmeng ti bagik kenkuana.

26 Ket no adda dakes a mapasamak kaniak babaen kenkuana, tunggal maysa a makangngeg iti dayta agannadto kenkuana.
27 Siasino ti mangikabil iti bantay iti sango ti ngiwatko, ken ti selio ti sirib kadagiti bibigko, tapno saanak a kellaat a matnag babaen kadakuada, ken saannak a dadaelen ti dilak?

KAPITULO 23

1 O Apo, Ama ken Gobernador ti intero a panagbiagko, dinak baybay-an kadagiti balakadda, ket diak bay-an a matnag kadakuada.
2 Siasino ti mangikabil kadagiti saplit iti pampanunotko, ken ti disiplina ti sirib iti pusok? tapno saandak nga ispalen gapu kadagiti kinaignorantek, ket saan a lumabas kadagiti basbasolko.
3 Di la ket ta umadu dagiti kinaignorantek, ket umadu dagiti basolko agingga iti pannakadadaelko, ket matnagak iti sangoanan dagiti kabusorko, ket agrag-o ti kabusorko gapu kaniak, a ti namnamana adayo iti asimo.
4 O Apo, Ama ken Dios ti biagko, saannak nga ited ti natangsit a panagkita, no di ket tallikudam dagiti adipenmo a kanayon a natangsit a panunot.
5 Ibaw-ingmo kaniak dagiti awan mamaayna a namnama ken tarigagay, ket itag-aymonto ti agtarigagay a kanayon nga agserbi kenka.
6 Ti kinaagum ti tian wenno derrep ti lasag saannak koma a mangtengngel; ket dimo ited kaniak ti adipenmo iti natangsit a panunot.
7 Denggenyo, dakayo nga annak, ti disiplina ti ngiwat: ti mangsalimetmet iti dayta saanto a pulos a maawat kadagiti bibigna.
8 Ti managbasol mabaybay-anto iti kinamaagna: agpadpada a ti agsasao iti dakes ken ti natangsit matnagto gapu iti dayta.
9 Dimo iruam ti ngiwatmo nga agsapata; saanmo met nga usaren ti bagim iti pananginagan iti Daydiay Santo.
10 Ta kas iti adipen a kanayon a masapsaplit saanto nga awanan iti asul a marka: kasta met ti agsapata ken manginaganan iti Dios a kanayon saanto nga awan pakapilawanna.
11 Ti tao nga agusar iti adu a panagsapata mapnonto iti kinadakes, ket ti saplit saanto a pulos pumanaw iti balayna: no agsalungasing, ti basolna addanto kencuana: ket no dina bigbigen ti basolna, mamindua ti basolna: ket no agsapata nga awan mamaayna, saanto nga awan basolna, ngem ti balayna mapnonto kadagiti didigra.
12 Adda sao a nakawesan iti patay: Ipalubos koma ti Dios a saan a masarakan iti tawid ni Jacob; ta amin a kakasta a banbanag adayodanto kadagiti nadiosan, ket saandanto nga agkullayaw kadagiti basbasolda.
13 Dimo usaren ti ngiwatmo nga agsapata, ta adda sadiay ti sao ti basol.
14 Laglagipem ni amam ken ni inam, no agtugawka iti tengnga dagiti naindaklan a tattao. Saanka koma a malipatan iti sanguananda, ket iti kasta babaen ti kaugaliam agbalinka a maag, ket tarigagayam a saanka koma a nayanak, ket ilunodmo ida iti aldaw ti pannakayanakmo.
15 Ti tao a nairuam kadagiti makaumsi a sasao saanto a pulos a mareporma iti amin nga aldaw ti panagbiagna.
16 Dua a kita ti tao ti mangpaadu iti basol, ket ti maikatlo mangyegto iti pungtot: ti napudot a panunot ket kas iti sumsumged nga apuy, saanto a pulos maiddep agingga a mauram: ti mannakikamalala iti bagi ti lasagna saanto a pulos agsardeng agingga a masgedanna ti a apuy.
17 Nasam-it ti amin a tinapay iti maysa a balangkantis, saanna a baybay-an agingga a matay.
18 Ti lalaki a mangburak iti panagasawa, a kunana iti pusona, Siasino ti makakita kaniak? Nalikmutak iti sipnget, abbongannak dagiti pader, ket awan ti bagi a makakita kaniak; ania ti masapul a pagbutngak? ti Kangatuan saannanto a lagipen dagiti basolko:
19 Ti kasta a tao ket agbuteng laeng kadagiti mata dagiti tao, ket dina ammo a dagiti mata ti Apo ket maminsangapulo a ribu a daras a naraniag ngem ti init, a mangmatmat kadagiti amin a dalan dagiti tao, ken usigenna dagiti nalimed unay a paset.
20 Ammona amin a banag sakbay pay a naparsuada; kasta met a kalpasan ti pannakaperpektoda kinitana ida amin.
21 Madusa daytoy a tao kadagiti kalsada ti siudad, ket no sadino ti dina pagduaduaan ket maipan.
22 Kasta met ti mapasamak iti asawa a babai a mangbaybay-a iti asawana, ket mangyeg iti agtawid babaen ti sabali.
23 Ta umuna, sinukirna ti linteg ti Kangatuan; ket maikadua, nakabasol iti bukodna nga asawana; ket maikatlo, nakikamalala iti balangkantis, ken nangiyeg iti annak babaen ti sabali a lalaki.
24 Mairuarto isuna iti gimong, ket maaramidto ti inkisision kadagiti annakna.
25 Saanto nga agramut dagiti annakna, ket awanto ti ibunga dagiti sangana.
26 Baybay-annanto ti lagipna tapno mailunod, ket saanto a mapunas ti pannakaumsina.
27 Ket maammuanto dagiti nabati nga awanen ti nasaysayaat ngem ti panagbuteng iti Apo, ken awan ti nasamsam-it ngem ti panangipangag kadagiti bilin ti Apo.
28 Dakkel a dayag ti sumurot iti Apo, ket ti panangawat kenkuana ket napaut a panagbiag.

KAPITULO 24

1 Ti sirib idaydayawnanto ti bagina, ken agpasindayagto iti tengnga dagiti tattaona.
2 Iti gimong ti Kangatuan luktannanto ti ngiwatna, ket agballigi iti sangoanan ti pannakabalinna.
3 Rimmuarak iti ngiwat ti Kangatuan, ket inabbongak ti daga a kas iti ulep.
4 Nagnaedak kadagiti nangato a disso, ket ti tronok adda iti naulep nga adigi.
5 Siak laeng ti nanglikmut iti sirkulo ti langit, ket nagnaak iti lansad ti nauneg.
6 Iti dalluyon ti baybay ken iti intero a daga, ken iti tunggal ili ken nasion, nakagun-odak iti sanikua.

7 Kadagitoy amin insapulko ti panaginana: ket siasino ti pagnaedak a tawid?
8 Iti kasta, ti Namarsua iti amin a banag intedna kaniak ti bilin, ken ti nangaramid kaniak a pinaginana ti tabernakulo, ket kinunana, Ti pagnaedam ket adda koma idiay Jacob, ken ti tawidmo idiay Israel.
9 Pinarsuanak manipud idi punganay sakbay ti lubong, ket diakto pulos agkurang.
10 Iti nasantuan a tabernakulo nagserbiak iti sanguananna; ket kasta met ti pannakaipasdekko idiay Sion.
11 Kasta met iti patpatgek a siudad inikkannak iti panaginana, ket idiay Jerusalem ti pannakabalinko.
12 Ket nagramutak iti nadayaw nga ili, uray pay iti bingay ti tawid ti Apo.
13 Naitan-okak a kas iti sedro idiay Libano, ken kas kayo a sipres iti kabambantayan ti Hermon.
14 Naitan-okak a kas iti kayo a palma idiay En-gaddi, ken kas mula a rosas idiay Jerico, kas maysa a napintas a kayo ti olibo iti makaay-ayo a talon, ket dimmakkelak a kas kayo ti plano iti igid ti danum.
15 Nangtedak iti nasam-it nga angot a kas iti cinnamon ken aspalathus, ket nangtedak iti makaay-ayo nga angot a kas iti kasayaatan a mirra, kas iti galbanum, onyx, ken nasam-it nga storax, ken kas iti asuk ti insienso iti tabernakulo.
16 Kas iti kayo a turpentina inyunnatko dagiti sangak, ket dagiti sangak sanga ti dayaw ken parabur.
17 Kas iti inyeg ti puon ti ubas, makaay-ayo nga ayamuom, ket dagiti sabongko bunga ti dayaw ken kinabaknang.
18 Siak ti ina ti napintas nga ayat, ken buteng, ken pannakaammo, ken nasantuan a namnama: Siak ngarud, gapu ta agnanayon, naitedak kadagiti amin nga annakko a nainaganan kenkuana.
19 Umaykayo kaniak, dakayo amin nga agtarigagay kaniak, ket punnuenyo ti bagbagiyo kadagiti bungak.
20 Ta ti pakalaglagipak nasamsam-it ngem ti diro, ken ti tawidko ngem iti ubbog ti diro.
21 Mabisinto pay laeng dagiti mangan kaniak, ket mawawdanto pay dagiti umin-inum kaniak.
22 Ti agtulnog kaniak saanto a pulos a maibabain, ket dagiti agtrabaho babaen kaniak saandanto nga agaramid iti dakes.
23 Amin dagitoy a banag ket libro ti tulag ti kangatuan a Dios, uray pay ti linteg nga imbilin ni Moises a kas tawid kadagiti kongregasion ni Jacob.
24 Dika mabannog nga agbalin a nabileg iti Apo; tapno patalgedannakayo, kumpetkayo kenkuana: ta ti Apo a Mannakabalin-amin isu laeng ti Dios, ket malaksid kenkuana awanen ti sabali a Mangisalakan.
25 Punnuenna amin a banbanag iti siribna, kas ken ni Fison ken Tigris iti tiempo dagiti baro a bunga.
26 Pagbalinenna nga umadu ti pannakaawat a kas iti Eufrates, ken kas iti Jordan iti tiempo ti panagani.
27 Iparangna ti doktrina ti pannakaammo a kas iti lawag, ken kas Geon iti tiempo ti panagburas.
28 Saan a naan-anay nga am-ammo ti immuna a lalaki: saanton a maammuan ti maudi.
29 Ta ad-adu ti pampanunotna ngem ti baybay, ken naun-uneg dagiti pampanunotna ngem iti dakkel a kaadalem.
30 Rimmuarak met a kas maysa a waig manipud iti karayan, ken kas maysa a kanal nga agturong iti minuyongan.
31 Kinunak, Sibugakto ti kasayaatan a minuyonganko, ket sibugakto iti nawadwad a pagiddaan ti minuyonganko: ket, adtoy, ti waigko nagbalin a karayan, ket ti karayanko nagbalin a baybay.
32 Pagbalinekto pay nga agsilnag ti doktrina a kas iti bigat, ket ipatulodkonto ti lawagna iti adayo.
33 Ibukbokkonto pay laeng ti doktrina kas padto, ket baybay-ak iti amin a panawen iti agnanayon.
34 Kitaenyo a saanak a nagtrabaho para iti bagik laeng, no di ket para kadagiti amin nga agsapsapul iti sirib.

KAPITULO 25

1 Iti tallo a banag napapintasak, ket timmakderak a napintas agpadpada iti sangoanan ti Dios ken dagiti tattao: ti panagkaykaysa dagiti kakabsat, ti ayat ti kaarruba, ti lalaki ken asawa a babai nga agtutunos.
2 Tallo a kita ti tao a guraen ti kararuak, ket nasaktanak unay iti biagda: maysa a napanglaw a tao a natangsit, maysa a nabaknang a tao nga ulbod, ken maysa a lakay a mannakikamalala nga agar-aramid.
3 No awan ti naurnongmo iti kinaagtutubom, kasano a makasarakka iti aniaman iti edadmo?
4 O anian a makaay-ayo ti panangukom para kadagiti ubanan a buok, ken kadagiti nagkauna a tattao tapno maammuanda ti balakad!
5 O anian a nakaay-ayat ti kinasirib dagiti lallakay, ken pannakaawat ken pammagbaga kadagiti tattao a nadayaw.
6 Adu a kapadasan ti korona dagiti lallakay, ket ti panagbuteng iti Dios ti dayagda.
7 Adda siam a banag nga inkeddengko iti pusok a naragsak, ket ti maikasangapulo ket ibalikasko iti dilak: Ti tao nga addaan rag-o kadagiti annakna; ken ti sibibiag tapno makitana ti pannakatnag ti kabusorna.
8 Nasayaat daydiay makipagnaed iti asawa a mannakaawat, ken saan a naglibas iti dilana, ken saan a nagserbi iti lalaki nga ad-adda a di maikari ngem iti bagina.
9 Nasayaat daydiay nakasarak iti kinasirib, ken daydiay agsao kadagiti lapayag dagidiay dumngeg.
10 O anian a naindaklan ti makasarak iti sirib! kaskasdi nga awan ti nasursurok ngem kenkuana nga agbuteng iti Apo.
11 Ngem ti ayat ti Apo lab-awanna ti amin a banbanag para iti lawag: ti mangtengtengngel iti dayta, ania ti pakayaspinganna?
12 Ti panagbuteng iti Apo isu ti pangrugian ti ayatna: ken ti pammati isu ti pangrugian ti panagdekket kenkuana.
13 Ikkannak iti aniaman a saplit, ngem ti saplit ti puso: ken aniaman a kinadakes, ngem ti kinadakes ti babai.

14 Ket aniaman a rigat, ngem ti rigat nga aggapu kadagidiay manggurgura kaniak: ken aniaman a panagibales, ngem ti panagibales dagiti kabusor.
15 Awan ti ulo iti ngato ti ulo ti uleg; ket awan ti pungtot a nangatngato ngem ti pungtot ti kabusor.
16 Kaykayatko ti makipagnaed iti leon ken dragon, ngem ti makipagbalay iti nadangkes a babai.
17 Ti kinadakes ti babai baliwanna ti rupana, ket sipngetenna ti rupana a kas iti nakersang a lupot.
18 Agtugawto ni lakayna iti tengnga dagiti kaarrubana; ket inton mangngegna agsennaayto iti napait.
19 Amin a kinadakes ket bassit laeng iti kinadakes ti babai: ti bingay ti managbasol agtinnag koma kenkuana.
20 No kasano a ti panagsang-at iti nadarat a dalan ket maipaay kadagiti saka dagiti lallakay ken babbaket, kasta met ti asawa a babai a napno iti sasao iti naulimek a lalaki.
21 Dikay maitibkol iti kinapintas ti babai, ket dikay agtarigagay kenkuana gapu iti ragsak.
22 Ti babai, no taginayonenna ti asawana, napno iti pungtot, kinaaleng-aleng, ken adu a pannakaumsi.
23 Ti nadangkes a babai kissayanna ti tured, mangaramid iti nadagsen a rupa ken nasugatan a puso: ti babai a saan a mangliwliwa iti asawana iti rigat ket mangaramid kadagiti nakapuy nga ima ken nakapuy a tulang.
24 Manipud iti babai ti nangrugian ti basol, ket babaen kenkuana mataytayo amin.
25 Saanmo nga ikkan ti danum iti pagnaan; uray ti nadangkes a babai wayawayana a gad iti ballasiw-taaw.
26 No saan a mapan kas iti kayatmo, putdem iti lasagmo, ket ikkam iti papel de diborsio, ket palubosam.

KAPITULO 26

1 Nagasat ti lalaki nga addaan iti naimbag nga asawa, ta doble ti bilang dagiti aldawna.
2 Ti naimbag a babai pagrag-oenna ti asawana, ket tungpalennanto dagiti tawen ti panagbiagna a sitatalna.
3 Ti nasayaat nga asawa ket nasayaat a bingay, a maitedto iti bingay dagidiay agbuteng iti Apo.
4 Nabaknang man wenno napanglaw ti tao, no nasayaat ti pusona iti Apo, agrag-o iti amin a tiempo a naragsak a rupa.
5 Adda tallo a banag a kabuteng ti pusok; ket iti maikapat nagbutengak unay: ti panangpabasol iti maysa a siudad, ti panagtitipon dagiti di maturturay a bunggoy, ken ti ulbod a pammabasol: amin dagitoy ket nakarkaro ngem ni patay.
6 Ngem ti ladingit ti puso ken ladingit isu ti babai a naimon iti sabali a babai, ken saplit ti dila a makisarita iti amin.
7 Ti dakes nga asawa a babai ket maysa a sangol a maiyugyugyog nga agsublisubli: ti mangtengngel kenkuana ket kasla nakaiggem iti manggagama.
8 Ti nabartek a babai ken ti gadder iti ballasiw ket mangpataud iti dakkel a pungtot, ket saanna nga abbongan ti bukodna a bain.
9 Mabalin a maammuan ti kinabalangkantis ti babai iti natangsit a langana ken kudil ti matana.
10 No awan bain ti anakmo a babai, pagtalinaedem a nainget, amangan no abusuenna ti bagina gapu iti nalabes a wayawaya.
11 Agannadka iti natangsit a mata: ket dika agsiddaaw no agsalungasing kenka.
12 Luktannanto ti ngiwatna, a kas iti mawaw nga agdaldaliasat inton makasarak iti ubbog, ket uminumto iti tunggal danum iti asidegna: iti tunggal alad agtugawto, ket luktanna ti bangkonna iti tunggal pana.
13 Ti parabur ti asawa a babai pagrag-oenna ti asawana, ket ti kinamanakemna palukmegenna dagiti tulangna.
14 Ti naulimek ken naayat a babai ket sagut ti Apo; ket awan ti kasta unay a pateg ti isip a nasayaat ti pannakaisurona.
15 Ti nababain ken matalek a babai ket doble a parabur, ket saan a maipateg ti panunotna iti kontinente.
16 Kas iti init no sumingising iti nangato a langit; kasta met ti kinapintas ti naimbag nga asawa iti panagurnos ti balayna.
17 Kas iti nalawag a lawag nga adda iti nasantuan a kandelero; kasta met ti kinapintas ti rupa iti naluom nga edad.
18 Kas dagiti balitok nga adigi iti rabaw dagiti batay a pirak; kasta met dagiti napintas a saka nga addaan iti kanayon a puso.
19 Anakko, pagtalinaedem a nasalun-at ti sabong ti edadmo; ket dimo ited ti pigsam kadagiti ganggannaet.
20 Inton nakagun-odka iti nabunga a sanikua iti intero a talon, imulam iti bukodmo a bukel, nga agtalek iti kinaimbag ti urbonmo.
21 Iti casta ti pulim a panawanmo maitan-okto, nga addaan iti panagtalek ti naimbag a kaputotanda.
22 Ti balangkantis maibilangto a kas tupra; ngem ti naasawaan a babai ket maysa a torre maibusor ken patay iti asawana.
23 Ti nadangkes a babai maited a kas bingay iti nadangkes a lalaki: ngem ti nadiosan a babai maited iti daydiay agbuteng iti Apo.
24 Ti saan a napudno a babai umsienna ti bain: ngem ti napudno a babai raraemennanto ti asawana.
25 Ti awan bainna a babai maibilangto a kas aso; ngem ti mabain agbutengto iti Apo.
26 Ti babai a mangpadayaw iti asawana maukomto a masirib iti amin; ngem ti mangibabain kenkuana iti kinatangsitna maibilangto a di nadiosan iti amin.
27 Mabirokanto ti napigsa nga agsangsangit a babai ken ti panangbabalaw a mangpapanaw kadagiti kabusor.
28 Adda dua a banag a mangpaladingit iti pusok; ket ti maikatlo ti mangrurod kaniak: maysa a tao a mannakigubat nga agsagsagaba iti kinapanglaw; ken lallaki ti pannakaawat a saan a naisaad; ken maysa nga agsubli manipud iti kinalinteg nga agturong iti basol; isagana ti Apo ti kasta a tao para iti kampilan.
29 Ti maysa a komersiante saan a makalapped iti bagina nga agaramid iti dakes; ket ti maysa a huckster saanto a mawayawayaan manipud iti basol.

KAPITULO 27

1 Adu ti nagbasol gapu iti bassit a banag; ket ti agsapsapul iti kinawadwad ibaw-ingnanto dagiti matana.
2 Kas iti maysa a lansa nga agdekket a naimbag iti nagbaetan dagiti pinagtipon dagiti bato; kasta met nga agdekket ti basol iti nagbaetan ti panaggatang ken panaglako.
3 Malaksid no tenglen ti maysa a tao ti bagina a sipipinget iti panagbuteng iti Apo, mabiit a marebba ti balayna.
4 Kas no ti maysa agsala iti silo, agtalinaed ti basura; isu a ti rugit ti tao iti panagsasaona.
5 Ti urno paneknekanna dagiti aruaten ti agdamdamili; isu a ti pannubok ti tao ket adda iti panagrasrasonna.
6 Ipakaammo ti bunga no ti kayo ket naarkosan; kasta met ti panangisao iti kinatangsit iti puso ti tao.
7 Dimo idaydayaw ti siasinoman sakbay a mangngegmo nga agsasao; ta daytoy ti pannubok dagiti tattao.
8 No surotem ti kinalinteg, magun-odmonto isuna, ket isuotmo, a kas iti nadayag nga atiddog a bado.
9 Agbalinto dagiti tumatayab iti kaaspingda; kasta met nga agsublinto ti kinapudno kadagidiay agar-aramid kenkuana.
10 Kas iti leon nga agur-uray iti biktima; isu a basol para kadagidiay agar-aramid iti kinadakes.
11 Ti diskurso ti nadiosan a tao ket kanayon a buyogen ti sirib; ngem ti maag agbaliw a kas iti bulan.
12 No addaka kadagiti saan a nainsiriban, salimetmetam ti oras; ngem kanayon nga addakayo kadagiti tattao a mannakaawat.
13 Makariribuk ti diskurso dagiti maag, ket ti ay-ayamda ket ti kinaaleng-aleng ti basol.
14 Ti panagsasao ti agsapata iti adu patakderenna a nalinteg ti buok; ket dagiti panagririda ti mangpasardeng iti maysa kadagiti lapayagna.
15 Ti panagriri dagiti natangsit ket panagibukbok iti dara, ken dagiti pananglaisda nakaro iti lapayag.
16 Siasinoman a mangtakuat kadagiti palimed mapukawna ti pammadayawna; ket pulos a di makasarak iti gayyem iti panunotna.
17 Ayatem ti gayyemmo, ket agbalinka a napudno kenkuana: ngem no liputam dagiti palimedna, saanmo a suroten.
18 Ta kas iti panangdadael ti tao iti kabusorna; kasta met a napukawmo ti ayat ti kaarrubam.
19 Kas iti maysa a mangbaybay-a iti tumatayab a rummuar iti imana, kasta met a pinalubosam ti kaarrubam, ket saanmonto nga alaen manen
20 Dikay sumurot kenkuana, ta adayo unay isuna; isu ket kas iti maysa a urbon a nakalibas manipud iti silo.
21 No maipapan iti sugat, mabalin a magalut; ket kalpasan ti pananglais mabalin nga adda panagkappia: ngem ti mangliput kadagiti nalimed awan namnamana.
22 Ti agkidem babaen kadagiti mata agaramid iti dakes: ket ti makaam-ammo kenkuana umadayonto kenkuana.
23 Inton addaka, agsaonto iti nasam-it, ket dayawennanto dagiti sasaom: ngem iti kamaudiananna, kurbaennanto ti ngiwatna, ket pabasolnanto dagiti sasaom.
24 Adu a banag ti kinagurak, ngem awan ti kas kenkuana; ta guraento ti Apo.
25 Siasinoman a mangipuruak iti bato iti nangato, ipuruakna dayta iti bukodna nga ulo; ket ti makaallilaw a pannakasaplit mangaramidto kadagiti sugat.
26 Siasinoman nga agkali iti abut matnagto iti dayta: ket ti mangikabil iti silo matiliwto iti dayta.
27 Ti agar-aramid iti kinadakes, matnagto kenkuana, ket saannanto nga ammo no sadino ti naggapuanna.
28 Ti pananguyaw ken panangumsi agtaud kadagiti natangsit; ngem ti panagibales, a kas iti leon, agur-urayto kadakuada.
29 Dagiti agrag-o iti pannakatnag dagiti nalinteg ket matiliwdanto iti silo; ket ti panagleddaang ibusennanto ida sakbay a matayda.
30 Ti kinadakes ken pungtot, uray dagitoy ket makarimon; ket ti managbasol a tao maaddaanto kadakuada a dua.

KAPITULO 28

1 Ti agibales ket makasarakto iti pammales manipud iti Apo, ket sigurado a laglagipenna dagiti basbasolna.
2 Pakawanem ti kaarrubam ti sakit nga inaramidna kenka, kasta met a mapakawanto dagiti basbasolmo no agkararagka.
3 Ti maysa a tao ibturanna ti gura iti sabali, ket dumawat kadi iti pammakawan manipud iti Apo?
4 Saanna nga ipakita ti asi iti maysa a tao, nga umasping kenkuana: ket dumawat kadi iti pammakawan kadagiti bukodna a basbasol?
5 No ti lasag laeng ti mangtaraon iti gura, siasino ti agpakaasi iti basbasolna?
6 Laglagipem ti panungpalanmo, ket agsardeng koma ti panagbubusor; laglagipenyo ti panagrupsa ken ipapatay, ket agtalinaedkayo kadagiti bilin.
7 Laglagipem dagiti bilin, ket dimo ibaklay ti kinadakes iti kaarrubam: laglagipem ti tulag ti Kangatuan, ket agkidemka iti kinaignorante.
8 Liklikam ti riri, ket kissayamto dagiti basbasolmo: ta ti narungsot a tao mangsindinto iti riri, .
9 Ti managbasol a tao riribukenna dagiti gagayyem, ket makisuppiat kadagiti addaan iti talna.
10 Kas iti banag ti apuy, kasta met a sumsumged: ken kas iti pigsa ti tao, kasta met ti pungtotna; ket maibatay iti kinabaknangna tumakder ti pungtotna; ket no napigpigsada a makisuppiat, ad-adda a mapukawda.
11 Ti nadarasudos a panagsusupiat mangsindi iti apuy: ken ti nadarasudos a panaglalaban ibukbokna ti dara.
12 No puyotem ti kirmat, mauramto: no tupraam dayta, maiddep: ket agpada dagitoy a rummuar iti ngiwatmo.
13 Ilunodyo ti agsasaibbek ken dua ti pagsasaona: ta dagiti kasta ti nangdadael iti adu a sitatalna.
14 Ti agsasao a dila ti nangriribuk iti adu, ket pinagtalawna ida manipud iti maysa a nasion agingga iti sabali: dagiti napigsa a siudad rinebbana, ken rinebbana dagiti balbalay dagiti dadakkel a tattao.
15 Ti agsasao a dila pinaruarna dagiti naimbag a babbai, ket pinaidamanna ida kadagiti panagbannogda.

16 Siasinoman a dumngeg iti daytoy saanto a pulos makasarak iti panaginana, ken saanto nga agtaeng a siuulimek.
17 Ti saplit ti saplit ket mangaramid kadagiti marka iti lasag: ngem ti pannakasaplit ti dila burakenna dagiti tultulang.
18 Adu ti natnag iti tadem ti kampilan: ngem saan nga adu ti natnag iti dila.
19 Nasayaat daydiay masalakniban babaen ti sabidongna; a saan a nangguyod iti sangolna, wenno saan a naigalut kadagiti balutna.
20 Ta ti sangolna ket maysa a sangol a landok, ket dagiti bennegna ket gambang.
21 Ti ipapatayna ket maysa a dakes nga ipapatay, dagiti tanem ket nasaysayaat ngem isu.
22 Saanto nga agturay kadagiti agbuteng iti Dios, ken saanda a mapuoran iti gil-ayabna.
23 Dagiti kasta a mangbaybay-a iti Apo matnagdanto iti daytoy; ket mauramto kadakuada, ket saan a maiddep; maibaonto kadakuada a kas iti leon, ket alun-onenna ida a kas iti leopardo.
24 Kitaem nga aladmo ti sanikuam babaen kadagiti siit, ket igalutmo ti pirak ken balitokmo.
25 Ket timbangem dagiti sasaom iti timbangan, ket mangaramidka iti ruangan ken rebba para iti ngiwatmo.
26 Agannadka a dika agdisso iti dayta, di la ket ta matnagka iti sanguanan daydiay agur-uray.

KAPITULO 29

1 Ti naasi, agpautangto iti kaarrubana; ket ti mangpapigsa iti imana tungpalenna dagiti bilin.
2 Mangpautangka iti kaarrubam iti tiempo ti panagkasapulanna, ket bayadam manen ti kaarrubam iti umiso a tiempo.
3 Tungtungpalem ti saom, ket makilangen a sipupudno kenkuana, ket kanayonto a masarakam ti banag a kasapulan para kenka.
4 Adu, idi naipautang kadakuada ti maysa a banag, imbilangda a masarakan, ket pinarigatda ida a nakatulong kadakuada.
5 Agingga nga umawat, agepannanto ti ima ti maysa a tao; ket gapu iti kuarta ti kaarrubana agsaonto a sipapakumbaba: ngem inton bayadanna, paatiddogennanto ti tiempo, ket isublinanto dagiti sasao ti ladingit, ken agreklamo iti tiempo.
6 No agballigi, narigat nga umawat iti kagudua, ket maibilangto a kasla nasarakanna: no saan, inikkatna ti kuartana, ket nagun-odna ti kabusorna nga awan ti rason: bayadanna isuna babaen kadagiti lunod ken barandilias; ket gapu iti dayaw bayadannanto ti pannakaibabain.
7 Adu ngarud ti nagkedked nga agpautang gapu iti dakes a pannakilangen ti sabsabali a tattao, gapu ta maamakda a maallilawda.
8 Kaskasdi anusam ti maysa a tao a nakurapay, ket dika aglangan a mangipakita iti asi kenkuana.
9 Tulonganyo ti napanglaw gapu iti bilin, ket saanyo nga ibaw-ing gapu iti kinapanglawna.
10 Mapukawmo ti kuartam para iti kabsatmo ken ti gayyemmo, ket saan koma nga agrupsa iti sirok ti bato tapno mapukaw.
11 Mangurnongka iti gamengmo a mayannurot kadagiti bilin ti Kangatuan, ket ad-adunto ti ganansia ngem iti balitok.
12 Iserram dagiti limos cadagiti pagidulinanmo: ket isalakannacanto iti isuamin a rigat.
13 Nasaysayaat ti pannakidangadangna kenka kadagiti kabusormo ngem ti nabileg a kalasag ken napigsa a pika.
14 Ti napudno a tao sigurado a maipaay iti kaarrubana: ngem ti natangsit baybay-annanto.
15 Dimo liplipatan ti pannakigayyem ti siguradom, ta intedna ti biagna maipaay kenka.
16 Ti managbasol ibabaennanto ti naimbag a sanikua ti siguradona.
17 Ket ti saan a managyaman, baybay-annanto iti peggad a nangispal kenkuana.
18 Ti kinasigurado inikkatna ti adu a naimbag a sanikua, ket pinagkintayegna ida a kas iti dalluyon ti baybay: dagiti mannakabalin a tattao pinapanawna manipud kadagiti balbalayda, iti kasta nagallaallada kadagiti ganggannaet a nasion.
19 Ti nadangkes a tao a mangsalungasing kadagiti bilbilin ti Apo matnagto iti kinasigurado: ket ti agaramid ken mangsurot iti trabaho ti sabsabali a tattao maipaay iti gunggona matnagto iti kaso.
20 Tulongam ti kaarrubam a maibatay iti pannakabalinmo, ket agannadka a dika met matnag iti isu met laeng.
21 Ti kangrunaan a banag iti biag ket ti danum, tinapay, ken kawes, ken balay a pangabbong iti bain.
22 Nasaysayaat ti biag ti napanglaw a tao iti nadangkes a balay, ngem ti nalamuyot a plete iti balay ti sabali.
23 Bassit man wenno adu, agtalinaedka a mapnek, tapno saanmo a mangngeg ti pannakaumsi ti balaymo.
24 Ta nakalkaldaang a biag ti mapan iti binalaybalay: ta no sadino ti ayanmo a ganggannaet, saanmo a maitured a luktan ti ngiwatmo.
25 Aglinglingaykanto, ken agpiesta, ket awan ti panagyamanmo: ad-adda pay a dumngegkanto kadagiti napait a sasao.
26 Umayka, ganggannaet, ket mangtedka iti lamisaan, ket ipakannak iti insaganam.
27 Ikkam ti lugar, sika a ganggannaet, iti maysa a nadayaw a tao; umay ti kabsatko a lalaki tapno pagdagusan, ket kasapulak ti balayko.
28 Nakaro dagitoy a banag iti tao a mannakaawat; ti pananglais iti siled ti balay, ken panangumsi iti nagpautang.

KAPITULO 30

1 Ti agayat iti anakna, masansan a mariknana ti sarukod, tapno maragsakan kenkuana iti kamaudiananna.
2 Ti mangdusa iti anakna agrag-oto kenkuana, ket agrag-onto kenkuana kadagiti am-ammona.
3 Ti mangisuro iti anakna pagladingitanna ti kabusor: ket iti sangoanan dagiti gagayyemna agrag-onto kenkuana.

4 Nupay matay ni amana, kasla saan a natay: ta nangibati iti maysa a kas kenkuana.
5 Bayat ti panagbiagna, nakitana ket nagrag-o kenkuana: ket idi natay, saan a nagladingit.
6 Imbatina ti maysa a manangibales kadagiti kabusorna, ken maysa a mangsubad iti kinamanangngaasi kadagiti gagayyemna.
7 Ti aglablabes iti anakna galutennanto dagiti sugatna; ket mariribukanto dagiti bitukana iti tunggal ikkis.
8 Ti kabalio a saan a naburak agbalin a natangken ti ulona: ket ti ubing a nabaybay-an iti bagina sipapakinakemto.
9 Cocker-em ti anakmo, ket pagbutngannakanto: makiay-ayamka kenkuana, ket iyegnakanto iti dagsen.
10 Dika makipagkatawa kenkuana, amangan no adda ladingitmo kenkuana, ket di la ket ta agkidemka kadagiti ngipenmo iti kamaudiananna.
11 Diyo ikkan iti wayawaya iti kinaagtutubona, ken dikay agkidem kadagiti kinamaagna.
12 Agruknoyka iti tengngedna bayat nga ubing pay, ket kabilem kadagiti sikiganna bayat nga ubing pay, amangan no agbalin a natangken ti ulona, ket saan a natulnog kenka, ket iti kasta mangyeg iti ladingit iti pusom.
13 Dusaem ti anakmo, ket tenglem nga agtrabaho, amangan no makasalungasing kenka ti naalas a kababalinna.
14 Nasaysayaat ti napanglaw, a nasalun-at ken nabileg ti konstitusionna, ngem ti nabaknang a tao a marigatan iti bagina.
15 Ti salun-at ken ti nasayaat a kasasaad ti bagi ket nangatngato ngem iti amin a balitok, ken ti napigsa a bagi ket nangatngato ngem iti awan patinggana a kinabaknang.
16 Awan ti kinabaknang a nangatngato ngem iti nasalun-at a bagi, ken awan ti rag-o a nangatngato ngem iti rag-o ti puso.
17 Nasaysayaat ti ipapatay ngem ti napait a biag wenno agtultuloy a sakit.
18 Dagiti nalamuyot a taraon a naibukbok iti ngiwat a naserraan ket kas kadagiti gulo a karne a naikabil iti tanem.
19 Ania ti pagsayaatan ti daton iti maysa nga idolo? ta saanna a mabalin ti mangan wenno makaangot: kasta met daydiay idadanes ti Apo.
20 Makitana dagiti matana ket agsennaay, a kas iti eunuko a mangarakup iti birhen ken agsennaay.
21 Dimo ited ti panunotmo iti kinadagsen, ket dimo parigaten ti bagim iti bukodmo a pammagbaga.
22 Ti rag-o ti puso isu ti biag ti tao, ken ti rag-o ti tao paatiddogenna dagiti aldawna.
23 Ayatem ti bukodmo a kararuam, ket liwliwaem ti pusom, ikkatem ti ladingit nga adayo kenka: ta ti ladingit pinatayna ti adu, ket awan ti pagimbaganna.
24 Ti apal ken pungtot pababaenna ti biag, ket ti panagannad iyegna ti kinalakay sakbay ti tiempo.
25 Ti naragsak ken naimbag a puso asikasuennanto ti karne ken taraonna.

KAPITULO 31

1 Ti panagbantay iti kinabaknang ibusenna ti lasag, ket ti panangaywan iti dayta papanawenna ti turog.
2 Ti panagbantay ti panangaywan dina ipalubos a maturog ti tao, a kas iti nasakit a sakit ti mangburak iti turog, .
3 Dakkel ti panagbannog ti nabaknang iti panangurnong iti kinabaknang; ket no aginana, mapno kadagiti delikadona.
4 Ti napanglaw agtrabaho iti napanglaw a sanikuana; ket inton agsardeng, agkasapulan pay laeng.
5 Ti agayat iti balitok saanto a maibilang a nalinteg, ket ti mangsurot iti panagrupsa addanto umdas.
6 Nadadael ti balitok ti adu, ket adda idi ti pannakadadaelda.
7 Maysa a pakaitibkolan kadagiti agidaton iti daytoy, ket tunggal maag maikuyogto iti dayta.
8 Nagasat ti nabaknang a masarakan nga awan pakapilawanna, ken saan a simmurot iti balitok.
9 Siasino isuna? ket awagantayo isuna a nabendisionan: ta nakaskasdaaw ti inaramidna kadagiti tattaona.
10 Siasino ti nasubok iti dayta, ket nasarakan a naan-anay? kalpasanna, agpasindayag koma. Siasino ti makabasol, ken saan a nakabasol? wenno nagaramid iti dakes, ket saanna nga inaramid?
11 Maipasdekto dagiti sanikuana, ket ideklara ti gimong dagiti limosna.
12 No agtugawka iti nawadwad a lamisaan, dika agagum iti dayta, ket dimo kunaen, Adu ti taraon iti rabawna.
13 Laglagipenyo a dakes a banag ti nadangkes a mata: ket ania ti naparsua a nadangkes ngem ti mata? ngarud agsangit iti tunggal gundaway.
14 Dimo iyunnat ti imam iti sadinoman a pakakitaanna, ket saanmo nga ipuruak iti pinggan.
15 Saanmo nga ukomen ti kaarrubam a bukbukodmo: ket agbalinka a masirib iti tunggal punto.
16 Manganka a kas iti rebbengna iti maysa a tao, dagiti banbanag a naikabil iti sanguanam; ket alun-onem, amangan no magurakan.
17 Baybay-am nga umuna gapu iti ugali; ket saanka a di mapnek, di la ket ta agsalungasingka.
18 No agtugawka iti tengnga ti adu, saanmo nga iyunnat nga umuna ti imam.
19 Umdasen ti bassit unay para iti tao a nasayaat ti pannakatarakenna, ket saanna nga ababa ti anginna iti pagiddaanna.
20 Ti nasayaat a turog agtaud iti kalkalainganna a pannangan: bumangon a nasapa, ket ti kinasiribna adda kenkuana: ngem ti ut-ot ti panagbantay, ken ut-ot, ken ut-ot ti tian, adda iti tao a di mapnek.
21 Ket no napilitanka a mangan, tumakderka, rummuarka, agisboka, ket maginanakanto.
22 Anacko, dumngeg caniac, ket dica umsien, ket iti kamaudianan masaracanto a cas imbagac kenca: cadagiti amin nga aramidmo agbiagca, casta met awanto ti sakit nga umay kenca.
23 Siasinoman a naparabur iti taraonna, agsao dagiti tattao iti naimbag maipapan kenkuana; ket patiento ti report ti nasayaat a panagtagibalayna.

24 Ngem maibusor iti siasinoman nga agar-aramat iti taraonna agtanabutob ti entero a siudad; ket saan a mapagduaduaan dagiti pammaneknek ti kinagarbona.
25 Dimo ipakita ti kinaturedmo iti arak; ta adu ti dinadael ti arak.
26 Ti urno subokenna ti igid babaen ti panagsaludo: kasta met ti arak ti puso dagiti natangsit babaen iti panagbartek.
27 Nasayaat ti arak a kas iti biag iti tao, no kalkalainganna ti panaginumna: ania ngarud ti biag iti tao nga awanan iti arak? ta naaramid dayta tapno maparagsak dagiti tattao.
28 Ti arak a masukatan a nainum ken iti panawen ket mangyeg iti rag-o ti puso, ken ragsak ti panunot.
29 Ngem ti arak a nabartek iti nalabes ket mangpait iti panunot, buyogen ti panagriri ken panagriri.
30 Ti panagbartek paaduenna ti pungtot ti maysa a maag agingga nga agsalungasing: pabassitenna ti pigsa, ken mangsugat.
31 Dimo tubngaren ti kaarrubam iti arak, ket dimo umsien iti kinaragsakna: dimo ited kenkuana dagiti makalais a sasao, ket dimo iduron kenkuana babaen ti panangidagadag kenkuana nga uminum.

KAPITULO 32

1 No maaramidka nga apo ti maysa a padaya, saanmo nga itag-ay ti bagim, no di ket makiramanka kadakuada a kas maysa kadagiti dadduma; sigagaget nga aywanam ida, ket iti kasta agtugawka.
2 Ket inton maaramidmo amin nga akemmo, alaem ti lugarmo, tapno agragsakka kadakuada, ken umawatka iti korona gapu iti nasayaat a panangurnosmo iti piesta.
3 Agsaoka, sika a panglakayen, ta rumbeng kenka, ngem buyogen ti nasayaat a panangtingiting; ken lapdan saan a musick.
4 Diyo ibukbok dagiti sasao no sadino ti ayan ti musikero, ken diyo ipakita ti sirib iti saan a tiempo.
5 Ti konsierto ti musick iti bangkete ti arak ket kasla karatula ti carbuncle a naikabil iti balitok.
6 Kas maysa a pagilasinan ti esmeralda a naikabil iti aramid a balitok, kasta met ti melodia ti musika nga addaan iti makaay-ayo nga arak.
7 Agsaoka, agtutubo, no adda panagkasapulan kenca: ket kaskasdi a manmano no mamindua a napagsaludsodanka.
8 Ababa koma ti panagsaom, a makaawat iti adu iti bassit a sasao; agbalinka a kas iti maysa a makaammo ken kaskasdi a mangtengtengngel iti dilana.
9 No addaka kadagiti naindaklan a tattao, saanmo nga aramiden ti bagim a kapada ida; ket no addan dagiti nagkauna a tattao, saan nga agusar iti adu a sasao.
10 Sakbay a dumteng ti kimat ti gurruod; ket iti sangoanan ti maysa a nabainan a tao mapan a pabor.
11 Tumakderkayo iti sagpaminsan, ket saankayo a maudi; ngem agawidka a di aglangan.
12 Sadiay alaem ti paglinglingayam, ket aramidem ti kayatmo: ngem saan nga agbasol babaen ti natangsit a panagsasao.
13 Ket gapu kadagitoy a banag bendisionam ti nangaramid kenka, ken nangpunno kenka kadagiti naimbag a bambanagna.
14 Siasinoman nga agbuteng iti Apo awatennanto ti disiplina; ket dagiti agsapsapul kenkuana a nasapa makasarakto iti pabor.
15 Ti agsapsapul iti Linteg mapnonto iti dayta: ngem ti managinsisingpet masalungasingto iti dayta.
16 Dagiti agbuteng iti Apo masarakandanto ti pannakaukom, ket mangsindidanto iti kinahustisia a kas silaw.
17 Ti managbasol a tao saanto a matubngar, ngem makasarak iti pambar a maitunos iti pagayatanna.
18 Nakonsiderarto ti tao a mamalbalakad; ngem ti ganggannaet ken natangsit a tao saan a mabuteng iti buteng, uray no iti bagina inaramidna nga awan ti balakad.
19 Dikay agaramid iti aniaman no awan ti balakad; ket inton naaramidmon ti naminsan, dika agbabawi.
20 Dika mapan iti dalan a pakatumbaam, ket dika maitibkol iti tengnga dagiti bato.
21 Dikay agtalek iti nalawag a pamay-an.
22 Ket agannadka kadagiti bukodmo nga annak.
23 Iti tunggal naimbag nga aramid agtalekka iti bukodmo a kararua; ta daytoy ti panangtungpal kadagiti bilin.
24 Ti mamati iti Apo ipangagna ti bilin; ket ti agtalek kenkuana, saanto a nakarkaro ti kasasaadna.

KAPITULO 33

1 Awan ti dakes a mapasamak iti daydiay agbuteng iti Apo; ngem iti sulisog uray manen isalakannanto.
2 Ti masirib a tao saanna a guraen ti linteg; ngem ti managinsisingpet sadiay ket kasla barko iti bagyo.
3 Ti tao a mannakaawat agtalek iti Linteg; ket ti linteg napudno kencuana, a cas maysa nga orakulo.
4 Isaganam no ania ti sawem, ket iti kasta mangngegkanto: ket igalutmo ti pannursuro, ket kalpasanna sumungbatka.
5 Ti puso ti maag ket kas iti pilid ti kariton; ket ti pampanunotna ket kasla agtulidtulid nga axletree.
6 Ti kabalio a kabalio ket kas iti mananguyaw a gayyem, agkurkurang iti sidong ti tunggal maysa a situtugaw kenkuana.
7 Apay a ti maysa nga aldaw ket nalablabes ngem iti sabali, idinto ta kas iti amin a lawag ti tunggal aldaw iti tawen ket nagtaud iti init?
8 Gapu iti pannakaammo iti Apo nailasinda: ket binalbaliwanna dagiti panawen ken piesta.
9 Dadduma kadakuada inaramidna dagiti nangato nga aldaw, ket insantona ida, ken dadduma kadakuada inaramidna a gagangay nga al-aldaw.
10 Ket amin a tattao nagtaud iti daga, ket ni Adan naparsua iti daga.
11 Iti adu a pannakaammo, pinagsisina ida ti Apo, ket pinagbalinna a nagduduma ti wagasda.
12 Dadduma cadacuada binendisionanna ken intan-ocna ken ti dadduma cadacuada pinasantona, ket inyasidegna

ti bagina: ngem dadduma cadacuada inlunodna ken pinababana, ket pimmanaw cadagiti lugarda.
13 Kas iti damili nga adda iti ima ti agdamdamili, tapno maaramidna dayta iti pagayatanna: casta met ti tao adda iti ima ti nangaramid kencuana, tapno isublina cadacuada ti cas cadacuana.
14 Ti naimbag maibusor iti dakes, ken ti biag maibusor ken patay: casta met ti nadiosan a maibusor iti managbasol, ken ti managbasol maibusor iti nadiosan.
15 Isu a kitaenyo amin nga aramid ti Kangatuan; ket adda dua ken dua, maysa a maibusor iti sabali.
16 Nariingak iti maudi iti amin, a kas maysa nga agur-urnong a sumursurot kadagiti managurnong iti ubas: babaen ti bendision ti Apo nagunggonaak, ket innatak ti pagpespesanko a kas iti managurnong iti ubas.
17 Panunotenyo a nagbannogak saan laeng a maipaay iti bagik, no di ket para kadagiti amin nga agsapsapul iti panagadal.
18 Denggennak, O dakayo a naindaklan a tattao kadagiti tattao, ket dumngegkayo babaen kadagiti lapayagyo, dakayo nga agtuturay iti gimong.
19 Dimo ited ti anakmo a lalaki ken asawam, ti kabsatmo ken gayyemmo, iti pannakabalin kenka bayat ti panagbiagmo, ket dimo ited ti sanikuam iti sabali: amangan no agbabawi kenka, ket agpakaasika manen.
20 Bayat nga agbiagka ken adda angesmo kenka, dimo ited ti bagim iti asinoman.
21 Ta nasaysayaat no sapulennaka dagiti annakmo, ngem ti agtakderka iti kinamanagpadagusda.
22 Iti amin nga aramidmo salimetmetam ti kinatan-ok; dika mangibati iti mantsa iti dayawmo.
23 Iti tiempo inton agpatingga dagiti al-aldawmo, ken malpasmo ti biagmo, iwarasmo ti tawidmo.
24 Ti taraon, baston, ken awit, maipaay iti asno; ken tinapay, panangkorehir, ken trabaho, para iti maysa nga adipen.
25 No pagtrabahuam ti adipenmo, makasarakkanto iti panaginana: ngem no palubosam nga awan serserbina, sapulennanto ti wayawaya.
26 Maysa a sangol ken kuwelyo ti mangiruknoy iti tengnged: kasta met dagiti pannakatutuok ken pannakatutuok maipaay iti dakes nga adipen.
27 Ibaonmo nga agtrabaho, tapno saan nga agtrabaho; ta ti kinaaleng-aleng mangisuro iti adu a kinadakes.
28 Ikabilyo nga agtrabaho, kas maitutop kenkuana: no saan a natulnog, mangikabilkayo iti ad-adu pay a nadagsen a kawar.
29 Ngem dikay aglablabes iti asinoman; ket awan ti diskresion awan ti aramidenyo.
30 No adda adipenmo, agbalinka koma a kas kenka, agsipud ta ginatangmo iti gatad.
31 No adda adipenmo, agpakaasika kenkuana a kas maysa a kabsat: ta kasapulam isuna, kas iti bukodmo a kararua: no agpakaasika kenkuana iti dakes, ket isu agtalaw kenka, ania a dalan ti papanam a mangsapul kenkuana?

KAPITULO 34

1 Ubbaw ken ulbod dagiti namnama ti tao nga awanan pannakaawat: ket dagiti tagtagainep itag-ayda dagiti maag.
2 Siasinoman a mangipateg kadagiti tagtagainep ket kas iti mangtiliw iti anniniwan, ken sumurot iti angin.
3 Ti sirmata dagiti tagtagainep ket kaasping ti maysa a banag iti sabali, kas iti kaasping ti rupa iti rupa.
4 Iti narugit a banag ania ti mabalin a madalusan? ket manipud iti dayta a banag nga ulbod ania a kinapudno ti mabalin nga umay?
5 Dagiti panagpadles, ken dagiti pammadles, ken dagiti tagtagainep, awan serserbida: ket ti puso agpampanunot, a kas iti puso ti babai nga agpasngay.
6 No saanda a naibaon manipud iti Kangatuan iti isasarungkarmo, dimo ikabil ti pusom kadakuada.
7 Ta adu ti inallilaw dagiti tagtagainep, ket napaayda a nangikabil iti panagtalekda kadakuada.
8 Masarakanto ti Linteg a naan-anay nga awan ti kinaulbod: ket ti sirib ket kinaan-anay iti napudno a ngiwat.
9 Ti tao a nagdaliasat ammona ti adu a banag; ket ti addaan iti adu a kapadasan ideklarananto ti sirib.
10 Ti awan kapadasanna bassit ti ammona: ngem daydiay nagdaliasat napno iti kinasirib.
11 Idi nagdaliasatak, adu ti nakitak; ket ad-adu ti maawatanko ngem ti maiyebkasko.
12 Masansan nga agpeggadak iti ipapatay: kaskasdi a naispalak gapu kadagitoy a banbanag.
13 Agbiagto ti espiritu dagidiay agbuteng iti Apo; ta ti namnamada adda iti daydiay mangisalakan kadakuada.
14 Siasinoman nga agbuteng iti Apo saanto nga agbuteng wenno agbuteng; ta isu ti namnamana.
15 Nagasat ti kararua daydiay agbuteng iti Apo: siasino ti kitkitaenna? ket siasino ti pigsana?
16 Ta dagiti mata ti Apo addada kadagiti mangay-ayat kenkuana, isu ti nabileg a salaknib ken nabileg a panagtalinaedda, salaknib manipud pudot, ken abbong manipud iti init iti tengnga ti aldaw, salaknib manipud pannakatibkol, ken tulong manipud pannakatnag.
17 Ipangatona ti kararua, ken palag-anenna dagiti mata: mangted iti salun-at, biag, ken bendision.
18 Ti mangidaton iti banag a di umiso a nagun-odna, nakakatkatawa ti datonna; ket saan a maawat dagiti sagut dagiti saan a nainkalintegan a tattao.
19 Saan a maay-ayo ti Kangatuan kadagiti daton dagiti nadangkes; saan met a mapakalma gapu iti basol gapu iti kinaadu dagiti daton.
20 Siasinoman a mangiyeg iti daton a sanikua ti napanglaw, aramidenna ti kas iti mangpapatay iti anak iti imatang ni amana.
21 Ti tinapay dagiti agkasapulan isu ti biagda: ti mangallilaw kenkuana ket maysa a tao ti dara.
22 Ti mangagaw iti pagbiag ti kaarrubana patayenna; ket ti mangallilaw iti trabahador iti tangdanna ket managbukbok iti dara.
23 No ti maysa mangbangon, ket ti sabali ket mangrebba, ania ngarud ti magunggonada no di ti panagbannog?

24 No agkararag ti maysa, ket aglunod ti sabali, siasino ti timek ti denggen ti Apo?
25 Ti agbuggo kalpasan ti pannakasagid ti bangkay, no sagidenna manen, ania ti pagsayaatan ti panagbuggona?
26 Kasta kadi ti tao nga agayunar gapu kadagiti basbasolna, ket mapan manen, ket aramidenna met ti kasta: siasino ti dumngeg iti kararagna? wenno ania ti pakagunggonaan kenkuana ti panagpakumbabana?

KAPITULO 35

1 Ti mangtungpal iti Linteg mangyeg iti umdas a daton: ti mangipangag iti bilin ket mangidaton iti daton a pakikappia.
2 Ti mangsubad iti naimbag, mangidaton iti napino nga arina; ket ti mangted iti limos ket agidaton iti dayaw.
3 Ti umadayo iti kinadakes ket maysa a banag a makaay-ayo iti Apo; ket ti panangbaybay-a iti kinakillo ket maysa a panangabbong.
4 Saankanto nga agparang nga awan ti tao iti sangoanan ti Apo.
5 Ta maaramid amin dagitoy gapu iti bilin.
6 Ti daton ti nalinteg palukmegna ti altar, ket ti nasam-it nga ayamuomna adda iti sangoanan ti Kangatuan.
7 Maawat ti daton ti nalinteg a tao. ket saanto a malipatan ti pakalaglagipan dayta.
8 Itedmo iti Apo ti dayawna buyogen ti naimbag a mata, ket dimo kissayan dagiti umuna a bunga dagiti imam.
9 Iti amin a sagutmo ipakitam ti naragsak a rupam, ket idedikarmo ti apagkapullom a siraragsak.
10 Itedmo iti Kangatuan a maitunos iti panangpabaknangna kenka; ket kas iti nagun-odmo, itedmo buyogen ti naragsak a mata.
11 Ta subad ti Apo, ket itednanto kenka iti maminpito a daras.
12 Dikay agpanunot nga agrupsa babaen kadagiti sagut; ta saannanto nga awaten dagiti kasta: ken saan nga agtalek kadagiti saan a nalinteg a daton; ta ti Apo ket ukom, ken awan kenkuana ti panagraem kadagiti persona.
13 Saanna nga awaten ti asinoman a maibusor iti napanglaw a tao, no di ket denggenna ti kararag dagiti mairurrurumen.
14 Saanna nga umsien ti araraw dagiti ulila; wenno ti balo a babai, no ibukbokna ti reklamona.
15 Saan kadi nga agay-ayus dagiti lua kadagiti pingping ti balo? ket saan kadi a ti ikkisna maibusor iti daydiay mangpatnag kadakuada?
16 Ti agserserbi iti Apo ket maawatto iti parabur, ket ti kararagna dumanonto kadagiti ulep.
17 Ti kararag ti napakumbaba ti mangtubtubngar kadagiti ulep: ket agingga nga umasideg, isu saanto a maliwliwa; ket saanto a pumanaw, agingga a makita ti Kangatuan a mangukom a nalinteg, ken mangipatungpal iti panangukom.
18 Ta saanto nga agkullayaw ti Apo, saanto met nga anusan ti Mannakabalin kadakuada, agingga a dinadaelna dagiti lomo dagiti awan asi, ken bayadanna ti panagibales kadagiti nasion; agingga nga inikkatna ti bunggoy dagiti natangsit, ken naburakna ti setro dagiti saan a nalinteg;
19 Agingga a masupapakanna ti tunggal maysa a maibatay kadagiti aramidna, ken kadagiti aramid dagiti tao a maibatay iti gandatda; agingga a maukomna ti gapuanan dagiti taona, ken pinaragsakna ida iti asina.
20 Ti kinamanangngaasi iti tiempo ti rigat, kas kadagiti ulep ti tudo iti tiempo ti tikag.

KAPITULO 36

1 Kaasiannakami, O Apo a Dios ti amin, ket kitaennakami.
2 Ket ibaonmo ti butengmo kadagiti amin a nasion a saan a mangsapsapul kenka.
3 Itag-aymo ti imam maibusor kadagiti ganggannaet a nasion, ket makitada koma ti pannakabalinmo.
4 Kas iti pannakasantipikarmo kadakami iti sanguanda: kasta met a maitan-okca cadacuada iti sanguananmi.
5 Ket ammodaka, kas iti pannakaammomi kenka, nga awan ti Dios no di laeng sika, O Dios.
6 Mangipakitaka kadagiti baro a pagilasinan, ken mangaramidka iti dadduma pay a karkarna a pagsidsiddaawan: idaydayawmo ti imam ken ti makannawan a takiagmo, tapno maiparangda dagiti nakaskasdaaw nga aramidmo.
7 Mangbangonkayo iti pungtot, ket ibukbokyo ti pungtot: ikkatenyo ti kabusor, ket dadaelenyo ti kabusor.
8 Ababa ti tiempo, laglagipem ti tulag, ket ideklarada koma dagiti nakaskasdaaw nga aramidmo.
9 Ti makalibas mauram koma iti pungtot ti apuy; ket madadael koma dagiti mangirurumen kadagiti tattao.
10 Pagsisinaenyo dagiti ulo dagiti agtuturay kadagiti nasion, nga agkunkuna, Awan sabali no di datayo.
11 Ummongem dagiti amin a tribu ni Jacob, ket tawidem ida, kas manipud idi punganay.
12 O Apo, kaasiam dagiti tattao a naawagan iti naganmo, ken iti Israel, a pinanaganam iti inauna nga anakmo.
13 O manangngaasika iti Jerusalem, ti nasantoan a siudadmo, ti lugar a paginanaam.
14 Punnuem ti Sion kadagiti di mailadawan nga orakulom, ken dagiti ilim iti dayagmo.
15 Mangtedka iti pammaneknek kadagidiay tinagikuam manipud idi punganay, ket mangbangonka kadagiti mammadto nga adda iti naganmo.
16 Gunggonaam dagiti agur-uray kenka, ket masarakan koma a matalek dagiti mammadto.
17 O Apo, denggem ti kararag dagiti adipenmo, a maibatay iti bendision ni Aaron kadagiti taom, tapno maammuan dagiti amin nga agnanaed iti daga a sika ti Apo, ti agnanayon a Dios.
18 Ti tian alun-onenna ti amin a taraon, ngem nasaysayaat ti maysa a taraon ngem ti sabali.
19 Kas iti panagraman ti lapayag iti nadumaduma a kita ti karne ti uleg: kasta met ti puso a makaawat kadagiti ulbod a sasao.
20 Ti natangsit a puso pataudenna ti kinadagsen: ngem ti tao nga addaan kapadasan supapakannanto.
21 Ti babai umawatto iti tunggal lalaki, ngem nasaysayaat ti maysa nga anak a babai ngem iti sabali.

22 Ti kinapintas ti babai paragsakenna ti rupa, ket ti lalaki awan ti nasaysayaat nga ay-ayatenna.
23 No adda kinamanangngaasi, kinaemma, ken liwliwa, iti dilana, saan ngarud a kas iti sabsabali a lallaki ti asawana.
24 Ti mangala iti asawa mangrugi iti sanikua, tulong a kas kenkuana, ken adigi a paginanaan.
25 No sadino nga awan ti alad, masamsam sadiay ti sanikua: ket ti awanan asawa aglayagto nga agpangato ken agpababa nga agladladingit.
26 Siasino ti agtalek iti mannanakaw a nasayaat ti pannakaitudingna, nga aglablabes iti maysa a siudad agingga iti sabali? isu a siasino ti mamati iti tao nga awan balayna, ken pagdagusan iti sadinoman a pangipanan kenkuana ti rabii?

KAPITULO 37

1 Kuna ti tunggal gayyem, Gayyemko met: ngem adda gayyem, a gayyem laeng ti naganna.
2 Saan kadi a ladingit agingga ken patay, no ti maysa a kadua ken gayyem ket maiturong iti kabusor?
3 O nadangkes nga imahinasion, sadino ti naggapuam tapno abbongam ti daga iti panangallilaw?
4 Adda kadua, nga agrag-o iti kinarang-ay ti maysa a gayyem, ngem iti panawen ti rigat, bumusorto kenkuana.
5 Adda kaduana, a tumultulong iti gayyemna maipaay iti tian, ken mangala iti buckler maibusor iti kabusor.
6 Dimo liplipatan ti gayyemmo iti panunotmo, ken saanmo a di panunoten iti kinabaknangmo.
7 Tunggal mammagbaga idaydayawna ti pammagbaga; ngem adda sumagmamano a mamalbalakad para iti bagina.
8 Agannadkayo iti maysa a mamalbalakad, ket ammoyo a nasaksakbay no ania ti kasapulanna; ta agbalakadto para iti bagina; amangan no ipuruakna kenka ti panagbibinnunot, .
9 Ket ibagam kenka, Nasayaat ti dalanmo: ket kalpasanna agtakder iti bangir, tapno kitaenna no ania ti mapasamak kenka.
10 Dika makiuman iti agsuspetsa kenka: ket ilemmengmo ti pammagbagam kadagiti apal kenka.
11 Dikay met makiuman iti babai a mangsagid kenkuana nga imon; uray met iti takrot kadagiti banag maipapan iti gubat; wenno iti maysa a komersiante maipapan iti panagsinnukat; wenno iti gumatang iti panaglako; wenno iti maysa nga apal a tao a managyaman; wenno iti awan asi a tao a mangsagid iti kinamanangngaasi; wenno kadagiti nabannog iti aniaman nga aramid; wenno iti maysa nga agtangtangdan iti makatawen a panangileppasna iti trabaho; wenno iti maysa nga adipen nga awan serserbina iti adu a negosio: dikay dumngeg kadagitoy iti aniaman a banag a pammagbaga.
12 Ngem agtultuloyka a makikadua iti nadiosan a tao, nga am-ammom a mangtungpal kadagiti bilin ti Apo, a ti, panunotna ket maitunos iti panunotmo, ket agladingitto kenka, no agsikogka.
13 Ket ti pammagbaga ti bukodmo a puso agtakder koma: ta awan ti ad-adda a napudno kenka ngem iti daytoy.
14 Ta ti panunot ti tao ket nairuam no dadduma a mangibaga kenkuana iti nasurok a pito a parabantay, nga agtugtugaw iti ngato iti nangato a torre.
15 Ket kangrunaan iti amin, agkararagka iti Kangatuan, nga iturongna ti dalanmo iti kinapudno.
16 Bay-am nga umun-una ti panagrason iti tunggal aramid, ken balakad sakbay ti tunggal aramid.
17 Ti rupa ket pagilasinan ti panagbalbaliw ti puso.
18 Uppat a kita ti bambanag agparang: ti naimbag ken dakes, biag ken ipapatay: ngem ti dila agturay kadakuada a kanayon.
19 Adda maysa a masirib ken mangisursuro iti adu, ngem saan a makagunggona iti bagina.
20 Adda maysa a mangipakpakita iti kinasirib babaen kadagiti sasao, ken magurgura: agkurangto iti amin a taraon.
21 Ta saan a maited ti parabur, kenkuana manipud iti Apo, agsipud ta naikkat iti amin a sirib.
22 Ti sabali masirib iti bagina; ket dagiti bunga ti pannakaawat makomendaran iti ngiwatna.
23 Ti masirib a tao isurona dagiti tattaona; ket saan nga agkurang dagiti bunga ti pannakaawatna.
24 Ti masirib a tao mapnonto iti bendision; ket amin dagiti makakita kenkuana ibilangdanto a naragsak.
25 Mabalin a mabilang dagiti al-aldaw ti biag ti tao: ngem di mabilang dagiti al-aldaw ti Israel.
26 Ti masirib a tao tawidennanto ti dayag kadagiti tattaona, ket agnanayonto ti naganna.
27 Anakko, subokem ti kararuam iti biagmo, ket kitaem no ania ti dakes para iti daytoy, ket dimo ited dayta kenkuana.
28 Ta amin a banbanag saanda a makagunggona iti amin a tattao, ken saan met a maragsakan ti tunggal kararua iti amin a banag.
29 Saankayo a di mapnek iti aniaman a nasam-it a banag, wenno naagum unay kadagiti taraon.
30 Ta ti panaglablabes ti taraon mangyeg iti sakit, ket ti panaglablabes agbalinto a kolera.
31 Gapu iti panaglablabes, adu ti natay; ngem ti agannad atiddog ti biagna.

KAPITULO 38

1 Padayawanyo ti mangngagas babaen ti dayaw a maiparbeng kenkuana gapu kadagiti usar a mabalin nga adda kadakayo: ta pinarsua ti Apo.
2 Ta iti Kangatuan umay ti pannakaagas, ket umawatto iti dayaw ti ari.
3 Ti kinalaing ti mangngagas ipangatonanto ti ulona: ket iti imatang dagiti naindaklan a tattao isu madaydayawto.
4 Pinarsua ti Apo dagiti agas manipud iti daga; ket ti masirib saannanto a kagura ida.
5 Saan kadi a nasam-it ti danum babaen ti kayo, tapno maammuan ti kinaimbagna?
6 Ket inikkanna dagiti tattao iti kinalaing, tapno mapadayawan kadagiti nakaskasdaaw nga aramidna.
7 Babaen iti casta paimbagenna dagiti tattao, ken ikkatenna dagiti ut-otda.

8 Iti casta ti agaramid ti botika iti confection; ket awan patinggana dagiti aramidna; ket agtaud kenkuana ti talna iti intero a daga, .
9 Anacko, iti sakitmo dica agliway: no di ket agkararagca iti Apo, ket paimbagennacanto.
10 Baybay-am ti basol, ket urnosem a naimbag dagiti imam, ket dalusam ti pusom manipud iti amin a kinadakes.
11 Mangtedkayo iti nasam-it a raman, ken pakalaglagipan iti napino nga arina; ket mangaramidka iti nalukmeg a daton, a kasla awan.
12 Kalpasanna, ikkam iti lugar ti mangngagas, ta pinarsua ti Apo: saan koma a pumanaw kenka, ta kasapulam isuna.
13 Adda tiempo nga iti imada adda nasayaat a balligi.
14 Ta agkararagdanto met iti Apo, a rumang-ay koma dayta, nga itedda para iti kinalaka ken remedio tapno mapaatiddog ti biag.
15 Ti agbasol iti sanguanan ti Nangaramid kenkuana, matnag koma iti ima ti mangngagas.
16 Anakko, agdisso koma dagiti lua iti rabaw dagiti natay, ket mangrugika nga agdung-aw, a kasla nagsagabaka iti dakkel a pannakadangran a mismo; ket kalpasanna abbongan ti bagina sigun iti kaugalian, ket saan a baybay-an ti pannakaitabonna.
17 Agsangitka iti napait, ket agdung-awka iti dakkel, ken usarem ti panagdung-aw, kas maikari kenkuana, ken dayta iti maysa wenno dua nga aldaw, di la ket ta maisaoka iti dakes: ket kalpasanna liwliwaem ti bagim gapu iti kinadagsenmo.
18 Ta iti kinadagsen umay ti ipapatay, ket ti kinadagsen ti puso burakenna ti pigsa.
19 Iti rigat agtalinaed met ti ladingit: ket ti biag ti napanglaw isu ti lunod ti puso.
20 Dikay ipapuso ti kinadagsen: papanawen, ket miembro ti maudi a panungpalan.
21 Dimo liplipatan, ta awanen ti panagsubli: dicanto aramiden ti naimbag kencuana, no di ket masaktan ti bagim.
22 Laglagipem ti panangukomko: ta kasta met ti panangukommo; idi kalman para kaniak, ken ita nga aldaw para kenka.
23 Inton aginana ti natay, aginana koma ti lagipna; ket maliwliwakayo maipaay kenkuana, inton pumanaw ti Espirituna kenkuana.
24 Ti kinasirib ti maysa a de adal ket umay babaen ti gundaway a panaglinglingay: ket ti bassit ti negosiona agbalinto a masirib.
25 Kasano a magun-odna ti sirib a mangiggem iti arado, ken mangitantan-ok iti sarukod, a mangpataray kadagiti baka, ken okupado kadagiti trabahoda, ken ti panagsasaona ket maipapan kadagiti baka?
26 Itedna ti panunotna nga agaramid kadagiti abut; ken nagaget a mangted iti taraon ti baka.
27 Isu a tunggal karpintero ken manntrabaho, nga agtartrabaho iti rabii ken aldaw: ken dagiti agputed ken mangitan-ok kadagiti selio, ken nagaget nga agaramid iti adu a nadumaduma, ken mangted iti bagbagida kadagiti peke a ladawan, ken agbantay a mangileppas iti maysa nga aramid.
28 Ti panday a situtugaw met iti asideg ti anvil, ket no usigenna ti aramid a landok, ti alingasaw ti apuy dadaelenna ti lasagna, ket makilablaban iti pudot ti urno: ti arimbangaw ti martilio ken ti anvil ket kanayon nga adda kadagiti lapayagna, ken iti lapayagna kumitkita pay laeng dagiti mata iti pagtuladan ti banag nga ar-aramidenna; ikeddengna ti panunotna a mangileppas iti trabahona, ket agsiput a mangsileng a naan-anay iti dayta:
29 Kasta met ti agdamdamili a situtugaw iti trabahona, ken iturturongna ti pilid babaen kadagiti sakana, a kanayon a siaannad a naisaad iti trabahona, ken aramidenna amin nga aramidna babaen iti bilang;
30 Bukelna ti damili babaen ti takiagna, ket iruknoyna ti pigsana iti sangoanan dagiti sakana; iyaplikarna ti bagina a mangidaulo iti dayta; ket nagaget a mangdalus iti urno:
31 Amin dagitoy agtalekda kadagiti imada: ket tunggal maysa masirib iti aramidna.
32 No awan dagitoy saan a mabalin a mapagnaedan ti maysa a siudad: ket saandanto nga agnaed iti kayatda, wenno sumang-at ken bumaba.
33 Saanda a sapulen iti balakad ti publiko, wenno agtugaw iti nangato iti gimong: saanda nga agtugaw iti tugaw dagiti ukom, wenno maawatan ti sentensia ti panangukom: saanda a mabalin nga ideklara ti kinahustisia ken panangukom; ket saandanto a masarakan no sadino a naisao dagiti pangngarig.
34 Ngem taginayonendanto ti kasasaad ti lubong, ket amin a tarigagayda adda iti aramid ti aramidda.

KAPITULO 39

1 Ngem ti mangted iti panunotna iti Linteg ti Kangatuan, ken nakumikom iti panagmennamenna iti dayta, sapulennanto ti sirib dagiti amin a nagkauna, ket makumikomto kadagiti padto.
2 Salimetmetanna dagiti sasao dagiti agdindinamag a tattao: ket no sadino ti ayan dagiti nasipnget a pangngarig, addanto met sadiay.
3 Birokennanto dagiti palimed dagiti nadagsen a sentensia, ken makaammo kadagiti nasipnget a pangngarig.
4 Agserbinto iti tengnga dagiti naindaklan a tattao, ket agparangto iti sanguanan dagiti prinsipe: agdaliasatto kadagiti ganggannaet a pagilian; ta pinadasna ti naimbag ken dakes kadagiti tattao.
5 Itednanto ti pusona a nasapa nga agpatulong iti Apo a nangaramid kenkuana, ket agkararagto iti sangoanan ti Kangatuan, ket luktanna ti ngiwatna iti kararag, ken agpakaasi kadagiti basbasolna.
6 No kayat ti naindaklan nga Apo, mapnonto iti espiritu ti pannakaawat: ibukboknanto dagiti nainsiriban a sentensia, ket agyaman iti Apo iti kararagna.
7 Iturongnanto ti balakad ken pannakaammona, ket utobennanto dagiti palimedna.
8 Iparangnanto ti nasursurona, ket agpasindayagto iti linteg ti tulag ti Apo.
9 Adu ti mangidayaw iti pannakaawatna; ket bayat nga agtalinaed ti lubong, saanto a mapunas; ti

pakalaglagipanna saanto a pumanaw, ket agbiagto ti naganna iti kaputotan agingga iti kaputotan.
10 Iparangarangto dagiti nasion ti kinasiribna, ket ideklara ti gimong ti panangidayawna.
11 No matay, mangibati iti dakdakkel a nagan ngem iti sangaribu: ket no sibibiag, paaduennanto dayta.
12 Kaskasdi nga ad-adu pay ti maibagak, a pinampanunotko; ta napnoak a kas iti bulan iti pannakapunno.
13 Dumngegkayo kaniak, dakayo a nasantoan nga annak, ket agtubo a kas iti rosas nga agtubtubo iti igid ti waig ti talon.
14 Ket mangtedkayo iti nasam-it nga angot a kas iti insienso, ket rumang-aykayo a kas iti lirio, mangibaonkayo iti angot, ken kantaenyo ti kanta ti panagdaydayaw, bendisionanyo ti Apo iti amin nga aramidna.
15 Itan-okyo ti naganna, ket ipakitayo ti panagdaydayawna babaen kadagiti kanta dagiti bibigyo, ken kadagiti arpa, ket iti panangidaydayawyo kenkuana ibagayonto iti kastoy a wagas.
16 Amin nga aramid ti Apo ket nalabes ti kinasayaatda, ket aniaman nga ibilinna matungpalto iti umno a panawen.
17 Ket awan ti agkuna, Ania daytoy? apay ngata dayta? ta iti tiempo a nanam-ay mabirokanto amin: iti bilinna nagtakder dagiti dandanum a kasla bunton, ken iti sasao ti ngiwatna dagiti pagkargaan dagiti dandanum.
18 Iti bilinna maaramid ti aniaman a makaay-ayo kenkuana; ket awan ti makalapped, inton isalakanna.
19 Adda iti sanguananna dagiti aramid ti amin a lasag, ket awan ti mailemmeng kadagiti matana.
20 Makitana manipud iti agnanayon agingga iti agnanayon; ket awan ti nakaskasdaaw a banag iti sanguananna.
21 Saan a kasapulan nga ibaga ti tao, Ania daytoy? apay ngata dayta? ta inaramidna amin a banag a maipaay iti pakausaranda.
22 Ti bendisionna inabbongna ti namaga a daga a kas karayan, ken sinubokna daytoy a kas layus.
23 Kas iti pinagbalinna nga asin dagiti dandanum: casta met ti tawid dagiti nasion ti pungtotna.
24 Kas dagiti dalanna nabatad iti nasantoan; kasta met a pakaitibkolanda kadagiti nadangkes.
25 Ta dagiti naimbag ket naparsua manipud idi punganay: kasta met dagiti dakes a banbanag para kadagiti managbasol.
26 Dagiti kangrunaan a banag iti intero a pannakausar ti tao ket ti danum, apuy, landok, ken asin, arina ti trigo, diro, gatas, ken dara ti ubas, ken lana, ken kawes.
27 Amin dagitoy a banbanag agpaay iti naimbag cadagiti nadiosan: casta cadagiti managbasol napagbalinda a dakes.
28 Adda dagiti espiritu a naparsua maipaay iti panagibales, nga iti pungtotda naidda iti nakaro a pannakasaplit; iti tiempo ti pannakadadael ibukbokda ti puersada, ket pakalmaenda ti pungtot daydiay nangaramid kadakuada.
29 Apoy, ken uraro, ken bisin, ken ipapatay, amin dagitoy naparsuada para iti panagibales;
30 Ngipen dagiti narungsot nga animal, ken manggagama, uleg, ken kampilan a mangdusa kadagiti nadangkes agingga iti pannakadadael.
31 Agrag-odanto iti bilinna, ket nakasaganadanto ditoy daga, inton agkasapulan; ket inton dumteng ti tiempoda, saandanto a salungasingen ti saona.
32 Ngarud nanipud idi damo, naikeddengko, ket pinampanunotko dagitoy a banbanag, ket binaybay-ak ida a naisurat.
33 Nasayaat ti amin nga aramid ti Apo: ket itednanto ti tunggal kasapulan iti umiso a tiempo.
34 Isu a saan a maibaga ti maysa a tao, Dakdakes daytoy ngem iti dayta: ta inton agangay, anamonganto amin.
35 Ket ngarud idaydayawyo ti Apo iti sibubukel a puso ken ngiwat, ket benditoyo ti nagan ti Apo.

KAPITULO 40

1 Naparsua ti dakkel a rigat para iti tunggal tao, ket adda nadagsen a sangol kadagiti annak ni Adan, manipud iti aldaw a panagruarda iti aanakan ti inada, agingga iti aldaw nga agsublida iti ina ti amin a banag.
2 Ti panangpanunotda kadagiti bambanag nga umay, ken ti aldaw ti ipapatay, riribukenna ti pampanunotda, ken mangpataud iti panagbuteng iti puso;
3 Manipud iti situtugaw iti trono ti dayag, agingga iti daydiay napakumbaba iti daga ken dapo;
4 Manipud iti nakasuot iti lila ken korona, agingga iti nakawesan iti lienso a bado.
5 Ti pungtot, ken apal, riribuk, ken kinaawan talna, buteng iti ipapatay, ken pungtot, ken riri, ken iti tiempo ti panaginana iti pagiddaanna, ti pannaturogna iti rabii, balbaliwanda ti pannakaammona.
6 Bassit wenno awan ti panaginanana, ket kalpasanna adda iti turogna, kas iti aldaw a panagbantay, a mariribukan iti sirmata ti pusona, a kasla nakalibas manipud iti gubat.
7 No natalged ti amin, makariing, ket masmasdaaw ta awan ti buteng.
8 Mapasamak dagiti kasta a banag iti amin a lasag, iti tao ken animal, ket maminpito nga ad-adu dayta kadagiti managbasol.
9 Ipapatay, ken panagibukbok iti dara, riri, ken kampilan, didigra, bisin, rigat, ken saplit;
10 Naparsua dagitoy a banag para kadagiti nadangkes, ket gapu kadakuada dimteng ti layus.
11 Amin a banbanag iti daga agsublinto manen iti daga: ket ti adda iti dandanum agsublinto iti baybay.
12 Mapunasto amin a pasuksok ken kinaawan hustisia: ngem ti pudno a pannakilangen agtalinaedto iti agnanayon.
13 Agmagato dagiti sanikua dagiti nakillo a kas iti karayan, ket mapukawdanto iti arimbangaw, kas iti dakkel a gurruod iti tudo.
14 Bayat nga ilukatna ti imana agrag-onto: kasta met nga awan serserbi dagiti managsalungasing.
15 Dagiti annak dagiti nadangkes saandanto nga agpataud iti adu a sanga: no di ket kasda kadagiti narugit a ramut iti rabaw ti natangken a bato.

16 Ti ruot nga agtubtubo iti tunggal danum ken igid ti karayan maguyodto iti sangoanan ti amin a ruot.
17 Ti kinawadwad ket kas iti nabunga unay a minuyongan, ket ti kinamanangngaasi agtalinaed iti agnanayon.
18 Ti panagbannog, ken ti pannakapnek iti adda iti tao, nasam-it a biag: ngem ti makasarak iti gameng ket nangatngato ngem kadakuada a dua.
19 Dagiti annak ken ti panagbangon iti siudad agtultuloy ti nagan ti maysa a lalaki: ngem ti awan pakababalawanna nga asawa a babai maibilang a nangatngato ngem kadakuada a dua.
20 Ti arak ken musika pagrag-oenda ti puso: ngem ti ayat iti sirib ket nangatngato ngem kadakuada a dua.
21 Ti tubo ken ti salterio mangaramidda iti nasam-it a melodia: ngem ti makaay-ayo a dila adda iti ngatuen dagitoy a dua.
22 Ti matam tarigagayanna ti parabur ken kinapintas: ngem ad-adu ngem ti mais bayat a berde.
23 Ti maysa a gayyem ken kadua ket saan a pulos a makasabat iti dakes: ngem iti ngato ti dua, adda asawa a babai a kaduana ti asawana.
24 Kakabsat ken tulong maibusor iti tiempo ti rigat: ngem ti limos ad-adunto ti mangisalakan ngem kadakuada a dua.
25 Ti balitok ken pirak ti mangtaginayon iti saka: ngem ti pammagbaga ket maipatpateg ngem kadakuada a dua.
26 Ti kinabaknang ken pigsa ti mangitag-ay iti puso: ngem ti panagbuteng iti Apo ket nangatngato ngem kadakuada a dua: awan ti kinakurang ti panagbuteng iti Apo, ket saan a kasapulan ti agsapul iti tulong.
27 Ti panagbuteng iti Apo ket nabunga a minuyongan, ket abbonganna isuna iti ngatuen ti amin a dayag.
28 Anakko, dikay agbiag ti agpalpalama; ta nasaysayaat ti matay ngem ti agpalimos.
29 Ti biag daydiay agpannuray iti lamisaan ti sabali a tao saan a maibilang a biag; ta rugitanna ti bagina babaen ti taraon ti sabsabali: ngem ti masirib a tao a nasayaat ti pannakatarakenna agannadto iti dayta.
30 Nasam-it ti agpalpalimos iti ngiwat ti awan bainna: ngem iti tianna agpuorto ti apuy.

KAPITULO 41

1 O patay, anian a napait ti pananglagip kenka iti maysa a tao nga agbibiag nga aginana kadagiti sanikuana, iti tao nga awan ti aniaman a mangriribuk kenkuana, ken addaan iti kinarang-ay iti amin a banag: wen, iti daydiay makabael pay nga umawat karne!
2 O patay, maawat ti sentensiam iti agkasapulan, ken iti daydiay agkurang ti pigsana, nga adda itan iti maudi a panawen, ken mariribukan iti amin a banag, ken iti daydiay maupay, ken napukawna ti anus!
3 Dika agbuteng iti sentensia nga ipapatay, laglagipem dagiti immun-una ngem sika, ken dagiti umay kalpasanna; ta daytoy ti sentensia ti Apo iti amin a lasag.
4 Ket apay a bumusorca iti ragsak ti Kangatuan? awan ti inkisision iti tanem, no nagbiagka iti sangapulo, wenno sangagasut, wenno sangaribu a tawen.
5 Dagiti annak dagiti managbasol ket makarimon nga annak, ken dagidiay makaam-ammo iti pagnaedan dagiti di nadiosan.
6 Mapukawto ti tawid dagiti annak dagiti managbasol, ket agnanayon a maumsi dagiti kaputotanda.
7 Agreklamonto dagiti annak iti di nadiosan nga ama, agsipud ta maumsida maigapu kenkuana.
8 Asikayo pay, saan a nadiosan a tattao, a nangbaybay-a iti linteg ti Kangatuan a Dios! ta no umadukayo, madadaelto dayta.
9 Ket no mayanakkayo, mayanakkayo iti lunod: ket no mataykayo, lunod ti bingayyo.
10 Amin dagiti adda iti daga agsublidanto ditoy daga: iti kasta dagiti saan a nadiosan mapandanto manipud iti lunod agingga iti pannakadadael.
11 Ti panagleddaang dagiti tattao ket maipapan iti bagida: ngem ti dakes a nagan dagiti managbasol mapunasto.
12 Panunotem ti naganmo; ta agtultuloyto dayta kenka iti ngato ti sangaribu a dadakkel a gameng a balitok.
13 Ti naimbag a biag ket bassit laeng ti al-aldawna: ngem ti naimbag a nagan agtalinaed iti agnanayon.
14 Annakko, salimetmetanyo ti disiplina a sitatalna: ta ti sirib a nailemmeng, ken ti gameng a saan a makita, ania ti pagimbagan kadakuada a dua?
15 Nasaysayaat ti tao a mangilemmeng iti kinamaagna ngem ti tao a mangilemmeng iti kinasiribna.
16 Ngarud, mabainkayo a maitunos iti saok: ta saan a nasayaat a pagtalinaeden ti isuamin a pannakaibabain; saan met a naan-anay a naanamongan iti tunggal banag.
17 Mabainkayo iti kinabalangkantis iti sanguanan ti ama ken ina: ken iti kinaulbod iti sangoanan ti maysa a prinsipe ken maysa a nabileg a tao;
18 Maipapan iti basol iti sanguanan ti ukom ken agturay; ti kinadakes iti sango ti maysa a kongregasion ken tattao; ti di nainkalintegan a pannakilangen iti sangoanan ti kaduam ken gayyemmo;
19 Ken maipapan iti panagtakaw maipanggep iti lugar a pagnanaedam, ken maipapan iti kinapudno ti Dios ken ti tulagna; ken agsandig babaen ti siko iti karne; ken ti pananglais a mangted ken mangala;
20 Ken ti kinaulimek iti sango dagiti agsaludo kenka; ken ti panangkita iti maysa a balangkantis;
21 Ket tapno tallikudam ti rupam iti kabagiam; wenno mangala iti bingay wenno sagut; wenno tapno matmatan ti asawa ti sabali a lalaki.
22 Wenno nalabes ti trabahona iti adipenna a babai, ket saan nga umasideg iti pagiddaanna; wenno dagiti manangbabalaw a palawag iti sanguanan dagiti gagayyem; ket kalpasan ti panangtedmo, saanmo a tubngaren;
23 Wenno ti panangulit-ulit ken panangisao manen iti nangngegmo; ken ti panangipalgak kadagiti sekreto.
24 Pudno a mabainkanto ken makasarakka iti parabur iti sangoanan dagiti amin a tattao.

KAPITULO 42

1 Kadagitoy a banbanag dica mabain, ket dica awaten ti tao nga agbasol gapu iti dayta.

2 Maipapan iti linteg ti Kangatuan, ken ti tulagna; ken ti panangukom tapno maikalintegan dagiti saan a nadiosan;
3 Ti panagkuenta kadagiti kakaduam ken dagiti agdaldaliasat; wenno ti sagut ti tawid dagiti gagayyem;
4 Maipapan iti kinaeksakto ti kinatimbeng ken timbang; wenno ti pananggun-od iti adu wenno bassit;
5 Ken ti di maseknan a panaglako dagiti komersiante; ti adu a panangkorehir kadagiti ubbing; ken tapno agdara ti dasig ti dakes nga adipen.
6 Sigurado a naimbag ti panangsalimetmet, no sadino ti ayan ti dakes nga asawa; ket agulimekka, nga ayan ti adu nga ima.
7 Itedyo amin a banag iti bilang ken kadagsen; ket ikabilmo amin iti surat nga itedmo, wenno awatem.
8 Dika mabain a mangipakaammo kadagiti saan a masirib ken maag, ken dagiti nalabes a lakay a makisuppiat kadagidiay agtutubo: iti kasta pudno a masursurokanto, ken anamongankanto dagiti amin a tattao nga agbibiag.
9 Ti ama agriing gapu iti anak a babai, no awan ti makaammo; ket ti panangaywan kencuana ikkatenna ti turog: inton ubing pay, di la ket ta lumabas ti sabong ti edadna; ken naasawaan, di la ket ta magura.
10 Iti kinabirhenna, di la ket ta matulawan ken agsikog iti balay ni amana; ken addaan iti asawa a lalaki, amangan no di umiso ti kababalinna; ket inton naasawaan, di la ket ta agbalin a lupes.
11 Siguraduenyo a bantayan ti awan bainna nga anak a babai, di la ket ta pagbalinennakayo a pagkatawaan dagiti kabusoryo, ken panglais iti siudad, ken pakababainan dagiti tattao, ket ibabainnaka iti sanguanan ti adu a tattao.
12 Saan a kitaen ti kinapintas ti tunggal bagi, ken saan nga agtugaw iti tengnga dagiti babbai.
13 Ta manipud kadagiti kawes agtaud ti kuton, ken manipud kadagiti babbai ti kinadakes.
14 Nasaysayaat ti kinamanagpadagus ti lalaki ngem ti nadayaw a babai, ti babai, kunak, a mangyeg iti pannakaibabain ken pannakaumsi.
15 Laglagipekto itan dagiti aramid ti Apo, ket ideklarak dagiti banag a nakitak: Kadagiti balikas ti Apo adda dagiti aramidna.
16 Ti init a mangted iti lawag kitkitaenna ti amin a banag, ket ti aramidna napno iti dayag ti Apo.
17 Saan nga inted ti Apo ti bileg kadagiti sasanto a mangipakaammo kadagiti amin a nakaskasdaaw nga aramidna, a sititibker nga intuding ti Mannakabalin-amin nga Apo, tapno maipasdek ti aniaman nga adda para iti dayagna.
18 Sapsapulenna ti nauneg, ken ti puso, ket usigenna dagiti nasikap a panggepda: ta ammo ti Apo ti amin a mabalin a maammuan, ken makitana dagiti pagilasinan ti lubong.
19 Ipakaammona dagiti banag a napalabas, ken umay, ken ipalgakna dagiti addang dagiti nailemmeng a banbanag.
20 Awan ti panunot a makalibas kenkuana, wenno aniaman a sao a nailemmeng kenkuana.
21 Inarkosanna dagiti naindaklan nga aramid ti kinasiribna, ket isu adda manipud iti agnanayon agingga iti agnanayon: awan koma ti mainayon kenkuana, wenno mabalin a makissayan, ket saanna a kasapulan ti asinoman a mamalbalakad.
22 Ay ket anian a matarigagayan amin nga aramidna! ket tapno makita ti tao uray agingga iti kirmat.
23 Amin dagitoy a banag ket agbiag ken agtalinaed iti agnanayon para iti amin a pakausaran, ket natulnogda amin.
24 Amin a banbanag agdobleda iti maysa ken maysa: ket awan ti inaramidna a di naan-anay.
25 Maysa a banag ti mangpatibker iti naimbag wenno sabali: ket siasino ti mapno iti panangkita iti dayagna?

KAPITULO 43

1 Ti kinatangsit ti kangato, ti nalawag a tangatang, ti kinapintas ti langit, agraman ti nadayag nga ipakitana;
2 Ti init no agparang, nga ideklarana iti panagsilnagna ti maysa a nakaskasdaaw nga instrumento, nga aramid ti Kangatuan.
3 Iti tengnga ti aldaw mamaga ti daga, ket siasino ti makaibtur iti sumsumged a pudotna?
4 Ti tao a mangpuyot iti urno ket ar-aramid ti pudot, ngem ti init puoranna dagiti bantay iti mamitlo a daras; a manglang-ab kadagiti umap-apuy nga alingasaw, ken mangipatulod kadagiti naraniag a silnag, palidenna dagiti mata.
5 Naindaklan ti Apo a nangaramid iti daytoy; ket iti bilinna agdardaras nga agtaray.
6 Inaramidna met ti bulan nga agserbi iti panawenna para iti deklarasion dagiti panawen, ken pagilasinan ti lubong.
7 Manipud iti bulan ti pagilasinan dagiti piesta, maysa a lawag a bumassit iti kinaperpektona.
8 Ti bulan naawagan iti naganna, nga umad-adu a nakaskasdaaw ti panagbalbaliwna, nga agbalin nga instrumento dagiti buyot iti ngato, nga agsilsilnag iti tangatang ti langit;
9 Ti kinapintas ti langit, ti dayag dagiti bituen, maysa nga arkos a mangted lawag kadagiti kangatuan a disso ti Apo.
10 Iti bilin ti Santo, agtakderdanto iti urnosda, ket saanda a pulos a mabannog iti panagbantayda.
11 Kitaenyo ti balangaw, ket idaydayawyo ti nangaramid iti dayta; napintas unay dayta iti kinaraniagna.
12 Likumutna ti langit iti nadayag a sirkulo, ket dagiti ima ti Kangatuan ti nangkurba iti dayta.
13 Babaen ti bilinna, pagtinnagna ti niebe, ket ibaonna a sidadaras dagiti kimat ti panangukomna.
14 Babaen iti daytoy maluktan dagiti gameng: ket agtayab dagiti ulep a kas kadagiti tumatayab.
15 Babaen iti dakkel a pannakabalinna, patibkerenna dagiti ulep, ket dagiti uraro naburakda a babassit.
16 Iti panagkitana agkintayeg dagiti bantay, ket iti pagayatanna agpuyot ti angin nga abagatan.
17 Ti arimbangaw ti gurruod pagpigergerenna ti daga: kasta met ti bagyo iti amianan ken ti alipugpog: kas kadagiti tumatayab nga agtaytayab iwarasna ti niebe, ket ti panagtinnag dayta kas iti silaw dagiti dudon.

18 Masdaaw ti mata iti kinapintas ti kinapurawna, ket masmasdaaw ti puso iti panagtudona.
19 Ti yelo a kas iti asin nga ibukbokna iti daga, ket gapu ta natangken, adda iti tuktok dagiti natadem a kayo.
20 No agpuyot ti nalamiis nga angin ti amianan, ket ti danum ket malungsot a yelo, agtalinaed dayta iti tunggal panagurnong ti danum, ket kawesanna ti danum a kas iti kabal ti barukong.
21 Alun-onenna dagiti bantay, ket puoranna ti let-ang, ken puoranna dagiti ruot a kas apuy.
22 Ti agdama nga agas ti amin ket ti alingasaw nga umay a napartak, ti linnaaw nga umay kalpasan ti pudot a mangpabang-ar.
23 Babaen iti pammagbagana, pakalmaenna ti nauneg, ket imulana dagiti isla iti dayta.
24 Dagiti aglayag iti baybay ibagada ti peggad dayta; ket no mangngegtayo dayta babaen kadagiti lapayagtayo, masdaawtayo iti dayta.
25 Ta adda dagiti karkarna ken nakaskasdaaw nga ar-aramid, a naparsua a nagduduma ti amin a kita ti animal ken balyena.
26 Babaen kencuana ti panungpalan dagiti narang-ay a balligi, ket babaen ti saona buklen ti amin a banag.
27 Mabalintayo ti agsao iti adu, ngem kaskasdi nga agkurang: gapuna iti pakagupgopan, isu amin.
28 Kasanotayo a maitan-ok isuna? ta isu naindaklan ngem iti amin nga aramidna.
29 Nakaam-amak ken naindaklan unay ti Apo, ken nakaskasdaaw ti pannakabalinna.
30 No idaydayawyo ti Apo, itan-okyo agingga a kabaelanyo; ta uray pay lab-awannanto nga adayo: ket inton itan-okyo isuna, ikabilyo amin a pigsayo, ket dikay mabannog; ta dikay pulos makapan iti umdas nga adayo.
31 Siasino ti nakakita kenkuana, tapno ibagana kadatayo? ket siasino ti makaipadakkel kenkuana a kas kenkuana?
32 Adda pay nailemmeng a dakdakkel ngem dagitoy, ta sumagmamano laeng nga aramidna ti nakitami.
33 Ta inaramid ti Apo ti amin a banag; ket kadagiti nadiosan intedna ti sirib.

KAPITULO 44

1 Idaydayawtayo itan dagiti nalatak a tattao, ken dagiti ammatayo a nangipasngay kadatayo.
2 Nangaramid ti Apo iti dakkel a dayag babaen kadakuada babaen ti dakkel a pannakabalinna manipud idi punganay.
3 Kas kadagiti nagturay kadagiti pagarida, dagiti tattao a nalatak gapu iti pannakabalinda, mangmangted iti balakad babaen ti pannakaawatda, ken mangideklara kadagiti padto.
4 Dagiti mangidadaulo kadagiti tattao babaen kadagiti balakadda, ken babaen ti pannakaammoda iti panagsursuro ket makabaelda kadagiti tattao, masirib ken nalaing ti panagsao dagiti pannursuroda.
5 Kas iti naammuan dagiti tono ti musika, ken naisawang dagiti bersikulo babaen ti surat:
6 Nabaknang a lallaki a naarkosan iti kabaelan, nga agbibiag a sitatalna kadagiti pagnanaedanda.
7 Napadayawan amin dagitoy kadagiti kaputotanda, ken isuda ti dayag idi panawenda.
8 Adda kadakuada, a nangibati iti nagan, tapno maipakaammo dagiti pammadayawda.
9 Ket adda dagiti dadduma, nga awan ti pakalaglagipan; a nadadael, a kasla dida pay pulos nadadael; ket nagbalinda a kasla dida pulos nayanak; ken dagiti annakda kalpasan kadakuada.
10 Ngem dagitoy ket naasi a tattao, a saan a nalipatan ti kinalintegda.
11 Kanayonto nga agtalinaed ti bin-ida a nasayaat a tawid, ket dagiti annakda addada iti uneg ti tulag.
12 Agtaktakder a sititibker ti bin-ida, ken dagiti annakda maigapu kadakuada.
13 Agtalinaedto ti bin-ida iti agnanayon, ket saanto a mapunas ti dayagda.
14 Naitabon a sitatalna dagiti bangkayda; ngem agbiag ti naganda iti agnanayon.
15 Ibaganto dagiti tattao ti kinasiribda, ket iparangto ti kongregasion ti panangidayawda.
16 Inay-ayo ni Enoc ti Apo, ket naipatarus, kas pagwadan iti panagbabawi kadagiti amin a kaputotan.
17 Nasarakan ni Noe a perpekto ken nalinteg; iti tiempo ti pungtot naala isuna a kasukat ti lubong; gapuna nabati a kas maysa a natda iti daga, idi dimteng ti layus.
18 Naaramid ti agnanayon a tulag kenkuana, tapno saanen a mapukaw ti amin a lasag gapu iti layus.
19 Naindaklan nga ama ni Abraham iti adu a tattao: iti dayag awan ti kas kenkuana;
20 Isu a nangtungpal iti Linteg ti Kangatuan, ken nakitulag kenkuana: impasdekna ti tulag iti lasagna; ket idi napaneknekan, nasarakan a matalek.
21 Ngarud impatalgedna kenkuana babaen ti sapata, a bendisionanna dagiti nasion iti bin-ina, ken paaduenna a kas iti tapok ti daga, ken itan-okna ti bin-ina a kas kadagiti bituen, ket ipatawidna ida manipud iti baybay agingga iti baybay, ken manipud iti karayan agingga iti kaunggan ti daga.
22 Ken ni Isaac impasdekna met gapu ken Abraham nga amana ti bendision dagiti amin a tattao, ken ti tulag, Ket pinatakderna dayta iti ulo ni Jacob. Binigbigna isuna iti bendisionna, ket inikkanna iti tawid, ken biningayna dagiti bingayna; kadagiti sangapulo ket dua a tribu ti pinagsisinana ida.

KAPITULO 45

1 Ket nangiruar kenkuana ti maysa a manangngaasi a tao, a nakasarak iti pabor iti imatang ti amin a lasag, ni Moises, nga ay-ayaten ti Dios ken dagiti tattao, a nabendisionan ti pakalaglagipanna.
2 Pinagbalinna a kas kadagiti nadayag a sasanto, ket pinatan-okna isuna, isu a nagtakder dagiti kabusorna gapu iti panagbuteng kenkuana.
3 Babaen kadagiti sasaona insardengna dagiti datdatlag, ket pinagbalinna a nadayag iti imatang dagiti ari, ket intedna kenkuana ti bilin maipaay kadagiti tattaona, ken impakitana kenkuana ti paset ti dayagna.
4 Pinasantona isuna iti kinaawan pammati ken kinaemma, ket pinilina manipud iti amin a tattao.

5 Pinagdengngegna iti timekna, ket inyegna iti nasipnget nga ulep, ket intedna kenkuana dagiti bilin iti sanguanan ti rupana, uray ti linteg ti biag ken pannakaammo, tapno isurona ken Jacob dagiti katulaganna, ken iti Israel dagiti panangukomna.
6 Intan-okna ni Aaron, maysa a nasantuan a tao a kas kenkuana, a kabsatna, iti tribu ni Levi.
7 Agnanayon a katulagan nga inaramidna kenkuana ket intedna kenkuana ti kinasaserdote kadagiti tao; pinapintasna isuna kadagiti napintas nga arkos, ken kinawesanna iti bado ti dayag.
8 Inkabilna kenkuana ti naan-anay a dayag; ket pinatibkerna isuna babaen kadagiti nabaknang a pagan-anay, babaen kadagiti pantalon, iti atiddog a bado, ken ti efod.
9 Ket linukotna isuna kadagiti granada, ken adu a balitok a kampana iti aglawlaw, tapno bayat ti panagdaliasatna adda uni, ken arimbangaw a mangngeg iti templo, kas pakalaglagipan kadagiti annak dagiti tattaona;
10 Buyogen ti nasantuan a kawes, addaan iti balitok, ken asul a seda, ken lila, nga aramid ti panagborda, addaan iti kabal ti barukong a panangukom, ken addaan iti Urim ken Tummim;
11 Buyogen ti nabalitokan nga eskarlata, aramid ti nasikap a trabahador, addaan kadagiti napateg a bato a nakitikit a kas kadagiti selio, ken naikabil iti balitok, nga aramid ti agar-aramid iti alahas, nga addaan iti surat a naikitikit a pakalaglagipan, kas iti bilang dagiti tribu ti Israel.
12 Inkabilna ti korona a balitok iti rabaw ti mitra, a nakaikitikit ti Kinasanto, maysa nga arkos ti dayaw, maysa a nangina nga aramid, dagiti tarigagay dagiti mata, nasayaat ken napintas.
13 Iti sanguananna awan ti kakasta, awan met ti asinoman a ganggannaet a nangikawes kadagitoy, no di ket dagiti laeng annakna ken dagiti annak dagiti annakna iti agnanayon.
14 Dagiti datonda mabusbosda a naan-anay iti inaldaw iti mamindua a kankanayon.
15 Inkonsagrar ni Moises, ket pinulotanna iti nasantuan a lana: daytoy ket naituding kenkuana babaen ti agnanayon a tulag, ken iti bin-ina, agingga nga agtalinaed dagiti langit, tapno agserbida kenkuana, ken ipatungpalda ti akem ti kinasaserdote, 15 . ket bendisionam dagiti tattao iti naganna.
16 Pinilina isuna manipud kadagiti amin a tattao a sibibiag a mangidaton kadagiti daton iti Apo, insienso, ken nasam-it nga ayamuom, kas pakalaglagipan, tapno makikappia kadagiti tattaona.
17 Intedna kenkuana dagiti bilinna, ken turay kadagiti alagaden ti panangukom, tapno isurona ken Jacob dagiti pammaneknek, ken ipakaammona iti Israel kadagiti lintegna.
18 Nagkukumplot dagiti ganggannaet a bumusor kenkuana, ket sinalungasingda isuna idiay let-ang, uray dagiti lallaki a dasig da Datan ken Abiron, ken ti kongregasion ti Core, buyogen ti pungtot ken pungtot.
19 Daytoy ti nakita ti Apo, ket saan a naay-ayo kencuana, ket iti makapungtot a pungtotna naibusda: inaramidna dagiti datdatlag cadacuada, tapno puoranna ida iti umap-apuy a gil-ayab.
20 Ngem ad-adda a pinagbalinna ni Aaron a nadayaw, ket intedna kenkuana ti tawid, ken biningayna kenkuana dagiti umuna a bunga ti bunga; nangnangruna nga insaganana ti tinapay iti nawadwad:
21 Ta manganda kadagiti daton ni Yahweh nga intedna kenkuana ken iti bin-ina.
22 Nupay kasta iti daga dagiti tattao awan ti tawidna, awan met bingayna kadagiti tattao: ta ti Apo a mismo ti bingayna ken tawidna.
23 Ti maikatlo iti dayag ket ni Fines nga anak ni Eleazar, agsipud ta naregta iti panagbuteng iti Apo, ket timmakder a buyogen ti naimbag a tured ti pusona: idi nagsubli dagiti tattao, ket nakikappia para iti Israel.
24 Ngarud adda ti tulag ti kappia a naaramid kenkuana, nga isu ti panguluen ti santuario ken kadagiti tattaona, ken isu ken dagiti kaputotanna ket maaddaan iti dignidad ti kinasaserdote iti agnanayon.
25 Maitunos iti tulag a naaramid ken David nga anak ni Jesse, iti tribu ni Juda, a ti tawid ti ari ket maipaay laeng iti kaputotanna: kasta met ti tawid ni Aaron maipaay met iti kaputotanna.
26 Ikkannaka ti Dios iti sirib iti pusom a mangukom kadagiti tattaona iti kinalinteg, tapno saan a maikkat dagiti naimbag a bambanagda, ken agtalinaed ti dayagda iti agnanayon.

KAPITULO 46

1 Ni Jesus nga anak a Nave ket maingel kadagiti gubat, ket isu ti sinuno ni Moises kadagiti padto, a sigun iti naganna, naindaklan para iti pannakaisalakan dagiti pinili ti Dios, ken nangibales kadagiti kabusor a timmakder kadakuada, tapno ikabilna ti Israel iti tawidda.
2 Anian a dakkel a dayag gat isuna, idi intag-ayna dagiti imana, ken inyunnatna ti kampilanna maibusor kadagiti siudad!
3 Siasino iti sanguananna ti nagtakder iti kasta? ta inyeg a mismo ti Apo dagiti kabusorna kenkuana.
4 Saan kadi a nagsubli ti init babaen kadagiti kabaelanna? ket saan kadi a ti maysa nga aldaw ket kas iti kaatiddog ti dua?
5 Inawaganna ti kangatoan nga Apo, idi indarum dagiti kabusor kenkuana iti amin a bangir; ket dinengngeg ti naindaklan nga Apo.
6 Ket babaen kadagiti uraro a nabileg a bileg inaramidna ti gubat a naranggas kadagiti nasion, ket iti panagbaba ti Bet-horon dinadaelna dagiti nakiranget, tapno maammuan dagiti nasion ti amin a pigsada, gapu ta nakiranget iti imatang ti Apo , ket simmurot iti Mannakabalin.
7 Idi tiempo met ni Moises inaramidna ti aramid ti asi, isu ken ni Caleb nga anak ni Jefune, iti panangsarangetda iti kongregasion, ken pinasardengda dagiti tattao manipud iti basol, ken pinakalmada dagiti nadangkes a panagtanabutob.

8 Ket iti innem a gasut a ribu a tattao a magmagna, naitalimeng dagitoy dua a mangiserrek kadakuada iti tawid, agingga iti daga nga agay-ayus iti gatas ken diro.
9 Inted met ti Apo ti pigsa ni Caleb, a nagtalinaed kencuana agingga iti kinalakayna: iti kasta simrek kadagiti nangato a disso ti daga, ket nagun-odan dagiti putotna kas tawid.
10 Tapno makita dagiti amin nga Israelita a nasayaat ti sumurot iti Apo.
11 Ket maipanggep kadagiti ukom, tunggal maysa iti nagan, a saan a napan iti panagbalangkantis ti pusoda, wenno simmina iti Apo, mabendisionan koma ti lagipda.
12 Rumang-ay koma dagiti tulangda manipud iti lugarda, ket ti nagan dagidiay nadayaw maitultuloy koma kadagiti annakda.
13 Ni Samuel, ti mammadto ti Apo, dungdungnguen ti Apona, nangipasdek iti pagarian, ken pinulotanna dagiti prinsipe iti ilina.
14 Babaen ti linteg ti Apo inukomna ti kongregasion, ket ni Jehova inraemna ni Jacob.
15 Gapu iti kinamatalekna isu ket nasarakan a pudno a mammadto, ken gapu iti saona naammuan a napudno iti sirmata.
16 Inawaganna ti mannakabalin nga Apo, idi indarum dagiti kabusorna iti amin a bangir, idi idatonna ti agsussuso a kordero.
17 Ket naggurruod ti Apo manipud langit, ket buyogen ti dakkel nga arimbangaw inaramidna ti timekna.
18 Ket dinadaelna dagiti agtuturay ti Tiro ken amin a prinsipe dagiti Filisteo.
19 Ket sakbay ti napaut a pannaturogna nagprotesta iti imatang ti Apo ken dagiti pinulotanna, Diak innala ti sanikua ti siasinoman, uray pay iti sapatos: ket awan ti tao a nangakusar kenkuana.
20 Ket kalpasan ti ipapatayna nagipadto, ket impakitana iti ari ti panungpalanna, ken inngatona ti timekna manipud iti daga kas padto, tapno punasenna ti kinadakes dagiti tao.

KAPITULO 47

1 Kalpasanna, timmakder ni Natan tapno agipadto idi tiempo ni David.
2 Kas iti naikkat a taba iti daton a pakikappia, kasta met a napili ni David manipud kadagiti annac ti Israel.
3 Nakiay-ayam kadagiti leon a kas kadagiti urbon, ken kadagiti oso a kas kadagiti kordero.
4 Saan kadi a pinatay ti higante, idi ubing pay pay? ket saan aya nga inikkatna ti pannakaumsi kadagiti tattao, idi intag-ayna ti imana babaen ti bato nga adda iti saggaysa, ket kinabilna ti panagpannakkel ni Goliat?
5 Ta inawaganna ti kangatoan nga Apo; ket intedna kenkuana ti pigsa iti makannawan nga imana a mangpapatay iti dayta a mannakabalin a mannakigubat, ken mangikabil iti sara dagiti taona.
6 Isu a pinadayawan dagiti tattao iti sangapulo a ribu, ket indaydayawda isuna babaen kadagiti bendision ti Apo, gapu ta intedna kenkuana ti korona ti dayag.
7 Ta dinadaelna dagiti kabusor iti isuamin a bangir, ket pinabasna dagiti Filisteo dagiti kabusorna, ket pinigisna ti sarada agingga ita nga aldaw.
8 Iti amin nga ar-aramidna indaydayawna ti Nasantuan a kangatoan babaen kadagiti sasao ti dayag; iti amin a pusona nagkanta kadagiti kanta, ken inayatna ti nangaramid kenkuana.
9 Inkabilna met dagiti kumakanta iti sanguanan ti altar, tapno babaen kadagiti timekda makaaramidda iti nasam-it a melodia, ken inaldaw nga agkantada kadagiti pammadayaw kadagiti kantada.
10 Pinapintasna dagiti piestada, ket inurnosna dagiti napasnek a tiempo agingga iti panungpalan, tapno maidaydayawda ti nasantoan a naganna, ken tapno aguni ti templo manipud agsapa.
11 Inikkat ti Apo dagiti basbasolna, ket intan-okna ti sarana iti agnanayon: intedna kenkuana ti tulag dagiti ari, ken trono ti dayag iti Israel.
12 Kalpasanna timmakder ti masirib nga anak, ket gapu kenkuana nagnaed a siwayawaya.
13 Nagturay ni Solomon iti natalna a tiempo, ket nadayaw; ta pinagulimek ti Dios ti amin iti aglawlawna, tapno mangbangon iti balay iti naganna, ken isaganana ti santuariona iti agnanayon.
14 Anian a nasiribka idi agtutuboka ken, kas iti layus, napnoka iti pannakaawat!
15 Inabbong ti kararuam ti intero a daga, ket pinunnom dayta kadagiti nasipnget a pangngarig.
16 Napan ti naganmo iti adayo kadagiti isla; ket gapu iti kappiam nadungdung-edca.
17 Nagsiddaaw kenka dagiti pagilian gapu kadagiti kanta, proverbio, pangngarig, ken interpretasionmo.
18 Iti nagan ti Apo a Dios, a maawagan iti Apo a Dios ti Israel, nagurnongka iti balitok a kas lata ken pinaadumo ti pirak a kas timbang.
19 Inruknoymo dagiti lomom kadagiti babbai, ket babaen iti bagim naipasakupka.
20 Tinulawanmo ti dayawmo, ket tinulawanmo ti bin-im: iti kasta inyegmo ti pungtot kadagiti annakmo, ket naladingitka gapu iti kinamaagmo.
21 Gapuna nabingay ti pagarian, ket manipud Efraim nagturay ti nasukir a pagarian.
22 Ngem saanto a pulos baybay-an ti Apo ti asina, wenno mapukaw ti asinoman kadagiti aramidna, wenno ikkatenna ti kaputotan dagiti pinilina, ket saanna nga ikkaten ti bin-i ti mangay-ayat kenkuana: gapuna intedna ti natda ken Jacob , ket nagtaud kenkuana ti ramut ken David.
23 Kasta ti panaginana ni Solomon kadagiti ammana, ket iti kaputotanna pinanawanna ni Roboam, ti kinamaag dagiti tattao, ken maysa nga awanan pannakaawat, a nangtallikud kadagiti tattao babaen ti pammagbagana. Adda met ni Jeroboam nga anak ni Nebat, a nangpabasol iti Israel, ken nangipakita ken ni Efraim iti dalan ti basol.
24 Ket immadu dagiti basbasolda, isu a napapanawda iti daga.
25 Ta sinapulda amin a kinadakes, agingga a dimteng kadakuada ti panagibales.

KAPITULO 48

1 Kalpasanna, timmakder ni Elias a mammadto a kasla apuy, ket ti saona nagpuor a kas iti pagsilawan.
2 Inyegna ti nakaro a bisin kadakuada, ket gapu iti kinaregtana, pinabassitna ti bilangda.
3 Babaen ti sao ti Apo inrikepna ti langit, ken namitlo met a nangipababa iti apuy.
4 O Elias, anian a nadayawka kadagiti nakaskasdaaw nga aramidmo! ket siasino ti agdayaw a kas kenka!
5 Isu a nangpagungar iti natay a tao manipud ken patay, ken ti kararuana manipud iti lugar dagiti natay, babaen ti sao ti Kangatuan.
6 Isu a nangiyeg kadagiti ar-ari iti pannakadadael, ken dagiti nadayaw a lallaki manipud iti pagiddaanda.
7 Isu a nakangngeg iti panangtubngar ti Apo idiay Sinai, ken idiay Horeb ti panangukom ti panagibales.
8 Isu ti nangpulot kadagiti ar-ari tapno agibalesda, ken dagiti mammadto tapno agballigida a sumaruno kenkuana.
9 Isu a naipangato iti alipugpog ti apuy, ken iti karuahe dagiti umap-apuy a kabalio.
10 Isuda a naordenan para iti pannubngar idi panawenda, a mangpakalma iti pungtot ti panangukom ti Apo, sakbay a bumtak iti pungtot, ken tapno isublina ti puso ti ama iti anak, ken tapno maisubli dagiti tribu ni Jacob.
11 Nagasat dagiti nakakita kenka, ken naturog iti ayat; ta sigurado nga agbiagtayo.
12 Ni Elias, a naabbungotan iti alipugpog: ket ni Eliseo napno iti espirituna: bayat ti panagbiagna, saan a natignay iti imatang ti asinoman a prinsipe, ken awan ti makaipasakup kenkuana.
13 Awan ti sao a makaparmek kenkuana; ket kalpasan ti ipapatayna nagipadto ti bagina.
14 Inaramidna dagiti datdatlag iti biagna, ket iti ipapatayna nakaskasdaaw dagiti aramidna.
15 Gapu iti amin dagitoy saanda a nagbabawi dagiti tattao, wenno saanda a pimmanaw kadagiti basbasolda, agingga a nasamsam ken naiyakarda iti dagada, ken naiwarasda iti intero a daga: kaskasdi a nabati ti bassit nga ili, ken maysa nga agturay iti balay ni David :
16 Nangaramid ti dadduma iti makaay-ayo iti Dios, ket dadduma ti nangpaadu iti basbasol.
17 Pinatibker ni Ezekias ti siudadna, ket nangiyeg iti danum iti tengngana: kinalina ti natangken a bato babaen ti landok, ken nangaramid kadagiti bubon para iti dandanum.
18 Idi panawenna simmang-at ni Senaquerib, ket imbaonna ni Rabsaces, ket intag-ayna ti imana maibusor iti Sion, ket nagpasindayag a sitapannakkel.
19 Kalpasanna, nagpigerger dagiti puso ken im-imada, ket nagsakitda, kas kadagiti babbai nga agsagsagaba.
20 Ngem immawagda iti Apo a manangngaasi, ket inyunnatda dagiti imada kenkuana: ket dagus a nangngeg ida ti Nasantuan manipud langit, ket inispalna ida babaen ti ministerio ni Esay.
21 Pinarmekna ti buyot dagiti Asirio, ket dinadael ida ti anghelna.
22 Ta inaramid ni Ezekias ti banag a makaay-ayo iti Apo, ken nabileg kadagiti wagas ni David nga amana, kas imbilin kenkuana ni Esay a propeta, a naindaklan ken napudno iti sirmatana.
23 Idi panawenna nagsubli ti init, ket pinaatiddogna ti biag ti ari.
24 Nakitana babaen ti naindaklan nga espiritu no ania ti rumbeng a mapasamak iti maudi, ket liniwliwana dagiti agladladingit idiay Sion.
25 Impakitana no ania ti mapasamak iti agnanayon, ken dagiti nalimed a banag wenno uray kaanoman a dimtengda.

KAPITULO 49

1 Ti pakalaglagipan ni Josias ket umasping iti pannakabukel ti bangbanglo nga inaramid babaen ti arte ti botika: nasam-it a kas iti diro iti amin a ngiwat, ken kasla musika iti bangkete ti arak.
2 Nalinteg ti panagtignayna iti panangkomberte dagiti tattao, ket inikkatna dagiti makarimon a banag gapu iti kinadakes.
3 Inturongna ti pusona iti Apo, ket iti panawen dagiti saan a nadiosan impasdekna ti panagdayaw iti Dios.
4 Amin, malaksid kada David ken Ezekias ken Josias, nagkurangda: ta binaybay-anda ti Linteg ti Kangatuan, uray dagiti ar-ari ti Juda napaayda.
5 Ngarud intedna ti bilegda kadagiti sabsabali, ken ti dayagda iti ganggannaet a nasion.
6 Pinuoranda ti napili a siudad ti santuario, ket pinagbalinda a langalang dagiti kalsada, maitunos iti padto ni Jeremias.
7 Ta nagpakaasida kenkuana iti dakes, a kaskasdi a maysa a propeta, a nasantipikar iti aanakan ni inana, tapno mapukawna, ken parigaten, ken dadaelenna; ket tapno makabangon met, ken agmula.
8 Ni Ezequiel ti nakakita iti nadayag a sirmata, a naipakita kenkuana iti karuahe dagiti kerubin.
9 Ta dinakamatna dagiti kabusor iti baba ti pigura ti tudo, ket inturongna dagiti nagturong iti umiso.
10 Ket cadagiti sangapulo-ket-dua a mammadto mabendisionan koma ti pakalaglagipan, ket rumang-ay koma manen dagiti tultulangda manipud iti lugarda: ta liniwliwada ni Jacob, ken inispalda ida babaen ti natalged a namnama.
11 Kasanotayo a padakkelen ni Zorobabel? uray isu ket kasla maysa a pagilasinan iti makannawan:
12 Kasta met ni Jesus nga anak ni Josedec: nga idi panawenda, nangibangon iti balay, ken nangibangon iti nasantuan a templo para iti Apo, a naisagana para iti agnanayon a dayag.
13 Ket karaman kadagiti napili ni Neemias, a naindaklan ti kinalatakna, a nangbangon para kadakami kadagiti pader a narebba, ken nangipasdek kadagiti ruangan ken baludan, ken nangibangon manen kadagiti rebbatayo.
14 Ngem ditoy daga awan ti tao a naparsua a kas ken Enoc; ta naala isuna iti daga.
15 Awan met ti maysa nga agtutubo a lalaki a nayanak a kas ken Jose, maysa a gobernador dagiti kakabsatna, maysa a pagnaedan dagiti tattao, a dagiti tulangna ket ibilang ti Apo.

16 Dakkel ti dayaw da Sem ken Set kadagiti tattao, ken kasta met ni Adan a nangatngato ngem iti tunggal sibibiag a parsua.

KAPITULO 50

1 Ni Simon a kangatoan a padi, nga anak ni Onias, a nangtarimaan manen iti balay ken idi al-aldawna, pinatibkerna ti templo.
2 Ket babaen kenkuana nabangon manipud iti pundasion ti doble ti kangatona, ti nangato a sarikedked ti pader iti aglawlaw ti templo.
3 Idi al-aldawna, naabbungotan kadagiti pinanid a gambang ti pagurnongan ti danum a pagyanan ti danum, a kasla iti baybay.
4 Inaywananna ti templo tapno saan a marpuog, ket pinatibkerna ti siudad maibusor iti pannakalakub.
5 Anian a napadayawan iti tengnga dagiti tattao iti iruruarna iti santuario!
6 Isu ket kas iti bituen ti agsapa iti tengnga ti ulep, ken kas iti bulan iti pannakapunno.
7 Kas iti init nga agsilsilnag iti templo ti Kangatuan, ken kas iti balangaw a manglawag kadagiti naraniag nga ulep.
8 Ket kas iti sabong ti rosas iti primavera ti tawen, kas kadagiti lirio iti igid dagiti karayan ti dandanum, ken kas kadagiti sanga ti kayo nga insienso no tiempo ti kalgaw.
9 Kas iti apuy ken insienso iti pagkargaan iti insenso, ken kas iti basehas a napigket a balitok a nabuyogan iti amin a kita ti napapateg a batbato.
10 Ket kas iti napintas a kayo nga olibo nga agbungbunga, ken kas iti kayo a sipres nga agtubo agingga kadagiti ulep.
11 Idi inkawesna ti pagan-anay a nadayaw, ken nakawesan iti naan-anay a dayag, idi simmang-at iti nasantuan nga altar, pinagbalinna a nadayaw ti kawes ti kinasanto.
12 Idi innalana dagiti bingay manipud kadagiti ima dagiti papadi, isu met laeng ti nagtakder iti asideg ti pagpuoran ti altar, a nalikmut, a kas iti urbon a sedro idiay Libano; ket bayat a dagiti kayo a palma linakubda isuna iti aglawlaw.
13 Kasta met ti amin nga annak ni Aaron iti dayagda, ken dagiti daton ni Jehova iti imada, iti sanguanan ti intero a kongregasion ti Israel.
14 Ket inleppasna ti panagserbi idiay altar, tapno arkosanna ti daton ti kangatoan a Mannakabalin-amin.
15 Inyunnatna ti imana iti kopa, ket inbukbokna ti dara ti ubas, inbukbokna iti sakaanan ti altar ti nasam-it nga ayamuom iti kangatuan nga Ari iti amin.
16 Kalpasanna, impukkaw dagiti annak ni Aaron, ket pinitonda dagiti pirak a tangguyob, ken nangyegda iti dakkel nga arimbangaw, kas pakalaglagipan iti sangoanan ti Kangatuan.
17 Kalpasanna, naggigiddan dagiti amin nga umili, ket nagruknoyda iti daga iti rupada tapno agdayawda iti Apoda a Dios a Mannakabalin-amin, ti Kangatuan.
18 Nagkanta met dagiti kumakanta iti pammadayaw babaen kadagiti timekda, buyogen ti adu a nadumaduma nga uni adda sadiay naaramid a nasam-it a melodia.
19 Ket nagpakaasi dagiti tao iti Apo, ti Kangatuan, babaen ti kararag iti sanguanan daydiay manangngaasi, agingga a nalpas ti solemnidad ti Apo, ket nalpasdan ti panagserbina.
20 Kalpasanna, simmalog, ket intag-ayna dagiti imana iti intero a gimong ti Israel, tapno itedna ti bendision ti Apo babaen kadagiti bibigna, ken tapno agrag-o iti naganna.
21 Ket nagruknoyda nga agdayaw iti maikadua a gundaway, tapno umawatda iti bendision manipud iti Kangatuan.
22 Ita ngarud, bendisionanyo ti Dios ti amin, nga agar-aramid laeng kadagiti nakaskasdaaw a banbanag iti sadinoman, a mangitan-ok kadagiti al-aldawtayo manipud iti aanakan, ken makilanglangen kadatayo a maitunos iti asina.
23 Ikkannatayo iti rag-o ti puso, ken tapno adda talna iti agnanayon nga aldawtayo iti Israel.
24 Tapno patalgedanna ti asina kadatayo, ket isalakannatayo iti tiempona!
25 Adda dua a kita ti nasion a karurod ti pusok, ket ti maikatlo ket saan a nasion.
26 Dagidiay agtugaw iti bantay ti Samaria, ken dagiti agnanaed iti tengnga dagiti Filisteo, ken dagiti maag a tattao nga agnanaed idiay Siquem.
27 Insurat ni Jesus nga anak ni Sirac ti Jerusalem iti daytoy a libro ti pannursuro ti pannakaawat ken pannakaammo, a nangibukbok iti sirib manipud iti pusona.
28 Nagasat daydiay mausar kadagitoy a banbanag; ket ti mangiduldulin kadagitoy iti pusona agbalinto a masirib.
29 Ta no aramidenna ida, nabilegto iti amin a banag: ta ti lawag ti Apo ti mangiturong kenkuana, a mangted iti sirib kadagiti nadiosan. Madaydayaw koma ti nagan ti Apo iti agnanayon. Amen, Amen.

KAPITULO 51

1 Kararag ni Jesus nga anak ni Sirac. Agyamanakto kenka, O Apo ken Ari, ket idaydayawka, O Dios a Mangisalakan kaniak: Idaydayawko ti naganmo.
2 Ta sika ti manangsalaknib ken katulongak, ket insalbarmo ti bagik manipud pannakadadael, ken manipud iti silo ti manangbabalaw a dila, ken manipud kadagiti bibig a mangparnuay iti kinaulbod, ken nagbalinka a katulongan kadagiti kabusorko.
3 Ket inispalnak, a maibatay iti kinaadu dagiti asi ken kinatan-ok ti naganmo, manipud kadagiti ngipen dagidiay sisasagana a mangalun-on kaniak, ken manipud kadagiti ima dagiti nangsapsapul iti biagko, ken manipud kadagiti nadumaduma a rigat a Addaannak idi;
4 Manipud iti pannakaleppes ti apuy iti amin a bangir, ken manipud iti tengnga ti apuy a diak pinagsindi;
5 Manipud iti kaunggan ti tian ti impierno, manipud iti narugit a dila, ken manipud kadagiti ulbod a sasao.
6 Babaen ti pammabasol iti ari manipud iti di nalinteg a dila immasideg ti kararuak uray agingga ken patay, ti biagko ket asideg iti impierno iti baba.

7 Linakubdak iti amin a bangir, ket awan ti tao a tumulong kaniak: Binirokko ti tulong dagiti tattao, ngem awan.
8 Kalpasanna, napanunotko ti asimo, O Apo, ken kadagiti aramidmo idi un-unana, no kasano nga isalakanmo dagiti agur-uray kenka, ken isalakanmo ida manipud kadagiti ima dagiti kabusor.
9 Kalpasanna, intag-ayko dagiti ararawko manipud iti daga, ket inkararagko ti pannakaispal manipud ken patay.
10 Inawaganko ti Apo, ti Ama ti Apok, a saannak a panawan kadagiti aldaw ti rigatko, ken iti panawen dagiti natangsit, idi awan ti tulong.
11 Kanayon nga idaydayawkonto ti naganmo, ken agkantaak kadagiti pammadayaw buyogen ti panagyaman; ket iti kasta nangngegan ti kararagko:
12 Ta insalakannak iti pannakadadael, ken inispalnak iti dakes a panawen: gapuna agyamanakto, ken idaydayawkanto, ken bendisionanto ti naganda, O Apo.
13 Idi ubingak pay, wenno napanak iti sabali a pagilian, tinarigagayak ti sirib a sipapanayag iti kararagko.
14 Inkararagko isuna iti sangoanan ti templo, ket birokekto agingga iti panungpalan.
15 Uray manipud iti sabong agingga a naluom ti ubas naragsakan ti pusok kenkuana: ti sakak nagturong iti umiso a dalan, manipud kinaubingko sinapulko isuna.
16 Inruknoyko bassit ti lapayagko, ket inawatko isuna, ket adu ti nasursurok.
17 Nagunggonaak iti dayta, ngarud itedkonto ti dayag iti mangted kaniak iti sirib.
18 Ta pinanggepko nga aramiden ti sumurot kenkuana, ket sipapasnek a sinurotko ti naimbag; kasta met a diakto maibabain.
19 Nakidangadang ti kararuak kenkuana, ket iti ar-aramidko eksaktoak: Inyunnatko dagiti imak iti langit, ket insennaayko dagiti kinaignorantek kenkuana.
20 Inturongko ti kararuak kencuana, ket nasarakak isuna iti kinadalus: Nakikadua ti pusok kenkuana manipud idi punganay, gapuna diakto mabaybay-an.
21 Nariribuk ti pusok iti panangsapul kenkuana: gapuna a nagun-odko ti nasayaat a sanikua.
22 Inikkannak ti Apo iti dila para iti gunggona, ket idaydayawkonto isuna babaen iti dayta.
23 Umasidegkayo kaniak, dakayo a di nasursuro, ket agtaengkayo iti balay ti adal.
24 Apay a nabannayatkayo, ket ania ti kunayo kadagitoy a banbanag, ta mawaw unay dagiti kararuayo?
25 Linuktanko ti ngiwatko ket kinunak, Gatangem isuna para iti bagbagiyo nga awan ti kuarta.
26 Ikabilmo ti tengngedmo iti sirok ti sangol, ket bay-am nga umawat ti kararuam iti pannursuro: isu narigat a masarakan.
27 Kitaenyo babaen kadagiti matam, no kasano a bassit laeng ti bannogko, ket nakagun-odak iti adu a panaginana.
28 Makasursurokayo iti dakkel a gatad ti kuarta, ken mangalaka iti adu a balitok babaen kenkuana.
29 Agrag-o koma ti kararuam iti asina, ket dikay mabain iti panangidayawna.
30 Aramidenyo ti trabahoyo iti sagpaminsan, ket inton tiempona itednanto kadakayo ti gunggona.

Book of Baruch

Libro ni Baruc

KAPITULO 1

1 Ket dagitoy ti sasao ti libro, nga insurat ni Baruc nga anak ni Nerias, nga anak ni Maasias, nga anak ni Sedecias, nga anak ni Asadias, nga anak ni Kelcias, idiay Babilonia.
2 Iti maikalima a tawen, ken iti maikapito nga aldaw ti bulan, no ania nga oras a sinakup dagiti Caldeo ti Jerusalem ket pinuoranda daytoy iti apuy.
3 Ket binasa ni Baruc dagiti sasao daytoy a libro iti pannakadengngeg ni Jeconias nga anak ni Joaquim nga ari ti Juda, ken kadagiti lapayag dagiti amin nga immay a dumngeg iti libro.
4 Ket iti panagdengngeg dagiti natan-ok, ken dagiti annak ti ari, ken iti panagdengngeg dagiti lallakay, ken dagiti amin nga umili, manipud iti kababaan agingga iti kangatuan, uray dagiti amin nga agnanaed idiay Babilonia iti igid ti karayan Sud.
5 Iti kasta nagsangitda, nagayunarda, ken nagkararagda iti sangoanan ti Apo.
6 Nangaramidda met iti panagurnong iti kuarta a maitunos iti pannakabalin ti tunggal maysa.
7 Ket impatulodda daytoy idiay Jerusalem ken ni Joakim a nangato a padi, nga anak ni Kelcias, nga anak ni Salom, ken kadagiti papadi, ken kadagiti amin a tattao a nakita a kaduana idiay Jerusalem.
8 Iti dayta met la a tiempo idi inawatna dagiti aruaten ti balay ni Jehova, a naipan iti templo, tapno isublina ida iti daga ti Juda, iti maikasangapulo nga aldaw ti bulan a Sivan, nga isuda, pirak a basehas, a ni Sedecias ti anak ni Josias nga ari ti Jada ti nangaramid, .
9 Kalpasan dayta innala ni Nabucodonosor nga ari ti Babilonia ni Jeconias, ken dagiti prinsipe, ken dagiti kautibo, ken dagiti mannakabalin a lallaki, ken dagiti tattao iti daga, manipud Jerusalem, ket impanna ida idiay Babilonia.
10 Ket kinunada, Adtoy, nangipatulodkami kadakayo iti kuarta a gumatang kadakayo kadagiti daton a mapuoran, daton gapu iti basol, ken insenso, ken mangisaganakayo iti manna, ken mangidatonkayo iti altar ti Apo a Diosmi;
11 Ikararagyo ti biag ni Nabucodonosor nga ari ti Babilonia, ken ti biag ni Baltasar nga anakna, tapno dagiti aldawda agbalinda ditoy daga a kas kadagiti aldaw ti langit.
12 Ket ikkannatayo ti Apo iti pigsa, ken palag-anennatayo dagiti matatayo, ket agbiagtayo iti sidong ti anniniwan ni Nabucodonosor nga ari ti Babilonia, ken iti sidong ti anniniwan ni Baltasar nga anakna, ket agserbitayo kadakuada iti adu nga aldaw, ket makasaraktayo iti parabur iti imatangda .
13 Ikararagandakami met iti Apo a Diosmi, ta nagbasolkami iti Apo a Diosmi; ket agingga ita ti pungtot ti Apo ken ti pungtotna saan a naisubli kadatayo.
14 Ket basaenyo daytoy a libro nga impatulodmi kadakayo, tapno agpudno iti balay ti Apo, kadagiti piesta ken napasnek nga aldaw.
15 Ket kunaenyonto, 'Ni Apo a Diostayo kukua ti kinalinteg, ngem kadatayo ti pannakariro dagiti rupa, kas mapaspasamak ita nga aldaw, kadagidiay taga Juda ken kadagiti agnanaed iti Jerusalem.
16 Ken cadagiti ar-aritayo, kadagiti prinsipetayo, ken kadagiti papaditayo, ken kadagiti mammadtotayo, ken kadagiti ammatayo.
17 Ta nagbasolkami iti sangoanan ti Apo.
18 Ket saanda a nagtulnog kenkuana, ket saanda nga impangag ti timek ti Apo a Diostayo, tapno magna kadagiti bilin nga intedna kadatayo a sipapanayag.
19 Manipud iti aldaw nga inruar ti Apo dagiti kapuonantayo manipud iti daga ti Egipto, agingga ita nga aldaw, nasukirkami iti Apo a Diosmi, ken nabaybay-ankami a saan a nangngeg ti timekna.
20 Ngarud nakipet kadakami dagiti kinadakes, ken ti lunod, nga intuding ti Apo babaen ken Moises nga adipenna idi tiempo nga inruarna dagiti ammami manipud iti daga ti Egipto, tapno ikkannakami iti daga nga agay-ayus iti gatas ken diro, a kas iti daytoy ket makita daytoy nga aldaw.
21 Nupay kasta, saanmi nga impangag ti timek ti Apo a Diosmi, kas maibatay kadagiti amin a sasao dagiti mammadto, nga imbaonna kadakami.
22 Ngem sinurot ti tunggal tao ti imahinasion ti bukodna a dakes a puso, tapno agserbi kadagiti ganggannaet a didiosen, ken agaramid iti dakes iti imatang ni Apo a Diostayo.

KAPITULO 2

1 Ngarud, inaramid ni Jehova ti saona, nga impakaammona maibusor kadakami, ken kadagiti ukommi a nangukom iti Israel, ken kadagiti ar-arimi, ken kadagiti prinsipemi, ken maibusor kadagiti lallaki ti Israel ken Juda.
2 Tapno iyegna kadatayo dagiti dadakkel a saplit, a saan a pulos a napasamak iti sidong ti entero a langit, kas iti napasamak idiay Jerusalem, kas mayannurot kadagiti banbanag a naisurat iti Linteg ni Moises;
3 Tapno kanen ti maysa a lalaki ti lasag ti bukodna nga anak a lalaki, ken ti lasag ti bukodna nga anak a babai.
4 Maysa pay, inyawatna ida nga agpasakup kadagiti amin a pagarian iti aglawlawtayo, tapno agbalinda a kas iti pannakaumsi ken pannakalangalang kadagiti amin a tattao iti aglawlaw, a nangiwaras kadakuada ti Apo.
5 Iti kasta naitapuakkami, ket saankami a naitan-ok, gapu ta nagbasolkami iti Apo a Diosmi, ket saankami a nagtulnog iti timekna.
6 Iti Apo a Diostayo adda ti kinalinteg: ngem kadatayo ken kadagidi ammatayo silulukat ti bain, kas agparang ita nga aldaw.
7 Ta dimteng kadakami amin dagitoy a saplit, nga impakaammo ti Apo maibusor kadakami
8 Kaskasdi a saantayo a nagkararag iti sanguanan ti Apo, tapno maiturongtayo ti tunggal maysa manipud iti imahinasion ti dakes a pusona.

9 Gapuna ti Apo insiputnatayo iti kinadakes, ket inyeg ti Apo kadatayo: ta nalinteg ti Apo iti amin nga aramidna nga imbilinna kadatayo.
10 Kaskasdi a saanmi nga impangag ti timekna, tapno magna kadagiti bilin ti Apo, nga intedna iti sanguananmi.
11 Ket ita, O Apo a Dios ti Israel, a nangiruar kadagiti taom manipud iti daga ti Egipto babaen ti nabileg nga ima, ken nangato a takiag, ken kadagiti pagilasinan, ken kadagiti datdatlag, ken buyogen ti dakkel a pannakabalin, ket nakagun-odka iti nagan, . kas agparang ita nga aldaw:
12 O Apo a Diosmi, nagbasolkami, nagaramidkami iti di nadiosan, nagaramidkami iti saan a nalinteg kadagiti amin nga ordinansamo.
13 Ti pungtotmo tallikudanna cadacami: ta sumagmamano laengen ti nabati cadagiti nasion, a nangiwarawara cadacami.
14 Denggem dagiti kararagmi, O Apo, ken dagiti dawatmi, ket ispalennakami gapu kenka, ket ikkannakami iti parabur iti imatang dagidiay nangiturong kadakami.
15 Tapno maammuan ti amin a daga a sika ti Apo a Diostayo, agsipud ta ti Israel ken dagiti kaputotanna naawagan iti naganmo.
16 O Apo, kumita manipud iti nasantoan a balaymo, ket usigennakami: agruknoyka iti lapayagmo, O Apo, tapno dumngeg kadakami.
17 Luktam dagiti matam, ket adtoy; ta dagiti natay nga adda kadagiti tanem, a naikkat dagiti kararuada manipud iti bagida, saandanto nga ited iti Apo ti dayaw wenno kinalinteg.
18 Ngem ti kararua a nakaro ti pannakariribukna, a mapan agrukob ken nakapuy, ken dagiti mata a makurang, ken ti mabisin a kararua, itednanto kenka ti dayaw ken kinalinteg, O Apo.
19 Ngarud saanmi nga aramiden ti napakumbaba a panagpakaasimi iti sanguanam, O Apo a Diosmi, gapu iti kinalinteg dagiti ammami ken dagiti arimi.
20 Ta impatulodmo kadakami ti pungtot ken pungtotmo, kas iti imbagam babaen kadagiti adipenmo a mammadto, a kinunam.
21 Kastoy ti kuna ti Apo, Agruknoykayo kadagiti abagayo nga agserbi iti ari ti Babilonia: kasta ti panagtalinaedyo iti daga nga intedko kadagidi ammayo.
22 Ngem no dikayto denggen ti timek ni Jehova, tapno agserbikayo iti ari ti Babilonia.
23 Pasardengekto dagiti siudad ti Juda ken iti ruar ti Jerusalem, ti timek ti rag-o, ken ti timek ti rag-o, ti timek ti nobio, ken ti timek ti nobia: ket ti intero a daga malangalangto dagiti agnanaed.
24 Ngem saanmi a dumngeg iti timekmo, nga agserbi iti ari ti Babilonia: gapuna nga inaramidmo a naimbag dagiti sasao nga insaom babaen kadagiti adipenmo a mammadto, nga isuda, a dagiti tulang dagiti ar-arimi, ken dagiti tulang dagiti ammami mairuar iti lugarda.
25 Ket, adtoy, naibellengda iti pudot ti aldaw, ken iti yelo ti rabii, ket natayda iti dakkel a kinapanglaw gapu iti bisin, kampilan, ken angol.
26 Ket ti balay a naawagan iti naganmo, pinarang-aymo, kas makita ita nga aldaw, gapu iti kinadakes ti balay ti Israel ken ti balay ti Juda.
27 O Apo a Diosmi, inaramidmo kadakami kalpasan ti amin a kinaimbagmo, ken maibatay iti amin dayta naindaklan nga asimo.
28 Kas iti imbagam babaen ken adipenmo a Moises idi aldaw nga imbilinmo kenkuana nga isuratna ti Linteg iti sanguanan dagiti annak ti Israel, a kunkunana.
29 No saanyo a mangngeg ti timekko, sigurado a daytoy dakkel unay a bunggoy agbalinto a bassit a bilang iti tengnga dagiti nasion, a pangiwarawarakto kadakuada.
30 Ta ammok a saandak a denggen, agsipud ta natangken ti tengngedna nga ili: ngem iti daga a nakautiboda malagipdanto ti bagbagida.
31 Ket maammuandanto a siak ti Apo a Diosda: ta ikkan ida iti puso ken lapayag a dumngeg.
32 Ket idaydayawdakto iti daga a nakautiboda, ket panunotenda ti naganko.
33 Ket agsublida manipud iti natangken a tengngedda, ken kadagiti nadangkes nga aramidda: ta laglagipendanto ti dalan dagidi ammada, a nagbasol iti sangoanan ti Apo.
34 Ket isublikto ida iti daga nga inkarik iti sapata kadagidi ammada, da Abraham, Isaac, ken Jacob, ket agbalindanto nga appo iti dayta: ket paaduekto ida, ket saandanto a bumassit.
35 Ket mangaramidakto iti agnanayon a tulag kadakuada nga agbalin a Diosda, ket agbalindanto nga ilik: ket diakton papanawen dagiti tattaok nga Israel manipud iti daga nga intedko kadakuada.

KAPITULO 3

1 O Apo a Mannakabalin-amin, Dios ti Israel, ti kararua nga agladladingit ti mariribukan nga espiritu, agpukpukkaw kenka.
2 Denggem, O Apo, ket kaasiam; ta manangngaasica: ket kaasiannakami, agsipud ta nagbasolkami iti sanguanam.
3 Ta agibturka iti agnanayon, ket madadaelkami a naan-anay.
4 O Apo a Mannakabalin-amin, sika a Dios ti Israel, denggem itan dagiti kararag dagiti natay nga Israelita, ken dagiti annakda, a nagbasol iti sanguanam, ket saan a dimngeg iti timekmo a Diosda: gapu iti pakaigapuan dagitoy a saplit kumpetda kadakami .
5 Dimo laglagipen dagiti kinadakes dagidi ammatayo: ngem panunotem ti pannakabalinmo ken ti naganmo ita iti daytoy a tiempo.
6 Ta sika ti Apo a Diosmi, ket sika, O Apo, ti idaydayawmi.
7 Ket gapu iti daytoy inkabilmo ti butengmo kadagiti puspusomi, iti panggep nga umawagkami iti naganmo,

ken idaydayawnaka iti pannakakautibomi: ta nalagipmi amin a kinadakes dagidi ammami, a nagbasol iti sanguanam.
8 Adtoy, addakami pay ita nga aldaw iti pannakakautibomi, a nangiwarawara kadakami, gapu iti pannakaumsi ken lunod, ken maipasakup kadagiti bayad, a maibatay kadagiti amin a kinadakes dagiti ammami, a pimmanaw iti Apo a Diosmi.
9 Denggem, Israel, dagiti bilin ti biag: dumngegka a mangtarus iti sirib.
10 Kasano a napasamak ti Israel, nga addaka iti daga dagiti kabusormo, a lumakayka iti ganggannaet a pagilian, a natulawanka kadagiti natay, .
11 A maibilangka a kadua dagiti bumaba iti tanem?
12 Binaybay-am ti ubbog ti sirib.
13 Ta no nagnaka koma iti dalan ti Dios, nagnaedka koma a sitatalna iti agnanayon.
14 Ammuem no sadino ti ayan ti sirib, no sadino ti ayan ti pigsa, no sadino ti ayan ti pannakaawat; tapno maammuam met no sadino ti ayan ti kaatiddog dagiti al-aldaw, ken ti biag, no sadino ti ayan ti lawag dagiti mata, ken talna.
15 Siasino ti nakasarak iti lugarna? wenno siasino ti immay kadagiti gamengna?
16 Sadino ti pagnanaedan dagiti prinsipe dagiti nasion, ken dagiti nangituray kadagiti animal iti daga;
17 Dagidiay naglinglingayda kadagiti tumatayab iti tangatang, ken dagiti naguummong iti pirak ken balitok, a pagtaltalkan dagiti tattao, ket dida nagpatingga ti pannakagun-odda?
18 Ta dagiti agar-aramid iti pirak, ken naannad unay, ken saan a mausig dagiti ar-aramidda.
19 Napukawda ket bimmabada iti tanem, ket simmang-at ti dadduma a kasukatda.
20 Dagiti agtutubo a lallaki nakitada ti lawag, ket nagnaedda ditoy daga: ngem ti dalan ti pannakaammo dida ammo.
21 Saanda met a naawatan dagiti dalanna, wenno inipetpetda dayta: adayo dagiti annakda iti dayta a dalan.
22 Saan pay a nadamag idiay Canaan, ken saan met a nakita idiay Teman.
23 Dagiti Agarenes nga agsapsapul iti sirib ditoy daga, dagiti komersiante ni Meran ken ni Theman, dagiti autor dagiti sarsarita, ken agsapsapul gapu iti pannakaawat; awan kadagitoy ti makaammo iti dalan ti sirib, wenno nakalagip kadagiti dalanna.
24 O Israel, anian a naindaklan ti balay ti Dios! ket anian a kadakkel ti lugar a kukuana!
25 Naindaklan, ket awan patinggana; nangato, ken di masukatan.
26 Adda idi dagiti higante a nalatak manipud idi damo, a kasta unay ti katayagna, ken kasta unay ti kinalaingda iti gubat.
27 Dagidiay saan a pinili ti Apo, ken saanna nga inted ti dalan ti pannakaammo kadakuada.
28 Ngem nadadaelda, agsipud ta awan ti siribda, ket napukawda gapu iti kinamaagda.
29 Siasino ti simmang-at idiay langit, ket nangala kenkuana, ken nangibaba kenkuana manipud kadagiti ulep?
30 Siasino ti limmasat iti baybay, ket nakasarak kencuana, ket iyegnanto isuna iti puro a balitok?
31 Awan ti tao a makaammo iti dalanna, wenno mangpanunot iti dalanna.
32 Ngem ti makaammo iti amin a banbanag am-ammona isuna, ket nabirokanna isuna babaen ti pannakaawatna: ti nangisagana iti daga iti agnanayon pinunnona iti uppat ti sakana nga animal.
33 Ti mangibaon iti lawag, ket mapan, awaganna manen, ket agtulnog kenkuana buyogen ti buteng.
34 Nagsilnag dagiti bituen kadagiti reloda, ket nagrag-oda: no awaganna ida, kunada, Adtoytayo; ket kasta met a buyogen ti rag-o impakitada ti lawag iti nangaramid kadakuada.
35 Daytoy ti Diostayo, ket awanto ti sabali a maibilang kenkuana
36 Naammuanna ti amin a dalan ti pannakaammo, ket intedna ken Jacob nga adipenna, ken iti Israel nga ay-ayatenna.
37 Kalpasanna, impakitana ti bagina ditoy daga, ket nakisarita kadagiti tattao.

KAPITULO 4

1 Daytoy ti libro dagiti bilin ti Dios, ken ti linteg nga agnanayon: amin dagiti mangtungpal iti daytoy agbiagdanto; ngem dagiti mangbaybay-a iti dayta mataydanto.
2 Agturongka, O Jacob, ket iggamam daytoy: magnaka iti sangoanan ti lawagna, tapno agsilnagka.
3 Dimo ited ti dayawmo iti sabali, wenno dagiti banbanag a makagunggona kenka iti ganggannaet a nasion.
4 O Israel, naragsakkami: ta dagiti banag a makaay-ayo iti Dios maipakaammo kadakami.
5 Agrag-okayo, ilik, ti pakalaglagipan ti Israel.
6 Nailakokayo kadagiti nasion, saan a maipaay iti pannakadadaelyo: no di ket gapu ta pinagpungtotyo ti Dios, nayawatkayo kadagiti kabusor.
7 Ta pinagpungtotyo ti nangaramid kadakayo babaen ti panagidatonyo kadagiti sairo, ket saan nga iti Dios.
8 Nalipatanyo ti agnanayon a Dios, a nangpadakkel kadakayo; ket pinagleddaangyo ti Jerusalem, a nangtartaraken kadakayo.
9 Ta idi nakitana ti pungtot ti Dios nga umay kadakayo, kinunana, Dumngegkayo, O dakayo nga agnanaed iti aglawlaw ti Sion.
10 Ta nakitak ti pannakakautibo dagiti annakko a lallaki ken babbai, nga inyeg kadakuada ti Agnanayon.
11 Buyogen ti rag-o ti panangtaraonko kadakuada; ngem pinapanawna ida buyogen ti panagsangit ken panagleddaang.
12 Awan koma ti agrag-o kaniak, maysa a balo, ken nabaybay-an ti adu, a nabaybay-an a langalang gapu iti

basbasol dagiti annakko; gapu ta simminada iti linteg ti Dios.
13 Saanda nga ammo dagiti alagadenna, wenno nagna kadagiti dalan dagiti bilinna, wenno nagna kadagiti dalan ti disiplina iti kinalintegna.
14 Umay koma dagiti agnanaed iti aglawlaw ti Sion, ket laglagipenyo ti pannakakautibo dagiti annakko a lallaki ken babbai, nga inyeg kadakuada ti Agnanayon.
15 Ta inyegna ti maysa a nasion kadakuada manipud iti adayo, maysa nga awan bainna a nasion, ken ti ganggannaet a pagsasao, a saan a nangraem iti lakay, wenno naasian iti ubing.
16 Dagitoy ti nangawit kadagiti patpatgen a dungdungnguen nga annak ti balo, ket pinanawanda ti agmaymaysa a langalang nga awanan annak a babbai.
17 Ngem ania ti matulongak kenka?
18 Ta ti nangiyeg kadakayo kadagitoy a saplit ispalennakayto manipud kadagiti ima dagiti kabusoryo.
19 Inkayo, O annakko, inkayo, ta nabatiak a langalang.
20 Inuksobko ti pagan-anay ti talna, ket inkabilko kaniak ti nakersang a lupot ti kararagko: umawagak iti Agnanayon kadagiti aldawko.
21 Agrag-okayo, O annakko, ipukkawyo iti Apo, ket ispalennakayto iti pannakabalin ken ima dagiti kabusor.
22 Ta ti namnamak adda iti Agnanayon, nga isalakannakayto; ket dimteng kaniak ti rag-o manipud iti Nasantuan, gapu iti asi a mabiit nga umay kadakayo manipud iti Agnanayon a Mangisalakantayo.
23 Ta imbaonnaka a buyogen ti panagleddaang ken panagsangit: ngem itednaka manen ti Dios kaniak buyogen ti rag-o ken rag-o iti agnanayon.
24 Kas ita nakita dagiti kaarruba ti Sion ti pannakakautiboyo: kasta met a makitadanto iti apagbiit ti pannakaisalakanmo manipud iti Diostayo nga umayto kenka buyogen ti dakkel a dayag, ken kinaraniag ti Agnanayon.
25 Annakko, siaanus nga agsagaba iti pungtot a dimteng kadakayo manipud iti Dios: ta indadanesnaka ti kabusormo; ngem iti apagbiit makitamonto ti pannakadadaelna, ket agdaliasatkanto iti tengngedna.
26 Dagiti nalamuyot kaniak nagdaliasatda, ket naalada a kas iti arban a natiliwan dagiti kabusor.
27 Agliwliwakayo koma, O annakko, ket umawagkayo iti Dios: ta malaglagipkayto iti nangiyeg kadagitoy a banbanag kadakayo.
28 Ta cas iti panunotyo a sumiasi iti Dios: casta met, iti panagsubliyo, sapulenyo isuna iti maminsangapulo pay.
29 Ta ti nangyeg kadakayo kadagitoy a saplit iyegnanto kadakayo ti agnanayon a rag-o agraman ti pannakaisalakanyo.
30 Naimbag ti pusom, O Jerusalem: ta ti nangted kenka iti dayta a nagan liwliwaennakanto.
31 Nakalkaldaang dagiti nangparigat kenka, ken nagrag-o iti pannakatnagmo.
32 Nakalkaldaang dagiti siudad a nagserbian dagiti annakmo: nakalkaldaang daydiay immawat kadagiti annakmo.
33 Ta kas iti panagrag-ona iti pannakadadaelmo, ken panagrag-o iti pannakatnagmo: casta met ti panagladingitna gapu iti pannakalangalangna.
34 Ta ikkatekto ti panagrag-o ti dakkel a bunggoyna, ket ti kinatangsitna agbalinto a panagleddaang.
35 Ta umayto kenkuana ti apuy manipud iti Agnanayon, nga agtarigagay nga agibtur; ket pagnaedanto dagiti sairo iti dakkel a panawen.
36 O Jerusalem, kumitaka iti aglawlawmo iti daya, ket kitaem ti rag-o nga umay kenka manipud iti Dios.
37 Adtoy, umay dagiti annakmo, a pinapanawmo, umayda a naurnong manipud daya agingga iti laud babaen ti sao Daydiay Santo, nga agrag-oda iti dayag ti Dios.

KAPITULO 5

1 Uksotem, O Jerusalem, ti kawes ti panagleddaang ken rigat, ket isuotmo ti kinapintas ti dayag nga aggapu iti Dios iti agnanayon.
2 Mangipuruak iti aglawlawmo iti doble a kawes ti kinalinteg nga aggapu iti Dios; ket mangikabilka iti diadema iti ulom a dayag ti Agnanayon.
3 Ta ipakitanto ti Dios ti kinaraniagmo iti tunggal pagilian iti baba ti langit.
4 Ta ti naganmo maawaganto iti Dios iti agnanayon Ti talna ti kinalinteg, ken Ti dayag ti panagdayaw iti Dios.
5 Tumakderka, O Jerusalem, ket agtakderka iti nangato, ket kumita iti aglawlaw iti daya, ket adtoy dagiti annakmo a naurnong manipud iti laud agingga iti daya babaen ti balikas ti Nasantuan, nga agrag-o iti pananglaglagip iti Dios.
6 Ta pimmanawda kenka a magmagna, ket inturongda dagiti kabusorda: ngem ti Dios iyegna ida kenka a natan-ok buyogen ti dayag, kas annak ti pagarian.
7 Ta inkeddeng ti Dios a ti tunggal nangato a turod, ken igid ti atiddog a panagtultuloy, ket maibelleng, ken mapno dagiti ginget, tapno maaramid ti daga, tapno ti Israel mapan a sitatalged iti dayag ti Dios.
8 Kanayonanna, uray dagiti kakaykaywan ken tunggal nabanglo a kayo liniwandanto ti Israel babaen iti bilin ti Dios.
9 Ta ti Dios iturongnanto ti Israel buyogen ti rag-o iti lawag ti dayagna babaen ti asi ken kinalinteg nga agtaud kenkuana.

Letter of Jeremiah

Surat ni Jeremias

KAPITULO 1

1 Kopia ti maysa a surat, nga impatulod ni Jeremy kadagiti maiturong a kautibo idiay Babilonia babaen ti ari dagiti taga-Babilonia, tapno paneknekanna ida, kas imbilin ti Dios kenkuana.
2 Gapu kadagiti basbasol nga inaramidyo iti sangoanan ti Dios, iturongkayto a kas balud idiay Babilonia babaen ken Nabucodonosor nga ari dagiti taga-Babilonia.
3 Isu nga inton dumtengcayo idiay Babilonia, agtalinaedcayto sadiay iti adu a tawen, ken iti napaut a panawen, nga isu ti pito a kaputotan: ket kalpasan dayta iyadayocayto a sitatalna manipud sadiay.
4 Ita makitayonto idiay Babilonia dagiti didiosen a pirak, balitok, ken kayo, a naibaklay kadagiti abaga, a mamagbuteng kadagiti nasion.
5 Agannadkayo ngarud a saankayo a kas kadagiti ganggannaet, wenno saankayo ken kadakuada, inton makitayo ti adu a tattao iti sangoanda ken iti likudanda, nga agdaydayaw kadakuada.
6 Ngem kunayo iti pusoyo, O Apo, masapul nga agdayawkami kenka.
7 Ta adda kenka ti anghelko, ket siak a mismo ti mangay-aywan kadagiti kararuam.
8 No maipapan iti dilada, pinasileng ti trabahador, ket nabalitokan ken naabbungotan iti pirak; kaskasdi nga ulbodda laeng, ket saanda nga agsao.
9 Ket mangalada iti balitok, a kas iti maysa a birhen a pagay-ayatna ti maki-gay, mangaramidda kadagiti korona para kadagiti ulo dagiti didiosda.
10 No dadduma, iyallatiw met dagiti papadi manipud kadagiti didiosda ti balitok ken pirak, ket ipaayda dayta iti bagbagida.
11 Wen, iteddanto daytoy kadagiti gagangay a balangkantis, ket arkosanda ida a kas tao kadagiti kawes, a didiosen ti pirak, ken didiosen ti balitok, ken kayo.
12 Kaskasdi a saan a maisalakan dagitoy a didiosen ti bagbagida manipud iti rugit ken kuton, nupay naabbungotan iti purpura a kawes.
13 Punasenda ti rupada gapu iti tapok ti templo, idinto ta adu ti adda kadakuada.
14 Ket ti saan a makapapatay iti maysa a makasalungasing kenkuana, iggemna ti setro, a kasla maysa nga ukom iti pagilian.
15 Adda met iti makannawan nga imana iti pug-aw ken wasay: ngem dina maisalakan ti bagina iti gubat ken mannanakaw.
16 Gapu iti dayta, naammuanda a saanda a didiosen: ngarud dikay agbuteng kadakuada.
17 Ta kas iti basehas nga us-usaren ti tao ket awan ti pategna no naburak; kasta met kadagiti didiosda: no maipasdekda iti templo, dagiti matada mapnoda iti tapok babaen kadagiti saka dagiti sumsumrek.
18 Ket cas masigurado dagiti ruangan iti isuamin a dasig iti daydiay mangsair iti ari, a cas naikumit nga agsagsagaba iti ipapatay: casta met a dagiti papadi salimetmetanda dagiti temploda babaen kadagiti ruangan, babaen kadagiti kandado, ken balu, di la ket ta dagiti didiosda masamsamda babaen kadagiti mannanakaw.
19 Sindianda ida kadagiti kandela, wen, ad-adda ngem para iti bagbagida, a saanda a makita ti maysa.
20 Kaslada iti maysa kadagiti silnag ti templo, kaskasdi nga ibagbagada a ti puspusoda ket nakalkaldaang kadagiti bambanag nga agkarkarayam manipud iti daga; ket no kanenda ida ken dagiti kawesda, mariknada a saan.
21 Nasipnget ti rupada gapu iti asuk a rumrummuar iti templo.
22 Iti rabaw ti bagi ken uloda agtugtugaw dagiti kuton, alun-on, ken tumatayab, ken dagiti pusa met.
23 Babaen iti daytoy maammoanyo a saanda a didiosen: gapuna dikay agbuteng kadakuada.
24 Nupay ti balitok nga adda iti aglawlawda a mangpapintas kadakuada, malaksid no punasenda ti rugit, saanda nga agsilnag: ta uray idi narunawda dida narikna dayta.
25 Dagiti banag nga awan ti anges ket magatang iti nangato unay a gatad.
26 Naibaklayda iti abaga, nga awan ti sakada a pakaipakaammoanda kadagiti tattao nga awan ti pategda.
27 Mabain met dagidiay agserserbi kadakuada: ta no matnagda iti daga iti aniaman a kanito, saanda a bumangon manen iti bagbagida: wenno, no ti maysa a mangipatakder kadakuada, saanda nga aggunay a bukbukodda: wenno, no agruknoyda, . mabalinda nga ilinteg ti bagbagida: ngem mangikabilda kadagiti sagut iti sangoanda a kas kadagiti natay a tattao.
28 No maipapan kadagiti banbanag a maidaton kadakuada, ilako ken abusuen dagiti papadida; iti casta a casta dagiti assawada idulinda ti pasetna iti asin; ngem kadagiti napanglaw ken awan gawayda awan ti itedda iti dayta.
29 Dagiti babbai nga agregla a babbai ken babbai nga adda iti anak kanenda dagiti sakripisioda: babaen kadagitoy a banbanag maammoanyo a saanda a didiosen: dikay agbuteng kadakuada.
30 Ta kasano a maawaganda a didiosen? agsipud ta mangikabil dagiti babbai iti karne iti sangoanan dagiti didiosen ti pirak, balitok, ken kayo.
31 Ket agtugaw dagiti papadi kadagiti temploda, a napigis dagiti kawesda, ken nabarbasan dagiti ulo ken barbasda, ket awan ti aniaman iti uloda.
32 Agngaretnget ken agsangsangitda iti sanguanan dagiti didiosda, kas iti ar-aramiden dagiti tattao iti piesta no natayen ti maysa.
33 Uksoten met dagiti papadi dagiti kawesda, ket kawesanda dagiti assawa ken annakda.
34 Dakes man ti ar-aramiden ti maysa cadacuada, wenno naimbag, saanda a kabaelan a subad.
35 Kasta met, saanda a makaited iti kinabaknang wenno kuarta: uray ti maysa a tao agkari cadacuada, ket saanna a tungpalen, saandanto a kalikaguman dayta.
36 Awan ti makaisalakan iti tao manipud ken patay, wenno maisalakan dagiti nakapuy manipud kadagiti mannakabalin.
37 Saanda a mabalin nga isubli ti panagkita ti bulsek, wenno matulongan ti asinoman a tao iti rigatna.
38 Saanda a mabalin nga ipakita ti asi iti balo, wenno agaramid iti naimbag kadagiti ulila.

39 Dagiti didiosda a kayo, ken naabbungotan iti balitok ken pirak, kasda kadagiti bato a napukan manipud iti bantay: dagiti agdaydayaw kadakuada maibabaindanto.
40 Kasano koma ngarud a panunoten ti tao ken ibagana a didiosda, idinto ta uray dagiti Caldeo ibabainda ida?
41 No makakitada iti maysa nga umel a di makasao, iyegda, ket dawatenda ni Bel nga agsao, a kasla makaawat.
42 Kaskasdi a dida maawatan a mismo daytoy, ket baybay-anda ida: ta awan ti pannakaammoda.
43 Dagiti babbai nga addaan kadagiti tali iti aglawlawda, a situtugawda kadagiti dalan, puoranda ti bran kas bangbanglo: ngem no adda asinoman kadakuada, a guyoden ti maysa a lumabas, a makikaidda kenkuana, umsienna ti padana, isu a saan a naipagarup a maikari a kas kenkuana , wenno naburak ti talina.
44 Ulbod ti aniaman a maar-aramid kadakuada: kasano ngarud a maipagarup wenno maikuna a didiosda?
45 Naaramidda kadagiti karpintero ken agar-aramid iti balitok: awan sabali a mabalinda no di kayat dagiti trabahador nga agbalinda.
46 Ket isuda met laeng a nangaramid cadacuada dida pulos makapagtultuloy iti napaut; kasano ngarud a dagiti banag a naaramid kadakuada ket agbalin a didiosen?
47 Ta imbatida ti kinaulbod ken panangumsi kadagidiay sumaruno.
48 Ta no dumteng ti aniaman a gubat wenno saplit kadakuada, makiuman dagiti papadi iti bagbagida, no sadino ti mabalin a paglemmenganda kadakuada.
49 Kasano ngarud a saan a madlaw dagiti tattao a saanda a didiosen, a dida maisalakan ti bagbagida manipud iti gubat wenno iti saplit?
50 Gapu ta kayo laeng dagitoy, ken naabbungotan iti pirak ken balitok, maammoanto kalpasan daytoy nga ulbod dagitoy.
51 Ket nabatad nga agparangto kadagiti amin a nasion ken ar-ari a saanda a didiosen, no di ket aramid dagiti ima dagiti tattao, ken awan ti aramid ti Dios kadakuada.
52 Siasino ngarud ti saan a makaammo a saanda a didiosen?
53 Ta dida met makaipasdek iti ari iti daga, wenno mangted iti tudo kadagiti tattao.
54 Saanda met a maukom ti bukodda a kaso, wenno matarimaan ti maysa a biddut, ta dida kabaelan: ta kaslada uwak iti nagbaetan ti langit ken daga.
55 Iti kasta inton agtinnag ti apuy iti balay dagiti didios a kayo, wenno naabbungotan iti balitok wenno pirak, agtalawto dagiti papadida, ket makalibasdanto; ngem isuda met laeng mapuorandanto a kas kadagiti balbalay.
56 Maysa pay, saanda a malabanan ti asinoman nga ari wenno kabusor: kasano ngarud a maipagarup wenno maikuna a didiosda?
57 Saan met a makalibas dagidiay didiosen a kayo, ken naikapet iti pirak wenno balitok, uray kadagiti mannanakaw wenno mannanakaw.
58 Dagiti balitok, ken pirak, ken kawesda a nakawesan, dagiti napigsa alaenda, ket pumanawda: ket saanda a kabaelan a tulongan ti bagbagida.
59 Ngarud nasaysayaat ti agbalin nga ari a mangipakpakita iti pannakabalinna, wenno no saan, maysa a makagunggona nga alikamen iti balay, nga usaren ti makinkukua, ngem dagiti kasta nga ulbod a didiosen; wenno agbalin a ruangan iti maysa a balay, a mangidulin kadagiti kasta a banbanag iti dayta, ngem dagiti kasta nga ulbod a didiosen. wenno adigi a kayo iti maysa a palasio, ngem dagiti kasta nga ulbod a didiosen.
60 Ta ti init, bulan, ken bituen, gapu ta naraniag ken naibaon a mangaramid kadagiti opisinada, natulnogda.
61 Kasta met a nalaka a makita ti kimat no bumtak; ket iti isu met laeng a wagas ti angin agpuyot iti tunggal pagilian.
62 Ket no ibilin ti Dios dagiti ulep a lumasat iti entero a lubong, aramidenda ti kas iti naibilin kadakuada.
63 Ket ti apuy a naibaon manipud ngato tapno puoranna dagiti turod ken kabakiran ar-aramidenna ti naibilin: ngem dagitoy saanda nga umasping kadakuada uray iti panangipakita wenno iti pannakabalin.
64 Gapuna saan a maipagarup wenno maibaga a didiosda, ta saanda a kabaelan nga ukomen dagiti gapu, wenno agaramid iti naimbag kadagiti tao.
65 Gapu ta ammoyo a saanda a didiosen, dikay agbuteng kadakuada.
66 Ta saanda a mabalin nga ilunod wenno bendisionan dagiti ari.
67 Saanda met a makaipakita kadagiti pagilasinan iti langlangit iti tengnga dagiti nasion, wenno agsilnag a kas iti init, wenno mangted iti lawag a kas iti bulan.
68 Nasaysayaat dagiti animal ngem isuda: ta mabalinda ti sumrek iti sirok ti abbong ket matulonganda ti bagbagida.
69 Saan ngarud a pulos a maiparangarang kadatayo a didiosda: ngarud dikay agbuteng kadakuada.
70 Ta kas iti maysa a bunggoy iti minuyongan dagiti pipino awan ti iduldulinna: kasta met dagiti didiosda a kayo, ken naibalkot iti pirak ken balitok.
71 Ket casta met dagiti didiosda a kayo, ken naisaad iti pirak ken balitoc, casda iti puraw a siit iti minuyongan, a pagtugawan ti tunggal tumatayab; kas met iti natay a bangkay, nga adda iti daya agingga iti sipnget.
72 Ket maammuanyonto ida a saan a didiosen babaen ti naraniag a lila a mangrunot kadakuada: ket isuda met laeng kalpasanna kanendanto, ket agbalindanto a pakaibabainan iti away.
73 Nasaysayaat ngarud ti nalinteg a tao nga awanan kadagiti didiosen: ta adayonto iti pannakaumsi.

Kararag ni Azarias

KAPITULO 1

1 Ket nagnada iti tengnga ti apuy, nga indaydayawda ti Dios, ken binendisionanda ti Apo.
2 Kalpasanna, timmakder ni Azarias ket nagkararag iti kastoy a wagas; ket linuktanna ti ngiwatna iti tengnga ti apuy kinunana.
3 Nabenditoka, O Apo Dios dagiti ammami: ti naganmo maikari a maidaydayaw ken maidaydayaw iti agnanayon.
4 Ta nalintegka kadagiti amin a banag nga inaramidmo kadakami: wen, pudno amin nga aramidmo, nalinteg dagiti dalanmo, ken amin a panangukommo pudno.
5 Iti amin a banbanag nga inyegmo kadakami, ken iti nasantoan a siudad dagiti ammami, ti Jerusalem, inaramidmo ti pudno a panangukom: ta maitunos iti kinapudno ken panangukom inyegmo amin dagitoy a banag kadakami gapu kadagiti basbasolmi.
6 Ta nagbasolkami ken nagaramidkami iti kinadakes, a simminakami kenka.
7 Iti amin a banbanag nagsalungasingkami, ket saankami a nagtulnog kadagiti bilbilinmo, wenno intungpalmi ida, wenno inaramidmi ti imbilinmo kadakami, tapno nasayaat ti mapasamak kadakami.
8 Ngarud amin nga inyegmo kadakami, ken amin nga inaramidmo kadakami, inaramidmo iti pudno a panangukom.
9 Ket inyawatnakami kadagiti ima dagiti awanan linteg a kabusor, kagurgura unay a mangbaybay-a iti Dios, ken iti maysa a di nainkalintegan nga ari, ken kadakdakes iti amin a lubong.
10 Ket ita saanmi a maluktan dagiti ngiwatmi, nagbalinkami a pakaibabain ken pannakaumsi kadagiti adipenmo; ken kadagiti agdaydayaw kenka.
11 Kaskasdi a dinaka ited a naan-anay, maigapu iti naganmo, wenno dimo ikkaten ti tulagmo.
12 Ket dimo ipanaw ti asimo kadakami, maigapu iti ay-ayatem nga Abraham, maigapu ken adipenmo nga Isac, ken maigapu iti nasantoan nga Israelmo;
13 Isu a nagsao ken inkarim, a paaduem ti bin-ida a kas kadagiti bituen ti langit, ken kas iti darat nga adda iti igid ti baybay.
14 Ta dakami, O Apo, nagbalinkami a basbassit ngem iti aniaman a nasion, ken mataginayonkami iti sidong daytoy nga aldaw iti intero a lubong gapu kadagiti basbasolmi.
15 Awan met iti daytoy a tiempo ti prinsipe, wenno propeta, wenno lider, wenno daton a mapuoran, wenno daton, wenno daton, wenno insenso, wenno lugar a pagidatonan iti sanguanam, ken pakasarakan iti asi.
16 Nupay kasta, buyogen ti nagbabawi a puso ken napakumbaba nga espiritu awatentayo koma.
17 Kas iti daton a mapuoran dagiti kalakian a karnero ken baka, ken kas iti sangapulo a ribu a nalukmeg a kordero: kasta koma ti datonmi iti imatangmo ita nga aldaw, ket ipalubosmo a naan-anay a sumurotkami kenka: ta saandanto a maibabain iti dayta ikabilda ti panagtalekda kenka.
18 Ket ita sumurotkami kenka iti amin a pusomi, agbutengkami kenka, ken sapulenmi ti rupam.
19 Saannakami nga ibabain: no di ket makilangen kadakami iti naayat a kinamanangngaasim, ken maitunos iti kinaadu ti asimo.
20 Isalakannakami met a maibatay kadagiti nakaskasdaaw nga aramidmo, ket itedmo ti dayag ti naganmo, O Apo: ket mabain koma dagiti amin nga agar-aramid kadagiti adipenmo;
21 Ket maibabain koma ida iti amin a bileg ken pigsada, ket maburak koma ti pigsada;
22 Ket ammoda koma a sika ti Dios, ti kakaisuna a Dios, ken nadayag iti intero a lubong.
23 Ket dagiti adipen ti ari, a nangikabil kadakuada, saanda a nagsardeng a mangpapudot iti urno babaen ti rosin, pitch, tow, ken babassit a kayo;
24 Iti kasta ti gil-ayab nagdisso iti ngatuen ti urno iti uppat a pulo ket siam a kasiko.
25 Ket limmasat, ket pinuoranna dagidiay Caldeo a nasarakanna iti aglawlaw ti urno.
26 Ngem bimmaba ti anghel ti Apo iti urno a kaduana ni Azarias ken dagiti padana, ket pinaputokna ti gil-ayab ti apuy manipud iti urno;
27 Ket pinagbalinna ti tengnga ti urno a kasla nadam-eg nga angin, isu a saan a pulos a sinagid ida ti apuy, saan a nangdangran wenno nangriribuk kadakuada.
28 Kalpasanna, dagiti tallo, kas iti maysa a ngiwat, indaydayawda, indaydayawda, ken binendisionanda ti Dios iti urno, a kunkunada.
29 Nabenditoka, O Apo a Dios dagiti ammatayo: ket maidaydayaw ken maitan-ok iti agnanayon.
30 Ket nabendito ti nadayag ken nasantoan a naganmo: ken maidaydayaw ken maitan-ok iti agnanayon.
31 Nabendisionanca iti templo ti nasantuan a dayagmo: ken maidaydayaw ken maidaydayaw a nangnangruna ngem iti amin iti agnanayon.
32 Nabenditoka a mangmatmatmat iti kaadalem, ken agtugtugaw iti rabaw dagiti kerubin: ken maidaydayaw ken maitan-ok iti agnanayon.
33 Nabendisionanca iti nadayag a trono ti pagariam: ken maidaydayaw ken maidaydayaw a nangnangruna ngem iti isuamin iti agnanayon.

34 Nabenditoka iti tangatang ti langit: ken kangrunaan iti amin, maidaydayaw ken maidaydayaw iti agnanayon.
35 O amin nga aramid ti Apo, bendisionanyo ti Apo: idaydayaw ken itan-okyo isuna iti ngatuen ti amin iti agnanayon,
36 O langit, bendisionanyo ti Apo: idaydayaw ken itan-okyo isuna iti ngato ti amin iti agnanayon.
37 O dakayo nga anghel ti Apo, bendisionanyo ti Apo: idaydayawyo ken itan-okyo isuna iti agnanayon.
38 O amin a danum nga adda iti ngato ti langit, bendisionanyo ti Apo: idaydayaw ken itan-okyo isuna iti ngato ti amin iti agnanayon.
39 O dacayo amin a pannakabalin ti Apo, bendisionanyo ti Apo: idaydayaw ken itan-okyo isuna iti ngato iti amin iti agnanayon.
40 O init ken bulan, bendisionanyo ti Apo: idaydayaw ken itan-okyo isuna iti ngato ti amin iti agnanayon.
41 O dakayo a bituen ti langit, bendisionanyo ti Apo: idaydayawyo ken itan-okyo isuna iti agnanayon.
42 O tunggal tudo ken linnaaw, bendisionanyo ti Apo: idaydayawyo ken itan-okyo isuna iti agnanayon.
43 O dacayo amin nga angin, bendisionanyo ti Apo: idaydayaw ken itan-okyo isuna iti ngatuen ti amin iti agnanayon,
44 O dakayo nga apuy ken pudot, bendisionanyo ti Apo: idaydayawyo ken itan-okyo isuna abo ve amin nga agnanayon.
45 O dacayo a kalam-ekna ken kalgaw, bendisionanyo ti Apo: idaydayawyo ken itan-okyo isuna iti agnanayon.
46 O linnaaw ken bagyo ti niebe, bendisionanyo ti Apo: idaydayaw ken itan-okyo isuna iti ngato ti amin iti agnanayon.
47 O dacayo a rabii ken al-aldaw, bendisionanyo ti Apo: bendisionanyo ken itan-okyo isuna iti agnanayon.
48 O dacayo a lawag ken sipnget, bendisionanyo ti Apo: idaydayaw ken itan-okyo isuna iti ngato ti amin iti agnanayon.
49 O yelo ken lamiis, bendisionanyo ti Apo: idaydayaw ken itan-okyo isuna iti agnanayon.
50 O yelo ken niebe, bendisionanyo ti Apo: idaydayaw ken itan-okyo isuna iti ngato iti amin nga agnanayon.
51 O dakayo a kimat ken ulep, bendisionanyo ti Apo: idaydayawyo ken itan-okyo isuna iti ngato ti amin iti agnanayon.
52 O bendito koma ti daga ti Apo: idaydayaw ken itan-okmo isuna iti ngatuen ti amin iti agnanayon.
53 O dakayo a bantay ken babassit a turod, bendisionanyo ti Apo: itan-okyo ken itan-okyo isuna iti agnanayon.
54 O amin a banbanag nga agtubtubo iti daga, bendisionanyo ti Apo: idaydayaw ken itan-okyo isuna iti agnanayon.
55 O dakayo a bantay, bendisionanyo ti Apo: Idaydayaw ken itan-okyo isuna iti ngatuen ti amin iti agnanayon.
56 O dakayo a baybay ken karayan, bendisionanyo ti Apo: idaydayawyo ken itan-okyo isuna iti agnanayon.
57 O balyena, ken amin nga aggargaraw iti dandanum, bendisionanyo ti Apo: idaydayawyo ken itan-okyo isuna iti agnanayon.
58 O dacayo amin a tumatayab iti tangatang, bendisionanyo ti Apo: idaydayaw ken itan-okyo isuna iti ngato ti amin iti agnanayon.
59 O dacayo amin nga animal ken taraken, bendisionanyo ti Apo: idaydayaw ken itan-okyo isuna iti ngato ti amin iti agnanayon.
60 O dakayo nga annak ti tao, bendisionanyo ti Apo: idaydayaw ken itan-okyo isuna iti ngato ti amin iti agnanayon.
61 O Israel, bendisionanyo ti Apo: idaydayawyo ken itan-okyo isuna iti agnanayon.
62 O dacayo a saserdote ti Apo, benditoyo ti Apo: idaydayaw ken itan-okyo isuna iti agnanayon.
63 O dakayo nga adipen ti Apo, bendisionanyo ti Apo: idaydayaw ken itan-okyo isuna iti ngato ti amin iti agnanayon.
64 O dacayo nga espiritu ken kararua dagiti nalinteg, bendisionanyo ti Apo: idaydayawyo ken itan-okyo isuna iti agnanayon.
65 O dakayo a nasantoan ken napakumbaba a tattao ti puso, bendisionanyo ti Apo: idaydayaw ken itan-okyo isuna iti agnanayon.
66 O Ananias, Azarias, ken Misael, bendisionanyo ti Apo: idaydayawyo ken itan-okyo isuna iti agnanayon: ta inispalnakami iti impierno, ken insalakannakami iti ima ni patay, ken inispalnakami iti tengnga ti urno ken sumsumged a gil-ayab: uray iti tengnga ti apuy inispalnatayo.
67 O agyamankayo iti Apo, agsipud ta naparabur: ta ti asina agtalinaed iti agnanayon.
68 O dacayo amin nga agdaydayaw iti Apo, bendisionanyo ti Dios dagiti didios, idaydayawyo isuna, ken agyamankayo kenkuana: ta ti asina agtalinaed iti agnanayon.

SUSANNA

KAPITULO 1

1 Nagnaed ti maysa a lalaki idiay Babilonia, a managan Joacim.
2 Ket nangala iti asawa, a ti naganna ket Susana, nga anak ni Kelcias, maysa a napintas unay a babai, ken maysa nga agbuteng iti Apo.
3 Nalinteg met dagiti dadakkelna, ket insuroda ti balasangda a maitunos iti linteg ni Moises.
4 Ita ni Joacim maysa a dakkel a nabaknang a tao, ket addaan iti napintas a minuyongan a makitipon iti balayna. gapu ta ad-adda a nadayaw ngem iti amin a dadduma.
5 Iti isu met laeng a tawen nadutokan ti dua kadagiti nagkauna kadagiti tattao nga agbalin nga ukom, kas iti sinao ti Apo, a naggapu iti Babilonia ti kinadakes manipud kadagiti nagkauna nga ukom, a kasla mangiturturay kadagiti tattao.
6 Adu ti iduldulin dagitoy idiay balay ni Joacim: ket immay kadakuada amin nga addaan iti linteg.
7 Idi pimmanaw dagiti tattao iti tengnga ti aldaw, napan ni Susana iti minuyongan ni lakayna tapno magna.
8 Ket dagiti dua a panglakayen nakitada isuna iti inaldaw a sumsumrek, ken magmagna; isu a narungsot ti derrepda kenkuana.
9 Ket binaliktadda ti bukodda a panunot, ket tinallikudanda dagiti matada, tapno saanda a kumita iti langit, wenno lagipen dagiti nalinteg a panangukom.
10 Ket nupay nasugatda a dua gapu iti ayatna, ngem saan a naitured ti maysa a nangipakita iti ladingitna.
11 Ta mabainda a nangipakaammo iti derrepda, a tinarigagayanda ti makilangen kenkuana.
12 Kaskasdi a sipapasnek a nagbantayda iti inaldaw tapno makitada isuna.
13 Kinuna ti maysa iti sabali, Agawidtayo itan, ta orasen ti pangrabii.”
14 Isu nga idi rimmuardan, pinagsisinada ti maysa manipud iti sabali, ket nagsublida manen dimtengda iti isu met laeng a lugar; ket kalpasan a nagsaludsodda iti maysa ken maysa ti makagapu, binigbigda ti derrepda: kalpasanna intudingda ti tiempo nga agpada nga agkakadua, inton masarakanda isuna nga agmaymaysa.
15 Ket rimmuar, bayat ti panagbantayda iti maitutop a tiempo, isu simrek a kas idi a kaduana laeng ti dua a katulongan a babbai, ket tinarigagayanna ti agbuggo iti minuyongan: ta napudot.
16 Ket awan ti bangkay sadiay malaksid iti dua a panglakayen, a naglemmeng ken nangbantay kenkuana.
17 Kalpasanna, kinunana kadagiti adipenna a babbai, Mangyegkayo kaniak iti lana ken paglabaan, ket iserranyo dagiti ruangan ti minuyongan, tapno bugguannak.
18 Ket inaramidda ti imbilinna cadacuada, ket inrikepda dagiti ruangan ti minuyongan, ket rimmuarda a bagbagida iti nalimed a ruangan tapno alaenda dagiti banbanag nga imbilinna cadacuada: ngem saanda a nakita dagiti panglakayen, agsipud ta nailemmengda.
19 Idi rimmuar dagiti adipen a babbai, timmakder dagiti dua a panglakayen ket nagtarayda kenkuana, a kunkunada.
20 Adtoy, naserraan dagiti ruangan ti minuyongan, tapno awan ti tao a makakita kadakami, ket agayatkami kenka; ngarud umanamongka kadakami, ket makikaidda kadakami.
21 No saanmo a kayat, paneknekanmi a maibusor kenka, nga adda agtutubo a lalaki a kaduam: ket gapuna pinapanawmo dagiti adipenmo a babbai manipud kenka.
22 Kalpasanna, nagsennaay ni Susana, ket kinunana, Napigpigsaak iti amin a bangir: ta no aramidek daytoy a banag, patay kaniak: ket no diak aramiden dayta diak maliklikan dagiti imayo.
23 Nasaysayaat para kaniak a matnag kadagiti imayo, ket diak aramiden dayta, ngem ti agbasol iti imatang ti Apo.
24 Iti dayta, impukkaw ni Susana iti napigsa a timek: ket dagiti dua a panglakayen impukkawda a maibusor kenkuana.
25 Kalpasanna, nagtaray ti maysa, ket linuktanna ti ridaw ti minuyongan.
26 Gapuna idi nangngeg dagiti adipen ti balay ti ikkis idiay minuyongan, nagdardarasda a simrek iti nalimed a ruangan, tapno kitaenda no ania ti naaramid kenkuana.
27 Ngem idi naipakaammo dagiti panglakayen ti banagda, nagbain unay dagiti adipen: ta awan pay ti kasta a damag maipapan ken Susana.
28 Ket naaramid iti sumuno nga aldaw, idi naguummong dagiti tattao ken asawana a ni Joacim, immay met dagiti dua a panglakayen a napno iti nadangkes nga imahinasion maibusor ken Susana tapno papatayenda isuna;
29 Ket kinunana iti sanguanan dagiti tattao, Paayabanyo ni Susana nga anak ni Kelcias nga asawa ni Joacim. Ket kasta ti impatulodda.
30 Isu nga immay a kaduana ti amana ken inana, dagiti annakna ken amin a kakabagianna.
31 Ita ni Susana ket maysa a delikado unay a babai, ken napintas ti panagkitana.
32 Ket imbilin dagitoy a nadangkes a lallaki nga ibukbokda ti rupana, (ta naabbungotan) tapno mapnoda iti kinapintasna.
33 Gapuna nagsangit dagiti gagayyemna ken amin a nakakita kenkuana.

34 Kalpasanna, timmakder dagiti dua a panglakayen iti tengnga dagiti tattao, ket inkabilda dagiti imada iti ulona.
35 Ket nagsangsangit a timmangad iti langit: ta nagtalek ti pusona iti Apo.
36 Ket kinuna dagiti panglakayen, Bayat a magmagnakami nga agmaymaysa iti minuyongan, simrek daytoy a babai a kaduana ti dua a katulongan a babbai, ket inrikepna dagiti ruangan ti minuyongan ket pinapanawna dagiti katulongan a babbai.
37 Kalpasanna, immay kenkuana ti maysa nga agtutubo a lalaki, nga adda sadiay a naglemmeng, ket nakikaidda kenkuana.
38 Dakami nga agtaktakder iti maysa a suli ti minuyongan, idi nakitami daytoy a kinadakes, nagtaraykami kadakuada.
39 Ket idi nakitami ida a sangsangkamaysa, ti lalaki saanmi a naiggaman: ta napigpigsa ngem kadakami, ket linuktanna ti ridaw, ket naglugan a rimmuar.
40 Ngem idi innalami daytoy a babai, dinamagmi no siasino ti agtutubo a lalaki, ngem dina kayat nga ibaga kadakami: paneknekanmi dagitoy.
41 Kalpasanna, pinati ida ti gimong a kas kadagidiay panglakayen ken ukom dagiti umili: isu a pinatida ni Jesus iti ipapatay.
42 Kalpasanna, impukkaw ni Susana iti napigsa a timek, ket kinunana, O agnanayon a Dios, a makaammo kadagiti palimed, ken makaammo iti amin a banag sakbay nga addada.
43 Ammom a nagsaksida iti ulbod maibusor kaniak, ket, adtoy, masapul a matayak; idinto ta diak pulos inaramid dagiti bambanag a kas iti dakes a panggep nga inimbento dagitoy a lallaki maibusor kaniak.
44 Ket nangngeg ti Apo ti timekna.
45 Ngarud idi naiturong a mapapatay, pinagungar ti Apo ti nasantuan nga espiritu ti maysa nga agtutubo nga agnagan Daniel.
46 Isu a nangipukkaw iti napigsa a timek, Nalawagak iti dara daytoy a babai.
47 Kalpasanna, inturong ida dagiti amin nga umili kenkuana, ket kinunada, Ania ti kayat a sawen dagitoy a sasao nga imbagam?
48 Isu a sitatakder iti tengngada kinunana: “Kastakayo kadi a maag, dakayo nga annak ti Israel, nga awan ti panangusig wenno pannakaammo iti kinapudno, kinondenaryo ti maysa nga anak a babai ti Israel?
49 Agsublika manen iti lugar a pakaukom, ta ulbod ti panangsaksida maibusor kenkuana.
50 Gapuna, sidadarasudos ti panagsubli dagiti amin a tattao, ket kinuna kenkuana dagiti panglakayen, Umayka, agtugawka kadakami, ket ipakitam kadakami, ta inted kenka ti Dios ti dayaw ti maysa a panglakayen.
51 Kalpasanna, kinuna ni Daniel kadakuada, Iyadayoyo dagitoy a dua, ket sukimatekto ida.
52 Isu nga idi nagsisinada iti maysa ken maysa, inayabanna ti maysa kadakuada ket kinunana kencuana, O sika a lumakay iti kinadakes, ita dagiti basbasolmo nga inaramidmo idi un-unana nalawag.
53 Ta inwaragawagmo ti ulbod a panangukom ket kinondenarmo dagiti awan basolna ken binaybay-am a siwayawaya dagiti nakabasol; nupay kuna ti Apo, Saanmo a patayen dagiti awan basolna ken nalinteg.
54 Ita, no nakitam isuna, ibagam kaniak, Iti sirok ti ania a kayo ti nakitam kadakuada a naggigiddan? Simmungbat, Iti sirok ti kayo a mastick.
55 Ket kinuna ni Daniel, Nasayaat unay; nagulbodka maibusor iti bukodmo nga ulo; ta uray ita inawat ti anghel ti Dios ti sentensia ti Dios a mangputed kenka iti dua.
56 Isu nga inyadayona, ket imbilinna nga iyegna ti sabali, ket kinunana kenkuana, O sika a bin-i ti Canaan, ket saan a taga Juda, ti kinapintas ti nangallilaw kenka, ket ti derrep ti nangballikug iti pusom.
57 Kastoy ti inaramidyo cadagiti annac a babbai ti Israel, ket gapu iti butengda nakikadua cadacayo: ngem ti anak a babai ni Juda saanna nga ibturan ti kinadakesyo.
58 Ita, ibagam kaniak, Iti sirok ti ania a kayo nga innalam ida a sangsangkamaysa? Simmungbat, Iti sirok ti kayo a holm.
59 Kalpasanna, kinuna ni Daniel kenkuana, Bueno; nagulbodca met iti bukodmo nga ulo: ta ti anghel ti Dios agur-uray a buyogen ti kampilan tapno putdennaka iti dua, tapno dadaelennaka.
60 Iti kasta, nagikkis ti amin a gimong iti napigsa a timek, ket indaydayawda ti Dios, a mangisalakan kadagidiay agtalek kenkuana.
61 Ket timmakderda a maibusor iti dua a panglakayen, ta pinabasol ni Daniel ida iti ulbod a saksi babaen ti bukodda a ngiwat.
62 Ket mayannurot iti linteg ni Moises inaramidda cadacuada iti cas iti casta ti kinadakes a pinanggepda nga aramiden iti kaarrubada: ket pinapatayda ida. Iti kasta naisalakan ti inosente a dara iti isu met laeng nga aldaw.
63 Gapuna ni Kelcias ken ti asawana indaydayawda ti Dios gapu iti balasangda a ni Susana, ken ni Joacim nga asawana, ken amin a kakabagianna, agsipud ta awan ti nasarakan kenkuana a kinakillo.
64 Manipud iti dayta nga aldaw, dakkel ti reputasion ni Daniel iti imatang dagiti tattao.

Bel and the Dragon

Bel ken ti Dragon

KAPITULO 1

1 Ket naummong ni ari Astyages kadagiti ammana, ket inawat ni Ciro ti Persia ti pagarianna.
2 Nakisarita ni Daniel iti ari, ket napadayawan ngem kadagiti amin a gagayyemna.
3 Ita addaan dagiti Babilonia iti idolo, a naawagan Bel, ket inaldaw a mabusbos kenkuana ti sangapulo ket dua a dadakkel a rukod ti napino nga arina, ken uppat a pulo a karnero, ken innem a banga ti arak.
4 Ket ti ari nagdaydayaw ken inaldaw a mapan agdaydayaw iti dayta: ngem ni Daniel nagdaydayaw iti bukodna a Dios. Ket kinuna ti ari kenkuana, Apay a dika agdaydayaw ken ni Bel?
5 Isu a simmungbat ket kinunana, Gapu ta saanak nga agdayaw kadagiti didiosen nga inaramid babaen kadagiti ima, no di ket ti sibibiag a Dios, a nangparsua iti langit ken daga, ken addaan iti kinasoberano iti amin a lasag.
6 Kalpasanna, kinuna ti ari kenkuana, Dimo kadi pagarupen a ni Bel ket sibibiag a Dios? saanmo kadi a makita no kasano kaadu ti kanenna ken inumenna iti inaldaw?
7 Idin immisem ni Daniel, ket kinunana, O ari, dika maallilaw: ta daytoy ket damili laeng iti uneg, ken gambang iti ruar, ket saan a pulos a nangan wenno imminum iti aniaman.
8 Gapuna, nakapungtot ti ari, ket inayabanna dagiti papadina, ket kinunana kadakuada, No dikay ibaga kaniak no siasino daytoy a mangalun-on kadagitoy a gastos, mataykayto.
9 Ngem no mabalinyo a paneknekan nga alun-onen ida ni Bel, matayto ngarud ni Daniel: ta nagsao iti panagtabbaaw ken ni Bel. Ket ni Daniel kinunana iti ari, Maitunos koma iti saom.
10 Ita, pitopulo ket sangapulo dagiti papadi ti Bel, malaksid kadagiti assawa ken annakda. Ket ti ari nakikuyog ken Daniel iti templo ni Bel.
11 Isu a kinuna dagiti papadi ni Bel, Adtoy, rummuarkami: ngem sika, O ari, ikabilmo ti taraon, ket isaganam ti arak, ket iserram a sipipinget ti ruangan ket selioam iti bukodmo a karatula;
12 Ket inton bigat inton sumrekka, no saanmo a masarakan a kinnan ni Bel ti amin, agsagabakami iti ipapatay: wenno no saan, ni Daniel, nga agsasao iti ulbod maibusor kadakami.
13 Ket saanda unay nga imbilang dayta: ta iti sirok ti lamisaan nangaramidda iti nalimed a pagserkan, a babaen iti dayta kanayon a sumrekda, ket ibusda dagita a banbanag.
14 Gapuna idi rimmuarda, nangikabil ti ari kadagiti taraon iti sanguanan ni Bel. Ita binilin ni Daniel dagiti adipenna a mangiyegda iti dapo, ken dagidiay inwarasda iti intero a templo iti sangoanan laeng ti ari: kalpasanna rimmuarda, ket inrikepda ti ruangan, ket sinelioanda babaen ti karatula ti ari, ket iti kasta pimmanawda.
15 Ita iti rabii immay dagiti papadi agraman dagiti assawada ken annakda, kas iti nakairuaman nga ar-aramidenda, ket nangan ken imminumda amin.
16 Iti bigat timmakder ti ari, ken ni Daniel a kaduana.
17 Ket kinuna ti ari, Daniel, nasalun-at kadi dagiti selio? Ket kinunana, Wen, O ari, nasalun-atda.
18 Ket apaman a linuktanna ti dour, ti ari timmaliaw iti lamisaan, ket impukkawna iti napigsa a timek, Dakkelka, O Bel, ket awan a pulos ti panangallilaw kenka.
19 Kalpasanna, nagkatawa ni Daniel, ket tiniliwna ti ari tapno saan a sumrek, ket kinunana, Kitaem ita ti sementado a kalsada, ket markaam a naimbag no siasino dagiti addangna dagitoy.
20 Kinuna ti ari, “Makitak dagiti addang dagiti lallaki, babbai, ken ubbing.” Ket kalpasanna, nakapungtot ti ari, .
21 Ket innala dagiti papadi agraman dagiti assawa ken annakda, a nangipakita kencuana dagiti nalimed a ruangan, no sadino ti iseserrekda, ket inbusbosda dagiti bambanag nga adda iti rabaw ti lamisaan.
22 Gapuna, pinatay ida ti ari, ket inyawatna ni Bel iti pannakabalin ni Daniel, a nangdadael kenkuana ken iti templona.
23 Iti dayta met la a lugar adda dakkel a dragon, a daydayawen dagiti taga Babilonia.
24 Ket ti ari kinunana ken Daniel, Ibagam kadi met a daytoy ket gambang? adtoy, sibibiag, mangan ken uminum; saanmo a maibaga nga isu ket saan a sibibiag a dios: ngarud agdayawka kenkuana.
25 Kinuna ni Daniel iti ari, Agdaydayawak iti Apo a Diosko, ta isu ti sibibiag a Dios.
26 Ngem pammalubosnak, O ari, ket papatayekto daytoy a dragon nga awan ti kampilan wenno sarukod. Kinuna ti ari, Ikkanka iti pammalubos.
27 Kalpasanna, innala ni Daniel ti nalukmeg, ken nalukmeg, ken buok, ket inbukbokna ida, ket inaramidna dagiti buok: daytoy inkabilna iti ngiwat ti dragon, ket iti kasta bimtak ti dragon: ket kinuna ni Daniel, Adtoy, dagitoy dagiti didiosen idiaya.
28 Idi nangngeg dagiti taga Babilonia, nakapungtotda unay, ket nakikumplotda maibusor iti ari, a kunkunada, Ti ari nagbalinen a Judio, ket dinadaelna ni Bel, pinatayna ti dragon ket pinatayna dagiti papadi.
29 Gapuna, immayda iti ari ket kinunada, Isalakannakami Daniel, ta no saan, dadaelenka ken ti balaymo.
30 Ita idi nakita ti ari a pinilitda isuna, gapu ta mapilpilitda, inyawatna ni Daniel kadakuada.
31 Isu a nangitapuak kenkuana iti kueba dagiti leon: a nagnaedanna iti innem nga aldaw.
32 Ket iti rukib adda pito a leon, ket inaldaw nga intedda ida iti dua a bangkay ken dua a karnero: a saan idi a naited kadakuada, tapno alun-onenda ni Daniel.
33 Adda idi idiay Judio ti maysa a mammadto, nga agnagan Habbacuc, a nagaramid iti banga, ken naburak ti tinapay iti malukong, ket mapan iti talon, tapno iyegna kadagiti managani.
34 Ngem ti anghel ti Apo kinunana ken Habbacuc, Inka, ipanda ti pangrabii nga adda kenka idiay Babilonia ken Daniel, nga adda iti kueba dagiti leon.
35 Kinuna ni Habbacuc, Apo, diak pulos nakita ti Babilonia; diak met ammo no sadino ti ayan ti kueba.
36 Kalpasanna, iniggaman ti anghel ni Jehova ti korona, ket inawitna iti buok ti ulona, ket babaen ti kinapinget ti espirituna insaadna idiay Babilonia iti rabaw ti rukib.
37 Ket impukkaw ni Habbacuc, a kunkunana, O Daniel, Daniel, alaem ti pangrabii nga imbaon kenka ti Dios.
38 Ket kinuna ni Daniel, Linagipnak, O Dios: saanmo met a binaybay-an dagidiay mangsapsapul ken mangayat kenka.
39 Gapuna timmakder ni Daniel, ket nangan: ket ti anghel ti Apo insublina a dagus ni Habbacuc iti lugarna.
40 Iti maikapito nga aldaw napan nagdung-aw ti ari ken ni Daniel: ket idi dimteng iti rukib, timmaliaw iti uneg, ket adtoy, situtugaw ni Daniel.
41 Idin impukkaw ti ari iti napigsa a timek, a kunkunana, Naindaklan ti Apo a Dios ni Daniel, ket awanen ti sabali malaksid kenka.
42 Ket inguyodna isuna, ket imbellengna dagiti nakaigapuan ti pannakadadaelna iti kueba: ket naibusda iti apagkanito iti sangoanan ti rupana.

Prayer of Manasseh

Kararag ni Manases

O Apo, Mannakabalin-amin a Dios dagidi ammatayo, da Abraham, Isaac, ken Jacob, ken dagiti nalinteg a bin-ida; a nangaramid iti langit ken daga, agraman amin nga arkosna; a nanggalut iti baybay babaen ti sao ti bilinmo; a nangiserra iti nauneg, ken nangselio iti nakabutbuteng ken nadayag a naganmo; a kabuteng dagiti amin a tattao, ken agpigergerda iti sangoanan ti pannakabalinmo; ta ti kinadaeg ti dayagmo saan a maibturan, ken ti makapungtot a panangpangta kadagiti managbasol ket napateg: ngem ti naasi a karim ket di matukod ken di masukisok; ta sika ti kangatoan nga Apo, addaan iti naindaklan a panangngaasi, mabayag ti panagituredna, naasi unay, ken agbabawi kadagiti kinadakes dagiti tao. Sika, O Apo, a maibatay iti dakkel a kinaimbagmo inkarim ti panagbabawi ken pammakawan kadagiti nagbasol kenka: ket gapu iti awan patinggana nga asimo intudingmo ti panagbabawi kadagiti managbasol, tapno maisalakanda. Sika ngarud, O Apo, a Dios dagiti nalinteg, saanmo nga intuding ti panagbabawi kadagiti nalinteg, a kas kada Abraham, Isaac, ken Jacob, a saan a nagbasol kenka; ngem intudingmo ti panagbabawi caniac a managbasol: ta nagbasolak a nasursurok ngem ti bilang dagiti darat ti baybay. Dagiti salungasingko, O Apo, immadu: immadu dagiti salungasingko, ket diak maikari a mangkita ken mangkita iti kangato ti langit gapu iti kinaadu dagiti kinadakesko. Nagruknoyac nga addaan iti adu a landok a tali, a diak maitag-ay ti ulok, wenno awan ti aniaman a pannakawayawaya: ta pinagpungtotmo, ken inaramidko ti dakes iti sanguanam: Diak inaramid ti pagayatam, wenno diak tinungpal dagiti bilinmo: inkeddengko inaramidda dagiti makarimon a banbanag, ket pinaaduda dagiti basol. Ita ngarud agruknoyak iti tulang ti pusok, nga agpakpakaasiak kenka iti parabur. Nagbasolak, O Apo, nagbasolak, ket bigbigek dagiti basolko: gapuna, sipapakumbaba nga agpakaasiak kenka, pakawanennak, O Apo, pakawanennak, ket dinak dadaelen babaen kadagiti basolko. Dika agpungtot kaniak iti agnanayon, babaen ti panangitalimengmo iti dakes para kaniak; saannak met a kondenaren kadagiti nababbaba a paset ti daga. Ta sika ti Dios, ti Dios dagiti agbabawi; ket caniac ipakitamto amin a kinaimbagmo: ta isalakannak, a saan a maikari, a maibatay iti dakkel nga asimo. Gapuna idaydayawkanto iti agnanayon iti amin nga al-aldaw ti panagbiagko: ta amin a pannakabalin ti langit idaydayawdaka, ket kukuam ti dayag iti agnanayon nga awan inggana. Amen.

Umuna a Macabeo

KAPITULO 1

1 Ket napasamak, kalpasan a ni Alejandro nga anak ni Felipe, a taga Macedonia, a rimmuar iti daga ti Kettiim, kinabilna ni Dario nga ari dagiti Persiano ken Medo, nga isu nagturay a kasukatna, ti immuna iti Grecia.
2 Nangaramid iti adu a gubat, ken nangabak iti adu a sarikedked, ket pinapatayna dagiti ari ti daga.
3 Ket limmasat agingga kadagiti ungto ti daga, ket nangala kadagiti samsam iti adu a nasion, iti kasta ti daga naulimek iti sanguananna; iti dayta isu naitan-ok ken ti pusona naipangato.
4 Ket inummongna ti nabileg a napigsa a buyot ket inturayanna dagiti pagilian, ken nasion, ken ar-ari, a nagbalin a buis kenkuana.
5 Ket kalpasan dagitoy a banbanag nagsakit, ket nabigbigna a matay.
6 Gapuna inayabanna dagiti adipenna, a kas iti nadayaw, ken napadakkel a kaduana manipud kinaubingna, ket inbingayna ti pagarianna kadakuada, bayat a sibibiag pay.
7 Iti kasta, nagturay ni Alejandro iti sangapulo ket dua a tawen, ket kalpasanna natay.
8 Ket dagiti adipenna nangibaklayda iti turay ti tunggal maysa iti lugarna.
9 Ket kalpasan ti ipapatayna inkabilda amin dagiti korona iti bagbagida; kasta met dagiti annakda a lallaki kalpasan cadacuada iti adu a tawen: ket immadu dagiti kinadakes ditoy daga.
10 Ket rimmuar cadacuada ti nadangkes a ramut ni Antioco nga agnagan Epifanes, anak ni Antioco nga ari, a nagbalin a hostage idiay Roma, ket nagturay iti maikasangagasut ket tallopulo ket pito a tawen ti pagarian dagiti Griego.
11 Kadagidi nga aldaw rimmuar dagiti nadangkes a tattao manipud Israel, a nangallukoy iti adu, a kunkunada, Intayo makitulag kadagiti nasion iti aglawlawtayo: ta manipud idi pimmanawtayo kadakuada, adu ti ladingittayo.
12 Gapuna, naay-ayo unay ida daytoy nga alikamen.
13 Idin ti sumagmamano kadagiti umili ket kasta unay ti kinaranggasda ditoy, isu a napanda iti ari, a nangted kadakuada iti pammalubos a mangaramid kadagiti ordinansa dagiti nasion.
14 Iti kasta, nangibangonda iti lugar a pag-ehersisioan idiay Jerusalem a maitunos kadagiti kaugalian dagiti nasion.
15 Ket pinagbalinda ti bagbagida a saan a nakugit, ket binaybay-anda ti nasantuan a tulag, ket nakikaduada kadagiti nasion, ket nailakoda nga agaramid iti kinadakes.
16 Ita idi naipasdek ti pagarian iti sanguanan ni Antioco, napanunotna nga agturay iti Egipto tapno maaddaan iti panangituray iti dua a pagarian.
17 Gapuna, simrek idiay Egipto a kaduana ti adu a bunggoy, agraman dagiti karuahe, elepante, ken kumakabalio, ken dakkel a buyot ti baybay.
18 Ket nakigubat ken ni Tolemee nga ari ti Egipto: ngem ni Tolemee nagbuteng kenkuana, ket nagtalaw; ket adu ti nasugatan agingga a natay.
19 Iti kasta nagun-odda dagiti nabileg a siudad iti daga ti Egipto ket innalana dagiti samsam.
20 Ket kalpasan ti panangparmek ni Antioco iti Egipto, nagsubli manen iti sangagasut uppat a pulo ket tallo a tawen, ket simmang-at a maibusor iti Israel ken Jerusalem a kaduana ti adu a tattao.
21 Ket simrek a sitapannakkel iti santuario, ket innalana ti balitok nga altar, ken ti kandelero ti lawag, ken amin nga alikamenna.
22 Ken ti lamisaan ti tinapay a pabuya, ken dagiti banga a pagbukbok, ken dagiti banga. ken dagiti insenso a balitok, ken ti belo, ken ti korona, ken dagiti balitok nga arkos nga adda iti sango ti templo, amin dagitoy inuksobna.
23 Innalana met dagiti pirak ken balitok, ken dagiti napapateg a basehas: innalana met dagiti nailemmeng a gameng a nasarakanna.
24 Ket idi innalana amin, napan iti dagana, a nangaramid iti dakkel a panangpapatay, ket nagsao a sitapannakkel unay.
25 Ngarud adda dakkel a panagleddaang iti Israel, iti tunggal lugar nga ayanda;
26 Isu nga agladladingit dagiti prinsipe ken panglakayen, nakapuy dagiti birhen ken agtutubo a lallaki, ket nagbaliw ti kinapintas dagiti babbai.
27 Tunggal nobio nagdung-aw, ket ti nagtugaw iti siled ti kasar ket nadagsen.
28 Nayakar met ti daga para kadagiti agnanaed iti dayta, ket naabbungotan ti amin a balay ni Jacob iti riribuk.
29 Ket kalpasan ti naan-anay a panagleppas ti dua a tawen, imbaon ti ari ti panguluen a kolektorna iti buis kadagiti siudad ti Juda, nga immay idiay Jerusalem a kaduana ti adu a tattao.
30 Ket nagsao cadacuada iti nacappia a sasao, ngem amin ket panangallilaw: ta idi inikkanda kencuana ti panamati, kellaat a natinnag iti siudad, ket kinabilna dayta iti napalalo, ket dinadaelna ti adu a tattao ti Israel.
31 Ket idi naalana dagiti samsam ti siudad, pinuoranna, ket rinebbana dagiti balbalay ken paderna iti tunggal sikigan.
32 Ngem dagiti babbai ken ubbing innalada ida a kautibo, ket tinagikuada dagiti baka.
33 Kalpasanna, binangonda ti siudad ni David nga addaan iti dakkel ken natibker a pader, ken addaan kadagiti nabileg a torre, ket pinagbalinda dayta a sarikedked para kadakuada.
34 Ket inkabilda sadiay ti managbasol a nasion, nadangkes a tattao, ket pinatibkerda ti bagbagida sadiay.
35 Indulinda met daytoy a buyogen ti kabal ken taraon, ket idi naurnongda dagiti samsam ti Jerusalem, inurnongda ida sadiay, ket iti kasta nagbalinda a nakaro a silo.
36 Ta maysa dayta a lugar a pagiddaan iti santuario, ken dakes a kabusor ti Israel.
37 Iti kasta, nangibukbokda iti awan basolna a dara iti amin a bangir ti santuario, ket tinulawanda daytoy.
38 Iti kasta dagiti agnanaed iti Jerusalem nagtalawda gapu kadakuada: iti dayta ti siudad nagbalin a pagnaedan dagiti ganggannaet, ket nagbalin a ganggannaet kadagidiay nayanak kenkuana; ket pinanawan dagiti bukodna nga annak.
39 Nadadael ti santuariona a kas iti let-ang, dagiti piestana napagbalinda a panagleddaang, dagiti sabbath-na nagbalin a panangumsi ti dayawna iti pannakaumsi.
40 Kas iti dayagna, immadu met ti pannakaibabainna, ket ti kinatan-okna nagbalin a panagleddaang.
41 Kanayonanna, insurat ni Ari Antioco iti intero a pagarianna, tapno agmaymaysa koma ti amin.
42 Rumbeng a baybay-an ti tunggal maysa dagiti lintegna: isu a nagtutunos dagiti amin a nasion a maitunos iti bilin ti ari.
43 Wen, adu met kadagiti Israelita ti immanamong iti relihionna, ken nagidaton kadagiti didiosen, ken rinugianda ti sabbath.
44 Ta nangibaon ti ari kadagiti surat babaen kadagiti mensahero idiay Jerusalem ken kadagiti siudad ti Juda tapno surotenda dagiti karkarna a linteg ti daga.
45 Ket iparityo dagiti daton a mapuoran, ken daton, ken daton nga inumen, iti templo; ken rugitanda dagiti aldaw a panaginana ken al-aldaw ti piesta.
46 Ket rugitanyo ti santuario ken nasantuan a tattao.
47 Mangipasdekkayo kadagiti altar, kakaykaywan, ken kapilia dagiti didiosen, ken idatonyo ti lasag ti baboy, ken dagiti narugit nga animal.
48 Tapno baybay-anda met dagiti annakda a di nakugit, ket pagbalinenda a makarimon dagiti kararuada iti amin a kita ti kinarugit ken kinarugit.
49 Iti panungpalan mabalin a malipatanda ti Linteg, ket baliwanda amin nga ordinansa.
50 Ket siasinoman a saan nga agaramid iti bilin ti ari, kinunana, matay.
51 Iti isu met laeng a pamay-an insuratna iti intero a pagarianna, ket nangdutok kadagiti manangaywan iti amin nga umili, a binilinna dagiti siudad ti Juda nga agidaton, iti tunggal siudad.
52 Kalpasanna, adu kadagiti tattao ti naguummong kadakuada, a mangibaga iti tunggal maysa a nangbaybay-a iti Linteg; ket kasta met nga inaramidda ti kinadakes iti daga;
53 Ket pinagtalawna dagiti Israelita kadagiti nalimed a disso, uray sadinoman a mabalinda ti agtalaw tapno agpatulongda.

54 Ita iti maikasangapulo ket lima nga aldaw ti bulan a Casleu, iti maikasangagasut nga uppat a pulo ket lima a tawen, impasdekda ti makarimon a langalang iti rabaw ti altar, ket nangibangonda kadagiti idolo nga altar iti intero a siudad ti Juda iti tunggal sikigan;
55 Nagpuorda iti insenso kadagiti ruangan dagiti balbalayda ken kadagiti kalsada.
56 Ket idi napisangda dagiti libro ti Linteg a nasarakanda, pinuoranda ida iti apuy.
57 Ket siasinoman a nasarakan a kaduana ti libro ti tulag, wenno no adda naikumit iti Linteg, bilin ti ari, papatayenda isuna.
58 Kasta ti inaramidda babaen ti turayda kadagiti Israelita iti tunggal bulan, kadagiti kaadu ti masarakan kadagiti siudad.
59 Ita iti maikaduapulo ket lima nga aldaw ti bulan indatonda iti rabaw ti idolo nga altar, nga adda iti rabaw ti altar ti Dios.
60 Iti dayta a tiempo, mayannurot iti bilin, pinapatayda ti sumagmamano a babbai, a nakaigapuan ti pannakakugit dagiti annakda.
61 Ket inbitayda dagiti maladaga iti tengngedda, ken rinugotda dagiti balbalayda, ken pinapatayda dagiti nangkugit kadakuada.
62 Nupay kasta, adu idiay Israel ti naan-anay a naikeddeng ken pinatalgedanda iti bagbagida a dida mangan iti aniaman a narugit a banag.
63 Ngarud, ad-adda a matayda, tapno saanda a matulawan iti taraon, ken tapno saanda a rugitan ti nasantoan a tulag: iti kasta natayda.
64 Ket adda dakkel unay a pungtot iti Israel.

KAPITULO 2

1 Kadagidi nga aldaw timmakder ni Matatias nga anak ni Juan, nga anak ni Simeon, maysa a padi kadagiti annak ni Joarib, manipud Jerusalem, ket nagnaed idiay Modin.
2 Adda lima nga annakna a lallaki, ni Juanan, a naawagan Cadis.
3 Simon; naawagan Thassi:
4 Ni Judas, a naawagan iti Macabeo.
5 Ni Eleazar, a naawagan Avaran: ken Jonatan, a ti apelyidona ket Afo.
6 Ket idi nakitana dagiti panagtabbaaw a naaramid idiay Juda ken Jerusalem.
7 Kinunana, Asiak pay! apay a nayanak a mangkita iti daytoy a kinapanglaw dagiti taok, ken ti nasantoan a siudad, ken agtaeng sadiay, idi naited iti ima ti kabusor, ken ti santuario iti ima dagiti ganggannaet?
8 Nagbalinen ti templona a kas iti tao nga awanan dayag.
9 Dagiti nadayag a basehasna naipan iti pannakakautibo, dagiti maladaga napapatayda kadagiti kalsada, dagiti agtutubona nga addaan iti kampilan ti kabusor.
10 Ania a nasion ti saan a naaddaan iti paset iti pagarianna ken nakagun-od kadagiti samsamna?
11 Naikkat amin nga arkosna; ti nawaya a babai isu ket nagbalin nga adipen.
12 Ket, adtoy, ti santuariomi, uray ti kinapintas ken dayagmi, nadadael, ket tinulawan dagiti Gentil.
13 Iti ania ngarud a panggep ti agbiagtayo pay?
14 Kalpasanna, pinigis ni Matatias ken dagiti annakna dagiti kawesda, ket nagkawesda iti nakersang a lupot, ket nagdung-awda iti kasta unay.
15 Kabayatanna dagiti opisial ti ari, kas iti nangpilit kadagiti tattao nga agrebelde, immayda iti siudad a Modin, tapno agsakripisioda.
16 Ket idi immay cadacuada ti adu a taga Israel, nagtitipon met ni Matatias ken dagiti annakna a lallaki.
17 Kalpasanna insungbat dagiti ofisiales ti ari, ket kinunada ken Matatias maipapan iti daytoy, Maysaka nga agturay, ken nadayaw ken naindaklan a tao iti daytoy a siudad, ken napabileg babaen kadagiti annak a lallaki ken kakabsat.
18 Ita ngarud umayca nga umuna, ket tungpalem ti bilin ti ari, a cas iti inaramid dagiti amin a nasion, wen, ken dagiti lallaki ti Juda, ken dagiti kakasta a nabati idiay Jerusalem: casta ti casta sika ken ti balaymo addanto iti bilang ti ari gagayyem, ket sika ken dagiti annakmo mapadayawanto iti pirak ken balitok, ken adu a gunggona.
19 Kalpasanna, simmungbat ni Matatias ket nagsao iti napigsa a timek, Nupay agtulnogda kenkuana dagiti amin a nasion nga adda iti sidong ti panangituray ti ari, ket umadayoda tunggal maysa iti relihion dagiti ammada, ken umanamongda kadagiti bilinna.
20 Kaskasdi a siak ken dagiti annakko ken dagiti kakabsatko magnakami iti tulag dagidi ammami.
21 Iparit ti Dios a baybay-antayo ti linteg ken dagiti ordinansa.
22 Saantayo nga ipangag ti sasao ti ari, tapno pumanawtayo iti relihiontayo, uray iti makannawan wenno makannigid.
23 Ita idi pimmanaw a nangisao kadagitoy a balikas, immay ti maysa kadagiti Judio iti imatang ti amin tapno agidaton iti altar nga adda idiay Modin, kas mayannurot iti bilin ti ari.
24 Daytoy a banag idi nakita ni Matatias, narungsot iti kinaregta, ket nagpigerger dagiti pingirna, ket saanna a maibturan nga ipakita ti pungtotna a maitunos iti panangukom: gapuna a nagtaray ket pinatayna iti rabaw ti altar.
25 Kasta met ti komisionado ti ari, a nangpilit kadagiti tattao nga agidaton, pinapatayna iti dayta a tiempo, ket ti altar rinebbana.
26 Kasta ti kinaregtana nga inaramid ti Linteg ti Dios a kas iti inaramid ni Finees ken Zambri nga anak ni Salom.
27 Ket impukkaw ni Matatias iti intero a siudad iti napigsa a timek, a kunkunana, Siasinoman a naregta iti Linteg ken mangsalimetmet iti tulag, sumurot kaniak.
28 Isu ken dagiti annakna nagtalawda iti kabambantayan, ket pinanawanda amin nga adda kadakuada iti siudad.
29 Kalpasanna, adu dagiti agsapsapul iti kinahustisia ken pannakaukom ti simmalog idiay let-ang, tapno agnaedda sadiay.
30 Agpada nga isuda, ken dagiti annakda, ken dagiti assawada; ken dagiti bakada; gapu ta immadu dagiti rigat kadakuada.
31 Ita idi naibaga kadagiti adipen ti ari ken iti buyot nga adda idiay Jerusalem, iti siudad ni David, a bimmaba kadagiti nalimed a disso iti let-ang.
32 Kinamatda ida iti adu a bilang, ket idi nasangpetda ida, nagkampoda a maibusor kadakuada, ket nakigubatda kadakuada iti aldaw a panaginana.
33 Ket kinunada kadakuada, Umdasen koma ti inaramidyo agingga ita; rummuarkayo, ket aramidenyo ti mayannurot iti bilin ti ari, ket agbiagkayto.
34 Ngem kinunada: “Saankami a rummuar, wenno tungpalenmi ti bilin ti ari, a mangrugit iti aldaw a panaginana.”
35 Gapuna, intedda ida iti gubat iti amin a kapartak.
36 Nupay kasta saanda ida a simmungbat, dida met nangipuruak iti bato kadakuada, wenno pinasardeng dagiti lugar a nakaiddaanda;
37 Ngem kinunana, Mataytayo amin iti kinainosentetayo.
38 Gapuna timmakderda a maibusor kadakuada iti gubat iti Aldaw a Panaginana, ket pinatayda ida, agraman dagiti assawada ken annakda ken dagiti bakada, agingga iti bilang ti sangaribu a tattao.
39 Ita idi naawatan ni Matatias ken dagiti gagayyemna daytoy, nagdung-awda gapu iti kasta unay.
40 Ket kinuna ti maysa kadakuada iti sabali, No aramidentayo amin ti kas iti inaramid dagiti kakabsattayo, ket saantayo a makiranget maipaay iti biagtayo ken dagiti lintegtayo maibusor kadagiti nasion, alisto itan a ramutendatayo manipud iti daga.
41 Iti dayta a tiempo, inkeddengda, a kunkunada, Siasinoman nga umay makigubat kadakami iti aldaw a panaginana, makirangetkami kenkuana; saantayo met a matay amin, kas kadagiti kakabsattayo a napapatay kadagiti nalimed.
42 Idin immay kenkuana ti maysa a bunggoy dagiti Asideano a mannakabalin a lallaki ti Israel, uray dagiti amin a sibubulos a napeklan iti Linteg.
43 Kasta met dagiti amin a nagtalaw gapu iti pannakaidadanes nakikadua kadakuada, ket nagbalinda a panglapped kadakuada.
44 Iti casta nagtitinnulongda, ket kinabilda dagiti managbasol a tattao iti pungtotda, ken dagiti nadangkes a tattao iti pungtotda:

ngem dagiti dadduma nagtalawda kadagiti nasion tapno agpatulongda.
45 Kalpasanna, naglikmut ni Matatias ken dagiti gagayyemna, ket rinebbada dagiti altar.
46 Ket aniaman nga annak a nasarakanda iti uneg ti kosta ti Israel a di nakugit, isuda a situtugaw a nakugit.
47 Kinamatda met dagiti natangsit a lallaki, ket rimmang-ay ti trabaho iti imada.
48 Gapuna insublida ti Linteg manipud iti ima dagiti Gentil, ken iti ima dagiti ari, ken saanda nga impalubos nga agballigi ti managbasol.
49 Ita idi umas-asideg ti tiempo a matay ni Matatias, kinunana kadagiti annakna, Ita, nagun-od ti kinatangsit ken panangtubngar iti pigsa, ken ti tiempo ti pannakadadael, ken ti pungtot ti pungtot.
50 Ita ngarud, annakko, naregtakayo iti Linteg, ket itedyo ti biagyo para iti katulagan dagiti ammayo.
51 Ipalagipyo no ania dagiti aramid nga inaramid dagiti ammatayo idi panawenda; kasta met nga umawatkayo iti dakkel a dayaw ken agnanayon a nagan.
52 Saan kadi a nasarakan ni Abraham a napudno iti sulisog, ket naibilang kenkuana kas kinalinteg?
53 Ni Jose idi tiempo ti rigatna, tinungpalna ti bilin ket napagbalin nga apo ti Egipto.
54 Ni Phinees nga amatayo iti panagbalinna a naregta ken napasnek nagun-odna ti katulagan ti agnanayon a kinasaserdote.
55 Ni Jesus gapu iti panangtungpalna iti sao, napagbalin nga ukom idiay Israel.
56 Caleb gapu iti panangsaksina iti sanguanan ti kongregasion inawatna ti tawid ti daga.
57 Ni David gapu ta naasi, nagtagikua iti trono ti agnanayon a pagarian.
58 Ni Elias gapu ta naregta ken napasnek iti Linteg ket naipan idiay langit.
59 Da Ananias, Azarias, ken Misael, babaen ti panamati, naisalakanda manipud iti gil-ayab.
60 Ni Daniel gapu iti kinainosentena, naispal iti ngiwat dagiti leon.
61 Ket iti kasta usigenyo iti amin a panawen, nga awan ti maparmek a mangikabil iti panagtalekda kenkuana.
62 Diyo ngarud agbuteng iti sasao ti managbasol a tao: ta ti dayagna agbalinto nga ibleng ken igges.
63 Ita nga aldaw maitag-ayto ket inton bigat saanto a masarakan, agsipud ta naisubli iti tapokna, ket awanen ti panunotna.
64 Ngarud, dakayo nga annakko, maituredkayo ket ipakitayo ti bagbagiyo a tao iti biang ti linteg; ta babaen iti dayta magun-odyonto ti dayag.
65 Ket adtoy, ammok a ti kabsatmo a ni Simon ket maysa a tao a mamalbalakad, dumngegka kenkuana a kankanayon: isunto ti maysa nga ama kenka.
66 No maipapan ken Judas Macabeo, nabileg ken napigsa, manipud kinaubingna: isu koma ti kapitanyo, ket makiranget iti gubat dagiti tattao.
67 Alaenyo met amin dagiti agtungpal iti Linteg, ket ibalesyo ti basol dagiti tattaoyo.
68 Supabanyo a naan-anay dagiti nasion, ken ipangagyo dagiti bilin ti Linteg.
69 Gapuna, binendisionanna ida, ket naummong kadagiti ammana.
70 Ket natay iti maikasangagasut uppat a pulo ket innem a tawen, ket intabon dagiti annakna kadagiti tanem dagiti ammana idiay Modin, ket nagdung-aw ti amin nga Israel para kenkuana.

KAPITULO 3

1 Kalpasanna, timmakder nga anakna a ni Judas a naawagan Macabeo a kasukatna.
2 Ket amin dagiti kakabsatna tinulonganda isuna, ken kasta met dagiti amin a nangtengngel ken amana, ket nakirangetda a siraragsak iti gubat ti Israel.
3 Gapuna nagun-odna ti ilina iti dakkel a dayaw, ket inkawesna ti kabal ti barukong a kas iti higante, ket inbarikesna ti kasla gubat a kabalna, ket nangaramid kadagiti gubat, a sinalaknibanna ti buyot babaen ti kampilanna.
4 Iti ar-aramidna isu ket kasla leon, ken kas iti urbon ti leon nga agngarngaretnget para iti biktimana.
5 Ta kinamatna dagiti nadangkes, ket sinapulna ida, ket pinuoranna dagiti mangrirriribuk kadagiti tattaona.
6 Gapuna bimmassit ti nadangkes gapu iti panagbuteng kenkuana, ket nariribukan amin dagiti agar-aramid iti kinadakes, gapu ta rimmang-ay ti pannakaisalakan iti imana.
7 Pinagleddaangna met ti adu nga ari, ket pinaragsakna ni Jacob kadagiti aramidna, ket nabendisionan iti agnanayon ti pakalaglagipanna.
8 Linasatna pay dagiti siudad ti Juda, a dinadaelna dagiti di nadiosan, ken inyadayona ti pungtot manipud Israel.
9 Iti kasta isu nagdindinamag agingga iti kaunggan ti daga, ket inawatna kenkuana dagiti sisasagana a madadael.
10 Kalpasanna, inummong ni Apolonio dagiti Gentil, ken ti dakkel a buyot manipud Samaria, tapno makirangetda iti Israel.
11 Daytoy a banag idi nadlaw ni Judas, rimmuar a sinabat kencuana, ket iti casta kinabilna ken pinapatay: adu met ti natnag a napapatay, ngem dagiti dadduma nagtalawda.
12 Gapuna innala ni Judas dagiti samsamda, ken ti kampilan ni Apolonio, ket babaen iti dayta nakiranget iti intero a panagbiagna.
13 Ita idi nangngeg ni Seron, maysa a prinsipe ti buyot ti Siria, nga imbaga ni Judas kenkuana ti adu a tattao ken bunggoy dagiti matalek a makigubat kenkuana;
14 Kinunana, Magun-odko ti nagan ken dayaw iti pagarian; ta innak makiranget ken ni Judas ken dagiti kaduana, a mangumsi iti bilin ti ari.
15 Gapuna insaganana isuna a sumang-at, ket nakikuyog kenkuana ti nabileg a buyot dagiti di nadiosan a tumulong kenkuana, ken tapno agibales kadagiti annak ti Israel.
16 Ket idi umasideg iti sumang-at ti Bet-horon, napan ni Judas tapno sabtenna a kaduana ti sangkabassit a bunggoy.
17 Siasino, idi nakitada ti buyot nga umay mangsabat kadakuada, kinunana ken Judas, "Kasano a makabaeltayo, gapu ta bassit unay, a makiranget iti kasta unay a bunggoy ken kasta unay a napigsa, ta sisasaganatayo a mabannog gapu iti panagayunar iti intero nga aldaw?
18 Isu a simmungbat ni Judas, Saan a narigat para iti adu a maibalud iti ima ti sumagmamano; ket iti Dios ti langit maymaysa ti amin, a mangisalakan a kadua ti dakkel a bunggoy, wenno bassit a bunggoy.
19 Ta ti balligi ti gubat saan nga agtakder iti kinaadu ti buyot; ngem ti pigsa aggapu idiay langit.
20 Umayda a bumusor kadatayo nga addaan iti adu a kinatangsit ken kinadakes tapno dadaelendatayo, ken dagiti assawatayo ken annaktayo, ken samsamendatayo.
21 Ngem makilablabantayo maipaay iti biagtayo ken dagiti lintegtayo.
22 Gapuna ti Apo a mismo ti mangballikug kadakuada iti sangoananmi: ket no maipapan kadakayo, dikay agbuteng kadakuada.
23 Ita, apaman a naisardengna ti agsao, kellaat a limmagto kadakuada, ket iti kasta naparmek ni Seron ken ti buyotna iti sanguananna.
24 Ket kinamatda ida manipud iti panagpababa ti Bethoron agingga iti tanap, a sadiay napapatay ti agarup walo gasut a lallaki kadakuada; ket dagiti nabati nagtalawda iti daga dagiti Filisteo.
25 Kalpasanna nangrugi ti panagbuteng ni Judas ken dagiti kakabsatna, ken ti nakaro a panagbuteng, a dumteng kadagiti nasion iti aglawlawda.
26 Iti kasta dimteng ti kinalatakna iti ari, ket amin a nasion nagsasaritada maipapan kadagiti gubat ni Judas.
27 Ita idi nangngeg ni ari Antioco dagitoy a banbanag, napno iti pungtot: gapuna imbaonna ket inummongna dagiti amin a puersa ti sakupna, uray ti napigsa unay a buyot.

28 Linuktanna met ti gamengna, ket inikkanna dagiti soldadona iti sueldo iti makatawen, nga imbilinna ida nga agsaganada no kasapulanna ida.
29 Nupay kasta, idi nakitana a napaay ti kuarta dagiti gamengna ken bassit dagiti buis iti pagilian, gapu iti panagsisina ken saplit, nga inyegna iti daga iti panangikkatna kadagiti linteg a nagkauna a panawen;
30 Nagbuteng a dinan kabaelan nga ibturan dagiti pammabasol, wenno maaddaan kadagiti kasta a sagut a mangted iti kasta unay a kinaparabur a kas iti inaramidna idi: ta ad-adu ngem dagiti ar-ari nga immun-una ngem isu.
31 Ngarud, gapu ta nariribuk unay ti panunotna, inkeddengna ti mapan idiay Persia, sadiay tapno alaenna dagiti buis dagiti pagilian, ken mangurnong iti adu a kuarta.
32 Gapuna pinanawanna ni Lisias, maysa a natan-ok a tao, ken maysa kadagiti naarian a dara, a mangimaton kadagiti ar-aramid ti ari manipud iti karayan Eufrates agingga kadagiti beddeng ti Egipto.
33 Ket tapno padakkelenna ti anakna a ni Antioco, agingga nga umay manen.
34 Kanayonanna, inyawatna kenkuana ti kagudua ti buyotna, ken dagiti elepante, ket intedna kenkuana ti panangaywan kadagiti amin a banag a kayatna koma nga aramiden, kas met laeng kadagiti agnanaed idiay Juda ken Jerusalem.
35 Kasla, mangibaon iti buyot a maibusor kadakuada, a mangdadael ken mangramut iti pigsa ti Israel, ken dagiti natda ti Jerusalem, ken mangikkat iti pakalaglagipanda manipud iti dayta a lugar;
36 Ket ikabilna dagiti ganggannaet iti amin a lugarda, ket bingayenna ti dagada babaen ti panagbibinnunot.
37 Iti kasta, innala ti ari ti kagudua dagiti puersa a nabati, ket pimmanaw idiay Antioquia, ti naarian a siudadna, iti maikasangagasut nga uppat a pulo ket pito a tawen; ket idi limmasat iti karayan Eufrates, limmasat kadagiti nangato a pagilian.
38 Kalpasanna, pinili ni Lisias da Ptolemee nga anak ni Dorimenes, da Nicanor ken Gorgias, dagiti mannakabalin a lallaki kadagiti gagayyem ti ari.
39 Ket kaduada ida nangibaon iti uppat a pulo a ribu a magmagna, ken pito ribu a kumakabalio, tapno mapan iti daga ti Juda, ken dadaelenda dayta, kas imbilin ti ari.
40 Gapuna, rimmuarda a buyogen ti amin a pannakabalinda, ket immayda ket nagkamponda iti asideg ti Emaus iti tanap.
41 Ket dagiti komersiante iti pagilian, idi nangngegda ti kinalatakda, innalada ti pirak ken balitok unay, agraman dagiti adipen, ket immayda iti kampo tapno gatangenda dagiti annac ti Israel nga adipen: maysa a pannakabalin met ti Siria ken iti daga dagiti Filisteo nakikadua kadakuada.
42 Ita idi nakita ni Judas ken dagiti kakabsatna nga immadu dagiti kinapanglaw, ken nagkampo dagiti puersa kadagiti beddengda: ta ammoda no kasano nga inted ti ari ti bilin a mangdadael kadagiti tao, ken naan-anay a mangwaswas kadakuada;
43 Kinunada iti maysa ken maysa, Isublitayo ti nagrupsa a kinabaknang dagiti tattaotayo, ket makirangettayo maipaay kadagiti tattaotayo ken ti santuario.
44 Kalpasanna, naguummong ti gimong, tapno nakasaganadan a makigubat, ken tapno agkararagda, ken dumawatda iti asi ken asi.
45 Ita ti Jerusalem ket awan serserbina a cas maysa a let-ang, awan ti uray maysa nga annakna a simrek wenno rimmuar: ti santuario naidda met, ket dagiti ganggannaet ti nangsalimetmet iti sarikedked; dagiti pagano addaanda iti pagnaedanda iti dayta a lugar; ket naala ti rag-o ken Jacob, ket nagsardeng ti tubo nga addaan iti arpa.
46 Gapuna, naguummong dagiti Israelita, ket dimtengda idiay Masfa, iti ballasiw ti Jerusalem; ta idiay Masfa ti lugar a nagkararagda idi iti Israel.
47 Kalpasanna, nagayunarda iti dayta nga aldaw, ket nagkawesda iti nakersang a lupot, ket inwarasda ti dapo iti uloda, ken pinigisda dagiti kawesda.
48 Ket linuktanna ti libro ti Linteg, a nangikalikagum dagiti nasion a mangipinta iti kaasping dagiti ladawanda.
49 Inyegda met dagiti kawes dagiti papadi, ken dagiti umuna a bungbunga, ken dagiti apagkapullo: ket dagiti Nazareo, natungpalda dagiti al-aldawda.
50 Kalpasanna, impukkawda iti napigsa a timek nga agturong idiay langit, a kunkunada, Ania ti aramidentayo kadagitoy, ket sadino ti pangiyakartayo kadakuada?
51 Ta ti santuariom naidasay ken narugitan, ket dagiti papadim nadagsen, ken napababa.
52 Ket adtoy, dagiti nasion naguummongda a maibusor cadatayo tapno dadaelendatayo: no ania dagiti banbanag a pampanunotenda a maibusor cadatayo, ammom.
53 Kasano a makapagtakderkami a maibusor kadakuada, malaksid no sika, O Dios, ti tumulong kadakami?
54 Kalpasanna, nagpukkawda kadagiti trumpeta, ket nagikkisda iti napigsa a timek.
55 Ket kalpasan daytoy nangordenan ni Judas kadagiti kapitan a mangimaton kadagiti tattao, uray pay kapitan iti rinibu, ken ginasut, ken limapulo, ken pinullo.
56 Ngem no maipapan kadagiti agibangbangon kadagiti balbalay, wenno naasawaan, wenno agmulmula kadagiti kaubasan, wenno mabuteng, dagidiay imbilinna nga agsublida, tunggal maysa iti bukodna a balay, kas maibatay iti Linteg.
57 Iti kasta immadayo ti kampo, ket nagkampoda iti abagatan a bangir ti Emaus.
58 Ket kinuna ni Judas, armasyo, ket agbalinkayo a maingel a lallaki, ket kitaenyo a sisasaganakayo a maibusor iti bigat, tapno makirangetkayo kadagitoy a nasion, a naguummong a maibusor kadakami tapno dadaelendakami ken iti santuariomi.
59 Ta nasaysayaat no mataytayo iti gubat, ngem ti panangkitatayo kadagiti didigra dagiti tattaotayo ken ti santuariotayo.
60 Nupay kasta, kas iti pagayatan ti Dios idiay langit, kasta koma ti aramidenna.

KAPITULO 4

1 Kalpasanna, innala ni Gorgias ti lima ribu a magmagna, ken sangaribu kadagiti kasayaatan a kumakabalio, ket pimmanawda iti kampo iti rabii;
2 Agingga iti panungpalan mabalin nga agdardaras a sumrek iti kampo dagiti Judio, ket kellaat a kabilenna ida. Ket dagiti lallaki ti sarikedked isuda dagiti mangiwanwan kenkuana.
3 Ita, idi nangngeg ni Judas, pimmanaw a mismo ken dagiti maingel a lallaki, tapno kabilenna ti buyot ti ari nga adda idiay Emaus.
4 Bayat nga agingga ita naiwaras dagiti puersa manipud iti kampo.
5 Iti kabayatanna immay ni Gorgias iti rabii iti pakarso ni Judas: ket idi awan ti nasarakanna a tao sadiay, binirokna ida iti kabambantayan: ta kinunana, “Dagitoy a tattao agtalawda kadakami.”
6 Ngem apaman nga agmalmalem, impakita ni Judas ti bagina idiay tanap a kaduana ti tallo ribu a lallaki, a kaskasdi nga awan ti kabal wenno kampilan iti panunotda.
7 Ket nakitada ti pakarso dagiti nasion, a natibker ken nasayaat ti pannakakapetna, ken naglikmut kadagiti kumakabalio; ket dagitoy ket eksperto iti gubat.
8 Kalpasanna, kinuna ni Judas kadagiti lallaki a kaduana, Dikay agbuteng iti bunggoyda, ken dikay agbuteng iti panangrautda.
9 Laglagipenyo no kasano a naispal dagidi ammatayo idiay Nalabaga a baybay, idi kinamat ida ni Faraon iti buyot.
10 Ita ngarud agpukkawtayo idiay langit, no nalabit kaasiannatayo ti Apo, ket laglagipentayo ti tulag dagidi ammatayo, ket dadaelenna daytoy a buyot iti sangoanantayo ita nga aldaw.
11 Tapno iti kasta maammuan ti amin a nasion nga adda maysa a mangisalakan ken mangisalakan iti Israel.

12 Kalpasanna, intangad dagiti ganggannaet dagiti matada, ket nakitada ida nga umas-asideg a bumusor kadakuada.
13 Gapuna rimmuarda iti kampo tapno makigubat; ngem dagiti nakikuyog ken Judas pinuyotda dagiti trumpetada.
14 Isu a nakikaduada iti gubat, ket dagiti pagano a nariribuk nagtalawda iti tanap.
15 Nupay kasta, napapatay amin dagiti akinlikud kadakuada babaen ti kampilan: ta kinamatda ida agingga iti Gazera, ken agingga iti tanap ti Idumea, Azoto, ken Jamnia, iti kasta napapatayda iti tallo ribu a lallaki.
16 Naaramid daytoy, nagsubli manen ni Judas agraman ti buyotna manipud panangkamat kadakuada.
17 Ket kinunana cadagiti umili, Dicayo naagum iti samsam no la ket ta adda gubat iti sanguanantayo.
18 Ket ni Gorgias ken ti buyotna addada ditoy bantay: ngem agtakdercayo ita maibusor cadagiti kabusortayo, ket parmekenyo ida, ket kalpasan daytoy situturedcayo nga alaen dagiti samsam.
19 Idi sawen pay ni Judas dagitoy a sasao, nagparang ti maysa a pasetda a kumitkita manipud iti bantay.
20 Isu idi nabigbigda a pinataray dagiti Judio ti buyotda ket puoranda dagiti tolda; ta ti asuk a nakita indeklarana ti naaramid.
21 Idi madlawda dagitoy a banbanag, napalalo ti butengda, ket idi nakitada met ti buyot ni Judas idiay tanap a sisasagana a makigubat.
22 Nagtalawda tunggal maysa iti daga dagiti ganggannaet.
23 Kalpasanna nagsubli ni Judas tapno samsamenna dagiti tolda, a nakagun-odda iti adu a balitok, pirak, asul a seda, ken lila ti baybay, ken dakkel a kinabaknang.
24 Kalpasan daytoy nagawidda, ket nagkantada iti kanta ti panagyaman, ket indaydayawda ti Apo idiay langit: agsipud ta naimbag dayta, agsipud ta ti asina agtalinaed iti agnanayon.
25 Iti kasta, naaddaan ti Israel iti dakkel a pannakaispal iti dayta nga aldaw.
26 Ita immay amin dagiti ganggannaet a nakalibas ket imbagada ken Lisias ti napasamak.
27 Isu, idi nangngegna dayta, naibabain ken naupay, agsipud ta saan a napasamak iti Israel dagiti banag a kayatna, wenno dagiti banbanag nga imbilin ti ari kenkuana.
28 Iti simmaruno a tawen, inummong ni Lisias ti pito a ribu a napili a lallaki a magmagna, ken lima ribu a kumakabalio, tapno parmekenna ida.
29 Gapuna dimtengda idiay Idumea, ket nangibangonda kadagiti toldada idiay Betsura, ket sinabat ida ni Judas a kaduada ti sangapulo a ribu a lallaki.
30 Ket idi nakitana dayta nabileg a buyot, nagkararag ket kinunana, Benditoka, O Mangisalakan iti Israel, a nangpasardeng iti kinaranggas ti nabileg a lalaki babaen ti ima ni adipenmo a David, ken nangted iti buyot dagiti ganggannaet kadagiti ima ni Jonatan nga anak ni Saul, ken ti agaw-awit iti armasna;
31 Iserram daytoy buyot iti ima ti ilim nga Israel, ket maibabain ida iti pannakabalin ken kumakabalioda.
32 Pagbalinem ida nga awan ti turedna, ket pababaem ti kinatured ti pigsada, ket bay-amnga agkintayegda iti pannakadadaelda.
33 Itapuakmo ida babaen ti kampilan dagiti mangay-ayat kenka, ket amin dagidiay makaammo iti naganmo idaydayawdaka buyogen ti panagyaman.
34 Isu a nakikaduada iti gubat; ket adda napapatay iti buyot ni Lisias nga agarup lima ribu a lallaki, uray pay sakbay kadakuada napapatayda.
35 Ita idi nakita ni Lisias ti buyotna a nagtalaw, ken ti kinalalaki dagiti soldado ni Judas, ken no kasano a nakasaganadan nga agbiag wenno matay a situtured, napan idiay Antioquia, ket inummongna ti bunggoy dagiti ganggannaet, ket pinadakkelna ti buyotna ngem idi, pinanggepna ti umay manen idiay Judea.
36 Kinuna ni Judas ken dagiti kakabsatna, Adtoy, mariribukan dagiti kabusortayo: sumang-attayo tapno dalusan ken idedikar ti santuario.
37 Iti daytoy naguummong ti amin a buyot, ket simmang-atda iti bantay Sion.
38 Ket idi nakitada a langalang ti santuario, ken narugitan ti altar, ken nauram dagiti ruangan, ken dagiti ruot nga agtubtubo kadagiti paraangan a kas iti maysa a kabakiran, wenno iti maysa kadagiti bantay, wen, ket narebba dagiti siled dagiti saserdote;
39 Pinigisda dagiti pagan-anayda, ket nagdung-awda, ken nangipuruakda iti dapo kadagiti uloda.
40 Ket nagruknoyda a patad iti daga iti rupada, ket nagpuyotda iti alarma babaen kadagiti trumpeta, ket nagpukkawda nga agturong iti langit.
41 Kalpasanna, nangdutok ni Judas iti sumagmamano a lallaki a makigubat kadagidiay adda iti sarikedked, agingga a dinalusan ti santuario.
42 Gapuna, pinilina dagiti papadi nga awan pakababalawanna, a naragsakan iti Linteg.
43 Isu a nangdalus iti santuario, ken nangiruar kadagiti narugit a bato iti narugit a disso.
44 Ket idi bayat ti panagsasaritada no ania ti aramidenda iti altar dagiti daton a mapuoran, a narugitan;
45 Pinanunotda a nasaysayaat no ibabada, di la ket ta maibabain cadacuada, agsipud ta tinulawan dagiti nasion: gapuna nga ibabada,
46 Ket inkabilna dagiti bato iti bantay ti templo iti nasayaat a lugar, agingga nga umay ti maysa a mammadto a mangipakita no ania ti maaramid kadakuada.
47 Kalpasanna, nangalada kadagiti sibubukel a bato a maitunos iti Linteg, ket nangibangonda iti baro nga altar a maitunos iti immuna;
48 Ket binukelna ti santuario, ken dagiti bambanag nga adda iti uneg ti templo, ken nasantoan dagiti paraangan.
49 Nangaramidda met kadagiti baro a nasantuan nga alikamen, ket iti templo inyegda ti kandelero, ti altar dagiti daton a mapuoran, ken ti insienso, ken ti lamisaan.
50 Nagpuorda iti insenso iti rabaw ti altar, ket sinindianda dagiti pagsilawan nga adda iti kandelero, tapno makasilnagda iti templo.
51 Kanayonanna, inkabilda dagiti tinapay iti rabaw ti lamisaan, ket inwarasda dagiti abbong, ket nalpasda amin nga aramid a rinugianda nga inaramid.
52 Ita iti maikaduapulo ket lima nga aldaw ti maikasiam a bulan, a maawagan iti bulan a Casleu, iti maikasangagasut nga uppat a pulo ket walo a tawen, bimmangonda iti agsapa.
53 Ket nangidatonda iti daton a maitunos iti Linteg iti rabaw ti baro nga altar dagiti daton a mapuoran, nga inaramidda.
54 Kitaem, no ania nga oras ken no ania nga aldaw ti panangrugit dagiti nasion, uray pay iti dayta a naidedikar babaen kadagiti kanta, arpa, arpa, ken piangpiang.
55 Kalpasanna, nagrukob dagiti amin a tattao, nagdaydayaw ken indaydayawda ti Dios ti langit, a nangted kadakuada iti nasayaat a balligi.
56 Ket iti kasta insalimetmetanda ti dedikasion ti altar iti walo nga aldaw ket indatonda dagiti daton a mapuoran buyogen ti rag-o, ken indatonda ti daton a pannakaispal ken pannakaidaydayaw.
57 Inarkosanda met ti sango ti templo kadagiti korona a balitok, ken kadagiti kalasag; ket pinabaroda dagiti ruangan ken siled, ket inbitinda dagiti ruangan.
58 Kasta ti dakkel unay a rag-o kadagiti tao, gapu ta naikkat ti pannakaumsi dagiti nasion.
59 Maysa pay ni Judas ken dagiti kakabsatna agraman ti intero a kongregasion ti Israel, a dagiti aldaw ti pannakaidaton ti altar salimetmetanda iti panawenda iti tunggal tawen iti walo nga aldaw, manipud iti maikaduapulo ket lima nga aldaw ti bulan a Casleu , buyogen ti ragsak ken rag-o.
60 Iti dayta a tiempo, binangonda met ti bantay Sion nga addaan kadagiti nangato a pader ken natibker a torre iti aglawlaw, tapno saan nga umay dagiti Hentil ket ibabada a kas iti inaramidda idi.
61 Ket nangikabilda sadiay iti maysa a garison a mangsaluad iti dayta, ket pinarikutda ti Betsura a mangsaluad iti dayta; tapno adda depensa dagiti tattao iti Idumea.

KAPITULO 5

1 Ita idi nadamag dagiti nasion iti aglawlaw a naibangon ti altar ken napabaro ti santuario a kas idi, saan unay a naay-ayo kadakuada.
2 Gapuna napanunotda a dadaelen ti kaputotan ni Jacob nga adda kadakuada, ket kalpasanna rinugianda a papatayen ken dadaelen dagiti tao.
3 Kalpasanna, nakiranget ni Judas kadagiti annac ni Esau idiay Idumea idiay Arabatine, gapu ta linakubda ti Gael: ket intedna ida iti dakkel a panangparmek, ket pinabassitna ti turedda, ket innalana dagiti samsamda.
4 Kasta met a nalagipna ti pannakadangran dagiti annak ni Bean, a nagbalin a silo ken pannakasair kadagiti tao, gapu ta inur-urayda ida kadagiti dalan.
5 Inserrana ida ngarud kadagiti torre, ket nagkampo a maibusor kadakuada, ket dinadaelna ida a naan-anay, ket pinuoranna dagiti torre dayta a disso iti apuy, ken amin nga adda sadiay.
6 Kalpasanna, bimmallasiw kadagiti annac ni Ammon, a sadiay nakasarak iti nabileg a pannakabalin, ken adu a tattao, a kaduana ni Timoteo a kapitanda.
7 Isu a nakiranget iti adu a gubat kadakuada, agingga iti kamaudiananna nariribukda iti sanguananna; ket kinabilna ida.
8 Ket idi innalana ti Jazar, agraman dagiti ili a kukuana, nagsubli idiay Judea.
9 Kalpasanna, naguummong dagiti nasion idiay Galaad tapno dadaelenda ida a maibusor kadagiti Israelita nga adda iti pagtaenganda; ngem nagtalawda iti sarikedked ti Dathema.
10 Ket nangipatulod iti surat ken Judas ken kadagiti kakabsatna, "Naguummong dagiti nasion iti aglawlawtayo tapno dadaelendatayo.
11 Ket agsagsaganadan nga umay ket alaenda ti sarikedked a nakaitarayanmi, ni Timoteo ti kapitan ti buyotda.
12 Umaykayo ngarud ita ket ispalennakami manipud kadagiti imada, ta adu kadatayo ti napapatay.
13 Wen, napapatay amin dagiti kabsattayo nga adda idi kadagiti lugar ni Tobie: dagiti assawada ken dagiti annakda met innalada dagiti balud, ken innalada dagiti sanikuada; ket dinadaelda sadiay agarup sangaribu a lallaki.
14 Bayat a mabasa dagitoy a surat, adtoy, immay dagiti dadduma a mensahero manipud Galilea a napigis dagiti kawesda, a nangipadamag iti daytoy.
15 Ket kinunana, Dagiti taga Tolemais, ti Tiro, ken Sidon, ken ti intero a Galilea dagiti Gentil, naguummongda a bumusor kadatayo tapno ibusendatayo.
16 Ita idi nangngeg ni Judas ken dagiti tattao dagitoy a sasao, naguummong ti maysa a dakkel a gimong, tapno makiuman no ania ti aramidenda para kadagiti kakabsatda a mariribukan ken nangraut kadakuada.
17 Kalpasanna, kinuna ni Judas ken Simon a kabsatna, Piliem dagiti lallaki, ket inka isalakan dagiti kakabsatmo nga adda idiay Galilea, ta siak ken ni Jonatan a kabsatko mapankami iti daga ti Galaad.
18 Gapuna, binaybay-anna da Jose nga anak ni Zacarias, ken Azarias, kapitan ti ili, agraman dagiti natda iti buyot idiay Judea tapno salimetmetanda dayta.
19 Isu nga intedna ti bilin, a kunkunana, Asikasuenyo daytoy nga ili, ket kitaenyo a saankayo a makigubat kadagiti nasion agingga iti tiempo nga umaytayo manen.
20 Ita, naited ken Simon ti tallo ribu a lallaki a mapan idiay Galilea, ken ni Judas iti walo ribu a lallaki nga agpaay iti daga ti Galaad.
21 Kalpasanna, napan ni Simon idiay Galilea, a nakiranget iti adu a pannakidangadang kadagiti nasion, isu a nariribuk dagiti nasion gapu kenkuana.
22 Ket kinamatna ida agingga iti ruangan ni Tolemais; ket napapatay dagiti nasion iti agarup tallo ribu a lallaki, nga innalana dagiti samsamda.
23 Ket dagidiay adda idiay Galilea, ken idiay Arbatis, agraman dagiti assawada ken dagiti annakda, ken amin nga adda kadakuada, inkuyogna, ket impan ida idiay Judea buyogen ti dakkel a rag-o.
24 Nagballasiw met ni Judas Macabeo ken ni Jonatan a kabsatna, ket nagdaliasatda iti tallo nga aldaw idiay let-ang.
25 Sadiay a nakipagkitada kadagiti Nabatita, nga immay kadakuada iti natalna a wagas, ket imbagada kadakuada ti amin a napasamak kadagiti kakabsatda iti daga ti Galaad.
26 Ket no kasano nga adu kadakuada ti naibalud idiay Bosora, ken Bosor, ken Alema, Casfor, Maked, ken Carnaim; amin dagitoy a siudad napigsa ken naindaklan:
27 Ket naserraanda iti dadduma pay a siudad iti daga ti Galaad, ken maibusor inton bigat intudingda nga iyegda ti buyotda a maibusor kadagiti sarikedked, ken sakupenda ida, ken dadaelenda ida amin iti maysa nga aldaw.
28 Iti daytoy kellaat a nagturong ni Judas ken ti buyotna iti dalan ti let-ang nga agturong idiay Bosora; ket idi inabakna ti siudad, pinatayna amin a lallaki babaen ti tadem ti kampilan, ket innalana amin dagiti samsamda, ket pinuoranna ti siudad iti apuy, .
29 Manipud sadiay immadayo iti rabii, ket napan agingga a dimteng iti sarikedked.
30 Ket idi agsapa timmangada, ket, adtoy, adda di mabilang a tattao nga agaw-awit kadagiti agdan ken dadduma pay a makina ti gubat, tapno alaenda ti sarikedked: ta rinautda ida.
31 Idi nakita ni Judas a nangrugin ti gubat, ken ti ikkis ti siudad simmang-at idiay langit, agraman dagiti trumpeta ken napigsa nga uni.
32 Kinunana iti buyotna, Labanankayo ita nga aldaw maipaay kadagiti kakabsatyo.
33 Iti kasta, rimmuar iti likudanda iti tallo a bunggoy, a nangpukkaw kadagiti trumpetada, ken nagikkisda buyogen ti kararag.
34 Idin ti buyot ni Timoteo, nga ammoda nga isu ni Macabeo, nagtalawda kenkuana: gapuna a kinabilna ida iti dakkel a panangpapatay; isu nga adda napapatay kadakuada iti dayta nga aldaw agarup walo ribu a lallaki.
35 Naaramid daytoy, simmina ni Judas idiay Masfa; ket kalpasan ti panangrautna iti dayta innalana ken pinatayna amin dagiti lallaki iti dayta, ket inawatna dagiti samsamna ket ket pinuoranna iti apuy.
36 Manipud sadiay, innalana ti Casfon, Maged, Bosor, ken dagiti dadduma pay a siudad iti pagilian ti Galaad.
37 Kalpasan dagitoy, inummong ni Timoteo ti sabali pay a buyot ket nagkampoda a maibusor iti Rafon iti ballasiw ti waig.
38 Gapuna, nangibaon ni Judas kadagiti lallaki a mangsiput iti buyot, ket nangipakaammo kenkuana, a kunkunada: "Amin dagiti nasion iti aglawlawtayo naguummongda kadakuada, uray maysa a dakkel unay a buyot."
39 Intangdanna met dagiti Arabo a tumulong kadakuada ket impatakderda dagiti toldada iti labes ti waig, a sisasagana nga umay makigubat kenka. Iti daytoy napan ni Judas sinabat ida.
40 Kalpasanna, kinuna ni Timoteo kadagiti kapitan ti buyotna, Inton umasideg ni Judas ken ti buyotna iti waig, no umuna a bumallasiw kadatayo, saantayo a makasaranget kenkuana; ta sibibileg nga agballigi kadatayo:
41 Ngem no mabuteng, ket agkampo iti ballasiw ti karayan, bumallasiwtayo kenkuana, ket agballigitayo kenkuana.
42 Idi asideg ni Judas iti waig, pinagtalinaedna dagiti eskriba dagiti umili iti igid ti waig: isuda nga intedna ti bilin, a kunkunana, Dikay ipalubos nga agtalinaed ti asinoman iti kampo, no di ket umay koma amin iti gubat.
43 Isu nga immuna a napan cadacuada, ken amin dagiti tattao a simmurot kencuana: idin dagiti amin a nasion, gapu ta nariribukda iti sanguananna, imbellengda dagiti igamda, ket nagtalawda iti templo nga adda idiay Carnaim.
44 Ngem innalada ti siudad, ket pinuoranda ti templo agraman amin nga adda sadiay. Kasta ti pannakaparukma ti Carnaim, ken saanda met a makatakder iti sanguanan ni Judas.
45 Kalpasanna, inummong ni Judas ti amin nga Israelita nga adda iti daga ti Galaad, manipud iti kabassitan agingga iti kadakkelan, uray dagiti assawada, ken dagiti annakda, ken dagiti sanikuada,

maysa a dakkel unay a buyot, agingga iti panungpalan a makadanonda iti daga a Judea.
46 Ita idi dimtengda idiay Efron, (daytoy ket maysa a dakkel a siudad iti dalan a kas iti rumbeng a papananda, nasayaat unay ti pannakasarikedkedna) saanda a makasubli manipud iti daytoy, uray iti makannawan wenno kannigid, ngem masapul a lumasat iti tengnga ti daytoy.
47 Kalpasanna, inrikep ida dagiti taga-siudad, ket pinasardengda dagiti ruangan babaen kadagiti bato.
48 Iti kasta, nangibaon ni Judas kadakuada iti sitatalna a wagas, a kunkunana, Labsantayo ti dagayo tapno mapantayo iti bukodtayo a pagilian, ket awanto ti mangdangran kadakayo; lumasattayo laeng a magmagna: nupay kasta dida kayat ti manglukat kenkuana.
49 Gapuna imbilin ni Judas ti maysa a deklarasion iti intero a buyot, nga itakder ti tunggal maysa ti toldana iti lugar nga ayanna.
50 Iti kasta, nagkampo dagiti soldado, ket rinautda ti siudad iti intero nga aldaw ken iti intero a rabii, agingga iti kapaut ti siudad naited kadagiti imana.
51 Pinatayna dagiti amin a lallaki babaen ti tadem ti kampilan, ket rinuksobna ti siudad, ket innalana dagiti samsamna, ket limmasat iti siudad iti rabaw dagiti napapatay.
52 Kalpasan daytoy, bimmallasiwda iti Jordan agingga iti dakkel a tanap iti sango ti Betsan.
53 Inummong ni Judas dagiti immay iti likudan, ket pinaregtana dagiti tattao agingga a dimtengda iti daga ti Judea.
54 Gapuna simmang-atda iti bantay Sion buyogen ti rag-o ken rag-o, a sadiay nangidatonda kadagiti daton a mapuoran, agsipud ta awan uray maysa kadakuada ti napapatay agingga a nakasublida a sitatalna.
55 Ita, ania a tiempo ti kaadda da Judas ken Jonatan idiay daga ti Galaad, ken ni Simon a kabsatna idiay Galilea iti sango ni Tolemais.
56 Nangngeg da Jose nga anak ni Zacarias, ken Azarias, kapitan ti garison, ti kinatured ken nakigubat nga aramid nga inaramidda.
57 Gapuna, kinunada, "Magun-odtayo met ti nagan, ket mapantayo makiranget kadagiti nasion nga adda iti aglawlawtayo."
58 Iti kasta, idi inteddan ti panangaywan iti garison a kaduada, napanda idiay Jamnia.
59 Kalpasanna, rimmuar ni Gorgias ken dagiti tattaona iti siudad tapno makigubat kadakuada.
60 Ket casta ti napasamak, a natalaw da Jose ken Azaras, ket kinamatda agingga iti beddeng ti Judea: ket adda napapatay iti dayta nga aldaw dagiti tattao ti Israel agarup dua ribu a lallaki.
61 Kasta ti dakkel a pannakarba kadagiti annac ti Israel, gapu ta saanda a natulnog ken ni Judas ken kadagiti kakabsatna, no di ket impagarupda nga agaramid iti sumagmamano a maingel nga aramid.
62 Maysa pay dagitoy a lallaki saanda a nagtaud iti bin-i dagidiay, a babaen iti imada naited ti pannakaisalakan iti Israel.
63 Nupay kasta ti lalaki a ni Judas ken dagiti kakabsatna nagdindinamagda unay iti imatang ti intero nga Israel, ken iti amin a nasion, sadinoman a nangngegan ti naganda;
64 Iti kasta naguummong dagiti tattao kadakuada buyogen ti naragsak a pammadayaw.
65 Kalpasanna, rimmuar ni Judas a kaduana dagiti kakabsatna, ket nakiranget kadagiti annak ni Esau iti daga nga agpaabagatan, a sadiay kinabilna ti Hebron, ken dagiti ilina, ket rinebbana ti sarikedkedna, ket pinuoranna dagiti torrena iti aglawlaw.
66 Manipud sadiay immadayo tapno mapan iti daga dagiti Filisteo, ket limmasat iti Samaria.
67 Iti dayta a tiempo, napapatay ti sumagmamano a papadi, a kayatda nga ipakita ti kinaturedda, gapu ta rimmuarda a makigubat a di naibaga.
68 Iti kasta, nagturong ni Judas ken Azoto iti daga dagiti Filisteo, ket idi rinebbana dagiti altarda, ken pinuoranna dagiti kinitikitan a ladawanda iti apuy, ken sinasam dagiti siudadda, nagsubli iti daga ti Judea.

KAPITULO 6

1 Agarup iti dayta a tiempo nangngeg ni ari Antioco nga agdaldaliasat kadagiti nangato a pagilian, a ti Elimais iti pagilian ti Persia ket maysa a siudad a nalatak unay gapu iti kinabaknang, pirak, ken balitok;
2 Ket nga adda iti dayta ti nabaknang unay a templo, a sadiay adda dagiti kalub a balitok, ken kabal ti barukong, ken kalasag, nga imbati sadiay ni Alejandro, nga anak ni Felipe, nga ari ti Macedonia, nga immuna a nagturay kadagiti Griego.
3 Gapuna immay ket inkagumaanna nga alaen ti siudad, ken samsam daytoy; ngem saan a kabaelan, agsipud ta dagiti taga siudad, naaddaan iti pakdaar maipapan iti dayta.
4 Timmakder a bumusor kencuana iti gubat: iti casta nagtalaw, ket pimmanaw idiay a buyogen ti nadagsen, ket nagsubli idiay Babilonia.
5 Maysa pay dimteng ti maysa a nangiyeg kencuana iti damag idiay Persia, a dagiti buyot, a nangraut iti daga ti Judea, napagtalawda.
6 Ket ni Lisias, nga immuna a rimmuar nga addaan iti dakkel a pannakabalin, napapanaw kadagiti Judio; ket napabilegda babaen ti kabal, ken pannakabalin, ken pagidulinan kadagiti samsam, a nagun-odda kadagiti buyot, a dinadaelda:
7 Kasta met a rinebbada ti makarimon a banag, nga impasdekna iti rabaw ti altar idiay Jerusalem, ken linikmutda ti santuario nga addaan kadagiti nangato a pader, a kas idi, ken ti siudadna a Betsura.
8 Ita idi nangngeg ti ari dagitoy a sasao, nasdaaw ken nakaro ti riknana: iti dayta impaiddana iti pagiddaanna, ket nagsakit gapu iti ladingit, agsipud ta saan a napasamak kenkuana bayat ti panangnamnamana.
9 Ket nagnaed sadiay iti adu nga aldaw: ta ad-adda nga umad-adu ti ladingitna, ket inkeddengna a matay.
10 Gapuna, inayabanna amin a gagayyemna, ket kinunana kadakuada, Napukaw ti turog kadagiti matak, ket ti pusok agkurang gapu iti panangaywan unay.
11 Ket napanunotko iti bagik, Ania a rigat ti dimtengak, ken anian a dakkel a layus ti kinapanglaw, a nakaikabilak ita! ta naparabur ken ay-ayatek ti pannakabalinko.
12 Ngem ita malagipko dagiti kinadakes nga inaramidko idiay Jerusalem, ken innalak amin nga alikamen a balitok ken pirak nga adda iti dayta, ket imbaonko a mangdadael kadagiti agnanaed iti Judea nga awan ti rason.
13 Madlawko ngarud a gapu iti daytoy dimteng kaniak dagitoy a riribuk, ket, adtoy, madadaelak babaen ti dakkel a panagleddaang iti ganggannaet a daga.
14 Kalpasanna, inayabanna ni Felipe, maysa kadagiti gagayyemna, nga inaramidna nga agturay iti intero a pagturayanna.
15 Ket intedna kenkuana ti korona, ken ti pagan-anayna, ken ti karatula, agingga iti panungpalan iyegna ti anakna a ni Antioco, ket taraonanna isuna para iti pagarian.
16 Gapuna natay sadiay ni Ari Antioco idi maikasangagasut nga uppat a pulo ket siam a tawen.
17 Ita idi naammuan ni Lisias a natayen ti ari, pinatakdema ni Antioco nga anakna, a pinadakkelna idi ubing pay, tapno agturay a kasukatna, ket inawaganna iti Eutor.
18 Iti daytoy a tiempo dagiti adda iti torre inserrada dagiti Israelita iti aglawlaw ti santuario, ket kanayon a birokenda ti pannakadangran ken pannakapabileg dagiti nasion.
19 Gapuna, pinanggep ni Judas a dadaelen ida, inayabanna amin dagiti tattao tapno lakuben ida.
20 Gapuna naguummongda, ket linakubda ida iti maikasangagasut ket limapulo a tawen, ket nangaramid kadagiti bantay a pangpaltog kadakuada, ken dadduma pay a makina.
21 Nupay kasta, rimmuar ti sumagmamano kadagiti nalakub, a nakikadua kadakuada ti sumagmamano a di nadiosan a lallaki ti Israel.
22 Ket napanda iti ari, ket kinunada, Kasano kabayag sakbay nga ipatungpalmo ti panangukom, ken ibalesmo dagiti kakabsattayo?

23 Sidadaankami nga agserbi ken amam, ken agaramid iti kayatna kadakami, ken agtungpal kadagiti bilinna;
24 Gapu iti daytoy, linakubda ti nasiontayo ti torre, ket mayadayoda kadatayo: ad-adda pay a pinatayda, ken sinasamda ti tawidtayo.
25 Saanda met nga inyunnat ti imada a maibusor kadatayo laeng, no di ket maibusor met kadagiti beddengda.
26 Ket, adtoy, ita nga aldaw, lakubenda ti torre idiay Jerusalem, tapno alaenda dayta: ti santuario met ken ti Betsura pinatibkerda.
27 Ngarud no dimo lapdan ida a napardas, aramidendanto dagiti dakdakkel a banag ngem dagitoy, ket saanmonto met a kabaelan nga iturayan ida.
28 Ita idi nangngeg ti ari daytoy, nakapungtot, ket inummongna amin dagiti gagayyemna, ken dagiti kapitan ti buyotna, ken dagidiay mangaywan iti kabalio.
29 Immay met kenkuana manipud iti sabali a pagarian, ken manipud kadagiti isla iti baybay, dagiti bunggoy dagiti natangdanan a soldado.
30 Iti kasta ti bilang ti buyotna ket sangagasut a ribu a magmagna, ken duapulo a ribu a kumakabalio, ken dua ket tallopulo nga elepante a nagtrabaho iti gubat.
31 Dagitoy limmasatda iti Idumea, ket nagkampoda a maibusor iti Betsura, a rinautda iti adu nga aldaw, a nangaramidda kadagiti makina a pakigubat; ngem rimmuar dagiti taga Betsura, ket pinuoranda ida iti apuy, ket nakirangetda a sitotured.
32 Iti daytoy, pimmanaw ni Judas iti torre, ket nagkampo idiay Batzacarias, iti sango ti pakarso ti ari.
33 Kalpasanna, bimmangon ti ari a narungsot a nagmartsa a kaduana ti buyotna nga agturong idiay Batzacarias, a sadiay dagiti buyotna insaganada ida a makigubat, ket pinitona dagiti trumpeta.
34 Ket agingga iti panungpalan mabalinda a pukawen dagiti elepante a makigubat, impakitada kadakuada ti dara dagiti ubas ken mulberry.
35 Kanayonanna, biningayda dagiti animal kadagiti buyot, ket iti tunggal elepante nangdutokda iti sangaribu a lallaki, nga addaan kadagiti kabal ti koreo, ken addaan kadagiti kallugong a gambang iti uloda; ket malaksid iti daytoy, ta tunggal animal naordenan ti lima gasut a kumakabalio kadagiti kasayaatan.
36 Nakasagana dagitoy iti tunggal gundaway: sadinoman ti ayan ti animal, ken sadinoman ti papanan ti animal, napanda met, ken saanda a pimmanaw kenkuana.
37 Ket iti rabaw dagiti animal adda dagiti natibker a torre a kayo, a nangabbong iti tunggal maysa kadakuada, ket nabartekda a nainget kadakuada kadagiti panggep: adda met iti tunggal maysa dua ket tallopulo a napigsa a lallaki, a nakiranget kadakuada, malaksid iti Indian nga agturturay kenkuana.
38 No maipapan kadagiti natda kadagiti kumakabalio, inkabilda ida iti daytoy a bangir ken iti dayta a sikigan iti dua a paset ti buyot a mangted kadakuada kadagiti pagilasinan no ania ti aramidenda, ken naikapetda iti intero a tengnga dagiti ranggo.
39 Ita idi nagsilnag ti init kadagiti kalasag a balitok ken gambang, nagsilnag dagiti bantay, ken nagsilnagda a kasla lampara ti apuy.
40 Gapuna ti paset ti buyot ti ari a naiwaras kadagiti nangato a bantay, ken ti paset kadagiti ginget iti baba, nagmartsada a sitatalged ken naurnos.
41 Gapuna, amin a nakangngeg iti arimbangaw ti bunggoyda, ken ti panagmartsa ti bunggoy, ken ti panaggaraw ti harsa, nagtignayda: ta dakkel ken nabileg unay ti buyot.
42 Kalpasanna, immasideg ni Judas ken ti buyotna, ket simrekda iti gubat, ket innem a gasut a lallaki ti napapatay iti buyot ti ari.
43 Kasta met ni Eleazar, nga agnagan iti Savaran, idi nabigbigna a ti maysa kadagiti animal, nga addaan iti naarian a kabal, ket nangatngato ngem iti amin a dadduma, ket impagarupna nga adda ti ari kenkuana.
44 Ikabilna ti bagina iti peggad, tapno maisalakanna dagiti tattaona, ket maaddaan iti agnanayon a nagan.
45 Gapuna sitotured a sinaturedna iti tengnga ti gubat, a nangpapatay iti makannawan ken makannigid, iti kasta nasinasinada kenkuana iti agsumbangir.
46 Daytoy ti inaramidna, nagkullayaw iti sirok ti elepante, ket insusokna iti sirok, ket pinatayna isuna: iti dayta ti elepante natnag kenkuana, ket sadiay a natay.
47 Nupay kasta dagiti dadduma a Judio idi nakitada ti pigsa ti ari, ken ti kinaranggas dagiti buyotna, timmallikudda kadakuada.
48 Kalpasanna, simmang-at ti buyot ti ari idiay Jerusalem tapno sabtenna ida, ket ti ari impatakderna dagiti toldana maibusor iti Judea ken maibusor iti bantay Sion.
49 Ngem nakikappia kadagiti adda idiay Betsura: ta rimmuarda iti siudad, agsipud ta awan ti taraonda sadiay a mangibtur iti pannakalakub, ta tawen a panaginana ti daga.
50 Gapuna, innala ti ari ti Betsura, ket nangikabil sadiay iti maysa a garison tapno salimetmetanna dayta.
51 No maipapan iti santuario, linakubna dayta iti adu nga aldaw: ket nangikabil sadiay kadagiti artileria nga addaan kadagiti makina ken instrumento a mangipuruak iti apuy ken bato, ken dagiti pedaso a pangipuruak kadagiti pana ken panga.
52 Gapuna nangaramidda met kadagiti makina a maibusor kadagiti makinada, ket pinarangetda ida iti napaut a panawen.
53 Kaskasdi iti kamaudiananna, dagiti bumayda gapu ta awan ti taraonda, (ta maikapito a tawen, ket isuda idiay Judea a naispal manipud kadagiti Hentil, kinnandan ti nabati iti pagidulinan;)
54 Sumagmamano laeng ti nabati iti santuario, gapu ta naparmek ti bisin kadakuada, isu a nakapuyda a nagwaras ti bagbagida, tunggal maysa iti bukodna a lugar.
55 Iti daydi a tiempo nangngeg ni Lisias a kinunana, a ni Felipe, a ni Antioco nga ari, bayat ti panagbiagna, dinutokanna a mangpadakkel iti anakna a ni Antioco, tapno agbalin nga ari.
56 Naisubli manipud Persia ken Media, ken ti buyot ti ari a nakikuyog kenkuana, ket inkagumaanna nga alaen kenkuana ti panangituray kadagiti ar-aramid.
57 Gapuna nagdardaras a napan, ket kinunana iti ari ken kadagiti kapitan ti buyot ken ti bunggoy, Inaldaw nga agruprupsakami, ket bassit laeng dagiti taraonmi, ken napigsa ti lugar a panglakubmi, ken dagiti ar-aramid ti pagarian agid-idda kadatayo:
58 Ita ngarud makigayyemtayo kadagitoy a lallaki, ken makikappia kadakuada ken iti amin a nasionda;
59 Ket makitulagka kadakuada, nga agbiagdanto a masurot kadagiti lintegda, kas iti inaramidda idi: ta saanda ngarud a maay-ayo, ket inaramidda amin dagitoy a banbanag, gapu ta inikkatmi dagiti lintegda.
60 Iti casta ti ari ken dagiti prinsipe napnekda: gapuna imbaonna cadacuada tapno makikappia; ket inawatda dayta.
61 Kasta met ti ari ken dagiti prinsipe nagsapatada kadakuada: iti dayta rimmuarda iti sarikedked.
62 Kalpasanna, simrek ti ari iti bantay Sion; ngem idi nakitana ti pigsa ti disso, sinalungasingna ti sapatana nga inaramidna, ket imbilinna a rebbaenna ti pader iti aglawlaw.
63 Kalpasanna pimmanaw a sidadarasudos, ket nagsubli idiay Antioquia, a sadiay nasarakanna ni Felipe nga apo ti siudad: isu a nakiranget kenkuana, ket innalana ti siudad babaen ti puersa.

KAPITULO 7

1 Iti maikasangagasut ket maysa ket limapulo a tawen pimmanaw ni Demetrio nga anak ni Seleuco idiay Roma, ket simmang-at iti sumagmamano a lallaki iti maysa a siudad iti igid ti baybay, ket nagturay sadiay.
2 Ket bayat ti iseserrekna iti palasio dagiti kapuonanna, kasta met a napasamak, nga innala dagiti buyotna da Antioco ken Lisias, tapno iyegda ida kenkuana.
3 Gapuna, idi naammuanna, kinunana, Diak bay-an a makita dagiti rupada.
4 Gapuna, pinatay ida ti buyotna. Ita idi naisaad ni Demetrio iti trono ti pagarianna,
5 Immay kencuana dagiti amin a nadangkes ken di nadiosan a lallaki ti Israel, nga addaan ken Alcimo, a nagtarigagay nga agbalin a kangatoan a padi, para iti kapitanda.

6 Ket indarumda dagiti tattao iti ari, a kunkunada: "Ni Judas ken dagiti kakabsatna pinapatayda amin dagiti gagayyemmo, ket pinapanawdakami iti bukodmi a daga."
7 Ita ngarud mangibaonka iti maysa a tao a pagtalkam, ket bay-am a mapan kitaenna no ania ti dinadael nga inaramidna kadakami, ken iti daga ti ari, ket dusaenna ida babaen kadagiti amin a tumultulong kadakuada.
8 Kalpasanna, pinili ti ari ni Baquides, gayyem ti ari, a nagturay iti labes ti layus, ken naindaklan a tao iti pagarian, ken napudno iti ari.
9 Ket isu imbaonna a kaduana daydi nadangkes nga Alcimo, nga inaramidna a nangato a padi, ket imbilinna nga agibales kadagiti annac ti Israel.
10 Gapuna pimmanawda, ket immayda a buyogen ti dakkel a pannakabalin iti daga ti Judea, a sadiay nangibaonda kadagiti mensahero ken Judas ken kadagiti kakabsatna a siuulbod a siuulpit a sasao.
11 Ngem saanda nga impangag dagiti balikasda; ta nakitada nga immayda nga addaan iti dakkel a pannakabalin.
12 Kalpasanna, naguummong kada Alcimo ken Baquides ti maysa a bunggoy dagiti eskriba, tapno kiddawenda ti kinahustisia.
13 Ita dagiti Asideano ti immuna kadagiti annac ti Israel a nagsapul iti talna kadakuada.
14 Ta kinunada, Immay ti maysa a padi iti kaputotan ni Aaron a kaduana daytoy a buyot, ket awan ti dakes nga aramidenna kadatayo.
15 Isu a nagsao kadakuada, a sitatalna, ket insapatana kadakuada, a kunkunana, Saanmi a magun-od ti pannakadangran kadakayo wenno kadagiti gagayyemyo.
16 Iti casta namatida kencuana: nupay casta innalana cadacuada ti pito a lallaki, ket pinatayna ida iti maysa nga aldaw, cas mayannurot cadagiti sasao nga insuratna.
17 Ibellengda ti lasag dagiti sasantomo, ket imbukbokda ti darada iti aglawlaw ti Jerusalem, ket awan ti mangitabon kadakuada.
18 Gapuna ti panagbuteng ken panagbuteng kadakuada dimteng kadagiti amin a tattao, a nagkuna, Awan ti kinapudno wenno kinalinteg kadakuada; ta sinalungasingda ti tulag ken sapata nga inaramidda.
19 Kalpasan daytoy, inikkatna ni Baquides manipud Jerusalem, ket impatakderna dagiti toldana idiay Bezet, a sadiay nangibaon ken nangala iti adu kadagiti lallaki a nangbaybay-a kenkuana, ken sumagmamano kadagiti tattao, ket idi napapatayna ida, imbellengna ida kadagiti dadakkel nauneg nga abot.
20 Kalpasanna, inyawatna ti pagilian ken Alcimo, ket nangibati kenkuana iti pannakabalin a tumulong kenkuana: iti kasta napan ni Baquides iti ari.
21 Ngem nakiranget ni Alcimo para iti nangato a kinapadi.
22 Ket nagpatulong kenkuana dagiti amin a kastoy a nangriribuk kadagiti tao, a, kalpasan a nagun-odda ti daga ti Juda iti pannakabalinda, adu ti nangdangran iti Israel.
23 Idi nakita ni Judas ti amin a kinadakes nga inaramid ni Alcimo ken ti bunggoyna kadagiti Israelita, uray pay iti ngatuen dagiti nasion.
24 Rimmuar isuna iti amin a beddeng ti Judea iti aglawlaw, ket inibalesna dagiti immalsa kenkuana, iti kasta saanda a maitured a mapan iti away.
25 Iti sabali a bangir, idi nakita ni Alcimo a naparmek ni Judas ken ti bunggoyna, ket ammona a dina kabaelan nga ibturan ti puersada, napan manen iti ari, ket imbagana amin a kadadaksan kadakuada.
26 Kalpasanna, imbaon ti ari ni Nicanor, maysa kadagiti nadayaw a prinsipena, maysa a tao a nangibaklay iti makapapatay a gura iti Israel, nga addaan iti bilin a mangdadael kadagiti tattao.
27 Iti kasta immay ni Nicanor idiay Jerusalem nga addaan iti dakkel a puersa; ket nangibaon ken Judas ken kadagiti kakabsatna a sililimed babaen kadagiti nainggayyeman a sasao, a kunkunana.
28 Awan koma ti gubat iti nagbaetanmi kadakayo; Umayakto a kaduak ti sumagmamano a lallaki, tapno makitakayo a sitatalna.
29 Immay ngarud ken Judas, ket nagsaludoda a sitatalna. Nupay kasta nakasagana dagiti kabusor a mangala ken Judas babaen ti kinaranggas.
30 Daytoy a banag kalpasan a naammuan ni Judas, nga immay kencuana buyogen ti panangallilaw, nagbuteng unay kenkuana, ket saanen a makita ti rupana.
31 Idi nakitana met ni Nicanor a naduktalan ti balakadna, rimmuar a makigubat ken Judas iti abay ti Caparsalama.
32 Napapatay iti dasig ni Nicanor ti agarup lima ribu a lallaki, ket dagiti dadduma nagtalawda idiay siudad ni David.
33 Kalpasan daytoy simmang-at ni Nicanor iti bantay Sion, ket rimmuar manipud iti santuario ti sumagmamano a papadi ken sumagmamano a panglakayen ti umili, tapno agsaludoda kenkuana a sitatalna, ken ipakitada kenkuana ti daton a mapuoran a naidaton maipaay iti ari.
34 Ngem inuy-uyawna ida, ken kinatawaanna ida, ken sibabain nga inabusona ida, ken nagsao a sitapannakkel.
35 Ket nagsapata iti pungtotna, a kunkunana, Malaksid no maiyawat ni Judas ken ti buyotna ita kadagiti imak, no umayak manen a sitatalged, puorak daytoy a balay: ket iti dayta rimmuar a sipupungtot unay.
36 Kalpasanna, simrek dagiti papadi, ket nagtakderda iti sanguanan ti altar ken ti templo, nga agsangsangit ken kunkunada.
37 Sika, O Apo, pinilim daytoy a balay a maawagan iti naganmo, ken agbalin a balay ti kararag ken panagdawat para kadagiti tattaom.
38 Agibaleskayo iti daytoy a tao ken ti buyotna, ket matnagkayo koma iti kampilan: laglagipenyo dagiti panagtabbaawda, ket dikay ipalubos nga agtultuloyda pay.
39 Pimmanaw ngarud ni Nicanor manipud Jerusalem, ket nangibangon kadagiti toldana idiay Bet-horon, a sadiay sinabat kenkuana ti maysa a buyot manipud Siria.
40 Ngem nagkampo ni Judas idiay Adasa a kaduana ti tallo ribu a lallaki, ket sadiay nagkararag, a kunkunana.
41 O Apo, idi nagtabbaaw dagiti naibaon manipud iti ari dagiti Asirio, rimmuar ti anghelmo, ket kinabilna ti sangagasut uppat a pulo ket lima a ribu kadakuada.
42 Kasta met a dadaelem daytoy a buyot iti sanguananmi ita nga aldaw, tapno maammuan dagiti dadduma a nagsao a sitabbaaw maibusor iti santuariom, ket ukomem isuna maibatay iti kinadangkesna.
43 Iti maikasangapulo ket tallo nga aldaw ti bulan, nakigubat dagiti buyot ni Adar: ngem nariribuk ti buyot ni Nicanor, ket isu met laeng ti immuna a napapatay iti gubat.
44 Ita idi nakita ti buyot ni Nicanor a napapatay, imbellengda dagiti armasda, ket nagtalawda.
45 Kalpasanna, kinamatda ida iti maysa nga aldaw a panagdaliasat, manipud Adasa agingga iti Gazera, nga inunida ti alarma babaen kadagiti trumpetada.
46 Gapuna, rimmuarda iti amin nga ili ti Judea iti aglawlaw, ket inrikepda ida; isu nga isuda, iti panagsublida kadagiti nangkamkamat kadakuada, napapatayda amin babaen ti kampilan, ket awan ti nabati kadakuada.
47 Kalpasanna, innalada dagiti samsam, ken ti nasamsam, ket kinabilda ti ulo ni Nicanor, ken ti makannawan nga imana, nga inyunnatna a sitatangsit, ket inyadayona ida, ket inbitinna ida nga agturong idiay Jerusalem.
48 Gapu itoy nagrag-o dagiti tattao iti kasta unay, ket pinagtalinaedda dayta nga aldaw kas maysa nga aldaw ti dakkel a rag-o.
49 Kanayonanna, inkeddengda ti tinawen a panangrambak iti daytoy nga aldaw, ta maikasangapulo ket tallo ti aldaw ti Adar.
50 Iti kasta, nagin-inana ti daga ti Juda iti apagbiit.

KAPITULO 8

1 Ita nangngeg ni Judas ti maipapan kadagiti Romano, a mannakabalin ken maingelda a lallaki, ken kastoy a siaayat nga umawat iti amin a nakikadua kadakuada, ken mangaramid iti liga ti pannakilangen kadagiti amin nga immay kadakuada;

2 Ket a lallakida a naindaklan ti kinaturedna. Naibaga met kenkuana dagiti gubat ken natan-ok nga aramidda nga inaramidda kadagiti taga Galacia, ken no kasano a pinarmekda ida, ken inyegda ida iti sidong ti buis;
3 Ket ti inaramidda iti pagilian ti Espania, para iti panangabak kadagiti pagminasan ti pirak ken balitok nga adda sadiay;
4 Ket babaen ti pagalagadan ken anusda naparmekda ti amin a lugar, nupay adayo unay kadakuada; ken dagiti ar-ari met nga immay a bumusor kadakuada manipud iti ungto ti daga, agingga a nariribukda ida, ken nangted kadakuada iti dakkel a panangparmek, iti kasta tinawen nga ited dagiti dadduma kadakuada ti buis.
5 Malaksid iti daytoy, no kasano ti pannakariribukda iti gubat da Felipe, ken ni Perseo, nga ari dagiti Citim, agraman dagiti dadduma a nangitag-ay iti bagbagida a maibusor kadakuada, ken nangparmek kadakuada.
6 Anian met a ni Antioco a naindaklan nga ari ti Asia, nga immay a bumusor kadakuada iti gubat, nga addaan iti sangagasut ket duapulo nga elepante, agraman dagiti kumakabalio, ken karuahe, ken dakkel unay a buyot, ket nariribuk gapu kadakuada;
7 Ket no kasano ti panangtiliwda kenkuana a sibibiag, ket nakitulagda nga isu ken dagiti kastoy a nagturay kalpasan kenkuana ket agbayadda iti dakkel a buis, ken mangtedda kadagiti hostage, ken ti napagnunumuan,
8 Ket ti pagilian ti India, ken ti Media ken Lidia ken dagiti kasayaatan a pagilian, nga innalada ken ari Eumenes.
9 Kasta met no kasano nga inkeddeng dagiti Griego ti umay ket dadaelenda ida;
10 Ket isuda, gapu iti pannakaammoda iti dayta nangibaonda a maibusor kadakuada iti maysa a kapitan, ken nakiranget kadakuada pinapatayda ti adu kadakuada, ket innalada dagiti kautibo dagiti assawada ken dagiti annakda, ket sinamsamda ida, ket sinakupda dagiti dagada, ket inrapuakda dagiti nabilegda tenglen, ket inyegna ida nga agbalin nga adipenda agingga ita nga aldaw.
11 Naibaga kenkuana malaksid iti dayta, no kasano a dinadael ken inyegda iti sidong ti panangiturayda amin a dadduma pay a pagarian ken isla a sinarangetda ida iti aniaman a tiempo;
12 Ngem kaduada dagiti gagayyemda ken dagiti nagpannuray kadakuada nagtalinaedda a nakigayyem: ket naparmekda dagiti pagarian iti adayo ken iti asideg, iti kasta amin a nakangngeg iti naganda nagbutengda kadakuada.
13 Kasta met a, dagiti kayatda a tulongan iti maysa a pagarian, dagidiay agturay; ket no siasino manen ti kayatda, ilaksidda: kamaudiananna, a naitan-okda unay:
14 Nupay kasta, awan kadakuada ti nakasuot iti korona wenno nakawesan iti lila, tapno maitan-ok babaen iti dayta.
15 Kasta met no kasano ti panangaramidda iti maysa a balay ti senado para iti bagbagida, a sadiay ti tallo gasut ket duapulo a lallaki agtugawda iti konsilio iti inaldaw, a kanayon nga agkonsultada maipaay kadagiti umili, agingga iti panungpalan naurnosda a naimbag.
16 Ket tinawen nga inyawatda ti turayda iti maysa a tao, a nangituray iti intero a pagilianda, ken natulnog ti amin iti dayta, ket awan ti apal wenno panangtulad kadakuada.
17 Gapu iti panangusig ni Judas kadagitoy a banag, pinili ni Eupolemo nga anak ni Juan, nga anak ni Acos, ken Jason nga anak ni Eleazar, ket imbaonna ida idiay Roma, tapno mangaramidda iti liga ti pannakilangen ken pannakilangen kadakuada.
18 Ket tapno ipakaasina kadakuada nga alaenda ti sangol manipud kadakuada; ta nakitada a ti pagarian dagiti Griego inrurumenna ti Israel buyogen ti kinaadipen.
19 Napanda ngarud idiay Roma, a dakkel unay a panagdaliasat, ket dimtengda iti senado, a sadiay nagsao ken nagsaoda.
20 Ni Judas Macabeo agraman dagiti kakabsatna, ken dagiti tattao dagiti Judio, imbaonnakami kadakayo, tapno makikaykaysa ken makikappia kadakayo, ken tapno mailistakami a kakadua ken gagayyemyo.
21 Isu a dayta a banag naay-ayo unay dagiti taga-Roma.
22 Ket daytoy ti kopia ti surat nga insurat manen ti senado kadagiti tapi a gambang, ken impatulodna idiay Jerusalem, tapno addada sadiay a pakalaglagipan ti talna ken panagkaykaysa.
23 Naimbag ti balligi dagiti Romano, ken kadagiti tattao dagiti Judio, iti baybay ken iti daga iti agnanayon: ti kampilan ken kabusor adayo koma kadakuada.
24 No dumteng nga umuna ti aniaman a gubat maibusor kadagiti Romano wenno iti asinoman kadagiti kakaduada iti intero a panagturayda.
25 Tulonganto ida dagiti tattao dagiti Judio, kas iti naituding a tiempo, iti amin a pusoda.
26 Saanda met nga ited ti aniaman a banag kadagiti makigubat kadakuada, wenno tulongan ida kadagiti taraon, armas, kuarta, wenno barko, kas iti panagkita a nasayaat kadagiti Romano; ngem salimetmetanda dagiti katulaganda a dida alaen ti aniaman ngarud.
27 Kasta met, no umuna a dumteng ti gubat iti nasion dagiti Judio, tulongan ida dagiti Romano iti amin a pusoda, maitunos iti tiempo a naituding kadakuada.
28 Saanto met a maited dagiti taraon kadagiti makipaset a maibusor kadakuada, wenno armas, kuarta, wenno barko, kas iti panagkita kadagiti Romano; ngem salimetmetanda dagiti katulaganda, ken dayta nga awan ti panangallilaw.
29 Maitunos kadagitoy nga artikulo, nakitulag kadi dagiti Romano kadagiti tattao dagiti Judio.
30 Nupay kasta no kalpasanna ti maysa a partido wenno ti sabali ket panunotenna ti agtataripnong tapno mangnayon wenno mangkissay iti aniaman a banag, mabalinda nga aramiden dayta iti pagayatanda, ket aniaman nga inayon wenno alaenda ket mapasingkedan.
31 Ket no maipapan iti kinadakes nga ar-aramiden ni Demetrio kadagiti Judio, nagsuratkami kenkuana, a kunkunami, Apay a pinadagsenmo ti sangolmo kadagiti gagayyemmi ken pinagkaykaysamo dagiti Judio?
32 No ngarud agreklamoda manen a maibusor kenka, aramidenmi ida iti kinahustisia, ket makirangetkami kenka iti baybay ken iti daga.

KAPITULO 9

1 Mainayon pay, idi nangngeg ni Demetrio a napapatay ti Nicanor ken ti buyotna iti gubat, imbaonna da Baquides ken Alcimo iti daga ti Judea iti maikadua a gundaway, ken kaduada ti kangrunaan a pigsa ti buyotna.
2 Pimmanawda iti dalan nga agturong idiay Galgala, ket nangipatakderda kadagiti toldada iti sango ti Masalot, nga adda idiay Arbela, ket kalpasan a nagun-odda, adu a tattao ti pinapatayda.
3 Kasta met iti umuna a bulan ti sangagasut limapulo ket maikadua a tawen nagkampoda iti sango ti Jerusalem.
4 Pimmanawda idiay Berea, a kaduada ti duapulo a ribu a magmagna ken dua ribu a kumakabalio.
5 Ita, nangipatakder ni Judas kadagiti toldana idiay Eleasa, ken tallo ribu a napili a lallaki a kaduana.
6 Gapu ta nakitada ti kinaadu ti buyot ti sabali a kadakkel kenkuana, nagbutengda unay; iti dayta adu ti nangidanon iti bagbagida manipud iti buyot, iti kasta nagnaed kadakuada saan nga ad-adu no di ket walo gasut a lallaki.
7 Idi nakita ni Judas a naglibas ti buyotna, ken ti gubat ket nagdakes kenkuana, nariribuk ti panunotna, ken nariribuk unay, gapu ta awan ti tiempona a mangummong kadakuada.
8 Nupay kasta, kinunana kadagiti nabati, Tumakdertayo ket sumang-attayo a bumusor kadagiti kabusortayo, no mabalin a makalabantayo kadakuada.
9 Ngem linabsingda isuna, a kunkunada, Ditayto pulos makabael: ita ketdi, isalakantayo ti biagtayo, ket kalpasan daytoy agsublitayo a kadua dagiti kakabsattayo, ket makirangettayo kadakuada: ta manmanotayo laeng.
10 Idin kinuna ni Judas, Iparit ti Dios nga aramidek daytoy a banag, ket agtalawak kadakuada: no dimtengen ti tiempotayo,

mataytayo a lalaki maipaay kadagiti kakabsattayo, ket ditay koma rugitan ti dayawtayo.
11 Iti dayta ti buyot ni Bacchides pimmanawda manipud kadagiti toldada, ket nagtakderda iti ballasiwda, a dagiti kumakabalioda nabingayda iti dua a bunggoy, ket dagiti slingers ken pumapanada a mapan iti sangoanan ti buyot ken dagidiay nagmartsa iti sango ket mannakabalin amin a lallaki.
12 No maipapan ken Baquides, adda isuna iti makannawan a payak: isu nga immasideg ti buyot iti dua a paset, ket pinaputokanda dagiti trumpetada.
13 Dagidiay met iti dasig ni Judas, pinunuyotda met dagiti trumpetada, iti kasta nagkintayeg ti daga gapu iti arimbangaw dagiti buyot, ket nagtultuloy ti gubat manipud agsapa agingga iti rabii.
14 Idi nabigbig ni Judas nga adda iti makannawan ni Baquides ken ti pigsa ti buyotna, inkuyogna amin dagiti natangken ti ulona.
15 Isu a nangriribuk iti makannawan a payak, ket kinamatna ida agingga iti bantay Azotus.
16 Ngem idi nakita dagiti kameng ti makannigid a payak a mariribukan dagiti kameng ti makannawan, sinurotda ni Judas ken dagidiay kakaduana a sipipinget iti mukod manipud iti likudan.
17 Iti casta adda nakaro a gubat, iti kasta adu ti napapatay iti agsumbangir.
18 Napapatay met ni Judas, ket nagtalaw dagiti natda.
19 Kalpasanna, innala da Jonatan ken Simon ni Judas a kabsatda, ket intabonda iti tanem dagiti ammana idiay Modin.
20 Nangdungdung-awda kenkuana, ket nagdung-aw ti intero nga Israel gapu kenkuana, ken adu nga aldaw a nagdung-awda, a kunkunada.
21 Anian a natnag ti maingel a tao, a nangispal iti Israel!
22 No maipapan iti dadduma pay a banag maipapan ken Judas ken dagiti gubatna, ken dagiti natan-ok nga aramid nga inaramidna ken ti kinatan-okna, saanda a naisurat: ta adu unay dagitoy.
23 Ita kalpasan ti ipapatay ni Judas dagiti nadangkes rinugianda nga iyunnat dagiti uloda iti amin a beddeng ti Israel, ket timmakder ti amin a kasta a nangaramid iti kinadakes.
24 Kadagidi nga aldaw adda met nakaro a bisin, gapu iti dayta nagrebelde ti pagilian ket nakikuyog kadakuada.
25 Kalpasanna, pinili ni Baquides dagiti nadangkes a tattao, ket pinagbalinna ida nga appo ti pagilian.
26 Ket nagsaludsod ken sinapulda dagiti gagayyem ni Judas, ket impan ida ken Baquides, a nangibales kadakuada, ket inusarna ida a siuulpit.
27 Kasta met nga adda dakkel a rigat idiay Israel, a ti kaaspingna ket saan pay idi a tiempo a saan a nakita ti maysa a mammadto iti tengngada.
28 Gapu itoy naguummong dagiti amin a gagayyem ni Judas ket kinunada ken Jonatan.
29 Manipud idi natay ni Judas a kabsatmo, awanen ti tao a kas kenkuana a rummuar a bumusor kadagiti kabusormi, ken ni Baquides, ken maibusor kadakuada iti nasionmi a bumusbusor kadakami.
30 Ita, pinilimi ita nga aldaw nga agbalin a prinsipe ken kapitanmi a kasukatna, tapno makirangetka kadagiti gubatmi.
31 Gapu iti daytoy, innala ni Jonatan ti panangituray kenkuana iti dayta a tiempo, ket timmakder imbes a ni Judas a kabsatna.
32 Ngem idi naammuan ni Bacchides, inkagumaanna a patayen
33 Idin ni Jonatan, ken ni Simon a kabsatna, ken amin a kaduana, idi nabigbigda dayta, nagtalawda idiay let-ang ti Tecoe, ket nangibangonda kadagiti toldada iti asideg ti danum ti dan-aw nga Asfar.
34 Daytoy idi naawatan ni Baquides, immasideg idiay Jordan agraman ti amin a buyotna iti aldaw a panaginana.
35 Ita, imbaon ni Jonatan ti kabsatna a ni Juan, maysa a kapitan dagiti tattao, tapno ikararagna dagiti gagayyemna a Nabatita, tapno ibatida ti karuaheda, a dakkel unay.
36 Ngem rimmuar dagiti annak ni Jambri manipud Medaba, ket innalada ni Juan, ken amin nga adda kenkuana, ket nakikuyogda iti dayta.
37 Kalpasan daytoy dimteng ti damag kada Jonatan ken Simon a kabsatna, a dagiti annac ni Jambri ket nangaramidda iti naindaklan a panagasawa, ket iyegda ti nobia manipud Nadabata babaen ti dakkel a tren, kas anak a babai ti maysa kadagiti naindaklan a prinsipe ti Canaan.
38 Gapuna, linagipda ni Juan a kabsatda, ket simmang-atda, ket naglemmengda iti sirok ti nalimed iti bantay.
39 Sadiay nga intag-ayda dagiti matada, ket kimmitada, ket, adtoy, adda adu a riribuk ken dakkel a kareson: ket rimmuar ti nobio, ken dagiti gagayyemna ken kakabsatna, tapno sabtenna ida babaen kadagiti tambor, ken instrumento ti musika, ken adu nga armas.
40 Kalpasanna, timmakder ni Jonatan ken dagiti kaduana a bumusor kadakuada manipud iti lugar a nakaiddaanda, ket pinarpatayda ida iti kasta a kita, kas adu ti natnag a natay, ket dagiti natda nagtalawda iti bantay, ket innalada amin dagiti samsamda.
41 Iti kasta ti panagasawa nagbalin a panagleddaang, ken ti arimbangaw ti melodiada nagbalin a dung-aw.
42 Gapuna, idi naan-anay a naibalesda ti dara ti kabsatda, nagturongda manen iti libtong ti Jordan.
43 Ita idi nangngeg ni Baquides daytoy, immay isuna iti igid ti Jordan iti aldaw ti sabbath nga addaan iti dakkel a pannakabalin.
44 Kalpasanna, kinuna ni Jonatan iti bunggoyna, Sumang-attayo ita ket makirangettayo maipaay iti biagtayo, ta saan nga agtaktakder kadatayo ita nga aldaw, kas idi un-unana.
45 Ta, adtoy, ti gubat adda iti sanguanantayo ken iti likudantayo, ken ti danum ti Jordan iti daytoy a bangir ken iti dayta a bangir, kasta met ti marba ken kayo, ken awan ti lugar a pagtalkantayo.
46 Ngarud, ipukkawkayo ita idiay langit, tapno maisalakanyo manipud iti ima dagiti kabusoryo.
47 Iti dayta, nakikaduada iti gubat, ket inyunnat ni Jonatan ti imana tapno kabilenna ni Baquides, ngem timmaliaw kenkuana.
48 Idin ni Jonatan ken dagiti kaduana nagluganda idiay Jordan, ket naglangoyda nga agturong iti bangir: nupay kasta ti sabali saan a limmasat iti Jordan nga agturong kadakuada.
49 Isu nga adda napapatay iti dasig ni Baquides iti dayta nga aldaw, agarup sangaribu a lallaki.
50 Kalpasanna nagsubli ni Baquides idiay Jerusalem ket tinarimaanna dagiti natibker a disso idiay Judea; ti sarikedked idiay Jerico, ken Emaus, ken Bethoron, ken Bethel, ken Tamnata, Faratoni, ken Tafon, dagitoy ti pinapigsana babaen kadagiti nangato a pader, babaen kadagiti ruangan ken kadagiti baludan.
51 Ket cadacuada nangikabil iti garison, tapno maaramidda ti kinadakes iti Israel.
52 Pinatibkerna met ti siudad ti Betsura, ken Gazera, ken ti torre, ket nangikabil kadagiti puersa kadakuada, ken panangipaay kadagiti taraon.
53 Malaksid iti dayta, innalana dagiti annak dagiti panguluen a lallaki iti away kas hostage, ket inkabilna ida iti torre idiay Jerusalem tapno maidulinda.
54 Maysa pay iti sangagasut limapulo ket tallo a tawen, iti maikadua a bulan, imbilin ni Alcimo a marebba ti pader ti makin-uneg a paraangan ti santuario; inbabana met dagiti aramid dagiti mammadto
55 Ket bayat ti panangrugina a bumaba, uray iti daydi a tiempo nasaplit ni Alcimo, ket nalapdan dagiti gannuatna: agsipud ta napasardeng ti ngiwatna, ket naala iti paralis, isu a saanen a makasao iti aniaman, wenno mangted iti bilin maipanggep balayna.
56 Isu a natay ni Alcimo iti dayta a tiempo buyogen ti nakaro a pannakatutuok.
57 Ita idi nakita ni Baquides a natayen ni Alcimo, nagsubli iti ari: iti dayta nagin-inana ti daga ti Judea iti dua a tawen.
58 Idin dagiti amin a di nadiosan a lallaki nagimongda iti maysa a konseho, a kunkunada, Adtoy, ni Jonatan ken ti bunggoyna ket natalgedda, ket agnanaedda nga awan panagannad.

59 Gapuna napanda ket nakiuman kenkuana.
60 Kalpasanna, pimmanaw, ket immay a buyogen ti dakkel a buyot, ket nangipatulod kadagiti surat a sililimed kadagiti pasurotna idiay Judea, tapno alaenda ni Jonatan ken dagidiay kaduana: nupay kasta dida kabaelan, agsipud ta naammuanda ti pammagbagada.
61 Gapuna innalada dagiti lallaki iti pagilian, a nagsurat iti dayta a kinadakes, iti agarup limapulo a tattao, ket pinatayda ida.
62 Kalpasanna, ni Jonatan, ken Simon, ken dagiti naikuyog kenkuana, impan ida idiay Betbasi, nga adda iti let-ang, ket tinarimaanda dagiti narunot, ket pinatibkerda.
63 Daytoy a banag idi naammuan ni Baquides, inummongna amin a buyotna, ket impatulodna ti damag kadagiti taga-Judea.
64 Kalpasanna, napan ket linakubna ti Betbasi; ket nakirangetda iti dayta iti napaut a panawen ken nangaramidda kadagiti makina ti gubat.
65 Ngem pinanawan ni Jonatan ni Simon a kabsatna idiay siudad, ket napan a mismo iti away, ket napan iti sumagmamano a bilang.
66 Ket kinabilna ni Odonarkes ken dagiti kakabsatna, ken dagiti annak ni Fasiron iti toldada.
67 Ket idi rinugianna ida a kabilen, ken simmang-at a kaduana dagiti buyotna, rimmuar ni Simon ken ti buyotna iti siudad, ket pinuoranda dagiti makina ti gubat.
68 Ket nakiranget ken Bacchides, a naburibor cadacuada, ket pinarigatda isuna: ta awan mamaayna ti pammagbaga ken rigatna.
69 Ngarud nakapungtot unay kadagiti nadangkes a tao a nangted kenkuana iti pammagbaga nga umay iti away, gapu ta adu ti pinatayna kadakuada, ken pinanggepna ti agsubli iti bukodna a pagilian.
70 Daytoy idi naammuan ni Jonatan, nangibaon kadagiti embahador kenkuana, agingga iti panungpalan makikappia kenkuana, ket isalakanna ida dagiti balud.
71 Daytoy a banag inawatna, ket inaramidna a maibatay kadagiti kalikagumna, ket insapatana kenkuana a dina pulos aramiden ti dakes kenkuana iti amin nga aldaw ti panagbiagna.
72 Idi ngarud insublina kenkuana dagiti balud nga innalana idi iti daga ti Judea, nagsubli ket napan iti bukodna a daga, ket saanen nga immay kadagiti beddengda.
73 Iti casta ti kampilan nagsardeng iti Israel: ngem nagnaed ni Jonatan idiay Makmas, ket rinugianna nga iturayan dagiti tattao; ket dinadaelna dagiti saan a nadiosan a tattao manipud iti Israel.

KAPITULO 10

1 Iti maikasangagasut ket innem a pulo a tawen ni Alejandro, nga anac ni Antioco nga agnagan Epifanes, simmang-at ket innalana ni Tolemais: ta inawat dagiti tattao, babaen iti dayta nagturay sadiay.
2 Ita idi nangngeg ni ari Demetrio, inummongna ti nakaad-adu a buyot, ket rimmuar a bumusor kenkuana tapno makigubat.
3 Kanayonanna, nangipatulod ni Demetrio kadagiti surat ken Jonatan babaen kadagiti naayat a sasao, bayat nga intan-okna.
4 Ta kinunana, Makikappiatayo nga umuna kenkuana sakbay a makikadua ken Alejandro a maibusor kadatayo.
5 No saan, lagipennanto ti amin a kinadakes nga inaramidmi kenkuana, ken kadagiti kakabsatna ken kadagiti tattaona.
6 Gapuna intedna kenkuana ti turay a mangummong iti buyot, ken mangipaay kadagiti armas, tapno matulonganna iti gubat: imbilinna met a maisalakan kenkuana dagiti hostage nga adda iti torre.
7 Kalpasanna, immay ni Jonatan idiay Jerusalem, ket binasana dagiti surat iti imatang dagiti amin nga umili ken dagiti adda iti torre.
8 Napalalo ti butengda idi nadamagda nga inikkan ti ari iti pannakabalin a mangummong iti buyot.
9 Iti kasta, inyawatda iti torre dagiti hostage-da ken Jonatan, ket inyawatna ida kadagiti nagannakda.
10 Naaramid daytoy, nagnaed ni Jonatan idiay Jerusalem, ket rinugianna a binangon ken tarimaanen ti siudad.
11 Ket binilinna dagiti trabahador a mangbangon kadagiti pader ken ti bantay Sion ken iti aglawlaw babaen kadagiti kuadrado a bato a pangsarikedked; ket inaramidda dayta.
12 Idin dagiti ganggannaet, nga adda kadagiti sarikedked nga imbangon ni Baquides, nagtalawda;
13 Iti kasta, pimmanaw ti tunggal maysa iti lugarna, ket napan iti bukodna a pagilian.
14 Idi laeng Betsura ti dadduma a nangbaybay-a iti Linteg ken bilin, nagtalinaed a sitatalna: ta dayta ti pagkamangan.
15 Idi nangngeg ni Ari Alejandro no ania dagiti kari nga impatulod ni Demetrio ken Jonatan: idi naibaga kenkuana dagiti gubat ken natan-ok nga ar-aramid nga inaramidna ken dagiti kakabsatna, ken dagiti ut-ot nga inibturanda.
16 Kinunana, Masarakantayo kadi ti kasta a sabali a tao? ita ngarud pagbalinentayo a gayyem ken konpederadotayo.
17 Iti daytoy insuratna ti surat, ket impatulodna kenkuana, kas maibatay kadagitoy a sasao, a kunkunana,
18 Kablaaw ni Ari Alejandro ken ni Jonatan a kabsatna.
19 Nangngegmi ti maipapan kenka, a maysaka a tao a naindaklan ti pannakabalinna, ken makabael nga agbalin a gayyemmi.
20 Gapuna ita nga aldaw, ordenanmika nga agbalin a kangatoan a padi ti nasionmo, ken maawagan iti gayyem ti ari; .
21 Iti kasta iti maikapito a bulan ti maikasangagasut ket innem a pulo a tawen, iti piesta dagiti tabernakulo, inkawes ni Jonatan ti nasantuan a kawes, ket inummongna dagiti puersa, ken nangipaay iti adu a kabal.
22 Idi nangngeg ni Demetrio, nagladingit unay, ket kinunana.
23 Ania ti inaramidmi, a linapdannakami ni Alejandro iti pannakilangen kadagiti Judio tapno pabilgenna ti bagina?
24 Isuratkonto met kadakuada dagiti balikas ti pammaregta, ken ikarik kadakuada dagiti dignidad ken sagut, tapno maaddaanak iti tulongda.
25 Imbaonna kadakuada ti kastoy: Ni Ari Demetrio mangibaon iti kablaaw kadagiti tattao dagiti Judio.
26 Idinto ta tinungpalyo dagiti katulagan kadakami, ken intultuloyyo ti pannakigayyemmi, a saanmi a nakikadua kadagiti kabusormi, nangngegmi daytoy, ket maragsakankami.
27 Ngarud ita, agtultuloykayo pay laeng nga agbalin a napudno kadakami, ket nasayaat ti panangsubadmi kadakayo kadagiti banag nga ar-aramidenyo maipaay kadakami.
28 Ket ikkannakayo iti adu nga imunidad, ken ikkannakayo kadagiti gunggona.
29 Ket ita wayawayaanka, ket gapu kenka wayawayaak amin dagiti Judio, manipud kadagiti buis, ken kadagiti kaugalian ti asin, ken kadagiti buis iti korona, 29 .
30 Ket manipud iti maipanggep kaniak nga umawat iti maikatlo a paset wenno bukel, ken kagudua ti bunga dagiti kayo, palubosak manipud ita nga aldaw, tapno saanda a maala iti daga ti Judea, wenno kadagiti tallo a gobiemo a nainayon iti dayta manipud iti pagilian ti Samaria ken Galilea, manipud ita nga aldaw agingga iti agnanayon.
31 Nasantuan ken nawaya koma met ti Jerusalem, agraman dagiti beddengna, manipud iti apagkapullo ken buis.
32 Ket no maipapan iti torre nga adda idiay Jerusalem, itedko ti autoridad iti dayta, ket itedko ti nangato a padi, tapno ikabilna iti dayta dagiti tattao a pilienna a mangsalimetmet iti dayta.
33 Maysa pay a siwayawaya a wayawayaak ti tunggal maysa kadagiti Judio, a naiyakar a kas kautibo manipud iti daga ti Judea iti aniaman a paset ti pagariak, ket kayatko nga ipakawan dagiti amin nga opisialko dagiti buis uray dagiti bakada.
34 Kanayonanna, kayatko nga amin a piesta, ken sabbath, ken baro a bulan, ken napasnek nga aldaw, ken ti tallo nga aldaw sakbay ti piesta, ken ti tallo nga aldaw kalpasan ti piesta ket agbalinto amin a pannakasalaknib ken wayawaya para kadagiti amin a Judio iti sakupko.
35 Kasta met nga awan ti tao nga addaan autoridad a makibiang wenno mangmolestia iti asinoman kadakuada iti aniaman a banag.
36 Inayonko pay, nga adda nailista kadagiti buyot ti ari iti agarup tallopulo a ribu a lallaki kadagiti Judio, a maited ti sueldo, kas kukua ti amin a puersa ti ari.

37 Ket cadacuada maicabilto ti dadduma cadagiti sarikedked ti ari, a cas met cadacuada ti sumagmamano cadacuada ti mangimaton cadagiti ar-aramid ti pagarian, a mapagtalkan: ket kayatco a dagiti manangaywan ken gobernadorda agtaud iti bagbagida, ken agbiagda a sumaruno dagiti bukodda a linteg, kas iti imbilin ti ari iti daga ti Judea.
38 Ket maipanggep iti tallo a gobiemo a nainayon iti Judea manipud iti pagilian ti Samaria, maitipon koma ida iti Judea, tapno maibilangda nga adda iti sidong ti maysa, wenno masapul nga agtulnog iti sabali nga autoridad malaksid iti nangato a padi.
39 No maipapan ken Tolemais, ken ti daga a mainaig iti dayta, itedko dayta kas libre a sagut iti santuario idiay Jerusalem para kadagiti kasapulan a gastos iti santuario.
40 Maysa pay, tinawen nga itedko ti sangapulo ket lima a ribu a siklo ti pirak manipud kadagiti kuenta ti ari manipud kadagiti lugar a mainaig.
41 Ket amin a sobra, a saan a binayadan dagiti opisial a kas idi un-unana a panawen, manipud ita maitedto kadagiti aramid ti templo.
42 Ket malaksid iti daytoy, ti lima ribu a siklo a pirak, nga innalada manipud kadagiti pakausaran ti templo manipud iti kuenta iti tinawen, uray dagidiay a banbanag mairuarto, agsipud ta maipaay dagitoy kadagiti papadi nga agserserbi.
43 Ket siasinoman nga agtalaw iti templo idiay Jerusalem, wenno adda iti uneg dagiti wayawaya ditoy, nga utangda iti ari, wenno iti aniaman a sabali a banag, mawayawayaanda koma, ken amin nga adda kadakuada iti sakupko.
44 Ta ti panagbangon ken panagtarimaan kadagiti aramid ti santuario ket maitedto kadagiti kuenta ti ari.
45 Wen, ken para iti pannakabangon dagiti pader ti Jerusalem, ken ti pannakapatibkerna iti aglawlaw, maitedto dagiti gastos manipud kadagiti kuenta ti ari, kas met laeng iti pannakabangon dagiti pader iti Judea.
46 Ita idi nangngeg ni Jonatan ken dagiti tao dagitoy a balikas, saanda nga inted ti pammadayaw kadakuada, wenno inawatda ida, gapu ta nalagipda ti dakkel a kinadakes nga inaramidna iti Israel; ta pinarigatna ida iti kasta unay.
47 Ngem naragsakanda unay ken Alejandro, agsipud ta isu ti immuna a nagpakaasi iti pudno a talna kadakuada, ket kanayon a nakipagkaykaysada kenkuana.
48 Kalpasanna, inummong ni Ari Alejandro dagiti dadakkel a puersa, ket nagkampoda a maibusor ken Demetrio.
49 Ket kalpasan a nakigubat dagiti dua nga ari, nagtalaw ti buyot ni Demetrio: ngem simmurot ni Alejandro, ket naparmekna ida.
50 Ket intuloyna ti gubat a nasakit unay agingga iti ilelennek ti init: ket iti dayta nga aldaw napapatay ni Demetrio.
51 Kalpasanna nangibaon ni Alejandro kadagiti embahador idiay Tolemee nga ari ti Egipto nga addaan iti mensahe maipapan iti daytoy:
52 Agsipud ta immayak manen iti pagturayak, ket naikabilak iti trono dagiti kapuonanko, ket nagun-odko ti turay, ken pinarmekko ni Demetrio, ken insublik ti pagiliantayo;
53 Ta kalpasan ti pannakigubatko kenkuana, isu ken ti buyotna ket nariribukda kadakami, isu a nagtugawkami iti trono ti pagarianna.
54 Ita ngarud mangaramidtayo iti liga ti panagkakadua, ket itedmo kaniak ita ti balasangmo nga asawa: ket agbalinakto a manugangmo, ket itedkonto kenka ken kenkuana kas maitunos iti dignidadmo.
55 Kalpasanna, simmungbat ni Tolemee nga ari, a kunkunana, Naragsak koma ti aldaw a panagsublika iti daga dagidi ammam, ken nagtugawka iti trono ti pagarida.
56 Ket ita aramidekto kenca, kas iti insuratmo: sabtennak ngarud idiay Tolemais, tapno agkikinnakitakami; ta asawaekto kenka ti balasangko a maitunos iti tarigagaymo.
57 Pimmanaw ngarud ni Tolemeo idiay Egipto a kaduana ti balasangna a ni Cleopatra, ket dimtengda idiay Tolemais iti sangagasut pitopulo ket maikadua a tawen.
58 No sadino a sinabat ni ari Alejandro, intedna kenkuana ti balasangna a ni Cleopatra, ket inrambakna ti panagasawana idiay Tolemais buyogen ti dakkel a dayag, kas iti wagas dagiti ari.
59 Ita, nagsurat ni ari Alejandro ken ni Jonatan, nga umay sabtenna.
60 Napan ngarud a nadayaw idiay Tolemais, a sadiay sinabatna dagiti dua nga ari, ket inikkanna ida ken dagiti gagayyemda iti pirak ken balitok, ken adu a sagut, ket nakasarak iti pabor iti imatangda.
61 Iti dayta a tiempo, naguummong ti sumagmamano nga angol a tattao ti Israel, lallaki a nadangkes ti panagbiagda, tapno pabasolda isuna: ngem saan ida a denggen ti ari.
62 Wen ad-adda pay ngem iti dayta, imbilin ti ari nga ikkaten dagiti pagan-anayna, ket kawesanda iti lila: ket inaramidda dayta.
63 Pinagtugawna nga agmaymaysa, ket kinunana kadagiti prinsipena, Kumuyogkayo kenkuana iti tengnga ti siudad, ket ipakaammoyo, nga awan ti agreklamo maibusor kenkuana iti aniaman a banag, ken awan ti asinoman a mangriribuk kenkuana gapu iti aniaman a banag .
64 Ita idi nakita dagiti mangak-akusar kenkuana a napadayawan kas maibatay iti pakaammo, ken nakawesan iti purpura, nagtalawda amin.
65 Isu a pinadayawan ti ari, ket insuratna isuna kadagiti kangrunaan a gagayyemna, ket pinagbalinna a duke, ken makiraman iti turayna.
66 Kalpasanna nagsubli ni Jonatan idiay Jerusalem buyogen ti talna ken rag-o.
67 Maysa pay iti; sangagasut pitopulo ket lima a tawen immay ni Demetrio nga anak ni Demetrio manipud Creta iti daga dagiti ammana.
68 Idi nangngeg ni ari Alejandro, husto ti panagladingitna, ket nagsubli idiay Antioquia.
69 Kalpasanna, pinagbalin ni Demetrio ni Apolonio a gobernador ti Celosyria a heneralna, a nangummong iti dakkel a buyot, ket nagkampo idiay Jamnia, ket nangibaon ken Jonatan a nangato a padi, a kunkunana.
70 Sika laeng ti mangitag-ay iti bagim a maibusor kadakami, ket mapagkatawaak a manglais gapu kenka, ken maum-umsi: ket apay nga ipagpannakkelmo ti pannakabalinmo a maibusor kadakami kadagiti bantay?
71 Ita ngarud, no agtalekka iti bukodmo a pigsa, sumalogka kadakami iti tanap, ket sadiay subokenmi a sangsangkamaysa ti banag: ta adda kaniak ti pannakabalin dagiti siudad.
72 Saludsodem ken adalem no siasinoak, ken dagiti dadduma a makipaset kadakami, ket ibagadanto kenka a saan a kabaelan ti sakam ti agtalaw iti bukodda a daga.
73 Gapuna ita saankanto a makapagtalinaed kadagiti kumakabalio ken kasta unay a pannakabalin iti tanap, a sadiay awan ti bato wenno bato a bato, wenno lugar a pagtatarayan.
74 Gapuna idi nangngeg ni Jonatan dagitoy a sasao ni Apolonio, natignay ti panunotna, ket idi pinilina ti sangapulo a ribu a lallaki, rimmuar idiay Jerusalem, a sadiay sinabat ni Simon a kabsatna tapno tumulong kenkuana.
75 Ket impatakderna dagiti toldana a maibusor iti Jope: ngem; dagiti taga Jope inserrada isuna iti ruar ti siudad, agsipud ta adda garison ni Apolonio sadiay.
76 Kalpasanna, linakub ni Jonatan daytoy: iti dayta dagiti taga-ili pinalubosanda isuna gapu iti buteng: ket iti kasta inabak ni Jonatan ti Jope.
77 Daytoy idi nangngeg ni Apolonio, nangala iti tallo ribu a kumakabalio, agraman ti dakkel a buyot dagiti magmagna, ket napan idiay Azoto a kas maysa a nagdaliasat, ket iti dayta inguyodna isuna iti tanap. agsipud ta adu ti bilang dagiti kumakabalio, a nagtalekna.
78 Kalpasanna, simmurot ni Jonatan agingga idiay Azoto, a sadiay nakigubat dagiti buyot.
79 Ita, nangibati ni Apolonio iti sangaribu a kumakabalio a nakabalud.

80 Ket naammoan ni Jonatan nga adda maysa a paglemmengan iti likudanna; ta naglikmutda iti buyotna, ket nangipuruakda kadagiti pana kadagiti tattao, manipud agsapa agingga iti rabii.
81 Ngem nagtakder dagiti tattao, kas imbilin ni Jonatan kadakuada: ket iti kasta nabannog dagiti kabalio dagiti kabusor.
82 Kalpasanna, inruar ni Simon ti buyotna, ket pinasangbayna ida a maibusor kadagiti magmagna, (ta nabusbos dagiti kumakabalio) a naburibor kenkuana, ket nagtalawda.
83 Dagiti kumakabalio, gapu ta naiwarasda iti tay-ak, nagtalawda idiay Azoto, ket napanda idiay Betdagon, ti templo ti idoloda, tapno natalgedda.
84 Ngem pinuoran ni Jonatan ni Azoto, ken dagiti siudad iti aglawlawna, ket innalana dagiti samsamda; ket ti templo ni Dagon, agraman dagiti nagtalaw iti dayta, pinuoranna iti apuy.
85 Iti kasta napuoran ken napapatay babaen ti kampilan iti dandani walo ribu a lallaki.
86 Ket manipud sadiay inikkat ni Jonatan ti buyotna, ket nagkampo a maibusor iti Ascalon, a sadiay rimmuar dagiti lallaki iti siudad, ket sinabatda isuna buyogen ti dakkel a kinaranggas.
87 Kalpasan daytoy nagsubli ni Jonatan ken ti buyotna idiay Jerusalem, nga addaan iti aniaman a samsam.
88 Ita idi nangngeg ni ari Alejandro dagitoy, ad-adda pay a pinadayawanna ni Jonatan.
89 Ket nangibaon kencuana iti maysa a bunggoy a balitoc, cas ti usama a maited cadagiti cas iti dara ti ari: intedna met kencuana ti Accaron agraman dagiti beddengna a tagikua.

KAPITULO 11

1 Ket ti ari ti Egipto inummongna ti dakkel a buyot, a kas iti darat nga adda iti igid ti baybay, ken adu a barko, ket nagdaliasat iti panangallilaw tapno alaenna ti pagarian ni Alejandro, ket maitipon iti bukodna a pagarian.
2 Iti casta ti panagdaliasatna idiay Espania iti sitatalna a wagas, iti casta dagiti ili a linuktanna kencuana, ket sinabatda: ta ni Ari Alejandro binilinna ida nga aramidenda ti casta, agsipud ta isu ti katuganganna.
3 Ita, bayat a simrek ni Tolemeo kadagiti siudad, nangikabil iti tunggal maysa kadakuada iti maysa a bunggoy dagiti soldado a mangsaluad iti dayta.
4 Ket idi immasideg ken Azoto, impakitada kenkuana ti templo ni Dagon a napuoran, ken ni Azotus ken dagiti kabakiranna a nadadael, ken dagiti bangkay a naibelleng iti ballasiw-taaw ken dagiti pinuoranna iti gubat; ta nagbuntonda kadagitoy iti dalan a rumbeng a lumasatna.
5 Kasta met nga imbagada iti ari ti aniaman nga inaramid ni Jonatan, tapno pabasolenna isuna: ngem nagulimek ti ari.
6 Kalpasanna, sinabat ni Jonatan ti ari a buyogen ti kinaranggas idiay Jope, a sadiay nagsaludoda iti maysa ken maysa ket nagdagusda.
7 Kalpasanna, ni Jonatan, idi nakikuyog iti ari iti karayan a maawagan Eleutero, nagsubli manen idiay Jerusalem.
8 Gapuna, idi nagun-od ni Ari Tolemeo ti turay dagiti siudad iti igid ti baybay agingga iti Seleucia iti igid ti baybay, pinampanunotna dagiti dakes a pammagbaga maibusor ken Alejandro.
9 Iti kasta nangibaon kadagiti embahador ken Ari Demetrio, a kunkunada, Umayka, mangaramidkami iti liga iti nagbaetanmi, ket itedko kenka ti balasangko nga adda ken Alejandro, ket agturaykanto iti pagarian ni amam.
10 Ta agbabawiak nga intedko kenkuana ti balasangko, ta inkagumaannak a patayen.
11 Kastoy ti panangpabasolna kenkuana, agsipud ta tarigagayanna ti pagarianna.
12 Gapuna innalana ti anakna a babai, ket intedna ken Demetrio, ket binaybay-anna ni Alejandro, iti kasta nabatad a naammuan ti gurada.
13 Kalpasanna, simrek ni Tolemeo idiay Antioquia, a nangikabil iti dua a korona iti ulona, ti korona ti Asia ken ti Egipto.
14 Iti kabayatanna, adda ni Ari Alejandro idiay Cilicia, agsipud ta immalsa kenkuana dagidiay agnanaed kadagita a lugar.
15 Ngem idi nangngeg ni Alejandro ti maipapan iti daytoy, immay nakigubat kencuana: iti casta ni Ari Tolemee inruama ti buyotna, ket sinabatna isuna iti nabileg a pannakabalin, ket pinatarayna.
16 Gapuna, nagtalaw ni Alejandro idiay Arabia sadiay tapno masalaknibanna; ngem naitan-ok ni ari Tolemee.
17 Ta inuksob ni Zabdiel nga Arabo ti ulo ni Alejandro ket impatulodna idiay Tolemee.
18 Natay met ni Ari Tolemee iti maikatlo nga aldaw kalpasanna, ket napapatay dagiti adda iti sarikedked.
19 Iti daytoy a pamay-an nagturay ni Demetrio iti maikasangagasut a pito a tawen.
20 Iti dayta met la a tiempo inummong ni Jonatan dagiti adda idiay Judea tapno alaenda ti torre nga adda idiay Jerusalem: ket nangaramid iti adu a makina a pakigubat maibusor iti dayta.
21 Kalpasanna, immay dagiti di nadiosan a tattao, a manggurgura iti bukodda nga ili, napanda iti ari ket imbagada kenkuana a ni Jonatan linakubna ti torre.
22 Idi nangngegna, nakapungtot, ket dagus nga inikkatna, immay idiay Tolemais, ket insuratna ken Jonatan, a saanna a lakuben ti torre, no di ket umay makisarita kenkuana idiay Tolemais a sidadarasudos unay.
23 Nupay kasta, idi nangngegna daytoy ni Jonatan, imbilinna a lakubenna pay laeng: ket pinilina ti sumagmamano kadagiti panglakayen ti Israel ken dagiti papadi, ket inkabilna ti bagina iti peggad;
24 Ket nangala iti pirak ken balitok, ken kawes, ken nadumaduma a sagut malaksid iti dayta, ket napan idiay Tolemais iti ari, a sadiay nakasarak iti pabor iti imatangna.
25 Ket nupay adda dagiti saan a nadiosan a tattao kadagiti tattao a nagreklamo maibusor kenkuana, .
26 Kaskasdi ti ari nagpakaasi kenkuana a kas iti inaramid dagiti immun-una kenkuana, ket intan-okna iti imatang dagiti amin a gagayyemna.
27 Ket pinatalgedanna iti nangato a saserdote, ken iti amin a dayaw nga adda kenkuana idi, ket intedna kenkuana ti kinatan-ok kadagiti kangrunaan a gagayyemna.
28 Kalpasanna, kiniddaw ni Jonatan iti ari, a wayawayaanna ti Judea manipud buis, kas met laeng kadagiti tallo a gobiemo, agraman ti pagilian ti Samaria; ket inkarina kenkuana ti tallo gasut a talento.
29 Isu nga immanamong ti ari, ket nagsurat ken Jonatan maipapan kadagitoy amin a banag a kastoy a wagas.
30 Kablaaw ni Ari Demetrio iti kabsatna a Jonatan ken iti nasion dagiti Judio.
31 Ipatulodmi kadakayo ditoy ti kopia ti surat nga insuratmi iti kasinsinmi a ni Lasthenes maipanggep kadakayo, tapno makitayo.
32 Nangibaon ni Ari Demetrio iti amana a ni Lastenes.
33 Determinadokami nga agaramid iti naimbag kadagiti tattao dagiti Judio, a gagayyemmi, ken tungpalenmi dagiti katulagan kadakami, gapu iti naimbag a nakemda kadakami.
34 Gapuna, pinasingkedanmi kadakuada dagiti beddeng ti Judea, agraman ti tallo a gobierno ti Aferema ken Lidda ken Ramatem, a nainayon iti Judea manipud iti pagilian ti Samaria, ken amin a banag a mainaig kadakuada, para iti amin a kasdiay nga agsakripisio idiay Jerusalem. imbes a dagiti bayad nga inawat ti ari kadakuada iti tinawen a nasaksakbay manipud kadagiti bunga ti daga ken kadagiti kayo.
35 Ket no maipapan iti dadduma pay a banag a kukuatayo, kadagiti apagkapullo ken kaugalian a maipanggep kadatayo, kasta met dagiti asin, ken buis ti korona, a maipaay kadatayo, ibukboktayo amin dagitoy para iti pannakabang-arda.
36 Ket awan ti aniaman ditoy a mawaswas manipud iti daytoy a panawen agingga iti agnanayon.
37 Ita, kitaem ngarud nga aramidem ti kopia dagitoy a banbanag, ket maited ken Jonatan, ket maisaad iti nasantoan a bantay iti nalawag a disso.

38 Kalpasan daytoy, idi nakita ni Ari Demetrio a naulimek ti daga iti sanguananna, ken awan ti naisaranget a maibusor kenkuana, pinapanawna ti amin a buyotna, tunggal maysa iti bukodna a lugar, malaksid iti sumagmamano a bunggoy dagiti ganggannaet, a naguummonganna dagiti isla dagiti pagano: gapuna a ginura dagiti amin a puersa dagiti ammana.
39 Kanayonanna, adda maysa a Trifon, a nagtaud idi ken Alejandro, idi nakitana a nagtanabutob ti amin a buyot maibusor ken Demetrio, napan ken Simalcue nga Arabo a nangpadakkel ken Antioco nga ubing nga anak ni Alejandro.
40 Ket sinagrapna kencuana tapno isalakanna kencuana daytoy agtutubo nga Antioco, tapno agturay a kasukat ni amana: imbagana ngarud kencuana amin dagiti inaramid ni Demetrio, ken no kasano a dagiti tattaona a mannakigubat nakibusorda kencuana, ket nagtalinaed sadiay iti napaut tiempo.
41 Iti kabayatanna, nangibaon ni Jonatan ken Ari Demetrio, tapno ibellengna dagidiay adda iti torre manipud Jerusalem, ken dagidiay adda met kadagiti sarikedked: ta nakirangetda iti Israel.
42 Gapuna, nangibaon ni Demetrio ken Jonatan, a kunkunana, Saanko laeng nga aramiden daytoy para kenka ken iti ilim, no di ket padayawanka unay ken ti nasionmo, no adda gundaway.
43 Ita ngarud agaramidka iti naimbag, no mangibaonka kaniak kadagiti lallaki a tumulong kaniak; ta awanen kaniak ti amin a puersak.
44 Iti daytoy, nangibaon ken ni Jonatan iti tallo ribu a nabileg a lallaki idiay Antioquia: ket idi dimtengda iti ari, naragsakan unay ti ari iti yaayda.
45 Nupay kasta, dagiti adda iti siudad naguummongda iti tengnga ti siudad, agingga iti bilang ti sangagasut ket duapulo a ribu a lallaki, ket kayatda koma a papatayen ti ari.
46 Gapuna nagtalaw ti ari iti paraangan, ngem sinalimetmetanda dagiti taga-siudad dagiti dalan ti siudad, ket rinugianda ti nakiranget.
47 Kalpasanna, immawag ti ari kadagiti Judio tapno matulongan, isuda a namimpinsan nga immay kenkuana, ket nagwarasda iti siudad iti dayta nga aldaw, napapatayda iti dayta nga aldaw iti siudad agingga iti sangagasut a ribu.
48 Kasta met a pinuoranda ti siudad, ket nakagun-odda iti adu a samsam iti dayta nga aldaw, ket inispalda ti ari.
49 Gapuna idi nakita dagiti taga-ili a nagun-odda dagiti Judio ti siudad a kas iti kayatda, bimmassit ti turedda: gapuna nagpakaasida iti ari, ket nagikkisda, a kunkunada:
50 Ikkannakami iti talna, ket agsardeng koma dagiti Judio a mangraut kadakami ken iti siudad.
51 Iti dayta inwarasda dagiti armasda, ket nakikappia; ket nadayaw dagiti Judio iti imatang ti ari, ken iti imatang dagiti amin nga adda iti pagarianna; ket nagsublida idiay Jerusalem, nga addaan iti dakkel a samsam.
52 Nagtugaw ngarud ni Ari Demetrio iti trono ti pagarianna, ket naulimek ti daga iti sanguananna.
53 Nupay kasta, nagpammarang iti isuamin nga insaona, ket inyadayona ti bagina ken Jonatan, ken saanna a gun-odan a maitunos kadagiti pagimbagan nga inawatna kenkuana, no di ket rinibunganna iti kasta unay.
54 Kalpasan daytoy nagsubli ni Trifon ken ni Antioco nga ubing a nagturay ken nakoronaan.
55 Kalpasanna, naummong kenkuana dagiti amin a mannakigubat, a pinapanaw ni Demetrio, ket nakirangetda ken Demetrio, a timmallikud ket nagtalaw.
56 Maysa pay, innala ni Trifon dagiti elepante, ket nangabak iti Antioquia.
57 Iti dayta a tiempo nagsurat ti agtutubo nga Antioco ken ni Jonatan, a kunkunana, Patalgedanka iti nangato a saserdote, ket dutokanka nga agturay kadagiti uppat a gobiemo, ken agbalinka a maysa kadagiti gagayyem ti ari.
58 Iti daytoy nangibaon kenkuana kadagiti balitok a basehas a pagserbian, ket inikkanna iti pammalubos nga uminum iti balitok, ken agkawes iti lila, ken agkawes iti balitok a kawes.
59 Pinagbalinna met ni Simon a kabsatna a kapitan manipud iti lugar a naawagan Ti agdan ti Tiro agingga kadagiti beddeng ti Egipto.
60 Kalpasanna, rimmuar ni Jonatan, ket limmasat kadagiti siudad iti labes ti danum, ket amin dagiti buyot ti Siria naguummongda kenkuana tapno tulonganda: ket idi dimteng idiay Ascalon, sinabat dagiti taga-ili.
61 Manipud sadiay napan idiay Gaza, ngem inserra dagiti taga Gaza; gapuna a linakubna daytoy, ket pinuoranna dagiti arubayanna iti apuy, ket sinamsamna ida.
62 Kalpasanna, idi nagpakaasi dagiti taga Gaza ken Jonatan, nakikappia kadakuada, ket innalana dagiti annak a lallaki dagiti panguloda a kas hostage, ket imbaonna ida idiay Jerusalem, ket limmasatda iti daga nga agturong idiay Damasco.
63 Idi nangngeg ni Jonatan nga immay dagiti prinsipe ni Demetrio idiay Cades, nga adda idiay Galilea, nga addaan iti dakkel a pannakabalin, a panggepda nga ikkaten isuna manipud iti pagilian.
64 Napan sinabat ida, ket pinanawanna ni Simon a kabsatna idiay away.
65 Kalpasanna, nagkampo ni Simon maibusor iti Betsura ket nakiranget iti dayta iti napaut a panawen, ket inrikepna daytoy.
66 Ngem tinarigagayanda ti makikappia kenkuana, nga intedna kadakuada, ket kalpasanna pinaruarda ida manipud sadiay, ket innalada ti siudad, ket nangikabilda iti maysa a garison iti dayta.
67 No maipapan ken Jonatan ken ti buyotna, nagkampoda iti danum ti Genesar, a manipud iti dayta iti kabigatanna, mapanda ida iti tanap ti Nasor.
68 Ket, adtoy, sinabat ida ti buyot dagiti ganggannaet idiay tanap, nga, idi nangikabilda kadagiti tattao a nangsaluad kenkuana kadagiti kabambantayan, immayda a bumusor kenkuana.
69 Iti kasta, idi timmakder dagiti nagsambak manipud kadagiti lugarda ket nakikaduada iti gubat, amin dagiti adda iti dasig ni Jonatan nagtalawda;
70 Awan ti nabati kadakuada, malaksid ken ni Matatias nga anak ni Absalom ken ni Judas nga anak ni Calfi, dagiti kapitan ti buyot.
71 Kalpasanna, pinigis ni Jonatan dagiti kawesna, ket inwarasna ti daga iti ulona, ket nagkararag.
72 Kalpasanna, nagturong manen iti gubat, pinaglibasna ida, ket iti kasta nagtarayda.
73 Ita idi nakitada daytoy dagiti mismo a tattaona a nagtalaw, nagsublida kenkuana, ket kimmuyogda kenkuana a kinamatda ida agingga idiay Cades, agingga kadagiti bukodda a tolda, ket sadiay a nagkampoda.
74 Iti kasta, napapatay dagiti nasion iti dayta nga aldaw, agarup tallo ribu a lallaki: ngem nagsubli ni Jonatan idiay Jerusalem.

KAPITULO 12

1 Ita idi nakita ni Jonatan nga agserserbi kenkuana, nangpili iti sumagmamano a lallaki, ket imbaonna ida idiay Roma, tapno pasingkedan ken pabaruen ti pannakigayyemda kadakuada.
2 Nangipatulod met kadagiti surat kadagiti taga Lacedemonia, ken kadagiti dadduma a lugar, para iti isu met laeng a panggep.
3 Gapuna napanda idiay Roma, ket simrekda iti senado, ket kinunada, Jonatan a nangato a padi, ken dagiti tattao dagiti Judio, imbaonnakami kadakayo, agingga iti panungpalan rebbeng a mapabaroyo ti panaggayyem, nga adda kadakayo kadakuada, ken liga , kas iti dati a panawen.
4 Iti daytoy inted dagiti Romano ida kadagiti surat kadagiti gobernador ti tunggal lugar tapno iyegda ida iti daga ti Judea a sitatalna.
5 Ket daytoy ti kopia dagiti surat nga insurat ni Jonatan kadagiti taga-Lacedemonia.
6 Ni Jonatan a kangatoan a padi, ken dagiti panglakayen ti nasion, ken dagiti papadi, ken ti sabali pay a Judio, kadagiti taga Lacedemonia, dagiti kakabsatda mangipatulodda iti kablaaw.
7 Adda dagiti surat a naipatulod idi un-unana ken Onias a nangato a padi manipud ken Dario, a nagturay idi iti tengngayo, a

mangipasimudaag a kakabsattayo, kas ibagbaga ti kopia a naisurat ditoy.
8 Iti dayta a tiempo, nagpakaasi ni Onias iti embahador a naibaon a nadayaw, ket inawatna dagiti surat, a nakaideklara ti liga ken panaggayyem.
9 Ngarud, nupay awan ti kasapulantayo kadagitoy a banag, nga adda kadagiti imatayo dagiti nasantoan a libro ti Nasantoan a Surat a mangliwliwa kadatayo.
10 Nupay kasta, pinadasyo ti mangibaon kadakayo para iti pannakapabaro ti panagkakabsat ken panaggayyem, amangan no agbalinkami a ganggannaet kadakayo a naan-anay: ta nabayagen ti napalabas manipud idi nangibaonkayo kadakami.
11 Iti amin a tiempo a di agsarday, agpadpada kadagiti piestatayo, ken dadduma pay a nasayaat nga aldaw, laglagipendakayo kadagiti daton nga idatonmi, ken kadagiti kararagmi, kas iti rason, ken kas iti rumbeng a panangpanunot kadagiti kakabsatmi.
12 Ket husto a maragsakankami iti dayawmo.
13 No maipapan kadakami, naaddaankami kadagiti dadakkel a riribuk ken gubat iti amin a bangir, ta nakiranget kadakami dagiti ari iti aglawlawmi.
14 Nupay kasta, saankami a mariribukan kadakayo, wenno kadagiti dadduma a kakadua ken gagayyemmi, kadagitoy a gubat.
15 Ta adda tulongtayo manipud langit a mangsupsuporta kadatayo, no kasano a maisalakantayo kadagiti kabusortayo, ken dagiti kabusortayo maiserrekda iti saka.
16 Gapu itoy pinilimi da Numenio nga anak ni Antioco ken Antipater nga anak ni Jason, ket imbaonmi ida kadagiti Romano, tapno mapabaro ti pannakilangenmi kadakuada, ken ti dati a liga.
17 Binilinmi met ida a mapan kadakayo, ken agsaludo ken mangidanon kadakayo kadagiti suratmi maipapan iti pannakapabaro ti panagkakabsatmi.
18 Ngarud ita, nasayaatto no ikkandakami iti sungbat.
19 Ket daytoy ti kopia dagiti surat nga impatulod ni Oniares.
20 Ni Areus nga ari dagiti taga-Lacedemonia ken ni Onias a nangato a padi, kablaawanna.
21 Nasarakan iti naisurat, nga agkakabsat dagiti taga Lacedemonia ken Judio, ken kaputotan ida ni Abraham.
22 Ita ngarud, gapu ta dimteng daytoy iti pannakaammomi, nasayaat no isuratyo kadakami ti kinarang-ayyo.
23 Isuratmi manen kadakayo, a dagiti baka ken sanikuayo kukuami, ken kukuayo ti kukuami Bilinenmi ngarud dagiti embahadormi a mangipakaammo kadakayo iti daytoy a pamay-an.
24 Ita idi nangngeg ni Jonatan nga immay dagiti prinsipe ni Demebio a makigubat kenkuana buyogen ti dakdakkel a buyot ngem idi.
25 Pimmanaw idiay Jerusalem, ket sinabatna ida idiay daga ti Amatis: ta awan ti intedna kadakuada a panaginana tapno makastrekda iti pagilianna.
26 Nangibaon met kadagiti espia kadagiti toldada, nga immayda manen, ket imbagada kenkuana a naitudingda nga umay kadakuada iti panawen ti rabii.
27 Gapuna apaman a lumnek ti init, binilin ni Jonatan dagiti tattaona nga agbantay, ken agarmasda, tapno iti intero a rabii nakasaganadan a makigubat: kasta met a nangibaon kadagiti centinel iti aglawlaw ti buyot.
28 Ngem idi nadamag dagiti bumusbusor a nakasaganan ni Jonatan ken dagiti tattaona a makigubat, nagbutengda, ket nagpigergerda iti pusoda, ket nangsindida kadagiti apuy iti kampoda.
29 Nupay kasta ni Jonatan ken ti bunggoyna saanda a naammuan agingga iti bigat, ta nakitada a sumsumged dagiti silaw.
30 Kalpasanna, kinamat ida ni Jonatan, ngem saanna ida a nasabat, ta limmasatda iti karayan Eleutero.
31 Gapuna, nagturong ni Jonatan kadagiti Arabo, a naawagan Zabadeano, ket kinabilna ida, ket innalana dagiti samsamda.
32 Ket idi ikkatenna sadiay, dimteng idiay Damasco, ket iti kasta limmasat iti intero a daga.
33 Rimmuar met ni Simon, ket limmasat iti daga agingga idiay Ascalon, ken dagiti bangkag sadiay a kabangibangna, manipud sadiay nagturong idiay Jope, ket inabakna.
34 Ta nangngegna nga iteddanto ti pagkamangan kadagiti nangala iti paset ni Demetrio; gapuna nangikabil iti garison sadiay tapno salimetmetanna dayta.
35 Kalpasan daytoy nagawid manen ni Jonatan, ket inayabanna dagiti panglakayen ti umili, ket nakiuman kadakuada maipapan iti panangibangon kadagiti sarikedked a sarikedked idiay Judea.
36 Ket ti panangaramid kadagiti pader ti Jerusalem a nangatngato, ken panangitag-ay iti dakkel a bantay iti nagbaetan ti torre ken ti siudad, tapno maisina daytoy manipud iti siudad, tapno kasta nga agmaymaysa, tapno dagiti tattao saanda nga aglako wenno gumatang iti dayta.
37 Iti daytoy nagtitiponda a mangbangon iti siudad, agsipud ta narba ti paset ti pader nga agturong iti waig iti daya, ket tinarimaanda ti naawagan Cafenata.
38 Impatakder met ni Simon ti Adida idiay Sefela, ket pinatibkerna daytoy babaen kadagiti ruangan ken baludan.
39 Ita, napan ni Trifon a mangala iti pagarian ti Asia, ket patayenna ni Antioco nga ari, tapno ikabilna ti korona iti bukodna nga ulo.
40 Nupay kasta nagbuteng isuna a saan nga ipalubos ni Jonatan, ken makiranget kenkuana; gapuna nagsapul iti dalan no kasano nga alaenna ni Jonatan, tapno mapapatayna. Isu nga immadayo, ket immay idiay Betsan.
41 Kalpasanna, rimmuar ni Jonatan tapno sabtenna a kaduana ti uppat a pulo a ribu a lallaki a napili para iti gubat, ket dimteng idiay Betsan.
42 Ita idi nakita ni Trifon nga immay ni Jonatan buyogen ti kasta unay a puersa, saanna a naitured nga inyunnat ti imana kenkuana;
43 Ngem inawatda isuna a nadayaw, ket inkomendarna kadagiti amin a gagayyemna, ken intedna kenkuana dagiti sagut, ken binilinna dagiti tattaona a mannakigubat nga agbalinda a natulnog kenkuana, a kas iti bagina.
44 Kinunana met ken Jonatan, Apay nga inyegmo amin dagitoy a tattao iti kasta unay a riribuk, ta awan ti gubat iti nagbaetanmi?
45 Ibaonmo ida ita nga agawid manen, ket mangpilika iti sumagmamano a lallaki nga agur-uray kenka, ket umayka kaniak idiay Tolemais, ta itedko kenka, ken dagiti dadduma pay a sarikedked a sarikedked ken puersa, ken amin nga addaan iti aniaman nga annongen. no maipapan kaniak, agsubliak ket pumanawakto: ta daytoy ti makagapu iti yaayko.
46 Gapuna ni Jonatan a namati kenkuana, inaramidna ti imbilinna, ket pinapanawna ti buyotna, a napan iti daga ti Judea.
47 Ket iti bagina tinaginayonna laeng ti tallo ribu a lallaki, a nangibaonna iti dua ribu idiay Galilea, ket maysa a ribu ti nakikuyog kenkuana.
48 Ita apaman a simrek ni Jonatan idiay Tolemais, inrikep dagiti taga Tolemais dagiti ruangan ket innalada isuna, ket amin dagiti naikuyog kenkuana pinapatayda babaen ti kampilan.
49 Kalpasanna, nangibaon ni Trifon iti bunggoy dagiti magmagna ken kumakabalio idiay Galilea, ken iti dakkel a tanap, tapno dadaelenda ti amin a bunggoy ni Jonatan.
50 Ngem idi naammuanda a natiliw ken napapatay ni Jonatan ken dagiti kaduana, nagpipinnabilegda; ket nasingedda, a nakasagana a makiranget.
51 Dagiti simmurot kadakuada, idi nabigbigda a nakasaganadan a makiranget maipaay iti biagda, nagsublida manen.
52 Iti kasta, immayda amin iti daga ti Judea a sitatalna, ket sadiay nagdung-awda ken Jonatan ken dagiti kakaduana, ket nagbutengda unay; gapuna ti amin nga Israel ket nangaramid iti dakkel a panagdung-aw.
53 Kalpasanna, inkagumaan dagiti amin a nasion iti aglawlaw idin a dadaelen ida: ta kinunada, Awan ti kapitan, wenno asinoman a tumulong kadakuada.

KAPITULO 13

1 Ita idi nadamag ni Simon nga inummong ni Trifon ti dakkel a buyot a mangraut iti daga ti Judea ken mangdadael iti daytoy.
2 Ket nakitana nga agpigpigerger ken buteng dagiti tattao, simmang-at idiay Jerusalem, ket inummongna dagiti tattao.

3 Ket inikkanna ida iti pammaregta, a kunkunana, Ammoyo no ania dagiti naindaklan a banag nga inaramidko, ken dagiti kakabsatko, ken ti balay ni amak, maipaay kadagiti linteg ken santuario, dagiti gubat ken riribuk a nakitami.
4 Gapu iti dayta napapatay dagiti amin a kakabsatko maigapu iti Israel, ket nabatiak nga agmaymaysa.
5 Ita, adayo koma kaniak, nga ispalenko ti bukodko a biag iti aniaman a tiempo ti rigat: ta saanak a nasaysayaat ngem kadagiti kakabsatko.
6 Awan duadua nga ibaleskonto ti nasionko, ken ti santuario, ken dagiti assawatayo, ken dagiti annaktayo: ta amin dagiti nasion naurnongda a mangdadael kadatayo gapu iti kinadakes unay.
7 Ita, apaman a nangngeg dagiti tattao dagitoy a sasao, nagungar ti espirituda.
8 Ket simmungbatda iti napigsa a timek, a kunkunada, Sikanto ti mangidadaulo kadakami imbes a da Judas ken Jonatan a kabsatmo.
9 Makilabanka kadagiti gubatmi, ket aniaman, ibilinmo kadakami, aramidenmi dayta.
10 Iti kasta, inummongna amin dagiti mannakigubat, ket nagdardaras a nangileppas kadagiti pader ti Jerusalem, ket pinatibkerna dayta iti aglawlaw.
11 Kasta met nga imbaonna ni Jonatan nga anak ni Absolom, ken kaduana ti dakkel a pannakabalin, idiay Jope: isu a nangpapanaw kadagiti adda sadiay nagtalinaed sadiay.
12 Iti kasta, pimmanaw ni Trifon ken ni Tolemao nga addaan iti dakkel a pannakabalin a mangraut iti daga ti Judea, ket ni Jonatan nakikuyog kenkuana iti pagbaludan.
13 Ngem impatakder ni Simon dagiti toldana idiay Adida, iti ballasiw ti tanap.
14 Idi naammuan ni Trifon a timmakder ni Simon imbes a ni Jonatan a kabsatna, ket kayatna ti makigubat kenkuana, nangibaon kadagiti mensahero kenkuana, a kunkunada.
15 Idinto ta addaankami ken Jonatan a kabsatmo, gapu iti kuarta nga utangna iti gameng ti ari, maipanggep iti negosio a naited kenkuana.
16 Ngarud ita mangibaonkayo iti sangagasut a talento a pirak, ken dua kadagiti annakna a lallaki a kas hostage, tapno inton mawayawayaan saanna nga agrebelde kadakami, ket palubosanmi isuna.
17 Iti kasta ni Simon, nupay nabigbigna a siuulbod ti panagsaoda kencuana, imbaonna pay laeng ti kuarta ken dagiti annak, di la ket ta mapataudna ti dakkel a gura kadagiti tattao.
18 Siasino ti mabalin a mangibaga, Gapu ta diak impatulod kenkuana ti kuarta ken dagiti annak, natay ngarud ni Jonatan.
19 Gapuna imbaonna kadakuada dagiti annak ken sangagasut a talento: nupay kasta ni Trifon ket saanna a pinalubosan a pumanaw.
20 Ket kalpasan daytoy immay ni Trifon tapno rautenna ti daga, ket dadaelenna daytoy, nga aglikmut iti dalan nga agturong idiay Adora: ngem ni Simon ken ti buyotna nagmartsada a bumusor kenkuana iti tunggal lugar, sadinoman ti papananna.
21 Ita dagiti adda iti torre nangibaonda kadagiti mensahero idiay Trifon, iti panungpalan tapno mapapartakna ti idadatengna kadakuada iti igid ti let-ang, ket ibaonna ida kadagiti taraon.
22 Gapuna insagana ni Trifon amin a kumakabalio nga umay iti dayta a rabii: ngem nagtinnag ti dakkel unay a niebe, gapu iti dayta saan nga immay. Isu a pimmanaw, ket dimteng iti daga ti Galaad.
23 Ket idi immasideg idiay Bascama, pinatayna ni Jonatan, a naitabon sadiay.
24 Kalpasanna nagsubli ni Trifon ket napan iti bukodna a daga.
25 Kalpasanna, imbaon ni Simon, ket innalana dagiti tulang ni Jonatan a kabsatna, ket intabonna ida idiay Modin, ti siudad dagiti ammana.
26 Nagdung-aw ti amin nga Israel para kenkuana, ken adu nga aldaw a nagdung-awda kenkuana.
27 Nangbangon met ni Simon iti monumento iti rabaw ti tanem ni amana ken dagiti kakabsatna, ket intag-ayna iti ngato tapno makita, nga addaan iti nakitikit a bato iti likudan ken iti sango.
28 Kanayonanna, nangipasdek iti pito a piramid, a maibusor iti maysa ken maysa, maipaay ken amana, ken inana, ken iti uppat a kakabsatna.
29 Ket kadagitoy nangaramid kadagiti nasikap a gakat, a maipapan iti dayta inkabilna dagiti dadakkel nga adigi, ket iti rabaw dagiti adigi inaramidna amin a kabalda para iti agnanayon a pakalaglagipan, ken babaen kadagiti barko a kabal a naikitikit, tapno makitada dagiti amin nga aglayag iti baybay .
30 Daytoy ti tanem nga inaramidna idiay Modin, ket agtaktakder agingga ita.
31 Ita, naallilaw ni Trifon ti agtutubo nga ari Antioco, ket pinatayna.
32 Ket isu nagturay a kasukatna, ket nakoronaan ti bagina nga ari ti Asia, ket nangyeg iti dakkel a didigra iti daga.
33 Kalpasanna, binangon ni Simon dagiti sarikedked a sarikedked idiay Judea, ket inaladanna ida kadagiti nangato a torre, dadakkel a pader, ken ruangan, ken rebba, ket nangikabil kadagiti taraon iti dayta.
34 Kanayonanna, nangpili ni Simon kadagiti lallaki, ket nangibaon ken Ari Demetrio, agingga iti panungpalan, ikkanna ti daga, agsipud ta ti laeng inaramid ni Trifon ket samsam.
35 Simmungbat ken insurat ni ari Demetrio iti kastoy a wagas.
36 Ni Ari Demetrio ni Simon a nangato a padi ken gayyem dagiti ari, kasta met kadagiti panglakayen ken nasion dagiti Judio, mangibaon iti kablaaw.
37 Ti nabalitokan a korona, ken ti eskarlata a bado, nga impatulodyo kadakami, inawatmi: ket sisasaganakami a mangaramid iti natibker a kappia kadakayo, wen, ken agsurat kadagiti opisialmi, tapno patalgedan dagiti imunidad nga intedmi.
38 Ket agtalinaedto ti aniaman a katulagan nga inaramidmi kadakayo; ket dagiti sarikedked, a binangonyo, agbalinto a bukodyo.
39 No maipapan iti aniaman a panangliway wenno basol a naaramid agingga ita, pakawanenmi dayta, ken ti buis ti korona, nga utangyo kadakami: ket no adda sabali pay a buis a nabayadan idiay Jerusalem, saanton a mabayadan.
40 Ket kitaenyo no siasino ti maikari kadakayo nga adda iti paraanganmi, ngarud mailistada, ket adda koma talna iti nagbaetanmi.
41 Iti kasta naikkat ti sangol dagiti nasion iti Israel iti maikasangagasut ket pitopulo a tawen.
42 Kalpasanna, rinugian dagiti tattao ti Israel nga insurat kadagiti instrumento ken kontratada, Iti umuna a tawen ni Simon a nangato a padi, ti gobernador ken panguluen dagiti Judio.
43 Kadagidi nga aldaw nagkampo ni Simon maibusor iti Gaza ket linakubna dayta iti aglawlaw; nangaramid met iti makina ti gubat, ket inkabilna iti abay ti siudad, ket kinabilna ti maysa a torre, ket innalana.
44 Ket dagiti adda iti makina nagluganda iti siudad; iti dayta adda dakkel a riribuk iti siudad.
45 Iti kasta, pinigis dagiti tattao iti siudad dagiti kawesda, ket simmang-atda kadagiti pader a kaduada dagiti assawada ken annakda, ket impukkawda iti napigsa a timek, nga agpakpakaasi ken Simon nga ikkanna ida iti talna.
46 Ket kinunada, Saannaka nga aramiden a maitunos iti kinadakesmi, no di ket maitunos iti asimo.
47 Gapuna, nakalkaldaang ni Simon kadakuada, ket saanen a nakiranget kadakuada, no di ket pinaruama ida iti siudad, ket dinalusan dagiti balbalay a nakaikabilan dagiti didiosen, ket iti kasta simrek iti dayta buyogen dagiti kanta ken panagyaman.
48 Wen, inikkatna amin a kinarugit manipud iti daytoy, ket inkabilna sadiay dagiti kasta a tao a mangtungpal iti linteg, ket pinagbalinna a napigpigsa ngem idi, ken nangibangon iti dayta iti pagnaedan para iti bagina.
49 Natagidda met iti torre idiay Jerusalem a saanda a makaruar, wenno mapan iti away, wenno gumatang, wenno aglako: gapuna a napalalo ti rigatda gapu iti kinakurang ti taraon, ket adu kadakuada ti natay babaen ti bisin.
50 Idin nagpukkawda ken Simon, a nagpakpakaasida kenkuana a makikaykaysa kadakuada: a banag nga intedna kadakuada; ket idi

inikkatna ida manipud sadiay, dinalusan ti torre manipud kadagiti rugit;
51 Ket simrek iti dayta iti maikaduapulo ket tallo nga aldaw ti maikadua a bulan iti sangagasut pitopulo ket maysa a tawen, buyogen ti panagyaman, ken sanga dagiti kayo a palma, ken kadagiti arpa, ken piangpiang, ken kadagiti viol, ken himno, ken kanta: agsipud ta sadiay nadadael a dakkel a kabusor manipud Israel.
52 Inordenanna met a tinawen a marambakan dayta nga aldaw buyogen ti rag-o. Maysa pay ti turod ti templo nga adda iti asideg ti torre pinagbalinna a napigpigsa ngem idi, ket sadiay ti nagnaedanna a kaduana ti bunggoyna.
53 Ket idi nakita ni Simon a ni Juan nga anakna ket maysa a maingel, pinagbalinna a kapitan ti amin a buyot; ket nagnaed idiay Gazera.

KAPITULO 14

1 Ita iti maikasangagasut ket sangapulo ket dua a tawen, inummong ni ari Demetrio dagiti buyotna, ket napan idiay Media tapno alaenna ti tulong a makigubat ken Trifono.
2 Ngem idi nangngeg ni Arsaces, ti ari ti Persia ken Media, a simrek ni Demetrio iti uneg dagiti beddengna, imbaonna ti maysa kadagiti prinsipena tapno alaenna a sibibiag.
3 Napanna kinabilna ti buyot ni Demetrio, ket innalada, ket impan isuna idiay Arsaces, a babaen kenkuana naibalud.
4 No maipapan iti daga ti Judea, a naulimek iti amin nga al-aldaw ni Simon; ta sinapulna ti pagimbagan ti nasionna iti kasta, a kas iti kanayon a pannakaay-ayo ida ti turay ken dayawna.
5 Ket no kasano a nadayaw iti amin nga aramidna, kasta met iti daytoy, nga innalana ti Jope kas pagkamangan, ket nangaramid iti pagserkan kadagiti isla ti baybay.
6 Ket pinadakkelna dagiti beddeng ti nasionna, ket insublina ti pagilian,.
7 Inummongna ti adu a bilang dagiti kautibo, ket naaddaan iti turay ti Gazera, ken Betsura, ken ti torre, a nangalaanna iti amin a kinarugit, ket awan ti asinoman a nangsaranget kenkuana.
8 Kalpasanna, sitatalna ti dagada, ket ti daga intedna ti bunga, ken dagiti kayo iti talon ti bungada.
9 Dagiti nagkauna a lallaki nagtugawda amin kadagiti kalsada, a sangsangkamaysa a makisarsarita maipapan kadagiti naimbag a bambanag, ket dagiti agtutubo a lallaki nagkawesda kadagiti nadayag ken nakigubat a kawes.
10 Nangipaay isuna kadagiti taraon para kadagiti siudad, ken nangikabil kadagitoy iti amin a kita ti armas, iti kasta nagdindinamag ti nadayaw a naganna agingga iti panungpalan ti lubong.
11 Nangaramid iti talna iti daga, ket nagrag-o ti Israel iti dakkel a rag-o.
12 Ta tunggal tao nagtugaw iti sirok ti puon ti ubasna ken ti kayona a higos, ket awan ti mangburak kadakuada.
13 Saan met a nabati iti daga a makigubat kadakuada: wen, naparmek dagiti ari a mismo kadagidi nga aldaw.
14 Maysa pay, pinatibkerna amin dagiti tattaona a napababa: ti Linteg sinukimatna; ket tunggal mangumsi iti linteg ken nadangkes a tao innalana.
15 Pinapintasna ti santuario, ken pinaaduna dagiti aruaten ti templo.
16 Ita idi nadamag idiay Roma, ken agingga idiay Sparta, a natayen ni Jonatan, nagladingitda unay.
17 Ngem apaman a nadamagda a ni Simon a kabsatna napagbalin a nangato a padi a kasukatna, ket inturayanna ti daga ken dagiti siudad nga adda iti dayta.
18 Nagsuratda kenkuana kadagiti tapi a gambang, tapno mapabaro ti pannakigayyem ken ligada nga inaramidda kada Judas ken Jonatan a kakabsatna.
19 Dagiti sursurat a naibasa iti sanguanan ti kongregasion idiay Jerusalem.
20 Ket daytoy ti kopia dagiti surat nga impatulod dagiti taga-Lacedemonia; Dagiti agtuturay dagiti taga-Lacedemonia, agraman ti siudad, ken Simon a nangato a padi, ken dagiti panglakayen, ken papadi, ken dagiti natda kadagiti tattao dagiti Judio, kakabsattayo, mangipatulodda iti kablaaw.
21 Dagiti embahador a naibaon kadagiti tattaomi pinaneknekandakami maipapan iti dayag ken dayawyo: gapuna a naragsakankami iti yaayda.
22 Ket inrehistroda dagiti banag nga insaoda iti konseho dagiti tao iti kastoy a wagas; Immay kadakami ni Numenio nga anak ni Antioco, ken Antipater nga anak ni Jason, dagiti embahador dagiti Judio, tapno pabaruenda ti pannakigayyemda kadakami.
23 Ket naay-ayo dagiti tattao a mangsangaili kadagiti lallaki a nadayaw, ken ikabilda ti kopia ti embahadada kadagiti publiko a rekord, agingga iti panungpalan dagiti tattao dagiti taga-Lacedemonia maaddaanda iti pakalaglagipan iti dayta: maysa pay, insuratmi ti maysa a kopia ken Simon a nangato a padi.
24 Kalpasan daytoy imbaon ni Simon ni Numenio idiay Roma nga addaan iti dakkel a kalasag a balitok a sangaribu a kilo ti kadagsenna tapno patalgedanna ti liga kadakuada.
25 Idi nangngeg dagiti tattao, kinunada, Ania ti pagyamanantayo ken Simon ken kadagiti annakna?
26 Ta isu ken dagiti kakabsatna ken ti balay ni amana pinatakderda ti Israel, ket pinapanawda iti pannakidangadang dagiti kabusorda manipud kadakuada, ken pinatalgedanda ti wayawayada.
27 Insuratda ngarud daytoy kadagiti tapi a gambang, nga inkabilda kadagiti adigi idiay bantay Sion: ket daytoy ti kopia ti sinurat; Iti maikasangapulo ket walo nga aldaw ti bulan nga Elul, iti maikasangagasut a pitopulo ket dua a tawen, a maikatlo a tawen ni Simon a nangato a padi.
28 Idiay Saramel iti dakkel a gimong dagiti papadi, dagiti tattao, ken dagiti agtuturay iti nasion, ken dagiti panglakayen iti pagilian, naipakaammo kadakami dagitoy a banag.
29 Gapu ta masansan nga adda dagiti gubat iti pagilian, a gapu iti pannakataginayon ti santuarioda, ken ti linteg, ni Simon nga anak ni Matatias, iti kaputotan ni Jarib, agraman dagiti kakabsatna, inkabilda ti bagbagida iti peggad, ken sinarangetda dagiti kabusor ti nasionda ti nangpadayaw iti nasionda:
30 (Ta kalpasan dayta, ni Jonatan, inummongna ti ilina, ken nagbalin a kangatoan a padida, nainayon iti ilina.
31 Nagsagana dagiti kabusorda a mangraut iti pagilianda, tapno dadaelenda daytoy, ken ikabilda dagiti imada iti santuario.
32 Iti dayta a tiempo timmakder ni Simon, ket nakiranget maipaay iti nasionna, ket binusbosna ti adu a sanikuana, ket inarmasna dagiti maingel a lallaki iti nasionna ken intedna ida iti tangdan.
33 Ket pinatibkerna dagiti siudad ti Judea, agraman ti Betsura, nga adda iti beddeng ti Judea, a sadiay ti kabal dagiti kabusor idi; ngem nangikabil iti maysa a garison dagiti Judio sadiay.
34 Maysa pay, pinatibkerna ti Jope, nga adda iti rabaw ti baybay, ken ti Gazera, nga adda iti beddeng ti Azoto, a nagnaedan idi dagiti kabusor: ngem inkabilna sadiay dagiti Judio, ket intedna kadakuada ti amin a banag a nalaka a masubbot.)
35 Inkanta ngarud dagiti tattao dagiti ar-aramid ni Simon, ket iti ania a dayag nga impagarupna nga iyeg iti ilina, pinagbalinna a gobernador ken panguluen a padida, agsipud ta inaramidna amin dagitoy a banbanag, ken gapu iti kinahustisia ken pammati a tinaginayonna iti nasionna. ket gapu iti dayta inkagumaanna iti amin a pamay-an nga itan-ok dagiti tattaona.
36 Ta idi panawenna rimmang-ay dagiti bambanag kadagiti imana, isu a dagiti nasion naikkatda iti dagada, ken kasta met dagiti adda iti siudad ni David idiay Jerusalem, a nangaramid iti bagbagida a torre, a naggapuanda ken rinugianda amin maipapan iti santuario, ket adu ti nangdangran iti nasantoan a disso:
37 Ngem inkabilna dagiti Judio sadiay. ket pinatibkerna daytoy para iti kinatalged ti pagilian ken ti siudad, ken intag-ayna dagiti bakud ti Jerusalem.
38 Pinatalgedan met ni Ari Demetrio iti nangato a saserdote maitunos kadagita a banag.
39 Ket pinagbalinna isuna a maysa kadagiti gagayyemna, ket pinadayawanna isuna buyogen ti dakkel a dayaw.

40 Ta nangngegna ti panagkuna, a dagiti Romano inawaganda dagiti Judio a gagayyemda, kakaduada ken kakabsatda; ken a sidadayaw ti panangsangailida kadagiti embahador ni Simon;
41 Kasta met a naragsakan dagiti Judio ken papadi a ni Simon ti agbalin a gobernador ken nangato a padida iti agnanayon, agingga a tumaud ti maysa a matalek a mammadto;
42 Maysa pay nga isu ti agbalin a kapitanda, ket asikasuenna ti santuario, tapno ikabilna ida a mangaywan kadagiti aramidda, ken iti away, ken kadagiti kabal, ken kadagiti sarikedked, tapno, kunak, isu ti mangasikaso iti santuario;
43 Malaksid iti daytoy, tapno tungpalen ti tunggal tao, ken amin a sursurat iti daga maaramid iti naganna, ken agkawes iti lila, ken agkawes iti balitok.
44 Kasta met a nainkalintegan nga awan kadagiti tattao wenno papadi ti mangburak iti aniaman kadagitoy a banag, wenno mangsuppiat kadagiti sasaona, wenno mangummong iti gimong iti away nga awan kenkuana, wenno agkawes iti lila, wenno agkawes iti buckle of balitok;
45 Ket siasinoman nga agaramid iti sabali, wenno mangsalungasing iti aniaman kadagitoy a banbanag, madusa.
46 Iti kasta nagustuan dagiti amin a tattao a makilangen ken Simon, ken aramidenda ti kas iti naibaga.
47 Kalpasanna, inawat ni Simon daytoy, ket naragsakan unay nga agbalin a nangato a padi, ken kapitan ken gobernador dagiti Judio ken papadi, ken mangidepensa kadakuada amin.
48 Gapuna imbilinda a maikabil daytoy a sinurat kadagiti tapi a gambang, ken maipasdekda iti uneg ti kompas ti santuario iti nalawag a lugar;
49 Kasta met a maidulin dagiti kopia daytoy iti pagidulinan iti gameng, tapno maaddaan ni Simon ken dagiti annakna.

KAPITULO 15

1 Maysa pay ni Antioco nga anak ni Demetrio nga ari nangipatulod kadagiti surat manipud kadagiti isla ti baybay ken Simon a padi ken prinsipe dagiti Judio, ken kadagiti amin nga umili;
2 Ti linaonna ket dagitoy: Ni Ari Antioco ken Simon a nangato a padi ken prinsipe ti nasionna, ken kadagiti tattao dagiti Judio, a mangkablaaw.
3 Gapu ta dagiti sumagmamano a naangol a tattao ti nangagaw iti pagarian dagiti ammatayo, ket ti panggepko ket mangkarit manen iti daytoy, tapno maisubli daytoy iti daan a sanikua, ket iti dayta a panggep naurnongko ti adu a ganggannaet a soldado a sangsangkamaysa, ken nangisagana kadagiti barko ti gubat;
4 Ti kayatko met a lumasat iti daga, tapno maibalesak kadagiti nangdadael iti daytoy, ken nangaramid iti adu a siudad iti pagarian a langalang.
5 Ita, patalgedak kenka dagiti amin a daton nga inted kenka dagiti ari nga immun-una ngem siak, ken aniaman a sagut malaksid iti impaayda.
6 Ikkanka met iti pammalubos a mangsinsilio iti kuarta para iti pagiliam babaen ti bukodmo a selio.
7 Ket no maipapan iti Jerusalem ken ti santuario, siwayawayada koma; ket amin dagiti kabal nga inaramidmo, ken dagiti sarikedked a binangonmo, ken iduldulinmo kadagiti imam, agtalinaed koma kenka.
8 Ket no adda, wenno addanto, maipaay iti ari, mapakawan koma kenka manipud iti daytoy a tiempo agingga iti agnanayon.
9 Maysa pay, inton magun-odmi ti pagarianmi, padayawankaminto, ken ti nasionmo, ken ti templom, buyogen ti dakkel a dayaw, tapno ti dayawmo maipakaammonto iti intero a lubong.
10 Iti maikasangagasut iti maikasangapulo ket uppat a tawen napan ni Antioco iti daga dagiti ammana: iti dayta a tiempo naguummong dagiti amin a buyot kenkuana, iti kasta manmano ti nabati ken Trifon.
11 Gapuna idi kinamat ni Ari Antioco, nagkamang isuna idiay Dora, nga adda iti igid ti baybay.
12 Ta nakitana a namimpinsan a dimteng kenkuana dagiti riribuk, ket binaybay-an dagiti buyotna.
13 Kalpasanna, nagkampo ni Antioco maibusor ken Dora, nga addaan iti sangagasut duapulo a ribu a mannakigubat, ken walo ribu a kumakabalio.
14 Ket idi linikmutna ti siudad iti aglawlaw, ken nakikadua kadagiti barko nga asideg iti ili iti igid ti baybay, rinekna ti siudad babaen iti daga ken iti baybay, ket saanna nga impalubos ti asinoman a rummuar wenno sumrek.
15 Iti kabayatanna immay ni Numenio ken ti bunggoyna manipud Roma, nga addaan kadagiti surat kadagiti ari ken pagilian; a nakaisuratan dagitoy a banbanag:
16 Ni Lucio, konsul dagiti Romano ken ari Tolemee, kablaawanna.
17 Immay kadakami dagiti embahador dagiti Judio, dagiti gagayyem ken kakaduami, tapno pabaruenda ti daan a panaggayyem ken liga, a naibaon manipud ken Simon a nangato a padi, ken manipud kadagiti tattao dagiti Judio.
18 Ket nangiyegda iti kalasag a balitok a sangaribu a kilo.
19 Napanunotmi ngarud a nasayaat ti agsurat kadagiti ari ken pagilian, a dida koma aramiden ida ti dakes, wenno makiranget kadakuada, kadagiti siudadda, wenno pagilianda, wenno kaskasdi a tulongan dagiti kabusorda a maibusor kadakuada.
20 Kasla nasayaat met kadakami ti panangawat iti kalasagda.
21 Ngarud, no adda dagiti angol a kakaduada a nagtalaw manipud iti pagilianda nga agturong kadakayo, itedyo ida ken Simon a nangato a padi, tapno dusaenna ida a maitunos iti bukodda a linteg.
22 Kasta met ti insuratna kada Demetrio nga ari, ken Atalus, kada Ariarates, ken Arsaces.
23 Ken kadagiti amin a pagilian ken iti Samsames, ken Lacedemoniano, ken Delus, Mindo, Sicyon, Caria, Samos, Pamfilia, Licia, Halicarnaso, Rodo, Arado, Cos, ken Side , ken Arado, ken Gortyna, ken Cnido, ken Chipre, ken Cirene.
24 Ket ti kopia daytoy insuratda ken Simon a kangatoan a padi.
25 Iti kasta, nagkampo ni Antioco nga ari maibusor ken Dora iti maikadua nga aldaw, a kanayon a rinautna dayta, ken nangaramid kadagiti makina, iti kasta inrikepna ni Trifon, tapno saan a makaruar wenno makastrek.
26 Iti dayta a tiempo nangibaon kenkuana ni Simon iti dua ribu a napili a lallaki a tumulong kenkuana; pirak met, ken balitok, ken adu a kabal.
27 Nupay kasta saanna nga inawat ida, ngem sinalungasingna amin dagiti katulagan nga inaramidna kenkuana idi, ket nagbalin a ganggannaet kenkuana.
28 Kanayonanna, imbaonna kenkuana ni Atenobio, maysa kadagiti gagayyemna, tapno makisarita kenkuana, ket kunaenna, Lapdanyo ti Jope ken Gazera; agraman ti torre nga adda idiay Jerusalem, nga isuda dagiti siudad iti pagturayak.
29 Sinayangyo dagiti beddengna, ken inaramidyo ti dakkel a pannakadangran iti daga, ket nagun-odyo ti panangituray iti adu a disso iti uneg ti pagariak.
30 Ita, isalakanyo dagiti siudad a sinakupyo, ken dagiti buis dagiti disso, a nakagun-odkayo iti turay iti ruar dagiti beddeng ti Judea.
31 Wenno no saan, ikkannak iti lima gasut a talento a pirak a maipaay kadakuada; ket gapu iti pannakadangran nga inaramidyo, ken dagiti buis dagiti siudad, sabali pay a lima gasut a talento: no saan, umaykami makiranget kadakayo
32 Iti casta ni Atenobio a gayyem ti ari immay idiay Jerusalem: ket idi nakitana ti dayag ni Simon, ken ti aparador a balitok ken pirak a pinanid, ken ti dakkel a panagaywanna, nasdaaw, ket imbagana kenkuana ti mensahe ti ari.
33 Idin insungbat ni Simon, ket kinunana kencuana, Saanmi nga innala ti daga ti sabsabali, wenno tinagikua ti sanikua ti sabsabali, no di ket ti tawid dagiti ammami, a siuulbod a tinagikua dagiti kabusormi iti naikeddeng a tiempo.
34 Gapuna, no adda gundawaytayo, tenglentayo ti tawid dagiti ammatayo.

35 Ket idinto ta kidkiddawem ti Joppe ken Gazera, nupay dakkel ti inaramidda a pannakadangran kadagiti tao iti pagilianmi, kaskasdi nga itedmi kenka ti sangagasut a talento para kadakuada. Daytoy ni Atenobio saan a simmungbat kenkuana iti uray maysa a sao;
36 Ngem nagsubli a sipupungtot iti ari, ket impadamagna kencuana dagitoy a sasao, ken ti dayag ni Simon, ken amin a nakitana: iti kasta napalalo ti pungtot ti ari.
37 Kabayatanna, nagtalaw ti Trifon babaen ti barko a napan idiay Ortosias.
38 Kalpasanna, pinagbalin ti ari ni Cendebeo a kapitan iti igid ti baybay, ket inikkanna iti buyot dagiti magmagna ken kumakabalio.
39 Ket binilinna nga iyakamma ti buyotna nga agturong idiay Judea; kasta met nga imbilinna kenkuana a mangbangon iti Cedron, ken mangpatibker kadagiti ruangan, ken makigubat kadagiti tao; ngem no maipapan iti ari a mismo, kinamatna ni Trifon.
40 Gapuna dimteng ni Cendebeo idiay Jamnia ket rinugianna a ruroden dagiti tattao ken rinautna ti Judea, ken alaenna a balud dagiti tattao, ket papatayenna ida.
41 Ket idi binangonna ni Cedro, nangikabil sadiay kadagiti kumakabalio, ken ti buyot dagiti magmagna, agingga iti panungpalan a makaaramidda kadagiti dalan ti Judea, kas imbilin ti ari kenkuana.

KAPITULO 16

1 Idin simmang-at ni Juan manipud Gazera, ket imbagana ken ni Simon nga amana ti inaramid ni Cendebeo.
2 Gapuna inayaban ni Simon ti dua nga inauna nga annakna, da Judas ken Juan, ket kinunana kadakuada, Siak, ken dagiti kakabsatko, ken ti balay ni amak, nakirangetkami manipud kinaubingko agingga ita nga aldaw kadagiti kabusor ti Israel; ket rimmang-ay dagiti bambanag iti kasta unay kadagiti imami, isu a masansan nga inispalmi ti Israel.
3 Ngem ita lakayak, ket dakayo, gapu iti asi ti Dios, umdasen ti edadyo: agbalinkayo a kasukat kaniak ken iti kabsatko, ket inkayo makiranget maipaay iti nasiontayo, ket ti tulong manipud langit adda kadakayo.
4 Isu a nangpili manipud iti pagilian iti duapulo a ribu a lallaki a makigubat kadagiti kumakabalio, a rimmuar a maibusor ken Cendebeus, ket naginana iti dayta a rabii idiay Modin.
5 Ket idi bimmangonda iti bigat, ken mapanda iti tanap, adtoy, ti maysa a nabileg a dakkel a buyot agpadpada dagiti magmagna ken kumakabalio immayda a bumusor kadakuada: nupay kasta adda waig ti danum iti nagbaetanda.
6 Gapuna isu ken dagiti tattaona nagkampoda a maibusor kadakuada: ket idi nakitana a mabuteng dagiti tattao a bumallasiw iti waig ti danum, immuna a limmasat iti bagina, ket kalpasanna dagiti lallaki a makakita kenkuana limmasatda a simmurot kenkuana.
7 Naaramid dayta, biningayna dagiti tattaona, ket insaadna dagiti kumakabalio iti tengnga dagiti magmagna: ta adu unay dagiti kumakabalio dagiti kabusor.
8 Kalpasanna, nagpuyotda kadagiti nasantoan a trumpeta: iti dayta ni Cendebeo ken ti buyotna napagtalawda, iti kasta adu kadakuada ti napapatay, ket dagiti natda inturongda ida iti sarikedked.
9 Iti dayta a tiempo nasugatan ti kabsat ni Judas Juan; ngem sinurot latta ni Juan ida, agingga a dimteng idiay Cedron, nga imbangon ni Cendebeus.
10 Gapuna nagtalawda agingga kadagiti torre iti talon ti Azoto; gapuna pinuoranna daytoy iti apuy: isu nga adda napapatay cadacuada iti agarup dua ribu a lallaki. Kalpasanna nagsubli iti daga ti Judea a sitatalna.
11 Maysa pay iti tanap ti Jerico, ni Ptolemeo nga anak ni Abubus, naisaad a kapitan, ket addaan iti nawadwad a pirak ken balitok.
12 Ta isu ket manugangna ti nangato a padi.
13 Gapuna gapu ta ti pusona timmakder, napanunotna nga idanon ti pagilian iti bagina, ket kalpasanna nakiuman a sililimed maibusor ken Simon ken dagiti annakna a lallaki tapno dadaelenna ida.
14 Ita, sarsarungkaran ni Simon dagiti siudad nga adda iti away, ket aywananna ti nasayaat a pannakaurnosda; iti dayta a tiempo simmalog isuna a mismo idiay Jerico a kaduana dagiti annakna a lallaki, da Matatias ken Judas, iti maikasangagasut a pitopulo ket pito a tawen, iti maikasangapulo ket maysa a bulan, a naawagan Sabat.
15 Idiay a ti anak ni Abubus inawatna ida a sililimed iti bassit a pagyanan, a naawagan Docus, a binangonna, pinagbalinna ida a dakkel a bangkete: nupay kasta inlemmengna dagiti tattao sadiay.
16 Iti kasta, idi nainum ni Simon ken dagiti annakna iti adu, timmakder da Ptolemee ken dagiti tattaona, ket innalada dagiti armasda, ket dimtengda ken Simon iti disso a pangrabii, ket pinatayda isuna, ken ti dua nga annakna, ken ti sumagmamano nga adipenna.
17 Iti inaramidna, nakaaramid iti dakkel a panangliput, ket sinubadanna ti dakes iti naimbag.
18 Kalpasanna, insurat ni Tolemeo dagitoy a banbanag, ket nangipatulod iti ari, tapno mangibaon kenkuana iti buyot a tumulong kenkuana, ket isalakanna kenkuana ti daga ken siudad.
19 Nangibaon met iti sabsabali idiay Gazera tapno papatayenda ni Juan: ket kadagiti tribuna nangipatulod kadagiti surat nga umay kencuana, tapno maitedna ida iti pirak, ken balitok, ken gunggona.
20 Imbaonna ti dadduma pay a mangala iti Jerusalem, ken ti bantay ti templo.
21 Ita maysa ti nagtaray a napan idiay Gazera ket imbagana ken Juan a napapatay ti amana ken kakabsatna, ket, quoth isu, imbaon ni Tolemeo a mangpapatay kenka met.
22 Daytoy idi nangngegna, nasdaaw unay: iti casta inkabilna dagiti im-imana cadagiti immay a mangdadael kencuana, ket pinatayna ida; ta ammona a ikagkagumaanda nga iyadayo.
23 No maipapan iti dadduma pay nga ar-aramid ni Juan, ken dagiti gubatna, ken dagiti maikari nga ar-aramid nga inaramidna, ken ti panangibangon kadagiti pader nga inaramidna ken dagiti ar-aramidna.
24 Adtoy, naisurat dagitoy kadagiti kronika ti kinasaserdotena, manipud iti panawen a pannakaaramidna a nangato a padi kalpasan ti amana.

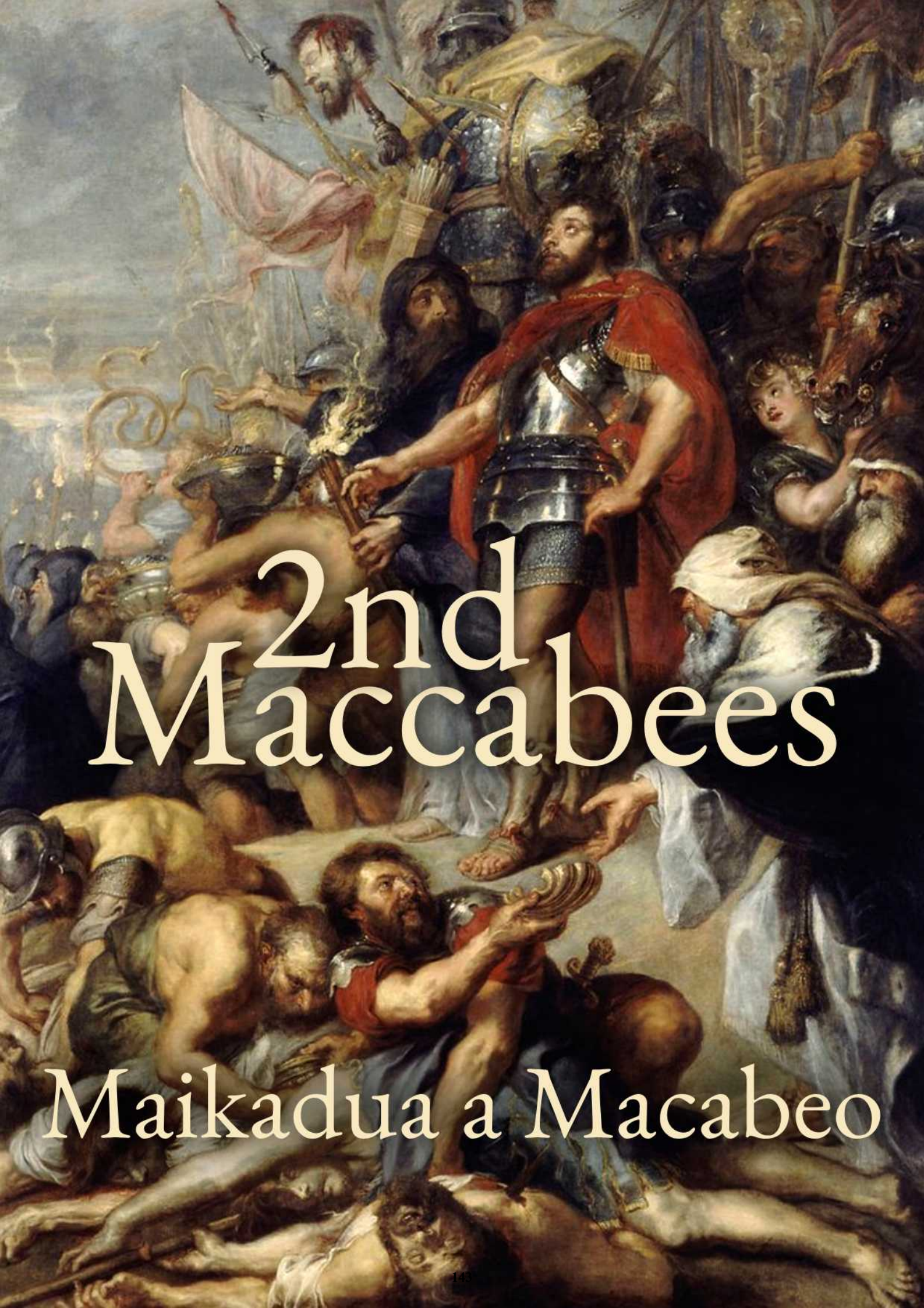

2nd Maccabees

Maikadua a Macabeo

KAPITULO 1

1 Dagiti kakabsat, dagiti Judio nga adda idiay Jerusalem ken iti daga ti Judea, tarigagayanda ti salun-at ken talna kadagiti kakabsat, dagiti Judio nga adda iti intero nga Egipto.
2 Parabur koma ti Dios kadakayo, ket laglagipenyo ti tulagna nga inaramidna kada Abraham, Isaac, ken Jacob, dagiti napudno nga adipenna;
3 Ket ikkankayo amin iti puso nga agserbi kenkuana, ken mangaramid iti pagayatanna, buyogen ti nasayaat a tured ken situtulok a panunot;
4 Ket luktanyo dagiti pusoyo iti linteg ken bilinna, ket ibaonnakayo iti talna,
5 Ket dumngegkayo kadagiti kararagyo, ket makikaykaysakayo kadakayo, ket dikay pulos baybay-an no tiempo ti rigat.
6 Ket ita addakami ditoy nga agkarkararag kadakayo.
7 No ania ti tiempo a panagturay ni Demetrio, iti maikasangagasut a pitopulo ket siam a tawen, insuratmi kadakayo dagiti Judio iti nakaro ti rigat a dimteng kadakami kadagidi a tawen, manipud idi tiempo a nagrebelde ni Jason ken ti bunggoyna manipud iti nasantoan a daga ken pagarian.
8 Pinuoranna ti beranda, ket nangibukbok iti awan basolna a dara: kalpasanna nagkararagkami iti Apo, ket nangngegmi; nangidatonkami met kadagiti daton ken napino nga arina, ken sinindianmi dagiti pagsilawan, ken insaadmi dagiti tinapay.
9 Ket ita kitaenyo a rambakan ti piesta dagiti tabernakulo iti bulan a Casleu.
10 Iti maikasangagasut ket walo a tawen, dagiti tattao nga adda idiay Jerusalem ken idiay Judea, ken ti konseho, ken ni Judas, nangipatulodda iti kablaaw ken salun-at ken ni Aristobulo, nga apo ni Ari Tolemeo, a kaputotan dagiti napulotan a papadi, ken iti dagiti Judio nga adda idiay Egipto:
11 Gapu ta inispalnatayo ti Dios manipud kadagiti dadakkel a peggad, agyamankami unay kenkuana, kas nakigubat iti maysa nga ari.
12 Ta pinaruarna ida a nakigubat iti uneg ti nasantoan a siudad.
13 Ta idi immay ti lider idiay Persia, ken ti armada a kaduana a kasla di maparmek, napapatayda idiay templo ni Nanea babaen iti panangallilaw dagiti papadi ni Nanea.
14 Ta ni Antioco, a kasla kayatna ti mangasawa kenkuana, immay iti lugar, ken dagiti gagayyemna a kaduana, tapno umawat iti kuarta a maigapu iti dote.
15 Idi nagrubbuat dagiti papadi ti Nanea, ket simrek isuna a buyogen ti bassit a bunggoy iti kompas ti templo, inrikepda ti templo apaman a simrek ni Antioco.
16 Ket inlukatda ti maysa a nalimed a ruangan ti atep, nangipuruakda kadagiti bato a kas iti gurruod, ket kinabilda ti kapitan, pinisangda ida, kinabilda dagiti uloda ken imbellengda kadagidiay adda iti ruar.
17 Madaydayaw koma ti Diostayo iti amin a banag, a nangiyawat kadagiti saan a nadiosan.
18 Ngarud idinto ta nairantami itan a salimetmetan ti pannakadalus ti templo iti maikaduapulo ket lima nga aldaw ti bulan a Casleu, napanunotmi a kasapulan a paneknekankayo iti dayta, tapno salimetmetanyo met dayta, kas piesta dagiti tabernakulo, ken ti ti apuy, a naited kadakami idi nangidaton ni Neemias iti daton, kalpasan dayta binangonna ti templo ken ti altar.
19 Ta idi naipan dagidi ammami idiay Persia, dagiti papadi a napeklan idi ket innalada ti apuy ti altar ket inlemmengda iti maysa nga abut nga abut nga awanan danum, a sadiay ti nangtaginayon iti dayta, iti kasta saan a naammuan ti lugar amin a lallaki.
20 Ita kalpasan ti adu a tawen, idi naay-ayo ti Dios, ni Neemias, a naibaon manipud iti ari ti Persia, nangibaon kadagiti kaputotan dagidiay a papadi a nangilemmeng iti dayta iti apuy: ngem idi imbagada kadakami awan ti nasarakanda nga apuy, no di ket napuskol a danum ;
21 Kalpasanna, binilinna ida a guyoden ken iyegda; ket idi naikabil dagiti daton, binilin ni Neemias dagiti papadi nga iwarisda ti kayo ken dagiti banag a naikabil iti rabawna agraman ti danum.
22 Idi naaramid daytoy, ken dimteng ti tiempo a panagsilnag ti init, a sigud a nailemmeng iti ulep, nagsindi ti dakkel nga apuy, isu a nagsiddaaw ti tunggal maysa.
23 Ket nagkararag dagiti saserdote bayat a mabusbos ti daton, kunak, agpadpada dagiti papadi, ken amin a dadduma, ni Jonathan nangrugi, ken dagiti dadduma simmungbatda iti dayta, kas iti inaramid ni Neemias.
24 Ket ti kararag ket kastoy a wagas; O Apo, Apo Dios, Namarsua iti amin a banag, a mabuteng ken napigsa, ken nalinteg, ken manangngaasi, ken kakaisuna ken naparabur nga Ari,
25 Ti kakaisuna a mangted iti amin a banag, ti kakaisuna a nalinteg, mannakabalin-amin, ken agnanayon, sika a nangispal iti Israel manipud iti amin a rigat, ken nangpili kadagiti amma ken nangsantipikar kadakuada.
26 Awatem ti daton a maipaay iti entero nga ilim nga Israel, ket italimengmo ti bukodmo a bingay, ket santipikarem dayta.
27 Ummongem dagiti naiwaras manipud kadakami, ispalen dagiti agserserbi iti tengnga dagiti nasion, kitaem dagidiay maum-umsi ken makarimon, ket ipakaammom dagiti nasion a sika ti Diosmi.
28 Dusaenyo dagiti mangirurumen kadatayo, ket buyogen ti kinatangsit aramidennakami iti dakes.
29 Imulam manen dagiti tattaom iti nasantoan a dissom, kas kinuna ni Moises.
30 Ket nagkanta dagiti papadi kadagiti salmo ti panagyaman.
31 Ita idi naibus ti daton, imbilin ni Neemias a maibukbok ti danum a nabati kadagiti dadakkel a bato.
32 Idi naaramid daytoy, nagsindi ti gil-ayab: ngem nauram gapu iti lawag nga agsilsilnag manipud iti altar.
33 Isu nga idi naammuan daytoy a banag, naibaga iti ari ti Persia, nga iti lugar, a nangilemmeng dagiti papadi a naiturong iti apuy, nagparang ti danum, ken ni Neemias ti nangdalus kadagiti daton babaen iti dayta.
34 Kalpasanna, sinakup ti ari ti lugar, inaramidna a nasantoan, kalpasan a nabistaanna ti banag.
35 Ket nangala ti ari iti adu a sagut, ket intedna kadagiti kayatna a pagpennek.
36 Ket ni Neemias inawaganna daytoy a banag iti Naftar, a kas iti sawen, maysa a panagdalus: ngem adu a tattao ti mangawag iti daytoy a Nephi.

KAPITULO 2

1 Masarakan met kadagiti kasuratan, a ni Jeremy a mammadto binilinna dagiti naipan nga alaenda ti apuy, kas naipasimudaag.
2 Ket no kasano a ti propeta, idi intedna kadakuada ti linteg, binilinna ida a dida liplipatan dagiti bilin ti Apo, ken saanda nga agkamali iti panunotda, no makitada dagiti ladawan a pirak ken balitok, agraman dagiti arkosda.
3 Ket babaen ti dadduma pay a kakasta a panagsasao indagadagna ida, a ti linteg saan koma a sumina iti pusoda.
4 Nailanad met iti isu met laeng a surat, a ti propeta, idi pinakdaaran ti Dios, binilinna ti tabernakulo ken ti lakasa a kumuyog kenkuana, bayat ti ipapanawna iti bantay, a simmang-at ni Moises, ket nakitana ti tawid ti Dios.
5 Ket idi dimteng ni Jeremy sadiay, nakasarak iti maysa nga abut a rukib, a nangikabilanna iti tabernakulo, ken ti lakasa, ken ti altar ti insienso, ket iti kasta pinasardengna ti ridaw.

6 Immay ti sumagmamano kadagiti simmurot kenkuana tapno markaanda ti dalan, ngem saanda a nasarakan.
7 Daytoy idi nadlaw ni Jeremy, pinabasolna ida, a kunkunana, No maipapan iti dayta a lugar, saanto a maammuan agingga iti tiempo nga ummongen manen ti Dios dagiti tattaona ken awatenna ida iti asi.
8 Kalpasanna, ipakitanto ti Apo kadakuada dagitoy a banbanag, ket agparangto ti dayag ti Apo, ken ti ulep, kas naipakita iti sidong ni Moises, ken kas idi tinarigagayan ni Solomon a ti lugar ket nadayaw koma a masantipikar.
9 Naipakaammo met, a kas masirib, indatonna ti daton a dedikasion, ken ti pannakaleppas ti templo.
10 Ket kas idi nagkararag ni Moises iti Apo, bimmaba ti apuy manipud langit, ket inuramna dagiti daton: kasta met ti inkararag ni Solomon, ket bimmaba ti apuy manipud langit, ket inuramna dagiti daton a mapuoran.
11 Kinuna ni Moises, Gapu ta saan a kanen ti daton gapu iti basol, nabusbos dayta.
12 Isu a sinalimetmet ni Solomon dagita a walo nga aldaw.
13 Naipadamag met dagiti isu met laeng a banag kadagiti sinurat ken komentaryo ni Neemias; ken no kasano ti panangipasdekna iti maysa a libraria inummongna dagiti aramid dagiti ari, ken dagiti propeta, ken ni David, ken dagiti surat dagiti ari maipanggep kadagiti nasantoan a sagut.
14 Kasta met nga inurnong ni Judas amin dagidiay napukaw gapu iti gubat nga adda kadatayo, ket agtalinaedda kadatayo.
15 Ngarud no kasapulanyo, mangibaonkayo iti sumagmamano a mangala kadakayo.
16 Idinto nga asidegen a rambakanmi ti pannakadalus, nagsuratkami kadakayo, ket agaramidkayo iti naimbag, no salimetmetanyo dagiti isu met laeng nga aldaw.
17 Namnamaenmi met a ti Dios, a nangispal kadagiti amin a tattaona, ken nangted kadakuada amin iti tawid, ken ti pagarian, ken ti kinasaserdote, ken ti santuario.
18 Kas inkarina iti Linteg, asidegen a kaasiannatayo, ket ummongennatayo manipud iti tunggal daga iti baba ti langit nga agturong iti nasantoan a disso: ta inispalnatayo manipud kadagiti dadakkel a riribuk, ken dalusanna ti disso.
19 Ita maipapan ken Judas Macabeo, ken dagiti kakabsatna, ken ti pannakadalus ti dakkel a templo ken ti pannakaidaton ti altar.
20 Ket dagiti gubat maibusor ken Antioco Epifanes, ken Eutor nga anakna.
21 Ket dagiti nabatad a pagilasinan a naggapu idiay langit cadagiti nagtigtignay a kinalalaki maipaay iti dayawda gapu iti Judaismo: iti kasta, gapu ta sumagmamano laeng, pinarmekda ti intero a pagilian, ket kinamatda dagiti barbaro a bunggoy.
22 Ket insublina manen ti templo nga agdindinamag iti intero a lubong, ket winayawayaan ti siudad, ken intandudona dagiti linteg a bumabbaba, a naparabur ti Apo kadakuada buyogen ti amin a parabur.
23 Amin dagitoy a banag, kunak, gapu ta indeklara ni Jason a taga Cirene iti lima a libro, sukimatentayo nga ababa iti maysa a tomo.
24 Gapu iti panangusigda iti awan patinggana a bilang, ken ti rigat a masarakanda iti tarigagay a mangkita kadagiti salaysay ti estoria, gapu iti kinanadumaduma ti banag.
25 Nagannadkami, tapno maragsakan dagiti mayat nga agbasa, ken nalaka koma dagiti agtarigagay a mangikumit iti lagip, ken tapno magunggonaan ti amin nga adda kadagiti imada.
26 Ngarud kadakami, a nangibaklay kadakami iti daytoy nasaem a panagbannog ti panangababa, saan a nalaka, no di ket banag ti ling-et ken panagbantay;
27 Kas iti saan a nalaka iti daydiay mangisagana iti padaya, ken agsapsapul iti pagimbagan ti sabsabali: kaskasdi a maipaay iti ragsak ti adu nga aramidentayo a siraragsak daytoy naindaklan a saem;
28 Baybay-an iti autor ti eksakto a panangtaming iti tunggal partikular, ken panagtrabaho a mangsurot kadagiti pagannurotan ti maysa nga abridgement.
29 Ta kas iti asikasuen ti nainsiriban a managibangon iti baro a balay; ngem ti mangikari a mangikabil iti dayta, ken mangipinta iti dayta, masapul a mangsapul kadagiti maitutop a banag a pangarkos iti dayta: kasta met a pagarupek nga adda kadatayo.
30 Ti panagtakder iti tunggal punto, ken panangsukimat kadagiti bambanag iti pangkaaduan, ken panagusioso kadagiti partikular, kukua ti umuna nga autor ti estoria.
31 Ngem ti panangusar iti kinaababa, ken panangliklik iti adu a panagbannog iti trabaho, maited iti ababa.
32 Ditoy ngarud a rugiantayo ti estoria: mainayon laeng ti kasta iti naibaga, a minamaag ti mangaramid iti atiddog a prologo, ken ti panagbalin nga ababa iti estoria a mismo.

KAPITULO 3

1 Ita idi napagnaedan ti nasantoan a siudad buyogen ti amin a talna, ken nasalimetmetan a naimbag dagiti linteg, gapu iti kinadiosan ni Onias a kangatoan a padi, ken ti pananggurana iti kinadakes.
2 Napasamak nga uray dagiti ari a mismo pinadayawda ti lugar, ken intan-okda ti templo babaen kadagiti kasayaatan a sagutda;
3 Iti kasta, ni Seleucus ti Asia kadagiti bukodna a kita ti nangibaklay iti amin a gastos a kukua ti panagserbi kadagiti daton.
4 Ngem ti maysa a Simon iti tribu ni Benjamin, a napagbalin a gobernador ti templo, nakiranget iti nangato a padi gapu iti riribuk iti siudad.
5 Ket idi saanna a maparmek ni Onias, inturongna ken Apolonio nga anak ni Thrasea, a gobernador idi ti Celosria ken Fenicia.
6 Ket imbagana kenkuana a ti pagidulinan iti gameng idiay Jerusalem ket napno iti awan patinggana a gatad ti kuarta, iti kasta ti kinaadu ti kinabaknangda, a saan a mainaig iti kuenta dagiti daton, ket di mabilang, ken mabalin nga iyeg amin iti kukua ti ari ima.
7 Ita idi immay ni Apolonio iti ari, ket impakitana kenkuana ti kuarta a naibaga kenkuana, pinili ti ari ni Heliodorus a tesorerona, ket imbaonna nga addaan iti bilin nga iyegna kenkuana ti nadakamat a kuarta.
8 Gapuna dagus a nagdaliasat ni Heliodorus; iti sidong ti kolor ti panagpasiar kadagiti siudad ti Celosyria ken Fenice, ngem pudno a tapno matungpal ti panggep ti ari.
9 Ket idi immay isuna idiay Jerusalem, ken nadayaw nga inawat ti nangato a saserdote ti siudad, imbagana kenkuana no ania ti kinasaririt a naited iti kuarta, ket indeklarana no apay nga immay, ket dinamagna no pudno a kasta dagitoy a banag.
10 Kalpasanna, imbaga kenkuana ti nangato a padi nga adda kasta a kuarta a naurnong a pangsaranay kadagiti balo a babbai ken ulila.
11 Ket ti dadduma iti dayta ket kukua ni Hircanus nga anak ni Tobias, maysa a tao a dakkel ti dayawna, ket saan a kas iti di umiso nga impakaammo daydi nadangkes a Simon: ti kadagupanna ket uppat a gasut a talento ti pirak ken dua gasut a balitok.
12 Ket a naan-anay nga imposible a maaramid kadakuada dagiti kasta a kinadakes, a nangaramid iti kinasanto ti lugar, ken iti kinadaeg ken di malabsing a kinasanto ti templo, a nadayaw iti amin a lubong.

13 Ngem ni Heliodorus, gapu iti bilin ti ari nga inted kenkuana, kinunana, “Masapul a maiserrek dayta iti pagidulinan iti gameng ti ari.”
14 Isu nga iti aldaw nga intudingna simrek tapno urnosenna daytoy a banag: gapuna awan ti bassit a panagsagaba iti intero a siudad.
15 Ngem dagiti papadi, a nagruknoyda iti sanguanan ti altar a nakakawes iti kawesda a papadi, inayabanda idiay langit ti nangaramid iti linteg maipapan kadagiti banbanag a naited kenkuana a sinalimetmetanna, tapno sitatalged a maitalimengda para kadagiti nangikumit kadakuada a masalimetmetan.
16 Siasinoman a mangmatmat iti rupa ti nangato a padi, sugatanna koma ti pusona: ta ti rupana ken ti panagbaliw ti marisna indeklarana ti makin-uneg a panagsagaba ti panunotna.
17 Ta nalikmut ti tao iti buteng ken panagbuteng iti bagi, isu a nabatad kadagiti mangmatmatmat kenkuana, no ania ti ladingit nga adda ita iti pusona.
18 Dagiti dadduma nagtarayda a rimmuar kadagiti balbalayda a mapan iti sapasap a panagpakaasi, agsipud ta ti lugar ket kasla umay iti pannakaumsi.
19 Ket dagiti babbai, a nabartek iti nakersang a lupot iti sirok dagiti barukongda, nagaduda kadagiti kalsada, ket dagiti birhen a naibalud ket nagtarayda, dagiti dadduma kadagiti ruangan, ken dadduma kadagiti pader, ken dadduma ti mangmatmatmat kadagiti tawa.
20 Ket amin, nga iggemda dagiti imada nga agturong idiay langit, nagpakaasida.
21 Kalpasanna, makaasian koma ti maysa a tao no makitana ti panagreggaay ti amin a kita, ken ti panagbuteng ti nangato a padi nga adda iti kasta a panagsagaba.
22 Kalpasanna, inawaganda ti Mannakabalin-amin nga Apo a pagtalinaedenna a natalged ken sigurado dagiti banag a naikumit iti panagtalek para kadagidiay nangaramid kadagitoy.
23 Nupay kasta, inaramid ni Heliodorus ti naikeddeng.
24 Ita bayat ti kaaddana sadiay a kaduana dagiti guardiana iti aglawlaw ti pagidulinan iti gameng, ti Apo dagiti espiritu ken ti Prinsipe ti amin a pannakabalin, nangaramid iti dakkel a panagparang, isu a nasdaaw dagiti amin nga agpampannuray a sumrek a kaduana iti pannakabalin ti Dios. ket naliday, ket napalalo ti butengda.
25 Ta nagparang kadakuada ti maysa a kabalio nga addaan iti nakabutbuteng a nakasakay kenkuana, ken naarkosan iti napintas unay a kalub, ket nagtaray a narungsot, ket kinabilna ni Heliodorus babaen kadagiti sakana, ket kasla ti nagtugaw iti kabalio ket addaan iti naan-anay a harness ti balitok.
26 Kanayonanna, dua pay nga agtutubo a lallaki ti nagparang iti sanguananna, a natan-ok ti pigsada, nalaing iti kinapintas, ken napintas ti kawesda, a nagtakder iti sibayna iti agsumbangir; ket sinaplitda isuna a kankanayon, ken inikkanna iti adu a nasakit a saplit.
27 Ket kellaat a natnag ni Heliodorus iti daga, ket nalikmut iti dakkel a sipnget: ngem dagiti naikuyog kenkuana innalada, ket inkabilda iti basura.
28 Iti casta isu, a nabiit pay nga immay buyogen ti dakkel a tren ken agraman amin a guardiana iti nasao a pagidulinan iti gameng, inaramidda, gapu ta dida matulongan ti bagina babaen kadagiti armasna: ket nabatad a binigbigda ti pannakabalin ti Dios.
29 Ta isu babaen ti ima ti Dios naitapuak, ket nakaidda a di makasao nga awan ti amin a namnama iti biag.
30 Ngem indaydayawda ti Apo, a namilagruan a nangpadayaw iti bukodna a lugar: maipaay iti templo; nga iti bassit nga afore napno iti buteng ken riribuk, idi nagparang ti Mannakabalin-amin nga Apo, napno iti rag-o ken rag-o.
31 Kalpasanna dagus a nagkararag ti sumagmamano kadagiti gagayyem ni Heliodorus ken ni Onias, nga umawag iti Kangatuan tapno ipaayna kenkuana ti biagna, a nakasagana a mangisuko iti espiritu.
32 Gapuna ti kangatoan a padi, gapu ta nagsuspetsa a di la ket ta mapanunot ti ari nga adda panangliput dagiti Judio ken Heliodorus, nangidaton iti daton maipaay iti salun-at ti lalaki.
33 Ita bayat ti panangabbong ti nangato a padi, nagparang dagiti isu met laeng nga agtutubo a lallaki a nakakawes iti isu met laeng a kawes ket nagtakderda iti sibay ni Heliodorus, a kunkunada, “Itedmo ti dakkel a panagyaman ken ni Onias a nangato a padi, ta gapu kenkuana inikkannaka ti Apo iti biag.
34 Ket gapu ta nasapsaplitca manipud langit, ipakaammom kadagiti amin a tattao ti mannakabalin a pannakabalin ti Dios. Ket idi naisaoda dagitoy a sasao, saandan a nagparang.
35 Isu a ni Heliodorus, kalpasan ti panangidatonna iti daton iti Apo, ken nangaramid kadagiti dadakkel a kari iti nangisalakan iti biagna, ken panangsaludona ken Onias, nagsubli a kaduana ti buyotna iti ari.
36 Kalpasanna, pinaneknekanna kadagiti amin a tattao dagiti aramid ti naindaklan a Dios, a nakitana babaen kadagiti matana.
37 Ket idi ni ari Heliodorus, a mabalin a maikari a maibaon manen idiay Jerusalem, kinunana.
38 No adda kabusormo wenno traidormo, ibaonmo sadiay, ket awatemto a nasayaat ti pannakasaplitna, no makalisi agraman ti biagna: ta iti dayta a lugar, awan duadua; adda naisangsangayan a pannakabalin ti Dios.
39 Ta ti agnanaed idiay langit adda matana iti dayta a disso, ket salaknibanna dayta; ket kabilenna ken dadaelenna dagiti umay mangdangran iti daytoy.
40 Ket dagiti banbanag maipapan ken Heliodorus, ken ti panangaywan iti pagidulinan iti gameng, natinnag iti kastoy a kita.

KAPITULO 4

1 Daytoy a Simon ita, a nagsaokami idi, gapu ta liniputna ti kuarta, ken iti pagilianna, pinabasolna ni Onias, a kasla pinagbutengna ni Heliodorus, ket isu ti agar-aramid kadagitoy a kinadakes.
2 Iti kasta naituredna nga inawagan isuna a traidor, a maikari unay iti siudad, ken nadungngo ti bukodna a nasion, ken naregta unay kadagiti linteg.
3 Ngem idi dimmakkel ti gurada, gapu iti maysa kadagiti grupo ni Simon, dagiti pammapatay, .
4 Idi nakita ni Onias ti peggad daytoy a panagsusupiat, ken ni Apolonio, kas gobernador ti Celosyria ken Fenice, nakapungtot, ket pinaaduna ti kinadakes ni Simon.
5 Napan iti ari, saan a tapno agbalin a mangak-akusar kadagiti kailianna, no di ket agsapsapul iti pagimbagan ti amin, iti publiko ken pribado.
6 Ta nakitana nga imposible nga agtultuloy a naulimek ti estado, ket panawan ni Simon ti kinamaagna, malaksid no kitkitaen ti ari.
7 Ngem kalpasan ti ipapatay ni Seleuco, idi innalana ni Antioco, a naawagan Epifanes, ti pagarian, nagtrabaho ni Jason a kabsat ni Onias tapno agbalin a nangato a padi.
8 Inkarina iti ari babaen ti panangibabaet iti tallo gasut ket pito a talento a pirak, ken ti sabali pay a kita ti walopulo a talento.
9 Malaksid iti daytoy, inkarina a mangituding iti sangagasut ket limapulo pay, no adda lisensiana a mangipasdek kenkuana iti lugar a pag-ehersisio, ken para iti panangsanay kadagiti agtutubo kadagiti uso dagiti pagano, ken isuratna ida ti Jerusalem babaen ti nagan dagiti taga Antioquia.

10 Idi impaay ti ari, ket nagun-odna iti imana ti turay inyegna a dagus ti bukodna a nasion iti uso dagiti Griego.
11 Ket dagiti naarian a pribilehio a naited a naisangsangayan a pabor kadagiti Judio babaen ken Juan nga ama ni Eupolemo, a napan embahador idiay Roma maipaay iti pannakilangen ken tulong, innalana; ket impababana dagiti gobierno a maitunos iti Linteg, inyegna dagiti baro a kaugalian a maikontra iti Linteg.
12 Ta siraragsak a nangbangon iti lugar a pag-ehersisioan iti sirok ti mismo a torre, ket impasakupna dagiti panguluen nga agtutubo a lallaki, ket pinagkawesna ida iti sombrero.
13 Ita kasta ti kangato dagiti Griego nga uso, ken panagadu dagiti pagano a kababalin, babaen ti nalabes a kinarugit ni Jason, daydi di nadiosan a nakalkaldaang, ken awan nangato a padi;
14 Nga awan ti tured dagiti papadi nga agserbi pay iti altar, ngem iti panangumsida iti templo, ken panangbaybay-a kadagiti daton, nagdardarasda a makiraman iti di nainkalintegan a pammalubos iti lugar ti panagehersisio, kalpasan ti panagay-ayam ti Discus nga inayaban ida;
15 Saanda nga ibaklay ti dayaw dagiti ammada, no di ket magustuanda ti dayag dagiti Griego a kasayaatan ngem iti amin.
16 Gapu iti dayta dimteng kadakuada ti nakaro a didigra: ta naaddaanda ida a kabusor ken manangibales kadakuada, a sipapasnek a sinurotda ti kaugalianda, ken tinarigagayanda ti agbalin a kas iti amin a banag.
17 Ta saan a nalag-an ti agaramid iti nadangkes a maibusor kadagiti linteg ti Dios: ngem ti sumaganad a tiempo ideklarana dagitoy a banbanag.
18 Ita idi naangay idiay Tiro ti ay-ayam a maus-usar iti tunggal tawen ti pammati.
19 Daytoy a di naparabur a ni Jason nangibaon kadagiti naisangsangayan a mensahero manipud Jerusalem, nga isuda taga-Antioquia, tapno awitenda ti tallo gasut a drakma ti pirak iti daton ni Hercules, nga uray dagiti agaw-awit iti dayta impagarupda a maitutop a saan nga ited iti daton, gapu ta saan a kombeniente, no di ket agbalin naireserba para iti dadduma pay a singir.
20 Daytoy a kuarta idin, maipapan iti nangipatulod, nadutokan iti daton ni Hercules; ngem gapu kadagiti agaw-awit iti dayta, naaramat dayta iti panagaramid kadagiti gallies.
21 Ita idi naibaon ni Apolonio nga anak ni Menesteo idiay Egipto maipaay iti pannakakorona ni ari Ptolemeo Filometor, ni Antioco, gapu ta naawatanna a saan a nasayaat ti pannakaapektarna kadagiti ar-aramidna, intedna ti bukodna a kinatalged: iti dayta dimteng idiay Jope, ket manipud sadiay idiay Jerusalem :
22 Nadayaw nga inawat ni Jason, ken ti siudad, ket inserrekna a silaw ti sulo, ken buyogen dagiti dadakkel nga ikkis: ket iti kasta kalpasanna napan a kaduana ti buyotna idiay Fenicia.
23 Tallo a tawen kalpasanna, imbaon ni Jason ni Menelaus, ti nadakamat a kabsat ni Simon, tapno awitenna ti kuarta iti ari, ken tapno panunotenna ti sumagmamano a kasapulan a banag.
24 Ngem idi naipan iti sanguanan ti ari, idi intan-okna gapu iti nadayag a langa ti pannakabalinna, nagun-odna ti kinasaserdote, nga indatonna ti ad-adu ngem ni Jason iti tallo gasut a talento a pirak.
25 Isu nga immay a buyogen ti bilin ti ari, nga awan ti inyegna a maikari iti nangato a kinapadi, no di ket addaan iti pungtot ti naulpit a tirano, ken pungtot ti narungsot nga animal.
26 Kalpasanna, napilitan ni Jason, a nangdadael iti bukodna a kabsat, gapu iti panangdadaelna iti sabali, napilitan nga agtalaw iti pagilian dagiti Ammonita.
27 Nagun-od ngarud ni Menelaus ti prinsipal: ngem no maipapan iti kuarta nga inkarina iti ari, saanna nga innala ti nasayaat nga urnos maipaay iti dayta, nupay kinalikaguman ni Sostratis nga agturay iti kastilio.
28 Ta kencuana ti pannakaurnong dagiti kaugalian. Gapuna, naayabanda a dua iti sangoanan ti ari.
29 Ita pinanawan ni Menelao ti kabsatna a ni Lisimaco a kasukatna iti kinasaserdote; ket pinanawan ni Sostrato ni Crates, nga isu ti gobernador dagiti taga Ciprio.
30 Bayat a maar-aramid dagita a banag, immalsa dagiti taga Tarso ken Mallos, agsipud ta naited dagitoy iti kamalala ti ari, a managan Antioco.
31 Kalpasanna, dimteng ti ari a sidadarasudos a mangpakalma kadagiti bambanag, a pinanawanna ni Andronicus, maysa a lalaki nga agturay, kas diputadona.
32 Ita, impagarup ni Menelao a nagun-odna ti nasayaat a tiempo, tinakawna ti sumagmamano a basehas a balitok manipud iti templo, ket intedna ken Andronico ti dadduma, ket inlakona ti dadduma idiay Tiro ken kadagiti siudad iti aglawlaw.
33 Daytoy idi naammuan ni Onias ti maysa a sigurado, tinubngarna, ket insublina ti bagina iti maysa a santuario idiay Dafne, nga adda iti asideg ti Antioquia.
34 Gapuna, insina ni Menelao ni Andronico, inkararagna nga iyawatna ni Onias kadagiti imana; a naallukoy iti dayta, ken immay ken Onias a sililimed, intedna kenkuana ti makannawan nga imana babaen kadagiti sapata; ket nupay suspetsaanna, kaskasdi nga inallukoyna a rummuar iti santuario: a dagus nga inrikepna nga awan ti panangipategna iti kinahustisia.
35 Gapu iti daytoy, saan laeng a dagiti Judio, no di ket adu met kadagiti sabali a nasion, nagpungtotda unay, ket naladingitda unay gapu iti di nainkalintegan a panangpapatay iti dayta a tao.
36 Ket idi simmangpet manen ti ari manipud kadagiti lugar iti aglawlaw ti Cilicia, nagreklamo dagiti Judio nga adda iti siudad, ken dadduma kadagiti Griego a makarimon met iti kinapudno, agsipud ta napapatay ni Onias nga awan ti rason.
37 Gapuna, napalalo ti ladingit ni Antioco, ket naasian, ken nagsangit, gapu iti nasimbeng ken naemma a kababalin ti natay.
38 Ket gapu ta nagpungtot, dagus nga innalana ni Andronicus ti purpurana, ket pinigisna dagiti kawesna, ket inturongna iti intero a siudad agingga iti dayta met laeng a lugar, a nakaaramidanna iti kinaawan Dios maibusor ken Onias, sadiay pinapatayna ti nailunod a mammapatay. Kasta ti pananggunggona ti Apo kenkuana iti dusana, kas maikari kenkuana.
39 Ita idi adun a sakrilo ti inaramid ni Lisimaco iti siudad babaen ti pammalubos ni Menelao, ket naiwaras ti bungana iti ballasiw-taaw, naguummong ti bunggoy maibusor ken Lisimaco, adu a basehas a balitok ti naipan.
40 Gapuna timmakder dagiti gagangay a tattao, ket napnoda iti pungtot, ni Lisimaco inarmasna ti agarup tallo ribu a lallaki, ket rinugianna nga umuna ti nangidaton iti kinaranggas; maysa nga Auranus ti lider, maysa a tao nga adayo a nalpasen iti tawtawen, ken saan a nababbaba ti kinamaag.
41 Idin nakitada ti gandat ni Lisimaco, dadduma kadakuada ti nangtiliw kadagiti bato, sumagmamano a sarukod, dadduma ti nangala iti sangakamat a tapok, a simmaruno nga asideg, intapuakda amin ida ken ni Lisimaco, ken dagidiay nangraut kadakuada.
42 Iti casta adu cadacuada sinugatda, ket dadduma ti nangkabilda iti daga, ket amin ida pinilitda a nagtalaw: ngem no maipapan iti mismo a mannanakaw ti iglesia, isu pinatayda iti sibay ti pagidulinan iti gameng.
43 Kadagitoy a banag ngarud adda pammabasol a maibusor ken Menelao.

44 Idi dimteng ti ari idiay Tiro, tallo a lallaki a naibaon manipud iti Senado ti nangidarum iti sanguananna.
45 Ngem ni Menelao, gapu ta nasentensiaan itan, inkarina ni Ptolemee nga anak ni Dorymenes nga itedna kenkuana ti adu a kuarta, no pagtalnaenna ti ari kenkuana.
46 Iti kasta, inyasideg ni Tolemeo ti ari iti maysa a galeria, a kasla mangala iti angin, pinagbalinna a sabali ti panunotna.
47 Iti kasta inwaksina ni Menelao manipud kadagiti pammabasol, nga nupay kasta isu ti makagapu iti amin a kinaranggas: ken dagidiay napanglaw a lallaki, a, no imbagada koma ti gapuda, wen, iti sangoanan dagiti Escita, naukomda koma nga awan basolna, ida kinondenarna iti ipapatay .
48 Iti kasta, di nagbayag, nagsagaba iti di nainkalintegan a dusa dagiti nangsurot iti banag para iti siudad, ken kadagiti tattao, ken kadagiti nasantoan a basehas.
49 Gapuna uray dagiti taga Tiro, natignayda iti pananggurada iti dayta a nadangkes nga aramid, pinagtabonda ida a nadayaw.
50 Ket iti kasta babaen ti kinaagum dagidiay addaan pannakabalin nagtalinaed pay laeng ni Menelaus iti turay, nga immadu ti kinadakesna, ken nagbalin a dakkel a traidor kadagiti umili.

KAPITULO 5

1 Agarup iti dayta met la a tiempo insagana ni Antioco ti maikadua a panaglayagna idiay Egipto.
2 Ket kalpasanna napasamak, a iti intero a siudad, iti las-ud ti dandani uppat a pulo nga aldaw, nakita dagiti kumakabalio nga agtartaray iti tangatang, a nakalupot a balitok, ken nakaarmas kadagiti lansa, a kas iti bunggoy dagiti soldado, .
3 Ket dagiti bunggoy dagiti kumakabalio nga agsasaruno, nga agsasabet ken agtartaray iti maysa ken maysa, buyogen ti panagkintayeg dagiti kalasag, ken nakaad-adu a pike, ken panagguyod kadagiti kampilan, ken panagipuruak kadagiti pana, ken agsilsilnag dagiti balitok nga arkos, ken amin a kita ti arkos.
4 Gapuna, nagkararag ti tunggal tao tapno agbalin a naimbag dayta a panagparang.
5 Ita idi rimmuar ti ulbod a damag, a kasla natayen ni Antioco, innala ni Jason ti di kumurang a sangaribu a lallaki, ket kellaat a nangraut iti siudad; ket dagiti adda iti rabaw dagiti pader naisublida, ken ti siudad iti maudi a naala, nagtalaw ni Menelao iti kastilio.
6 Ngem pinapatay ni Jason dagiti bukodna nga umili nga awan asi, a dina impagarup a ti pananggun-odna iti aldaw kadakuada ti bukodna a nasion ket maysa a di unay naragsak nga aldaw para kenkuana; ngem impagarupna a kabusorna idi, ken saan a dagiti kailianna, a pinarmekna.
7 Nupay kasta gapu iti amin dagitoy saanna a nagun-od ti prinsipal, ngem iti kamaudiananna immawat iti bain gapu iti gunggona ti panangliputna, ket nagtalaw manen iti pagilian dagiti Ammonita.
8 Iti kamaudiananna naaddaan iti saan a naragsak a panagsubli, gapu ta naakusaran iti sanguanan ni Aretas nga ari dagiti Arabo, a nagtalaw iti maysa a siudad agingga iti siudad, kinamatna dagiti amin a tattao, kagurana a kas maysa a nangbaybay-a kadagiti linteg, ken naaddaan iti makarimon a kas maysa a silulukat a kabusor ti pagilianna ken kailianna, naibelleng idiay Egipto.
9 Iti kasta daydiay nangpapanaw iti adu manipud iti pagilianda natay iti ganggannaet a daga, a nagretiro kadagiti taga Lacedemonia, ket pinampanunotna sadiay nga agsapul iti tulong gapu kadagiti kabagianna.
10 Ket daydiay nangpapanaw iti adu a di naitabon awan ti asinoman a mangdung-aw kenkuana, wenno aniaman a napasnek a pumpon, wenno tanem a kaduana dagiti ammana.
11 Ita idi dimteng daytoy a napasamak iti lugan ti ari, impagarupna a nagrebelde ti Judea: idi naikkat manipud Egipto a sipupungtot, innalana ti siudad babaen ti puersa dagiti armas.
12 Ket binilinna dagiti tattaona a mannakigubat a dida kaasian dagiti masabetda, ken papatayenda dagiti simmang-at kadagiti balbalay.
13 Iti kasta adda panangpapatay kadagiti agtutubo ken nataengan, panangikkat kadagiti lallaki, babbai, ken ubbing, panangpapatay kadagiti birhen ken maladaga.
14 Ket adda nadadael iti las-ud ti tallo a sibubukel nga aldaw uppat a pulo a ribu, nga uppat a pulo a ribu kadagitoy ti napapatay iti panagdadangadang; ket saan a basbassit ti nailako ngem napapatay.
15 Kaskasdi a saan a napnek iti daytoy, no di ket impagarupna a napan iti kasasantuan a templo iti amin a lubong; Ni Menelao, daydi traidor kadagiti linteg, ken iti bukodna a pagilian, a mangiwanwan kenkuana:
16 Ket innalana dagiti nasantoan a basehas nga addaan kadagiti narugit nga ima, ken buyogen dagiti narugit nga ima a mangguyod kadagiti bambanag nga indedikar dagiti dadduma nga ari iti panangpadakkel ken dayag ken dayaw ti lugar, intedna ida.
17 Ket kasta unay ti kinatangsit ni Antioco iti panunotna, isu a dina imbilang a nakapungtot ti Apo iti apagbiit gapu kadagiti basoldagidi agnanaed iti siudad, ket ngarud saan a nakaturong ti matana iti lugar.
18 Ta no saanda idi a nabalkot iti adu a basol, daytoy a tao, apaman nga immay, dagus a nasapsaplit, ket naisubli manipud iti kinatangsitna, a kas ken ni Heliodorus, nga imbaon ni Seleuco nga ari a mangkita iti pagidulinan iti gameng.
19 Nupay kasta, saan a pinili ti Dios dagiti tattao gapu iti lugar, no di ket ti lugar nga adayo gapu kadagiti tattao.
20 Ket ngarud ti mismo a lugar, a nakipaset kadakuada iti rigat a napasamak iti nasion, nakikomunikar kalpasanna kadagiti pagimbagan a naipatulod manipud iti Apo: ket kas iti pannakabaybay-a iti pungtot ti Mannakabalin-amin, kasta met manen, ti naindaklan nga Apo gapu ta naikappia, naipasdek dayta buyogen ti amin a dayag.
21 Gapuna idi nairuar ni Antioco ti sangaribu ket walo gasut a talento manipud iti templo, sidadarasudos a pimmanaw idiay Antioquia, a napan iti kinatangsitna tapno pagbalinenna a madaliasat ti daga, ken ti baybay a magmagna: kasta ti kinatangsit ti panunotna.
22 Ket binaybay-anna dagiti gobernador a mangriribuk iti nasion: idiay Jerusalem, ni Felipe, gapu iti ilina a Frigiano, ken gapu iti kababalinna nga ad-adda a barbaro ngem iti nangikabil kenkuana sadiay;
23 Ket idiay Garizim, ni Andronico; ket malaksid pay, ni Menelao, a nakarkaro ngem amin a dadduma, nangibaklay iti nadagsen nga ima kadagiti umili, nga addaan iti dakes a panunot maibusor kadagiti kailianna a Judio.
24 Imbaonna met daydi makarimon a panguluen ni Apolonio nga addaan iti buyot a duapulo ket ribu, a binilinna a papatayenna amin dagidiay adda iti kasayaatan nga edad, ken ilakona dagiti babbai ken dagiti ub-ubing a kita.
25 Isu nga immay idiay Jerusalem, ken agpammarang a kappia, ket nagsardeng agingga iti nasantoan nga aldaw ti sabbath, idi innalana dagiti Judio a mangsalsalimetmet iti nasantoan nga aldaw, binilinna dagiti tattaona nga armasda ti bagbagida.
26 Ket pinapatayna amin dagiti napan iti panangrambak iti Aldaw a Panaginana, ket ti panagtarayda iti siudad nga addaan kadagiti armas pinapatayna dagiti adu a tattao.
27 Ngem ni Judas Macabeo agraman ti siam a sabsabali, wenno iti agarup dayta, immadayo iti let-ang, ket nagnaed iti

kabambantayan a kas iti ugali dagiti animal, a kaduana ti bunggoyna, a kanayon a mangmangan kadagiti ruot, di la ket ta makiramanda iti pannakarugit.

KAPITULO 6

1 Di nagbayag, nangibaon ti ari iti maysa a lakay ti Atenas tapno pilitenna dagiti Judio a sumina kadagiti linteg dagidi ammada, ken saanda nga agbiag a maitunos kadagiti linteg ti Dios.
2 Ken tapno marugitan met ti templo idiay Jerusalem, ken awaganna dayta kas templo ni Jupiter Olympius; ken dayta idiay Garizim, ni Jupiter a Manangsalaknib kadagiti ganggannaet, kas iti tarigagayda nga agnanaed iti lugar.
3 Ti iseserrek daytoy a kinadakes ket nasakit ken nakalkaldaang kadagiti tattao.
4 Ta napno ti templo iti riribuk ken panagragragsak gapu kadagiti Hentil, a nakilanglangen kadagiti balangkantis, ken nakilanglangen kadagiti babbai iti uneg ti sirkulo dagiti nasantoan a disso, ken malaksid iti dayta, nangiyegda kadagiti bambanag a saan a nainkalintegan.
5 Napno met ti altar kadagiti narugit a banbanag, nga iparit ti Linteg.
6 Saan met a nainkalintegan ti maysa a tao a mangsalimetmet iti aldaw a panaginana wenno kadagiti nagkauna a panagayuno, wenno ti panangibaga a Judio.
7 Ket iti aldaw ti pannakayanak ti ari iti tunggal bulan maiyegda babaen ti napait a panangpilit a mangan kadagiti daton; ket idi nasalimetmetan ti panagayuno ni Bacchus, napilitan dagiti Judio a mapan agproseso idiay Bacchus, nga awitda ti ivy.
8 Kanayonanna, rimmuar ti bilin kadagiti kabangibang a siudad dagiti nasion, babaen iti singasing ni Tolemeo, maibusor kadagiti Judio, a salimetmetanda dagiti isu met laeng nga uso, ken makiramanda kadagiti datonda.
9 Ket siasinoman a saan a mayat iti ugali dagiti Gentil mapapatay. Kalpasanna, mabalin a nakita ti maysa a tao ti agdama a kinapanglaw.
10 Ta adda dua a babbai a naiyeg, a nangkugit kadagiti annakda; nga idi sipapanayag nga inturongda iti aglawlaw ti siudad, dagiti maladaga inyawatda dagiti barukongda, imbellengda ida a situtulok manipud iti pader.
11 Ket dagiti dadduma, a nagtaray a sangsangkamaysa kadagiti kueba nga asideg, tapno salimetmetanda a sililimed ti aldaw ti panaginana, gapu ta naduktalan ni Felipe, napuoranda amin a sangsangkamaysa, agsipud ta nangaramidda iti konsiensia a tumulong iti bagbagida maipaay iti dayaw ti kasasantuan nga aldaw.
12 Ita ipakaasik kadagiti agbasbasa iti daytoy a libro, a saanda a maupay gapu kadagitoy a didigra, no di ket ukomenda dagita a dusa a saan a para iti pannakadadael, no di ket para iti panangdusa iti nasiontayo.
13 Ta pakakitaan dayta iti naindaklan a kinaimbagna, no dagiti nadangkes nga agar-aramid saanda nga agsagaba iti napaut a panawen, no di ket dagus a madusa.
14 Ta saan a kas kadagiti dadduma a nasion, a siaanus nga ibturan ti Apo a dusaen, agingga a dida madanon iti naan-anay dagiti basbasolda, kasta ti panangaramidna kadatayo.
15 Di la ket ta dimteng iti kangitingitan ti basol, kalpasanna, agibalesna kadatayo.
16 Ket ngarud dina pulos ibaw-ing ti asina kadatayo: ket uray dusaenna iti rigat, saanna a pulos baybay-an dagiti tattaona.
17 Ngem daytoy a sinaotayo ket agbalin koma a pakdaar kadatayo. Ket ita umaytayo iti pannakaideklara ti banag iti sumagmamano a sasao.
18 Ni Eleazar, maysa kadagiti kangrunaan nga eskriba, maysa a lakay, ken nasayaat ti langana, napilitan a manglukat iti ngiwatna, ken mangan iti lasag ti baboy.
19 Ngem pinilina ti matay a nadayag ngem ti agbiag a narugitan iti kasta a makarimon a banag, intuprana daytoy, ket immay iti bukodna a panagtutuok.
20 Kas iti rebbeng nga umay, dagiti determinado a mangilasin kadagiti bambanag, a saan a nainkalintegan a maramanan ti panagayat iti biag.
21 Ngem dagiti akinkukua iti dayta a nadangkes a piesta, gapu iti dati a panagam-ammoda iti lalaki, nga inyasidegda kenkuana, nagpakaasida kenkuana nga iyegna ti lasag ti bukodna a taraon, kas iti nainkalintegan nga usarenna, ken aramidenna a kasla isu nangan iti lasag a naala manipud iti daton nga imbilin ti ari;
22 Tapno iti panangaramidna iti kasta maispalna manipud ken patay, ket gapu iti dati a pannakigayyem kadakuada, makasarak iti pabor.
23 Ngem rinugianna nga usigen a nainsiriban, ken kas iti nagbalin nga edadna, ken ti kinatan-ok dagiti nagkauna a tawenna, ken ti dayaw ti ubanan nga ulona, a nakaigapuan, ken ti napudno unay nga edukasionna manipud iti maysa nga ubing, wenno imbes ketdi ti nasantoan a linteg a naaramid ken inted ti Dios: gapuna simmungbat a maitunos iti dayta, ket pinalubosanna ida a dagus nga ibaonda isuna idiay tanem.
24 Ta saan a maitutop ti edadtayo, kinunana, iti uray ania a wagas ti panagpammarang, a babaen iti dayta mabalin nga ipagarup ti adu nga agtutubo a ni Eleazar, gapu ta agtawen iti uppat a pulo ket sangapulo, ket napan itan iti ganggannaet a relihion;
25 Ket ngarud isuda babaen ti panaginsisingpetko, ken tarigagayanda ti agbiag iti bassit a panawen ken apagbiit pay, rumbeng nga allilawennak, ket makaalaak iti mantsa iti kinalakayko, ket pagbalinek a makarimon.
26 Ta nupay iti agdama maisalakanak iti dusa dagiti tattao: ngem saanak koma a makalisi iti ima ti Mannakabalin-amin, uray sibibiag wenno natay.
27 Ngarud ita, iti kinalalaki a mangbalbaliw iti daytoy a biag, ipakitakto ti bagik a kas iti kalikaguman ti edadko.
28 Ket mangibati iti naisangsangayan nga ulidan kadagiti kasta nga agtutubo tapno matay a situtulok ken situtured para kadagiti nadayaw ken nasantuan a linteg. Ket idi naibagana dagitoy a sasao, dagus a napan iti pannakatutuok.
29 Dagidiay nangiturong kenkuana a mangbalbaliw iti naimbag a nakem inyakarda bassit sakbayna iti gura, agsipud ta dagiti nadakamat a palawag nagtaud, kas iti impagarupda, manipud iti desperado a panunot.
30 Ngem idi nakasaganan a matay a nasaplit, nagsennaay ket kinunana, Nabatad iti Apo, nga addaan iti nasantuan a pannakaammo, a nupay mabalin a naispalak koma manipud ken patay, ibturak itan ti nakaro nga ut-ot iti bagik gapu iti pannakasapsaplit : ngem iti kararua mapnekak unay nga agsagaba kadagitoy a banbanag, agsipud ta mabutengak kenkuana.
31 Ket iti kasta natay daytoy a tao, a nangibati iti ipapatayna a kas pagwadan ti natan-ok a tured, ken pakalaglagipan ti kinaimbag, saan laeng a kadagiti agtutubo a lallaki, no di ket iti amin a nasionna.

KAPITULO 7

1 Napasamak met a natiliw ti pito a kakabsat a lallaki a kaduada ti inada, ket pinilit ti ari a maibusor iti Linteg a mangraman iti lasag ti baboy, ket natutuokda iti saplit ken saplit.

2 Ngem kinuna ti maysa kadagiti immuna a nagsao, Ania ti kayatmo a dawaten wenno sursuruem kadakami? sisasaganatayo a matay, imbes a manglabsing kadagiti linteg dagiti ammatayo.
3 Gapu ta nakapungtot ti ari, imbilinna a mapapudot dagiti kaserola ken kaldero.
4 Dagus a nabara, imbilinna a putden ti dila daydiay immuna nga agsasao, ken putden dagiti maudi a paset ti bagina, a kumitkita dagiti dadduma a kakabsatna ken ni inana.
5 Ita idi nabaldado iti casta dagiti amin a camcamengna, imbilinna a sibibiag pay a maipan iti apuy, ken maiprito iti kaserola: ket bayat a naiwaras ti alingasaw ti kaserola iti nasayaat nga espasio, indagadagda ti maysa sabali pay a kadua ti ina a matay a lalaki, a kunana iti kastoy, .
6 Ti Apo a Dios kitkitaennatayo, ket iti kinapudnona liwliwaennatayo, a kas iti indeklara ni Moises iti kantana, a nangsaksi iti rupada, a kunkunana, Ket maliwliwanto kadagiti adipenna.
7 Isu nga idi natayen ti immuna kalpasan daytoy a bilang, inyegda ti maikadua tapno aramidenda kenkuana ti maysa a makauyaw: ket idi inuksobda ti kudil ti ulona babaen ti buok, dinamagda kenkuana, “Kayatmo kadi ti mangan, sakbay a madusaka iti intero.” tunggal kameng ti bagim?
8 Ngem insungbatna iti bukodna a pagsasao, ket kinunana, Saan.
9 Ket idi adda iti maudi a panagangesna, kinunana, Kasla pungtot ikkatennatayo iti daytoy agdama a biag, ngem ti Ari ti lubong pagungarennatayo, a natay gapu kadagiti lintegna, agingga iti biag nga agnanayon.
10 Kalpasanna ti maikatlo inaramidna ti manguyaw: ket idi madawat, inruarna ti dilana, ket dayta a mismo iti di nagbayag, nga inyunnatna dagiti imana a silalaki.
11 Ket situtured a kinunana, Dagitoy nga adda kaniak manipud langit; ket gapu kadagiti lintegna umsiek ida; ket manipud kenkuana namnamaek nga awaten manen ida.
12 Iti kasta, nasdaaw ti ari ken dagiti kakaduana iti kinatured ti agtutubo, ta awan ti panangipategna kadagiti ut-ot.
13 Ita idi natay metten daytoy a tao, tinuokda ken pinasang-atda ti maikapat iti kasta met laeng a pamay-an.
14 Isu nga idi sisasaganan a matay kinunana castoy, Nasayaat, no mapapatay dagiti tattao, a mangnamnama iti namnama manipud iti Dios a maibangon manen babaen kenkuana: no maipapan kenca, awanto ti panagungarmo nga agbiag.
15 Kalpasanna, inyegda met ti maikalima, ket binugbogda.
16 Kalpasanna, kimmita iti ari, ket kinunana, Addaanka iti pannakabalin kadagiti tattao, agrupsaka, aramidem ti kayatmo; kaskasdi dikay panunoten a ti nasiontayo ket binaybay-an ti Dios;
17 Ngem agtalinaedka iti apagbiit, ket kitaem ti naindaklan a pannakabalinna, no kasano ti panangtutuokna kenka ken iti bukelmo.
18 Kalpasanna, inyegda met ti maikanem, a sisasagana a matay kinunana, Dikay maallilaw nga awan gapgapuna: ta sagsagabaentayo dagitoy a banag maipaay iti bagbagitayo, gapu ta nagbasoltayo iti Diostayo.
19 Ngem dimo panunoten, a makidangdangadang iti Dios, a makalisika a di madusa.
20 Ngem ti ina ket nakaskasdaaw ngem iti amin, ken maikari iti nadayaw a lagip: ta idi nakitana dagiti pito nga annakna a lallaki a napapatay iti las-ud ti maysa nga aldaw, impasngayna dayta buyogen ti nasayaat a tured, gapu iti namnama nga adda kenkuana iti Apo.
21 Wen, indagadagna ti tunggal maysa kadakuada iti bukodna a pagsasao, a napno kadagiti natured nga espiritu; ket pinarnuayna ti babai a pampanunotna iti lalaki a tianna, kinunana kadakuada, .
22 Diak maibaga no kasano nga immaykayo iti aanakanko: ta diak inted kadakayo ti anges wenno biag, wenno siak ti nangbukel kadagiti kameng ti tunggal maysa kadakayo;
23 Ngem awan duadua a ti Namarsua iti lubong, a nangbukel iti kaputotan ti tao, ken nakasarak iti pangrugian ti amin a banag, babaen met iti bukodna nga asi ikkannakayo manen iti anges ken biag, kas ita saanyo nga ibilang dagiti bukodyo a bagi para kadagiti lintegna’. gapo.
24 Ita ni Antioco, nga impagarupna a maumsi ti bagina, ken impagarupna a makaumsi a sasao, bayat a sibibiag pay ti inaudi, saanna laeng nga indagadag babaen kadagiti sasao, no di ket impanamnamana pay kenkuana babaen kadagiti sapata, a pagbalinenna nga agpadpada a nabaknang ken naragsak tao, no tallikudanna dagiti linteg dagiti ammana; ket dayta met nga alaenna a gayyemna, ken agtalek kenkuana kadagiti aramid.
25 Ngem idi saan a pulos a dumngeg ti agtutubo kenkuana, inayaban ti ari ti inana, ket binalakadanna a balakadanna ti agtutubo a lalaki a mangisalakan iti biagna.
26 Ket idi indagadagna iti adu a sasao, inkarina kenkuana a balakadanna ti anakna.
27 Ngem nagruknoy kenkuana, a katkatawaanna ti naulpit a tirano agingga iti panangumsi, nagsao iti pagsasao iti awayna iti kastoy a pamay-an; O anakko, kaasiannak a nangipasngay kenka iti siam a bulan iti tianko, ken nangted kenka iti kasta a tallo a tawen, ken nangtaraon kenka, ken nangpadakkel kenka agingga iti daytoy nga edad, ken inibturanna dagiti riribuk ti edukasion.
28 Ipakpakaasik kenka, anakko, kitaem ti langit ken ti daga, ken amin nga adda iti dayta, ket panunotem nga inaramid ti Dios ida kadagiti banag nga awan idi; ket kasta met a naaramid ti sangatauan.
29 Dika agbuteng iti daytoy a manangtutuok, no di ket, gapu ta maikarika kadagiti kakabsatmo, alaem ti ipapataymo tapno awatennaka manen iti asi a kadua dagiti kakabsatmo.
30 Idi sawenna pay dagitoy a sasao, kinuna ti agtutubo, Siasino ti ur-urayenyo? Diak tungpalen ti bilin ti ari: ngem tungpalekto ti bilin ti Linteg nga inted ni Moises kadagiti ammatayo.
31 Ket sika, a nagtaud iti amin a kinadakes maibusor kadagiti Hebreo, saankanto a makalisi kadagiti ima ti Dios.
32 Ta agsagsagabatayo gapu kadagiti basbasoltayo.
33 Ket nupay agpungtot kadatayo ti sibibiag nga Apo iti apagbiit gapu iti panangdusa ken panangkorehirtayo, kaskasdi nga agkaykaysa manen kadagiti adipenna.
34 Ngem sika, O awanan Dios a tao, ken kadagiti amin a nadangkes unay, saanka a maitag-ay nga awan ti makagapu, wenno maitan-ok kadagiti di masigurado a namnama, nga itag-aymo ti imam maibusor kadagiti adipen ti Dios.
35 Ta saanka pay a nakalibas iti panangukom ti Mannakabalin-amin a Dios, a makakita iti amin a banag.
36 Ta dagiti kakabsattayo, a nagsagaba ita iti apagbiit a ut-ot, natayda iti sidong ti tulag ti Dios iti biag nga agnanayon: ngem sika, babaen ti panangukom ti Dios, umawatkanto iti nalinteg a dusa gapu iti kinatangsitmo.
37 Ngem siak, kas kakabsatko, idatonko ti bagik ken biagko para kadagiti linteg dagidi ammatayo, nga agpakpakaasi iti Dios a madagdagus koma nga asi iti nasiontayo; ket babaen kadagiti panagtutuok ken saplit mabalinmo nga ipudno, nga isu laeng ti Dios;
38 Ket tapno kaniak ken kadagiti kakabsatko agsardeng ti pungtot ti Mannakabalin-amin, a nainkalintegan a naiyeg iti nasiontayo.
39 Ngem ti ari’ gapu ta nakapungtot, inyawatna kenkuana a nakarkaro ngem iti amin a dadduma, ket inawatna a sipipinget nga isu ket nauyaw.

40 Isu a natay daytoy a tao a di natulawan, ket nagtalek iti Apo.
41 Maudi iti amin kalpasan dagiti annak a lallaki natay ti ina.
42 Umdasen koma daytoy ita a panagsao maipapan kadagiti idolatroso a piesta, ken dagiti nalabes a pannakatutuok.

KAPITULO 8

1 Idin ni Judas Macabeo, ken dagiti kaduana, napanda a sililimed kadagiti ili, ket inayabanda dagiti kakabagianda, ket innalada amin dagiti agtultuloy iti relihion dagiti Judio, ket inummongda ti agarup innem a ribu a lallaki.
2 Ket immawagda iti Apo, a kumita kadagiti tao a sinaplit ti amin; ken kaasian met ti templo a narugitan gapu kadagiti saan a nadiosan a tattao;
3 Ket a maasianna iti siudad, a nakaro ti pannakadadaelna, ken nakasagana a maaramid uray iti daga; ket denggem ti dara a nagpukkaw kenkuana, .
4 Ket laglagipenyo ti nadangkes a panangpapatay kadagiti awan pagdaksanna a maladaga, ken dagiti panagtabbaaw a naaramid maibusor iti naganna; ken nga ipakitana ti gurana kadagiti nadangkes.
5 Ita idi nakikuyog ni Macabeo, saanna a malabanan dagiti nasion, ta ti pungtot ni Jehova nagbalin nga asi.
6 Ngarud dimteng a di napupuotan, ket pinuoranna dagiti ili ken siudad, ket innalana kadagiti imana dagiti narang-ay a disso, ket naparmek ken pinaglibasna ti saan a bassit a bilang dagiti kabusorna.
7 Ngem naisangsangayan a ginundawayanna ti rabii gapu kadagita a nalimed a panangpadas, iti kasta naiwaras ti bunga ti kinasantona iti sadinoman.
8 Isu nga idi nakita ni Felipe nga umad-adu daytoy a tao, ken ad-adda pay a rimmang-ay dagiti bambanag kenkuana, nagsurat ken Ptolemeo, ti gobernador ti Celosyria ken Fenice, tapno ad-adu ti tulongna kadagiti ar-aramid ti ari.
9 Kalpasanna, dagus a pinilina ni Nicanor nga anak ni Patroclus, maysa kadagiti naisangsangayan a gagayyemna, imbaonna nga addaan iti saan a nababbaba ngem duapulo a ribu kadagiti amin a nasion nga adda iti babaenna, tapno ramutenna ti intero a kaputotan dagiti Judio; ket kaduana nakikadua met ken Gorgias a kapitan, nga kadagiti banag ti gubat addaan iti dakkel a kapadasan.
10 Gapuna, inkari ni Nicanor ti pananggun-odna iti kasta unay a kuarta kadagiti kautibo a Judio, a mangbayad iti buis a dua ribu a talento, a masapul a bayadan ti ari kadagiti Romano.
11 Gapuna dagus a nangibaon kadagiti siudad iti igid ti baybay, nga inwaragawagna ti pannakailako dagiti kautibo a Judio, ken inkarina a maaddaanda iti uppat a pulo ket sangapulo a bagi iti maysa a talento, a dina ninamnama ti panagibales a sumurot kenkuana manipud iti Mannakabalin-amin a Dios.
12 Ita idi naipakaammo ken Judas ti idadateng ni Nicanor, ket impakaammona kadagiti kakaduana nga asidegen ti buyot.
13 Dagiti mabuteng, ken saan a nagtalek iti kinahustisia ti Dios, nagtalawda, ket indanonda ti bagbagida.
14 Inlako dagiti dadduma ti amin a nabatida, ket nagpakaasida iti Apo nga isalakanna ida, nga inlako ti nadangkes a ni Nicanor sakbay a nagtataripnongda.
15 Ket no saan a gapu iti bukodda a pagimbagan, kaskasdi a gapu kadagiti katulagan nga inaramidna kadagiti ammada, ken maigapu iti nasantoan ken nadayag a naganna, a nakaigapuan ti pannakaawagda.
16 Gapuna ni Macabeo inayabanna dagiti tattaona agingga iti bilang ti innem a ribu, ket indagadagna ida a dida madungpar iti buteng ti kabusor, wenno agbuteng iti dakkel a bunggoy dagiti nasion, nga immay a siuulbod a bumusor kadakuada; ngem tapno makiranget a silalaki, .
17 Ket tapno idatagda iti imatangda ti pannakadangran a di nainkalintegan nga inaramidda iti nasantoan a disso, ken ti naulpit a panangtamingda iti siudad, a nanguyawda iti dayta, ken kasta met ti panangikkat iti gobierno dagiti ammada.
18 Ta isuda, kinunana, agtalekda kadagiti armas ken kinaturedda; ngem ti panagtalektayo ket adda iti Mannakabalin-amin nga iti maysa a beck ket mabalinna nga ibaba agpadpada dagidiay umay a maibusor kadatayo, ken kasta met iti amin a lubong.
19 Maysa pay, insalaysayna kadakuada no ania dagiti tulong a nasarakan dagidi ammada, ken no kasano a naisalakanda, idi iti sidong ni Senaquerib natay ti sangagasut uppat a pulo ket lima a ribu.
20 Ket imbagana kadakuada ti gubat nga inaramidda idiay Babilonia a kaduada dagiti taga Galacia, no kasano a dimtengda laeng iti walo ribu amin iti negosio, agraman ti uppat a ribu a taga Macedonia, ken gapu ta nariribuk dagiti taga Macedonia, dagiti walo ribu dinadaelda ti sangagasut ket duapulo a ribu gapu iti tulong nga adda kadakuada manipud langit, ket iti kasta immawatda iti dakkel a samsam.
21 Iti kasta idi pinagbalinna ida a natured babaen kadagitoy a sasao, ken sisasagana a matay gapu iti linteg ken iti pagilian, biningayna ti buyotna iti uppat a paset;
22 Ket nakikadua kencuana dagiti bukodna a kakabsat, lider ti tunggal bunggoy, ken Simon, ken Jose, ken Jonatan, nga intedna ti tunggal maysa iti sangapulo ket lima gasut a lallaki.
23 Dinutokanna met ni Eleazar a mangbasa iti nasantoan a libro: ket idi intedna kadakuada daytoy a sao a bantay, Ti tulong ti Dios; isu a mismo ti mangidadaulo iti umuna a banda, .
24 Ket babaen ti tulong ti Mannakabalin-amin, pinapatayda ti nasurok a siam a ribu kadagiti kabusorda, ket sinugat ken baldado ti kaaduan a paset ti buyot ni Nicanor, ket iti kasta pinaglibasda amin;
25 Ket innalada ti kuartada nga immay a gumatang cadacuada, ket kinamatda ida iti adayo: ngem agkurang ti tiempoda nagsublida.
26 Ta maysa idi nga aldaw sakbay ti sabbath, ket ngarud saandan a suroten ida.
27 Isu nga idi naurnongda dagiti kabalda, ken nasamsamda dagiti kabusorda, in-inutda ti bagbagida iti agarup aldaw a panaginana, a nangited iti nalabes a panagdayaw ken panagyaman iti Apo, a nangitalimeng kadakuada agingga iti dayta nga aldaw, nga isu ti pangrugian ti asi a nadistila kadakuada.
28 Ket kalpasan ti sabbath, idi intedda ti paset dagiti samsam kadagiti baldado, ken dagiti balo a babbai, ken ulila, dagiti nabati inbingayda iti nagbaetanda ken kadagiti adipenda.
29 Idi naaramiden daytoy, ket nagiddan iti gagangay a panagpakaasida, nagpakaasida iti naasi nga Apo a makikappia kadagiti adipenna iti agnanayon.
30 Maysa pay kadagidiay nakigubat kada Timoteo ken Baquides, a nakiranget kadakuada, nangpapatayda iti nasurok a duapulo a ribu, ket nalaka unay a nakagun-odda kadagiti nangato ken sarikedked a pagkamangan, ket biningayda iti nagtetengngada ti adu pay a samsam, ket pinagbalinda dagiti baldado, ulila, balo, wen, 30 . ken dagiti nataengan met, agpapada iti samsam iti bagbagida.
31 Ket idi naurnongda dagiti kabalda, inurnongda amin ida a siaannad kadagiti nanam-ay a lugar, ken dagiti natda kadagiti samsam nga inyegda idiay Jerusalem.
32 Pinatayda met ni Filarques, daydi nadangkes a tao, a kaduana ni Timoteo, ken nangrurod kadagiti Judio iti adu a wagas.

33 Maysa pay iti kasta a tiempo a panangrambakda iti piesta para iti balligi iti pagilianda pinuoranda ni Callisthenes, a nangpuor kadagiti nasantoan a ruangan, a nagtalaw iti bassit a balay; ket ngarud nakaawat iti gunggona a maipaay iti kinadakesna.
34 No maipapan iti daydi saan unay a naparabur a ni Nicanor, a nangiyeg iti sangaribu a komersiante a gumatang kadagiti Judio.
35 Isu ket naibaba babaen ti tulong ti Apo babaen kadakuada, a kabassitan ti kuentana; ket inuksobna ti nadayag a kawesna, ket inruarna ti bunggoyna, immay a kasla maysa a nagtalaw nga adipen iti tengnga ti daga idiay Antioquia nga addaan iti dakkel unay a pannakaibabain, gapu ta nadadael ti buyotna.
36 Iti kasta isu, a nangala kencuana a mangaramid iti nasayaat kadagiti Romano ti buisda babaen kadagiti kautibo idiay Jerusalem, imbagana iti ballasiw-taaw, nga adda Dios dagiti Judio a makilaban kadakuada, ket ngarud saanda a madangran, gapu ta sinurotda dagiti linteg a intedna dagitoy.

KAPITULO 9

1 Agarup iti dayta a tiempo immay ni Antioco buyogen ti pannakaibabain manipud iti pagilian ti Persia
2 Ta simrek isuna iti siudad a naawagan Persepolis, ket napan nagtakaw iti templo, ken nangtengngel iti siudad; iti dayta ti bunggoy nga agtartaray a mangsalaknib iti bagbagida babaen kadagiti armasda pinagtarayda ida; ket kasta ti napasamak, a ni Antioco a naitaray kadagiti agnanaed nagsubli a mabain.
3 Idi dimteng idiay Ecbatane, naipakaammo kenkuana ti napasamak kada Nicanor ken Timoteo.
4 Kalpasanna, lumteg gapu iti pungtot. napanunotna nga ibales kadagiti Judio ti pannakaibabain nga inaramid kenkuana dagidiay nangpataray kenkuana. Ngarud imbilinna iti karuahena a mangmaneho a di agsarday, ken mangibaon iti daliasat, ti panangukom ti Dios ita a sumursurot kenkuana. Ta nagsao a sitapannakkel iti kastoy a kita, Nga umayto idiay Jerusalem ket pagbalinenna daytoy a gagangay a pagitaneman dagiti Judio.
5 Ngem ti Apo a Mannakabalin-amin, ti Dios ti Isreal, kinabilna isuna iti di maagasan ken di makita a saplit: wenno apaman a naisaona dagitoy a sasao, dimteng kenkuana ti sakit ti bituka nga awan agasna, ken nasakit a panagtutuok dagiti makin-uneg a paset;
6 Ket nainkalintegan unay dayta: ta pinarigatna ti bituka ti sabsabali a tattao iti adu ken karkarna a panagtutuok.
7 Nupay kasta awan a pulos ti nagsardeng iti panagpasindayagna, ngem napno latta iti kinatangsit, a manglanglang-ab iti apuy iti pungtotna a maibusor kadagiti Judio, ken imbilinna nga adardaras ti panagdaliasat: ngem napasamak a natnag manipud iti karuahena, a naibaklay iti naranggas ; isu a gapu ta nakaro ti pannakatnagna, nasakit unay ti amin a paset ti bagina.
8 Ket iti kasta daydiay bassit a nasaksakbay a napanunotna a mabalinna nga ibilin dagiti dalluyon ti baybay, (napalangguad unay iti labes ti kasasaad ti tao) ken timbangen dagiti nangato a bantay iti timbangan, naitapuak itan iti daga, ket naibaklay iti maysa a horselitter , a mangipakpakita iti amin a nabatad a pannakabalin ti Dios.
9 Isu a timmakder dagiti igges manipud iti bagi daytoy nadangkes a tao, ket bayat ti panagbiagna iti ladingit ken ut-ot, ti lasagna nagtinnag, ket ti kinarugit ti angotna naariwawa iti amin a buyotna.
10 Ket ti tao, a napanunotna bassit sakbay a makadanon kadagiti bituen ti langit, awan ti tao a makaibtur a mangawit iti di maibturan nga angotna.
11 Ditoy ngarud, gapu ta nasaplit, rinugianna a binaybay-an ti dakkel a kinatangsitna, ket dimteng iti pannakaammo iti bagina babaen ti saplit ti Dios, nga umad-adu ti saemna iti tunggal kanito.
12 Ket idi saanna a maibturan ti bukodna nga angot, kinunana dagitoy a sasao, Nasayaat ti agpasakup iti Dios, ken ti tao a mortal saanna koma a sipapannakkel a panunoten ti bagina no isu ti Dios.
13 Inkari met daytoy nadangkes a tao iti Apo, nga ita saanen a kayat ti asi kenkuana, a kunana iti kastoy.
14 Tapno ti nasantuan a siudad (a papananna a sidadarasudos a mangikabil iti dayta uray iti daga, ken pagbalinenna a gagangay a pagitaneman), wayawayaanna.
15 Ket no maipapan kadagiti Judio, nga inkeddengna a saan a maikari a maitabon, no di ket maibellengda a kadua dagiti annakda tapno kanen dagiti tumatayab ken atap nga animal, pagbalinenna ida amin a kapada dagiti umili ti Atenas.
16 Ket ti nasantuan a templo, a sakbay a sinamsamna, arkosanna kadagiti naimbag a sagut, ken isublina amin dagiti nasantoan nga alikamen babaen iti adu pay, ket manipud iti bukodna a kita, bayadanna dagiti bayad a kukua dagiti daton.
17 Wen, ken kasta met nga agbalin a Judio a mismo, ket lumasat iti amin a lubong a napagnaedan, ken ideklarana ti bileg ti Dios.
18 Ngem gapu iti amin dagitoy saan nga agsardeng dagiti ut-otna: ta dimteng kencuana ti nalinteg a panangukom ti Dios: gapu ta naupay iti salun-atna, insuratna cadagiti Judio ti surat a naisurat, a naglaon iti langa ti araraw, iti kastoy a wagas.
19 Ni Antioco, nga ari ken gobernador, kadagiti naimbag a Judio nga umili, tarigagayanna ti adu a rag-o, salun-at, ken kinarang-ay.
20 No nasayaat ti kasasaadyo ken dagiti annakyo, ket ti ar-aramidyo ket makapnek kadakayo, dakkel unay ti panagyamanko iti Dios, ta adda namnamak idiay langit.
21 No maipapan kaniak, nakapuyak, ta no saan, malagipko koma a siaasi ti dayaw ken naimbag a pagayatam a nagsubli manipud Persia, ket naala iti nakaro a sakit, impagarupko a kasapulan nga asikasuek ti sapasap a kinatalged ti amin.
22 Saan a di agtalek iti salun-atko, no di ket addaan iti dakkel a namnama a makalisi iti daytoy a sakit.
23 Ngem no panunoten nga uray ni tatangko, iti dayta a tiempo indauluanna ti buyot nga agturong kadagiti nangato a pagilian. nadutokan ti sumuno, .
24 Agingga iti panungpalan a, no adda aniaman a banag a maisupadi iti ninamnama, wenno no adda aniaman a damag a naiyeg a nakalkaldaang, dagidiay taga daga, nga ammoda no siasino ti nabaybay-an ti estado, saanda a mariribukan.
25 Manen, nga usigenyo no kasano a dagiti prinsipe nga adda iti beddeng ken kaarruba iti pagariak ket ur-urayenda dagiti gundaway, ken namnamaenda no ania ti mapasamak. Intudingko ti anakko nga Antioco nga ari, a masansan nga inkumitko ken inkomendarak iti adu kadakayo, idi simmang-atak kadagiti nangato a probinsia; isu ti insuratko a kas iti sumaganad:
26 Ngarud ikararag ken dawatek kadakayo a laglagipenyo dagiti pagimbagan nga inaramidko kadakayo iti sapasap, ken naisangsangayan, ken ti tunggal tao ket napudno pay laeng kaniak ken iti anakko.
27 Ta naallukoynak a ti pannakaawatna iti panunotko, siuulimek ken siaasi a tumulok kadagiti tarigagayyo.
28 Iti kasta ti mammapatay ken managtabbaaw iti nakaro a panagsagaba, kas iti panangipakaasina kadagiti dadduma a tattao, kasta met a natay iti nakalkaldaang nga ipapatay iti ganggannaet a pagilian iti kabambantayan.

29 Ket ni Felipe, a napadakkel a kaduana, innalana ti bangkayna, a nagbuteng met iti anak ni Antioco, napan idiay Egipto ken ni Ptolemeo Filometor.

KAPITULO 10

1 Ita ni Macabeo ken ti bunggoyna, nga inturturong ida ti Apo, insublida ti templo ken ti siudad.
2 Ngem dagiti altar nga imbangon dagiti pagano iti nalawa a kalsada, ken kasta met dagiti kapilia, rinebbada.
3 Ket idi nadalusan ti templo nangaramidda iti sabali nga altar, ket nangkabilda kadagiti bato iti apuy, ket nangidatonda iti daton kalpasan ti dua a tawen, ket nangikabilda iti insenso, ken silaw, ken tinapay a pabuya.
4 Idi naaramid dayta, nagruknoyda, ket nagpakaasida iti Apo a saandan nga umay iti kasta a riribuk; ngem no nagbasolda pay a maibusor kencuana, tapno isu a mismo dusaenna ida buyogen ti asi, ken tapno saanda a maited kadagiti managtabbaaw ken barbaro a nasion.
5 Ita iti isu met laeng nga aldaw a panangrugit dagiti ganggannaet iti templo, iti dayta met laeng nga aldaw nadalusan manen, uray pay iti maikaduapulo ket lima nga aldaw ti isu met laeng a bulan, nga isu ti Casleu.
6 Ket sinaragsakda ti walo nga aldaw, a kas iti piesta dagiti tabernakulo, a laglagipenda a di nagbayag naangayda ti piesta dagiti tabernakulo, idi bayat nga aggargarawda kadagiti bantay ken kueba a kasla animal.
7 Ngarud, nangibaklayda kadagiti sanga, ken napipintas a sanga, ken palma, ket nagkantada kadagiti salmo iti daydiay nangted kadakuada iti nasayaat a balligi iti panangdalus iti lugarna.
8 Inordenanda met babaen ti gagangay a linteg ken bilin, A tinawen a salimetmetan dagita nga aldaw ti intero a nasion dagiti Judio.
9 Ket daytoy ti panungpalan ni Antioco, a naawagan Epifanes.
10 Ita, ideklaratayo dagiti ar-aramid ni Antiochus Eupator, nga anak daytoy nadangkes a tao, a mangummong iti apagbiit dagiti didigra dagiti gubat.
11 Isu nga idi nakadanon iti korona, insaadna ti maysa a Lisias a mangimaton kadagiti ar-aramid iti pagarianna, ket dinutokanna a pangulo a gobernadorna iti Celosria ken Fenice.
12 Ta ni Ptolemeo, a naawagan Macron, pinilina ketdi ti agaramid iti kinahustisia kadagiti Judio gapu iti dakes a naaramid kadakuada, inkagumaanna nga itultuloy ti kappia kadakuada.
13 Gapuna idi naakusaran dagiti gagayyem ti ari iti sanguanan ni Eutor, ket inawaganna ti traidor iti tunggal sao gapu ta pimmanaw iti Chipre, nga inkumit ni Filometor kencuana, ket pimmanaw idiay Antioco Epiphanes, ket idi nakitana nga awan iti nadayaw a lugar, kasta unay ti pannakaupayna , nga insabidongna ti bagina ket natay.
14 Ngem idi gobernador ni Gorgias kadagiti pagbaludan, nangtangdan kadagiti soldado, ket kanayon a nangtaraon iti pannakigubat kadagiti Judio.
15 Ket iti kasta dagiti taga Idumeo, idi nagun-odda iti imada dagiti nalawa a pagyanan, pinagtalinaedda a sinakup dagiti Judio, ket inawatda dagidiay napapanaw manipud Jerusalem, napanda a mangtaraon iti gubat.
16 Kalpasanna, nagpakaasi dagiti nakikadua ken Macabeo, ket nagpakaasida iti Dios nga isu koma ti katulonganda; ket iti kasta nagtarayda a buyogen ti kinaranggas kadagiti sarikedked dagiti Idumeano, .
17 Ket gapu ta rinautda ida a sipipinget, nangabakda kadagiti pagbaludan, ket inliklikda amin dagiti nakigubat iti pader, ket pinapatayda amin a natnag kadagiti imada, ket pinapatayda ti saan a nakurkurang ngem duapulo a ribu.
18 Ket agsipud ta ti sumagmamano, a saan a nababbaba ngem siam a ribu, naggigiddanda a nagtalaw iti dua a napigsa unay a kastilio, nga addaan iti amin a kita ti banbanag a kombeniente a mangsustiner iti pannakalakub.
19 Pinanawan ni Macabeo da Simon ken Jose, ken Zaqueo, ken dagiti kaduana, nga umdas a manglakub kadakuada, ket pimmanaw kadagiti lugar nga ad-adda a kasapulan ti tulongna.
20 Ita dagiti nakikuyog ken Simon, gapu iti kinaagum, naallukoyda gapu iti kuarta babaen kadagiti sumagmamano nga adda iti kastilio, ket nangalada iti pitopulo a ribu a drakma, ket binaybay-anda ti dadduma kadakuada a makalibas.
21 Ngem idi naibaga ni Macabeo no ania ti napasamak, inayabanna dagiti gobernador dagiti tattao, ket inakusaranna dagidiay a lallaki, nga inlakoda dagiti kakabsatda gapu iti kuarta, ken winayawayaan dagiti kabusorda a makigubat kadakuada.
22 Pinatayna ngarud dagidiay nasarakan a traidor, ket dagus nga innalana ti dua a kastilio.
23 Ket gapu ta nasayaat ti balligina kadagiti armasna iti amin a banag nga iniggemna, pinapatayna iti dua a kulongan ti nasurok a duapulo a ribu.
24 Ita ni Timoteo, nga immun-una a naparmek dagiti Judio, idi naurnongna ti nakaad-adu a ganggannaet a puersa, ken kabalio manipud Asia a saan a sumagmamano, immay a kasla alaenna ti Judio babaen ti puersa dagiti armas.
25 Ngem idi immasideg, dagiti kakadua ni Macabeo nagturongda iti bagbagida nga agkararag iti Dios, ket inwarisda ti daga iti uloda, ken inbarikesda dagiti lomoda iti nakersang a lupot.
26 Ket nagruknoy iti sakaanan ti altar, ket nagpakaasi kenkuana nga agbalin a kaasi kadakuada, ken agbalin a kabusor kadagiti kabusorda, ken kabusor dagiti kabusorda, kas ibagbaga ti Linteg.
27 Iti casta kalpasan ti kararag innalada dagiti igamda, ket pimmanawda iti ad-adayo manipud iti siudad: ket idi umasidegda kadagiti kabusorda, nagtalinaedda nga agmaymaysa.
28 Ita, gapu ta kabarbaro a sumingising ti init, nagtiponda a dua; ti maysa a paset addaan agraman ti kinaimbagda a pagkamangan met iti Apo para iti kari ti balligi ken balligida: ti sabali a dasig pagbalinenna ti pungtotda a lider ti pannakidangadangda
29 Ngem idi pimmigsa ti gubat, nagparang kadagiti kabusor manipud langit ti lima a napintas a lallaki a nakasakay iti kabalio, nga addaan kadagiti rigid a balitok, ket dua kadakuada ti nangidaulo kadagiti Judio.
30 Ket innalada ni Macabeo iti nagbaetanda, ket inabbonganna iti tunggal sikigan dagiti igam, ket pinagtalinaedda a natalged, ngem pinaltogan dagiti pana ken kimat maibusor kadagiti kabusor: iti kasta gapu ta naibabainda iti kinabulsek, ken napno iti riribuk, napapatayda.
31 Ket napapatay dagiti magmagna a duapulo ribu ken lima gasut, ken innem a gasut a kumakabalio.
32 No maipapan ken ni Timoteo a mismo, nagtalaw iti natibker unay a sarikedked, a naawagan Gawra, a sadiay ti gobernador ni Kereas.
33 Ngem situtured a linakub dagiti kadua ni Macabeo ti sarikedked iti uppat nga aldaw.
34 Ket dagiti adda iti uneg, nga agtalek iti pigsa ti lugar, nagtabbaawda iti nalabes, ken nangisaoda kadagiti nadangkes a sasao.
35 Nupay kasta iti maikalima nga aldaw idi rugrugi duapulo nga agtutubo a lallaki iti bunggoy ni Macabeo, a narungsot iti pungtot gapu kadagiti panagtabbaaw, rinautda ti pader a lalaki, ket buyogen ti narungsot a tured pinapatayda amin dagiti nasabatda.

36 Kasta met ti dadduma a simmang-at a sumursurot kadakuada, bayat nga okupadoda kadagiti adda iti uneg, pinuoranda dagiti torre, ken dagiti mangsindi nga apuy pinuoranda a sibibiag dagiti managtabbaaw; ket dagiti dadduma linuktanda dagiti ruangan, ket, idi inawatda iti dadduma pay a kameng ti buyot, sinakupda ti siudad, .
37 Pinatayna ni Timoteo, a nailemmeng iti maysa nga abut, ken ni Kereas a kabsatna, a kaduana ni Apolofanes.
38 Idi naaramid daytoy, indaydayawda ti Apo babaen kadagiti salmo ken panagyaman, a nangaramid iti kasta unay a banag para iti Israel, ken nangted kadakuada iti balligi.

KAPITULO 11

1 Not long after the, Lysias the king's protector and cousin, a nangimanehar met kadagiti aramid, nakaro ti di pannakaay-ayona kadagiti banag a naaramid.
2 Ket idi naurnongna ti agarup uppat a pulo a ribu a kaduana dagiti amin a kumakabalio, immay a bumusor kadagiti Judio, a pinampanunotna a pagbalinen ti siudad a pagnaedan dagiti Hentil.
3 Ket tapno magun-od ti templo, kas kadagiti dadduma a kapilia dagiti nasion, ken tinawen a mailako ti nangato a kinasaserdote.
4 Saanna a pulos nga inkonsiderar ti pannakabalin ti Dios no di ket nagpalangguad a kaduana ti sangapulo a ribu a magmagna, ken rinibu a kumakabalio, ken pitopulo nga elepante.
5 Gapuna dimteng idiay Judea, ket immasideg idiay Betsura, a natibker nga ili, ngem agarup lima nga estadio ti kaadayona manipud Jerusalem, ket linakubna dayta iti nakaro.
6 Ita idi nadamag dagiti kadua ni Macabeo a linakubna dagiti paglemmengan, nagdung-awda ken dagiti amin a tattao buyogen ti panagdung-aw ken lulua, nagpakaasida iti Apo a mangibaon iti naimbag nga anghel a mangispal iti Israel.
7 Kalpasanna, ni Macabeo a mismo nangala kadagiti armas, nga indagadagna iti sabali nga agpeggadda a kaduana tapno tulonganda dagiti kakabsatda: isu a rimmuarda a sangsangkamaysa buyogen ti situtulok a panunot.
8 Ket bayat nga addada idiay Jerusalem, adda nagparang iti sanguanda a nakasakay iti kabalio a nakapuraw a kawes, a mangyugyugyog iti kabalna a balitok.
9 Kalpasanna, indaydayawda ti naasi a Dios a sangsangkamaysa, ket napabilegda, iti kasta sisasaganada saan laeng a makiranget kadagiti tattao, no di ket kadagiti kaaduan a naulpit nga animal, ken mangtubtubngar kadagiti diding a landok.
10 Iti casta nagmartsada nga immabante nga addaan iti kabalda, nga addaan iti katulongan manipud langit: agsipud ta naasi kadakuada ti Apo
11 Ket intedda dagiti kabusorda a kasla leon, pinapatayda ti sangapulo ket maysa a ribu a magmagna, ken sangapulo ket innem a gasut a kumakabalio, ket pinatarayda amin dagiti dadduma.
12 Adu met kadakuada a nasugatan ti nakalibas a lamolamo; ket ni Lisias a mismo nagtalaw a nakababain, ket iti kasta nakalibas.
13 Isu, kas maysa a tao a mannakaawat, nga inwarasna iti bagina dagiti napukawna, ken impagarupna a saan a maparmek dagiti Hebreo, gapu ta ti Mannakabalin-amin a Dios tinulonganna ida, nangibaon kadakuada.
14 Ket inallukoyna ida nga umanamong iti amin a nainkalintegan a kondision, ket inkarina nga allukoyenna ti ari a nasken a kasapulanna ti agbalin a gayyemda.
15 Kalpasanna, immanamong ni Macabeo iti amin a tinarigagayan ni Lisias, nga agannad iti pagimbagan ti amin; ket aniaman nga insurat ni Macabeo ken ni Lisias maipanggep kadagiti Judio, impalubos ti ari.
16 Ta adda dagiti surat a naisurat kadagiti Judio manipud Lisias a mangibagbaga iti daytoy: Ni Lisias ket mangibaon iti kablaaw kadagiti tattao dagiti Judio.
17 Da Juan ken Absolom, a naibaon manipud kenka, intedda kaniak ti petision a nasuskribir, ket nagkiddawda iti pannakaipatungpal ti linaonna.
18 Ngarud no ania dagiti banag a nasken a maibaga iti ari, impakaammok ida, ket intedna ti amin a mabalin.
19 Ket no ngarud pagtalinaedenyo ti bagbagiyo a nasungdo iti kasasaad, kalpasanna ikagumaakto met ti agbalin a pamay-an ti pagimbaganyo.
20 Ngem dagiti partikular a banag intedko ti bilin agpadpada kadagitoy ken ti sabali a naggapu kaniak, tapno makisaritada kadakayo.
21 Nasayaat ti panagbiagyo. Ti maikasangagasut ket walo ket uppat a pulo a tawen, ti maika-uppat ket duapulo nga aldaw ti bulan a Dioscorinthius.
22 Ita, naglaon ti surat ti ari kadagitoy a sasao: Kablaaw ni Ari Antioco iti kabsatna a ni Lisias.
23 Yantangay naipatarus ti amatayo kadagiti didiosen, pagayatantayo nga agbiag a siuulimek dagiti adda iti sakuptayo, tapno tunggal maysa ket asikasuenna dagiti bukodna nga aramid.
24 Maawatanmi met a saan nga umanamong dagiti Judio iti amami, tapno maiyegda iti kaugalian dagiti Gentil, no di ket salimetmetanda ti bukodda a wagas ti panagbiag agbiagda a masurot kadagiti bukodda a linteg.
25 Gapuna ti panunotmi, nga aginana daytoy a nasion, ket inkeddengmi nga isubli ida ti temploda, tapno agbiagda a maibatay kadagiti kaugalian dagiti ammada.
26 Nasayaatto ngarud no mangibaonka kadakuada, ket ikkam ida iti talna, tapno inton mapaneknekanda ti panunotmi, nasayaat ti pannakaliwliwada, ken kanayon a siraragsakda a mapan kadagiti bukodda nga aramid.
27 Ket ti surat ti ari iti nasion dagiti Judio ket kastoy: Mangibaon ni Ari Antioco iti kablaaw iti konseho, ken kadagiti dadduma a Judio.
28 No nasayaat ti kasasaadyo, adda ti tarigagaymi; nasayaat met ti salun-attayo.
29 Impakaammo ni Menelaus kadakami, a ti tarigagayyo ket agsubli iti pagtaenganyo, ken surotenyo ti bukodyo nga aramid.
30 Gapuna dagiti pumanaw ket natalged ti panagbiagda agingga iti maikatallopulo nga aldaw ti Xanthicus a sitatalged.
31 Ket usarento dagiti Judio ti bukodda a kita ti taraon ken linteg, kas iti dati; ket awan kadakuada ti aniaman a kita ti wagas a ma-molestia gapu kadagiti banag a naaramid a di ammo.
32 Imbaonko met ni Menelao tapno liwliwaennakayo.
33 Nasayaat ti panagbiagyo. Iti maikasangagasut nga uppat a pulo ket walo a tawen, ken maikasangapulo ket lima nga aldaw ti bulan Xanthicus.
34 Nangipatulod met dagiti Romano kadakuada iti surat a naglaon kadagitoy a balikas: Da Quintus Memmius ken Tito Manlius, embahador dagiti Romano, mangipatulodda iti kablaaw kadagiti tattao dagiti Judio.
35 Aniaman nga impaay ni Lisias a kasinsin ti ari, maragsakankami met.
36 Ngem no maipapan kadagiti banbanag nga inkeddengna a maiturong iti ari, kalpasan a naibagayo dayta, mangibaonkayo a dagus iti maysa, tapno maipakaammomi kas pagsayaatan kadakayo: ta mapankami itan idiay Antioquia.
37 Ngarud, mangibaonkayo iti sumagmamano a sidadaras, tapno maammuanmi no ania ti panunotyo.

38 Panagpakada. Daytoy a sangagasut ket walo ket uppat a pulo a tawen, ti maikasangapulo ket lima nga aldaw ti bulan a Xanthicus.

KAPITULO 12

1 Idi naaramid dagitoy a katulagan, napan ni Lisias iti ari, ket agtalon dagiti Judio.
2 Ngem kadagiti gobernador iti sumagmamano a lugar, saan nga ipalubos da Timoteo, ken Apolonio nga anak ni Geneo, da Hieronymus, ken Demofon, ken malaksid kadakuada ni Nicanor a gobernador ti Chipre, nga agulimek ken agbiagda a sitatalna.
3 Inaramid met dagiti lallaki ti Joppe ti kasta a di nadiosan nga aramid: inkararagda dagiti Judio nga agnanaed kadakuada a mapanda a kadua dagiti assawa ken annakda kadagiti bilog nga insaganada, a kasla saanda a kayat a sawen ida.
4 Inawatda dayta sigun iti gagangay a bilin ti siudad, kas agtarigagay nga agbiag a sitatalna, ken awan ti panagsuspetsada: ngem idi rimmuarda iti nauneg, nalmesda a saan a nababbaba ngem dua gasut kadakuada.
5 Idi nangngeg ni Judas ti kinaulpit a naaramid kadagiti kailianna, binilinna dagiti kakaduana nga isaganada ida.
6 Ket inayabanna ti Dios a nalinteg nga Ukom, immay a maibusor kadagidiay mammapatay kadagiti kakabsatna, ket pinuoranna ti pagkamangan iti rabii, ket pinuoranna dagiti bangka, ket dagidiay nagtalaw sadiay ket pinatayna.
7 Ket idi naserraan ti ili, nagsubli, a kasla agsubli tapno ramutenna amin ida iti siudad ti Jope.
8 Ngem idi nangngegna a dagiti Jamnita pinanggepda nga aramiden dagiti Judio nga agnanaed kadakuada.
9 Immasideg met kadagiti Jamnita iti rabii, ket pinuoranna ti pagkamangan ken iti armada, iti kasta nakita ti lawag ti apuy idiay Jerusalem iti dua gasut uppat a pulo nga estadio ti kaadayona.
10 Ita idi pimmanawda manipud sadiay iti siam nga estadio iti panagdaliasatda nga agturong ken Timoteo, saan a nababbaba ngem lima ribu a lallaki a magmagna ken lima gasut a kumakabalio kadagiti Arabo.
11 Iti kasta adda nakaro unay a dangadang; ngem ti dasig ni Judas babaen ti tulong ti Dios nagun-odna ti balligi; isu a dagiti Nomades ti Arabia, idi naparmekda, nagpakaasida ken Judas iti talna, nga inkarida agpadpada nga ikkanda kenkuana dagiti baka, ken paragsakda kenkuana iti sabali.
12 Idin ni Judas, nga impagarupna a pudno a makagunggonada iti adu a banag, inikkanna ida iti talna: iti dayta nagkidemda, ket iti kasta pimmanawda kadagiti toldada.
13 Napan met nangaramid iti rangtay nga agturong iti maysa a natibker a siudad, a naaladan kadagiti pader, ken pagnanaedan dagiti tattao iti nadumaduma a pagilian; ket Caspis ti naganna.
14 Ngem dagiti adda iti uneg dayta nagtalekda iti pigsa dagiti pader ken panangipaay iti taraon, isu a naulpit ti kababalinda kadagiti adda ken Judas, a manglais ken mangtabbaaw, ken mangisasao kadagiti sasao a saan a maisao.
15 Gapuna ni Judas agraman ti bunggoyna, nga immawag iti naindaklan nga Apo ti lubong, nga awanan kadagiti kalakian a kalakian a karnero wenno makina ti gubat a nangrebba iti Jerico idi tiempo ni Josue, narungsot ti panangrautda kadagiti pader.
16 Ket innalada ti siudad babaen ti pagayatan ti Dios, ket inaramidda dagiti di mailadawan a panagparti, iti kasta ti maysa a dan-aw a dua nga estadio ti kalawana iti asideg a kabangibangna, a napno a napno, ket nakita nga agtartaray iti dara.
17 Kalpasanna, pimmanawda sadiay iti pito gasut ket limapulo nga estadio, ket dimtengda idiay Characa kadagiti Judio a maawagan iti Tubieni.
18 Ngem no maipapan ken Timoteo, saanda a nasarakan kadagiti disso: ta sakbay a nangibaon iti aniaman a banag, pimmanaw manipud sadiay, a nangibati iti napigsa unay a garison iti maysa a lugar.
19 Nupay kasta, rimmuar da Dositeo ken Sosipater, a kapitan ni Macabeo, ket pinatayda dagidiay imbati ni Timoteo iti sarikedked, a nasurok a sangapulo ribu a lallaki.
20 Ket ni Macabeo inturongna ti buyotna babaen kadagiti bunggoy, ket insallukoyna ida kadagiti bunggoy, ket nakiranget ken ni Timoteo, nga addaan iti agarup sangagasut duapulo a ribu a lallaki a magmagna, ken dua ribu ket lima gasut a kumakabalio.
21 Ita idi naammuan ni Timoteo ti yaay ni Judas, imbaonna dagiti babbai ken ubbing ken dagiti dadduma pay a bagahe iti maysa a sarikedked a maawagan Carnion: ta narigat a lakuben ti ili, ken saan a nalaka a madanon, gapu iti kinailet dagiti amin a disso .
22 Ngem idi a ni Judas ti immuna a bunggoyna dimteng iti imatang, dagiti kabusor, gapu ta nasaplitda iti buteng ken buteng gapu iti panagparang ti makakita iti amin a banag, nagtalawda amin, ti maysa ket agtartaray iti daytoy a dalan, ti sabali iti dayta a dalan, iti kasta masansan a masaktanda dagiti bukodda a tattao, ken nasugatan babaen kadagiti murdong ti bukodda a kampilan.
23 Napasnek met ni Judas a nangkamat kadakuada, a pinapatayna dagidiay nadangkes a napanglaw, a pinatayna ti agarup tallopulo a ribu a lallaki.
24 Kasta met ni Timoteo met laeng ket natnag kadagiti ima da Dositeo ken Sosipater, nga impakaasina buyogen ti adu a kinasikap a palubosanda a buyogen ti biagna, agsipud ta adu ti nagannak dagiti Judio ken kakabsat ti dadduma kadakuada, a no ikabilda kenkuana agingga ken patay, saan koma a maibilang.
25 Isu nga idi impanamnamana kadakuada babaen ti adu a sasao nga isublina ida nga awan ti pannakadangran, maibatay iti katulagan, pinalubosanda isuna a mapan maipaay iti pannakaisalakan dagiti kakabsatda.
26 Kalpasanna, nagmartsa ni Macabeo idiay Carnion, ken iti templo ni Atargatis, ket sadiay pinapatayna ti duapulo ket ribu a tattao.
27 Ket kalpasan a naglibas ken dinadaelna ida, inyadayo ni Judas ti buyot nga agturong iti Efron, maysa a nabileg a siudad, a nagnaedan ni Lisias, ken ti adu a bunggoy dagiti nadumaduma a nasion, ket dagiti nabileg nga agtutubo a lallaki sinalimetmetanda dagiti pader, ket insalaknibda ida a sipipinget: iti dayta kasta met ti dakkel a probision dagiti makina ken dart.
28 Ngem idi immawag ni Judas ken ti bunggoyna iti Mannakabalin-amin a Dios, a buyogen ti pannakabalinna a mangburak iti pigsa dagiti kabusorna, nangabakda iti siudad, ket pinapatayda ti duapulo ket lima a ribu kadagiti adda iti uneg.
29 Manipud sadiay pimmanawda idiay Escitapolis, nga adda iti innem a gasut nga estadio manipud Jerusalem.
30 Ngem idi pinaneknekan dagiti Judio nga agnanaed sadiay a siaayat ti pannakilangen dagiti taga-Scitopolita kadakuada, ket nagpakaasida kadakuada a siaasi idi tiempo ti rigatda;
31 Nagyamanda kadakuada, a tinarigagayanda a makigayyemda pay laeng kadakuada: ket iti kasta dimtengda idiay Jerusalem, nga umas-asideg ti piesta dagiti lawas.
32 Kalpasan ti piesta, a naawagan Pentecostes, rimmuarda a bumusor ken ni Gorgias a gobernador ti Idumea.

33 Rimmuar a kaduana ti tallo ribu a lallaki a magmagna ken uppat a gasut a kumakabalio.
34 Ket napasamak nga iti panaglalabanda a sangsangkamaysa napapatay ti sumagmamano a Judio.
35 Iti dayta a tiempo ni Dositeo, maysa kadagiti bunggoy ni Bacenor, a nakasakay iti kabalio, ken napigsa a tao, adda pay laeng ken ni Gorgias, ket iniggamanna ti amerikanana inguyodna babaen ti puersa; ket idi kayatna koma nga alaen a sibibiag dayta nailunod a tao, maysa a kumakabalio ti Thracia nga umay kenkuana ti nangsaplit iti abagana, isu a nagtalaw ni Gorgias ken ni Marisa.
36 Ita idi nabayagen a nakigubat dagiti kadua ni Gorgias ken nabannogda, immawag ni Judas iti Apo, tapno ipakitana ti bagina nga isu ti katulongan ken mangidadaulo iti gubat.
37 Ket iti dayta rinugianna iti bukodna a pagsasao, ket nagkanta kadagiti salmo iti napigsa a timek, ket nagdardaras a di napupuotan kadagiti tattao ni Gorgias, pinatarayna ida.
38 Iti kasta, inummong ni Judas ti buyotna, ket immay iti siudad ti Odolam, Ket idi dimteng ti maikapito nga aldaw, nadalusda ti bagbagida, kas iti kaugalian, ket rinemmengda ti Aldaw a Panaginana iti isu met laeng a lugar.
39 Ket iti simmaganad nga aldaw, kas iti pannakausar, immay ni Judas ken ti bunggoyna tapno alaenda dagiti bangkay dagidiay napapatay, ken itabonda ida a kaduada dagiti kabagianda kadagiti tanem dagiti ammada.
40 Ita iti sirok ti kawes ti tunggal maysa a napapatay, nasarakanda dagiti bambanag a naisagana kadagiti didiosen dagiti Jamnita, a maiparit kadagiti Judio babaen ti Linteg. Kalpasanna, nakita ti tunggal maysa a daytoy ti makagapu a napapatayda.
41 Idaydayaw dagiti amin a tattao ti Apo, ti nalinteg nga Ukom, a nanglukat kadagiti banag a nailemmeng.
42 Intedda ti bagbagida nga agkararag, ket nagpakaasida kenkuana tapno ti basol a naaramid ket naan-anay a maikkat iti pakalaglagipan. Malaksid iti dayta, indagadag daydi natan-ok a Judas dagiti tattao a salaknibanda ti bagbagida manipud iti basol, ta nakitada iti imatangda dagiti banag a napasamak para kadagiti basol dagidiay napapatay.
43 Ket idi nangaramid iti panagtitipon iti intero a bunggoy agingga iti gatad ti dua ribu a drakma a pirak, impatulodna dayta idiay Jerusalem tapno mangidaton iti daton gapu iti basol, nga inaramidna dayta a nasayaat unay ken sipupudno, ta sipapanunot iti panagungar.
44 Ta no saanna koma a ninamnama a nagungar koma dagiti napapatay, sobra ken awan mamaayna ti panagkararag maipaay kadagiti natay.
45 Ket kasta met iti pannakabigbigna nga adda dakkel a pabor a naidulin para kadagidiay natay a nadiosan, nasantoan ken nasayaat a kapanunotan dayta. Iti kasta inaramidna ti pannakikappia para kadagiti natay, tapno maisalakanda iti basol.

KAPITULO 13

1 Iti maikasangagasut uppat a pulo ket siam a tawen, naibaga ken Judas nga umay ni Antioco Eupator nga addaan iti dakkel a pannakabalin idiay Judea.
2 Ket kaduana ni Lisias a manangsalaknibna, ken agturay kadagiti ar-aramidna, nga addaan iti asinoman kadakuada iti Griego a pannakabalin a magmagna, sangagasut sangapulo a ribu, ken kumakabalio lima ribu ket tallo gasut, ken elepante duapulo ket duapulo, ken tallo gasut a karuahe nga armado dagiti kawit.
3 Nakitimpuyog met ni Menelaus kadakuada, ket buyogen ti dakkel a panangallilaw pinaregtana ni Antioco, saan a gapu iti pannakasalaknib ti pagilian, no di ket gapu ta impagarupna a napagbalin a gobernador.
4 Ngem ti Ari dagiti ari intignayna ti panunot ni Antioco maibusor iti daytoy nadangkes a nakalkaldaang, ket impakaammo ni Lisias iti ari a daytoy a tao ti makagapu iti amin a kinaranggas, isu nga imbilin ti ari nga iyegna isuna idiay Berea, ken patayen, kas iti wagas ket adda iti dayta a lugar.
5 Ita adda iti dayta a lugar ti maysa a torre a limapulo a kasiko ti kangatona, a napno iti dapo, ket addaan iti nagtimbukel nga instrumento a nakabitin iti dapo.
6 Ket siasinoman a nasentensiaan iti sakrilehio, wenno nakaaramid iti aniaman a sabali pay a nadagsen a krimen, sadiay ti amin a tao ti nangiduron kenkuana agingga ken patay.
7 Kasta nga ipapatay ti napasamak a natay ti nadangkes a tao, nga awan uray ti pannakaitabonna iti daga; ket dayta ti nainkalintegan unay:
8 Gapu ta adu ti basolna maipapan iti altar, a nasantoan ti apuy ken dapona, inawatna ti ipapatayna iti dapo.
9 Ita immay ti ari buyogen ti barbaro ken natangsit a panunot tapno nakarkaro nga amang ti aramidenna kadagiti Judio, ngem iti naaramid idi panawen ni amana.
10 Daytoy a banbanag idi nadlaw ni Judas, imbilinna iti bunggoy nga umawag iti Apo iti rabii ken aldaw, tapno no adda man iti sabali a tiempo, tulonganna met ida ita, nga adda iti punto a mailaksid iti lintegda, manipud iti pagilianda. ken manipud iti nasantoan a templo:
11 Ket saanna nga ipalubos dagiti tattao, nga uray ita, nabang-aran bassit, nga agpasakup kadagiti managtabbaaw a nasion.
12 Isu nga idi naaramidda amin daytoy a sangsangkamaysa, ket nagpakaasida iti naasi nga Apo buyogen ti panagsangit ken panagayunar, ken nakaiddada a patad iti daga iti tallo nga aldaw, ni Judas, idi indagadagna ida, imbilinna a sisasaganada.
13 Ket ni Judas, gapu ta naisina kadagiti panglakayen, inkeddengna, sakbay a sumrek ti buyot ti ari idiay Judea, ket alaenda ti siudad, a rummuar ken mangsubok iti banag iti pannakidangadang babaen ti tulong ti Apo.
14 Isu nga idi intalekna amin iti Namarsua ti lubong, ken indagadagna dagiti soldadona a makirangetda a silalalaki, agingga ken patay, para kadagiti linteg, ti templo, ti siudad, ti pagilian, ken ti komunidad, nagkampo iti asideg ni Modin:
15 Ket idi intedna ti sao a bantay cadagiti adda idi kencuana, Ti balligi ket nagtaud iti Dios; agraman dagiti maingel ken napili nga agtutubo a lallaki simrek iti tolda ti ari iti rabii, ket pinapatayna iti kampo ti agarup uppat a ribu a lallaki, ken ti kangrunaan kadagiti elepante, agraman amin nga adda kenkuana.
16 Ket kamaudiananna pinunnoda ti kampo iti buteng ken riribuk, ket pimmanawda buyogen ti naimbag a balligi.
17 Naaramid daytoy iti panagraniag ti aldaw, agsipud ta ti pannalaknib ti Apo ti nakatulong kenkuana.
18 Ita, idi naramanan ti ari ti kinalalaki dagiti Judio, napanna innala dagiti pagkamangan babaen iti pagalagadan.
19 Ket nagmartsa nga agturong idiay Betsura, a sarikedked dagiti Judio: ngem isu naglibas, napaay, ken napukawna kadagiti tattaona.
20 Ta impakaammo ni Judas kadagiti adda iti dayta dagiti bambanag a kasapulan.
21 Ngem ni Rodoco, nga adda iti buyot dagiti Judio, impalgakna dagiti palimed kadagiti kabusor; ngarud isu ket nabirokan, ket idi naaladan isuna, inkabilda isuna iti pagbaludan.
22 Ti ari nakilanglangen kadakuada idiay Betsum iti maikadua a gundaway, intedna ti imana, innalana ti imada, pimmanaw, nakiranget ken Judas, naparmek;

23 Nangngegna a ni Felipe, a nabati kadagiti ar-aramid idiay Antioquia, ket nakalkaldaang, naburibor, nagpakaasi kadagiti Judio, nagpasakup, ken nagsapata iti amin nga agpapada a kasasaad, immanamong kadakuada, ken nangidaton iti daton, pinadayawanna ti templo, ken naasi ti pannakilangenna ti lugar, .
24 Ket inawatna a naimbag ni Macabeo, pinagbalinna isuna a kangrunaan a gobernador manipud Tolemais agingga kadagiti taga Gerreniano;
25 Immayda idiay Tolemais: nagladingit dagiti tattao sadiay gapu kadagiti katulagan; ta nagbagyoda, agsipud ta pagbalinenda nga awan serserbi dagiti katulaganda.
26 Simmang-at ni Lisias iti tugaw ti panangukom, nagsao agingga a mabalin a mangidepensa iti kaso, naallukoy, pinatalna, pinagbalinna ida a nasayaat ti pannakaapektarna, nagsubli idiay Antioquia. Kasta ti panagturongna a nangsagid iti yaay ken ipapanaw ti ari.

KAPITULO 14

1 Kalpasan ti tallo a tawen, naipakaammo ken Judas, a ni Demetrio nga anak ni Seleuco, simrek iti igid ti pagkamangan ti Tripolis nga addaan iti dakkel a pannakabalin ken buyot ti baybay.
2 Innalana ti pagilian, ket pinapatayna ni Antioco, ken ni Lisias a manangsalaknib kenkuana.
3 Ita maysa nga Alcimo, a dati a nangato a padi, ket sipapakinakem a nangtulat iti bagina idi panawen ti pannakilangenda kadagiti Gentil, idi makitana a saanna a pulos makaisalakan iti bagina, wenno makastrek pay iti nasantoan nga altar.
4 Immay ken ari Demetrio idi maikasangagasut ket maysa ket limapulo a tawen, a nangidatag kencuana iti korona a balitok, ken maysa a palma, ken kasta met dagiti sanga a naaramat a napasnek iti templo: ket iti kasta nga aldaw nagulimek.
5 Nupay kasta, idi nagun-odna ti gundaway a mangpadur-as iti minamaag a gannuatna, ket inayabanna ni Demetrio, ket dinamagna no kasano ti panagtakder dagiti Judio, ken no ania ti panggepda, insungbatna.
6 Dagidiay Judio nga inawagannat' Assideano, a ti kapitanda ket ni Judas Macabeo, ti mangtaraon iti gubat ken nagrebelde, ket saandanto nga ipalubos a sitatalna dagiti dadduma.
7 Gapuna, siak, gapu ta naikkat ti dayaw dagiti kapuonanko, kayatko a sawen ti nangato a saserdote, immayak ita ditoy.
8 Umuna, pudno a gapu iti di agpammarang a panangaywanko kadagiti bambanag maipapan iti ari; ket maikadua, uray pay gapu iti dayta panggepko ti pagimbagan dagiti bukodko a kailian: ta amin a nasiontayo ket adda iti saan a bassit a kinapanglaw babaen ti di nabalakadan a pannakilangen kadakuada a nadakamat.
9 Ngarud, O ari, gapu ta ammom amin dagitoy a banag, agannadka para iti pagilian, ken ti nasiontayo, a mapilpilit iti amin a bangir, a maibatay iti panangngaasi a sidadaan nga ipakitam kadagiti amin.
10 Ta bayat nga agbiag ni Judas, saan a posible a naulimek ti kasasaad.
11 Saan pay a naisao daytoy maipapan kenkuana, ngem dagiti dadduma a gagayyem ti ari, gapu ta siuulpitda a maibusor ken Judas, ad-adda nga insensoda ni Demetrio.
12 Dagus nga inayabanna ni Nicanor, a dati nga apo kadagiti elepante, ket pinagbalinna a gobernador iti Judea, imbaonna.
13 Binilinna a patayen ni Judas, ken iwarasna dagiti kakaduana, ken pagbalinenna ni Alcimo a kangatoan a padi iti dakkel a templo.
14 Idin dagiti nasion, a nagtalaw manipud Judea manipud Judas, immayda idiay Nicanor babaen kadagiti arban, nga impagarupda a ti pagdaksan ken didigra dagiti Judio ti pagimbaganda.
15 Ita idi nangngeg dagiti Judio ti yaay ni Nicanor, ken dagiti nasion a bumusor kadakuada, imbellengda ti daga iti rabaw dagiti uloda, ket nagpakaasida iti daydiay nangpabileg kadagiti tattaona iti agnanayon, ken kanayon a tumultulong iti bingayna babaen ti panangiparangarang iti kaaddana .
16 Gapuna iti bilin ti kapitan immadayoda a dagus manipud sadiay, ket immasidegda kadakuada idiay ili ti Dessau.
17 Ita ni Simon, a kabsat ni Judas, nakigubat ken Nicanor, ngem medio nariribuk gapu iti kellaat a panagulimek dagiti kabusorna.
18 Nupay kasta, idi nangngeg ni Nicanor ti kinalalaki dagiti nakikadua ken Judas, ken ti kinatured a nasken a makidangadangda maipaay iti pagilianda, dina maitured a pinadas ti banag babaen ti kampilan.
19 Gapuna imbaonna da Posidonio, ken Teodoto, ken Matatias, tapno makikappia.
20 Iti kasta, idi nabayagen ti panangbalakadda iti dayta, ket ti kapitan inyam-ammona ti bunggoy, ket agparang a maymaysa ti panunotda amin, immanamongda kadagiti katulagan.
21 Intudingda ti aldaw a panagtataripnongda nga agmaymaysa: ket idi dimteng ti aldaw, ket naisaad dagiti tugaw para iti asinoman kadakuada.
22 Inkabil ni Ludas dagiti armado a lallaki a nakasagana kadagiti kombeniente a lugar, di la ket ta kellaat nga aramiden dagiti kabusor ti sumagmamano a panangliput: isu a nangaramidda iti natalna a komperensia.
23 Ita, nagnaed ni Nicanor idiay Jerusalem, ket saan a nangdangran, no di ket pinapanawna dagiti tattao nga immay nga agtataripnong kenkuana.
24 Ket saanna a kayat nga ipalubos ni Judas iti imatangna: ta ay-ayatenna ti tao manipud iti pusona
25 Inkararagna met a mangasawa iti asawa ken agpasngay: isu a nangasawa, naulimek, ket nakipaset iti daytoy a biag.
26 Ngem ni Alcimo, idi nadlawna ti ayat nga adda iti nagbaetanda, ken inusigna dagiti tulag a naaramid, immay ken Demetrio, ket imbagana kenkuana a saan a nasayaat ti pannakaapektar ni Nicanor iti estado; ta inordenanna ni Judas, maysa a traidor iti pagarianna, nga agbalin a kasuno ti ari.
27 Kalpasanna, nakapungtot ti ari, ken narurod babaen kadagiti pammabasol ti nadangkes unay a tao, nagsurat ken Nicanor, a mangipasimudaag a saan unay a naay-ayo kadagiti katulagan, ken imbilinna kenkuana nga ibaonna ni Macabeo a balud a sidadarasudos idiay Antioquia.
28 Idi dimteng daytoy iti pannakadengngeg ni Nicanor, napalalo ti pannakarirona iti bagina, ket impagarupna a sipipinget a pagbalinenna nga awan serserbina dagiti artikulo a napagnunumuan, nga awan ti basol ti tao.
29 Ngem gapu ta awan ti pannakilangen iti ari, siputanna ti panawenna a mangibanag iti daytoy a banag babaen ti pagalagadan.
30 Nupay kasta, idi nakita ni Macabeo a nangrugi nga ag-churlish ni Nicanor kenkuana, ken ad-adda a naulpit nga impakaasina ngem iti nakairuamanna, gapu ta nabigbigna a saan a nasayaat ti naggapuan ti kasta a nasam-it a kababalin, inummongna ti saan a sumagmamano kadagiti tattaona, ket inikkatna ti bagina manipud ken ni Nicanor.
31 Ngem ti sabali, gapu ta ammona a nakadkadlaw a nalapdan gapu iti pagalagadan ni Judas, simrek iti naindaklan ken nasantuan a templo, ket binilinna dagiti papadi, a mangidatdaton kadagiti gagangay a datonda, nga isalakanda kenkuana ti lalaki.
32 Ket idi insapatada a dida maibaga no sadino ti ayan ti lalaki a sapsapulenna,

33 Inyunnatna ti makannawan nga imana nga agturong iti templo, ket nagsapata iti kastoy a wagas: No saannak nga isalakan ni Judas kas balud, ikabilko daytoy a templo ti Dios uray iti daga, ket rebbaekto ti altar. ket mangbangon iti naisangsangayan a templo ken ni Bacchus.
34 Kalpasan dagitoy a sasao pimmanaw. Kalpasanna, intag-ay dagiti papadi dagiti imada nga agturong idiay langit, ket nagpakaasida iti kanayon a manangsalaknib iti nasionda, a kinunada iti kastoy a wagas;
35 Sika, O Apo ti amin a banag, nga awan ti kasapulanna, naragsakanka a ti templo ti pagnanaedam ket adda koma kadakami.
36 Ngarud ita, O nasantuan nga Apo ti amin a kinasanto, pagtalinaedem daytoy a balay a saan a natulawan, a nadalusan itay nabiit, ket pasardengem ti tunggal nakillo a ngiwat.
37 Ita adda naidarum ken Nicanor a maysa a Razis, maysa kadagiti panglakayen ti Jerusalem, maysa a managayat kadagiti kailianna, ken maysa a tao a nasayaat unay ti panagsasaona, a gapu iti kinamanangngaasina naawagan iti ama dagiti Judio.
38 Ta iti immuna a panawen, idi saanda a nakilaok kadagiti Gentil, isu ket naakusaran iti Judaismo, ket situtured nga inpeggadna ti bagina ken ti biagna buyogen ti amin a kinapinget gapu iti relihion dagiti Judio.
39 Gapuna, ni Nicanor, a kayatna nga ipakaammo ti gura nga inyakarna kadagiti Judio, nangibaon iti nasurok a lima gasut a mannakigubat a mangala kenkuana.
40 Ta napanunotna babaen ti panangala kenkuana a mangdangran kadagiti Judio.
41 Ita idi kayat koma ti bunggoy nga alaen ti torre, ket naranggas a sinerrekda ti makinruar a ruangan, ket imbilinna a maiyeg ti apuy a mangpuor iti dayta, idi sisasagana a maala iti amin a bangir, natnag iti kampilanna;
42 Pinilina ti matay a lalaki, ngem ti umay kadagiti ima dagiti nadangkes, ti pannakaabuso iti sabali ngem iti natan-ok a pannakayanakna.
43 Ngem gapu iti kinadarasudos ti pannakasaplitna, nagdardaras met ti bunggoy iti uneg dagiti ruangan, situtured a nagtaray a simmang-at iti pader, ket intapuakna ti bagina a silalalaki iti tengnga dagiti kapuskol kadakuada.
44 Ngem sidadarasda a nagsubli, ket naaddaan iti espasyo, natinnag isuna iti tengnga ti awan tao a disso.
45 Nupay kasta, bayat nga adda pay laeng anges iti unegna, a narungsot iti pungtot, timmakder; ket nupay nagdisso ti darana a kasla tedted ti danum, ken nakaro dagiti sugatna, kaskasdi a nagtaray iti tengnga ti bunggoy; ken agtaktakder iti narangkis a bato, .
46 Idi a ti darana naan-anay itan, inuksobna dagiti bagisna, ket innalana ida iti dua nga imana, impalladawna ida iti bunggoy, ket inawaganna iti Apo ti biag ken espiritu tapno isublina manen kenkuana dagidiay, iti kasta natay.

KAPITULO 15

1 Ngem idi nadamag ni Nicanor nga adda ni Judas ken ti bunggoyna kadagiti natibker a disso iti aglawlaw ti Samaria, inkeddengna nga awan ti aniaman a peggad a mangraut kadakuada iti aldaw a panaginana.
2 Nupay kasta, kinuna dagiti Judio a napilitan a kumuyog kenkuana, O saanyo a dadaelen ti kasta unay a naulpit ken kinabarbaro, no di ket dayawenyo dayta nga aldaw, a daydiay makakita iti amin a banag, pinadayawanna a buyogen ti kinasanto ngem iti amin a dadduma nga aldaw.
3 Kalpasanna, kiniddaw ti saan unay a napanglaw a napanglaw, no adda Mannakabalin idiay langit, a nangibilin a salimetmetan ti aldaw a panaginana.
4 Ket idi kinunada, “Adda idiay langit ti sibibiag nga Apo ken mannakabalin, a nangibilin iti maikapito nga aldaw a masalimetmetan.
5 Kalpasanna, kinuna ti sabali, Ket nabilegak met ditoy daga, ket ibilinko nga alaen dagiti armas ken aramiden ti trabaho ti ari. Kaskasdi nagun-odna a saan a maaramid ti dakes a pagayatanna.
6 Gapuna, inkeddeng ni Nicanor gapu iti nalabes a kinatangsit ken kinatangsitna a mangipasdek iti publiko a monumento ti panagballigina ken Judas ken kadagiti kaduana.
7 Ngem ni Macabeo naaddaan iti sigurado a panagtalek a tulongan ti Apo.
8 Gapuna indagadagna dagiti taona a saanda nga agbuteng iti yaay dagiti pagano a maibusor kadakuada, no di ket laglagipenda ti tulong nga idi un-unana a panawen inawatda manipud langit, ket ita namnamaenda ti balligi ken tulong, a rumbeng nga umay kadakuada manipud iti Mannakabalin-amin.
9 Ket iti kasta a liwliwaenna ida manipud iti Linteg ken kadagiti mammadto, ken iti panangpampanunotna kadakuada kadagiti gubat a nangabakda idi, ad-adda a pinaragsakna ida.
10 Ket idi nagutugotna ti panunotda, intedna kadakuada ti pammabasolda, nga impakitana kadakuada ti kinaulbod dagiti nasion, ken ti pannakasalungasing dagiti sapata.
11 Iti casta inarmasna ti tunggal maysa cadacuada, saan unay iti panangidepensa cadagiti kalasag ken pika, no di ket iti komportable ken naimbag a sasao: ket malaksid iti dayta, imbagana cadacuada ti maysa a tagtagainep a maikari a patien, a casla pudno a casta ti napasamak saan a bassit a pagrag-oen ida.
12 Ket daytoy ti sirmatana: Dayta ni Onias, a dati a nangato a padi, maysa a naimbag ken naimbag a tao, nadayaw iti panagsasarita, naalumamay ti kasasaadna, nasayaat met ti panagsaona, ken nag-ehersisio manipud iti maysa nga ubing iti amin a punto ti kinaimbag, nga intag-ayna dagiti imana inkararagna ti intero a bagi dagiti Judio.
13 Naaramid daytoy, kasta met a nagparang ti maysa a tao nga uban ti buokna, ken nadayag unay, a nakaskasdaaw ken natan-ok ti kinatan-okna.
14 Simmungbat ngarud ni Onias, a kunkunana, Daytoy ket managayat kadagiti kakabsat, nga agkarkararag iti adu para kadagiti tattao ken iti nasantoan a siudad, a kas ken ni Jeremias a mammadto ti Dios.
15 Iti kasta, inyunnat ni Jeremias ti makannawan nga imana intedna ken Judas ti maysa a kampilan a balitok, ket iti panangtedna iti daytoy sinaona daytoy.
16 Alaem daytoy nasantoan a kampilan, sagut manipud iti Dios, a pangsugatmo kadagiti kabusor.
17 Iti kasta, gapu ta naliwliwada unay kadagiti sasao ni Judas, a nasayaat unay, ken makabael a mangguyugoy kadakuada iti kinatured, ken mangparegta iti puso dagiti agtutubo, inkeddengda a saan nga agkampo, no di ket situtured a mangikabil kadakuada, ken nalalaki a mangsubok iti banag babaen ti panagsusupiat, gapu ta agpegpeggad ti siudad ken ti santuario ken ti templo.
18 Ta ti panangaywanda kadagiti assawada, ken dagiti annakda, dagiti kakabsatda, ken dagiti tattao, ket uray la a maibilang kadakuada: ngem ti kadakkelan ken kangrunaan a pagbutngan ket maipaay iti nasantoan a templo.
19 Kasta met dagiti adda iti siudad saanda a naannad, gapu ta nariribukda gapu iti panagdadangadang iti sabali a pagilian.
20 Ket ita, idi a kas iti panagkita ti amin no ania ti rumbeng a pannubok, ket umasidegdan dagiti kabusor, ket naurnos ti buyot, ken naisagana dagiti animal, ken naisaad dagiti kumakabalio iti payak, .

21 Idi nakita ni Macabeo ti yaay ti bunggoy, ken dagiti nadumaduma a panagsagana ti kabal, ken ti kinarungsot dagiti animal, inyunnatna dagiti imana nga agturong iti langit, ket inawaganna ti Apo nga agar-aramid kadagiti datdatlag, nga ammona a ti balligi ket saan nga umay babaen kadagiti armas, no di ket uray kas iti kasla nasayaat kenkuana, itedna kadagiti maikari.
22 Ngarud iti kararagna kinunana kalpasan daytoy a wagas; O Apo, imbaonmo ti anghelmo idi panawen ni Ezekias nga ari ti Judea, ket pinapataymo iti buyot ni Senaquerib ti sangagasut uppat a pulo ket lima a ribu.
23 Ngarud ita met, O Apo ti langit, mangibaonka iti naimbag nga anghel nga umun-una kadatayo gapu iti panagbuteng ken panagbuteng kadakuada;
24 Ket babaen ti bileg ti takiagmo madungpar koma dagidiay mabutbuteng, nga umay maibusor kadagiti nasantoan nga ilim tapno agtabbaaw. Ket kasta ti nagtungpalanna.
25 Idin ni Nicanor ken dagiti kaduana immayda nga addaan kadagiti trumpeta ken kanta.
26 Ngem ni Judas ken ti bunggoyna sinabatda dagiti kabusor babaen ti panagdawat ken panagkararag.
27 Iti casta iti pannakidangadangda babaen kadagiti im-imada, ken panagkararagda iti Dios babaen ti pusoda, pinapatayda ti saan a nakurkurang ngem tallopulo ket lima a ribu a lallaki: ta gapu iti panagparang ti Dios nagrag-oda unay.
28 Ita idi nalpas ti gubat, nagsublida manen a siraragsak, naammuanda a natay ni Nicanor a nakaidda.
29 Kalpasanna, nagpukkawda ken naariwawa, nga indaydayawda ti Mannakabalin-amin iti bukodda a pagsasao.
30 Ket ni Judas, a kanayon a kangrunaan a manangidepensa kadagiti umili agpadpada iti bagi ken panunot, ken intultuloyna ti panagayatna kadagiti kailianna iti intero a panagbiagna, imbilinna a pusoten ti ulo ni Nicanor, ken ti imana babaen ti abagana, ket iyegna ida idiay Jerusalem .
31 Idi adda sadiay, ket inayabanna ida iti nasionna, ken insaadna dagiti papadi iti sanguanan ti altar, pinaayabanna dagiti kameng ti torre.
32 Ket impakitana kadakuada ti nakababain nga ulo ni Nicanor, ken ti ima daydi managtabbaaw, a buyogen ti natangsit a panagpasindayag inyunnatna maibusor iti nasantoan a templo ti Mannakabalin-amin.
33 Ket idi naputedna ti dila daydi di nadiosan a ni Nicanor, imbilinna nga itedda a saggaysa kadagiti tumatayab, ket ibitinda ti gunggona ti kinamauyongna iti sangoanan ti templo.
34 Iti kasta, tunggal maysa indaydayawna nga agturong iti langit ti nadayag nga Apo, a kunkunana, Bendito koma daydiay nangtaginayon iti bukodna a lugar a di natulawan.
35 Inbitinna met ti ulo ni Nicanor iti torre, maysa a nabatad ken nabatad a pagilasinan iti amin a tulong ti Apo.
36 Ket inordenanda amin nga addaan iti maymaysa a bilin iti aniaman a pamay-an a bay-an a lumabas dayta nga aldaw nga awan ti kinaraem, no di ket rambakan ti maikasangapulo ket tallo nga aldaw ti maikasangapulo ket dua a bulan, nga iti pagsasao ti Siria ket maawagan Adar, iti aldaw sakbay ti kaaldawan ni Mardokeo.
37 Kastoy ti napasamak ken Nicanor: ket manipud iti dayta a tiempo naaddaan dagiti Hebreo iti siudad iti pannakabalinda. Ket ditoy ti pagpatinggaak.
38 Ket no nasayaat ti inaramidko, ken kas maitutop iti estoria, isu dayta ti tinarigagayak: ngem no narapis ken naulpit, isu dayta ti mabalinko a maragpat.
39 Ta kas iti makadangran ti uminum iti arak wenno danum nga agmaymaysa; ket kas iti arak a nalaokan iti danum ket makaay-ayo, ken mangparagsak iti raman: kasta met ti panagsao a napino ti pannakabalkotna paragsakenna dagiti lapayag dagidiay agbasbasa iti estoria. Ket adtoyto ti panungpalan.